॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೇ

ಮಜ್ಝಿಮಪಣ್ಣಾಸ-ಅಟ್ಠಕಥಾ

೧. ಗಹಪತಿವಗ್ಗೋ

೧. ಕನ್ದರಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಕನ್ದರಕಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಚಮ್ಪಾಯ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ। ತಸ್ಸ ಹಿ ನಗರಸ್ಸ ಆರಾಮಪೋಕ್ಖರಣೀಆದೀಸು ತೇಸು ತೇಸು ಠಾನೇಸು ಚಮ್ಪಕರುಕ್ಖಾವ ಉಸ್ಸನ್ನಾ ಅಹೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ಚಮ್ಪಾತಿ ಸಙ್ಖಮಗಮಾಸಿ। **ಗಗ್ಗರಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ**ತಿ ತಸ್ಸ ಚಮ್ಪಾನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಗಗ್ಗರಾಯ ನಾಮ ರಾಜಮಹೇಸಿಯಾ ಖಣಿತತ್ತಾ **ಗಗ್ಗರಾ**ತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಅತ್ಥಿ। ತಸ್ಸಾ ತೀರೇ ಸಮನ್ತತೋ ನೀಲಾದಿಪಞ್ಚವಣ್ಣಕುಸುಮಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಮಹನ್ತಂ ಚಮ್ಪಕವನಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಭಗವಾ ಕುಸುಮಗನ್ಧಸುಗನ್ಧೇ ಚಮ್ಪಕವನೇ ವಿಹರತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ‘‘ಗಗ್ಗರಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ’’ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಅದಸ್ಸಿತಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಮಹನ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। **ಪೇಸ್ಸೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ**ತಿ ಹತ್ಥಾಚರಿಯಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ। **ಕನ್ದರಕೋ ಚ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ**ತಿ ಕನ್ದರಕೋತಿ ಏವಂನಾಮೋ ಛನ್ನಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ। **ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ**ತಿ ಛಬ್ಬಣ್ಣಾನಂ ಘನಬುದ್ಧರಸ್ಮೀನಂ ಅನ್ತರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಸನ್ನಲಾಖಾರಸೇ ನಿಮುಜ್ಜಮಾನೋ ವಿಯ, ಸಿಙ್ಗೀಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ದುಸ್ಸವರಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಮಾನೋ ವಿಯ, ವಣ್ಣಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನಚಮ್ಪಕಪುಪ್ಫಾನಿ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಯ, ಸಿನೇರುಪಾದಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪುಣ್ಣಚನ್ದೋ ವಿಯ ಭಗವತೋ ಚಕ್ಕಲಕ್ಖಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತೇ ಅಲತ್ತಕವಣ್ಣಫುಲ್ಲಪದುಮಸಸ್ಸಿರಿಕೇ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದೀ**ತಿ ಛನಿಸಜ್ಜದೋಸವಿರಹಿತೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ನಿಸೀದಿ।

ತುಣ್ಹೀಭೂ ತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತನ್ತಿ ಯತೋ ಯತೋ ಅನುವಿಲೋಕೇತಿ, ತತೋ ತತೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಹಿ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಾಪಿ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ವಾ ಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇ ಭಗವತೋ ಚೇವ ಗಾರವೇನ ಅತ್ತನೋ ಚ ಸಿಕ್ಖಿತಸಿಕ್ಖತಾಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಗತಸಲ್ಲಾಪಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಉಕ್ಕಾಸಿತಸದ್ದಮ್ಪಿ ಅಕರೋನ್ತಾ ಸುನಿಖಾತಇನ್ದಖೀಲಾ ವಿಯ ನಿವಾತಟ್ಠಾನೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದಉದಕಂ ವಿಯ ಕಾಯೇನಪಿ ನಿಚ್ಚಲಾ ಮನಸಾಪಿ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ರತ್ತವಲಾಹಕಾ ವಿಯ ಸಿನೇರುಕೂಟಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಏವಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಂ ಪರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪನ ಅನ್ತೋಹದಯಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸನ್ನಿದಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪಿಯಸಮುದಾಹಾರಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ **ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಭೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ ಅನ್ಧಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಾರೋಹನಂ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಂ ನ ಹೋತೀತಿ **ಅಚ್ಛರಿಯಂ**। ಅಯಂ ತಾವ ಸದ್ದನಯೋ। ಅಯಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾನಯೋ , ಅಚ್ಛರಾಯೋಗ್ಗನ್ತಿ **ಅಚ್ಛರಿಯಂ**। ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತುಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಭೂತನ್ತಿ **ಅಬ್ಭುತಂ**। ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ವಿಮ್ಹಯಸ್ಸೇವಾಧಿವಚನಂ। ತಂ ಪನೇತಂ ಗರಹಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಪಸಂಸಾಅಚ್ಛರಿಯನ್ತಿ ದುವಿಧಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ ಅಬ್ಭುತಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಯಾವ ಬಾಹಾಗಹಣಾಪಿ ನಾಮ ಸೋ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಆಗಮೇಸ್ಸತೀತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೮೩; ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೨೦), ಇದಂ ಗರಹಅಚ್ಛರಿಯಂ ನಾಮ। ‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ ನನ್ದಮಾತೇ ಅಬ್ಭುತಂ ನನ್ದಮಾತೇ, ಯತ್ರ ಹಿ

ನಾಮ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮ್ಪಿ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಸೀತಿ (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೭.೫೩) ಇದಂ ಪಸಂಸಾಅಚ್ಛರಿಯಂ ನಾಮ। ಇಧಾಪಿ ಇದಮೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ" ಅಯಞ್ಹಿ ತಂ ಪಸಂಸನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ಯಾವಞ್ಚಿದನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಇದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಯಾವಾ**ತಿ ಪಮಾಣಪರಿಚ್ಛೇದೋ, ಯಾವ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಾದಿತೋ, ಯತ್ತಕೇನ ಪಮಾಣೇನ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಾದಿತೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ವತ್ತುಂ, ಅಥ ಖೋ ಅಚ್ಛರಿಯಮೇವೇತಂ ಅಬ್ಭುತಮೇವೇತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಏತಪರಮಂಯೇವಾ**ತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಾದಿತೋ ಏಸೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ತಸ್ಸಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಮೋತಿ ಏತಪರಮೋ, ತಂ ಏತಪರಮಂ ಯಥಾ ಅಯಂ ಪಟಿಪಾದಿತೋ, ಏವಂ ಪಟಿಪಾದಿತಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಪಾದೇಸುಂ, ನ ಇತೋ ಭಿಯ್ಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ದುತಿಯನಯೇ ಏವಂ ಪಟಿಪಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಇತೋ ಭಿಯ್ಯೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ಪಟಿಪಾದಿತೋ**ತಿ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕವತ್ತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಯೋಜಿತೋ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅತೀತಾನಾಗತೇ ಬುದ್ಧೇ ದಸ್ಸೇತಿ, ಕಿಮಸ್ಸ ತಿಯದ್ಧಜಾನನಞಾಣಂ ಅತ್ಥೀತಿ। ನತ್ಥಿ, ನಯಗ್ಗಾಹೇ ಪನ ಠತ್ವಾ "ಯೇನಾಕಾರೇನ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನೋ ದನ್ತೋ ವಿನೀತೋ ಉಪಸನ್ತೋ, ಅತೀತಬುದ್ಧಾಪಿ ಏತಪರಮಂಯೇವ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಪೇಸುಂ, ಅನಾಗತಬುದ್ಧಾಪಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ಇತೋ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಪಾದನಾ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅನುಬುದ್ಧಿಯಾ ಏವಮಾಹ।

೨. **ಏವಮೇತಂ ಕನ್ದರಕಾ**ತಿ ಪಾಟಿಏಕ್ಕೋ ಅನುಸನ್ಧಿ। ಭಗವಾ ಕಿರ ತಂ ಸುತ್ವಾ "ಕನ್ದರಕ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಉಪಸನ್ತೋತಿ ವದಸಿ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಸನ್ತಕಾರಣಂ ತುಯ್ಹಂ ಅಪಾಕಟಂ, ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಸಮತಿಂಸ ಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ಕುಸಲಮೂಲಂ ಪರಿಪಾಚೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ, ಮಯಾ ಪನ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಞಾತತ್ಥಚರಿಯಂ ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಂ ಬುದ್ಧತ್ಥಚರಿಯಞ್ಚ ಕೋಟಿಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ಮಯ್ಹಂ ಏತೇಸಂ ಉಪಸನ್ತಕಾರಣಂ ಪಾಕಟ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ।

ಸನ್ತಿ ಹಿ ಕನ್ದರಕಾತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಪಾಟಿಏಕ್ಕೋ ಅನುಸನ್ಧಿ। ಭಗವತೋ ಕಿರ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಉಪಸನ್ತೋತಿ ವದತಿ, ಅಯಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಕುಹಕಭಾವೇನ ಇರಿಯಾಪಥಂ ಸಣ್ಠಪೇನ್ತೋ ಚಿತ್ತೇನ ಅನುಪಸನ್ತೋ ನ ಉಪಸನ್ತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪಟಿಪದಂ ಪೂರಯಮಾನಾಪಿ ಪಟಿಪದಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ವಾ ಠಿತಭಿಕ್ಖೂಪಿ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಪಟಿಪದಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಾ ಅತ್ತನಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಗುಣೇಹೇವ ಉಪಸನ್ತಾ, ಪಟಿಪದಂ ಪೂರಯಮಾನಾ ಉಪರಿಮಗ್ಗಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸನ್ತಾ, ಇತೋ ಮುತ್ತಾ ಪನ ಅವಸೇಸಾ ಚತೂಹಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ ಉಪಸನ್ತಾ। ತಂ ನೇಸಂ ಉಪಸನ್ತಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ "ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ಕಾರಣೇನ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಉಪಸನ್ತೋ"ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಸನ್ತಿ ಹಿ ಕನ್ದರಕಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ**ತಿಆದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಮೂಲಪರಿಯಾಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾಯಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಸೇಖಪಟಿಪದಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ। **ಸನ್ತತಸೀಲಾ**ತಿ ಸತತಸೀಲಾ ನಿರನ್ತರಸೀಲಾ। **ಸನ್ತತವುತ್ತಿನೋ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ, ಸನ್ತತಜೀವಿಕಾ ವಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಸನ್ತತಸೀಲೇ ಠತ್ವಾವ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ನ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಮರಣಂ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನಿಪಕಾತಿ ನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ। **ನಿಪಕವುತ್ತಿನೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವುತ್ತಿನೋ, ಪಞ್ಞಾಯ ಠತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ। ಯಥಾ ಏಕಚ್ಚೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ಜೀವಿತಕಾರಣಾ ಛಸು ಅಗೋಚರೇಸು ಚರತಿ, ವೇಸಿಯಾಗೋಚರೋ ಹೋತಿ, ವಿಧವಥುಲ್ಲಕುಮಾರಿಕಪಣ್ಡಕಪಾನಾಗಾರಭಿಕ್ಖುನಿಗೋಚರೋ ಹೋತಿ। ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ರಾಜೂಹಿ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ ಅನನುಲೋಮಿಕೇನ ಗಿಹಿಸಂಸಗ್ಗೇನ (ವಿಭಂ॰ ೫೧೪), ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ದೂತಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪಹಿಣಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಗಣ್ಡಂ ಫಾಲೇತಿ, ಅರುಮಕ್ಖನಂ ದೇತಿ, ಉದ್ಧಂವಿರೇಚನಂ ದೇತಿ, ಅಧೋವಿರೇಚನಂ ದೇತಿ,

ನತ್ಥುತೇಲಂ ಪಚತಿ, ಪಿವನತೇಲಂ ಪಚತಿ, ವೇಳುದಾನಂ, ಪತ್ತದಾನಂ, ಪುಪ್ಫದಾನಂ, ಫಲದಾನಂ, ಸಿನಾನದಾನಂ, ದನ್ತಕಟ್ಠದಾನಂ, ಮುಖೋದಕದಾನಂ, ಚುಣ್ಣಮತ್ತಿಕದಾನಂ ದೇತಿ, ಚಾಟುಕಮ್ಯಂ ಕರೋತಿ, ಮುಗ್ಗಸೂಪಿಯಂ, ಪಾರಿಭಟುಂ, ಜಙ್ಘಪೇಸನಿಯಂ ಕರೋತೀತಿ ಏಕವೀಸತಿವಿಧಾಯ ಅನೇಸನಾಯ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ಅನಿಪಕವುತ್ತಿ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನ ಪಞ್ಞಾಯ ಠತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ತತೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಂ ಕತ್ವಾ **ಸಮಣಯಕ್ಖೋ** ನಾಮ ಹುತ್ವಾ "ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಿ ಆದಿತ್ತಾ ಹೋತಿ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾ"ತಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭೋತಿ। ಏವಂವಿಧಾ ಅಹುತ್ವಾ ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅನತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಯಥಾಬಲಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ರಥವಿನೀತಪಟಿಪದಂ, ಮಹಾಗೋಸಿಙ್ಗಪಟಿಪದಂ, ಮಹಾಸುಞ್ಞತಪಟಿಪದಂ, ಅನಙ್ಗಣಪಟಿಪದಂ, ಧಮ್ಮದಾಯಾದಪಟಿಪದಂ, ನಾಲಕಪಟಿಪದಂ, ತುವಟ್ಟಕಪಟಿಪದಂ, ಚನ್ದೋಪಮಪಟಿಪದನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಅರಿಯಪಟಿಪದಾನಿ ಪೂರೇನ್ತೋ ಚತುಪಚ್ಚಯ-ಸನ್ತೋಸ-ಭಾವನಾರಾಮ-ಅರಿಯವಂಸಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಕಾಯಸಕ್ಖಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಅನೀಕಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಹತ್ಥೀ ವಿಯ ಯೂಥಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಸೀಹೋ ವಿಯ ನಿಪಚ್ಛಾಬನ್ಧಮಹಾನಾವಾ ವಿಯ ಚ ಗಮನಾದೀಸು ಏಕವಿಹಾರಿನೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಜ್ಜಅಜ್ಜೇವ ಅರಹತ್ತನ್ತಿ ಪವತ್ತಉಸ್ಸಾಹಾ ವಿಹರನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾತಿ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಟ್ಠಪಿತಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ। ಸೇಸಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕಥಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಾವ। ಇಧ ಪನ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಕಥಿತಾ, ಏತ್ತಕೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಸನ್ತಕಾರಣಂ ಕಥಿತಂ ಹೋತಿ।

೩. **ಯಾವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ**ತಿ ಯಾವ ಸುಟ್ಠಪಿತಾ ಸುದೇಸಿತಾ। **ಮಯಮ್ಪಿ ಹಿ, ಭನ್ತೇ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಏಸ ಅತ್ತನೋ ಕಾರಕಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ಉಕ್ಖಿಪತಿ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಮಯಮ್ಪಿ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಗಿಹಿ...ಪೇ॰... ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ ವಿಹರಾಮ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪನ ಅಯಮೇವ ಕಸಿ ಚ ಬೀಜಞ್ಚ ಯುಗನಙ್ಗಲಞ್ಚ ಫಾಲಪಾಚನಞ್ಚ, ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪರಾಯಣೋ, ಮಯಂ ಪನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಓಕಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಏತಂ ಮನಸಿಕಾರಂ ಕರೋಮ, ಮಯಮ್ಪಿ ಕಾರಕಾ, ನ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾಯೇವಾತಿ। **ಮನುಸ್ಸಗಹನೇ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಗಹನೇನ ಗಹನತಾ, ಅಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸಾಪಿ ನೇಸಂ ಕಿಲೇಸಗಹನೇನ ಗಹನತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಕಸಟಸಾಠೇಯ್ಯೇಸುಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। ತತ್ಥ ಅಪರಿಸುದ್ಧಟ್ಠೇನ **ಕಸಟತಾ,** ಕೇರಾಟಿಯಟ್ಠೇನ **ಸಾಠೇಯ್ಯತಾ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತಂ ಜಾನಾತೀ**ತಿ ಏವಂ ಗಹನಕಸಟಕೇರಾಟಿಯಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಹಿತಾಹಿತಪಟಿಪದಂ ಯಾವ ಸುಟ್ಠು ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ। **ಯದಿದಂ ಪಸವೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಚತುಪ್ಪದಜಾತಿ ಪಸವೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಪಹೋಮೀ**ತಿ ಸಕ್ಕೋಮಿ। **ಯಾವತಕೇನ ಅನ್ತರೇನಾ**ತಿ ಯತ್ತಕೇನ ಖಣೇನ। **ಚಮ್ಪಂ ಗತಾಗತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಅಸ್ಸಮಣ್ಡಲತೋ ಯಾವ ಚಮ್ಪಾನಗರದ್ವಾರಾ ಗಮನಞ್ಚ ಆಗಮನಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸತಿ। **ಸಾಠೇಯ್ಯಾನೀ**ತಿ ಸಠತ್ತಾನಿ। **ಕೂಟೇಯ್ಯಾನೀ**ತಿ ಕೂಟತ್ತಾನಿ। **ವಙ್ಕೇಯ್ಯಾನೀ**ತಿ ವಙ್ಕತ್ತಾನಿ। **ಜಿಮ್ಹೇಯ್ಯಾನೀ**ತಿ ಜಿಮ್ಹತ್ತಾನಿ। **ಪಾತುಕರಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಪಕಾಸೇಸ್ಸತಿ ದಸ್ಸೇಸ್ಸತಿ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ತೇನ ತಾನಿ ಏತ್ತಕೇನ ಅನ್ತರೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ।

ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಠಾನೇ ಠಾತುಕಾಮಸ್ಸ ಸತೋ ಯಂ ಠಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಠಸ್ಸಾಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಠಾತುಕಾಮಟ್ಠಾನೇಯೇವ ನಿಖಾತತ್ಥಮ್ಭೋ ವಿಯ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾದೇ ನಿಚ್ಚಲೇ ಕತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಂ **ಸಠೋ** ನಾಮ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಠಾನೇ ಅವಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಖನ್ಧಗತಂ ಪಾತೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಸತೋ ಯಂ ಠಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಪಾತೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ಥೇವ ಅವಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾತೇತಿ, ಅಯಂ **ಕೂಟೋ** ನಾಮ। ಯಸ್ಸ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಠಾನೇ ಮಗ್ಗಾ ಉಕ್ಕಮ್ಮ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪಟಿಮಗ್ಗಂ ಆರೋಹಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಸತೋ ಯಂ ಠಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ಥೇವ ಮಗ್ಗಾ ಉಕ್ಕಮ್ಮ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪಟಿಮಗ್ಗಂ ಆರೋಹತಿ, ಅಯಂ **ವಙ್ಕೋ** ನಾಮ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಕಾಲೇನ ವಾಮತೋ ಕಾಲೇನ ದಕ್ಖಿಣತೋ ಕಾಲೇನ ಉಜುಮಗ್ಗೇನೇವ ಗನ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಸತೋ ಯಂ ಠಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ಥೇವ ಕಾಲೇನ ವಾಮತೋ ಕಾಲೇನ ದಕ್ಖಿಣತೋ ಕಾಲೇನ ಉಜುಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಥಾ ಲಣ್ಡಂ ವಾ

ಪಸ್ಸಾವಂ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಸತೋ ಇದಂ ಠಾನಂ ಸುಸಮ್ಮಟ್ಠಂ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ ರಮಣೀಯಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಏವರೂಪಂ ಕಾತುಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಠಾನೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ಥೇವ ಕರೋತಿ, ಅಯಂ **ಜಿಮ್ಹೋ** ನಾಮ। ಇತಿ ಇಮಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಮ್ಪಿ ಕಿರಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಸಾಠೇಯ್ಯಾನಿ ಕೂಟೇಯ್ಯಾನಿ ವಙ್ಕೇಯ್ಯಾನಿ ಜಿಮ್ಹೇಯ್ಯಾನಿ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ಏವಂ ಕರೋನ್ತಾಪಿ ತೇ ಸಠಾದಯೋ ತಾನಿ ಸಾಠೇಯ್ಯಾದೀನಿ ಪಾತುಕರೋನ್ತಿ ನಾಮ।

ಏವಂ ಪಸೂನಂ ಉತ್ತಾನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಗಹನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ದಾಸಾ**ತಿ ಅನ್ತೋಜಾತಕಾ ವಾ ಧನಕ್ಕೀತಾ ವಾ ಕರಮರಾನೀತಾ ವಾ ಸಯಂ ವಾ ದಾಸಬ್ಯಂ ಉಪಗತಾ। **ಪೇಸ್ಸಾ**ತಿ ಪೇಸನಕಾರಕಾ। **ಕಮ್ಮಕರಾ**ತಿ ಭತ್ತವೇತನಭತಾ। **ಅಞ್ಞಥಾವ ಕಾಯೇನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇನೇವಾಕಾರೇನ ಕಾಯೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇನೇವಾಕಾರೇನ ವಾಚಾಯ, ಅಞ್ಞೇನ ಚ ನೇಸಂ ಆಕಾರೇನ ಚಿತ್ತಂ ಠಿತಂ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ಯೇ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸಾಮಿಕೇ ದಿಸ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಹತ್ಥತೋ ಭಣ್ಡಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಇಮಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಸೇಸಾನಿಪಿ ಆಸನ-ಪಞ್ಞಾಪನ-ತಾಲವಣ್ಟಬೀಜನ-ಪಾದಧೋವನಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪರಮ್ಮುಖಕಾಲೇ ಪನ ತೇಲಮ್ಪಿ ಉತ್ತರನ್ತಂ ನ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ, ಸತಗ್ಘನಕೇಪಿ ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕೇಪಿ ಕಮ್ಮೇ ಪರಿಹಾಯನ್ತೇ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ಇಮೇ ಅಞ್ಞಥಾ ಕಾಯೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಾಮ। ಯೇ ಪನ ಸಮ್ಮುಖಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಮಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯೋ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪರಮ್ಮುಖಾ ಅವತ್ತಬ್ಬಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಯಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ತಂ ವದನ್ತಿ, ಇಮೇ ಅಞ್ಞಥಾ ವಾಚಾಯ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಾಮ।

೪. **ಚತ್ತಾರೋಮೇ ಪೇಸ್ಸಪುಗ್ಗಲಾ**ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಪಾಟಿಏಕ್ಕೋ ಅನುಸನ್ಧಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಪೇಸ್ಸೋ "ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಗಹಣೇ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಕಸಟೇ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಸಾಠೇಯ್ಯೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತಂ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ಆಹ। ಪುರಿಮೇ ಚ ತಯೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಹಿತಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ಉಪರಿ ಚತುತ್ಥೋ ಹಿತಪಟಿಪದಂ, ಏವಮಹಂ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತಂ ಜಾನಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಕನ್ದರಕಸ್ಸ ಕಥಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಟಿಪಾದಿತೋ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ "ಪುರಿಮೇ ತಯೋ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪಹಾಯ ಉಪರಿ ಚತುತ್ಥಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಯಂಯೇವ ಪಟಿಪಾದೇಮೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋಪಿ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। **ಸನ್ತೋ**ತಿ ಇದಂ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾತಿ ಪದಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। "ಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಮಿತಾ ವೂಪಸನ್ತಾ"ತಿ (ವಿಭಂ ೫೪೨) ಏತ್ಥ ಹಿ ನಿರುದ್ಧಾ ಸನ್ತಾತಿ ವುತ್ತಾ। "ಸನ್ತಾ ಏತೇ ವಿಹಾರಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ (ಮಂ ನಿ ೧.೮೨) ನಿಬ್ಬುತಾ। "ಸನ್ತೋ ಹವೇ ಸಬ್ಭಿ ಪವೇದಯನ್ತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ (ಜಾಂ ೨.೨೧.೪೧೩) ಪಣ್ಡಿತಾ। ಇಧ ಪನ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪಲಬ್ಭಮಾನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅತ್ತನ್ತಪಾದೀಸು ಅತ್ತಾನಂ ತಪತಿ ದುಕ್ಖಾಪೇತೀತಿ **ಅತ್ತನ್ತಪೋ**। ಅತ್ತನೋ ಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಂ **ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಂ**। ಪರಂ ತಪತಿ ದುಕ್ಖಾಪೇತೀತಿ **ಪರನ್ತಪೋ**। ಪರೇಸಂ ಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಂ **ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಂ**। **ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ। **ನಿಚ್ಛಾತೋ**ತಿ ಛಾತಂ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ, ಸಾ ಅಸ್ಸ ನತ್ಥೀತಿ ನಿಚ್ಛಾತೋ। ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ ನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ **ನಿಬ್ಬುತೋ**। ಅನ್ತೋ ತಾಪನಕಿಲೇಸಾನಂ ಅಭಾವಾ ಸೀತಲೋ ಜಾತೋತಿ **ಸೀತಿಭೂತೋ**। ಝಾನಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಸುಖಾನಿ ಪಟಿಸಂವೇದೇತೀತಿ **ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ**। **ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ**ತಿ ಸೇಟ್ಠಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ। **ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತೀ**ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ, ಪರಿಪೂರೇತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫. **ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಟಿಕೂಲಂ, ಪಚ್ಚನೀಕಸಣ್ಠಿತಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಪತ್ಥಯಮಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬. **ಪಣ್ಡಿತೋ**ತಿ ಇಧ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಪನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀತಿ ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಪಞ್ಞೋ**ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಮಹನ್ತೇ ಅತ್ಥೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿಆದಿನಾ ಮಹಾಪಞ್ಞಲಕ್ಖಣೇನ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ಪನ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಮಹಾಪಞ್ಞೋತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹತಾ ಅತ್ಥೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ**

ಅಗಮಿಸ್ಸಾತಿ ಮಹತಾ ಅತ್ಥೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಗತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಿಂ ಪನ ಯೇಸಂ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವೇ ಠಿತೇಪಿ ತೇಸಂ ಅನ್ತರಾಯೋ ಹೋತೀತಿ। ಆಮ ಹೋತಿ, ನ ಪನ ಬುದ್ಧೇ ಪಟಿಚ್ಚ, ಅಥ ಖೋ ಕಿರಿಯಪರಿಹಾನಿಯಾ ವಾ ಪಾಪಮಿತ್ತತಾಯ ವಾ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಕಿರಿಯಪರಿಹಾನಿಯಾ ಹೋತಿ ನಾಮ - ಸಚೇ ಹಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಧನಞ್ಜಾನಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಆಸಯಂ ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅದೇಸಯಿಸ್ಸಾ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾ, ಏವಂ ತಾವ ಕಿರಿಯಪರಿಹಾನಿಯಾ ಹೋತಿ। ಪಾಪಮಿತ್ತತಾಯ ಹೋತಿ ನಾಮ - ಸಚೇ ಹಿ ಅಜಾತಸತ್ತು ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿತುಘಾತಕಮ್ಮಂ ನಾಕರಿಸ್ಸಾ, ಸಾಮಞ್ಞಫಲಸುತ್ತಕಥಿತದಿವಸೇವ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾ, ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿತುಘಾತಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ಪನ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಪಾಪಮಿತ್ತತಾಯ ಹೋತಿ। ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಕಿರಿಯಪರಿಹಾನಿ ಜಾತಾ, ಅಪರಿನಿಟ್ಠಿತಾಯ ದೇಸನಾಯ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ। **ಅಪಿಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ ಮಹತಾ ಅತ್ಥೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ**ತಿ ಕತರೇನ ಮಹನ್ತೇನ ಅತ್ಥೇನ? ದ್ವೀಹಿ ಆನಿಸಂಸೇಹಿ। ಸೋ ಕಿರ ಉಪಾಸಕೋ ಸಙ್ಘೇ ಚ ಪಸಾದಂ ಪಟಿಲಭಿ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪರಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಚಸ್ಸ ಅಭಿನವೋ ನಯೋ ಉದಪಾದಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಮಹತಾ ಅತ್ಥೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ"ತಿ। ಕನ್ದರಕೋ ಪನ ಸಙ್ಘೇ ಪಸಾದಮೇವ ಪಟಿಲಭಿ। **ಏತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಕಾಲೋ**ತಿ ಏತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಸ್ಸ, ಚತುನ್ನಂ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಿಭಜನಸ್ಸ ಕಾಲೋ।

೮. **ಓರಬ್ಭಿಕಾ**ದೀಸು ಉರಬ್ಭಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಏಳಕಾ, ಉರಬ್ಭೇ ಹನತೀತಿ **ಓರಬ್ಭಿಕೋ। ಸೂಕರಿಕಾ**ದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಲುದ್ದೋ**ತಿ ದಾರುಣೋ ಕಕ್ಖಳೋ। **ಮಚ್ಛಘಾತಕೋ**ತಿ ಮಚ್ಛಬನ್ಧಕೇವಟ್ಟೋ। **ಬನ್ಧನಾಗಾರಿಕೋ**ತಿ ಬನ್ಧನಾಗಾರಗೋಪಕೋ। **ಕುರುರಕಮ್ಮನ್ತಾ**ತಿ ದಾರುಣಕಮ್ಮನ್ತಾ।

೯. **ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಾಭಿಸೇಕೇನ ಮುದ್ಧನಿ ಅಭಿಸಿತ್ತೋ। **ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ನಗರಸ್ಸಾ**ತಿ ನಗರತೋ ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸಾಯ। **ಸನ್ಥಾಗಾರ**ನ್ತಿ ಯಞ್ಞಸಾಲಂ। **ಖರಾಜಿನಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಸಖುರಂ ಅಜಿನಚಮ್ಮಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ। **ಸಪ್ಪಿತೇಲೇನಾ**ತಿ ಸಪ್ಪಿನಾ ಚ ತೇಲೇನ ಚ। ಠಪೇತ್ವಾ ಹಿ ಸಪ್ಪಿಂ ಅವಸೇಸೋ ಯೋ ಕೋಚಿ ಸ್ನೇಹೋ ತೇಲನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಕಣ್ಡುವಮಾನೋ**ತಿ ನಖಾನಂ ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಕಣ್ಡುವಿತಬ್ಬಕಾಲೇ ತೇನ ಕಣ್ಡುವಮಾನೋ। **ಅನನ್ತರಹಿತಾಯಾ**ತಿ ಅಸನ್ಥತಾಯ। **ಸರೂಪವಚ್ಛಾಯಾ**ತಿ ಸದಿಸವಚ್ಛಾಯ। ಸಚೇ ಗಾವೀ ಸೇತಾ ಹೋತಿ, ವಚ್ಛೋಪಿ ಸೇತಕೋವ। ಸಚೇ ಗಾವೀ ಕಬರಾ ವಾ ರತ್ತಾ ವಾ, ವಚ್ಛೋಪಿ ತಾದಿಸೋ ವಾತಿ ಏವಂ ಸರೂಪವಚ್ಛಾಯ। **ಸೋ ಏವಮಾಹಾ**ತಿ ಸೋ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇತಿ। **ವಚ್ಛತರಾ**ತಿ ತರುಣವಚ್ಛಕಭಾವಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಬಲವವಚ್ಛಾ। **ವಚ್ಛತರೀ**ಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಬರಿಹಿಸತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖೇಪಕರಣತ್ಥಾಯ ಚೇವ ಯಞ್ಞಭೂಮಿಯಂ ಅತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ ಚ। ಸೇಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿತ್ಥಾರಿತತ್ತಾ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಕನ್ದರಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಅಟ್ಠಕನಾಗರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಬೇಲುವಗಾಮಕೇ**ತಿ ವೇಸಾಲಿಯಾ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇ ಅವಿದೂರೇ ಬೇಲುವಗಾಮಕೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಗೋಚರಗಾಮಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಸಮೋ**ತಿ ಸೋ ಹಿ ಜಾತಿಗೋತ್ತವಸೇನ ಚೇವ ಸಾರಪ್ಪತ್ತಕುಲಗಣನಾಯ ಚ ದಸಮೇ ಠಾನೇ ಗಣೀಯತಿ, ತೇನಸ್ಸ ದಸಮೋತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಜಾತಂ। **ಅಟ್ಠಕನಾಗರೋ**ತಿ ಅಟ್ಠಕನಗರವಾಸೀ। **ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೋ**ತಿ ಕುಕ್ಕುಟಸೇಟ್ಠಿನಾ ಕಾರಿತೋ ಆರಾಮೋ।

೧೮. **ತೇನ ಭಗವತಾ…ಪೇ॰… ಅಕ್ಖಾತೋತಿ** ಏತ್ಥ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ, ಯೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಸಮತಿಂಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ, ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಆಸಯಾನುಸಯಂ **ಜಾನತಾ,** ಹತ್ಥತಲೇ ಠಪಿತಆಮಲಕಂ ವಿಯ ಸಬ್ಬಂ ಞೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ **ಪಸ್ಸತಾ।** ಅಪಿಚ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾದೀಹಿ ಜಾನತಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸತಾ, ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ಛಹಿ ವಾ ಪನ ಅಭಿಞ್ಞಾಹಿ ಜಾನತಾ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಪ್ಪಟಿಹತೇನ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸತಾ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಜಾನನಸಮತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಜಾನತಾ, ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖುವಿಸಯಾತೀತಾನಿ ತಿರೋಕುಟ್ಟಾದಿಗತಾನಿಪಿ ರೂಪಾನಿ ಅತಿವಿಸುದ್ಧೇನ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸತಾ, ಅತ್ತಹಿತಸಾಧಿಕಾಯ ಸಮಾಧಿಪದಟ್ಠಾನಾಯ ಪಟಿವೇಧಪಞ್ಞಾಯ ಜಾನತಾ, ಪರಹಿತಸಾಧಿಕಾಯ ಕರುಣಾಪದಟ್ಠಾನಾಯ ದೇಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಾ, ಅರೀನಂ ಹತತ್ತಾ ಪಚ್ಚಯಾದೀನಞ್ಚ ಅರಹತ್ತಾ **ಅರಹತಾ,** ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಸಚ್ಚಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ **ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ।** ಅನ್ತರಾಯಿಕಧಮ್ಮೇ ವಾ ಜಾನತಾ, ನಿಯ್ಯಾನಿಕಧಮ್ಮೇ ಪಸ್ಸತಾ, ಕಿಲೇಸಾರೀನಂ ಹತತ್ತಾ ಅರಹತಾ, ಸಾಮಂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನಾತಿ ಏವಂ ಚತುವೇಸಾರಜ್ಜವಸೇನ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಥೋಮಿತೇನ। ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋತಿ।

೧೯. **ಅಭಿಸಙ್ಖತ**ನ್ತಿ ಕತಂ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ। **ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತ**ನ್ತಿ ಚೇತಯಿತಂ ಪಕಪ್ಪಿತಂ। **ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋತಿ** ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ। **ಧಮ್ಮರಾಗೇನ ಧಮ್ಮನನ್ದಿಯಾತಿ** ಪದದ್ವಯೇಹಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ವುತ್ತೋ। ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸು ಹಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಛನ್ದರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅರಹಾ ಹೋತಿ, ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ। ಸೋ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸು ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಚೇತನಾಯ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಅಯಂ ಆಚರಿಯಾನಂ ಸಮಾನಕಥಾ।

ವಿತಣ್ಡವಾದೀ ಪನಾಹ "ತೇನೇವ ಧಮ್ಮರಾಗೇನಾತಿ ವಚನತೋ ಅಕುಸಲೇನ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತೀ"ತಿ ಸೋ "ಸುತ್ತಂ ಆಹರಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ, ಅದ್ಧಾ ಅಞ್ಞಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಇದಮೇವ ಆಹರಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ "ಕಿಂ ಪನಿದಂ ಸುತ್ತಂ ನೇಯ್ಯತ್ಥಂ ನೀತತ್ಥ"ನ್ತಿ, ಅದ್ಧಾ ನೀತತ್ಥನ್ತಿ ವಕ್ಖತಿ। ತತೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ - ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಅನಾಗಾಮಿಫಲತ್ಥಿಕೇನ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಛನ್ದರಾಗೇ ಉಪ್ಪಾದಿತೇ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ "ಮಾ ಸುತ್ತಂ ಮೇ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ದೀಪೇಹಿ। ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ಹಿ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ಥರಸಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಕುಸಲೇನ ಹಿ ಸಗ್ಗೇ, ಕುಸಲೇನ ವಾ ಅಪಾಯೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

> "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಭಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದೋಸಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಮೋಹಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದೇವಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಯಾ ವಾ ಪನಞ್ಞಾಪಿ ಕಾಚಿ ಸುಗತಿಯೋ, ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಭಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದೋಸಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಮೋಹಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ನಿರಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಯಾ ವಾ ಪನಞ್ಞಾಪಿ ಕಾಚಿ ದುಗ್ಗತಿಯೋ"ತಿ -

ಏವಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ಸಞ್ಜಾನಾತು, ನೋ ಚೇ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, "ಗಚ್ಛ ಪಾತೋವ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ಪಿವಾಹೀ"ತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ।

ಯಥಾ ಚ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ, ಏವಂ ಮಹಾಮಾಲುಕ್ಯೋವಾದೇಪಿ ಮಹಾಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಪಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿಸುತ್ತೇಪಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ಕಥಿತಾ। ತತ್ಥ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಸಮಥವಸೇನ ಗಚ್ಛತೋಪಿ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಗಚ್ಛತೋಪಿ ಸಮಥಧುರಮೇವ ಧುರಂ, ಮಹಾಮಾಲುಕ್ಯೋವಾದೇ ವಿಪಸ್ಸನಾವ ಧುರಂ, ಮಹಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನುತ್ತರಂ ನಾಮ ಕಥಿತಂ, ಕಾಯಗತಾಸತಿಸುತ್ತಂ ಸಮಥುತ್ತರನ್ತಿ।

ಅಯಂ ಖೋ ಗಹಪತಿ...ಪೇ॰... ಏಕಧಮ್ಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋತಿ ಏಕಧಮ್ಮಂ ಪುಚ್ಛಿತೇನ ಅಯಮ್ಪಿ ಏಕಧಮ್ಮೋತಿ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಾವಸೇನ ಕಥಿತತ್ತಾ ಏಕಾದಸಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಏಕಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಮಹಾಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಏಕೂನವೀಸತಿ ಪಬ್ಬಾನಿ ಪಟಿಪದಾವಸೇನ ಏಕಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಜಾತಾನಿ, ಇಧ ಏಕಾದಸಪುಚ್ಛಾವಸೇನ ಏಕಧಮ್ಮೋತಿ ಆಗತಾನಿ। ಅಮತುಪ್ಪತ್ತಿಯತ್ಥೇನ ವಾ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಏಕಧಮ್ಮೋತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೨೧. **ನಿಧಿಮುಖಂ ಗವೇಸನ್ತೋ**ತಿ ನಿಧಿಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ। **ಸಕಿದೇವಾ**ತಿ ಏಕಪಯೋಗೇನ। ಕಥಂ ಪನ ಏಕಪಯೋಗೇನೇವ ಏಕಾದಸನ್ನಂ ನಿಧೀನಂ ಅಧಿಗಮೋ ಹೋತೀತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅರಞ್ಞೇ ನಿಧಿಂ ಗವೇಸಮಾನೋ ಚರತಿ, ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಅತ್ಥಚರಕೋ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ಭೋ ಚರಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ಸೋ "ಜೀವಿತವುತ್ತಿಂ ಪರಿಯೇಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಇತರೋ "ತೇನ ಹಿ ಸಮ್ಮ ಆಗಚ್ಛ, ಏತಂ ಪಾಸಾಣಂ ಪವತ್ತೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಉಪರೂಪರಿ ಠಪಿತಾ ವಾ ಕುಚ್ಛಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾ ವಾ ಏಕಾದಸ ಕುಮ್ಭಿಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಏಕಾದಸನ್ನಂ ನಿಧೀನಂ ಅಧಿಗಮೋ ಹೋತಿ।

ಆಚರಿಯಧನಂ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಹಿ ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಸಿಪ್ಪುಗ್ಗಹಣತೋ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಅನ್ತರನ್ತರೇ ವಾ ಗೇಹತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಧನಂ ದೇನ್ತಿ। ಯೇಸಂ ಗೇಹೇ ನತ್ಥಿ, ತೇ ಞಾತಿಸಭಾಗತೋ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ತಥಾ ಅಲಭಮಾನಾ ಭಿಕ್ಖಮ್ಪಿ ಚರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿಯೇವ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನಾಹನ್ತಿ ಬಾಹಿರಕಾ ತಾವ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕೇಪಿ ಸಾಸನೇ ಸಿಪ್ಪಮತ್ತದಾಯಕಸ್ಸ ಧನಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ಅಹಂ ಪನ ಏವಂವಿಧೇ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಸಾಸನೇ ಏಕಾದಸವಿಧಂ ಅಮತುಪ್ಪತ್ತಿಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಪೂಜಂ ಕಿಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕರಿಸ್ಸಾಮಿಯೇವಾತಿ ವದತಿ। **ಪಚ್ಚೇಕದುಸ್ಸಯುಗೇನ ಅಚ್ಛಾದೇಸೀ**ತಿ ಏಕಮೇಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏಕೇಕಂ ದುಸ್ಸಯುಗಮದಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಮುದಾಚಾರವಚನಂ ಪನೇತ್ಥ ಏವರೂಪಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಚ್ಛಾದೇಸೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಞ್ಚಸತವಿಹಾರ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಸತಗ್ಘನಿಕಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾರೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಅಟ್ಠಕನಾಗರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಸೇಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಸೇಖಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ನವಂ ಸನ್ಧಾಗಾರ**ನ್ತಿ ಅಧುನಾ ಕಾರಿತಂ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ, ಏಕಾ ಮಹಾಸಾಲಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಯ್ಯೋಗಕಾಲಾದೀಸು ಹಿ ರಾಜಾನೋ ತತ್ಥ ಠತ್ವಾ "ಏತ್ತಕಾ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತು, ಏತ್ತಕಾ ಪಚ್ಛಾ, ಏತ್ತಕಾ ಉಭೋಹಿ ಪಸ್ಸೇಹಿ, ಏತ್ತಕಾ ಹತ್ಥೀಸು ಅಭಿರುಹನ್ತು, ಏತ್ತಕಾ ಅಸ್ಸೇಸು, ಏತ್ತಕಾ ರಥೇಸು ತಿಟ್ಠನ್ತೂ"ತಿ ಏವಂ ಸನ್ಧಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಮರಿಯಾದಂ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಠಾನಂ **ಸನ್ಧಾಗಾರ**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಉಯ್ಯೋಗಟ್ಠಾನತೋ ಚ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಯಾವ ಗೇಹೇಸು ಅಲ್ಲಗೋಮಯಪರಿಭಣ್ಡಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತಾವ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ದಿವಸಾನಿ ತೇ ರಾಜಾನೋ ತತ್ಥ ಸನ್ಧಮ್ಭನ್ತೀತಿಪಿ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ। ತೇಸಂ ರಾಜೂನಂ ಸಹ ಅತ್ಥಾನುಸಾಸನಂ ಅಗಾರನ್ತಿಪಿ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ ಗಣರಾಜಾನೋ ಹಿ ತೇ , ತಸ್ಮಾ ಉಪ್ಪನ್ನಕಿಚ್ಚಂ ಏಕಸ್ಸ ವಸೇನ ನ ಛಿಜ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಛನ್ದೋ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಸಹ ಅತ್ಥಾನುಸಾಸನಂ ಅಗಾರನ್ತಿಪಿ ಸನ್ಧಾಗಾರ"ನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತೇ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಕಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ವಪಿತು"ನ್ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ಘರಾವಾಸಕಿಚ್ಚಾನಿ ಸಮ್ಮನ್ತಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಛಿದ್ದಾವಛಿದ್ದಂ ಘರಾವಾಸಂ ತತ್ಥ ಸನ್ಧರನ್ತೀತಿಪಿ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ। **ಅಚಿರಕಾರಿತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಕಟ್ಠಕಮ್ಮ-ಸಿಲಾಕಮ್ಮ-ಚಿತ್ತಕಮ್ಮಾದಿವಸೇನ ಸುಸಜ್ಜಿತಂ ದೇವವಿಮಾನಂ ವಿಯ ಅಧುನಾ ನಿಟ್ಠಾಪಿತಂ।

ಸಮಣೇನ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಘರವತ್ಥುಪರಿಗ್ಗಹಕಾಲೇಯೇವ ದೇವತಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ "ದೇವೇನ ವಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸೂತಿ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ನಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಾಮ, ನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ದೇವವಿಮಾನಸದಿಸಂ ಅತಿವಿಯ ಮನೋರಮಂ ಸಸ್ಸಿರಿಕಂ ಕೇನ ಪಠಮಂ ಪರಿಭುತ್ತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತಿಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಪಠಮಂ ದಿಯ್ಯಮಾನೇಪಿ ಸತ್ಥುನೋವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯವಸೇನ ದಿಯ್ಯಮಾನೇಪಿ ಸತ್ಥುನೋವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಠಮಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಪೇಸ್ಸಾಮ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಆಗತೇ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಆಗತಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸತ್ಥಾರಂ ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥಾಪೇಸ್ಸಾಮ, ಇತಿ ತೀಹಿ ರತನೇಹಿ ಪರಿಭುತ್ತಂ ಮಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ , ಏವಂ ನೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು।

ಯೇನ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸೂತಿ ತಂ ದಿವಸಂ ಕಿರ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ರಾಜಕುಲಾನಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ದೇವವಿಮಾನಂ ವಿಯ ಸುಸಜ್ಜಿತಂ ಹೋತಿ ಸುಪಟಿಜಗ್ಗಿತಂ, ಬುದ್ಧಾರಹಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ಅಪ್ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ಬುದ್ಧಾ ಹಿ ನಾಮ ಅರಞ್ಞಜ್ಝಾಸಯಾ ಅರಞ್ಞಾರಾಮಾ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ವಸೇಯ್ಯುಂ ವಾ ನೋ ವಾ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವತೋ ಮನಂ ಜಾನಿತ್ವಾವ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮಾತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತೇ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಇದಾನಿ ಪನ ಮನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಕಾಮಾ ಯೇನ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು।

ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾತಿ ಯಥಾ ಸಬ್ಬಮೇವ ಸನ್ಥತಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಂ ಸನ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ। ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ತಾವ "ಗೋಮಯಂ ನಾಮ ಸಬ್ಬಮಙ್ಗಲೇಸು ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸುಧಾಪರಿಕಮ್ಮಕತಮ್ಪಿ ಭೂಮಿಂ ಅಲ್ಲಗೋಮಯೇನ ಓಪುಞ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಸುಕ್ಖಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಯಥಾ ಅಕ್ಕನ್ತಟ್ಠಾನೇ ಪದಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಏವಂ ಚತುಜ್ಜಾತಿಯಗನ್ಧೇಹಿ ಲಿಮ್ಪಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ನಾನಾವಣ್ಣೇ ಕಟಸಾರಕೇ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಉಪರಿ ಮಹಾಪಿಟ್ಠಿಕಕೋಜವಕೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥತ್ಥರಕ-ಅಸ್ಸತ್ಥರಕ-ಸೀಹತ್ಥರಕ-ಬ್ಯಗ್ಘತ್ಥರಕ-ಚನ್ದತ್ಥರಕ-ಸೂರಿಯತ್ಥರಕ-ಚಿತ್ತತ್ಥರಕಾದೀಹಿ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಅತ್ಥರಣೇಹಿ ಸನ್ಥರಿತಬ್ಬಕಯುತ್ತಂ ಸಬ್ಬೋಕಾಸಂ ಸನ್ಥರಾಪೇಸುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ"ತಿ।

ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾತಿ ಮಜ್ಝಟ್ಠಾನೇ ತಾವ ಮಙ್ಗಲತ್ಥಮ್ಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹಾರಹಂ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಯಂ ಯಂ ಮುದುಕಞ್ಚ ಮನೋರಮಞ್ಚ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ, ತಂ ತಂ ಪಚ್ಚತ್ಥರಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಲೋಹಿತಕಂ ಮನುಞ್ಞದಸ್ಸನಂ ಉಪಧಾನಂ ಉಪದಹಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಸುವಣ್ಣರಜತತಾರಕವಿಚಿತ್ತಂ ವಿತಾನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗನ್ಧದಾಮಪುಪ್ಫದಾಮಪತ್ತದಾಮಾದೀಹಿ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇಹಿ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಟ್ಠಾನೇ ಪುಪ್ಫಜಾಲಂ ಕರಿತ್ವಾ ತಿಂಸಹತ್ಥಮತ್ತಂ ಠಾನಂ ಪಟಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕಪೀಠ-ಅಪಸ್ಸಯಪೀಠ-ಮುಣ್ಡಪೀಠಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಸೇತಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇಹಿ ಪಚ್ಚತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಚೀನಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಮಹಾಪಿಟ್ಠಿಕಕೋಜವಕೇ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಹಂಸಲೋಮಾದಿಪೂರಿತಾನಿ ಉಪಧಾನಾನಿ ಠಪಾಪೇಸುಂ "ಏವಂ ಅಕಿಲಮಮಾನಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ।

ಉದಕಮಣಿಕನ್ತಿ ಮಹಾಕುಚ್ಛಿಕಂ ಉದಕಚಾಟಿಂ। **ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ** ಏವಂ ಭಗವಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಚ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಧೋವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಾದೇ ವಾ, ಮುಖಂ ವಾ ವಿಕ್ಖಾಲೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ತೇಸು ತೇಸು ಠಾನೇಸು ಮಣಿವಣ್ಣಸ್ಸ ಉದಕಸ್ಸ ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ

ವಾಸತ್ಥಾಯ ನಾನಾಪುಪ್ಫಾನಿ ಚೇವ ಉದಕವಾಸಚುಣ್ಣಾನಿ ಚ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕದಲಿಪಣ್ಣೇಹಿ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ"ತಿ।

ತೇಲಪ್ಪದೀಪಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾತಿ ರಜತಸುವಣ್ಣಾದಿಮಯದಣ್ಡಾಸು ದೀಪಿಕಾಸು ಯೋನಕರೂಪಕಿರಾತರೂಪಕಾದೀನಂ ಹತ್ಥೇ ಠಪಿತಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿಮಯಕಪಲ್ಲಕಾದೀಸು ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪಂ ಜಲಯಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸೂ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ತೇ ಸಕ್ಯರಾಜಾನೋ ನ ಕೇವಲಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಮೇವ, ಅಥ ಖೋ ಯೋಜನಾವಟ್ಟೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಗರವೀಥಿಯೋಪಿ ಸಮ್ಮಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಧಜೇ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಗೇಹದ್ವಾರೇಸು ಪುಣ್ಣಘಟೇ ಚ ಕದಲಿಯೋ ಚ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ಸಕಲನಗರಂ ದೀಪಮಾಲಾದೀಹಿ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣತಾರಕಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ "ಖೀರಪಾಯಕೇ ದಾರಕೇ ಖೀರಂ ಪಾಯೇಥ, ದಹರೇ ಕುಮಾರೇ ಲಹುಂ ಲಹುಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಸಯಾಪೇಥ, ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಂ ಮಾ ಕರಿತ್ಥ, ಅಜ್ಜ ಏಕರತ್ತಿಂ ಸತ್ಥಾ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ವಸಿಸ್ಸತಿ, ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಅಪ್ಪಸದ್ದಕಾಮಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಾ ಆದಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಯೇನ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ। "ಯಸ್ಸ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ ಏವಂ ಕಿರ ಕಾಲೇ ಆರೋಚಿತೇ ಭಗವಾ ಲಾಖಾರಸೇನ ತಿನ್ತರತ್ತಕೋವಿಳಾರಪುಪ್ಫವಣ್ಣಂ ರತ್ತದುಪಟ್ಟಂ ಕತ್ತರಿಯಾ ಪದುಮಂ ಕನ್ತನ್ತೋ ವಿಯ ಸಂವಿಧಾಯ ತಿಮಣ್ಡಲಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತೋ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಾಮಙ್ಗೇನ ಪದುಮಕಲಾಪಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ವಿಯ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾಸಸ್ಸಿರಿಕಂ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ರತ್ತಕಮ್ಬಲೇನ ಗಜಕುಮ್ಭಂ ಪರಿಯೋನದ್ಧನ್ತೋ ವಿಯ ರತನಸತುಬ್ಬೇಧೇ ಸುವಣ್ಣಗ್ಘಿಕೇ ಪವಾಳಜಾಲಂ ಖಿಪಮಾನೋ ವಿಯ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯೇ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಕಞ್ಚುಕಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚನ್ತೋ ವಿಯ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಂ ರತ್ತವಣ್ಣವಲಾಹಕೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದಯಮಾನೋ ವಿಯ ಕಞ್ಚನಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಸುಪಕ್ಕಲಾಖಾರಸಂ ಪರಿಸಿಞ್ಚನ್ತೋ ವಿಯ ಚಿತ್ತಕೂಟಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕಂ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾಯ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ವಿಯ ಚ ಸಚಕ್ಕವಾಳಸಿನೇರುಯುಗನ್ಧರಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ರೋಧಪಲ್ಲವಸಮಾನವಣ್ಣಂ ರತ್ತವರಪಂಸುಕೂಲಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿದ್ವಾರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ ಕಞ್ಚನಗುಹತೋ ಸೀಹೋ ವಿಯ ಉದಯಪಬ್ಬತಕೂಟತೋ ಪುಣ್ಣಚನ್ದೋ ವಿಯ ಚ। ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪನ ಗನ್ಧಕುಟಿಪಮುಖೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಮೇಘಮುಖೇಹಿ ವಿಜ್ಜುಕಲಾಪಾ ವಿಯ ರಸ್ಮಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರಸಧಾರಾಪರಿಸೇಕಮಞ್ಜರಿಪತ್ತಪುಪ್ಫಫಲವಿಟಪೇ ವಿಯ ಆರಾಮರುಕ್ಖೇ ಕರಿಂಸು। ತಾವದೇವ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪರಿವಾರೇಸಿ। ತೇ ಪನ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವರೂಪಾ ಅಹೇಸುಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಪವಿವಿತ್ತಾ ಅಸಂಸಟ್ಠಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ವತ್ತಾರೋ ವಚನಕ್ಖಮಾ ಚೋದಕಾ ಪಾಪಗರಹೀ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ। ತೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತೋ ಭಗವಾ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ವಿಯ ಸುವಣ್ಣಕ್ಖನ್ಧೋ ರತ್ತಪದುಮಸಣ್ಡಮಜ್ಝಗತಾ ವಿಯ ಸುವಣ್ಣನಾವಾ ಪವಾಳವೇದಿಕಾಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ವಿಯ ಸುವಣ್ಣಪಾಸಾದೋ ವಿರೋಚಿತ್ಥ। ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾದಯೋ ಮಹಾಥೇರಾಪಿ ನಂ ಮೇಘವಣ್ಣಂ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಮಣಿವಮ್ಮವಮ್ಮಿಕಾ ವಿಯ ಮಹಾನಾಗಾ ಪರಿವಾರಯಿಂಸು ವನ್ತರಾಗಾ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸಾ ವಿಜಟಿತಜಟಾ ಛಿನ್ನಬನ್ಧನಾ ಕುಲೇ ವಾ ಗಣೇ ವಾ ಅಲಗ್ಗಾ।

ಇತಿ ಭಗವಾ ಸಯಂ ವೀತರಾಗೋ ವೀತರಾಗೇಹಿ, ವೀತದೋಸೋ ವೀತದೋಸೇಹಿ, ವೀತಮೋಹೋ ವೀತಮೋಹೇಹಿ, ನಿತ್ತಣ್ಹೋ ನಿತ್ತಣ್ಹೇಹಿ, ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ, ಸಯಂ ಬುದ್ಧೋ ಬಹುಸ್ಸುತಬುದ್ಧೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತೋ, ಪತ್ತಪರಿವಾರಿತಂ ವಿಯ ಕೇಸರಂ, ಕೇಸರಪರಿವಾರಿತಾ ವಿಯ ಕಣ್ಣಿಕಾ, ಅಟ್ಠನಾಗಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಿತೋ ವಿಯ ಛದ್ದನ್ತೋ ನಾಗರಾಜಾ, ನವುತಿಹಂಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಿತೋ ವಿಯ ಧತರಟ್ಠೋ ಹಂಸರಾಜಾ, ಸೇನಙ್ಗಪರಿವಾರಿತೋ ವಿಯ ಚಕ್ಕವತ್ತಿ, ಮರುಗಣಪರಿವಾರಿತೋ ವಿಯ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ, ಬ್ರಹ್ಮಗಣಪರಿವಾರಿತೋ ವಿಯ ಹಾರಿತಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ,

ತಾರಾಗಣಪರಿವಾರಿತೋ ವಿಯ ಪುಣ್ಣಚನ್ದೋ, ಅಸಮೇನ ಬುದ್ಧವೇಸೇನ ಅಪರಿಮಾಣೇನ ಬುದ್ಧವಿಲಾಸೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥುಗಮನಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮಕಾಯತೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಾ ರಸ್ಮೀ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಟ್ಠಾನಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಪಚ್ಛಿಮಕಾಯತೋ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥತೋ, ವಾಮಹತ್ಥತೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಾ ರಸ್ಮೀ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಟ್ಠಾನಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಉಪರಿ ಕೇಸನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಕೇಸಾವತ್ತೇಹಿ ಮೋರಗೀವವಣ್ಣಾ ರಸ್ಮೀ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗಗನತಲೇ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಟ್ಠಾನಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾದತಲೇಹಿ ಪವಾಳವಣ್ಣಾ ರಸ್ಮೀ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಘನಪಥವಿಯಂ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಟ್ಠಾನಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಏವಂ ಸಮನ್ತಾ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಮತ್ತಂ ಠಾನಂ ಛಬ್ಬಣ್ಣಾ ಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಜ್ಜೋತಮಾನಾ ವಿಪ್ಫನ್ದಮಾನಾ ಕಞ್ಚನದಣ್ಡದೀಪಿಕಾಹಿ ನಿಚ್ಛರಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಜಾಲಾ ವಿಯ ಚಾತುದ್ದೀಪಿಕಮಹಾಮೇಘತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾ ವಿಯ ವಿಧಾವಿಂಸು। ಸಬ್ಬದಿಸಾಭಾಗಾ ಸುವಣ್ಣಚಮ್ಪಕಪುಪ್ಫೇಹಿ ವಿಕಿರಿಯಮಾನಾ ವಿಯ, ಸುವಣ್ಣಘಟಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಸುವಣ್ಣರಸಧಾರಾಹಿ ಸಿಞ್ಚಮಾನಾ ವಿಯ, ಪಸಾರಿತಸುವಣ್ಣಪಟಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ವಿಯ, ವೇರಮ್ಭವಾತಸಮುಟ್ಠಿತಕಿಂಸುಕಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಚುಣ್ಣಸಮೋಕಿಣ್ಣಾ ವಿಯ ವಿಪ್ಪಕಿರಿಂಸು।

ಭಗವತೋಪಿ ಅಸೀತಿಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾದ್ವತ್ತಿಂಸವರಲಕ್ಖಣಸಮುಜ್ಜಲಂ ಸರೀರಂ ಸಮುಗ್ಗತತಾರಕಂ ವಿಯ ಗಗನತಲಂ, ವಿಕಸಿತಮಿವ ಪದುಮವನಂ, ಸಬ್ಬಪಾಲಿಫುಲ್ಲೋ ವಿಯ ಯೋಜನಸತಿಕೋ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ, ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಪಿತಾನಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಚನ್ದಾನಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಸೂರಿಯಾನಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಚಕ್ಕವತ್ತೀನಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸದೇವರಾಜಾನಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಿರಿಯಾ ಸಿರಿಂ ಅಭಿಭವಮಾನಂ ವಿಯ ವಿರೋಚಿತ್ಥ, ಯಥಾ ತಂ ದಸಹಿ ಪಾರಮೀಹಿ ದಸಹಿ ಉಪಪಾರಮೀಹಿ ದಸಹಿ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀಹಿ ಸುಪೂರಿತಾಹಿ ಸಮತಿಂಸಪಾರಮಿತಾಹಿ ಅಲಙ್ಕತಂ। ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ದಿನ್ನದಾನಂ ರಕ್ಖಿತಸೀಲಂ ಕತಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಓಸರಿತ್ವಾ ವಿಪಾಕಂ ದಾತುಂ ಠಾನಂ ಅಲಭಮಾನಂ ಸಮ್ಬಾಧಪತ್ತಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ನಾವಾಸಹಸ್ಸಭಣ್ಡಂ ಏಕನಾವಂ ಆರೋಪನಕಾಲೋ ವಿಯ, ಸಕಟಸಹಸ್ಸಭಣ್ಡಂ ಏಕಸಕಟಂ ಆರೋಪನಕಾಲೋ ವಿಯ, ಪಞ್ಚವೀಸತಿಯಾ ನದೀನಂ ಓಘಸ್ಸ ಸಮ್ಭಿಜ್ಜ ಮುಖದ್ವಾರೇ ಏಕತೋ ರಾಸೀಭೂತಕಾಲೋ ವಿಯ ಚ ಅಹೋಸಿ।

ಇಮಾಯ ಬುದ್ಧಸಿರಿಯಾ ಓಭಾಸಮಾನಸ್ಸಾಪಿ ಚ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಅನೇಕಾನಿ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ತಥಾ ಪಚ್ಛತೋ। ವಾಮಪಸ್ಸೇ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇ। ಜಾತಿಕುಸುಮಚಮ್ಪಕವನಮಲ್ಲಿಕರತ್ತುಪ್ಪಲನೀಲುಪ್ಪಲಮಕುಲಸಿನ್ದುವಾರಪುಪ್ಫಾನಿ ಚೇವ ನೀಲಪೀತಾದಿವಣ್ಣಸುಗನ್ಧಗನ್ಧಚುಣ್ಣಾನಿ ಚ ಚಾತುದ್ದೀಪಿಕಮೇಘವಿಸ್ಸಟ್ಠೋದಕವುಟ್ಠಿಯೋ ವಿಯ ವಿಪ್ಪಕಿರಿಂಸು। ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕತೂರಿಯನಿಗ್ಘೋಸಾ ಚೇವ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಸಙ್ಘಗುಣಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಥುತಿಘೋಸಾ ಚ ಸಬ್ಬದಿಸಾ ಪೂರಯಿಂಸು। ದೇವಮನುಸ್ಸನಾಗಸುಪಣ್ಣಗನ್ಧಬ್ಬಯಕ್ಖಾದೀನಂ ಅಕ್ಖೀನಿ ಅಮತಪಾನಂ ವಿಯ ಲಭಿಂಸು। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ **ಪದಸಹಸ್ಸೇನ** ಗಮನವಣ್ಣಂ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ರಿದಂ ಮುಖಮತ್ತಂ -

"ಏವಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಕಮ್ಪಯನ್ತೋ ವಸುನ್ಧರಂ।
ಅಹೇಠಯನ್ತೋ ಪಾಣಾನಿ, ಯಾತಿ ಲೋಕವಿನಾಯಕೋ॥

ದಕ್ಖಿಣಂ ಪಠಮಂ ಪಾದಂ, ಉದ್ಧರನ್ತೋ ನರಾಸಭೋ।
ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಿರಿಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸೋಭತೇ ದ್ವಿಪದುತ್ತಮೋ॥

ಗಚ್ಛತೋ ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ, ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾದತಲಂ ಮುದು।
ಸಮಂ ಸಮ್ಫುಸತೇ ಭೂಮಿಂ, ರಜಸಾ ನುಪಲಿಪ್ಪತಿ॥

ನಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಉನ್ನಮತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಲೋಕನಾಯಕೇ।

ಉನ್ನತಞ್ಚ ಸಮಂ ಹೋತಿ, ಪಥವೀ ಚ ಅಚೇತನಾ॥

ಪಾಸಾಣಾ ಸಕ್ಖರಾ ಚೇವ, ಕಥಲಾ ಖಾಣುಕಣ್ಟಕಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಮಗ್ಗಾ ವಿವಜ್ಜನ್ತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಲೋಕನಾಯಕೇ॥

ನಾತಿದೂರೇ ಉದ್ಧರತಿ, ನಚ್ಚಾಸನ್ನೇ ಚ ನಿಕ್ಖಿಪಂ।
ಅಘಟ್ಟಯನ್ತೋ ನಿಯ್ಯಾತಿ, ಉಭೋ ಜಾಣೂ ಚ ಗೋಪ್ಫಕೇ॥

ನಾತಿಸೀಘಂ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಸಮ್ಪನ್ನಚರಣೋ ಮುನಿ।
ನ ಚಾತಿಸಣಿಕಂ ಯಾತಿ, ಗಚ್ಛಮಾನೋ ಸಮಾಹಿತೋ॥

ಉದ್ಧಂ ಅಧೋ ಚ ತಿರಿಯಂ, ದಿಸಞ್ಚ ವಿದಿಸಂ ತಥಾ।
ನ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಸೋ ಯಾತಿ, ಯುಗಮತ್ತಮ್ಹಿ ಪೇಕ್ಖತಿ॥

ನಾಗವಿಕ್ಕನ್ತಚಾರೋ ಸೋ, ಗಮನೇ ಸೋಭತೇ ಜಿನೋ।
ಚಾರುಂ ಗಚ್ಛತಿ ಲೋಕಗ್ಗೋ, ಹಾಸಯನ್ತೋ ಸದೇವಕೇ॥

ಉಳುರಾಜಾವ ಸೋಭನ್ತೋ, ಚತುಚಾರೀವ ಕೇಸರೀ।
ತೋಸಯನ್ತೋ ಬಹೂ ಸತ್ತೇ, ಪುರಂ ಸೇಟ್ಠಂ ಉಪಾಗಮೀ"ತಿ॥

ವಣ್ಣಕಾಲೋ ನಾಮ ಕಿರೇಸ, ಏವಂವಿಧೇಸು ಕಾಲೇಸು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸರೀರವಣ್ಣೇ ವಾ ಗುಣವಣ್ಣೇ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಸ್ಸ ಥಾಮೋಯೇವ ಪಮಾಣಂ ಚುಣ್ಣಿಯಪದೇಹಿ ವಾ ಗಾಥಾಬನ್ಧೇನ ವಾ ಯತ್ತಕಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತತ್ತಕಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ದುಕ್ಕಥಿತನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಅಪ್ಪಮಾಣವಣ್ಣಾ ಹಿ ಬುದ್ಧಾ, ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಾಪಿ ಅನವಸೇಸತೋ ವಣ್ಣಂ ವತ್ತುಂ ಅಸಮತ್ಥಾ, ಪಗೇವ ಇತರಾ ಪಜಾತಿ। ಇಮಿನಾ ಸಿರಿವಿಲಾಸೇನ ಅಲಙ್ಕತಪ್ಪಟಿಯತ್ತಂ ಸಕ್ಯರಾಜಪುರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭಗವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೇನ ಜನೇನ ಗನ್ಧಧೂಮವಾಸಚುಣ್ಣಾದೀಹಿ ಪೂಜಯಮಾನೋ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಯೇನ ಏವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ"ತಿ।

ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ। ತತ್ಥ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚೇವ ಉಪಾಸಕಾನಞ್ಚ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ದುಕೂಲಚುಮ್ಬಟಕೇನ ವೋದಕಂ ಕತ್ವಾ ಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಕೇನ ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಪಲಿವೇಠಿತೇ ಪೀಠೇ ಠಪಿತರತ್ತಸುವಣ್ಣಘನಪಟಿಮಾ ವಿಯ ಅತಿವಿರೋಚಿತ್ಥ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಪೋರಾಣಾನಂ ವಣ್ಣಭಣನಮಗ್ಗೋ -

"ಗನ್ತ್ವಾನ ಮಣ್ಡಲಮಾಳಂ, ನಾಗವಿಕ್ಕನ್ತಚರಣೋ।
ಓಭಾಸಯನ್ತೋ ಲೋಕಗ್ಗೋ, ನಿಸೀದಿ ವರಮಾಸನೇ॥

ತಸ್ಮಿಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ನರದಮ್ಮಸಾರಥಿ,
ದೇವಾತಿದೇವೋ ಸತಪುಞ್ಞಲಕ್ಖಣೋ।
ಬುದ್ಧಾಸನೇ ಮಜ್ಝಗತೋ ವಿರೋಚತಿ,
ಸುವಣ್ಣನೇಕ್ಖಂ ವಿಯ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ॥

ನೇಕ್ಖಂ ಜಮ್ಬೋನದಸ್ಸೇವ, ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ।
ವಿರೋಚತಿ ವೀತಮಲೋ, ಮಣಿವೇರೋಚನೋ ಯಥಾ॥

ಮಹಾಸಾಲೋವ ಸಮ್ಫುಲ್ಲೋ, ನೇರುರಾಜಾವಲಙ್ಕತೋ।
ಸುವಣ್ಣಯೂಪಸಙ್ಕಾಸೋ, ಪದುಮೋ ಕೋಕನದೋ ಯಥಾ॥

ಜಲನ್ತೋ ದೀಪರುಕ್ಖೋವ, ಪಬ್ಬತಗ್ಗೇ ಯಥಾ ಸಿಖೀ।
ದೇವಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತೋವ, ಸಬ್ಬಫುಲ್ಲೋ ವಿರೋಚಥಾ"ತಿ॥

ಕಾಪಿಲವತ್ಥವೇ ಸಕ್ಯೇ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ನಾಮ ಸನ್ಥಾಗಾರಅನುಮೋದನಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತದಾ ಹಿ ಭಗವಾ ಆಕಾಸಗಙ್ಗಂ ಓತಾರೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪಥವೋಜಂ ಆಕಡ್ಢನ್ತೋ ವಿಯ ಮಹಾಜಮ್ಬುಂ ಖನ್ಧೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಚಾಲೇನ್ತೋ ವಿಯ ಯೋಜನಿಕಂ ಮಧುಭಣ್ಡಂ ಚಕ್ಕಯನ್ತೇನ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಮಧುಪಾನಂ ಪಾಯಮಾನೋ ವಿಯ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ಹಿತಸುಖಾವಹಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। "ಆವಾಸದಾನಂ ನಾಮೇತಂ ಮಹಾರಾಜ ಮಹನ್ತಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆವಾಸೋ ಮಯಾ ಪರಿಭುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಪರಿಭುತ್ತೋ ಮಯಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಚ ಪರಿಭುತ್ತೋ ಪನ ಧಮ್ಮರತನೇನ ಪರಿಭುತ್ತೋ ಯೇವಾತಿ ತೀಹಿ ರತನೇಹಿ ಪರಿಭುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಆವಾಸದಾನಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ದಿನ್ನೇ ಸಬ್ಬದಾನಂ ದಿನ್ನಮೇವ ಹೋತಿ। ಭೂಮಟ್ಠಕಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ವಾ ಸಾಖಾಮಣ್ಡಪಸ್ಸ ವಾಪಿ ಆನಿಸಂಸೋ ನಾಮ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ನಾನಾನಯವಿಚಿತ್ತಂ ಬಹುಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ -

"ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ ಪಟಿಹನ್ತಿ, ತತೋ ವಾಳಮಿಗಾನಿ ಚ।
ಸರೀಸಪೇ ಚ ಮಕಸೇ, ಸಿಸಿರೇ ಚಾಪಿ ವುಟ್ಠಿಯೋ॥

ತತೋ ವಾತಾತಪೋ ಘೋರೋ, ಸಞ್ಜಾತೋ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ।
ಲೇಣತ್ಥಞ್ಚ ಸುಖತ್ಥಞ್ಚ, ಝಾಯಿತುಞ್ಚ ವಿಪಸ್ಸಿತುಂ॥

ವಿಹಾರದಾನಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ, ಅಗ್ಗಂ ಬುದ್ಧೇನ ವಣ್ಣಿತಂ।
ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪೋಸೋ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಂ ಅತ್ಥಮತ್ತನೋ॥

ವಿಹಾರೇ ಕಾರಯೇ ರಮ್ಮೇ, ವಾಸಯೇತ್ಥ ಬಹುಸ್ಸುತೇ।
ತೇಸಂ ಅನ್ನಞ್ಚ ಪಾನಞ್ಚ, ವತ್ಥಸೇನಾಸನಾನಿ ಚ॥

ದದೇಯ್ಯ ಉಜುಭೂತೇಸು, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ।
ತೇ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾಪನೂದನಂ।
ಯಂ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಇಧಞ್ಞಾಯ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತಿ ಅನಾಸವೋ"ತಿ॥ (ಚೂಳವ॰ ೨೯೫) -

ಏವಂ ಅಯಮ್ಪಿ ಆವಾಸೇ ಆನಿಸಂಸೋ, ಅಯಮ್ಪಿ ಆನಿಸಂಸೋತಿ ಬಹುದೇವರತ್ತಿಂ ಅತಿರೇಕತರಂ ದಿಯಡ್ಢಯಾಮಂ ಆವಾಸಾನಿಸಂಸಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ತತ್ಥ ಇಮಾ ಗಾಥಾವ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರುಳ್ಹಾ, ಪಕಿಣ್ಣಕಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಪನ ಸಙ್ಗಹಂ ನ ಆರೋಹತಿ। **ಸನ್ದಸ್ಸೇಸೀ**ತಿಆದೀನಿ ವುತ್ತತ್ಥಾನೇವ।

ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸೀತಿ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥಾಪೇತುಕಾಮೋ ಜಾನಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಮಹಾಕಸ್ಸಪಾದೀಸು ಅಸೀತಿಮಹಾಥೇರೇಸು ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಭಗವಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಾರಮಕಾಸೀತಿ। ಪರಿಸಜ್ಝಾಸಯವಸೇನ। ಆಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಆನನ್ದೋ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ, ಪಹೋಸಿ ಪರಿಮಣ್ಡಲೇಹಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಮಧುರಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತುನ್ತಿ ಸಾಕಿಯಮಣ್ಡಲೇ ಪಾಕಟೋ ಪಞ್ಞಾತೋ। ತಸ್ಸ ಸಕ್ಯರಾಜೂಹಿ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಧಮ್ಮಕಥಾ ಸುತಪುಬ್ಬಾ, ಓರೋಧಾ ಪನ ನೇಸಂ ನ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತುಂ ಲಭನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಹೋ ವತ ಭಗವಾ ಅಪ್ಪಂಯೇವ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತಿಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಭಾರಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ತೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಸಯವಸೇನ ಭಗವಾ ತಸ್ಸೇವ ಭಾರಮಕಾಸಿ।

ಸೇಖೋ ಪಾಟಿಪದೋತಿ ಪಟಿಪನ್ನಕೋ ಸೇಖಸಮಣೋ। ಸೋ ತುಯ್ಹಂ ಪಟಿಭಾತು ಉಪಟ್ಠಾತು, ತಸ್ಸ ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಹೀತಿ ಪಟಿಪದಾಯ ಪುಗ್ಗಲಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಪಟಿಪದಂ ನಿಯಮೇಸಿ? ಬಹೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ। ಇಮೇ ತಾವ ಸಕ್ಯಾ ಮಙ್ಗಲಸಾಲಾಯ ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ ವಡ್ಢಿಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಯಞ್ಚ ಸೇಖಪಟಿಪದಾ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಸನೇ ಮಙ್ಗಲಪಟಿಪದಾ ವಡ್ಢಮಾನಕಪಟಿಪದಾತಿಪಿ ಇಮಂ ಪಟಿಪದಂ ನಿಯಮೇಸಿ। ತಸ್ಸಞ್ಚ ಪರಿಸತಿ ಸೇಖಾವ ಬಹೂ ನಿಸಿನ್ನಾ, ತೇ ಅತ್ತನಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಟ್ಠಾನೇ ಕಥೀಯಮಾನೇ ಅಕಿಲಮನ್ತಾವ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸ್ಸನ್ತೀತಿಪಿ ಇಮಂ ಪಟಿಪದಂ ನಿಯಮೇಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಸೇಖಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋವ, ಸೋ ಅತ್ತನಾ ಪಟಿವಿದ್ಧೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಟ್ಠಾನೇ ಕಥೇನ್ತೋ ಅಕಿಲಮನ್ತೋ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀತಿಪಿ ಇಮಂ ಪಟಿಪದಂ ನಿಯಮೇಸಿ। ಸೇಖಪಟಿಪದಾಯ ಚ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಸಿಕ್ಖಾ ಓಸಟಾ , ತತ್ಥ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾಯ ಕಥಿತಾಯ ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಕಥಿತಮೇವ ಹೋತಿ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಯ ಕಥಿತಾಯ ಸಕಲಂ ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ ಕಥಿತಂ ಹೋತಿ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾಯ ಕಥಿತಾಯ ಸಕಲಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ ಕಥಿತಂ ಹೋತಿ, ಆನನ್ದೋ ಚ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ತಿಪಿಟಕಧರೋ, ಸೋ ಪಹೋತಿ ತೀಹಿ ಪಿಟಕೇಹಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಕಥೇತುಂ, ಏವಂ ಕಥಿತೇ ಸಕ್ಯಾನಂ ಮಙ್ಗಲಮೇವ ವಡ್ಢಿಯೇವ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿಪಿ ಇಮಂ ಪಟಿಪದಂ ನಿಯಮೇಸಿ।

ಪಿಟ್ಠಿ ಮೇ ಆಗಿಲಾಯತೀತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆಗಿಲಾಯತಿ? ಭಗವತೋ ಹಿ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಪಧಾನಂ ಪದಹನ್ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಕಾಯದುಕ್ಖಂ ಅಹೋಸಿ, ಅಥಸ್ಸ ಅಪರಭಾಗೇ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಪಿಟ್ಠಿವಾತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಅಕಾರಣಂ ವಾ ಏತಂ। ಪಹೋತಿ ಹಿ ಭಗವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವೇದನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ಏಕಮ್ಪಿ ದ್ವೇಪಿ ಸತ್ತಾಹೇ ಏಕಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತುಂ। ಸನ್ಥಾಗಾರಸಾಲಂ ಪನ ಚತೂಹಿ ಇರಿಯಾಪಥೇಹಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ, ತತ್ಥ ಪಾದಧೋವನಟ್ಠಾನತೋ ಯಾವ ಧಮ್ಮಾಸನಾ ಅಗಮಾಸಿ, ಏತ್ತಕೇ ಠಾನೇ ಗಮನಂ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ। ಧಮ್ಮಾಸನಂ ಪತ್ತೋ ಥೋಕಂ ಠತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ, ಏತ್ತಕೇ ಠಾನಂ। ದಿಯಡ್ಢಯಾಮಂ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ, ಏತ್ತಕೇ ಠಾನೇ ನಿಸಜ್ಜಾ ನಿಪ್ಫನ್ನಾ। ಇದಾನಿ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಥೋಕಂ ನಿಪನ್ನೇ ಸಯನಂ ನಿಪ್ಫಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಏವಂ ಚತೂಹಿ ಇರಿಯಾಪಥೇಹಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಉಪಾದಿನ್ನಕಸರೀರಞ್ಚ ನಾಮ "ನೋ ಆಗಿಲಾಯತೀ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಚಿರಂ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಸಞ್ಜಾತಂ ಅಪ್ಪಕಮ್ಪಿ ಆಗಿಲಾಯನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾತಿ ಸನ್ಥಾಗಾರಸ್ಸ ಕಿರ ಏಕಪಸ್ಸೇ ತೇ ರಾಜಾನೋ ಪಟ್ಟಸಾಣಿಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಮಞ್ಚಕಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇನ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಸುವಣ್ಣ-ತಾರಕ-ಗನ್ಧಮಾಲಾ-ದಾಮಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ವಿತಾನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗನ್ಧತೇಲಪ್ಪದೀಪಂ ಆರೋಪಯಿಂಸು "ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಾಸನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಥೋಕಂ ವಿಸ್ಸಮನ್ತೋ ಇಧ ನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಂ ನೋ ಇಮಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಭಗವತಾ ಚತೂಹಿ ಇರಿಯಾಪಥೇಹಿ ಪರಿಭುತ್ತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ತದೇವ ಸನ್ಧಾಯ ತತ್ಥ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। **ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವುಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಚಿತ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ।

೧೩. **ಮಹಾನಾಮಂ ಸಕ್ಕಂ ಆಮನ್ತೇಸೀತಿ** ಸೋ ಕಿರ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ತಸ್ಸಂ ಪರಿಸತಿ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಪಾಮೋಕ್ಖೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಗಹಿತೇ ಸೇಸಪರಿಸಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾವ ಹೋತೀತಿ ಥೇರೋ ತಮೇವ ಆಮನ್ತೇಸಿ। **ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ** ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸಮ್ಪನ್ನಸೀಲೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸೀಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹೀತಿ** ಸುನ್ದರಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸತಂ ವಾ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮೇಹಿ।

೧೪. **ಕಥಞ್ಚ ಮಹಾನಾಮಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಏತ್ತಕೇನ ಠಾನೇನ ಸೇಖಪಟಿಪದಾಯ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವಿತ್ಥಾರೇತುಕಾಮೋ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ**ಆದೀನಿ "ಸಮ್ಪನ್ನಸೀಲಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರಥಾ"ತಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯಸುತ್ತಾದೀಸು ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

೧೫. **ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನಾತಿ**ಆದೀಸು ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ, ಹಿರಿಯಿತಬ್ಬಾನಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಿ ಹಿರಿಯತಿ ಜಿಗುಚ್ಛತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಓತ್ತಪ್ಪನಿದ್ದೇಸೇ ಹೇತ್ವತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ, ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀಹಿ ಓತ್ತಪ್ಪಸ್ಸ ಹೇತುಭೂತೇಹಿ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಭಾಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋತಿ** ಪಗ್ಗಹಿತವೀರಿಯೋ ಅನೋಸಕ್ಕಿತಮಾನಸೋ। **ಪಹಾನಾಯಾತಿ** ಪಹಾನತ್ಥಾಯ। **ಉಪಸಮ್ಪದಾಯಾತಿ** ಪಟಿಲಾಭತ್ಥಾಯ। **ಥಾಮವಾತಿ** ವೀರಿಯಥಾಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋತಿ** ಥಿರಪರಕ್ಕಮೋ। **ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನೋರೋಪಿತಧುರೋ ಅನೋಸಕ್ಕಿತವೀರಿಯೋ। **ಪರಮೇನಾತಿ** ಉತ್ತಮೇನ। **ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನಾತಿ** ಸತಿಯಾ ಚ ನಿಪಕಭಾವೇನ ಚ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಸತಿಭಾಜನಿಯೇ ಪಞ್ಞಾ ಆಗತಾತಿ? ಸತಿಯಾ ಬಲವಭಾವದೀಪನತ್ಥಂ। ಪಞ್ಞಾವಿಪ್ಪಯುತ್ತಾ ಹಿ ಸತಿ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಬಲವತೀತಿ।

ಚಿರಕತಮ್ಪೀತಿ ಅತ್ತನಾ ವಾ ಪರೇನ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚಿರಕತಂ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣವತ್ತಾದಿ ಅಸೀತಿ ಮಹಾವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಪೂರಣಂ। **ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪೀತಿ** ಅತ್ತನಾ ವಾ ಪರೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ಚಿರಭಾಸಿತಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉದ್ದಿಸನ-ಉದ್ದಿಸಾಪನ-ಧಮ್ಮೋಸಾರಣ-ಧಮ್ಮದೇಸನಾ-ಉಪನಿಸಿನ್ನಕಥಾ-ಅನುಮೋದನಿಯಾದಿವಸೇನ ಪವತ್ತಿತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ। **ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇನ ಚಿರಕತೇ "ಕಾಯೋ ನಾಮ ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ಚಿರಭಾಸಿತೇ ವಾಚಾ ನಾಮ ವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ರೂಪಂ, ತಂಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಾ ಅರೂಪಂ। ಇತಿ ಇಮೇ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಾ ಏವಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏವಂ ನಿರುದ್ಧಾ"ತಿ ಸರತಿ ಚೇವ ಅನುಸ್ಸರತಿ ಚ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಹಿ ಸತಿ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತಾಯ ಸತಿಯಾ ಏಸ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಸರಣೇನ ಸರಿತಾ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸರಣೇನ ಅನುಸ್ಸರಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯವಯಗಾಮಿನಿಯಾ ಉದಯಞ್ಚ ವಯಞ್ಚ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾಯ। **ಅರಿಯಾಯಾತಿ** ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಸೇನ ಚ ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಆರಕಾ ಠಿತಾಯ ಪರಿಸುದ್ಧಾಯ। **ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ಚೇವ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ। **ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯಾತಿ** ಸಾಯೇವ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝನತೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಲೋಭಕ್ಖನ್ಧಂ ದೋಸಕ್ಖನ್ಧಂ ಮೋಹಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾ। ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ತದಙ್ಗವಸೇನ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಲಾಭಸಂವತ್ತನತೋ ಚಾತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾ "ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾತಿ** ಇಧಾಪಿ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾ "ಸಮ್ಮಾ ಹೇತುನಾ ನಯೇನ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಂ ಖೇಪಯಮಾನಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನೀ ನಾಮ। ವಿಪಸ್ಸನಾ ತದಙ್ಗವಸೇನ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಞ್ಚ ಕಿಲೇಸದುಕ್ಖಞ್ಚ ಖೇಪಯಮಾನಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನೀ। ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ ವಾ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಲಾಭಸಂವತ್ತನತೋ ಏಸಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನೀ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೧೬. **ಅಭಿಚೇತಸಿಕಾನನ್ತಿ** ಅಭಿಚಿತ್ತಂ ಸೇಟ್ಠಚಿತ್ತಂ ಸಿತಾನಂ ನಿಸ್ಸಿತಾನಂ। **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನನ್ತಿ** ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿತಕ್ಖಣೇ ಸುಖಪಟಿಲಾಭಹೇತೂನಂ। **ನಿಕಾಮಲಾಭೀತಿ** ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಾ। **ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀತಿ** ನಿದುಕ್ಖಲಾಭೀ। **ಅಕಸಿರಲಾಭೀತಿ**

ವಿಪುಲಲಾಭೀ। ಪಗುಣಭಾವೇನ ಏಕೋ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸಮಾಧಿಪಾರಿಪನ್ಥಿಕಧಮ್ಮೇ ಪನ ಅಕಿಲಮನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಅನಿಚ್ಛಾಯ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಠಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಅಯಂ ಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಕಸಿರಲಾಭೀ ನಾಮ। ಏಕೋ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಚ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸಮಾಧಿಪಾರಿಪನ್ಥಿಕಧಮ್ಮೇ ಚ ಅಕಿಲಮನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತಿ, ಸೋ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನೇವ ವುಟ್ಠಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಯಂ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ ನಾಮ।

೨೭. **ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಹಾನಾಮ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೇಖೋ ಪಾಟಿಪದೋತಿ** ಮಹಾನಾಮ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೇಖೋ ಪಾಟಿಪದೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಬ್ಭಾಯ ವಡ್ಢಮಾನಕಪಟಿಪದಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಪುಚ್ಚಣ್ಡತಾಯಾತಿ** ಅಪೂತಿಅಣ್ಡತಾಯ। **ಭಬ್ಬೋ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾಯಾತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾದಿಞಾಣಪ್ಪಭೇದಾಯ ಭಬ್ಬೋ। **ಸಮ್ಬೋಧಾಯಾತಿ** ಅರಿಯಮಗ್ಗಾಯ। **ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸಾತಿ** ಅರಹತ್ತಂ ಅನುತ್ತರೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮೋ ನಾಮ, ತದಭಿಗಮಾಯ ಭಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಾ ಪನಾಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥದೀಪನತ್ಥಂ ಉಪಮಾ ಆಹಟಾ, ಸಾ ಚೇತೋಖಿಲಸುತ್ತೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ "ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡೇಸು ತಿವಿಧಕಿರಿಯಕರಣಂ ವಿಯ ಹಿ ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಪನ್ನರಸೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಭಾವೋ"ತಿ ಯಂ ಏವಂ ಓಪಮ್ಮಸಂಸನ್ದನಂ ಆಗತಂ, ತಂ ಇಧ ಏವಂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀತಿಆದಿವಚನತೋ "ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡೇಸು ತಿವಿಧಕಿರಿಯಕರಣಂ ವಿಯ ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನತಾದೀಹಿ ಪನ್ನರಸೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮಙ್ಗಿಭಾವೋ"ತಿ। ಏವಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ।

೨೮. **ಇಮಂಯೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿನ್ತಿ** ಇಮಂ ಪಠಮಾದಿಜ್ಝಾನೇಹಿ ಅಸದಿಸಂ ಉತ್ತಮಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಿಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ। **ಪಠಮಾಭಿನಿಬ್ಭಿದಾತಿ** ಪಠಮೋ ಞಾಣಭೇದೋ। ದುತಿಯಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕೋ ಪನ ಏಕವಾರಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ಏಕವಾರಂ ಅಣ್ಡಕೋಸತೋತಿ ದ್ವೇ ವಾರೇ ಜಾಯತಿ। ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ತಯೋ ವಾರೇ ಜಾಯತಿ। ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಚ್ಛಾದಕಂ ತಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೇನ ಪಠಮಂ ಜಾಯತಿ, ಸತ್ತಾನಂ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿಚ್ಛಾದಕಂ ತಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣೇನ ದುತಿಯಂ ಜಾಯತಿ, ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿಚ್ಛಾದಕಂ ತಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣೇನ ತತಿಯಂ ಜಾಯತಿ।

೨೯. **ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಚರಣಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಇದಮ್ಪಿ ಸೀಲಂ ಅಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚರಣಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚರಣಂ** ನಾಮ ಬಹು ಅನೇಕವಿಧಂ, ಸೀಲಾದಯೋ ಪನ್ನರಸಧಮ್ಮಾ, ತತ್ಥ ಇದಮ್ಪಿ ಏಕಂ ಚರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದತ್ಥೋ ಪನ ಚರತಿ ತೇನ ಅಗತಪುಬ್ಬಂ ದಿಸಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಚರಣಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ವಿಜ್ಜಾಯಾತಿ ಇದಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಂ ತಸ್ಸ **ವಿಜ್ಜಾ** ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಜ್ಜಾ ನಾಮ ಬಹು ಅನೇಕವಿಧಾ, ವಿಪಸ್ಸನಞಾಣಾದೀನಿ ಅಟ್ಠ ಞಾಣಾನಿ, ತತ್ಥ ಇದಮ್ಪಿ ಞಾಣಂ ಏಕಾ ವಿಜ್ಜಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದತ್ಥೋ ಪನ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಏತಾಯ ಜಾನಾತೀತಿ ವಿಜ್ಜಾ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪೀತಿ** ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ। **ಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪೀತಿ** ಪಞ್ಚದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ। ತದುಭಯೇನ ಪನ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪೀತಿ।

೩೦. **ಸನಙ್ಕುಮಾರೇನಾತಿ** ಪೋರಾಣಕಕುಮಾರೇನ, ಚಿರಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕುಮಾರೋತಿ ಪಞ್ಞಾತೇನ। ಸೋ ಕಿರ ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ಪಞ್ಚಚೂಳಕಕುಮಾರಕಕಾಲೇ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಸೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ಪಿಯೋ ಅಹೋಸಿ ಮನಾಪೋ, ತಸ್ಮಾ ತಾದಿಸೇನೇವ ಅತ್ತಭಾವೇನ ಚರತಿ, ತೇನ ನಂ **ಸನಙ್ಕುಮಾರೋತಿ** ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। **ಜನೇತಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಜನಿತಸ್ಮಿಂ, ಪಜಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇ ಗೋತ್ತಪಟಿಸಾರಿನೋತಿ** ಯೇ ಜನೇತಸ್ಮಿಂ ಗೋತ್ತಂ ಪಟಿಸರನ್ತಿ

“ಅಹಂ ಗೋತಮೋ, ಅಹಂ ಕಸ್ಸಪೋ”ತಿ, ತೇಸು ಲೋಕೇ ಗೋತ್ತಪಟಿಸಾರೀಸು ಖತ್ತಿಯೋ ಸೇಟ್ಠೋ। **ಅನುಮತಾ ಭಗವತಾತಿ** ಮಮ ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ದೇಸಿತಾತಿ ಅಮ್ಬಟ್ಠಸುತ್ತೇ ಬುದ್ಧೇನ ಭಗವತಾ “ಅಹಮ್ಪಿ, ಅಮ್ಬಟ್ಠ, ಏವಂ ವದಾಮಿ -

‘ಖತ್ತಿಯೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಜನೇತಸ್ಮಿಂ, ಯೇ ಗೋತ್ತಪಟಿಸಾರಿನೋ।
ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮಾನುಸೇ’ತಿ”॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೭) -

ಏವಂ ಭಾಸನ್ತೇನ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಅನುಮೋದಿತಾ। **ಸಾಧು ಸಾಧು ಆನನ್ದಾತಿ**, ಭಗವಾ ಕಿರ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿದ್ದಂ ಅನೋಕ್ಕಮನ್ತೋವ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಸುತ್ವಾ ಆನನ್ದೇನ ಸೇಖಪಟಿಪದಾಯ ಕೂಟಂ ಗಹಿತನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಾಧುಕಾರಂ ಅದಾಸಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಪನ ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಜಿನಭಾಸಿತಂ ನಾಮ ಜಾತಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಸೇಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಪೋತಲಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೧. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಪೋತಲಿಯಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸೂತಿ** ಅಙ್ಗಾಯೇವ ಸೋ ಜನಪದೋ, ಮಹಿಯಾ ಪನಸ್ಸ ಉತ್ತರೇನ ಯಾ ಆಪೋ, ತಾಸಂ ಅವಿದೂರತ್ತಾ ಉತ್ತರಾಪೋತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತರಮಹಿಯಾ ಉತ್ತರೇನ ಯಾ ಆಪೋತಿ, ಮಹಾಮಹಿಯಾ। ತತ್ಥಾಯಂ ಆವಿಭಾವಕಥಾ - ಅಯಂ ಕಿರ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ದಸಸಹಸ್ಸಯೋಜನಪರಿಮಾಣೋ। ತತ್ಥ ಚ ಚತುಸಹಸ್ಸಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣೋ ಪದೇಸೋ ಉದಕೇನ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟೋ ಸಮುದ್ದೋತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ । ತಿಸಹಸ್ಸಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣೇ ಮನುಸ್ಸಾ ವಸನ್ತಿ। ತಿಸಹಸ್ಸಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣೇ ಹಿಮವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಉಬ್ಬೇಧೇನ ಪಞ್ಚಯೋಜನಸತಿಕೋ ಚತುರಾಸೀತಿಕೂಟಸಹಸ್ಸಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ಸಮನ್ತತೋ ಸನ್ದಮಾನಪಞ್ಚಸತನದೀವಿಚಿತ್ತೋ, ಯತ್ಥ ಆಯಾಮವಿತ್ಥಾರೇನ ಚೇವ ಗಮ್ಭೀರತಾಯ ಚ ಪಣ್ಣಾಸಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಾ ದಿಯಡ್ಢಯೋಜನಸತಪರಿಮಣ್ಡಲಾ ಅನೋತತ್ತದಹೋ ಕಣ್ಣಮುಣ್ಡದಹೋ ರಥಕಾರದಹೋ ಛದ್ದನ್ತದಹೋ ಕುಣಾಲದಹೋ ಮನ್ದಾಕಿನೀದಹೋ ಸೀಹಪಪಾತದಹೋತಿ ಸತ್ತ ಮಹಾಸರಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ತೇಸು ಅನೋತತ್ತದಹೋ ಸುದಸ್ಸನಕೂಟಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಕಾಳಕೂಟಂ ಗನ್ಧಮಾದನಕೂಟಂ ಕೇಲಾಸಕೂಟನ್ತಿ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಬ್ಬತೇಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ।

ತತ್ಥ ಸುದಸ್ಸನಕೂಟಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ದ್ವಿಯೋಜನಸತುಬ್ಬೇಧಂ ಅನ್ತೋವಙ್ಕಂ ಕಾಕಮುಖಸಣ್ಠಾನಂ ತಮೇವ ಸರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಠಿತಂ। ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಸಬ್ಬರತನಮಯಂ। ಕಾಳಕೂಟಂ ಅಞ್ಜನಮಯಂ। ಗನ್ಧಮಾದನಕೂಟಂ ಸಾನುಮಯಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಮುಗ್ಗವಣ್ಣಂ, ಮೂಲಗನ್ಧೋ ಸಾರಗನ್ಧೋ ಫೇಗ್ಗುಗನ್ಧೋ ತಚಗನ್ಧೋ ಪಪಟಿಕಗನ್ಧೋ ರಸಗನ್ಧೋ ಪತ್ತಗನ್ಧೋ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೋ ಫಲಗನ್ಧೋ ಗನ್ಧಗನ್ಧೋತಿ ಇಮೇಹಿ ದಸಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಉಸ್ಸನ್ನಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಓಸಧಸಞ್ಛನ್ನಂ, ಕಾಳಪಕ್ಖಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಆದಿತ್ತಮಿವ ಅಙ್ಗಾರಂ ಜಲನ್ತಂ ತಿಟ್ಠತಿ। ಕೇಲಾಸಕೂಟಂ ರಜತಮಯಂ। ಸಬ್ಬಾನಿ ಸುದಸ್ಸನೇನ ಸಮಾನುಬ್ಬೇಧಸಣ್ಠಾನಾನಿ, ತಮೇವ ಸರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಠಿತಾನಿ। ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ದೇವಾನುಭಾವೇನ ನಾಗಾನುಭಾವೇನ ಚ ವಸ್ಸನ್ತಿ, ನದಿಯೋ ಚ ತೇಸು ಸನ್ದನ್ತಿ। ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಅನೋತತ್ತಮೇವ ಪವಿಸತಿ। ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ವಾ ಉತ್ತರೇನ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಪಬ್ಬತನ್ತರೇನ ತತ್ಥ ಓಭಾಸಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಉಜುಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇನೇವಸ್ಸ ಅನೋತತ್ತನ್ತಿ ಸಙ್ಖಾ ಉದಪಾದಿ।

ತತ್ಥ ಮನೋಹರಸಿಲಾತಲಾನಿ ನಿಮ್ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಾನಿ ಫಲಿಕಸದಿಸನಿಮ್ಮಲುದಕಾನಿ ನ್ಹಾನತಿತ್ಥಾನಿ ಸುಪಟಿಯತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇಸು ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಖೀಣಾಸವಾ ಚ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಚ ಇಸಯೋ ನ್ಹಾಯನ್ತಿ, ದೇವಯಕ್ಖಾದಯೋ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಕಂ ಕೀಳನ್ತಿ।

ತಸ್ಸ ಚತೂಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಸೀಹಮುಖಂ ಹತ್ಥಿಮುಖಂ ಅಸ್ಸಮುಖಂ ಉಸಭಮುಖನ್ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಮುಖಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇಹಿ ಚತಸ್ಸೋ ನದಿಯೋ ಸನ್ದನ್ತಿ। ಸೀಹಮುಖೇನ ನಿಕ್ಖನ್ತನದೀತೀರೇ ಸೀಹಾ ಬಹುತರಾ ಹೋನ್ತಿ। ಹತ್ಥಿಮುಖಾದೀಹಿ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಉಸಭಾ। ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತನದೀ ಅನೋತತತ್ತಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಇತರಾ ತಿಸ್ಸೋ ನದಿಯೋ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಪಾಚೀನಹಿಮವನ್ತೇನೇವ ಅಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪವಿಸತಿ। ಪಚ್ಛಿಮದಿಸತೋ ಚ ಉತ್ತರದಿಸತೋ ಚ ನಿಕ್ಖನ್ತನದಿಯೋಪಿ ತಥೇವ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಹಿಮವನ್ತೇನೇವ ಉತ್ತರಹಿಮವನ್ತೇನೇವ ಚ ಅಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪವಿಸನ್ತಿ। ದಕ್ಖಿಣದಿಸತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತನದೀ ಪನ ತಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಉಜುಕಂ ಪಾಸಾಣಪಿಟ್ಠೇನೇವ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಪರಿಕ್ಖೇಪೇನ ತಿಗಾವುತಪ್ಪಮಾಣಾ ಉದಕಧಾರಾ ಚ ಹುತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ತಿಯಗ್ಗಳೇ ನಾಮ ಪಾಸಾಣೇ ಪತಿತಾ, ಪಾಸಾಣೋ ಉದಕಧಾರಾವೇಗೇನ ಭಿನ್ನೋ। ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಾ ತಿಯಗ್ಗಳಾ ನಾಮ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಜಾತಾ, ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಕೂಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾನಿ ಗತಾ। ತತೋ ಘನಪಥವಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಮಙ್ಗೇನ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಞ್ಝಂ ನಾಮ ತಿರಚ್ಛಾನಪಬ್ಬತಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥತಲೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗುಲಿಸದಿಸಾ ಪಞ್ಚಧಾರಾ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ। ಸಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅನೋತತತ್ತಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಆವಟ್ಟಗಙ್ಗಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಉಜುಕಂ ಪಾಸಾಣಪಿಟ್ಠೇನ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾನಿ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಕಣ್ಹಗಙ್ಗಾತಿ, ಆಕಾಸೇನ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾನಿ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಆಕಾಸಗಙ್ಗಾತಿ, ತಿಯಗ್ಗಳಪಾಸಾಣೇ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನೋಕಾಸೇ ಠಿತಾ ತಿಯಗ್ಗಳಪೋಕ್ಖರಣೀತಿ, ಕೂಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾನಿ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಬಹಲಗಙ್ಗಾತಿ, ಉಮಙ್ಗೇನ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಾನಿ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಉಮಙ್ಗಗಙ್ಗಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಿಞ್ಝಂ ನಾಮ ತಿರಚ್ಛಾನಪಬ್ಬತಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಧಾರಾ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಪನ ಗಙ್ಗಾ ಯಮುನಾ ಅಚಿರವತೀ ಸರಭೂ ಮಹೀತಿ ಪಞ್ಚಧಾ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತಾ। ಏವಮೇತಾ ಪಞ್ಚ ಮಹಾನದಿಯೋ ಹಿಮವನ್ತತೋ ಪಭವನ್ತಿ। ತಾಸು ಯಾ ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೀ ಮಹೀ ನಾಮ, ಸಾ ಇಧ ಮಹಾಮಹೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತಸ್ಸಾ ಉತ್ತರೇನ ಯಾ ಆಪೋ, ತಾಸಂ ಅವಿದೂರತ್ತಾ ಸೋ ಜನಪದೋ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸು ಜನಪದೇ।

ಆಪಣಂ ನಾಮಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ನಿಗಮೇ ವೀಸತಿ ಆಪಣಮುಖಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಭತ್ತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಇತಿ ಸೋ ಆಪಣಾನಂ ಉಸ್ಸನ್ನತ್ತಾ ಆಪಣನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೋ। ತಸ್ಸ ಚ ನಿಗಮಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ನದೀತೀರೇ ಘನಚ್ಛಾಯೋ ರಮಣೀಯೋ ಭೂಮಿಭಾಗೋ ಮಹಾವನಸಣ್ಡೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿ। ತೇನೇವೇತ್ಥ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ನ ನಿಯಾಮಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಯೇನಞ್ಞತರೋ ವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ ಪೋತಲಿಯಂ ಗಹಪತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ಪೋತಲಿಯೋಪಿ ಖೋ ಗಹಪತೀ**ತಿ ಪೋತಲಿಯೋತಿ ಏವಂನಾಮಕೋ ಗಹಪತಿ। **ಸಮ್ಪನ್ನನಿವಾಸನಪಾವುರಣೋ**ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣನಿವಾಸನಪಾವುರಣೋ , ಏಕಂ ದೀಘದಸಂ ಸಾಟಕಂ ನಿವತ್ಥೋ ಏಕಂ ಪಾರುತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛತ್ತುಪಾಹನಾಹೀ**ತಿ ಛತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಾಹನಾ ಆರುಯ್ಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಸನಾನೀ**ತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಪೀಠಪಲಾಲಪೀಠಕಾದೀನಿ। ಅನ್ತಮಸೋ ಸಾಖಾಭಙ್ಗಮ್ಪಿ ಹಿ ಆಸನನ್ತೇವ ವುಚ್ಚತಿ। **ಗಹಪತಿವಾದೇನಾ**ತಿ ಗಹಪತೀತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ। **ಸಮುದಾಚರತೀ**ತಿ ವೋಹರತಿ।

ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಾತಿ ತತಿಯಂ ಗಹಪತೀತಿ ವಚನಂ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಮೇತಂ "ತಯಿದಂ, ಭೋ, ಗೋತಮಾ"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। ತತ್ಥ **ನಚ್ಛನ್ನ**ನ್ತಿ ನ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ। **ನಪ್ಪತಿರೂಪ**ನ್ತಿ ನ ಸಾರುಪ್ಪಂ। **ಆಕಾರಾ**ತಿಆದೀನಿ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಕಾರಣವೇವಚನಾನಿ। ದೀಘದಸವತ್ಥಧಾರಣ-ಕೇಸಮಸ್ಸುನಖಠಪನಾದೀನಿ ಹಿ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಗಿಹಿಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ತಸ್ಸ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ **ಆಕಾರಾ,** ಗಿಹಿಸಣ್ಠಾನೇನ ಸಣ್ಠಿತತ್ತಾ **ಲಿಙ್ಗಾ,** ಗಿಹಿಭಾವಸ್ಸ ಸಞ್ಜಾನನನಿಮಿತ್ತತಾಯ **ನಿಮಿತ್ತಾ**ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಯಥಾ ತಂ ಗಹಪತಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಥಾ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಆಕಾರಲಿಙ್ಗನಿಮಿತ್ತಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ತಥೇವ ತುಯ್ಹಂ। ತೇನ ತಾಹಂ ಏವಂ

ಸಮುದಾಚರಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಥ ಸೋ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಗಹಪತಿವಾದಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ತಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಮೇ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ನಿಯ್ಯಾತನ್ತಿ ನಿಯ್ಯಾತಿತಂ। **ಅನೋವಾದೀ ಅನುಪವಾದೀ**ತಿ "ತಾತಾ, ಕಸಥ, ವಪಥ, ವಣಿಪ್ಪಥಂ ಪಯೋಜೇಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ಹಿ ನಯೇನ ಓವದನ್ತೋ ಓವಾದೀ ನಾಮ ಹೋತಿ। "ತುಮ್ಹೇ ನ ಕಸಥ, ನ ವಪಥ, ನ ವಣಿಪ್ಪಥಂ ಪಯೋಜೇಥ, ಕಥಂ ಜೀವಿಸ್ಸಥ, ಪುತ್ತದಾರಂ ವಾ ಭರಿಸ್ಸಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪನ ಉಪವದನ್ತೋ ಉಪವಾದೀ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅಹಂ ಪನ ಉಭಯಮ್ಪಿ ತಂ ನ ಕರೋಮಿ। ತೇನಾಹಂ ತತ್ಥ ಅನೋವಾದೀ ಅನುಪವಾದೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಘಾಸಚ್ಛಾದನಪರಮೋ ವಿಹರಾಮೀ**ತಿ ಘಾಸಮತ್ತಞ್ಚೇವ ಅಚ್ಛಾದನಮತ್ತಞ್ಚ ಪರಮಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರಾಮಿ, ತತೋ ಪರಂ ನತ್ಥಿ, ನ ಚ ಪತ್ಥೇಮೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

೩೧. **ಗಿದ್ಧಿಲೋಭೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ**ತಿ ಗೇಧಭೂತೋ ಲೋಭೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। **ಅನಿನ್ದಾರೋಸ**ನ್ತಿ ಅನಿನ್ದಾಭೂತಂ ಅಘಟ್ಟನಂ। **ನಿನ್ದಾರೋಸೋ**ತಿ ನಿನ್ದಾಘಟ್ಟನಾ। **ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವೋಹಾರೋ**ತಿ ಬ್ಯವಹಾರವೋಹಾರೋಪಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಪಿ ವಚನಮ್ಪಿ ಚೇತನಾಪಿ। ತತ್ಥ –

"ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ವೋಹಾರಂ ಉಪಜೀವತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ವಾಣಿಜೋ ಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ॥ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೪೫೭) –

ಅಯಂ ಬ್ಯವಹಾರವೋಹಾರೋ ನಾಮ। "ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ವೋಹಾರೋ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೩೧೩-೧೩೧೫) ಅಯಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವೋಹಾರೋ ನಾಮ। "ತಥಾ ತಥಾ ವೋಹರತಿ ಅಪರಾಮಸ"ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೧) ಅಯಂ ವಚನವೋಹಾರೋ ನಾಮ। "ಅಟ್ಠ ಅರಿಯವೋಹಾರಾ ಅಟ್ಠ ಅನರಿಯವೋಹರಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೬೭) ಅಯಂ ಚೇತನಾವೋಹಾರೋ ನಾಮ, ಅಯಮಿಧಾಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗಿಹೀತಿ ಚೇತನಾ ನತ್ಥಿ, ಸಮಣೋತಿ ಚೇತನಾ ಹೋತಿ। ಗಿಹೀತಿ ವಚನಂ ನತ್ಥಿ, ಸಮಣೋತಿ ವಚನಂ ಹೋತಿ। ಗಿಹೀತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ನತ್ಥಿ, ಸಮಣೋತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಗಿಹೀತಿ ಬ್ಯವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಸಮಣೋತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ ಬ್ಯವಹಾರೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಪೇತೇ ಲಬ್ಭನ್ತಿ।

೩೩. **ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋವ ಸಂಯೋಜನಂ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸೇವ ಹಿ ಹೇತು ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಾನಂ ಪನ ಬಹುತಾಯ "ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಅಹಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಬನ್ಧನಾನಂ। **ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಪಾಣಾತಿಪಾತಸಙ್ಖಾತೇನ ಕಾಯಿಕಸೀಲಸಂವರೇನ ಪಹಾನತ್ಥಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। **ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಕುನ್ಥಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಮ್ಪಿ ನಾಮ ಜೀವಿತಾ ಅವೋರೋಪನಕಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಮತ್ತತೋಪಿ ಓರಮಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾತಿ ಏವಂ ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ। **ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಏವರೂಪೇ ನಾಮ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಮತ್ತತೋಪಿ ಓರಮಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಕಿಂ ಏತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾತಿ ಏವಂ ಅನುವಿಚ್ಚ ತುಲಯಿತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಪಿ ವಿಞ್ಞೂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ। **ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಮೇತಂ ನೀವರಣ**ನ್ತಿ ದಸಸು ಸಂಯೋಜನೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಚ ನೀವರಣೇಸು ಅಪರಿಯಾಪನ್ನಮ್ಪಿ "ಅಟ್ಠ ನೀವರಣಾ"ತಿ ದೇಸನಾವಸೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ವಟ್ಟಬನ್ಧನಟ್ಠೇನ ಹಿ ಹಿತಪಟಿಚ್ಛಾದನಟ್ಠೇನ ಚ ಸಂಯೋಜನನ್ತಿಪಿ ನೀವರಣನ್ತಿಪಿ ವುತ್ತಂ। **ಆಸವಾ**ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಾರಣಾ ಏಕೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ**ತಿ ವಿಘಾತಾ ಚ ಪರಿಳಾಹಾ ಚ। ತತ್ಥ ವಿಘಾತಗ್ಗಹಣೇನ ಕಿಲೇಸದುಕ್ಖಞ್ಚ ವಿಪಾಕದುಕ್ಖಞ್ಚ ಗಹಿತಂ, ಪರಿಳಾಹಗ್ಗಹಣೇನಪಿ ಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹೋ ಚ ವಿಪಾಕಪರಿಳಾಹೋ ಚ ಗಹಿತೋ। ಇಮಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩೪-೪೦. ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - **ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇ ಇಮಿನಾ ದಿನ್ನಾದಾನಸಙ್ಖಾತೇನ ಕಾಯಿಕಸೀಲಸಂವರೇನ, ಸಚ್ಚವಾಚಾಸಙ್ಖಾತೇನ ವಾಚಸಿಕಸೀಲಸಂವರೇನ, ಅಪಿಸುಣಾವಾಚಾಸಙ್ಖಾತೇನ ವಾಚಸಿಕಸೀಲಸಂವರೇನ, ಅಗಿದ್ಧಿಲೋಭಸಙ್ಖಾತೇನ ಮಾನಸಿಕಸೀಲಸಂವರೇನ, ಅನಿನ್ದಾರೋಸಸಙ್ಖಾತೇನ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕಸೀಲಸಂವರೇನ , ಅಕೋಧುಪಾಯಾಸಸಙ್ಖಾತೇನ ಮಾನಸಿಕಸೀಲಸಂವರೇನ, ಅನತಿಮಾನಸಙ್ಖಾತೇನ ಮಾನಸಿಕಸೀಲಸಂವರೇನ ಪಹಾನತ್ಥಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ।

ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಇಮೇಸು ಪನ ಪದೇಸು ತಿಣಸಲಾಕಮ್ಪಿ ನಾಮ ಉಪಾದಾಯ ಅದಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಹಣಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಮತ್ತತೋಪಿ ವಿರಮಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾತಿ ಏವಂ ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ। ಏವರೂಪೇ ನಾಮ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಮತ್ತತೋಪಿ ಓರಮಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಕಿಂ ಇಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾತಿ ಏವಂ ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ? ಹಸಾಪೇಕ್ಖತಾಯಪಿ ನಾಮ ದವಕಮ್ಯತಾಯ ವಾ ಮುಸಾವಾದಂ ಅಕರಣಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ। ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಪಿಸುಣಂ ಅಕರಣಸಾಸನೇ ನಾಮ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭಂ ಅಕರಣಸಾಸನೇ ನಾಮ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ। ಕಕಚೇನ ಅಙ್ಗೇಸು ಓಕ್ಕನ್ತಿಯಮಾನೇಸುಪಿ ನಾಮ ಪರೇಸಂ ನಿನ್ದಾರೋಸಂ ಅಕರಣಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ। ಛಿನ್ನಖಾಣುಕಣ್ಟಕಾದೀಸುಪಿ ನಾಮ ಕೋಧುಪಾಯಾಸಂ ಅಕರಣಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ। ಅಧಿಮಾನಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾಮ ಮಾನಂ ಅಕರಣಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತಿಮಾನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾತಿ ಏವಂ ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ। ಏವರೂಪೇ ನಾಮ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತಿಮಾನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಕಿಂ ಇಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾತಿ ಏವಂ ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ।

ಆಸವಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಪದೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಕಾರಣಾ ಕಾಮಾಸವೋ ದಿಟ್ಠಾಸವೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋತಿ ತಯೋ ಆಸವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತಥಾ ಮುಸಾವಾದಕಾರಣಾ ಪಿಸುಣಾವಾಚಾಕಾರಣಾ ಚ, ಗಿದ್ಧಿಲೋಭಕಾರಣಾ ದಿಟ್ಠಾಸವೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಚ, ನಿನ್ದಾರೋಸಕಾರಣಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋವ, ತಥಾ ಕೋಧುಪಾಯಾಸಕಾರಣಾ, ಅತಿಮಾನಕಾರಣಾ ಭವಾಸವೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಚಾತಿ ದ್ವೇವ ಆಸವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಆಸವುಪ್ಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇಮೇಸು ಪನ ಅಟ್ಠಸುಪಿ ವಾರೇಸು ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ ಪುನ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಪುರಿಮೇಸು ತಾವ ಚತೂಸು ವಿರಮಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇಸು ಪಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀತಿ। ಪಾಣಾತಿಪಾತನಿನ್ದಾರೋಸಕೋಧುಪಾಯಾಸೇಸು ಚ ಏಕೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋವ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಮುಸಾವಾದಪಿಸುಣಾವಾಚಾಸು ಕಾಮಾಸವೋ ದಿಟ್ಠಾಸವೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ, ಗಿದ್ಧಿಲೋಭೇ ದಿಟ್ಠಾಸವೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ, ಅತಿಮಾನೇ ಭವಾಸವೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ, ಅಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ದಿನ್ನಾದಾನಂ ಕಾಯಿಕಂ ಸೀಲಂ, ಅಮುಸಾ ಅಪಿಸುಣಂ ವಾಚಸಿಕಸೀಲಂ, ಠಪೇತ್ವಾ ಅನಿನ್ದಾರೋಸಂ ಸೇಸಾನಿ ತೀಣಿ ಮಾನಸಿಕಸೀಲಾನಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಕಾಯೇನಪಿ ಘಟ್ಟೇತಿ ರೋಸೇತಿ ವಾಚಾಯಪಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನಿನ್ದಾರೋಸೋ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಯಾತಿ, ಕಾಯಿಕಸೀಲಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ವಾಚಸಿಕಸೀಲಮ್ಪಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಕಿಂ ಕಥಿತಂ? ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ। ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲೇ ಠಿತಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಪಹಾನವಸೇನ ಗಿಹಿವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಕಥಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕಾಮಾದೀನವಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೨. ವಿತ್ಥಾರದೇಸನಾಯಂ **ತಮೇನಂ ದಕ್ಖೋತಿ** ಪದಸ್ಸ **ಉಪಸುಮ್ಭೇಯ್ಯಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಮೇನಂ ಕುಕ್ಕುರಂ ಉಪಸುಮ್ಭೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಖಿಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲನ್ತಿ** ಉರಟ್ಠಿಂ ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ವಾ ಸೀಸಟ್ಠಿಂ ವಾ। ತಞ್ಹಿ ನಿಮ್ಮಂಸತ್ತಾ ಕಙ್ಕಲನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸುನಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿಕ್ಕನ್ತನ್ತಿ** ಯಥಾ ಸುನಿಕ್ಕನ್ತಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ನಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿಲ್ಲಿಖಿತಂ, ಯದೇತ್ಥ ಅಲ್ಲೀನಮಂಸಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ನಿಲ್ಲಿಖಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಮತ್ತಮೇವ ಕತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಾಹ "ನಿಮ್ಮಂಸ"ನ್ತಿ। ಲೋಹಿತಂ ಪನ ಮಕ್ಖಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತ"ನ್ತಿ।

ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾತಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ಬಹುದುಕ್ಖಾ, ಉಪಾಯಾಸಸಂಕಿಲೇಸೇಹಿ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ। **ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತಾ ನಾನತ್ತಸಿತಾತಿ** ಯಾ ಅಯಂ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾರಮ್ಮಣವಸೇನ ನಾನಾಸಭಾವಾ, ತಾನೇವ ಚ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾ "ನಾನತ್ತಸಿತಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣೂಪೇಕ್ಖಾ, ತಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ। **ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾತಿ** ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನುಪೇಕ್ಖಾ, ಸಾ ಹಿ ದಿವಸಮ್ಪಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ ಏಕಸಭಾವಾ, ತದೇವ ಏಕಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ ನಾಮ। **ಯತ್ಥ ಸಬ್ಬಸೋ ಲೋಕಾಮಿಸೂಪಾದಾನಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀತಿ** ಯತ್ಥ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನುಪೇಕ್ಖಾಯಂ ಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅಪರಿಸೇಸಾ ಲೋಕಾಮಿಸಸಙ್ಖಾತಾ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾಮಿಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। **ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾಮಿಸಾತಿ** ಚ ಕಾಮಗುಣಾರಮ್ಮಣಛನ್ದರಾಗಾ, ಗಹಣಟ್ಠೇನ ತೇಯೇವ ಚ ಉಪಾದಾನಾತಿಪಿ ವುತ್ತಾ। **ತಮೇವೂಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತೀತಿ** ತಂ ಲೋಕಾಮಿಸೂಪಾದಾನಾನಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನುಪೇಕ್ಖಮೇವ ವಡ್ಢೇತಿ।

೪೩. **ಉಡ್ಡೀಯೇಯ್ಯಾತಿ** ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। **ಅನುಪತಿತ್ವಾತಿ** ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ। **ವಿತಚ್ಛೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಡಂಸನ್ತಾ ತಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। **ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ಮಂಸಪೇಸಿಂ ನಖೇಹಿ ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಪಾತೇಯ್ಯುಂ।

೪೭. **ಯಾನಂ ವಾ ಪೋರಿಸೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಪುರಿಸಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ಯಾನಂ। **ಪವರಮಣಿಕುಣ್ಡಲನ್ತಿ** ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಉತ್ತಮಮಣಿಞ್ಚ ಕುಣ್ಡಲಞ್ಚ। **ಸಾನಿ ಹರನ್ತೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಕಾನಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ।

೪೮. **ಸಮ್ಪನ್ನಫಲನ್ತಿ** ಮಧುರಫಲಂ। **ಉಪಪನ್ನಫಲನ್ತಿ** ಫಲೂಪಪನ್ನಂ ಬಹುಫಲಂ।

೪೯. **ಅನುತ್ತರನ್ತಿ** ಉತ್ತಮಂ ಪಭಸ್ಸರಂ ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ।

೫೦. **ಆರಕಾ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇತಿ** ಪಥವಿತೋ ನಭಂ ವಿಯ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಓರಿಮತೀರತೋ ಪರತೀರಂ ವಿಯ ಚ ಸುವಿದೂರವಿದೂರೇ ಅಹಂ। **ಅನಾಜಾನೀಯೇತಿ** ಗಿಹಿವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದನಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಅಜಾನನಕೇ। **ಆಜಾನೀಯಭೋಜನನ್ತಿ** ಕಾರಣಂ ಜಾನನ್ತೇಹಿ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಭೋಜನಂ। **ಅನಾಜಾನೀಯಭೋಜನನ್ತಿ** ಕಾರಣಂ ಅಜಾನನ್ತೇಹಿ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಭೋಜನಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಪೋತಲಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಜೀವಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೧. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ** ಜೀವಕಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಜೀವಕಸ್ಸ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚಸ್ಸ ಅಮ್ಬವನೇತಿ** ಏತ್ಥ ಜೀವತೀತಿ **ಜೀವಕೋ**। ಕುಮಾರೇನ ಭತೋತಿ **ಕೋಮಾರಭಚ್ಚೋ**। ಯಥಾಹ "ಕಿಂ ಏತಂ ಭಣೇ ಕಾಕೇಹಿ ಸಮ್ಪರಿಕಿಣ್ಣನ್ತಿ? ದಾರಕೋ ದೇವಾತಿ। ಜೀವತಿ

ಭಣೇತಿ? ಜೀವತಿ ದೇವಾತಿ। ತೇನ ಹಿ ಭಣೇ ತಂ ದಾರಕಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನ್ತೇಪುರಂ ನೇತ್ವಾ ಧಾತೀನಂ ದೇಥ ಪೋಸೇತುನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಜೀವತೀತಿ ಜೀವಕೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು, ಕುಮಾರೇನ ಪೋಸಾಪಿತೋತಿ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸೂ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೨೮)। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪನ ಜೀವಕವತ್ಥು ಖನ್ಧಕೇ ಆಗತಮೇವ। ವಿನಿಚ್ಛಯಕಥಾಪಿಸ್ಸ **ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ** ವುತ್ತಾ।

ಅಯಂ ಪನ ಜೀವಕೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಗವತೋ ದೋಸಾಭಿಸನ್ನಂ ಕಾಯಂ ವಿರೇಚೇತ್ವಾ ಸೀವೇಯ್ಯಕಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ದತ್ವಾ ವತ್ಥಾನುಮೋದನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಯಾ ದಿವಸಸ್ಸ ದ್ವತ್ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಞ್ಚ ವೇಳುವನಂ ಅತಿದೂರೇ, ಮಯ್ಹಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಅಮ್ಬವನಂ ಆಸನ್ನತರಂ, ಯಂನೂನಾಹಮೇತ್ಥ ಭಗವತೋ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಅಮ್ಬವನೇ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಲೇಣಕುಟಿಮಣ್ಡಪಾದೀನಿ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬವನಂ ಅಟ್ಠಾರಸಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧೇನ ತಮ್ಬಪಟ್ಟವಣ್ಣೇನ ಪಾಕಾರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಚೀವರಭತ್ತೇನ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ನಿಯ್ಯಾತೇಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ - "ಜೀವಕಸ್ಸ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚಸ್ಸ ಅಮ್ಬವನೇ"ತಿ।

ಆರಭನ್ತೀತಿ ಘಾತೇನ್ತಿ। **ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತ**ನ್ತಿ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಕತಂ। **ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಕತಂ। ಅಥ ವಾ **ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಕಮ್ಮಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೀತಿ ಮಂಸಂ "ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ ಯೋ ಏವರೂಪಂ ಮಂಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಸೋಪಿ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಹೋತಿ, ವಧಕಸ್ಸ ವಿಯ ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾಣಘಾತಕಮ್ಮಂ ಹೋತೀತಿ ತೇಸಂ ಲದ್ಧಿ। **ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಕಾರಣಸ್ಸ ಅನುಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಾರಣಂ ನಾಮ ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧಮಚ್ಛಮಂಸಪರಿಭೋಗೋ, ಅನುಕಾರಣಂ ನಾಮ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ತಥಾ ಬ್ಯಾಕರಣಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಭಗವಾ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ ನ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ನೇವ ತಂ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ, ನ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ತಥಾ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅನುಕಾರಣಂ। **ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ**ತಿ ಪರೇಹಿ ವುತ್ತಕಾರಣೇನ ಸಕಾರಣೋ ಹುತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೋ ವಾ ಅನುವಾದೋ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಗರಹಿತಬ್ಬಕಾರಣಂ ಕೋಚಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋಪಿ ಕಿಂ ನ ಆಗಚ್ಛತಿ । ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಕಿಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೇ ಗಾರಯ್ಹಂ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ। **ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತೀ**ತಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ।

೫೨. ಠಾನೇಹೀತಿ ಕಾರಣೇಹಿ। ದಿಟ್ಠಾದೀಸು **ದಿಟ್ಠಂ** ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಮಿಗಮಚ್ಛೇ ವಧಿತ್ವಾ ಗಯ್ಹಮಾನಂ ದಿಟ್ಠಂ। **ಸುತಂ** ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಮಿಗಮಚ್ಛೇ ವಧಿತ್ವಾ ಗಹಿತನ್ತಿ ಸುತಂ। **ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ** ನಾಮ ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ಸುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ ತದುಭಯವಿಮುತ್ತಪರಿಸಙ್ಕಿತನ್ತಿ ತಿವಿಧಂ ಹೋತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಇಧ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ಜಾಲವಾಗುರಾದಿಹತ್ಥೇ ಗಾಮತೋ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ಅರಞ್ಞೇ ವಾ ವಿಚರನ್ತೇ। ದುತಿಯದಿವಸೇ ಚ ನೇಸಂ ತಂ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ಸಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಭಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ತೇನ ದಿಟ್ಠೇನ ಪರಿಸಙ್ಕನ್ತಿ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನು ಖೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತ"ನ್ತಿ, ಇದಂ **ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ** ನಾಮ, ಏತಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಏವಂ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ, ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ನ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ "ನಯಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಂ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ರಾಜಯುತ್ತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಕತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಕಪ್ಪತಿ।

ನ ಹೇವ ಖೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪಿಚ ಸುಣನ್ತಿ "ಮನುಸ್ಸಾ ಕಿರ ಜಾಲವಾಗುರಾದಿಹತ್ಥಾ ಗಾಮತೋ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ ಅರಞ್ಞೇ ವಾ ವಿಚರನ್ತೀ"ತಿ। ದುತಿಯದಿವಸೇ ಚ ನೇಸಂ ತಂ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ಸಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಭಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ತೇನ ಸುತೇನ ಪರಿಸಙ್ಕನ್ತಿ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನು ಖೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತ"ನ್ತಿ, ಇದಂ **ಸುತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ** ನಾಮ, ಏತಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಯಂ ಏವಂ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ, ತಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ “ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ನ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ “ನಯಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಂ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ರಾಜಯುತ್ತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಕತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಕಪ್ಪತಿ।

ನ ಹೇವ ಖೋ ಪನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಸುಣನ್ತಿ, ಅಪಿಚ ತೇಸಂ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಭಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ಪರಿಸಙ್ಕನ್ತಿ “ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನು ಖೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತ”ನ್ತಿ, ಇದಂ **ತದುಭಯವಿಮುತ್ತಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ** ನಾಮ। ಏತಮ್ಪಿ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಏವಂ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ, ತಂ ವಟ್ಟತಿ । ಸಚೇ ಪನ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ “ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ನ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ “ನಯಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಂ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ರಾಜಯುತ್ತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಕತಂ, ಪವತ್ತಮಂಸಂ ವಾ ಕತಂ, ಕಪ್ಪಿಯಮೇವ ಲಭಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಾದಿತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಕಪ್ಪತಿ।

ಮತಾನಂ ಪೇತಕಿಚ್ಚತ್ಥಾಯ ಮಙ್ಗಲಾದೀನಂ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಕತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಂ ಯಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಅಕತಂ, ಯತ್ಥ ಚ ನಿಬ್ಬೇಮತಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಪ್ಪತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಂ ಹೋತಿ, ತೇ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಭಾವಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಜಾನನ್ತಿ। ಯೇ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಇತರೇಸಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞೇ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇಯೇವ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇಸಂಯೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇಪಿ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಂ”ತಿ ಜಾನನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ “ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತ”ನ್ತಿ ಜಾನನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ತಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಬ್ಬೇ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪಞ್ಚಸು ಹಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ನ ಕಪ್ಪತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಾಣಂ ವಧಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದೇತಿ, ಸೋ ಚೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕತಭಾವಂ ಜಾನಂಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇತಿ, ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಕಸ್ಸಾಪತ್ತೀತಿ? ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಂ, ತಸ್ಸ ಅಭುತ್ತತಾಯ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಇತರಸ್ಸ ಅಜಾನನತಾಯ। ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಸ್ಸ ಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥಿ। ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಞ್ಚ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಭುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಞತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿದೇಸನಾಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಪನ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಭುತ್ತೇನ ಪಚ್ಛಾ ಞತ್ವಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ದೇಸೇತಬ್ಬಾ। ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಞ್ಹಿ ಞತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೋವ ಆಪತ್ತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಭುತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ತಸ್ಮಾ ಆಪತ್ತಿಭೀರುಕೇನ ರೂಪಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೇನಾಪಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಮಂಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಪರಿಭೋಗಕಾಲೇ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ? ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯತ್ತಾ। ಅಚ್ಛಮಂಸಞ್ಹಿ ಸೂಕರಮಂಸಸದಿಸಂ ಹೋತಿ, ದೀಪಿಮಂಸಾದೀನಿ ಚ ಮಿಗಮಂಸಸದಿಸಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗಹಣಮೇವ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಅದಿಟ್ಠನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಧಿತ್ವಾ ಗಯ್ಹಮಾನಂ ಅದಿಟ್ಠಂ। **ಅಸುತ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಧಿತ್ವಾ ಗಹಿತನ್ತಿ ಅಸುತಂ। **ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಾದಿವಸೇನ ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ। **ಪರಿಭೋಗನ್ತಿ ವದಾಮೀ**ತಿ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪರಿಸುದ್ಧಂ **ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧಂ** ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ ಅರಞ್ಞೇ ಜಾತಸೂಪೇಯ್ಯಸಾಕಪರಿಭೋಗಸದಿಸೋ ಹೋತಿ, ತಥಾರೂಪಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರಿಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೋಸೋ ವಾ ವಜ್ಜಂ ವಾ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೨. ಇದಾನಿ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೇ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರಿನೋಪಿ ಅನವಜ್ಜತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಇಧ, ಜೀವಕ, ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ **ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಅಥ ಖೋ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ಏತಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಭಗವತಾ ಹಿ ಮಹಾವಚ್ಛಗೋತ್ತಸುತ್ತೇ, ಚಙ್ಕೀಸುತ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇತಿ ತೀಸು ಠಾನೇಸು ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ದೇಸನಾ ಕತಾ।

ಪಣೀತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನಾತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಅನಙ್ಗಣಸುತ್ತೇ ಯೋ ಕೋಚಿ ಮಹಗ್ಘೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಪಣೀತಪಿಣ್ಡಪಾತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ಇಧ ಪನ ಮಂಸೂಪಸೇಚನೋವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಅಗಧಿತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾಯ ಅಗಧಿತೋ। **ಅಮುಚ್ಛಿತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾಮುಚ್ಛನಾಯ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ। **ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನೋ**ತಿ ನ ಅಧಿಓಪನ್ನೋ, ಸಬ್ಬಂ ಆಲುಮ್ಪಿತ್ವಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಗಿಲಿತುಕಾಮೋ ಕಾಕೋ ವಿಯ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ**ತಿ ಏಕರತ್ತಿವಾಸೇನ ಉದರಪಟಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನವಹಿ ವಣಮುಖೇಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸತೀತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಆದೀನವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ। **ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ**ತಿ ಇದಮತ್ಥಮಾಹಾರಪರಿಭೋಗೋತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। **ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ವಾ ಚೇತೇತೀ**ತಿ ಅತ್ತದುಕ್ಖಾಯ ವಾ ಚಿತೇತಿ। **ಸುತಮೇತ**ನ್ತಿ ಸುತಂ ಮಯಾ ಏತಂ ಪುಬ್ಬೇ, ಏತಂ ಮಯ್ಹಂ ಸವನಮತ್ತಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಚೇ ಖೋ ತೇ, ಜೀವಕ, ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತ**ನ್ತಿ, ಜೀವಕ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪ್ಪಹಾನೇನ ಬ್ಯಾಪಾದಾದಯೋ ಪಹೀನಾ, ತೇನ ಸೋ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀ ಮಯ್ಹಂ ಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನೇನ, ಸಚೇ ತೇ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತವ ಇದಂ ವಚನಂ ಅನುಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

೫೪. ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಸೇಸಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರವಸೇನಾಪಿ ಉತ್ತರಿ ದೇಸನಂ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ "ಇಧ, ಜೀವಕ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

೫೫. ಯೋ ಖೋ ಜೀವಕಾತಿ ಅಯಂ ಪಾಟಿಏಕ್ಕೋ ಅನುಸನ್ಧಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಠಾನೇ ಭಗವಾ ದ್ವಾರಂ ಥಕೇತಿ, ಸತ್ತಾನುದ್ದಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಚೇ ಹಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಏವಮಸ್ಸ "ಏಕಂ ರಸಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದತ್ವಾ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಪರಂ ಮಾರೇತ್ವಾಪಿ ರಸಪಿಣ್ಡಪಾತೋವ ದಾತಬ್ಬೋ"ತಿ, ತಂ ಪಟಿಸೇಧೇನ್ತೋ "ಯೋ ಖೋ, ಜೀವಕ, ತಥಾಗತಂ ವಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಆಣತ್ತಿಮತ್ತೇನೇವ ತಾವ ಪಠಮೇನ ಕಾರಣೇನ। **ಗಲಪ್ಪವೇಧಕೇನಾ**ತಿ ಯೋತ್ತೇನ ಗಲೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಡ್ಢಿತೋ ಗಲೇನ ಪವೇಧೇನ್ತೇನ। **ಆರಭಿಯಮಾನೋ**ತಿ ಮಾರಿಯಮಾನೋ। **ಅಕಪ್ಪಿಯೇನ ಆಸಾದೇತೀ**ತಿ ಅಚ್ಛಮಂಸಂ ಸೂಕರಮಂಸನ್ತಿ, ದೀಪಿಮಂಸಂ ವಾ ಮಿಗಮಂಸನ್ತಿ ಖಾದಾಪೇತ್ವಾ - "ತ್ವಂ ಕಿಂ ಸಮಣೋ ನಾಮ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ತೇ ಖಾದಿತ"ನ್ತಿ ಘಟ್ಟೇತಿ। ಯೇ ಪನ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾದೀಸು ವಾ ಬ್ಯಾಧಿನಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ವಾ "ಅಚ್ಛಮಂಸಂ ನಾಮ ಸೂಕರಮಂಸಸದಿಸಂ, ದೀಪಿಮಂಸಂ ಮಿಗಮಂಸಸದಿಸ"ನ್ತಿ ಜಾನನ್ತಾ "ಸೂಕರಮಂಸಂ ಇದಂ, ಮಿಗಮಂಸಂ ಇದ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಹಿತಜ್ಝಾಸಯೇನ ಖಾದಾಪೇನ್ತಿ, ನ ತೇ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಬಹುಪುಞ್ಞಮೇವ ಹೋತಿ। **ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚಾ**ತಿ ಅಯಂ ಆಗತಫಲೋ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನೋ ದಿಟ್ಠಸಚ್ಚೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ। ಇಮಂ ಪನ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಓಗಾಹನ್ತೋ ಪಸಾದಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ಥುತಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಜೀವಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಉಪಾಲಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೫೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಉಪಾಲಿಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ನಾಳನ್ದಾಯ**ನ್ತಿ ನಾಲನ್ದಾತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ ತಂ ನಗರಂ ಗೋಚರಗಾಮಂ ಕತ್ವಾ। **ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ**ತಿ ದುಸ್ಸಪಾವಾರಿಕಸೇಟ್ಠಿನೋ ಅಮ್ಬವನೇ। ತಂ ಕಿರ ತಸ್ಸ ಉಯ್ಯಾನಂ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಭಗವತಿ ಪಸನ್ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಉಯ್ಯಾನೇ ಕುಟಿಲೇಣಮಣ್ಡಪಾದಿಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಭಗವತೋ

ವಿಹಾರಂ ಕತ್ವಾ ನಿಯ್ಯಾದೇಸಿ, ಸೋ ವಿಹಾರೋ ಜೀವಕಮ್ಬವನಂ ವಿಯ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ ವಿಹರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದೀಘತಪಸ್ಸೀತಿ** ದೀಘತ್ತಾ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮೋ। **ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋತಿ** ಪಿಣ್ಡಪಾತತೋ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ। ಸಾಸನೇ ವಿಯ ಕಿಂ ಪನ ಬಾಹಿರಾಯತನೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋತಿ ವೋಹಾರೋ ಅತ್ಥೀತಿ, ನತ್ಥಿ।

ಪಞ್ಞಪೇತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ ಠಪೇತಿ। **ದಣ್ಡಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತೀತಿ** ಇದಂ ನಿಗಣ್ಠಸಮಯೇನ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಆಹ। **ಕಾಯದಣ್ಡಂ ವಚೀದಣ್ಡಂ ಮನೋದಣ್ಡನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಪುರಿಮದಣ್ಡದ್ವಯಂ ತೇ ಅಚಿತ್ತಕಂ ಪಯ್ಯಪೇನ್ತಿ। ಯಥಾ ಕಿರ ವಾತೇ ವಾಯನ್ತೇ ಸಾಖಾ ಚಲತಿ, ಉದಕಂ ಚಲತಿ, ನ ಚ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ಏವಂ ಕಾಯದಣ್ಡೋಪಿ ಅಚಿತ್ತಕೋವ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಚ ವಾತೇ ವಾಯನ್ತೇ ತಾಲಪಣ್ಣಾದೀನಿ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಉದಕಾನಿ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಿ , ನ ಚ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ಏವಂ ವಚೀದಣ್ಡೋಪಿ ಅಚಿತ್ತಕೋವ ಹೋತೀತಿ ಇಮಂ ದಣ್ಡದ್ವಯಂ ಅಚಿತ್ತಕಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಚಿತ್ತಂ ಪನ ಮನೋದಣ್ಡನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ವಚನಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇತುಕಾಮೋ "ಕಿಂ ಪನ ತಪಸ್ಸೀ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಕಥಾವತ್ಥುಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಕಥಾಯೇವ ಕಥಾವತ್ಥು। ಕಥಾಯಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಭಗವಾ ಏವಮಕಾಸಿ? ಪಸ್ಸತಿ ಹಿ ಭಗವಾ "ಅಯಂ ಇಮಂ ಕಥಂ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸತ್ಥು ಮಹಾನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸ್ಸತಿ, ತಾಸಞ್ಚ ಪರಿಸತಿ, ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಸೋ ಇಮಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಮಮ ವಾದಂ ಆರೋಪೇತುಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸರಣಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಕಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸೋ ಸಚ್ಚಪಕಾಸನಾವಸಾನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ, ಪರೇಸಂ ಸಙ್ಗಹತ್ಥಮೇವ ಹಿ ಮಯಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರಿತಾ"ತಿ। ಇಮಮತ್ಥಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಏವಮಕಾಸಿ।

೫೭. **ಕಮ್ಮಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಸೀತಿ** ಇದಂ ನಿಗಣ್ಠೋ ಬುದ್ಧಸಮಯೇನ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಆಹ। **ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಆದಾನಗಹಣಮುಞ್ಚನಚೋಪನಪತ್ತಾ ಅಟ್ಠಕಾಮಾವಚರಕುಸಲಚೇತನಾ ದ್ವಾದಸಾಕುಸಲಚೇತನಾತಿ ವೀಸತಿಚೇತನಾ **ಕಾಯಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಆದಾನಾದೀನಿ ಅಪತ್ವಾ ವಚೀದ್ವಾರೇ ವಚನಭೇದಂ ಪಾಪಯಮಾನಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ತಾಯೇವ ವೀಸತಿಚೇತನಾ **ವಚೀಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ಉಭಯದ್ವಾರೇ ಚೋಪನಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಮನೋದ್ವಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಏಕೂನತಿಂಸಕುಸಲಾಕುಸಲಚೇತನಾ **ಮನೋಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ಅಪಿಚ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ತಿವಿಧಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ನಾಮ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ನಾಮ, ತಿವಿಧಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ನಾಮ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸುತ್ತೇ ಕಮ್ಮಂ ಧುರಂ, ಅನನ್ತರಸುತ್ತೇ "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ ಪುಣ್ಣ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೮೧) ಏವಮಾಗತೇಪಿ ಚೇತನಾ ಧುರಂ। ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪವತ್ತಾ ಚೇತನಾ "ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕ"ನ್ತಿಆದಿಭೇದಂ ಲಭತಿ। ನಿದ್ದೇಸವಾರೇ ಚಸ್ಸ "ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಾ ವುತ್ತಾವ। ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಪವತ್ತಾ ಪನ ಇಧ ಕಾಯಕಮ್ಮನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ವಚೀದ್ವಾರೇ ಪವತ್ತಾ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಮನೋದ್ವಾರೇ ಪವತ್ತಾ ಮನೋಕಮ್ಮಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಕಮ್ಮಂ ಧುರಂ, ಅನನ್ತರಸುತ್ತೇ ಚೇತನಾ"ತಿ। ಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಹಿ ಭಗವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಯಥಾ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸುತ್ತೇ। ಚೇತನಮ್ಪಿ, ಯಥಾಹ - "ಚೇತನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ವದಾಮಿ, ಚೇತಯಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೬೩)। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಚೇತನಾ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ವುತ್ತಾ? ಚೇತನಾಮೂಲಕತ್ತಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸ।

ಏತ್ಥ ಚ ಅಕುಸಲಂ ಪತ್ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಮಹನ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತೋ ನ ಕಿಲಮತಿ, ಕುಸಲಂ ಪತ್ವಾ ಮನೋಕಮ್ಮಂ। ತಥಾ ಹಿ ಮಾತುಘಾತಾದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕಾಯೇನೇವ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಾಯೇನೇವ ಕರೋತಿ, ನಿರಯೇ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿಕಸಙ್ಘಭೇದಕಮ್ಮಂ ವಚೀದ್ವಾರೇನ ಕರೋತಿ। ಏವಂ ಅಕುಸಲಂ ಪತ್ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಮಹನ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತೋ ನ ಕಿಲಮತಿ ನಾಮ। ಏಕಾ ಪನ ಝಾನಚೇತನಾ ಚತುರಾಸೀತಿಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಆವಹತಿ, ಏಕಾ ಮಗ್ಗಚೇತನಾ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಂ ಸಮುಗ್ಘಾತೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತಿ। ಏವಂ ಕುಸಲಂ ಪತ್ವಾ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಮಹನ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತೋ ನ ಕಿಲಮತಿ

ನಾಮ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಭಗವಾ ಅಕುಸಲಂ ಪತ್ವಾ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ ವದಮಾನೋ ನಿಯತಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ತೇನೇವಾಹ - "ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯಂ ಏವಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ, ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪರಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಾನೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೩೧೦)।

ಇದಾನಿ ನಿಗಣ್ಠೋಪಿ ತಥಾಗತೇನ ಗತಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋಪಿ "ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಗೋತಮಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

೫೮. **ಬಾಲಕಿನಿಯಾತಿ** ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಕಿರ ಬಾಲಕಲೋಣಕಾರಗಾಮೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತತೋ ಆಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಆಗತಾ, ಸೋ "ಏಥ ಭಣೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಮಹಾನಿಗಣ್ಠಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತೋ ತತ್ಥ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಬಾಲಕಿನಿಯಾ ಪರಿಸಾಯಾ"ತಿ, ಬಾಲಕಗಾಮವಾಸಿನಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಾಲಿಪಮುಖಾಯಾತಿ** ಉಪಾಲಿಜೇಟ್ಠಕಾಯ। ಅಪಿಚ **ಬಾಲಕಿನಿಯಾತಿ** ಬಾಲವತಿಯಾ ಬಾಲುಸ್ಸನ್ನಾಯಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಾಲಿಪಮುಖಾಯಾತಿ** ಉಪಾಲಿಗಹಪತಿಯೇವ ತತ್ಥ ಥೋಕಂ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಪಮುಖೋ ಜೇಟ್ಠಕೋ। ತೇನಾಪಿ ವುತ್ತಂ "ಉಪಾಲಿಪಮುಖಾಯಾ"ತಿ। **ಹನ್ದಾತಿ** ವಚಸಾಯತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಛವೋತಿ** ಲಾಮಕೋ। **ಓಳಾರಿಕಸ್ಸಾತಿ** ಮಹನ್ತಸ್ಸ । **ಉಪನಿಧಾಯಾತಿ** ಉಪನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಯದಣ್ಡಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ನು ಖೋ ಮಹನ್ತೋ, ಅಯಂ ಮಹನ್ತೋ"ತಿ ಏವಂ ಓಲೋಕಿಯಮಾನೋ ಛವೋ ಮನೋದಣ್ಡೋ ಕಿಂ ಸೋಭತಿ, ಕುತೋ ಸೋಭಿಸ್ಸತಿ, ನ ಸೋಭತಿ, ಉಪನಿಕ್ಖೇಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಹೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ತಪಸ್ಸೀತಿ** ದೀಘತಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಸಾಧುಕಾರಂ ದೇನ್ತೋ, ಭನ್ತೇತಿ ನಾಟಪುತ್ತಮಾಲಪತಿ।

೬೦. **ನ ಖೋ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ರುಚ್ಚತೀತಿ**, ಭನ್ತೇ, ಏತಂ ಮಯ್ಹಂ ನ ರುಚ್ಚತಿ। **ಮಾಯಾವೀತಿ** ಮಾಯಾಕಾರೋ। **ಆವಟ್ಟನಿಮಾಯನ್ತಿ** ಆವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಗಹಣಮಾಯಂ। **ಆವಟ್ಟೇತೀತಿ** ಆವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಗಹಪತೀತಿ** ಕಸ್ಮಾ ಮಹಾನಿಗಣ್ಠೋ ಗಹಪತಿಂ ಯಾವತತಿಯಂ ಪಹಿಣತಿಯೇವ? ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ಪನ ಪಟಿಬಾಹತೇವ? ಮಹಾನಿಗಣ್ಠೇನ ಹಿ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಂ ನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೇನಪಿ ನ ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ। ಯೋ ಹಿ ಸತ್ಥುವಾದಪಟಿಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ತಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಬುದ್ಧದಸ್ಸನೇ ಅಭಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಾ ಏಸ ಬುದ್ಧದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅಲದ್ಧಪುಬ್ಬತ್ತಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಸ್ಸನಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಕಥಾಭಾವಞ್ಚ ಅಜಾನನ್ತೋ ಯಾವತತಿಯಂ ಪಹಿಣತೇವ। ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ಪನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿಪಿ ನಿಸೀದತಿಪಿ ಪಞ್ಹಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದಸ್ಸನಸಮ್ಪತ್ತಿಮ್ಪಿ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಕಥಾಭಾವಮ್ಪಿ ಜಾನಾತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಯಂ ಗಹಪತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಗನ್ತ್ವಾ ದಸ್ಸನೇಪಿ ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ನಿಯ್ಯಾನಿಕಕಥಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಪಸೀದೇಯ್ಯ। ತತೋ ನ ಪುನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಾವತತಿಯಂ ಪಟಿಬಾಹತೇವ।

ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾತಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ। ತಥಾಗತಞ್ಹಿ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಾಪಿ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾಪಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ವನ್ದನ್ತಿಯೇವ, ಅಪ್ಪಕಾ ನ ವನ್ದನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅತಿಉಚ್ಚೇ ಹಿ ಕುಲೇ ಜಾತೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋಪಿ ವನ್ದಿತಬ್ಬೋಯೇವಾತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಗಹಪತಿ ಪಸನ್ನತ್ತಾವ ವನ್ದಿ, ದಸ್ಸನೇಯೇವ ಕಿರ ಪಸನ್ನೋ। **ಆಗಮಾ ನು ಖ್ವಿಧಾತಿ** ಆಗಮಾ ನು ಖೋ ಇಧ।

೬೧. **ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ತಪಸ್ಸೀತಿ** ದೀಘತಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಸಾಧುಕಾರಂ ದೇನ್ತೋ, ಭನ್ತೇತಿ, ಭಗವನ್ತಂ ಆಲಪತಿ। **ಸಚ್ಚೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯಾತಿ** ಥುಸರಾಸಿಮ್ಹಿ ಆಕೋಟಿತಖಾಣುಕೋ ವಿಯ ಅಚಲನ್ತೋ ವಚೀಸಚ್ಚೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ। **ಸಿಯಾ ನೋತಿ** ಭವೇಯ್ಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ।

೭೧. ಇಧಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಭವೇಯ್ಯ। **ಸೀತೋದಕಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ**ತಿ ನಿಗಣ್ಠಾ ಸತ್ತಸಞ್ಞಾಯ ಸೀತೋದಕಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಮನೋಸತ್ತಾ ನಾಮ ದೇವಾ**ತಿ ಮನಮ್ಹಿ ಸತ್ತಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗಿತಾ। **ಮನೋಪಟಿಬದ್ಧೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಮನಮ್ಹಿ ಪಟಿಬದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮನೋಸತ್ತೇಸು ದೇವೇಸು ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಪಿತ್ತಜರರೋಗೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತೇನಸ್ಸ ಉಣ್ಹೋದಕಂ ಪಿವಿತುಂ ವಾ ಹತ್ಥಪಾದಾದಿಧೋವನತ್ಥಾಯ ವಾ ಗತ್ತಪರಿಸಿಞ್ಚನತ್ಥಾಯ ವಾ ಉಪನೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ರೋಗೋ ಬಲವತರೋ ಹೋತಿ। ಸೀತೋದಕಂ ವಟ್ಟತಿ, ರೋಗಂ ವೂಪಸಮೇತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಉಣ್ಹೋದಕಮೇವ ಪಟಿಸೇವತಿ, ತಂ ಅಲಭಮಾನೋ ಓದನಕಞ್ಜಿಕಂ ಪಟಿಸೇವತಿ। ಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಸೀತೋದಕಂ ಪಾತುಕಾಮೋ ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ। ತೇನಸ್ಸ ಮನೋದಣ್ಡೋ ತತ್ಥೇವ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಕಾಯದಣ್ಡಂ ವಚೀದಣ್ಡಂ ರಕ್ಖಾಮೀತಿ ಸೀತೋದಕಂ ಪಾತುಕಾಮೋ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ ವಾ ಸೀತೋದಕಮೇವ ದೇಥಾತಿ ವತ್ತುಂ ನ ವಿಸಹತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ರಕ್ಖಿತಾಪಿ ಕಾಯದಣ್ಡವಚೀದಣ್ಡಾ ಚುತಿಂ ವಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ಮನೋದಣ್ಡೋ ಪನ ಭಿನ್ನೋಪಿ ಚುತಿಮ್ಪಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಆಕಡ್ಢತಿಯೇವ। ಇತಿ ನಂ ಭಗವಾ ದುಬ್ಬಲಕಾಯದಣ್ಡವಚೀದಣ್ಡಾ ಛವಾ ಲಾಮಕಾ, ಮನೋದಣ್ಡೋವ ಬಲವಾ ಮಹನ್ತೋತಿ ವದಾಪೇಸಿ।

ತಸ್ಸಪಿ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ। "ಮುಚ್ಛಾವಸೇನ ಅಸಞ್ಞಿಭೂತಾನಞ್ಹಿ ಸತ್ತಾಹಮ್ಪಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಚಿತ್ತಸನ್ತತಿಪವತ್ತಿಮತ್ತೇನೇವ ಪನ ತೇ ಮತಾತಿ ನ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಯದಾ ನೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ, ತದಾ 'ಮತಾ ಏತೇ ನೀಹರಿತ್ವಾ ತೇ ಝಾಪೇಥಾ'ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಕಾಯದಣ್ಡೋ ನಿರೀಹೋ ಅಬ್ಯಾಪಾರೋ, ತಥಾ ವಚೀದಣ್ಡೋ। ಚಿತ್ತೇನೇವ ಪನ ತೇಸಂ ಚುತಿಪಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಪಿ ಹೋತಿ । ಇತಿಪಿ ಮನೋದಣ್ಡೋವ ಮಹನ್ತೋ। ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿಆಕಡ್ಢನತೋ ಏಸೇವ ಮಹನ್ತೋ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಮಹಾನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ಕಥಾ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ। ಭಗವತೋ ಪನ ವಿಚಿತ್ತಾನಿ ಪಞ್ಹಪಟಿಭಾನಾನಿ ಸೋತುಕಾಮೋ ನ ತಾವ ಅನುಜಾನಾತಿ।

ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತೀತಿ ನ ಖೋ ತೇ ಘಟಿಯತಿ। **ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮ**ನ್ತಿ "ಕಾಯದಣ್ಡೋ ಮಹನ್ತೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪುರಿಮೇನ ವಚನೇನ ಇದಾನಿ "ಮನೋದಣ್ಡೋ ಮಹನ್ತೋ"ತಿ ಇದಂ ವಚನಂ। **ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮ**ನ್ತಿ ತೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಅದುಂ ಪುರಿಮವಚನಂ ನ ಘಟಿಯತಿ।

೭೩. ಇದಾನಿಸ್ಸ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಕಾರಣಾನಿ ಆಹರನ್ತೋ "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಚಾತುಯಾಮಸಂವರಸಂವುತೋ**ತಿ ನ ಪಾಣಮತಿಪಾತೇತಿ, ನ ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತಿ, ನ ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ನ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ನ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಾಪೇತಿ, ನ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ನ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ನ ಮುಸಾ ಭಣಾಪೇತಿ, ನ ಮುಸಾ ಭಣತೋ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ನ ಭಾವಿತಮಾಸೀಸತಿ, ನ ಭಾವಿತಮಾಸೀಸಾಪೇತಿ, ನ ಭಾವಿತಮಾಸೀಸತೋ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಚತುಕೋಟ್ಠಾಸೇನ ಸಂವರೇನ ಸಂವುತೋ। ಏತ್ಥ ಚ **ಭಾವಿತ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾ।

ಸಬ್ಬವಾರಿವಾರಿತೋತಿ ವಾರಿತಸಬ್ಬಉದಕೋ, ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಸಬ್ಬಸೀತೋದಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಹಿ ಸೀತೋದಕೇ ಸತ್ತಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ತಂ ವಲಞ್ಜೇತಿ। ಅಥ ವಾ **ಸಬ್ಬವಾರಿವಾರಿತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಪಾಪವಾರಣೇನ ವಾರಿತಪಾಪೋ। **ಸಬ್ಬವಾರಿಯುತ್ತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಪಾಪವಾರಣೇನ ಯುತ್ತೋ। **ಸಬ್ಬವಾರಿಧುತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಪಾಪವಾರಣೇನ ಧುತಪಾಪೋ। **ಸಬ್ಬವಾರಿಫುಟೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಪಾಪವಾರಣೇನ ಫುಟೋ। **ಖುದ್ದಕೇ ಪಾಣೇ ಸಙ್ಘಾತಂ ಆಪಾದೇತೀ**ತಿ ಖುದ್ದಕೇ ಪಾಣೇ ವಧಂ ಆಪಾದೇತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಏಕಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಾಣಂ ದುವಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಾಣನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಸುಕ್ಖದಣ್ಡಕ-ಪುರಾಣಪಣ್ಣಸಕ್ಖರ-ಕಥಲಾನಿಪಿ ಪಾಣೋತೇವ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ತತ್ಥ ಖುದ್ದಕಂ ಉದಕಬಿನ್ದು ಖುದ್ದಕೋ ಪಾಣೋ, ಮಹನ್ತಂ ಮಹನ್ತೋತಿ ಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಕಿಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ**ತಿ ಕತ್ಥ ಕತರಸ್ಮಿಂ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। **ಮನೋದಣ್ಡಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಮನೋದಣ್ಡಕೋಟ್ಠಾಸೇ,

ಭನ್ತೇತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಉಪಾಸಕೋ ಭಣನ್ತೋವ ಸಯಮ್ಪಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಹಾನಿಗಣ್ಠೋ 'ಅಸಞ್ಚೇತನಿಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಸಾವಜ್ಜಂ, ಸಞ್ಚೇತನಿಕಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜ'ನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಚೇತನಂ ಮನೋದಣ್ಡೋತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ಏತಸ್ಸ ಕಥಾ, ಭಗವತೋವ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ"ತಿ।

೭೪. **ಇದ್ಧಾ**ತಿ ಸಮಿದ್ಧಾ। **ಫೀತಾ**ತಿ ಅತಿಸಮಿದ್ಧಾ ಸಬ್ಬಪಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ವಿಯ। **ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಾ**ತಿ ಜನಸಮಾಕುಲಾ। **ಪಾಣಾ**ತಿ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಯೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಚೇವ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸದಾರಕಾದಯೋ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾ ಚ। **ಏಕಂ ಮಂಸಖಲ**ನ್ತಿ ಏಕಂ ಮಂಸರಾಸಿಂ। **ಪುಞ್ಜ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಇದ್ಧಿಮಾ**ತಿ ಆನುಭಾವಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ**ತಿ ಚಿತ್ತೇ ವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತೋ। **ಭಸ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಛಾರಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಕಿಞ್ಹಿ ಸೋಭತಿ ಏಕಾ ಛವಾ ನಾಳನ್ದಾ**ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಭಣನ್ತೋ ಸೋ ಗಹಪತಿ - "ಕಾಯಪಯೋಗೇನ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಏಕಂ ನಾಳನ್ದಂ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಇದ್ಧಿಮಾ ಪನ ಏಕೋ ಏಕೇನೇವ ಮನೋಪದೋಸೇನ ಭಸ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಸಮತ್ಥೋ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಹಾನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ಕಥಾ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ, ಭಗವತೋವ ಕಥಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ।

೭೫. **ಅರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಭೂತ**ನ್ತಿ ಅಗಾಮಕಂ ಅರಞ್ಞಮೇವ ಹುತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಜಾತಂ। **ಇಸೀನಂ ಮನೋಪದೋಸೇನಾ**ತಿ ಇಸೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತೇನ ಮನೋಪದೋಸೇನ ತಂ ಮನೋಪದೋಸಂ ಅಸಹಮಾನಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ತಾನಿ ರಟ್ಠಾನಿ ವಿನಾಸಿತಾನಿ। ಲೋಕಿಕಾ ಪನ ಇಸಯೋ ಮನಂ ಪದೋಸೇತ್ವಾ ವಿನಾಸಯಿಂಸೂತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕವಾದೇ ಠತ್ವಾವ ಇದಂ ವಾದಾರೋಪನಂ ಕತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥ ದಣ್ಡಕೀರಞ್ಞಾದೀನಂ ಏವಂ ಅರಞ್ಞಭೂತಭಾವೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ - ಸರಭಙ್ಗಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ತಾವ ಪರಿಸಾಯ ಅತಿವೇಪುಲ್ಲತಂ ಗತಾಯ ಕಿಸವಚ್ಛೋ ನಾಮ ತಾಪಸೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ವಿವೇಕವಾಸಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ಗಣಂ ಪಹಾಯ ಗೋಧಾವರೀತೀರತೋ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ **ದಣ್ಡಕೀರಞ್ಞೋ** ಕುಮ್ಭಪುರಂ ನಾಮ ನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಿವೇಕಮನುಬ್ರೂಹಯಮಾನೋ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಸೇನಾಪತಿ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತಿ।

ತದಾ ಚ ಏಕಾ ಗಣಿಕಾ ರಥಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಾತುಗಾಮಸತಪರಿವಾರಾ ನಗರಂ ಉಪಸೋಭಯಮಾನಾ ವಿಚರತಿ। ಮಹಾಜನೋ ತಮೇವ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ವಿಚರತಿ, ನಗರವೀಥಿಯೋ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ। ರಾಜಾ ವಾತಪಾನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾ ಏಸಾತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತುಮ್ಹಾಕಂ ನಗರಸೋಭಿನೀ ದೇವಾತಿ। ಸೋ ಉಸೂಯಮಾನೋ "ಕಿಂ ಏತಾಯ ಸೋಭತಿ, ನಗರಂ ಸಯಂ ಸೋಭಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಾಪೇಸಿ।

ಸಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ಥವಂ ಕತ್ವಾ ಠಾನನ್ತರಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ ಏಕದಿವಸಂ ರಾಜುಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಆಲಮ್ಬನಫಲಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ತಾಪಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಕಿಲಿಟ್ಠೋ ವತಾಯಂ ತಾಪಸೋ ಅನಞ್ಜಿತಮಣ್ಡಿತೋ, ದಾಠಿಕಾಹಿ ಪರುಳ್ಹಾಹಿ ಮುಖಂ ಪಿಹಿತಂ, ಮಸ್ಸುನಾ ಉರಂ ಪಿಹಿತಂ, ಉಭೋ ಕಚ್ಛಾ ಪರುಳ್ಹಾ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ - "ಅಹಂ ಏಕೇನ ಕಿಚ್ಚೇನ ವಿಚರಾಮಿ, ಅಯಞ್ಚ ಮೇ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ದಿಟ್ಠೋ, ಉದಕಂ ಆಹರಥ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಧೋವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉದಕದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತಾಪಸಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಿಣ್ಡಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಖೇಳಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಜಟಾಮತ್ಥಕೇ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ತಾಪಸಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ - "ಯೇಹಿ ಮೇ ಅಕ್ಖೀಹಿ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ದಿಟ್ಠೋ, ತಾನಿ ಧೋತಾನಿ ಕಲಿಪವಾಹಿತೋ"ತಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ।

ತಂದಿವಸಞ್ಚ ರಾಜಾ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ - "ಭೋ ಕುಹಿಂ ನಗರಸೋಭಿನೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ದೇವಾತಿ। ಪಕತಿಟ್ಠಾನನ್ತರಂ ತಸ್ಸಾ ದೇಥಾತಿ ಠಾನನ್ತರಂ ದಾಪೇಸಿ। ಸಾ ಪುಬ್ಬೇ ಸುಕತಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧಂ ಠಾನನ್ತರಂ ತಾಪಸಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಖೇಳಪಾತನೇನ ಲದ್ಧನ್ತಿ ಸಞ್ಞಮಕಾಸಿ।

ತತೋ ಕತಿಪಾಹಸ್ಸಚ್ಚಯೇನ ರಾಜಾ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಠಾನನ್ತರಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ನಗರಸೋಭಿನಿಯಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಭಗಿನಿ ಕಿನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ಠಾನನ್ತರಂ ಪಟಿಲಭೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಕಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಞ್ಞಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ, ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ಅನಙ್ಗಿತಕಾಳಕಣ್ಣೀ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ಏಕೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಖೇಳಂ ಪಾತೇಹಿ, ಏವಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಭಗಿನೀ"ತಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾಯ ಕಥಿತಸದಿಸಮೇವ ಸಬ್ಬಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ರಾಜಾಪಿ ತಂದಿವಸಮೇವ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ - "ಕುಹಿಂ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ದೇವಾತಿ। "ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ಕತಂ, ತದೇವಸ್ಸ ಠಾನನ್ತರಂ ದೇಥಾ"ತಿ ದಾಪೇಸಿ। ಸೋಪಿ ಪುಞ್ಞಬಲೇನ ಲಭಿತ್ವಾ "ತಾಪಸಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಖೇಳಪಾತನೇನ ಲದ್ಧಂ ಮೇ"ತಿ ಸಞ್ಞಮಕಾಸಿ।

ತತೋ ಕತಿಪಾಹಸ್ಸಚ್ಚಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ। ರಾಜಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಪುರೋಹಿತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ "ಜಯತು ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ವತ್ವಾ - "ತುಮ್ಹೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಜಯತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ಅನಙ್ಗಿತಕಾಳಕಣ್ಣೀ ಏಕೋ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ವಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಖೇಳಂ ಪಾತೇಥಾತಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಗಣಿಕಾಯ ಚ ತೇನ ಚ ಕತಂ, ತಥೇವ ಸಬ್ಬಂ ಕತ್ವಾ ಓರೋಧೇಪಿ ಆಣಾಪೇಸಿ - "ಏತಸ್ಸ ಕೂಟಜಟಿಲಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಖೇಳಂ ಪಾತೇಥಾ"ತಿ। ತತೋ ಓರೋಧಾಪಿ ಓರೋಧಪಾಲಕಾಪಿ ತಥೇವ ಅಕಂಸು। ಅಥ ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನದ್ವಾರೇ ರಕ್ಖಂ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ "ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ತಾಪಸಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಖೇಳಂ ಅಪಾತೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ ನ ಲಭನ್ತೀ"ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಸಬ್ಬೋ ಬಲಕಾಯೋ ಚ ಸೇನಿಯೋ ಚ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ತಾಪಸಸ್ಸ ಉಪರಿ ಖೇಳಞ್ಚ ದನ್ತಕಟ್ಠಾನಿ ಚ ಮುಖವಿಕ್ಖಾಲಿತ ಉದಕಞ್ಚ ಪಾಪಯಿಂಸು, ಖೇಳೋ ಚ ದನ್ತಕಟ್ಠಾನಿ ಚ ಸಕಲಸರೀರಂ ಅವತ್ಥರಿಂಸು।

ಸೇನಾಪತಿ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ ಸುಣಿತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಕಿರ ಸತ್ಥಾರಂ ಭವನ್ತಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಸಗ್ಗಸೋಪಾನಂ ಏವಂ ಘಟ್ಟಯಿಂಸೂ"ತಿ ಉಸುಮಜಾತಹದಯೋ ಮುಖೇನ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ವೇಗೇನ ರಾಜುಯ್ಯಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾ ಬ್ಯಸನಪತ್ತಂ ಇಸಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಚ್ಛಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಾನಿ ಅಪವಿಯೂಹಿತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಓಸಧೇಹಿ ಚೇವ ಚತುಜ್ಜಾತಿಗನ್ಧೇಹಿ ಚ ಸರೀರಂ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಸುಖುಮಸಾಟಕೇನ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಪುರತೋ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಕತ್ವಾ ಠಿತೋ ಏವಮಾಹ "ಅಯುತ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಕತಂ, ಏತೇಸಂ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ದೇವತಾ ಸೇನಾಪತಿ ತಿಧಾ ಭಿನ್ನಾ, ಏಕಚ್ಚಾ "ರಾಜಾನಮೇವ ನಾಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚಾ "ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಸಾಯ ರಾಜಾನ"ನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚಾ "ರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತಂ ಸಬ್ಬಂ ನಾಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಪನ ತಾಪಸೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕೋಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಉಪಾಯಮೇವ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಆಹ "ಅಪರಾಧೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಅಚ್ಚಯಂ ಪನ ದೇಸೇತುಂ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಪಾಕತಿಕಮೇವ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಸೇನಾಪತಿ ನಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹ - "ತುಮ್ಹೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ನಿರಾಪರಾಧೇ ಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ತಾಪಸೇ ಅಪರಜ್ಝನ್ತೇಹಿ ಭಾರಿಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ದೇವತಾ ಕಿರ ತಿಧಾ ಭಿನ್ನಾ ಏವಂ ವದನ್ತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ - "ಖಮಾಪಿತೇ ಕಿರ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಾಕತಿಕಂ ಹೋತಿ, ರಟ್ಠಂ ಮಾ ನಾಸೇಥ, ತಾಪಸಂ ಖಮಾಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಅತ್ತನಿ ದೋಸಂ ಕತಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಏವಂ ವದತಿ "ನ ತಂ ಖಮಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೇನಾಪತಿ ಯಾವತತಿಯಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಮಾಹ - "ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತಾಪಸಸ್ಸ ಬಲಂ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಸೋ ಅಭೂತವಾದೀ, ನಾಪಿ ಕುಪಿತೋ, ಸತ್ತಾನುದ್ದಯೇನ ಪನ ಏವಮಾಹ ಖಮಾಪೇಥ ನಂ ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। ನ ಖಮಾಪೇಮೀತಿ। ತೇನ ಹಿ ಸೇನಾಪತಿಟ್ಠಾನಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದೇಥ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆಣಾಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ನ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತ್ವಂ ಯೇನಕಾಮಂ ಗಚ್ಛ, ಅಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಸೇನಾಪತಿಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತತೋ ಸೇನಾಪತಿ ತಾಪಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಕಥಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹ। ಸೇನಾಪತಿ ಯೇ ತೇ ವಚನಂ ಸುಣನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ಸಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಸಧನೇ ಸದ್ವಿಪದಚತುಪ್ಪದೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತದಿವಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಬಹಿ ರಜ್ಜಸೀಮಂ ಗಚ್ಛ, ದೇವತಾ ಅತಿವಿಯ ಕುಪಿತಾ ಧುವಂ ರಟ್ಠಮ್ಪಿ ಅರಟ್ಠಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ। ಸೇನಾಪತಿ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ।

ರಾಜಾ ಗತಮತ್ತೋಯೇವ ಅಮಿತ್ತಮಥನಂ ಕತ್ವಾ ಜನಪದಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಆಗಮ್ಮ ಜಯಖನ್ಧಾವಾರಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಗರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಪೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ। ದೇವತಾ ಪಠಮಂಯೇವ ಉದಕವುಟ್ಠಿಂ ಪಾತಯಿಂಸು। ಮಹಾಜನೋ ಅತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸಿ "ಕೂಟಜಟಿಲಂ ಅಪರದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ವಡ್ಢಿಯೇವ, ಅಮಿತ್ತೇ ನಿಮ್ಮಥೇಸಿ, ಆಗತದಿವಸೇಯೇವ ದೇವೋ ವುಟ್ಠೋ"ತಿ। ದೇವತಾ ಪುನ ಸುಮನಪುಪ್ಫವುಟ್ಠಿಂ ಪಾತಯಿಂಸು, ಮಹಾಜನೋ ಅತ್ತಮನತರೋ ಅಹೋಸಿ। ದೇವತಾ ಪುನ ಮಾಸಕವುಟ್ಠಿಂ ಪಾತಯಿಂಸು। ತತೋ ಕಹಾಪಣವುಟ್ಠಿಂ, ತತೋ ಕಹಾಪಣತ್ಥಂ ನ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಹತ್ಥೂಪಗಪಾದೂಪಗಾದಿಕತಭಣ್ಡವುಟ್ಠಿಂ ಪಾತೇಸುಂ। ಮಹಾಜನೋ ಸತ್ತಭೂಮಿಕಪಾಸಾದೇ ಠಿತೋಪಿ ಓತರಿತ್ವಾ ಆಭರಣಾನಿ ಪಿಳನ್ಧನ್ತೋ ಅತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸಿ। "ಅರಹತಿ ವತ ಕೂಟಜಟಿಲಕೇ ಖೇಳಪಾತನಂ, ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ಖೇಳಪಾತಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ವಡ್ಢಿ ಜಾತಾ, ಅಮಿತ್ತಮಥನಂ ಕತಂ, ಆಗತದಿವಸೇಯೇವ ದೇವೋ ವಸ್ಸಿ, ತತೋ ಸುಮನವುಟ್ಠಿ ಮಾಸಕವುಟ್ಠಿ ಕಹಾಪಣವುಟ್ಠಿ ಕತಭಣ್ಡವುಟ್ಠೀತಿ ಚತಸ್ಸೋ ವುಟ್ಠಿಯೋ ಜಾತಾ"ತಿ ಅತ್ತಮನವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಕತಪಾಪೇ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಜಾತೋ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದೇವತಾ ಏಕತೋಧಾರಉಭತೋಧಾರಾದೀನಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾನಿ ಆವುಧಾನಿ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಉಪರಿ ಫಲಕೇ ಮಂಸಂ ಕೋಟ್ಟಯಮಾನಾ ವಿಯ ಪಾತಯಿಂಸು। ತದನನ್ತರಂ ವೀತಚ್ಚಿಕೇ ವೀತಧೂಮೇ ಕಿಂಸುಕಪುಪ್ಫವಣ್ಣೇ ಅಙ್ಗಾರೇ, ತದನನ್ತರಂ ಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮಾಣೇ ಪಾಸಾಣೇ, ತದನನ್ತರಂ ಅನ್ತೋಮುಟ್ಠಿಯಂ ಅಸಣ್ಠಹನಿಕಂ ಸುಖುಮವಾಲಿಕಂ ವಸ್ಸಾಪಯಮಾನಾ ಅಸೀತಿಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧಂ ಥಲಂ ಅಕಂಸು। ರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತಟ್ಠಾನೇ ಕಿಸವಚ್ಛತಾಪಸೋ ಸೇನಾಪತಿ ಮಾತುಪೋಸಕರಾಮೋತಿ ತಯೋವ ಮನುಸ್ಸಭೂತಾ ಅರೋಗಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸೇಸಾನಂ ತಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮೇ ಅಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಾನಂ ಪಾನೀಯಟ್ಠಾನೇ ಪಾನೀಯಂ ನಾಹೋಸಿ, ತಿಣಟ್ಠಾನೇ ತಿಣಂ। ತೇ ಯೇನ ಪಾನೀಯಂ ಯೇನ ತಿಣನ್ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಅಪ್ಪತ್ತೇಯೇವ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಬಹಿರಜ್ಜಸೀಮಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತೇನಾಹ ಸರಭಙ್ಗಬೋಧಿಸತ್ತೋ –

"ಕಿಸಞ್ಹಿ ವಚ್ಛಂ ಅವಕಿರಿಯ ದಣ್ಡಕೀ,
ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ಸಜನೋ ಸರಟ್ಠೋ।
ಕುಕ್ಕುಳನಾಮೇ ನಿರಯಮ್ಹಿ ಪಚ್ಚತಿ,
ತಸ್ಸ ಫುಲಿಙ್ಗಾನಿ ಪತನ್ತಿ ಕಾಯೇ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೭೦)।

ಏವಂ ತಾವ **ದಣ್ಡಕೀರಞ್ಞಸ್ಸ** ಅರಞ್ಞಭೂತಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ಪನ **ನಾಳಿಕಿರರಞ್ಞೋ** ರಜ್ಜಂ ಕಾರಯಮಾನೇ ಹಿಮವತಿ ಪಞ್ಚಸತತಾಪಸಾ ಅನಿತ್ಥಿಗನ್ಧಾ ಅಜಿನಜಟವಾಕಚೀರಧರಾ ವನಮೂಲಫಲಭಕ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ ಚಿರಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಂ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ನಾಳಿಕಿರರಞ್ಞೋ ನಗರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾ। ತೇ ಜಟಾಜಿನವಾಕಚೀರಾನಿ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನುರೂಪಂ ಉಪಸಮಸಿರಿಂ ದಸ್ಸಯಮಾನಾ ನಗರಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಪವಿಸಿಂಸು। ಮನುಸ್ಸಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜಿತೇ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಾ ನಿಸಜ್ಜಟ್ಠಾನಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಹತ್ಥತೋ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅದಂಸು। ತಾಪಸಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾ ಅನುಮೋದನಂ ಅಕಂಸು। ಮನುಸ್ಸಾ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ "ಕುಹಿಂ ಭದನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಯಥಾಫಾಸುಕಟ್ಠಾನಂ, ಆವುಸೋತಿ। ಭನ್ತೇ, ಅಲಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಮನೇನ, ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಥ, ಮಯಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಾತಿ। ತಾಪಸಾ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಅಗಮಂಸು। ನಾಗರಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸಾ ಸುದ್ಧವತ್ಥನಿವತ್ಥಾ "ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಙ್ಘಾ ಗಣಾ ಗಣೀಭೂತಾ ಉಯ್ಯಾನಾಭಿಮುಖಾ ಅಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ಠಿತೋ ತೇ ತಥಾ ಗಚ್ಛಮಾನೇ ದಿಸ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ ಪುಚ್ಛಿ "ಕಿಂ ಏತೇ ಭಣೇ ನಾಗರಾ ಸುದ್ಧವತ್ಥಾ ಸುದ್ಧುತ್ತರಾಸಙ್ಗಾ ಹುತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಾಭಿಮುಖಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕಿಮೇತ್ಥ ಸಮಜ್ಜಂ ವಾ ನಾಟಕಂ ವಾ ಅತ್ಥೀ"ತಿ? ನತ್ಥಿ ದೇವ, ಏತೇ

ತಾಪಸಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮಾ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ। ತೇನ ಹಿ ಭಣೇ ಅಹಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೂತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆರೋಚೇಸಿ - "ರಾಜಾಪಿ ಗನ್ತುಕಾಮೋ, ರಾಜಾನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾವ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ। ನಾಗರಾ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಅತ್ತಮನಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಪ್ಪಸನ್ನೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ, ತಾಪಸಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ, ತೇ ಆಗಮ್ಮ ರಾಜಾಪಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅತ್ತಮನತರಾ ಅಹೇಸುಂ।

ರಾಜಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತೋ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾಪಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ತಾಪಸಾ ರಾಜಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿಕಥಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸೇಕಸ್ಸ ತಾಪಸಸ್ಸ "ರಞ್ಞೋ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಹೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಮದಂಸು, ಸೋ ತಾಪಸೋ ಪರಿಸಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸು ವೇರೇಸು ಆದೀನವಂ ಪಞ್ಚಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಆನಿಸಂಸಂ ಕಥೇನ್ತೋ -

> "ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ, ಅದಿನ್ನಂ ನಾದಾತಬ್ಬಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ನ ಚರಿತಬ್ಬೋ, ಮುಸಾ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬಾ, ಮಜ್ಜಂ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ನಾಮ ನಿರಯಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಹೋತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಸಂವತ್ತನಿಕೋ, ತಥಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದೀನಿ। ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಆಗತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನ ಅಪ್ಪಾಯುಕಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಅಪ್ಪಭೋಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ, ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಬಹುಸಪತ್ತಸಂವತ್ತನಿಕೋ, ಮುಸಾವಾದೋ ಅಭೂತಬ್ಭಕ್ಖಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ, ಮಜ್ಜಪಾನಂ ಉಮ್ಮತ್ತಕಭಾವಸಂವತ್ತನಿಕ"ನ್ತಿ -

ಪಞ್ಚಸು ವೇರೇಸು ಇಮಂ ಆದೀನವಂ ಕಥೇಸಿ।

ರಾಜಾ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಪ್ಪಸನ್ನೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ, ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಚ ಸೀಲಕಥಾ ನಾಮ ದುಕ್ಕಥಾ, ಕಣ್ಣೇ ಸೂಲಪ್ಪವೇಸನಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ 'ಏತೇ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಆಗತೋ, ಇಮೇ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಆಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಂಯೇವ ಘಟ್ಟೇನ್ತಾ ವಿಜ್ಝನ್ತಾ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಕಥೇನ್ತಿ, ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ನೇಸಂ ಕಾತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ "ಆಚರಿಯಾ ಸ್ವೇ ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಮಹನ್ತೇ ಮಹನ್ತೇ ಕೋಳುಮ್ಬೇ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಗೂಥಸ್ಸ ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ ಕದಲಿಪತ್ತೇಹಿ ನೇಸಂ ಮುಖಾನಿ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಠಪಾಪೇಸಿ, ಪುನ ಬಹಲಮಧುಕತೇಲನಾಗಬಲಪಿಚ್ಛಿಲ್ಲಾದೀನಂ ಕೂಟೇ ಪೂರೇತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಮತ್ಥಕೇ ಠಪಾಪೇಸಿ, ತತ್ಥೇವ ಚ ಮಹಾಮಲ್ಲೇ ಬದ್ಧಕಚ್ಛೇ ಹತ್ಥೇಹಿ ಮುಗ್ಗರೇ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಹ "ಕೂಟತಾಪಸಾ ಅತಿವಿಯ ಮಂ ವಿಹೇಠಯಿಂಸು, ತೇಸಂ ಪಾಸಾದತೋ ಓತರಣಕಾಲೇ ಕೂಟೇಹಿ ಪಿಚ್ಛಿಲ್ಲಂ ಸೋಪಾನಮತ್ಥಕೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಮುಗ್ಗರೇಹಿ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಗಲೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೋಪಾನೇ ಖಿಪಥಾ"ತಿ। ಸೋಪಾನಪಾದಮೂಲೇ ಪನ ಚಣ್ಡೇ ಕುಕ್ಕುರೇ ಬನ್ಧಾಪೇಸಿ।

ತಾಪಸಾಪಿ "ಸ್ವೇ ರಾಜಗೇಹೇ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಓವದಿಂಸು - "ಮಾರಿಸಾ ರಾಜಗೇಹಂ ನಾಮ ಸಾಸಙ್ಕಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ನಾಮ ಛದ್ವಾರಾರಮ್ಮಣೇ ಸಞ್ಞತೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠೇ ಆರಮ್ಮಣೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಚಕ್ಖುದ್ವಾರೇ ಸಂವರೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ।

ಪುನದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ವಾಕಚೀರಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅಜಿನಚಮ್ಮಂ ಏಕಂಸಗತಂ ಕತ್ವಾ ಜಟಾಕಲಾಪಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಅಭಿರುಳ್ಹಾ। ರಾಜಾ ಆರುಳ್ಹಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಗೂಥಕೋಳುಮ್ಬಮುಖತೋ ಕದಲಿಪತ್ತಂ ನೀಹರಾಪೇಸಿ। ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ತಾಪಸಾನಂ ನಾಸಪುಟಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮತ್ಥಲುಙ್ಗಪಾತನಾಕಾರಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾತಾಪಸೋ ರಾಜಾನಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ರಾಜಾ - "ಏತ್ಥ ಭೋನ್ತೋ ಯಾವದತ್ಥಂ ಭುಞ್ಜನ್ತು ಚೇವ ಹರನ್ತು ಚ, ತುಮ್ಹಾಕಮೇತಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ, ಹಿಯ್ಯೋ ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಗತೋ, ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಮಂಯೇವ ಘಟ್ಟೇನ್ತೋ ವಿಜ್ಝನ್ತಾ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಕಥಯಿತ್ಥ , ತುಮ್ಹಾಕಮಿದಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ, ಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ಮಹಾತಾಪಸಸ್ಸ

ಉಲುಙ್ಕೇನ ಗೂಥಂ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಮಹಾತಾಪಸೋ ಧೀ ಧೀತಿ ವದನ್ತೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿ। "ಏತ್ತಕೇನೇವ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಥ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ಸೋಪಾನೇ ಕೂಟೇಹಿ ಪಿಚ್ಛಿಲ್ಲಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಞ್ಞಮದಾಸಿ। ಮಲ್ಲಾ ಮುಗ್ಗರೇಹಿ ಸೀಸಾನಿ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಗೀವಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೋಪಾನೇ ಖಿಪಿಂಸು, ಏಕೋಪಿ ಸೋಪಾನೇ ಪತಿಟ್ಠಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ , ಪವಟ್ಟಮಾನಾ ಸೋಪಾನಪಾದಮೂಲಂಯೇವ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಚಣ್ಡಕುಕ್ಕುರಾ ಪಟಪಟಾತಿ ಲುಞ್ಚಮಾನಾ ಖಾದಿಂಸು। ಯೋಪಿ ನೇಸಂ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ, ಸೋಪಿ ಆವಾಟೇ ಪತತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ನಂ ಕುಕ್ಕುರಾ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಿಯೇವ। ಇತಿ ನೇಸಂ ಕುಕ್ಕುರಾ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಖಲಿಕಮೇವ ಅವಸೇಸಯಿಂಸು। ಏವಂ ಸೋ ರಾಜಾ ತಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಪಞ್ಚಸತೇ ತಾಪಸೇ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ರಟ್ಠೇ ದೇವತಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಪುನ ನವವುಟ್ಠಿಯೋ ಪಾತೇಸುಂ। ತಸ್ಸ ರಜ್ಜಂ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನುಬ್ಬೇಧೇನ ವಾಲಿಕಥಲೇನ ಅವಚ್ಛಾದಿಯಿತ್ಥ। ತೇನಾಹ ಸರಭಙ್ಗೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ -

"ಯೋ ಸಞ್ಞತೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಅವಞ್ಚಯಿ,
ಧಮ್ಮಂ ಭಣನ್ತೇ ಸಮಣೇ ಅದೂಸಕೇ।
ತಂ ನಾಳಿಕೇರಂ ಸುನಖಾ ಪರತ್ಥ,
ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಖಾದನ್ತಿ ವಿಫನ್ದಮಾನ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೭೦)।

ಏವಂ **ಕಾಲಿಙ್ಗಾರಞ್ಞಸ್ಸ** ಅರಞ್ಞಭೂತಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅತೀತೇ ಪನ ಬಾರಾಣಸಿನಗರೇ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ನಾಮ ಚತ್ತಾಲೀಸಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಏಕಾ ಧೀತಾ ಅಹೋಸಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ। ಸಾ ರೂಪಭೋಗಕುಲಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ಬಹೂನಂ ಪತ್ಥನೀಯಾ ಅಹೋಸಿ। ಯೋ ಪನಸ್ಸಾ ವಾರೇಯ್ಯತ್ಥಾಯ ಪಹಿಣಾತಿ, ತಂ ತಂ ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಜಾತಿಯಂ ವಾ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀಸು ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ದೋಸಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ "ಕೋ ಏಸ ದುಜ್ಜಾತೋ ದುಸ್ಸಣ್ಠಿತೋ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ - "ನೀಹರಥ ನ"ನ್ತಿ ನೀಹರಾಪೇತ್ವಾ "ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ನಾಮ ಅದ್ದಸಂ, ಉದಕಂ ಆಹರಥ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಧೋವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಧೋವತಿ। ತಸ್ಸಾ ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ನೀಹರಾಪೇತೀತಿ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಾ ಉದಪಾದಿ, ಮೂಲನಾಮಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ।

ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಉದಕಕೀಳಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ತಿತ್ಥಂ ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಪಹೂತಂ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ಸಕಟೇಸು ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ ಬಹೂನಿ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀನಿ ಆದಾಯ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನಂ ಆರುಯ್ಹ ಞಾತಿಗಣಪರಿವುತಾ ಗೇಹಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಚಣ್ಡಾಲಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಬಹಿನಗರೇ ಚಮ್ಮಗೇಹೇ ವಸತಿ, ಮಾತಙ್ಗೋತ್ವೇವಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಪವಿಸಿತುಕಾಮೋ ಏಕಂ ನೀಲಪಿಲೋತಿಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಹತ್ಥೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪಚ್ಛಿಂ, ಏಕೇನ ಘಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಉಸ್ಸರಥ ಅಯ್ಯಾ, ಚಣ್ಡಾಲೋಹ"ನ್ತಿ ಜಾನಾಪನತ್ಥಂ ತಂ ವಾದೇನ್ತೋ ನೀಚಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠೇ ಮನುಸ್ಸೇ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಪಥಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ।

ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಘಣ್ಡಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾಣಿಅನ್ತರೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ದೂರತೋವ ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಮೇತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಮಾತಙ್ಗೋ ಅಯ್ಯೇತಿ। "ಕಿಂ ವತ, ಭೋ, ಅಕುಸಲಂ ಅಕರಮ್ಹ, ಕಸ್ಸಾಯಂ ನಿಸ್ಸನ್ದೋ, ವಿನಾಸೋ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ, ಮಙ್ಗಲಕಿಚ್ಚೇನ ನಾಮ ಗಚ್ಛಮಾನಾ ಚಣ್ಡಾಲಂ ಅದ್ದಸ"ನ್ತಿ ಸರೀರಂ ಕಮ್ಪೇತ್ವಾ ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಾ ಖೇಳಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಧಾತಿಯೋ ಆಹ - "ವೇಗೇನ ಉದಕಂ ಆಹರಥ, ಚಣ್ಡಾಲೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಚೇವ ನಾಮ ಗಹಿತಮುಖಞ್ಚ ಧೋವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಧೋವಿತ್ವಾ ರಥಂ ನಿವತ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಟಿಯಾದಾನಂ ಗೇಹಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಸುರಾಸೋಣ್ಡಾದಯೋ ಚೇವ ತಸ್ಸಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಮನುಸ್ಸಾ ಚ "ಕುಹಿಂ, ಭೋ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ, ಇಮಾಯಪಿ ವೇಲಾಯ ನಾಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ -

“ಮಹನ್ತಂ ವತ, ಭೋ, ಸುರಾಮಂಸಗನ್ಧಮಾಲಾದಿಸಕ್ಕಾರಂ ಚಣ್ಡಾಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನುಭವಿತುಂ ನ ಲಭಿಮ್ಹ, ಗಣ್ಹಥ ಚಣ್ಡಾಲ”ನ್ತಿ ಗತಟ್ಠಾನಂ ಗವೇಸಿತ್ವಾ ನಿರಾಪರಾಧಂ ಮಾತಙ್ಗಪಣ್ಡಿತಂ ತಜ್ಜೆತ್ವಾ - “ಅರೇ ಮಾತಙ್ಗ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅನುಭವಿತುಂ ನ ಲಭಿಮ್ಹಾ”ತಿ ಕೇಸೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಜಾಣುಕಪ್ಪರಪಾಸಾಣಾದೀಹಿ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮತೋತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಪಾದೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಡ್ಢನ್ತಾ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟೇ ಛಡ್ಡೇಸುಂ।

ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ - “ಇದಂ ದುಕ್ಖಂ ಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ - “ನ ಅಞ್ಞಂ ಕಞ್ಚಿ, ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ “ಸಚಾಹಂ ಪುರಿಸೋ, ಪಾದೇಸು ನಂ ನಿಪಾತೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ವೇಧಮಾನೋ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಕುಲದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ - “ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಂ ಲಭನ್ತೋ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಲಭನ್ತಸ್ಸ ಏತ್ಥೇವ ಮರಣ”ನ್ತಿ ಗೇಹಙ್ಗಣೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಯಂ ಧಮ್ಮತಾ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಸ ಚಣ್ಡಾಲೋ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಗಬ್ಭದ್ವಾರೇ ನಿಪನ್ನೋ ಮರತಿ, ಯೇ ಚ ತಸ್ಮಿಂ ಗಬ್ಭೇ ವಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ಚಣ್ಡಾಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ಗೇಹಮಜ್ಝಮ್ಹಿ ಮತೇ ಸಬ್ಬೇ ಗೇಹವಾಸಿನೋ, ದ್ವಾರಮ್ಹಿ ಮತೇ ಉಭತೋ ಅನನ್ತರಗೇಹವಾಸಿಕಾ, ಅಙ್ಗಣಮ್ಹಿ ಮತೇ ಇತೋ ಸತ್ತ ಇತೋ ಸತ್ತಾತಿ ಚುದ್ದಸಗೇಹವಾಸಿನೋ ಸಬ್ಬೇ ಚಣ್ಡಾಲಾ ಹೋನ್ತೀತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ಅಙ್ಗಣೇ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ - “ಮಾತಙ್ಗೋ ತೇ ಸಾಮಿ ಗೇಹಙ್ಗಣೇ ಪತಿತೋ”ತಿ ಗಚ್ಛಥ ಭಣೇ, ಕಿಂ ಕಾರಣಾತಿ ವತ್ವಾ ಏಕಮಾಸಕಂ ದತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಪೇಥಾತಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ “ಇಮಂ ಕಿರ ಮಾಸಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಹಾ”ತಿ ವದಿಂಸು। ಸೋ - “ನಾಹಂ ಮಾಸಕತ್ಥಾಯ ನಿಪನ್ನೋ, ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಸ್ವಾಹಂ ನಿಪನ್ನೋ”ತಿ ಆಹ। ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಕೋ ದೋಸೋತಿ? ಕಿಂ ತಸ್ಸಾ ದೋಸಂ ನ ಪಸ್ಸಥ, ನಿರಪರಾಧೋ ಅಹಂ ತಸ್ಸಾ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪಿತೋ, ತಂ ಲಭನ್ತೋವ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಲಭನ್ತೋ ನ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೇಟ್ಠಿ ಧೀತು ದೋಸಂ ಞತ್ವಾ “ಗಚ್ಛಥ, ಏಕಂ ಕಹಾಪಣಂ ದೇಥಾ”ತಿ ಪೇಸೇತಿ। ಸೋ “ನ ಇಚ್ಛಾಮಿ ಕಹಾಪಣಂ, ತಮೇವ ಇಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿ ಚ ಸೇಟ್ಠಿಭರಿಯಾ ಚ - “ಏಕಾಯೇವ ನೋ ಪಿಯಧೀತಾ, ಪವೇಣಿಯಾ ಘಟಕೋ ಅಞ್ಞೋ ದಾರಕೋಪಿ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತಾ - “ಗಚ್ಛಥ ತಾತಾ, ಕೋಚಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಸಹನಕೋ ಏತಂ ಜೀವಿತಾಪಿ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ, ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಮತೇ ಸಬ್ಬೇ ಮಯಂ ನಟ್ಠಾ ಹೋಮ, ಆರಕ್ಖಮಸ್ಸ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಆರಕ್ಖಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಯಾಗುಂ ಪೇಸಯಿಂಸು, ಭತ್ತಂ ಧನಂ ಪೇಸಯಿಂಸು, ಏವಂ ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಏವಂ ಏಕೋ ದಿವಸೋ ಗತೋ; ದ್ವೇ, ತಯೋ, ಚತ್ತಾರೋ, ಪಞ್ಚ ದಿವಸಾ ಗತಾ।

ತತೋ ಸತ್ತಸತ್ತಗೇಹವಾಸಿಕಾ ಉಟ್ಠಾಯ - “ನ ಸಕ್ಕೋಮ ಮಯಂ ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚಣ್ಡಾಲಾ ಭವಿತುಂ, ಅಮ್ಹೇ ಮಾ ನಾಸೇಥ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಾರಿಕಂ ದತ್ವಾ ಏತಂ ಉಟ್ಠಾಪೇಥಾ”ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇ ಸತಮ್ಪಿ ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಪಹಿಣಿಂಸು, ಸೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೇವ। ಏವಂ ಛ ದಿವಸಾ ಗತಾ। ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಉಭತೋ ಚುದ್ದಸಗೇಹವಾಸಿಕಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ - “ನ ಮಯಂ ಚಣ್ಡಾಲಾ ಭವಿತುಂ ಸಕ್ಕೋಮ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಕಾಮಕಾನಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಏತಸ್ಸ ದಾರಿಕಂ ದಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಆಹಂಸು।

ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸೋಕಸಲ್ಲಸಮಪ್ಪಿತಾ ವಿಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಸಯನೇ ನಿಪತಿಂಸು। ಉಭತೋ ಚುದ್ದಸಗೇಹವಾಸಿನೋ ಪಾಸಾದಂ ಆರುಯ್ಹ ಸುಪುಪ್ಫಿತಕಿಂಸುಕಸಾಖಂ ಉಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಾ ವಿಯ ತಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬಾಭರಣಾನಿ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ನಖೇಹಿ ಸೀಮನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಕೇಸೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನೀಲಸಾಟಕಂ ನಿವಾಸಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ನೀಲಪಿಲೋತಿಕಖಣ್ಡಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಕಣ್ಣೇಸು ತಿಪುಪಟ್ಟಕೇ ಪಿಳನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ತಾಲಪಣ್ಣಪಚ್ಛಿಂ ದತ್ವಾ ಪಾಸಾದತೋ ಓತಾರಾಪೇತ್ವಾ ದ್ವೀಸು ಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ - “ತವ ಸಾಮಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಾಹೀ”ತಿ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಅದಂಸು।

ನೀಲುಪ್ಪಲಮ್ಪಿ ಅತಿಭಾರೋತಿ ಅನುಕ್ಖಿತ್ತಪುಬ್ಬಾ ಸುಖುಮಾಲದಾರಿಕಾ “ಉಟ್ಠಾಹಿ ಸಾಮಿ, ಗಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನಿಪನ್ನಕೋವ ಆಹ “ನಾಹಂ ಉಟ್ಠಹಾಮೀ”ತಿ। ಅಥ ಕಿನ್ತಿ ವದಾಮೀತಿ। “ಉಟ್ಠೇಹಿ ಅಯ್ಯ ಮಾತಙ್ಗಾ”ತಿ ಏವಂ ಮಂ ವದಾಹೀತಿ। ಸಾ ತಥಾ ಅವೋಚ। ನ ತುಯ್ಹಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಉಟ್ಠಾನಸಮತ್ಥಂ ಮಂ ಅಕಂಸು, ಬಾಹಾಯ ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಪೇಹೀತಿ। ಸಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಉಟ್ಠಹನ್ತೋ ವಿಯ ಪರಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತ್ವಾ - “ನಾಸಿತಂ, ಭೋ, ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಪಠಮಂ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಕೋಟ್ಟಾಪೇತ್ವಾ, ಇದಾನಿ ಸಯಂ ಕೋಟ್ಟೇತೀ”ತಿ ವಿರವಿತ್ಥ। ಸಾ ಕಿಂ ಕರೋಮಿ ಅಯ್ಯಾತಿ? ದ್ವೀಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಪೇಹೀತಿ। ಸಾ ತಥಾ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಮ ಸಾಮೀತಿ। ಗಚ್ಛಾ ನಾಮ ಅರಞ್ಞೇ ಹೋನ್ತಿ, ಮಯಂ ಮನುಸ್ಸಾ, ಅತಿಕೋಟ್ಟಿತೋಮ್ಹಿ ತುಯ್ಹಂ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ, ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಪದಸಾ ಗನ್ತುಂ, ಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಮಂ ನೇಹೀತಿ। ಸಾ ಓನಮಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಅದಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಭಿರುಹಿ। ಕುಹಿಂ ನೇಮಿ ಸಾಮೀತಿ? ಬಹಿನಗರಂ ನೇಹೀತಿ। ಸಾ ಪಾಚೀನದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ - “ಇಧ ತೇ ಸಾಮಿ ವಸನಟ್ಠಾನ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಕತರಟ್ಠಾನಂ ಏತನ್ತಿ? ಪಾಚೀನದ್ವಾರಂ ಸಾಮೀತಿ। ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇ ಚಣ್ಡಾಲಪುತ್ತಾ ವಸಿತುಂ ನ ಲಭನ್ತೀತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಅನಾಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾವ ಸಬ್ಬದ್ವಾರಾನಿ ಆಹಿಣ್ಡಾಪೇಸಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಭವಗ್ಗಪತ್ತಮಸ್ಸಾ ಮಾನಂ ಪಾತೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಮಹಾಜನೋ ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿಮಕಾಸಿ - “ಠಪೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾದಿಸಂ ಅಞ್ಞೋ ಏತಿಸ್ಸಾ ಮಾನಂ ಭೇದಕೋ ನತ್ಥೀ”ತಿ।

ಸಾ ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಾರಂ ಪತ್ವಾ “ಇಧ ತೇ ಸಾಮಿ ವಸನಟ್ಠಾನ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಕತರಟ್ಠಾನಂ ಏತನ್ತಿ? ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಾರಂ ಸಾಮೀತಿ। ಇಮಿನಾ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚಮ್ಮಗೇಹಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಗಚ್ಛಾತಿ। ಸಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಹ “ಇದಂ ಚಮ್ಮಗೇಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಸಾಮೀ”ತಿ? ಆಮಾತಿ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಚಮ್ಮಗೇಹಂ ಪಾವಿಸಿ।

ತತ್ಥ ಸತ್ತಟ್ಠದಿವಸೇ ವಸನ್ತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಗವೇಸನಧೀರೋ ಏತ್ತಕೇಸು ದಿವಸೇಸು ನ ಚ ಜಾತಿಸಮ್ಭೇದಮಕಾಸಿ। “ಮಹಾಕುಲಸ್ಸ ಧೀತಾ ಸಚೇ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ನ ಚಮ್ಹಾಹಂ ಚತುವೀಸತಿಯಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ। ಏತಿಸ್ಸಾ ಪಾದಧೋವನಉದಕೇನ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಾಜೂನಂ ಅಭಿಸೇಕಕಿಚ್ಚಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅಗಾರಮಜ್ಝೇವಸನ್ತೋ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕೇ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಏಕಚರಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಅಕತ್ವಾಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಜೀವಿತುಂ, ಇದಾನಿ ಪನ ದಾರಭರಣಂ ಪಟಿಪನ್ನಮ್ಹ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಜೀವಿತುಂ, ತ್ವಂ ಯಾವಾಹಂ ಆಗಚ್ಛಾಮಿ, ತಾವ ಮಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ಥಾ”ತಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸುಸಾನಾದೀಸು ನನ್ತಕಾನಿ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಣಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಏಕಚರೋ ಲದ್ಧಕಾಯವಿವೇಕೋ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ “ಇದಾನಿ ಸಕ್ಕಾ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಅವಸ್ಸಯೇನ ಮಯಾ ಭವಿತು”ನ್ತಿ ಬಾರಾಣಸಿಅಭಿಮುಖೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಮಾನೋ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಗೇಹಾಭಿಮುಖೋ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸಾ ತಂ ದ್ವಾರೇ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಸಞ್ಜಾನನ್ತೀ - “ಅತಿಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ, ಚಣ್ಡಾಲಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇತ”ನ್ತಿ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇಹಿ ಉರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ವಿರವಮಾನಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಪತಿತ್ವಾ ಆಹ - “ಯದಿ ತೇ ಸಾಮಿ ಏದಿಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ಕಸ್ಮಾ ಮಂ ಮಹತಾ ಯಸಾ ಪರಿಹಾಪೇತ್ವಾ ಅನಾಥಂ ಅಕಾಸೀ”ತಿ। ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಪರಿದೇವಂ ಪರಿದೇವಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಪುಞ್ಛಮಾನಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗೇಹೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಅದಾಸಿ। ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಆಹ - “ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕೇ ಮಾ ಸೋಚಿ ಮಾ ಪರಿದೇವಿ, ಅಹಂ ತುಯ್ಹಂ ಪಾದಧೋವನಉದಕೇನ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಾಜೂನಂ ಅಭಿಸೇಕಕಿಚ್ಚಂ ಕಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ತ್ವಂ ಪನ ಏಕಂ ಮಮ ವಚನಂ ಕರೋಹಿ, ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ‘ನ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೋ ಚಣ್ಡಾಲೋ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೋ’ತಿ ಉಗ್ಘೋಸಯಮಾನಾ ಸಕಲನಗರಂ ಚರಾಹೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ - “ಪಕತಿಯಾಪಿ ಅಹಂ ಸಾಮಿ ಮುಖದೋಸೇನೇವ ಬ್ಯಸನಂ ಪತ್ತಾ, ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೇವಂ ವತ್ತು”ನ್ತಿ ಆಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ - “ಕಿಂ ಪನ ತಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಅಗಾರೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಅಲಿಕವಚನಂ ಸುತಪುಬ್ಬಂ, ಅಹಂ ತದಾಪಿ ಅಲಿಕಂ ನ ಭಣಾಮಿ, ಇದಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕಿಂ ವಕ್ಖಾಮಿ, ಸಚ್ಚವಾದೀ ಪುರಿಸೋ ನಾಮಾಹ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ - “ಅಜ್ಜ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಅಟ್ಠಮೀ, ತ್ವಂ ‘ಇತೋ ಸತ್ತಾಹಸ್ಸಚ್ಚಯೇನ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಸಕಲನಗರೇ ಉಗ್ಘೋಸೇಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸಾ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ಸೂರಾ ಹುತ್ವಾ ಸಾಯಂಪಾತಂ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಥಾ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಪಾಣಿನಾ ಪಾಣಿಂ ಪಹರನ್ತಾ - “ಪಸ್ಸಥ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಚಣ್ಡಾಲಪುತ್ತಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಕರೋತೀ”ತಿ ಹಸನ್ತಾ ಕೇಳಿಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಸಾ ಪುನದಿವಸೇಪಿ ತಥೇವ ಸಾಯಂಪಾತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ - “ಇದಾನಿ ಛಾಹಚ್ಚಯೇನ, ಪಞ್ಚಾಹ-ಚತೂಹ-ತೀಹ-ದ್ವೀಹ-ಏಕಾಹಚ್ಚಯೇನ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - “ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಅತಿಸೂರಾ ಹುತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಕದಾಚಿ ಏವಂ ಸಿಯಾ, ಏಥ ಮಯಂ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಮಾ”ತಿ ಚಮ್ಮಗೇಹಸ್ಸ ಬಾಹಿರಭಾಗಂ ಸಮನ್ತಾ ತಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ವಾಲಿಕಂ ಓಕಿರಿಂಸು। ಸಾಪಿ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ “ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಉಗ್ಘೋಸೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು - “ಅಯಂ ಭೋ ನ ದೂರಂ ಅಪದಿಸ್ಸತಿ, ಅಜ್ಜ ಕಿರ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಸಂವಿದಹಾಮಾ”ತಿ ಚಮ್ಮಗೇಹಂ ಸಮಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಹರಿತೂಪಲಿತ್ತಂ ಅಹತವತ್ಥೇಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಹಾರಹಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಚೇಲವಿತಾನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲದಾಮಾನಿ ಓಸಾರಯಿಂಸು। ತೇಸಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತಾನಂಯೇವ ಸೂರಿಯೋ ಅತ್ಥಂ ಗತೋ।

ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಚನ್ದೇ ಉಗ್ಗತಮತ್ತೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಕಾಮಾವಚರಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಚಿತ್ತೇನ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಚನ್ದವಿಮಾನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವನನ್ತತೋ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಕ್ಕಮಾನಂ ಚನ್ದಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚನ್ದವಿಮಾನಂ ಓಹಾಯ ಪುರತೋ ಹುತ್ವಾ “ಮಹಾಜನೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತೂ”ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ದಿಸ್ವಾ - “ಸಚ್ಚಂ, ಭೋ, ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ವಚನಂ, ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪೂಜೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಗನ್ಧಮಾಲಂ ಆದಾಯ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಘರಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಮತ್ಥಕಮತ್ಥಕೇನ ಸತ್ತವಾರೇ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅನುಪರಿಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಜನೇನ ದಿಟ್ಠಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಪ್ಪಮಾಣಮೇವ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಚಮ್ಮಗೇಹಂ ಪಾವಿಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ದಿಸ್ವಾ - “ಓತಿಣ್ಣೋ ನೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ, ಸಾಣಿಂ ಆಹರಥಾ”ತಿ ನಿವೇಸನಂ ಮಹಾಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತೋ।

ಮಹಾಪುರಿಸೋಪಿ ಸಿರಿಸಯನಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿ। ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಸಮೀಪೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಪುಚ್ಛಿ “ಉತುಸಮಯೋ ತೇ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕೇ”ತಿ। ಆಮ ಅಯ್ಯಾತಿ। ಮಯಾ ದಿನ್ನಂ ಪುತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಹೀತಿ ಅಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ನಾಭಿಮಣ್ಡಲಂ ಫುಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಪರಾಮಸನೇನೇವ ಗಬ್ಭೋ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಪುರಿಸೋ - “ಏತ್ತಾವತಾ ತೇ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕೇ ಪಾದಧೋವನಉದಕಂ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಾಜೂನಂ ಅಭಿಸೇಕೋದಕಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ ತಿಟ್ಠಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಚಣ್ಡಮಣ್ಡಲಮೇವ ಪವಿಟ್ಠೋ। ಸಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪಜಾಪತೀ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಪಾದಧೋವನಉದಕಂ ಲಭನ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ - “ಬ್ರಹ್ಮಪಜಾಪತಿಂ ಅನ್ತೋನಗರೇ ವಸಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಸುವಣ್ಣಸಿವಿಕಾಯ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯಾವ ಸತ್ತಮಕೋಟಿಯಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಜಾತಿಕಸ್ಸ ಸಿವಿಕಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಅದಂಸು। ಸೋಳಸ ಜಾತಿಮನ್ತಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಸೇಸಾ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ - “ನ ಸಕ್ಕಾ, ಭೋ, ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಗೇಹೇ ಬ್ರಹ್ಮಪಜಾಪತಿಯಾ ವಸಿತುಂ, ವತ್ಥುಂ

ಗಹೇತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಯಾವ ಪನ ತಂ ಕರೀಯತಿ, ತಾವ ಮಣ್ಡಪೇವ ವಸತೂ"ತಿ ಮಣ್ಡಪೇ ವಸಾಪೇಸುಂ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಕ್ಖುಪಥೇ ಠತ್ವಾ ವನ್ದಿತುಕಾಮಾ ಕಹಾಪಣಂ ದತ್ವಾ ವನ್ದಿತುಂ ಲಭನ್ತಿ, ಸವನೂಪಚಾರೇ ವನ್ದಿತುಕಾಮಾ ಸತಂ ದತ್ವಾ ಲಭನ್ತಿ, ಆಸನ್ನೇ ಪಕತಿಕಥಂ ಸವನಟ್ಠಾನೇ ವನ್ದಿತುಕಾಮಾ ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ದತ್ವಾ ಲಭನ್ತಿ, ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಸೀಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತುಕಾಮಾ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಲಭನ್ತಿ, ಪಾದಧೋವನಉದಕಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ದಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ದತ್ವಾ ಲಭನ್ತಿ। ಬಹಿನಗರತೋ ಅನ್ತೋನಗರೇ ಯಾವ ಮಣ್ಡಪಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಧನಂಯೇವ ಕೋಟಿಸತಮತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ।

ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೋ ಸಙ್ಖುಭಿ, ತತೋ ಸಬ್ಬರಾಜಾನೋ "ಬ್ರಹ್ಮಪಜಾಪತಿಯಾ ಪಾದಧೋವನೇನ ಅಭಿಸೇಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಲಭಿಂಸು। ಮಣ್ಡಪೇ ವಸನ್ತಿಯಾ ಏವ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾಪುರಿಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಲದ್ಧಕುಮಾರೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಅಹೋಸಿ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತೋ ಜಾತೋತಿ ಸಕಲ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ಏಕಕೋಲಾಹಲೋ ಅಹೋಸಿ। ಕುಮಾರಸ್ಸ ಖೀರಮಣಿಮೂಲಂ ಹೋತೂತಿ ತತೋ ತತೋ ಆಗತಧನಂ ಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಂ ಅಹೋಸಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ನಿವೇಸನಮ್ಪಿ ನಿಟ್ಠಿತಂ। ಕುಮಾರಸ್ಸ ನಾಮಕರಣಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ನಿವೇಸನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಮಣ್ಡಪೇ ಜಾತತ್ತಾ **ಮಣ್ಡಬ್ಯೋ**ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು।

ಕುಮಾರೋ ಸುಖೇನ ಸಂವಡ್ಢಮಾನೋ ಸಿಪ್ಪುಗ್ಗಹಣವಯಪತ್ತೋತಿ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಸಿಪ್ಪಜಾನನಕಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ। ಕುಮಾರೋ ಮೇಧಾವೀ ಪಞ್ಞವಾ ಸುತಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ಆವುಣನ್ತೋ ವಿಯ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಗಹಿತಗಹಿತಂ ಸುವಣ್ಣಘಟೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತತೇಲಂ ವಿಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯಾವತಾ ವಾಚುಗ್ಗತಾ ಪರಿಯತ್ತಿ ಅತ್ಥಿ, ತೇನ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ನಾಮ ನಾಹೋಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಚರನ್ತಿ, ಸೋಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಗೇಹೇ ಅಸೀತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಿಚ್ಚಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಗೇಹಮ್ಪಿಸ್ಸ ಸತ್ತದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಗೇಹೇ ಮಙ್ಗಲದಿವಸೇ ಜಮ್ಬುದೀಪವಾಸೀಹಿ ಪೇಸಿತಧನಂ ಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಆವಜ್ಜೇಸಿ - "ಪಮತ್ತೋ ನು ಖೋ ಕುಮಾರೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ - "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭತ್ತೋ ಜಾತೋ, ಯತ್ಥ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ, ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ನಂ ದಮೇಮೀ"ತಿ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನಂ ಗಹೇತ್ವಾ - "ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಾ ಅತಿಸಮ್ಬಾಧಾ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೋಟ್ಠಕೇನ ಪವಿಸಿತು"ನ್ತಿ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಅಸೀತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಭುಞ್ಜನಟ್ಠಾನೇ ಆಕಾಸಙ್ಗಣೇ ಓತರಿ। ಮಣ್ಡಬ್ಯಕುಮಾರೋಪಿ ಸುವಣ್ಣಕಟಚ್ಛುಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ - "ಇಧ ಸೂಪಂ ದೇಥ ಇಧ ಓದನ"ನ್ತಿ ಪರಿವಿಸಾಪೇನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ದಣ್ಡಕೇನ ಘಟ್ಟಿತಆಸಿವಿಸೋ ವಿಯ ಕುಪಿತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

"ಕುತೋ ನು ಆಗಚ್ಛಸಿ ದುಮ್ಮವಾಸೀ,
ಓತಲ್ಲಕೋ ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕೋವ।
ಸಙ್ಕಾರಚೋಳಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚ ಕಣ್ಠೇ,
ಕೋ ರೇ ತುವಂ ಹೋಸಿ ಅದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧)।

ಅಥ ನಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅಕುಜ್ಝಿತ್ವಾವ ಓವದನ್ತೋ ಆಹ -

"ಅನ್ನಂ ತವೇದಂ ಪಕತಂ ಯಸಸ್ಸಿ,
ತಂ ಖಜ್ಜರೇ ಭುಞ್ಜರೇ ಪಿಯ್ಯರೇ ಚ।
ಜಾನಾಸಿ ಮಂ ತ್ವಂ ಪರದತ್ತೂಪಜೀವಿಂ,
ಉತ್ತಿಟ್ಠ ಪಿಣ್ಡಂ ಲಭತಂ ಸಪಾಕೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೨)।

ಸೋ ನಯಿದಂ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಪಟಿಯತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ -

“ಅನ್ನಂ ಮಮೇದಂ ಪಕತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ,
ಅತ್ಥತ್ಥಿತಂ ಸದ್ದಹತೋ ಮಮೇದಂ।
ಅಪೇಹಿ ಏತ್ತೋ ಕಿಮಿಧಟ್ಠಿತೋಸಿ,
ನ ಮಾದಿಸಾ ತುಯ್ಹಂ ದದನ್ತಿ ಜಮ್ಮಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೩)।

ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ದಾನಂ ನಾಮ ಸಗುಣಸ್ಸಪಿ ನಿಗ್ಗುಣಸ್ಸಪಿ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ದಾತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಹಿ ನಿನ್ನೇಪಿ ಥಲೇಪಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಂ ಬೀಜಂ ಪಥವೀರಸಂ ಆಪೋರಸಞ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏವಂ ನಿಪ್ಫಲಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಸುಖೇತ್ತೇ ವಪಿತಬೀಜಂ ವಿಯ ಗುಣವನ್ತೇ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತೀ”ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

“ಥಲೇ ಚ ನಿನ್ನೇ ಚ ವಪನ್ತಿ ಬೀಜಂ,
ಅನೂಪಖೇತ್ತೇ ಫಲಮಾಸಮಾನಾ।
ಏತಾಯ ಸದ್ಧಾಯ ದದಾಹಿ ದಾನಂ,
ಅಪ್ಪೇವ ಆರಾಧಯೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೪)।

ಅಥ ಕುಮಾರೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ - “ಕೇನಿಮಸ್ಸ ಮುಣ್ಡಕಸ್ಸ ಪವೇಸೋ ದಿನ್ನೋ”ತಿ ದ್ವಾರರಕ್ಖಾದಯೋ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ -

“ಖೇತ್ತಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ವಿದಿತಾನಿ ಲೋಕೇ,
ಯೇಸಾಹಂ ಬೀಜಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಪೇಮಿ।
ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಜಾತಿಮನ್ತೂಪಪನ್ನಾ,
ತಾನೀಧ ಖೇತ್ತಾನಿ ಸುಪೇಸಲಾನೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೫) -

ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ “ಇಮಂ ಜಮ್ಮಂ ವೇಣುಪದರೇನ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಗೀವಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಪಿ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ನೀಹರಥಾ”ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಆಹ -

“ಗಿರಿಂ ನಖೇನ ಖಣಸಿ, ಅಯೋ ದನ್ತೇಭಿ ಖಾದಸಿ।
ಜಾತವೇದಂ ಪದಹಸಿ, ಯೋ ಇಸಿಂ ಪರಿಭಾಸಸೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೬)।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ - “ಸಚೇ ಮ್ಯಾಯಂ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಪಾದೇ ವಾ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಸತ್ತಾನುದ್ದಯತಾಯ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಂ ಓತರಿ। ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ತಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

“ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಮಾತಙ್ಗೋ, ಇಸಿ ಸಚ್ಚಪರಕ್ಕಮೋ।
ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಸ್ಮಿಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉದಿಕ್ಖತ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧೦)।

ತಾವದೇವ ನಗರರಕ್ಖಿಕದೇವತಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕದೇವರಾಜಾ ಮಣ್ಡಬ್ಯಸ್ಸ ಗೀವಂ ಪರಿವತ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮುಖಂ ಪರಿವತ್ತೇತಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಮುಖಂ ಜಾತಂ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಪರಿವತ್ತಾನಿ, ಮುಖೇನ ಖೇಳಂ ವಮತಿ, ಸರೀರಂ ಥದ್ಧಂ ಸೂಲೇ ಆರೋಪಿತಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ।

ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾ ಪರಿಚಾರಕಯಕ್ಖಾ ಅಸೀತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ತಥೇವ ಅಕಂಸು। ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಪಜಾಪತಿಯಾ ಆರೋಚಯಿಂಸು। ಸಾ ತರಮಾನರೂಪಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಾಥಮಾಹ -

"ಆವೇಧಿತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಉತ್ತಮಙ್ಗಂ,
ಬಾಹುಂ ಪಸಾರೇತಿ ಅಕಮ್ಮನೇಯ್ಯಂ।
ಸೇತಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಯಥಾ ಮತಸ್ಸ,
ಕೋ ಮೇ ಇಮಂ ಪುತ್ತಮಕಾಸಿ ಏವ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧೧)।

ಅಥಸ್ಸಾ ಆರೋಚೇಸುಂ -

"ಇಧಾಗಮಾ ಸಮಣೋ ದುಮ್ಮವಾಸೀ,
ಓತಲ್ಲಕೋ ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕೋವ,
ಸಙ್ಕಾರಚೋಳಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚ ಕಣ್ಠೇ,
ಸೋ ತೇ ಇಮಂ ಪುತ್ತಮಕಾಸಿ ಏವ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧೨)।

ಸಾ ಸುತ್ವಾವ ಅಞ್ಞಾಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಯಸದಾಯಕೋ ಅಯ್ಯೋ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಮತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಆಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಪುಚ್ಛಿ -

"ಕತಮಂ ದಿಸಂ ಅಗಮಾ ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ,
ಅಕ್ಖಾಥ ಮೇ ಮಾಣವಾ ಏತಮತ್ಥಂ।
ಗನ್ತ್ವಾನ ತಂ ಪಟಿಕರೇಮು ಅಚ್ಚಯಂ,
ಅಪ್ಪೇವ ನಂ ಪುತ್ತ ಲಭೇಮು ಜೀವಿತ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧೩)।

ತೇ ಆಹಂಸು -

"ವೇಹಾಯಸಂ ಅಗಮಾ ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ,
ಪಥದ್ಧುನೋ ಪನ್ನರಸೇವ ಚನ್ದೋ।
ಅಪಿಚಾಪಿ ಸೋ ಪುರಿಮದಿಸಂ ಅಗಚ್ಛಿ,
ಸಚ್ಚಪ್ಪಟಿಞ್ಞೋ ಇಸಿ ಸಾಧುರೂಪೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧೪)।

ಮಹಾಪುರಿಸೋಪಿ ಅನ್ತರವೀಥಿಯಂ ಓತಿಣ್ಣಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ - "ಮಯ್ಹಂ ಪದವಳಞ್ಜಂ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದೀನಂ ವಸೇನ ಮಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿತ್ಥ, ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯೇವ ನಂ ಪಸ್ಸತು, ಮಾ ಅಞ್ಞೇ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಯಾಪನಮತ್ತಂ ಮಿಸ್ಸಕೋದನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನಸಾಲಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಭುತ್ತಾವಸೇಸಂ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನೇಯೇವ ಠಪೇಸಿ। ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಪಿ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ಅನ್ತರವೀಥಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ಪದವಳಞ್ಜಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ಯಸದಾಯಕಸ್ಸ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪದ"ನ್ತಿ ಪದಾನುಸಾರೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹ - "ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಸೇನ ಕತಾಪರಾಧಂ ಮಯ್ಹಂ ಖಮಥ, ನ ಹಿ ತುಮ್ಹೇ ಕೋಧವಸಿಕಾ ನಾಮ, ದೇಥ ಮೇ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಜೀವಿತ"ನ್ತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ -

“ಆವೇಧಿತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಉತ್ತಮಙ್ಗಂ,

ಬಾಹುಂ ಪಸಾರೇತಿ ಅಕಮ್ಮನೇಯ್ಯಂ।

ಸೇತಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಯಥಾ ಮತಸ್ಸ,

ಕೋ ಮೇ ಇಮಂ ಪುತ್ತಮಕಾಸಿ ಏವ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧೫) -

ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ। ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಆಹ - “ನ ಮಯಂ ಏವರೂಪಂ ಕರೋಮ, ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಪನ ಹಿಂಸನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು ಸಗಾರವಾಹಿ ಭೂತಯಕ್ಖದೇವತಾಹಿ ಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

ಕೇವಲಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮನೋಪದೋಸೋ ಮಾ ಹೋತು, ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ ಹೋತು, ಸುಖಮಾಪಯಾ , ಭನ್ತೇ, ದೇವತಾ, ಅಪಿಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಮೀತಿ। ತೇನ ಹಿ ಓಸಧಂ ತೇ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ಮಮ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನೇ ಭುತ್ತಾವಸೇಸಂ ಭತ್ತಮತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಥೋಕಂ ಉದಕಂ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತವ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪ, ಅವಸೇಸಂ ಉದಕಚಾಟಿಯಂ ಆಲೋಳೇತ್ವಾ ಅಸೀತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಾತಿ। ಸಾ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ।

ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ ಜೇಟ್ಠಕದೇವರಾಜಾ - “ಸಾಮಿಮ್ಹಿ ಸಯಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತೇ ಅಮ್ಹೇಹಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾತು”ನ್ತಿ ಕುಮಾರಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸೋಪಿ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪತ್ತಪುಬ್ಬೋ ವಿಯ ಪಕತಿವಣ್ಣೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ಮಾತಾ ಅವೋಚ - “ಪಸ್ಸ ತಾತ ತವ ಕುಲುಪಕಾನಂ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪರಹಿತಾನಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ, ಸಮಣಾ ಪನ ನ ಏವರೂಪಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಮಣೇ ತಾತ ಭೋಜೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ। ತತೋ ಸೇಸಕಂ ಉದಕಚಾಟಿಯಂ ಆಲುಳಾಪೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಾಪೇಸಿ। ಯಕ್ಖಾ ತಾವದೇವ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿಂಸು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಮಾತಙ್ಗಇಸಿಸ್ಸ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಭತ್ತನ್ತಿ। ತೇ “ಚಣ್ಡಾಲಸ್ಸ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಕಂ ಖಾದಾಪಿತಮ್ಹಾ, ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಾನಿಮ್ಹಾ ಜಾತಾ, ಇದಾನಿ ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ‘ಅಸುದ್ಧಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಇಮೇ’ತಿ ಸಮ್ಭೋಗಂ ನ ದಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ತತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝರಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಜ್ಝರಾಜಸ್ಸ ನಗರೇ ಅಗ್ಗಾಸನಿಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಾಮ ಮಯನ್ತಿ ರಾಜಗೇಹೇ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಾಪನಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಮಾನಜಾತಿಕೇ ನಿಮ್ಮದಯನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಥೇಕೋ “ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸೋ ನಾಮ ಮಯಾ ಸದಿಸೋ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಅಞ್ಞೇಸು ಸಞ್ಞಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ವಸಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ “ಮಾನನಿಗ್ಗಹಮಸ್ಸ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತತ್ಥ ಅಗಮಾಸಿ । ತಂ ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸೋ ಪುಚ್ಛಿ - “ಕಿಂ ಜಚ್ಚೋ ಭವ”ನ್ತಿ? ಚಣ್ಡಾಲೋ ಅಹಂ ಆಚರಿಯಾತಿ। ಅಪೇಹಿ ಚಣ್ಡಾಲ ಅಪೇಹಿ ಚಣ್ಡಾಲ, ಹೇಟ್ಠಾಗಙ್ಗಾಯ ವಸ, ಮಾ ಉಪರಿಗಙ್ಗಾಯ ಉದಕಂ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಮಕಾಸೀತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ - “ಸಾಧು ಆಚರಿಯ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಹೇಟ್ಠಾಗಙ್ಗಾಯ ವಸನ್ತೋ “ಗಙ್ಗಾಯ ಉದಕಂ ಪಟಿಸೋತಂ ಸನ್ದತೂ”ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸೋ ಪಾತೋವ ಗಙ್ಗಂ ಓರುಯ್ಹ ಉದಕಂ ಆಚಮತಿ, ಜಟಾ ಧೋವತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಖಾದನ್ತೋ ಪಿಣ್ಡಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಖೇಳಂ ಉದಕೇ ಪಾತೇತಿ। ದನ್ತಕಟ್ಠಕುಚ್ಛಿಟ್ಠಕಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ಪವಾಹೇತಿ। ಯಥಾ ಚೇ ತಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅಲಗ್ಗಿತ್ವಾ ತಾಪಸಸ್ಸೇವ ಜಟಾಸು ಲಗ್ಗತಿ, ತಥಾ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ। ಖೇಳಮ್ಪಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಮ್ಪಿ ತಾಪಸಸ್ಸ ಜಟಾಸುಯೇವ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ।

ತಾಪಸೋ ಚಣ್ಡಾಲಸ್ಸಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - “ಇದಂ, ಭೋ ಚಣ್ಡಾಲ, ಗಙ್ಗಾಯ ಉದಕಂ ತಯಾ ಪಟಿಸೋತಗಾಮಿಕತ”ನ್ತಿ? ಆಮ ಆಚರಿಯ। ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ ಹೇಟ್ಠಾಗಙ್ಗಾಯ ಮಾ ವಸ, ಉಪರಿಗಙ್ಗಾಯ ವಸಾತಿ। ಸಾಧು ಆಚರಿಯ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ತತ್ಥ ವಸನ್ತೋ ಇದ್ಧಿಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಸಿ, ಉದಕಂ ಯಥಾಗತಿಕಮೇವ

ಜಾತಂ। ಪುನ ತಾಪಸೋ ತದೇವ ಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಪುನ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ, - “ಭೋ ಚಣ್ಡಾಲ, ತ್ವಮಿದಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಉದಕಂ ಕಾಲೇನ ಪಟಿಸೋತಗಾಮಿಂ ಕಾಲೇನ ಅನುಸೋತಗಾಮಿಂ ಕರೋಸೀ”ತಿ? ಆಮ ಆಚರಿಯ। ಚಣ್ಡಾಲ, “ತ್ವಂ ಸುಖವಿಹಾರೀನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಸುಖೇನ ವಸಿತುಂ ನ ದೇಸಿ, ಸತ್ತಮೇ ತೇ ದಿವಸೇ ಸತ್ತಧಾ ಮುದ್ಧಾ ಫಲತೂ”ತಿ। ಸಾಧು ಅಚರಿಯ, ಅಹಂ ಪನ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಉಗ್ಗನ್ತುಂ ನ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಏತಸ್ಸ ಅಭಿಸಾಪೋ ಏತಸ್ಸೇವ ಉಪರಿ ಪತಿಸ್ಸತಿ, ರಕ್ಖಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ಸತ್ತಾನುದ್ದಯತಾಯ ಪುನದಿವಸೇ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಉಗ್ಗನ್ತುಂ ನ ಅದಾಸಿ। ಇದ್ಧಿಮತೋ ಇದ್ಧಿವಿಸಯೋ ನಾಮ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯೋ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅರುಣುಗ್ಗಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ರತ್ತಿನ್ದಿವಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ, ಕಸಿವಣಿಜ್ಜಾದೀನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಪಯೋಜೇನ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಮನುಸ್ಸಾ - “ಯಕ್ಖಾವಟ್ಟೋ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಭೂತದೇವಟ್ಟೋನಾಗಸುಪಣ್ಣಾವಟ್ಟೋ”ತಿ ಉಪದ್ದವಪ್ಪತ್ತಾ “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ರಾಜಕುಲಂ ನಾಮ ಮಹಾಪಞ್ಞಂ, ಲೋಕಸ್ಸ ಹಿತಂ ಚಿನ್ತೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತತ್ಥ ಗಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ ರಾಜಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಸುತ್ವಾ ಭೀತೋಪಿ ಅಭೀತಾಕಾರಂ ಕತ್ವಾ - “ಮಾ ತಾತಾ ಭಾಯಥ, ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ಗಙ್ಗಾತೀರವಾಸೀ ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸೋ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಕತಿಪಯೇಹೇವ ಅತ್ಥಚರಕೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಾಪಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತಾಪಸೋ ಆಹ - “ಆಮ ಮಹಾರಾಜ, ಏಕೋ ಚಣ್ಡಾಲೋ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಇಮಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಉದಕಂ ಕಾಲೇನ ಅನುಸೋತಗಾಮಿಂ ಕಾಲೇನ ಪತಿಸೋತಗಾಮಿಂ ಕರೋತಿ, ಮಯಾ ತದತ್ಥಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥಿತಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಪುಚ್ಛಥ, ಸೋ ಜಾನಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

ರಾಜಾ ಮಾತಙ್ಗಇಸಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ - “ತುಮ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ಅರುಣಸ್ಸ ಉಗ್ಗನ್ತುಂ ನ ದೇಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಆಮ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ಭನ್ತೇತಿ? ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸಕಾರಣಾ, ಮಹಾರಾಜ, ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಖಮಾಪಿತಕಾಲೇ ದಸ್ಸಾಮಿ ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ರಾಜಾ ಗನ್ತ್ವಾ “ಏಥ ಆಚರಿಯ, ತಾಪಸಂ ಖಮಾಪೇಥಾ”ತಿ ಆಹ। ನಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಚಣ್ಡಾಲಂ ವನ್ದಾಮೀತಿ। ಮಾ ಆಚರಿಯ, ಏವಂ ಕರೋಥ, ಜನಪದಸ್ಸ ಮುಖಂ ಪಸ್ಸಥಾತಿ। ಸೋ ಪುನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿಯೇವ। ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಆಚರಿಯೋ ಖಮಾಪೇತುಂ ನ ಇಚ್ಛತೀ”ತಿ ಆಹ। ಅಖಮಾಪಿತೇ ಅಹಂ ಸೂರಿಯಂ ನ ಮುಞ್ಚಾಮೀತಿ। ರಾಜಾ “ಅಯಂ ಖಮಾಪೇತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಅಖಮಾಪಿತೇ ಸೂರಿಯಂ ನ ಮುಞ್ಚತಿ, ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ತೇನ ತಾಪಸೇನ, ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ “ಗಚ್ಛಥ, ಭೋ, ತಾಪಸಸನ್ತಿಕಂ, ತಂ ಹತ್ಥೇಸು ಚ ಪಾದೇಸು ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾತಙ್ಗಇಸಿಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಥ ಏತಸ್ಸ ಜನಪದಾನುದ್ದಯತಂ ಪಟಿಚ್ಚಾ”ತಿ ಆಹ। ತೇ ರಾಜಪುರಿಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ಮಾತಙ್ಗಇಸಿಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಸುಂ।

ಅಹಂ ನಾಮ ಖಮಿತಬ್ಬಂ ಖಮಾಮಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಪನ ಏತಸ್ಸ ಕಥಾ ಏತಸ್ಸೇವ ಉಪರಿ ಪತಿಸ್ಸತಿ। ಮಯಾ ಸೂರಿಯೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೇ ಸೂರಿಯರಸ್ಮಿ ಏತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಪತಿಸ್ಸತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ತಧಾ ಮುದ್ಧಾ ಫಲಿಸ್ಸತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಪನೇಸ ಬ್ಯಸನಂ ಮಾ ಪಾಪುಣಾತು, ಏಥ ತುಮ್ಹೇ ಏತಂ ಗಲಪ್ಪಮಾಣೇ ಉದಕೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡಮಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಠಪೇಥ। ಅಥಾಹಂ ಸೂರಿಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸೂರಿಯರಸ್ಮಿ ಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡೇ ಪತಿತ್ವಾ ತಂ ಸತ್ತಧಾ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ। ಅಥೇಸ ಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ತಿತ್ಥೇನ ಉತ್ತರತು, ಇತಿ ನಂ ವದಥ, ಏವಮಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ “ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ತಥಾ ಕಾರೇಸುಂ। ತಸ್ಸಾಪಿ ತಥೇವ ಸೋತ್ಥಿ ಜಾತಾ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ - “ಜಾತಿ ನಾಮ ಅಕಾರಣಂ, ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಗುಣೋವ ಕಾರಣ”ನ್ತಿ ಜಾತಿಗೋತ್ತಮಾನಂ ಪಹಾಯ ನಿಮ್ಮದೋ ಅಹೋಸಿ।

ಇತಿ ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸೇ ದಮಿತೇ ಮಹಾಜನೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಥಾಮಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ಮಹಾಕೋಲಾಹಲಂ ಜಾತಂ। ರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗಮನತ್ಥಾಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಯಾಚಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ತಾನಿ ಚ ಅಸೀತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಹಸ್ಸಾನಿ

ದಮೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಟಿಞ್ಞಞ್ಚ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಜ್ಝರಾಜಸ್ಸ ನಗರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾವ - ಭೋ, "ಅಯಂ ಸೋ, ಭೋ ಮಹಾಚೋರೋ, ಆಗತೋ, ಇದಾನೇವ ಸಬ್ಬೇ ಏತೇ ಮಯ್ಹಂ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಕಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಜಾತಾತಿ ಅಮ್ಹೇ ಪಾಕಟೇ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ನೋ ಇಧಾಪಿ ಆವಾಸೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಪುನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹಂಸು - "ತುಮ್ಹೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಏತಂ ಚಣ್ಡಾಲಪಬ್ಬಜಿತಂ ಮಾ ಸಾಧುರೂಪೋತಿ ಮಞ್ಞಿತ್ಥ, ಏಸ ಗರುಕಮನ್ತಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಥವಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಕರೋತಿ, ಆಕಾಸಂ ಪಥವಿಂ, ದೂರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಕರೋತಿ, ಸನ್ತಿಕಂ ದೂರಂ, ಗಙ್ಗಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಉದ್ಧಗಾಮಿನಿಂ ಕರೋತಿ, ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಪಥವಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಾತೇತುಂ ಮಞ್ಞೇ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಪರಸ್ಸ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಗಹೇತುಂ, ಅಯಂ ಇಧ ಪತಿಟ್ಠಂ ಲಭನ್ತೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ನಾಸೇಯ್ಯ, ಜೀವಿತನ್ತರಾಯಮ್ಪಿ ವಂಸುಪಚ್ಛೇದಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಚನಂ ಕರೋಥ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಜ್ಜೇವ ಇಮಂ ಮಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ।

ರಾಜಾನೋ ನಾಮ ಪರಪತ್ತಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ಇತಿ ಸೋ ಬಹೂನಂ ಕಥಾವಸೇನ ನಿಟ್ಠಂ ಗತೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ನಗರೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಉದಕಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಮಿಸ್ಸಕೋದನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿರಾಪರಾಧತಾಯ ನಿರಾಸಙ್ಕೋ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ನಿಸೀದಿ। ಅತೀತೇ ಚತ್ತಾಲೀಸ, ಅನಾಗತೇ ಚತ್ತಾಲೀಸಾತಿ ಅಸೀತಿಕಪ್ಪೇ ಅನುಸ್ಸರಿತುಂ ಸಮತ್ಥಞಾಣಸ್ಸ ಅನಾವಜ್ಜನತಾಯ ಮುಹುತ್ತಮತ್ತಕೇ ಕಾಲೇ ಸತಿ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ರಾಜಾ ಅಞ್ಞಂ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿರಾವಜ್ಜನತಾಯ ಪಮಾದೇನ ನಿಸಿನ್ನಂ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ಅಸಿನಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ಭಾಗೇ ಅಕಾಸಿ। ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ಅಟ್ಠಮಂ ಲೋಹಕೂಟವಸ್ಸಂ, ನವಮಂ ಕಲಲವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಿ। ಇತಿ ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ರಟ್ಠೇ ನವ ವುಟ್ಠಿಯೋ ಪತಿತಾ। ಸೋ ಚ ರಾಜಾ ಸಪರಿಸೋ ಮಹಾನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ತೇನಾಹ ಸಂಕಿಚ್ಚಪಣ್ಡಿತೋ -

"ಉಪಹಚ್ಚ ಮನಂ ಮಜ್ಝೋ, ಮಾತಙ್ಗಸ್ಮಿಂ ಯಸಸ್ಸಿನೇ।
ಸಪಾರಿಸಜ್ಜೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನೋ, ಮಜ್ಝಾರಞ್ಞಂ ತದಾ ಅಹೂತಿ"॥ (ಜಾ॰ ೨.೧೯.೯೭) -

ಏವಂ ಮಜ್ಝಾರಞ್ಞಸ್ಸ ಅರಞ್ಞಭೂತಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಮಾತಙ್ಗಸ್ಸ ಪನ ಇಸಿನೋ ವಸೇನ ತದೇವ **ಮಾತಙ್ಗಾರಞ್ಞ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

೭೭. **ಪಞ್ಹಪಟಿಭಾನಾನೀ**ತಿ ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣಾನಿ। **ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। **ಅಮಞ್ಞಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ವಿಲೋಮಭಾಗಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೭. **ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರ**ನ್ತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ಕಾತಬ್ಬಂ ಕರೋಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಾಧು ಹೋತೀ**ತಿ ಸುನ್ದರೋ ಹೋತಿ। ತುಮ್ಹಾದಿಸಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ನಿಗಣ್ಠಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ - "ಕಿಂ ಅಯಂ ಉಪಾಲಿ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಮೇವ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ? ಗರಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರೋ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಸಾಧೂತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಟಾಕಂ ಪರಿಹರೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ತೇ ಕಿರ ಏವರೂಪಂ ಸಾವಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ - "ಅಸುಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೋ ವಾ ಸೇಟ್ಠಿ ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಸಾವಕೋ ಜಾತೋ"ತಿ ಪಟಾಕಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಗರೇ ಘೋಸೇನ್ತಾ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಏವಂ ನೋ ಮಹನ್ತಭಾವೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಚ, ಸಚೇ ತಸ್ಸ "ಕಿಮಹಂ ಏತೇಸಂ ಸರಣಂ ಗತೋ"ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಮ್ಪಿ ಸೋ "ಏತೇಸಂ ಮೇ ಸರಣಗತಭಾವಂ ಬಹೂ ಜಾನನ್ತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಇದಾನಿ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತು"ನ್ತಿ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ನ ಪಟಿಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಚ। "ತೇನಾಹ ಪಟಾಕಂ ಪರಿಹರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ।

೭೮. **ಓಪಾನಭೂತ**ನ್ತಿ ಪಟಿಯತ್ತಉದಪಾನೋ ವಿಯ ಠಿತಂ। **ಕುಲ**ನ್ತಿ ತವ ನಿವೇಸನಂ। **ದಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಸೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ದಸಪಿ ವೀಸತಿಪಿ ಸಟ್ಠಿಪಿ ಜನೇ ಆಗತೇ ದಿಸ್ವಾ ನತ್ಥೀತಿ ಅವತ್ವಾ ದೇತಿ। ಇದಾನಿ ಮಂ ಸರಣಂ ಗತಕಾರಣಮತ್ತೇನೇವ ಮಾ ಇಮೇಸಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ, ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ಥ, ಸಮ್ಪತ್ತಾನಞ್ಹಿ ದಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ಓವದತಿ। **ಸುತಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ**ತಿ ಕುತೋ ಸುತಂ? ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಸನ್ತಿಕಾ, ತೇ ಕಿರ ಕುಲಘರೇಸು ಏವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ - "ಮಯಂ 'ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ ವದಾಮ,

ಸಮಣೋ ಪನ ಗೋತಮೋ 'ಮಯ್ಹಮೇವ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸಾವಕಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲ'ನ್ತಿ ವದತೀ"ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅಯಂ ಗಹಪತಿ "ಸುತಮೇತ"ನ್ತಿ ಆಹ।

೬೯. ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥನ್ತಿ ದಾನಾನನ್ತರಂ ಸೀಲಂ, ಸೀಲಾನನ್ತರಂ ಸಗ್ಗಂ, ಸಗ್ಗಾನನ್ತರಂ ಮಗ್ಗನ್ತಿ ಏವಂ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಕಥಂ। ತತ್ಥ **ದಾನಕಥ**ನ್ತಿ ಇದಂ ದಾನಂ ನಾಮ ಸುಖಾನಂ ನಿದಾನಂ, ಸಮ್ಪತ್ತೀನಂ ಮೂಲಂ, ಭೋಗಾನಂ ಪತಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮಗತಸ್ಸ ತಾಣಂ ಲೇಣಂ ಗತಿಪರಾಯಣಂ, ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕೇಸು ದಾನಸದಿಸೋ ಅವಸ್ಸಯೋ ಪತಿಟ್ಠಾ ಆರಮ್ಮಣಂ ತಾಣಂ ಲೇಣಂ ಗತಿ ಪರಾಯಣಂ ನತ್ಥಿ। ಇದಞ್ಹಿ ಅವಸ್ಸಯಟ್ಠೇನ ರತನಮಯಸೀಹಾಸನಸದಿಸಂ, ಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ಮಹಾಪಥವಿಸದಿಸಂ, ಆಲಮ್ಬನಟ್ಠೇನ ಆಲಮ್ಬನರಜ್ಜುಸದಿಸಂ। ಇದಞ್ಹಿ ದುಕ್ಖನಿತ್ಥರಣಟ್ಠೇನ ನಾವಾ, ಸಮಸ್ಸಾಸನಟ್ಠೇನ ಸಙ್ಗಾಮಸೂರೋ, ಭಯಪರಿತ್ತಾಣಟ್ಠೇನ ಸುಸಙ್ಖತನಗರಂ, ಮಚ್ಛೇರಮಲಾದೀಹಿ ಅನುಪಲಿತ್ತಟ್ಠೇನ ಪದುಮಂ, ತೇಸಂ ನಿದಹನಟ್ಠೇನ ಅಗ್ಗಿ, ದುರಾಸದಟ್ಠೇನ ಆಸೀವಿಸೋ। ಅಸನ್ತಾಸನಟ್ಠೇನ ಸೀಹೋ, ಬಲವನ್ತಟ್ಠೇನ ಹತ್ಥೀ, ಅಭಿಮಙ್ಗಲಸಮ್ಮತಟ್ಠೇನ ಸೇತವಸಭೋ, ಖೇಮನ್ತಭೂಮಿಸಮ್ಪಾಪನಟ್ಠೇನ ವಲಾಹಕೋ ಅಸ್ಸರಾಜಾ। ದಾನಂ ನಾಮೇಭಂ ಮಯ್ಹಂ ಗತಮಗ್ಗೋ, ಮಯ್ಹೇವೇಸೋ ವಂಸೋ, ಮಯಾ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇನ್ತೇನ ವೇಲಾಮಮಹಾಯಞ್ಞೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಮಹಾಯಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಮಹಾಯಞ್ಞೋ, ವೇಸ್ಸನ್ತರಮಹಾಯಞ್ಞೋತಿ ಅನೇಕಮಹಾಯಞ್ಞಾ ಪವತ್ತಿತಾ, ಸಸಭೂತೇನ ಜಲಿತೇ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಅತ್ತಾನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇನ್ತೇನ ಸಮ್ಪತ್ತಯಾಚಕಾನಂ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಿತಂ। ದಾನಞ್ಹಿ ಲೋಕೇ ಸಕ್ಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದೇತಿ, ಮಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದೇತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದೇತಿ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದೇತಿ, ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಂ, ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣಂ, ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಞಾಣಂ ದೇತೀತಿ ಏವಮಾದಿಂ ದಾನಗುಣಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಕಥಂ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ದಾನಂ ದದನ್ತೋ ಸೀಲಂ ಸಮಾದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತದನತರಂ ಸೀಲಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। **ಸೀಲಕಥ**ನ್ತಿ ಸೀಲಂ ನಾಮೇತಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಪತಿಟ್ಠಾ ಆರಮ್ಮಣಂ ತಾಣಂ ಲೇಣಂ ಗತಿ ಪರಾಯಣಂ, ಸೀಲಂ ನಾಮೇತಂ ಮಮ ವಂಸೋ, ಅಹಂ ಸಙ್ಖಪಾಲನಾಗರಾಜಕಾಲೇ, ಭೂರಿದತ್ತನಾಗರಾಜಕಾಲೇ, ಚಮ್ಪೇಯ್ಯನಾಗರಾಜಕಾಲೇ, ಸೀಲವನಾಗರಾಜಕಾಲೇ, ಮಾತುಪೋಸಕಹತ್ಥಿರಾಜಕಾಲೇ, ಛದ್ದನ್ತಹತ್ಥಿರಾಜಕಾಲೇತಿ ಅನನ್ತೇಸು ಅತ್ತಭಾವೇಸು ಸೀಲಂ ಪರಿಪೂರೇಸಿಂ। ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತೀನಞ್ಹಿ ಸೀಲಸದಿಸೋ ಅವಸ್ಸಯೋ, ಸೀಲಸದಿಸಾ ಪತಿಟ್ಠಾ, ಆರಮ್ಮಣಂ ತಾಣಂ ಲೇಣಂ ಗತಿ ಪರಾಯಣಂ ನತ್ಥಿ, ಸೀಲಾಲಙ್ಕಾರಸದಿಸೋ ಅಲಙ್ಕಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಸೀಲಪುಪ್ಫಸದಿಸಂ ಪುಪ್ಫಂ ನತ್ಥಿ, ಸೀಲಗನ್ಧಸದಿಸೋ ಗನ್ಧೋ ನತ್ಥಿ। ಸೀಲಾಲಙ್ಕಾರೇನ ಹಿ ಅಲಙ್ಕತಂ ಸೀಲಕುಸುಮಪಿಳನ್ಧನಂ ಸೀಲಗನ್ಧಾನುಲಿತ್ತಂ ಸದೇವಕೋಪಿ ಲೋಕೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಿತ್ತಿಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಏವಮಾದಿಂ ಸೀಲಗುಣಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಕಥಂ।

ಇದಂ ಪನ ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಯಂ ಸಗ್ಗೋ ಲಬ್ಭತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಸೀಲಾನನ್ತರಂ ಸಗ್ಗಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। **ಸಗ್ಗಕಥ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ಸಗ್ಗೋ ನಾಮ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ, ನಿಚ್ಚಮೇತ್ಥ ಕೀಳಾ, ನಿಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ದೇವಾ ನವುತಿವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಿಬ್ಬಸುಖಂ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತಿ, ತಾವತಿಂಸಾ ತಿಸ್ಸೋ ಚ ವಸ್ಸಕೋಟಿಯೋ ಸಟ್ಠಿ ಚ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ಏವಮಾದಿಂ ಸಗ್ಗಗುಣಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಕಥಂ। ಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಕಥಯನ್ತಾನಞ್ಹಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಮುಖಂ ನಪ್ಪಹೋತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ "ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಗ್ಗಕಥಂ ಕಥೇಯ್ಯ"ನ್ತಿಆದಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೫೫)।

ಏವಂ ಸಗ್ಗಕಥಾಯ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಪುನ ಹತ್ಥಿಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸೋಣ್ಡಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ವಿಯ - "ಅಯಮ್ಪಿ ಸಗ್ಗೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಅದ್ಧುವೋ, ನ ಏತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ - "ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೫) ನಯೇನ ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ಕಥೇಸಿ। ತತ್ಥ **ಆದೀನವೋ**ತಿ ದೋಸೋ। **ಓಕಾರೋ**ತಿ ಅವಕಾರೋ ಲಾಮಕಭಾವೋ। **ಸಂಕಿಲೇಸೋ**ತಿ ತೇಹಿ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಸಾರೇ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನಂ। ಯಥಾಹ "ಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ, ಭೋ, ಸತ್ತಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೫೧)।

ಏವಂ ಕಾಮಾದೀನವೇನ ತಜ್ಜೆತ್ವಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। **ಕಲ್ಲಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಅರೋಗಚಿತ್ತಂ। **ಸಾಮುಕ್ಕಂಸಿಕಾ**ತಿ ಸಾಮಂ ಉಕ್ಕಂಸಿಕಾ ಅತ್ತನಾಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗಹಿತಾ, ಸಯಮ್ಭೂಞಾಣೇನ ದಿಟ್ಠಾ, ಅಸಾಧಾರಣಾ ಅಞ್ಞೇಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಾ ಪನೇಸಾತಿ, ಅರಿಯಸಚ್ಚದೇಸನಾ? ತೇನೇವಾಹ - "ದುಕ್ಖಂ ಸಮುದಯಂ ನಿರೋಧಂ ಮಗ್ಗ"ನ್ತಿ।

ವಿರಜಂ ವೀತಮಲನ್ತಿ ರಾಗರಜಾದೀನಂ ಅಭಾವಾ ವಿರಜಂ, ರಾಗಮಲಾದೀನಂ ವಿಗತತ್ತಾ ವೀತಮಲಂ। **ಧಮ್ಮಚಕ್ಖು**ನ್ತಿ ಉಪರಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತೇ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ, ಚೂಳರಾಹುಲೋವಾದೇ ಆಸವಕ್ಖಯಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ಇಧ ಪನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿಆಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತಞ್ಹಿ ನಿರೋಧಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಕಿಚ್ಚವಸೇನ ಏವಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ದಿಟ್ಠೋ ಅರಿಯಸಚ್ಚಧಮ್ಮೋ ಏತೇನಾತಿ **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ**। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ। ತಿಣ್ಣಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಅನೇನಾತಿ **ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ**। ವಿಗತಾ ಕಥಂಕಥಾ ಅಸ್ಸಾತಿ **ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ**। **ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ**ತಿ ವೇಸಾರಜ್ಜಂ ಪತ್ತೋ। ಕತ್ಥ? ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ। ನಾಸ್ಸ ಪರೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ನ ಪರಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಯ ಏತ್ಥ ವತ್ತತೀತಿ **ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೋ**।

೬೦. ಚಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಮಾನೋ **ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ,** ವಾಚಾಯ ಪಸಂಸಮಾನೋ **ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ**। **ಆವರಾಮೀ**ತಿ ಥಕೇಮಿ ಪಿದಹಾಮಿ। **ಅನಾವಟ**ನ್ತಿ ನ ಆವರಿತಂ ವಿವಟಂ ಉಗ್ಘಾಟಿತಂ।

೬೧. **ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ತಸ್ಸ ಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ - "ಪಣ್ಡಿತೋ ಗಹಪತಿ , ಸಮಣೋ ಚ ಗೋತಮೋ ದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಕಥೋ, ದಸ್ಸನೇಪಿ ತಸ್ಸ ಪಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಾಯಪಿ ಪಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಸರಣಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಗತೋ ನು ಖೋ ಸರಣಂ ಗಹಪತಿ ನ ತಾವ ಗತೋ"ತಿ ಓಹಿತಸೋತೋವ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಠಮಂಯೇವ ಅಸ್ಸೋಸಿ।

೬೨. **ತೇನ ಹಿ ಸಮ್ಮಾ**ತಿ ಬಲವಸೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತೋ "ಏತ್ಥೇವ ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಅತ್ಥಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ದೋವಾರಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪತಿಯೇವ।

ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ದ್ವಾರಸಾಲಾಯಾನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಘರಸ್ಸ ಸತ್ತ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಾ, ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಅಬ್ಭನ್ತರತೋ ವಾ ಸಬ್ಬಬಾಹಿರತೋ ವಾ ಪಟ್ಠಾಯ ಚತುತ್ಥದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೋ, ಯಸ್ಸ ಪಞ್ಚ, ತಸ್ಸ ತತಿಯೋ, ಯಸ್ಸ ತಯೋ, ತಸ್ಸ ದುತಿಯೋ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೋ **ಮಜ್ಝಿಮದ್ವಾರಸಾಲಾ** ನಾಮ। ಏಕದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಸ್ಸ ಪನ ಘರಸ್ಸ ಮಜ್ಝಟ್ಠಾನೇ ಮಙ್ಗಲತ್ಥಮ್ಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಜ್ಝಿಮದ್ವಾರಸಾಲಾ। ತಸ್ಸ ಪನ ಗೇಹಸ್ಸ ಸತ್ತ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಾ, ಪಞ್ಚಾತಿಪಿ ವುತ್ತಂ।

೬೩. **ಅಗ್ಗ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವೇವಚನಾನಿ। **ಯಂ ಸುದ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಯ**ನ್ತಿ ಯಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ। **ಸುದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ತೇನೇವ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೇನ ಉದರೇ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಗಹೇತ್ವಾ। **ನಿಸೀದಾಪೇತೀ**ತಿ ಸಣಿಕಂ ಆಚರಿಯ, ಸಣಿಕಂ ಆಚರಿಯಾತಿ ಮಹನ್ತಂ ತೇಲಘಟಂ ಠಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ನಿಸೀದಾಪೇತಿ। **ದತ್ತೋಸೀ**ತಿ ಕಿಂ ಜಳೋಸಿ ಜಾತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಮುಕ್ಕೋ**ತಿ ಸೀಸೇ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಹಿತೋ। **ಅಣ್ಡಹಾರಕೋ**ತಿಆದಿಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಚನಮ್ಪಿ ಸಮಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಬಲವಸೋಕತಾಯ ಇದಂ ನಾಮ ಭಣಾಮೀತಿ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾವ ಭಣತಿ।

೬೪. **ಭದ್ದಿಕಾ, ಭನ್ತೇ, ಆವಟ್ಟನೀ**ತಿ ನಿಗಣ್ಠೋ ಮಾಯಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ, ಉಪಾಸಕೋ ಅತ್ತನಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ। **ತೇನ ಹೀ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿಚ್ಚೇವ ಅತ್ಥೋ। ಕಾರಣವಚನಂ ವಾ,

ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನಂ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ, ಮಮ ಸತ್ಥು ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ, ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೭೫. **ಉಪವಿಜಞ್ಞಾತಿ** ವಿಜಾಯನಕಾಲಂ ಉಪಗತಾ। **ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕನ್ತಿ** ಮಕ್ಕಟಪೋತಕಂ। **ಕಿಣಿತ್ವಾ ಆನೇಹೀತಿ** ಮೂಲಂ ದತ್ವಾವ ಆಹರ। ಆಪಣೇಸು ಹಿ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಮ್ಪಿ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಮ್ಪಿ ಮಕ್ಕಟಾದಿಕೀಳನಭಣ್ಡಕಂ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ಆಹ। **ರಜಿತನ್ತಿ** ಬಹಲಬಹಲಂ ಪೀತಾವಲೇಪನರಙ್ಗಜಾತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಇಮಂ ಇಚ್ಛಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಕೋಟಿತಪಚ್ಚಾಕೋಟಿತನ್ತಿ** ಆಕೋಟಿತಞ್ಚೇವ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಕೋಟಿತಞ್ಚ। **ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠನ್ತಿ** ಮಣಿಪಾಸಾಣೇನ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಸುಟ್ಠು ವಿಮಟ್ಠಂ ಘಟ್ಟೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪಾದಿತಚ್ಛವಿಂ।

ರಙ್ಗಕ್ಖಮೋ ಹಿ ಖೋತಿ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಮ್ಪಿ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಮ್ಪಿ ರಙ್ಗಂ ಪಿವತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ನೋ ಆಕೋಟ್ಟನಕ್ಖಮೋತಿ** ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಸ್ಸ ತಾವ ಆಕೋಟ್ಟನಫಲಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಆಕೋಟಿತಸ್ಸ ಕುಚ್ಛಿ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಕರೀಸಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಸೀಸೇ ಆಕೋಟಿತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಮತ್ಥಲುಙ್ಗಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಅವಿಞ್ಞಾಣಕೋ ಖಣ್ಡಖಣ್ಡಿತಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ನೋ ವಿಮಜ್ಜನಕ್ಖಮೋತಿ** ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೋ ಮಣಿಪಾಸಾಣೇನ ವಿಮದ್ದಿಯಮಾನೋ ನಿಲ್ಲೋಮತಂ ನಿಚ್ಛವಿತಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅವಿಞ್ಞಾಣಕೋಪಿ ವಚುಣ್ಣಕಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ರಙ್ಗಕ್ಖಮೋ ಹಿ ಖೋ ಬಾಲಾನನ್ತಿ** ಬಾಲಾನಂ ಮನ್ದಬುದ್ಧೀನಂ ರಙ್ಗಕ್ಖಮೋ, ರಾಗಮತ್ತಂ ಜನೇತಿ, ಪಿಯೋ ಹೋತಿ। ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಪನ ನಿಗಣ್ಠವಾದೋ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಭಾರತರಾಮಸೀತಾಹರಣಾದಿ ನಿರತ್ಥಕಕಥಾಮಗ್ಗೋ ಅಪ್ಪಿಯೋವ ಹೋತಿ। **ನೋ ಅನುಯೋಗಕ್ಖಮೋ, ನೋ ವಿಮಜ್ಜನಕ್ಖಮೋತಿ** ಅನುಯೋಗಂ ವಾ ವೀಮಂಸಂ ವಾ ನ ಖಮತಿ, ಥುಸೇ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ತಣ್ಡುಲಪರಿಯೇಸನಂ ವಿಯ ಕದಲಿಯಂ ಸಾರಗವೇಸನಂ ವಿಯ ಚ ರಿತ್ತಕೋ ತುಚ್ಛಕೋವ ಹೋತಿ। **ರಙ್ಗಕ್ಖಮೋ ಚೇವ ಪಣ್ಡಿತಾನನ್ತಿ** ಚತುಸಚ್ಚಕಥಾ ಹಿ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಪಿಯಾ ಹೋತಿ, ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ಸುಣನ್ತೋ ತಿತ್ತಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಬುದ್ಧವಚನಂ ಪನ ಯಥಾ ಯಥಾಪಿ ಓಗಾಹಿಸ್ಸತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ವಿಯ ಗಮ್ಭೀರಮೇವ ಹೋತೀತಿ "ಅನುಯೋಗಕ್ಖಮೋ ಚ ವಿಮಜ್ಜನಕ್ಖಮೋ ಚಾ"ತಿ ಆಹ। **ಸುಣೋಹಿ ಯಸ್ಸಾಹಂ ಸಾವಕೋತಿ** ತಸ್ಸ ಗುಣೇ ಸುಣಾಹೀತಿ ಭಗವತೋ ವಣ್ಣೇ ವತ್ತುಂ ಆರದ್ಧೋ।

೭೬. **ಧೀರಸ್ಸಾತಿ** ಧೀರಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ, ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಧಾತುಆಯತನಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಟ್ಠಾನಾಟ್ಠಾನಕುಸಲಸ್ಸ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸಾಹಂ ಸಾವಕೋ, ಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಸತ್ಥಾತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಪಭಿನ್ನಖೀಲಸ್ಸಾತಿ** ಭಿನ್ನಪಞ್ಚಚೇತೋಖಿಲಸ್ಸ। ಸಬ್ಬಪುಥುಜ್ಜನೇ ವಿಜಿನಿಂಸು ವಿಜಿನನ್ತಿ ವಿಜಿನಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಾತಿ ವಿಜಯಾ। ಕೇ ತೇ, ಮಚ್ಚುಮಾರಕಿಲೇಸಮಾರದೇವಪುತ್ತಮಾರಾತಿ? ತೇ ವಿಜಿತಾ ವಿಜಯಾ ಏತೇನಾತಿ ವಿಜಿತವಿಜಯೋ। ಭಗವಾ, ತಸ್ಸ **ವಿಜಿತವಿಜಯಸ್ಸ। ಅನೀಘಸ್ಸಾತಿ** ಕಿಲೇಸದುಕ್ಖೇನಪಿ ವಿಪಾಕದುಕ್ಖೇನಪಿ ನಿದ್ದುಕ್ಖಸ್ಸ। **ಸುಸಮಚಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ದೇವದತ್ತಧನಪಾಲಕಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲರಾಹುಲಥೇರಾದೀಸುಪಿ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸುಟ್ಠು ಸಮಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ವುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸಾತಿ** ವಡ್ಢಿತಾಚಾರಸ್ಸ। **ಸಾಧುಪಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ** ಸುನ್ದರಪಞ್ಞಸ್ಸ। **ವೇಸಮನ್ತರಸ್ಸಾತಿ** ರಾಗಾದಿವಿಸಮಂ ತರಿತ್ವಾ ವಿತರಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ। **ವಿಮಲಸ್ಸಾತಿ** ವಿಗತರಾಗಾದಿಮಲಸ್ಸ।

ತುಸಿತಸ್ಸಾತಿ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ವನ್ತಲೋಕಾಮಿಸಸ್ಸಾತಿ** ವನ್ತಕಾಮಗುಣಸ್ಸ। **ಮುದಿತಸ್ಸಾತಿ** ಮುದಿತಾವಿಹಾರವಸೇನ ಮುದಿತಸ್ಸ, ಪುನರುತ್ತಮೇವ ವಾ ಏತಂ। ಪಸಾದವಸೇನ ಹಿ ಏಕಮ್ಪಿ ಗುಣಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವದತಿಯೇವ। **ಕತಸಮಣಸ್ಸಾತಿ** ಕತಸಾಮಞ್ಞಸ್ಸ, ಸಮಣಧಮ್ಮಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮನುಜಸ್ಸಾತಿ** ಲೋಕವೋಹಾರವಸೇನ ಏಕಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ। **ನರಸ್ಸಾತಿ** ಪುನರುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಥಾ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಏಕೇಕಗಾಥಾಯ ದಸ ಗುಣಾ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ।

ವೇನಯಿಕಸ್ಸಾತಿ ಸತ್ತಾನಂ ವಿನಾಯಕಸ್ಸ। **ರುಚಿರಧಮ್ಮಸ್ಸಾತಿ** ಸುಚಿಧಮ್ಮಸ್ಸ। **ಪಭಾಸಕಸ್ಸಾತಿ** ಓಭಾಸಕಸ್ಸ। **ವೀರಸ್ಸಾತಿ** ವೀರಿಯಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ। **ನಿಸಭಸ್ಸಾತಿ** ಉಸಭವಸಭನಿಸಭೇಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಪ್ಪಟಿಸಮಟ್ಠೇನ ನಿಸಭಸ್ಸ। **ಗಮ್ಭೀರಸ್ಸಾತಿ** ಗಮ್ಭೀರಗುಣಸ್ಸ, ಗುಣೇಹಿ ವಾ ಗಮ್ಭೀರಸ್ಸ। **ಮೋನಪತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಞಾಣಪತ್ತಸ್ಸ। **ವೇದಸ್ಸಾತಿ** ವೇದೋ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ, ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ। **ಧಮ್ಮಟ್ಠಸ್ಸಾತಿ** ಧಮ್ಮೇ ಠಿತಸ್ಸ। **ಸಂವುತತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಪಿಹಿತತ್ತಸ್ಸ।

ನಾಗಸ್ಸಾತಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ನಾಗಸ್ಸ। **ಪನ್ತಸೇನಸ್ಸಾತಿ** ಪನ್ತಸೇನಾಸನಸ್ಸ। **ಪಟಿಮನ್ತಕಸ್ಸಾತಿ** ಪಟಿಮನ್ತನಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ। **ಮೋನಸ್ಸಾತಿ** ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ, ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ, ಧುತಕಿಲೇಸಸ್ಸ ವಾ। **ದನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಸ್ಸ।

ಇಸಿಸತ್ತಮಸ್ಸಾತಿ ವಿಪಸ್ಸಿಆದಯೋ ಛ ಇಸಯೋ ಉಪಾದಾಯ ಸತ್ತಮಸ್ಸ। **ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಸೇಟ್ಠಪತ್ತಸ್ಸ। **ನ್ಹಾತಕಸ್ಸಾತಿ** ನ್ಹಾತಕಿಲೇಸಸ್ಸ। **ಪದಕಸ್ಸಾತಿ** ಅಕ್ಖರಾದೀನಿ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಗಾಥಾಪದಕರಣಕುಸಲಸ್ಸ। **ವಿದಿತವೇದಸ್ಸಾತಿ** ವಿದಿತಞಾಣಸ್ಸ। **ಪುರಿನ್ದದಸ್ಸಾತಿ** ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಧಮ್ಮದಾನದಾಯಕಸ್ಸ। **ಸಕ್ಕಸ್ಸಾತಿ** ಸಮತ್ಥಸ್ಸ। **ಪತ್ತಿಪತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಯೇ ಪತ್ತಬ್ಬಾ ಗುಣಾ, ತೇ ಪತ್ತಸ್ಸ। **ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಸಾತಿ** ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ಥದೀಪಕಸ್ಸ। ಭಗವತಾ ಹಿ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ನಾಮ ತನ್ತಿ ಪದಂ ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಅತ್ಥೋ ಕಥಿತೋ।

ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾತಿ ವಿಪಸ್ಸನಕಸ್ಸ। **ಅನಭಿನತಸ್ಸಾತಿ** ಅನತಸ್ಸ। **ನೋ ಅಪನತಸ್ಸಾತಿ** ಅದುಟ್ಠಸ್ಸ।

ಅನನುಗತನ್ತರಸ್ಸಾತಿ ಕಿಲೇಸೇ ಅನನುಗತಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ಅಸಿತಸ್ಸಾತಿ** ಅಬದ್ಧಸ್ಸ।

ಭೂರಿಪಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ಭೂರಿ ವುಚ್ಚತಿ ಪಥವೀ, ತಾಯ ಪಥವೀಸಮಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿಪುಲಾಯ ಮಹನ್ತಾಯ ವಿತ್ಥತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಹಾಪಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ** ಮಹಾಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ।

ಅನುಪಲಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಕಿಲೇಸೇಹಿ ಅಲಿತ್ತಸ್ಸ। **ಆಹುನೇಯ್ಯಸ್ಸಾತಿ** ಆಹುತಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಯುತ್ತಸ್ಸ। **ಯಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ** ಆನುಭಾವದಸ್ಸನಟ್ಠೇನ ಆದಿಸ್ಸಮಾನಕಟ್ಠೇನ ವಾ ಭಗವಾ ಯಕ್ಖೋ ನಾಮ। ತೇನಾಹ "ಯಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಮಹತೋತಿ** ಮಹನ್ತಸ್ಸ। **ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮೀತಿ** ತಸ್ಸ ಏವಂವಿವಿಧಗುಣಸ್ಸ ಸತ್ಥುಸ್ಸ ಅಹಂ ಸಾವಕೋತಿ। ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಸೋಭಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇನೇವ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಆಗತಾ। ಇತಿ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾವಿಸಯೇ ಠತ್ವಾ ಪದಸತೇನ ದಸಬಲಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ "ಕಸ್ಸ ತಂ ಗಹಪತಿ ಸಾವಕಂ ಧಾರೇಮಾ"ತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ।

೭೭. **ಕದಾ ಸಞ್ಞೂಳ್ಹಾತಿ** ಕದಾ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತಾ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ಇದಾನೇವ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗತೋ, ಕದಾನೇನ ಏತೇ ವಣ್ಣಾ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ವಿಚಿತ್ತಂ ಮಾಲಂ ಗನ್ಥೇಯ್ಯಾತಿ** ಸಯಮ್ಪಿ ದಕ್ಖತಾಯ ಪುಪ್ಫಾನಮ್ಪಿ ನಾನಾವಣ್ಣತಾಯ ಏಕತೋವಣ್ಟಿಕಾದಿಭೇದಂ ವಿಚಿತ್ರಮಾಲಂ ಗನ್ಥೇಯ್ಯ। **ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇತಿ** ಏತ್ಥ ನಾನಾಪುಪ್ಫಾನಂ ಮಹಾಪುಪ್ಫರಾಸಿ ವಿಯ ನಾನಾವಿಧಾನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಭಗವತೋ ಸಿನೇರುಮತ್ತೋ ವಣ್ಣರಾಸಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಛೇಕಮಾಲಾಕಾರೋ ವಿಯ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ। ಮಾಲಾಕಾರಸ್ಸ ವಿಚಿತ್ರಮಾಲಾಗನ್ಥನಂ ವಿಯ ಗಹಪತಿನೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಿಚಿತ್ರವಣ್ಣಗನ್ಥನಂ।

ಉಣ್ಹಂ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಞ್ಛೀತಿ ತಸ್ಸ ಹಿ ಭಗವತೋ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅಸಹಮಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅನತ್ಥಿಕೋ ದಾನಿ ಅಯಂ ಗಹಪತಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ, ಸ್ವೇ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಣ್ಣಾಸ ಸಟ್ಠಿ ಜನೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಏತಸ್ಸ ಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭಿನ್ನಾ ಮೇ ಭತ್ತಕುಮ್ಭೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕವಿಪರಿಣಾಮೇನ ಬಲವಸೋಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಇಮೇ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋವ ಚಿನ್ತಯನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಉಣ್ಹಂ ಅಹೋಸಿ, ಲೋಹಿತಂ ವಿಲೀಯಿತ್ಥ, ತಂ ಮಹಾವಾತೇನ

ಸಮುದ್ಧರಿತಂ ಕುಟೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತರಜನಂ ವಿಯ ಪತ್ತಮತ್ತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ। ನಿಧಾನಗತಲೋಹಿತಂ ವಮಿತ್ವಾ ಪನ ಅಪ್ಪಕಾ ಸತ್ತಾ ಜೀವಿತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ನಿಗಣ್ಠೋ ತತ್ಥೇವ ಜಾಣುನಾ ಪತಿತೋ, ಅಥ ನಂ ಪಾಟಙ್ಕಿಯಾ ಬಹಿನಗರಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಕಸಿವಿಕಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾವಂ ಅಗಮಂಸು, ಸೋ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಪಾವಾಯಂ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸುತ್ತೇ ಉಗ್ಘಾಟಿತಞ್ಞೂಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಉಪಾಲಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಕುಕ್ಕುರವತಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೭೮. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕೋಲಿಯೇಸೂ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಜನಪದೇ। ಸೋ ಹಿ ಏಕೋಪಿ ಕೋಲನಗರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾನಂ ಕೋಲಿಯಾನಂ ರಾಜಕುಮಾರಾನಂ ನಿವಾಸಟ್ಠಾನತ್ತಾ ಏವಂ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕೋಲಿಯೇಸು ಜನಪದೇ। **ಹಲಿದ್ದವಸನ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಕಿರ ನಿಗಮಸ್ಸ ಮಾಪಿತಕಾಲೇ ಪೀತಕವತ್ಥನಿವತ್ಥಾ ಮನುಸ್ಸಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳಿಂಸು। ತೇ ನಕ್ಖತ್ತಕೀಳಾವಸಾನೇ ನಿಗಮಸ್ಸ ನಾಮಂ ಆರೋಪೇನ್ತಾ ಹಲಿದ್ದವಸನನ್ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತಂ ಗೋಚರಗಾಮಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಹಾರೋ ಪನೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ನಿಯಾಮಿತೋ, ತಥಾಪಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕೇ ಸೇನಾಸನೇಯೇವ ವಿಹಾಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಗೋವತಿಕೋ**ತಿ ಸಮಾದಿನ್ನಗೋವತೋ, ಸೀಸೇ ಸಿಙ್ಗಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗಾವೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಿಣಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ವಿಯ ಚರತಿ। **ಅಚೇಲೋ**ತಿ ನಗ್ಗೋ ನಿಚ್ಚೇಲೋ। **ಸೇನಿಯೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ।

ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋತಿ ಸಮಾದಿನ್ನಕುಕ್ಕುರವತೋ, ಸಬ್ಬಂ ಸುನಖಕಿರಿಯಂ ಕರೋತಿ। ಉಭೋಪೇತೇ ಸಹಪಂಸುಕೀಳಿಕಾ ಸಹಾಯಕಾ। **ಕುಕ್ಕುರೋವ ಪಲಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ಸುನಖೋ ನಾಮ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದನ್ತೋ ದ್ವೀಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ವಿಲೇಖಿತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುರಕೂಜಿತಂ ಕೂಜನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ "ಕುಕ್ಕುರಕಿರಿಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ವಿಲೇಖಿತ್ವಾ ಸೀಸಂ ವಿಧುನನ್ತೋ 'ಭೂ ಭೂ'ತಿ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಸಮಿಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸುನಖೋ ವಿಯ ನಿಸೀದಿ। **ಛಮಾನಿಕ್ಖಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪಿತಂ। **ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಗಹಿತಂ। **ಕಾ ಗತೀ**ತಿ ಕಾ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ। **ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ**ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಮ್ಹಿ ಕತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। **ಅಲ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಾವತತಿಯಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ। **ಕುಕ್ಕುರವತ**ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುರವತಸಮಾದಾನಂ।

೭೯. **ಭಾವೇತೀ**ತಿ ವಡ್ಢೇತಿ। **ಪರಿಪುಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಅನೂನಂ। **ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣ**ನ್ತಿ ನಿರನ್ತರಂ। **ಕುಕ್ಕುರಸೀಲ**ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುರಾಚಾರಂ। **ಕುಕ್ಕುರಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ "ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಕುಕ್ಕುರೇಹಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಂ। **ಕುಕ್ಕುರಾಕಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುರಾನಂ ಗಮನಾಕಾರೋ ಅತ್ಥಿ, ತಿಟ್ಠನಾಕಾರೋ ಅತ್ಥಿ, ನಿಸೀದನಾಕಾರೋ ಅತ್ಥಿ, ಸಯನಾಕಾರೋ ಅತ್ಥಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕರಣಾಕಾರೋ ಅತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞೇ ಕುಕ್ಕುರೇ ದಿಸ್ವಾ ದನ್ತೇ ವಿವರಿತ್ವಾ ಗಮನಾಕಾರೋ ಅತ್ಥಿ, ಅಯಂ ಕುಕ್ಕುರಾಕಪ್ಪೋ ನಾಮ, ತಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ । **ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನಾ**ತಿಆದೀಸು ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ಆಚಾರೇನ ವಾ ವತಸಮಾದಾನೇನ ವಾ ದುಕ್ಕರತಪಚರಣೇನ ವಾ ಮೇಥುನವಿರತಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದೇವೋ**ತಿ ಸಕ್ಕಸುಯಾಮಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರೋ। **ದೇವಞ್ಞತರೋ**ತಿ ತೇಸಂ ದುತಿಯತತಿಯಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರದೇವೋ। **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ**ತಿ ಅದೇವಲೋಕಗಾಮಿಮಗ್ಗಮೇವ ದೇವಲೋಕಗಾಮಿಮಗ್ಗೋತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನತಾಯ ಸಾ ಅಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ವದಾಮೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ಹಿ ನಿರಯತೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿತೋ ವಾ ಅಞ್ಞಾ ಗತಿ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ ಹುತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಮಾನಂ।

ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತಂ ರೋದಾಮಿ, ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹಾತಿ ಯಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ, ಅಹಮೇತಂ ಭಗವತೋ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ನ ರೋದಾಮಿ ನ ಪರಿದೇವಾಮಿ, ನ ಅನುತ್ಥುನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಸಕಮ್ಮಕವಸೇನೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಅಸ್ಸುಮುಞ್ಚನಮತ್ತೇನ।

> "ಮತಂ ವಾ ಅಮ್ಮ ರೋದನ್ತಿ, ಯೋ ವಾ ಜೀವಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ।
> ಜೀವನ್ತಂ ಅಮ್ಮ ಪಸ್ಸನ್ತೀ, ಕಸ್ಮಾ ಮಂ ಅಮ್ಮ ರೋದಸೀ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೯) -

ಅಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಪಯೋಗೋ। **ಅಪಿಚ ಮೇ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ**ತಿ ಅಪಿಚ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಕ್ಕುರವತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ವುದ್ಧಿ ನತ್ಥಿ, ವಿಪಜ್ಜನ್ತೇಪಿ। ಇತಿ "ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಮಯಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಮೋಘಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ರೋದಾಮಿ, ಭನ್ತೇತಿ।

೮೦. **ಗೋವತ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಕುಕ್ಕುರವತಾದೀಸು ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। **ಗವಾಕಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಗೋಆಕಪ್ಪಂ। ಸೇಸಂ ಕುಕ್ಕುರಾಕಪ್ಪೇ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ। ಯಥಾ ಪನ ತತ್ಥ ಅಞ್ಞೇ ಕುಕ್ಕುರೇ ದಿಸ್ವಾ ದನ್ತೇ ವಿವರಿತ್ವಾ ಗಮನಾಕಾರೋ, ಏವಮಿಧ ಅಞ್ಞೇ ಗಾವೋ ದಿಸ್ವಾ ಕಣ್ಣೇ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಮನಾಕಾರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ತಾದಿಸಮೇವ।

೮೧. **ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ ಪುಣ್ಣ ಕಮ್ಮಾನೀ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ? ಅಯಞ್ಹಿ ದೇಸನಾ ಏಕಚ್ಚಕಮ್ಮಕಿರಿಯವಸೇನ ಆಗತಾ, ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಕಮ್ಮಚತುಕ್ಕೇ ಕಥಿತೇ ಇಮೇಸಂ ಕಿರಿಯಾ ಪಾಕಟಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ಅಪಿಚ ಇಮಂ ಕಮ್ಮಚತುಕ್ಕಮೇವ ದೇಸಿಯಮಾನಂ ಇಮೇ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ , ತತೋ ಏಕೋ ಸರಣಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಏಕೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಯಮೇವ ಏತೇಸಂ ಸಪ್ಪಾಯಾತಿ ಞತ್ವಾಪಿ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ।

ತತ್ಥ **ಕಣ್ಹ**ನ್ತಿ ಕಾಳಕಂ ದಸಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಕಮ್ಮಂ। **ಕಣ್ಹವಿಪಾಕ**ನ್ತಿ ಅಪಾಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನತೋ ಕಾಳಕವಿಪಾಕಂ। **ಸುಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಡರಂ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಕಮ್ಮಂ। **ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕ**ನ್ತಿ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನತೋ ಪಣ್ಡರವಿಪಾಕಂ। **ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕ**ನ್ತಿ ವೋಮಿಸ್ಸಕಕಮ್ಮಂ। **ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕ**ನ್ತಿ ಸುಖದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ। ಮಿಸ್ಸಕಕಮ್ಮಞ್ಹಿ ಕತ್ವಾ ಅಕುಸಲೇನ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಕುಸಲೇನ ಪವತ್ತೇ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ। ಕುಸಲೇನ ರಾಜಕುಲೇಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಕುಸಲೇನ ಪವತ್ತೇ ದುಕ್ಖಂ ವೇದಿಯತಿ। **ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಕರಂ ಚತುಮಗ್ಗಚೇತನಾಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತಞ್ಹಿ ಯದಿ ಕಣ್ಹಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ ದದೇಯ್ಯ। ಯದಿ ಸುಕ್ಕಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ದದೇಯ್ಯ। ಉಭಯವಿಪಾಕಸ್ಸ ಪನ ಅದಾನತೋ ಅಕಣ್ಹಾಸುಕ್ಕವಿಪಾಕತ್ತಾ "ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಯಂ ತಾವ ಉದ್ದೇಸೇ ಅತ್ಥೋ।

ನಿದ್ದೇಸೇ ಪನ **ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝ**ನ್ತಿ ಸದುಕ್ಖಂ। ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾದೀಸು ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಗಹಣಾದಿವಸೇನ ಚೋಪನಪ್ಪತ್ತಾ ದ್ವಾದಸ ಅಕುಸಲಚೇತನಾ **ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ** ನಾಮ। ವಚೀದ್ವಾರೇ ಹನುಸಞ್ಚೋಪನವಸೇನ ವಚೀಭೇದಪವತ್ತಿಕಾ ತಾಯೇವ ದ್ವಾದಸ **ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ** ನಾಮ। ಉಭಯಚೋಪನಂ ಅಪ್ಪತ್ತಾ ರಹೋ ಚಿನ್ತಯನ್ತಸ್ಸ ಮನೋದ್ವಾರೇ ಪವತ್ತಾ **ಮನೋಸಙ್ಖಾರೋ** ನಾಮ। ಇತಿ ತೀಸುಪಿ ದ್ವಾರೇಸು ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದಿಭೇದಾ ಅಕುಸಲಚೇತನಾವ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸುತ್ತೇ ಚೇತನಾ ಧುರಂ, ಉಪಾಲಿಸುತ್ತೇ ಕಮ್ಮಂ। **ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ**ತಿ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ, ಪಿಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕ**ನ್ತಿ ಸದುಕ್ಖಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। **ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತೀ**ತಿ ಸದುಕ್ಖಾ ವಿಪಾಕಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। **ಏಕನ್ತದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ನಿರನ್ತರದುಕ್ಖಂ। **ಭೂತಾ**ತಿ ಹೇತ್ವತ್ಥೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ, ಭೂತಕಮ್ಮತೋ ಭೂತಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾಭೂತಂ ಕಮ್ಮಂ ಸತ್ತಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತಥಾಭೂತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಕಮ್ಮಸಭಾಗವಸೇನ ತೇಸಂ ಉಪಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ತೇನೇವಾಹ "ಯಂ ಕರೋತಿ ತೇನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ **ತೇನಾ**ತಿ ಕಮ್ಮೇನ ವಿಯ ವುತ್ತಾ, ಉಪಪತ್ತಿ ಚ ನಾಮ ವಿಪಾಕೇನ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ವಿಪಾಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಹೇತು, ತಸ್ಮಾ ತೇನ ಮೂಲಹೇತುಭೂತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। **ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತೀ**ತಿ ಯೇನ

ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತಂಕಮ್ಮವಿಪಾಕಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। **ಕಮ್ಮದಾಯಾದಾ**ತಿ ಕಮ್ಮದಾಯಜ್ಜಾ ಕಮ್ಮಮೇವ ನೇಸಂ ದಾಯಜ್ಜಂ ಸನ್ತಕನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝನ್ತಿ ನಿದ್ದುಕ್ಖಂ । ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಾರೇ ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಪವತ್ತಾ ಅಟ್ಠ ಕಾಮಾವಚರಕುಸಲಚೇತನಾ **ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ** ನಾಮ। ತಾಯೇವ ವಚೀದ್ವಾರೇ ಪವತ್ತಾ **ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ** ನಾಮ। ಮನೋದ್ವಾರೇ ಪವತ್ತಾ ತಾಯೇವ ಅಟ್ಠ, ತಿಸ್ಸೋ ಚ ಹೇಟ್ಠಿಮಝಾನಚೇತನಾ **ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮನೋಸಙ್ಖಾರೋ** ನಾಮ। ಝಾನಚೇತನಾ ತಾವ ಹೋತು, ಕಾಮಾವಚರಾ ಕಿನ್ತಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮನೋಸಙ್ಖಾರೋ ನಾಮ ಜಾತಾತಿ। ಕಸಿಣಸಜ್ಜನಕಾಲೇ ಚ ಕಸಿಣಾಸೇವನಕಾಲೇ ಚ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ಕಾಮಾವಚರಚೇತನಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಚೇತನಾಯ ಘಟಿತಾ, ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಚೇತನಾ ತತಿಯಜ್ಝಾನಚೇತನಾಯ ಘಟಿತಾ। ಇತಿ ತೀಸುಪಿ ದ್ವಾರೇಸು ಕಾಯಸುಚರಿತಾದಿಭೇದಾ ಕುಸಲಚೇತನಾವ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತಿಯವಾರೋ ಉಭಯಮಿಸ್ಸಕವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾತಿಆದೀಸು ಮನುಸ್ಸಾನಂ ತಾವ ಕಾಲೇನ ಸುಖಂ ಕಾಲೇನ ದುಕ್ಖಂ ಪಾಕಟಮೇವ, ದೇವೇಸು ಪನ ಭುಮ್ಮದೇವತಾನಂ, ವಿನಿಪಾತಿಕೇಸು ವೇಮಾನಿಕಪೇತಾನಂ ಕಾಲೇನ ಸುಖಂ ಕಾಲೇನ ದುಕ್ಖಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಹತ್ಥಿಆದೀಸು ತಿರಚ್ಛಾನೇಸುಪಿ ಲಬ್ಭತಿಯೇವ।

ತತ್ರಾತಿ ತೇಸು ತೀಸು ಕಮ್ಮೇಸು। **ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಪಹಾನತ್ಥಾಯ ಮಗ್ಗಚೇತನಾ। ಕಮ್ಮಂ ಪತ್ವಾವ ಮಗ್ಗಚೇತನಾಯ ಅಞ್ಞೋ ಪಣ್ಡರತರೋ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಇದಂ ಪನ ಕಮ್ಮಚತುಕ್ಕಂ ಪತ್ವಾ ದ್ವಾದಸ ಅಕುಸಲಚೇತನಾ ಕಣ್ಹಾ ನಾಮ, ತೇಭೂಮಕಕುಸಲಚೇತನಾ ಸುಕ್ಕಾ ನಾಮ, ಮಗ್ಗಚೇತನಾ ಅಕಣ್ಹಾ ಅಸುಕ್ಕಾತಿ ಆಗತಾ।

೮೨. **"ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ"**ತಿ ಇದಂ ಸೋ "ಚಿರಂ ವತ ಮೇ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಪಕ್ಖೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾ ಕಿಲಮಿತೋ, 'ಸುಕ್ಖನದೀತೀರೇ ನ್ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತೇನ್ತೇನ ವಿಯ ಥುಸೇ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತೇನ ವಿಯ ಚ ನ ಕೋಚಿ ಅತ್ಥೋ ನಿಪ್ಫಾದಿತೋ, ಹನ್ದಾಹಂ ಅತ್ತಾನಂ ಯೋಗೇ ಯೋಜೇಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಹ। ಅಥ ಭಗವಾ ಯೋನೇನ ಖನ್ಧಕೇ ತಿತ್ಥಿಯಪರಿವಾಸೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ, ಯಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ - "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ, ಸ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಾಸಂ ಯಾಚಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೮೬) ನಯೇನ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಪರಿವಸತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಯೋ ಖೋ, ಸೇನಿಯ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಪಬ್ಬಜ್ಜ**ನ್ತಿ ವಚನಸಿಲಿಟ್ಠತಾವಸೇನೇವ ವುತ್ತಂ। ಅಪರಿವಸಿತ್ವಾಯೇವ ಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಲಭತಿ। ಉಪಸಮ್ಪದತ್ಥಿಕೇನ ಪನ ನಾತಿಕಾಲೇನ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀನಿ ಅಟ್ಠ ವತ್ತಾನಿ ಪೂರೇನ್ತೇನ ಪರಿವಸಿತಬ್ಬಂ । **ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ**ತಿ ಅಟ್ಠವತ್ತಪೂರಣೇನ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನೇಸ ತಿತ್ಥಿಯಪರಿವಾಸೋ **ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ** ಪಬ್ಬಜ್ಜಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾಯಂ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೮೬) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ । **ಅಪಿಚ ಮೇತ್ಥಾ**ತಿ ಅಪಿಚ ಮೇ ಏತ್ಥ। **ಪುಗ್ಗಲವೇಮತ್ತತಾ ವಿದಿತಾ**ತಿ ಪುಗ್ಗಲನಾನತ್ತಂ ವಿದಿತಂ। ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿವಾಸಾರಹೋ, ಅಯಂ ನ ಪರಿವಾಸಾರಹೋತಿ ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಾಕಟನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತತೋ ಸೇನಿಯೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹೋ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಬುದ್ಧಸಾಸನಂ, ಯತ್ಥ ಏವಂ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಯುತ್ತಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಅಯುತ್ತಂ ಛಡ್ಡೇನ್ತೀ"ತಿ। ತತೋ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಸಞ್ಜಾತುಸ್ಸಾಹೋ **ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಅಥ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ನ ಸೇನಿಯೋ ಪರಿವಾಸಂ ಅರಹತೀತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೇನಿಯಂ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆನಯಿ। ಭಗವಾ ಗಣೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಸೇನಿಯೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ।

ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ನಚಿರಮೇವ। **ವೂಪಕಟ್ಠೋತಿ** ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮೇಹಿ ಕಾಯೇನ ಚ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ವೂಪಕಟ್ಠೋ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತೋತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ಸತಿಂ ಅವಿಜಹನ್ತೋ। **ಆತಾಪೀತಿ** ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸಙ್ಖಾತೇನ ವೀರಿಯಾತಾಪೇನ ಆತಾಪೀ। **ಪಹಿತತ್ತೋತಿ** ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅನಪೇಕ್ಖತಾಯ ಪೇಸಿತತ್ತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಅತ್ತಭಾವೋ। **ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯಾತಿ** ಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ। **ಕುಲಪುತ್ತಾತಿ** ಆಚಾರಕುಲಪುತ್ತಾ। **ಸಮ್ಮದೇವಾತಿ** ಹೇತುನಾವ ಕಾರಣೇನೇವ। **ತದನುತ್ತರನ್ತಿ** ತಂ ಅನುತ್ತರಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನನ್ತಿ** ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಭೂತಂ ಅರಹತ್ತಫಲಂ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಅತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ। **ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ। **ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾತಿ** ಅತ್ತನಾಯೇವ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ, ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಞತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸೀತಿ** ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ಏವಂ ವಿಹರನ್ತೋವ **ಖೀಣಾ ಜಾತಿ...ಪೇ॰... ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ।**

ಏವಮಸ್ಸ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಭೂಮಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನೇವ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ "ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಸೇನಿಯೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಞ್ಞತರೋತಿ** ಏಕೋ। **ಅರಹತನ್ತಿ** ಅರಹನ್ತಾನಂ, ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾನಂ ಅರಹನ್ತಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ ಅಹೋಸೀತಿ ಅಯಮೇವತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಕುಕ್ಕುರವತಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಅಭಯರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಅಭಯಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಭಯೋತಿ** ತಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ರಾಜಕುಮಾರೋತಿ** ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಸ್ಸ ಓರಸಪುತ್ತೋ। **ವಾದಂ ಆರೋಪೇಹೀತಿ** ದೋಸಂ ಆರೋಪೇಹಿ। **ನೇರಯಿಕೋತಿ** ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಕೋ। **ಕಪ್ಪಟ್ಠೋತಿ** ಕಪ್ಪಟ್ಠಿತಿಕೋ। **ಅತೇಕಿಚ್ಛೋತಿ** ಬುದ್ಧಸಹಸ್ಸೇನಾಪಿ ತಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। **ಉಗ್ಗಿಲಿತುನ್ತಿ** ದ್ವೇ ಅನ್ತೇ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಕಥೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ ಬಹಿ ನೀಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿತಿ। **ಓಗಿಲಿತುನ್ತಿ** ಪುಚ್ಛಾಯ ದೋಸಂ ದತ್ವಾ ಹಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಓಗಿಲಿತುಂ ಅನ್ತೋ ಪವೇಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿತಿ।

ಏವಂ, ಭನ್ತೇತಿ ನಿಗಣ್ಠೋ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಯ್ಹಂ ಸಾವಕೇ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಹನ್ದಾಹಂ ಏಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋಮಿ, ಯಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಉಕ್ಕುಟಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಉಟ್ಠಾತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೋ ಅಭಯಸ್ಸ ಗೇಹಾ ನೀಹಟಭತ್ತೋ ಸಿನಿದ್ಧಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಬಹೂ ಪಞ್ಹೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ – "ಏತ್ಥ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇಮಂ ನಾಮ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸತಿ, ಏತ್ಥ ಇಮಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಪಹಾಯ ಚಾತುಮಾಸಮತ್ಥಕೇ ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಅದ್ದಸ। ಅಥಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಇಮಸ್ಸ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಾಯ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ದೋಸೋ ದಾತುಂ, ಓವಟ್ಟಿಕಸಾರೋ ಅಯಂ, ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತತೋ "ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಸೋ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀತಿ ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಮೀ"ತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ। ಸೋ ವಾದಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ,"ತಿ ಆಹ।

೮೪. ಅಕಾಲೋ ಖೋ ಅಜ್ಜಾತಿ ಅಯಂ ಪಞ್ಹೋ ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತೋ, ತತ್ಥ ಇದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇದಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಮಾನೇ ದಿವಸಭಾಗೋ ನಪ್ಪಹೋಸ್ಸತೀತಿ ಮಞ್ಞನ್ತೋ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ। **ಸೋ ದಾನೀತಿ** ಸ್ವೇ ದಾನಿ। **ಅತ್ತಚತುತ್ಥೋತಿ** ಕಸ್ಮಾ ಬಹೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನ ನಿಮನ್ತೇಸಿ? ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ – "ಬಹೂಸು ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಥೋಕಂ ದತ್ವಾ ವದನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಂ ಸುತ್ತಂ ಅಞ್ಞಂ ಕಾರಣಂ ಅಞ್ಞಂ ತಥಾರೂಪಂ ವತ್ಥುಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕಲಹೋ ವಾ ಕೋಲಾಹಲಮೇವ ವಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅಥಾಪಿ ಏಕಕಂಯೇವ ನಿಮನ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಮೇ ಗರಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ 'ಯಾವಮಚ್ಛರೀ ವಾಯಂ ಅಭಯೋ, ಭಗವನ್ತಂ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸತೇನಪಿ ಸಹಸ್ಸೇನಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಏಕಕಂಯೇವ ನಿಮನ್ತೇಸೀ'"ತಿ। "ಏವಂ ಪನ ದೋಸೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಪರೇಹಿ ತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅತ್ತಚತುತ್ಥಂ ನಿಮನ್ತೇಸಿ।

೮೫. ನ ಖ್ವೇತ್ಥ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏಕಂಸೇನಾತಿ ನ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತ್ಥ ಪಞ್ಹೇ ಏಕಂಸೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಹೋತಿ। ಏವರೂಪಞ್ಹಿ ವಾಚಂ ತಥಾಗತೋ ಭಾಸೇಯ್ಯಾಪಿ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯಾಪಿ। ಭಾಸಿತಪಚ್ಚಯೇನ ಅತ್ಥಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಮಹಾನಿಗಣ್ಠೇನ ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಸನಿಪಾತೇನ ಪಬ್ಬತಕೂಟಂ ವಿಯ ಏಕವಚನೇನೇವ ಸಂಚುಣ್ಣೇಸಿ। **ಅನಸ್ಸುಂ ನಿಗಣ್ಠಾ**ತಿ ನಟ್ಠಾ ನಿಗಣ್ಠಾ।

೮೬. ಅಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ ಊರೂಸು ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಲೇಸವಾದಿನೋ ಹಿ ವಾದಂ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಾ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಫಲಂ ವಾ ಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಪೋತ್ಥಕಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದನ್ತಿ। ತೇ ಅತ್ತನೋ ಜಯೇ ಸತಿ ಪರಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಿ, ಪರಸ್ಸ ಜಯೇ ಸತಿ ಫಲಂ ಖಾದನ್ತಾ ವಿಯ ಪುಪ್ಫಂ ಘಾಯನ್ತಾ ವಿಯ ಪೋತ್ಥಕಂ ವಾಚೇನ್ತಾ ವಿಯ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಏಸ ಓಸಟಸಙ್ಗಾಮೋ ಪರವಾದಮದ್ದನೋ। ಸಚೇ ಮೇ ಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ। ನೋ ಚೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ದಾರಕಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ರೋದಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ। ತತೋ ಪಸ್ಸಥ, ಭೋ, ಅಯಂ ದಾರಕೋ ರೋದತಿ, ಉಟ್ಠಹಥ ತಾವ, ಪಚ್ಛಾಪಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಸ್ಮಾ ದಾರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಭಗವಾ ಪನ ರಾಜಕುಮಾರತೋ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನಪಿ ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣೇನಪಿ ವಾದೀವರತರೋ, "ಇಮಮೇವಸ್ಸ ದಾರಕಂ ಉಪಮಂ ಕತ್ವಾ ವಾದಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ ರಾಜಕುಮಾರಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಮುಖೇ ಆಹರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಮುಖೇ ಠಪೇಯ್ಯ। **ಆಹರೇಯ್ಯಸ್ಸಾಹ**ನ್ತಿ ಅಪನೇಯ್ಯಂ ಅಸ್ಸ ಅಹಂ। **ಆದಿಕೇನೇವಾ**ತಿ ಪಠಮಪಯೋಗೇನೇವ। **ಅಭೂತ**ನ್ತಿ ಅಭೂತತ್ಥಂ। **ಅತಚ್ಛ**ನ್ತಿ ನ ತಚ್ಛಂ। **ಅನತ್ಥಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ನ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ನ ವಡ್ಢಿನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ**ತಿ ನೇವ ಪಿಯಾ ನ ಮನಾಪಾ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ ಅಪ್ಪಿಯಪಕ್ಖೇ **ಪಠಮವಾಚಾ** ಅಚೋರಂಯೇವ ಚೋರೋತಿ, ಅದಾಸಂಯೇವ ದಾಸೋತಿ, ಅದುಪ್ಪಯುತ್ತಂಯೇವ ದುಪ್ಪಯುತ್ತೋತಿ ಪವತ್ತಾ। ನ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಭಾಸತಿ। **ದುತಿಯವಾಚಾ** ಚೋರಂಯೇವ ಚೋರೋ ಅಯನ್ತಿಆದಿವಸೇನ ಪವತ್ತಾ। ತಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ನ ಭಾಸತಿ। **ತತಿಯವಾಚಾ** "ಇದಾನಿ ಅಕತಪುಞ್ಞತಾಯ ದುಗ್ಗತೋ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖೋ , ಇಧ ಠತ್ವಾಪಿ ಪುನ ಪುಞ್ಞಂ ನ ಕರೋಸಿ, ದುತಿಯಚಿತ್ತವಾರೇ ಕಥಂ ಚತೂಹಿ ಅಪಾಯೇಹಿ ನ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಪುರೇಕ್ಖಾರೇನ ಧಮ್ಮಪುರೇಕ್ಖಾರೇನ ಅನುಸಾಸನೀಪುರೇಕ್ಖಾರೇನ ಚ ವತ್ತಬ್ಬವಾಚಾ। **ತತ್ರ ಕಾಲಞ್ಞೂ ತಥಾಗತೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ತತಿಯಬ್ಯಾಕರಣೇ ತಸ್ಸಾ ವಾಚಾಯ ಬ್ಯಾಕರಣತ್ಥಾಯ ತಥಾಗತೋ ಕಾಲಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಆದಾನಕಾಲಂ ಗಹಣಕಾಲಂ ಜಾನಿತ್ವಾವ ಬ್ಯಾಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಿಯಪಕ್ಖೇ ಪಠಮವಾಚಾ ಅಟ್ಠಾನಿಯಕಥಾ ನಾಮ। ಸಾ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ - ಏವಂ ಕಿರ ಗಾಮವಾಸಿಮಹಲ್ಲಕಂ ನಗರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಾನಾಗಾರೇ ಪಿವನ್ತಂ ವಞ್ಚೇತುಕಾಮಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಧುತ್ತಾ ಪೀತಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸುರಂ ಪಿವನ್ತಾ "ಇಮಸ್ಸ ನಿವಾಸನಪಾವುರಣಮ್ಪಿ ಹತ್ಥೇ ಭಣ್ಡಕಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಕತಿಕಂ ಅಕಂಸು - "ಏಕೇಕಂ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಕಥಂ ಕಥೇಮ, ಯೋ 'ಅಭೂತ'ನ್ತಿ ಕಥೇಸಿ, ಕಥಿತಂ ವಾ ನ ಸದ್ದಹತಿ, ತಂ ದಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತಮ್ಪಿ ಮಹಲ್ಲಕಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು "ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ತಾತ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಹೋತು ತಾತಾತಿ।

ಏಕೋ ಧುತ್ತೋ ಆಹ - ಮಯ್ಹಂ, ಭೋ ಮಾತು, ಮಯಿ ಕುಚ್ಛಿಗತೇ ಕಪಿಟ್ಠಫಲದೋಹಲೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಪಿಟ್ಠಹಾರಕಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಮಂಯೇವ ಪೇಸೇಸಿ। ಅಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಅಭಿರುಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ

ಪಾದೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಗ್ಗರಂ ವಿಯ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಉಪರಿ ಖಿಪಿಂ; ಅಥ ಸಾಖತೋ ಸಾಖಂ ವಿಚರನ್ತೋ ಫಲಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಓತರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಓರುಯ್ಹ ಮಾತು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಫಲಾನಿ ಮಾತುಯಾ ಅದಾಸಿಂ; ತಾನಿ ಪನ ಮಹನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಚಾಟಿಪ್ಪಮಾಣಾನಿ। ತತೋ ಮೇ ಮಾತರಾ ಏಕಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಾಯ ಸಮಸಟ್ಠಿಫಲಾನಿ ಖಾದಿತಾನಿ। ಮಯಾ ಏಕುಚ್ಛಙ್ಗೇನ ಆನೀತಫಲೇಸು ಸೇಸಕಾನಿ ಕುಲಸನ್ತಕೇ ಗಾಮೇ ಖುದ್ದಕಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಅಹೇಸುಂ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರಂ ಸೋಳಸಹತ್ಥಂ, ಸೇಸಪರಿಕ್ಖಾರಭಣ್ಡಕಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಕಪಿಟ್ಠಫಲೇಹೇವ ಯಾವ ಛದನಂ ಪೂರಿತಂ। ತತೋ ಅತಿರೇಕಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ರಾಸಿಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಅಸೀತಿಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧೋ ಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಕಿಂ ಈದಿಸಂ, ಭೋ ಸಕ್ಕಾ, ಸದ್ದಹಿತುನ್ತಿ?

ಗಾಮಿಕಮಹಲ್ಲಕೋ ತುಣ್ಹೀ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಆಹ - "ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ತಾತಾ, ಮಹನ್ತಂ ರಟ್ಠಂ, ರಟ್ಠಮಹನ್ತತಾಯ ಸಕ್ಕಾ ಸದ್ದಹಿತು"ನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚ ತೇನ, ಏವಂ ಸೇಸೇಹಿಪಿ ತಥಾರೂಪಾಸು ನಿಕ್ಕಾರಣಕಥಾಸು ಕಥಿತಾಸು ಆಹ - ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಾತಾ ಸುಣಾಥ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಕುಲಾನಿ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಕುಲಂ ಮಹಾಕುಲಂ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಅವಸೇಸಖೇತ್ತೇಹಿ ಕಪ್ಪಾಸಖೇತ್ತಂ ಮಹನ್ತತರಂ । ತಸ್ಸ ಅನೇಕಕರೀಸಸತಸ್ಸ ಕಪ್ಪಾಸಖೇತ್ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಏಕೋ ಕಪ್ಪಾಸರುಕ್ಖೋ ಮಹಾ ಅಸೀತಿಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಸಾಖಾ, ತಾಸು ಅವಸೇಸಸಾಖಾ ಫಲಂ ನ ಗಣ್ಹಿಂಸು, ಪಾಚೀನಸಾಖಾಯ ಏಕಮೇವ ಮಹಾಚಾಟಿಮತ್ತಂ ಫಲಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಛ ಅಂಸಿಯೋ, ಛಸು ಅಂಸೀಸು ಛ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಣ್ಡಿಯೋ ಪುಪ್ಫಿತಾ। ಅಹಂ ಮಸ್ಸುಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನ್ಹಾತವಿಲಿತ್ತೋ ಖೇತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಣ್ಡಿಯೋ ಪುಪ್ಫಿತಾ ದಿಸ್ವಾ ರಿತ್ತಕೋವ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಂ। ತಾ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಣ್ಡಿಯೋ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನಾ ಛ ದಾಸಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಮಂ ಏಕಕಂ ಓಹಾಯ ಪಲಾತಾ। ಏತ್ತಕೇ ಅದ್ಧಾನೇ ತೇ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಅಜ್ಜ ದಿಟ್ಠಾ, ತುಮ್ಹೇ ತೇ ಛ ಜನಾ। ತ್ವಂ ನನ್ದೋ ನಾಮ, ತ್ವಂ ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ, ತ್ವಂ ವಡ್ಢಮಾನೋ ನಾಮ, ತ್ವಂ ಚಿತ್ತೋ ನಾಮ ತ್ವಂ ಮಙ್ಗಲೋ ನಾಮ, ತ್ವಂ ಪೋಟ್ಠಿಯೋ ನಾಮಾತಿ ವತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ನಿಸಿನ್ನಕೇಯೇವ ಚೂಳಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತೇ "ನ ಮಯಂ ದಾಸಾ"ತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಅಥ ನೇ ಕಡ್ಢನ್ತೋ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ನೇತ್ವಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ದಾಸೇ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಏವರೂಪಿಂ ಕಥಂ ತಥಾಗತೋ ನ ಭಾಸತಿ।

ದುತಿಯವಾಚಾ ಆಮಿಸಹೇತುಚಾಟುಕಮ್ಯತಾದಿವಸೇನ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾ ಪರೇಸಂ ಥೋಮನವಾಚಾ ಚೇವ, ಚೋರಕಥಂ ರಾಜಕಥನ್ತಿ ಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ ಚ। ತಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ನ ಭಾಸತಿ। **ತತಿಯವಾಚಾ** ಅರಿಯಸಚ್ಚಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಕಥಾ, ಯಂ ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ಸುಣನ್ತಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ನೇವ ತಿತ್ತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಇತಿ ತಥಾಗತೋ ನೇವ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಿಯವಾಚಂ ಭಾಸತಿ ನ ಪಿಯವಾಚಂ। ತತಿಯಂ ತತಿಯಮೇವ ಪನ ಭಾಸಿತಬ್ಬಕಾಲಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಾಸತಿ। ತತ್ಥ ತತಿಯಂ ಅಪ್ಪಿಯವಾಚಂ ಸನ್ಧಾಯ ಹೇಟ್ಠಾ ದಹರಕುಮಾರಉಪಮಾ ಆಗತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೮೭. ಉದಾಹು ಠಾನಸೋವೇತನ್ತಿ ಉದಾಹು ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಕಞಾಣೇನ ತಙ್ಖಣಂಯೇವ ತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಸಞ್ಞಾತೋತಿ** ಞಾತೋ ಪಞ್ಞಾತೋ ಪಾಕಟೋ। **ಧಮ್ಮಧಾತೂತಿ** ಧಮ್ಮಸಭಾವೋ। ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ । ತಂ ಭಗವತಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ಹತ್ಥಗತಂ ಭಗವತೋ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಯಂ ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ, ತಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಠಾನಸೋವ ಪಟಿಭಾತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಯಂ ಪನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಅಭಯರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಬಹುವೇದನೀಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೮೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಬಹುವೇದನೀಯಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತೀತಿ** ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ। ವಾಸಿಫರಸುನಿಖಾದನದಣ್ಡಮುಗ್ಗರಕಾಳಸುತ್ತನಾಳಿಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ವಾ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಸೋ ಪಞ್ಚಙ್ಗೋತಿ ಪಞ್ಞಾತೋ। **ಥಪತೀತಿ** ವಡ್ಢಕೀಜೇಟ್ಠಕೋ। **ಉದಾಯೀತಿ** ಪಣ್ಡಿತಉದಾಯಿತ್ಥೇರೋ।

೮೯. ಪರಿಯಾಯನ್ತಿ ಕಾರಣಂ। **ದ್ವೇಪಾನನ್ದಾತಿ** ದ್ವೇಪಿ, ಆನನ್ದ। **ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ** ಕಾರಣೇನ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕವಸೇನ **ದ್ವೇ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸುಖಾದಿವಸೇನ **ತಿಸ್ಸೋ,** ಇನ್ದ್ರಿಯವಸೇನ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಾದಿಕಾ **ಪಞ್ಚ,** ದ್ವಾರವಸೇನ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾದಿಕಾ **ಛ,** ಉಪವಿಚಾರವಸೇನ "ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಟ್ಠಾನಿಯಂ ರೂಪಂ ಉಪವಿಚರತೀ"ತಿಆದಿಕಾ **ಅಟ್ಠಾರಸ,** ಛ ಗೇಹಸ್ಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ಸೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ಗೇಹಸ್ಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಿ ದೋಮನಸ್ಸಾನಿ, ಛ ಗೇಹಸ್ಸಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಛ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾತಿ ಏವಂ **ಛತ್ತಿಂಸ,** ತಾ ಅತೀತೇ ಛತ್ತಿಂಸ, ಅನಾಗತೇ ಛತ್ತಿಂಸ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಛತ್ತಿಂಸಾತಿ ಏವಂ **ಅಟ್ಠವೇದನಾಸತಂ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೯೦. ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಆನನ್ದ, ಕಾಮಗುಣಾತಿ ಅಯಂ ಪಾಟಿಏಕ್ಕೋ ಅನುಸನ್ಧಿ। ನ ಕೇವಲಮ್ಪಿ ದ್ವೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ವೇದನಾ ಭಗವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಏಕಾಪಿ ವೇದನಾ ಕಥಿತಾ। ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸ್ಸ ಥಪತಿನೋ ವಾದಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತುಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ।

ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರನ್ತಿ ಸುನ್ದರತರಂ। **ಪಣೀತತರನ್ತಿ** ಅತಪ್ಪಕತರಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಸಾಪಿ ಸನ್ತಟ್ಠೇನ ಪಣೀತಟ್ಠೇನ ಚ ಸುಖನ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಛ ಗೇಹಸ್ಸಿತಾನಿ ಸುಖನ್ತಿ ವುತ್ತಾನಿ। ನಿರೋಧೋ ಅವೇದಯಿತಸುಖವಸೇನ ಸುಖಂ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣವಸೇನ ಹಿ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿವಸೇನ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವೇದಯಿತಸುಖಂ ನಾಮ। ನಿರೋಧೋ ಅವೇದಯಿತಸುಖಂ ನಾಮ। ಇತಿ ವೇದಯಿತಸುಖಂ ವಾ ಹೋತು ಅವೇದಯಿತಸುಖಂ ವಾ, ತಂ ನಿದ್ದುಕ್ಖಭಾವಸಙ್ಖಾತೇನ ಸುಖಟ್ಠೇನ ಏಕನ್ತಸುಖಮೇವ ಜಾತಂ।

೯೧. ಯತ್ಥ ಯತ್ಥಾತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ। **ಸುಖಂ ಉಪಲಬ್ಭತೀತಿ** ವೇದಯಿತಸುಖಂ ವಾ ಅವೇದಯಿತಸುಖಂ ವಾ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। **ತಂ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀತಿ** ತಂ ಸಬ್ಬಂ ತಥಾಗತೋ ನಿದ್ದುಕ್ಖಭಾವಂ ಸುಖಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪಞ್ಞಪೇತೀತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನೇವ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸೀತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಬಹುವೇದನೀಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಅಪಣ್ಣಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೯೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಅಪಣ್ಣಕಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಚಾರಿಕನ್ತಿ** ಅತುರಿತಚಾರಿಕಂ।

೯೩. ಅತ್ಥಿ ಪನ ವೋ ಗಹಪತಯೋತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆಹ? ಸೋ ಕಿರ ಗಾಮೋ ಅಟವಿದ್ವಾರೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ। ನಾನಾವಿಧಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿವಸಂ ಮಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಯಂ ತಂ ಗಾಮಂ ವಾಸತ್ಥಾಯ ಉಪೇನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಾನಿ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಪಾನಕಾನಿ ದತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದೇನ್ತಿ। ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮನ್ತಯಮಾನಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ "ಅತ್ಥಿ ಪನ ವೋ ಗಹಪತಯೋ ಕಿಞ್ಚಿ ದಸ್ಸನಂ ಗಹಿತ"ನ್ತಿ? ನತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇತಿ। "ಗಹಪತಯೋ ವಿನಾ ದಸ್ಸನೇನ ಲೋಕೋ ನ ನಿಯ್ಯಾತಿ, ಏಕಂ ದಸ್ಸನಂ ರುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ,

‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ದಸ್ಸನಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತಾ। ಅಪರದಿವಸೇ ಅಞ್ಞೇ ಆಗತಾ। ತೇಪಿ ತಥೇವ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ತೇ ತೇಸಂ “ಆಮ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಮೇಸು ದಿವಸೇಸು ತುಮ್ಹಾದಿಸಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ಅಮ್ಹೇ ಇದಂ ದಸ್ಸನಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಗತಾ”ತಿ ಆರೋಚೇಸುಂ। “ತೇ ಬಾಲಾ ಕಿಂ ಜಾನನ್ತಿ? ‘ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ’ತಿ ಉಚ್ಛೇದದಸ್ಸನಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಏವಂ ತೇಪಿ ಉಚ್ಛೇದದಸ್ಸನಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತಾ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಅಞ್ಞೇ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಂ, ಅಞ್ಞೇ ಅನ್ತಾನನ್ತಂ , ಅಞ್ಞೇ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪನ್ತಿ ಏವಂ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸುಂ। ತೇ ಪನ ಏಕದಿಟ್ಠಿಯಮ್ಪಿ ಪತಿಟ್ಠಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ ಭಗವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಹಿತತ್ಥಾಯ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ “ಅತ್ಥಿ ಪನ ವೋ ಗಹಪತಯೋ”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆಕಾರವತೀ**ತಿ ಕಾರಣವತೀ ಸಹೇತುಕಾ। **ಅಪಣ್ಣಕೋ**ತಿ ಅವಿರದ್ಧೋ ಅದ್ವೇಜ್ಝಗಾಮೀ ಏಕಂಸಗಾಹಿಕೋ।

೯೪. **ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನ**ನ್ತಿಆದಿ ದಸವತ್ಥುಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಸುತ್ತೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಾ। ತಥಾ ತಬ್ಬಿಪಚ್ಚನೀಕಭೂತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ।

೯೫. **ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸ**ನ್ತಿ ಯೋ ನೇಸಂ ಅಕುಸಲತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಭಾವೇ ಆನಿಸಂಸೋ, ಯೋ ಚ ವೋದಾನಪಕ್ಖೋ ವಿಸುದ್ಧಿಪಕ್ಖೋ, ತಂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತೀ**ತಿ ಅಭೂತಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾಪನಾ । **ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತೀ**ತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಂ ಕೋ ಅಞ್ಞೋ ಅತ್ತನೋ ದಸ್ಸನಂ ಪರೇ ಗಣ್ಹಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಕ್ಖಿಪತಿ। **ಪರಂ ವಮ್ಭೇತೀ**ತಿ ಏತ್ತಕೇಸು ಜನೇಸು ಏಕೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ದಸ್ಸನಂ ಪರೇ ಗಣ್ಹಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಏವಂ ಪರಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಖಿಪತಿ। **ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಮಿಚ್ಛಾದಸ್ಸನಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸೇವ ಸುಸೀಲ್ಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲಭಾವೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ। **ಏವಮಸ್ಸಿಮೇ**ತಿ ಏವಂ ಅಸ್ಸ ಇಮೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಆದಯೋ ಸತ್ತ। ಅಪರಾಪರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನವಸೇನ ಪನ ತೇಯೇವ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ನಾಮ।

ತತ್ರಾತಿ ತಾಸು ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಲದ್ಧೀಸು। **ಕಲಿಗ್ಗಹೋ**ತಿ ಪರಾಜಯಗ್ಗಾಹೋ। **ದುಸ್ಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ**ತಿ ದುಗ್ಗಹಿತೋ ದುಪ್ಪರಾಮಟ್ಠೋ। **ಏಕಂಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಏಕನ್ತಂ ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಸಕವಾದಮೇವ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, “ಸಚೇ ಖೋ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ”ತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇಯೇವ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಾವಹೋ ಹೋತಿ। **ರಿಞ್ಚತೀ**ತಿ ವಜ್ಜೇತಿ।

೯೬. **ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತೀ**ತಿ ಭೂತಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾಪನಾ।

ಕಟಗ್ಗಹೋತಿ ಜಯಗ್ಗಾಹೋ। **ಸುಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ**ತಿ ಸುಗ್ಗಹಿತೋ ಸುಪರಾಮಟ್ಠೋ। **ಉಭಯಂಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಉಭಯನ್ತಂ ಉಭಯಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಸಕವಾದಂ ಪರವಾದಞ್ಚ ಫರಿತ್ವಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ “ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ”ತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ “ಸಚೇ ಖೋ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ”ತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಾವಹೋ ಹೋತಿ। ಪರತೋಪಿ ಏಕಂಸಉಭಯಂಸೇಸು ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೯೭. **ಕರೋತೋ**ತಿ ಸಹತ್ಥಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ। **ಕಾರಯತೋ**ತಿ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇನ್ತಸ್ಸ। **ಛಿನ್ದತೋ**ತಿ ಪರೇಸಂ ಹತ್ಥಾದೀನಿ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ। **ಪಚತೋ**ತಿ ದಣ್ಡೇನ ಪೀಳೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ತಜ್ಜೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ। **ಸೋಚಯತೋ**ತಿ ಪರಸ್ಸ ಭಣ್ಡಹರಣಾದೀಹಿ ಸೋಕಂ ಸಯಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಪಿ ಪರೇಹಿ ಕಾರೇನ್ತಸ್ಸಪಿ। **ಕಿಲಮತೋ**ತಿ ಆಹಾರೂಪಚ್ಛೇದ-ಬನ್ಧನಾಗಾರಪ್ಪವೇಸನಾದೀಹಿ ಸಯಂ ಕಿಲಮನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪರೇಹಿ ಕಿಲಮಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ। **ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ**ತಿ ಪರಂ ಫನ್ದನ್ತಂ ಫನ್ದನಕಾಲೇ ಸಯಮ್ಪಿ ಫನ್ದತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಫನ್ದಾಪಯತೋ। **ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ**ತಿ ಪಾಣಂ ಹನನ್ತಸ್ಸಪಿ ಹನಾಪೇನ್ತಸ್ಸಪಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕರಣಕಾರಾಪನವಸೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸನ್ಧಿನ್ತಿ ಘರಸನ್ಧಿಂ। **ನಿಲ್ಲೋಪನ್ತಿ** ಮಹಾವಿಲೋಪಂ। **ಏಕಾಗಾರಿಕನ್ತಿ** ಏಕಮೇವ ಘರಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ವಿಲುಮ್ಪನಂ। **ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋತಿ** ಆಗತಾಗತಾನಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದನತ್ಥಂ ಮಗ್ಗೇ ತಿಟ್ಠತೋ। **ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪನ್ತಿ** ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪಂ ಕರೋಮೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಕರೋತೋಪಿ ಪಾಪಂ ನ ಕರೀಯತಿ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಂ। ಸತ್ತಾ ಪನ ಕರೋಮಾತಿ ಏವಂಸಞ್ಞಿನೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನಾತಿ** ಖುರನೇಮಿನಾ, ಖುರಧಾರಸದಿಸಪರಿಯನ್ತೇನ ವಾ। **ಏಕಂ ಮಂಸಖಲನ್ತಿ** ಏಕಂ ಮಂಸರಾಸಿಂ। **ಪುಞ್ಜನ್ತಿ** ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ತತೋನಿದಾನನ್ತಿ** ಏಕಮಂಸಖಲಕರಣನಿದಾನಂ। ದಕ್ಖಿಣತೀರೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಕ್ಖಳಾ ದಾರುಣಾ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ **ಹನನ್ತೋತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಉತ್ತರತೀರೇ ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಸನ್ನಾ ಬುದ್ಧಮಾಮಕಾ ಧಮ್ಮಮಾಮಕಾ ಸಙ್ಘಮಾಮಕಾ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ **ದದನ್ತೋತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಯಜನ್ತೋತಿ** ಮಹಾಯಾಗಂ ಕರೋನ್ತೋ। **ದಮೇನಾತಿ** ಇನ್ದ್ರಿಯದಮೇನ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮೇನ। **ಸಂಯಮೇನಾತಿ** ಸೀಲಸಂಯಮೇನ। **ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನಾತಿ** ಸಚ್ಚವಚನೇನ। **ಆಗಮೋತಿ** ಆಗಮನಂ, ಪವತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಪಾಪಪುಞ್ಞಾನಂ ಕಿರಿಯಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೋಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಪುರಿಮವಾರೇ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ।

೧೦೦. **ನತ್ಥಿ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋತಿ** ಏತ್ಥ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೇತುವೇವಚನಂ। ಉಭಯೇನಾಪಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಕಮೇವ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದಿಸಂಕಿಲೇಸಪಚ್ಚಯಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಾದಿವಿಸುದ್ಧಿಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। **ನತ್ಥಿ ಬಲಂ, ನತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಥಾಮೋ, ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋತಿ** ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಿತುಂ ವಾ ವಿಸುಜ್ಝಿತುಂ ವಾ ಬಲಂ ವಾ ವೀರಿಯಂ ವಾ ಪುರಿಸೇನ ಕಾತಬ್ಬೋ ನಾಮ ಪುರಿಸಥಾಮೋ ವಾ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ ವಾ ನತ್ಥಿ।

ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾತಿ ಓಟ್ಠಗೋಣಗದ್ರಭಾದಯೋ ಅನವಸೇಸೇ ನಿದಸ್ಸೇನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾತಿ** ಏಕಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಪಾಣೋ ದ್ವಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಪಾಣೋತಿ ಆದಿವಸೇನ ವದನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾತಿ** ಅಣ್ಡಕೋಸವತ್ಥಿಕೋಸೇಸು ಭೂತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಾತಿ** ಸಾಲಿಯವಗೋಧುಮಾದಯೋ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ। ತೇಸು ಹೇತೇ ವಿರುಹನಭಾವೇನ ಜೀವಸಞ್ಞಿನೋ। **ಅವಸಾ ಅಬಲಾ ಅವೀರಿಯಾತಿ** ತೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ವಸೋ ವಾ ಬಲಂ ವಾ ವೀರಿಯಂ ವಾ ನತ್ಥಿ। **ನಿಯತಿಸಙ್ಗತಿಭಾವಪರಿಣತಾತಿ** ಏತ್ಥ **ನಿಯತೀತಿ** ನಿಯತತಾ। **ಸಙ್ಗತೀತಿ** ಛನ್ನಂ ಅಭಿಜಾತೀನಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗಮನಂ। **ಭಾವೋತಿ** ಸಭಾವೋಯೇವ। ಏವಂ ನಿಯತಿಯಾ ಚ ಸಙ್ಗತಿಯಾ ಚ ಭಾವೇನ ಚ ಪರಿಣತಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರತಂ ಪತ್ತಾ। ಯೇನ ಹಿ ಯಥಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಸೋ ತಥೇವ ಭವತಿ। ಯೇನ ನೋ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಸೋ ನ ಭವತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ। **ಛಸ್ವೇವಾಭಿಜಾತೀಸೂತಿ** ಛಸು ಏವ ಅಭಿಜಾತೀಸು ಠತ್ವಾ ಸುಖಞ್ಚ ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಸುಖದುಕ್ಖಭೂಮಿ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ।

ತತ್ಥ ಛ ಅಭಿಜಾತಿಯೋ ನಾಮ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿ ನೀಲಾಭಿಜಾತಿ ಲೋಹಿತಾಭಿಜಾತಿ ಹಲಿದ್ದಾಭಿಜಾತಿ ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿ ಪರಮಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತೀತಿ। ತತ್ಥ ಸಾಕುಣಿಕೋ ಸೂಕರಿಕೋ ಲುದ್ದೋ ಮಚ್ಛಘಾತಕೋ ಚೋರೋ ಚೋರಘಾತಕೋ, ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಅಯಂ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿ ನಾಮ। ಭಿಕ್ಖೂ ನೀಲಾಭಿಜಾತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇ ಕಿರ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಕಣ್ಟಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಿ। "ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಕಣ್ಟಕವುತ್ತಿನೋ"ತಿ ಅಯಞ್ಹಿ ನೇಸಂ ಪಾಳಿಯೇವ। ಅಥ ವಾ ಕಣ್ಟಕವುತ್ತಿಕಾ ಏವಂ ನಾಮ ಏಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾತಿ ವದನ್ತಿ। "ಸಮಣಕಣ್ಟಕವುತ್ತಿಕಾ"ತಿಪಿ ಹಿ ನೇಸಂ ಪಾಳಿ। ಲೋಹಿತಾಭಿಜಾತಿ ನಾಮ ನಿಗಣ್ಠಾ ಏಕಸಾಟಕಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಇಮೇ ಕಿರ ಪುರಿಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಪಣ್ಡರತರಾ। ಗಿಹೀ ಅಚೇಲಕಸಾವಕಾ ಹಲಿದ್ದಾಭಿಜಾತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಇತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕೇ ನಿಗಣ್ಠೇಹಿಪಿ ಜೇಟ್ಠಕತರೇ ಕರೋನ್ತಿ। ನನ್ದೋ, ವಚ್ಛೋ, ಸಙ್ಕಿಚ್ಚೋ, ಅಯಂ ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇ ಕಿರ ಪುರಿಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಪಣ್ಡರತರಾ। ಆಜೀವಕೇ ಪನ ಪರಮಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇ ಕಿರ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪಣ್ಡರತರಾ।

ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಪಠಮಂ ಸಾಕುಣಿಕಾದಯೋವ ಹೋನ್ತಿ, ತತೋ ವಿಸುಜ್ಝಮಾನಾ ಸಕ್ಯಸಮಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತೋ ವಿಸುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿಗಣ್ಠಾ, ತತೋ ಆಜೀವಕಸಾವಕಾ, ತತೋ ನನ್ದಾದಯೋ, ತತೋ ಆಜೀವಕಾತಿ ಅಯಮೇತೇಸಂ ಲದ್ಧಿ।

ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೋ ವುತ್ತಪಚ್ಚನೀಕೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಮಿಧಾಪಿ ಪುರಿಮವಾರೇ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ।

ಇಮಾಸು ಪನ ತೀಸು ದಿಟ್ಠೀಸು ನತ್ಥಿಕದಿಟ್ಠಿ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ಅಕಿರಿಯದಿಟ್ಠಿ ಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ಅಹೇತುಕದಿಟ್ಠಿ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಪಟಿಬಾಹತಿ। ತತ್ಥ ಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಬಾಹನ್ತೇನಾಪಿ ವಿಪಾಕೋ ಪಟಿಬಾಹಿತೋ ಹೋತಿ, ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಬಾಹನ್ತೇನಾಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಬಾಹಿತಂ। ಇತಿ ಸಬ್ಬೇಪೇತೇ ಅತ್ಥತೋ ಉಭಯಪಟಿಬಾಹಕಾ ನತ್ಥಿಕವಾದಾ ಚೇವ ಅಹೇತುಕವಾದಾ ಅಕಿರಿಯವಾದಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇಸಂ ಲದ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ವೀಮಂಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ - "ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಕರೋತೋ ನ ಕರಿಯತಿ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ"ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ , ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ಹೋತಿ, ಜವನಾನಿ ಜವನ್ತಿ, ಪಠಮಜವನೇ ಸತೇಕಿಚ್ಛಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಾದೀಸು। ಸತ್ತಮೇ ಬುದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ಅತೇಕಿಚ್ಛಾ ಅನಿವತ್ತಿನೋ ಅರಿಟ್ಠಕಣ್ಟಕಸದಿಸಾ।

ತತ್ಥ ಕೋಚಿ ಏಕಂ ದಸ್ಸನಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ಕೋಚಿ ದ್ವೇ, ಕೋಚಿ ತೀಣಿಪಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೇಪಿ ದ್ವೀಸು ತೀಸು ಓಕ್ಕನ್ತೇಸುಪಿ ನಿಯತಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋವ ಹೋತಿ, ಪತ್ತೋ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಾವರಣಞ್ಚೇವ ಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗಾವರಣಞ್ಚ, ಅಭಬ್ಬೋ ತಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ ಸಗ್ಗಮ್ಪಿ ಗನ್ತುಂ, ಪಗೇವ ಮೋಕ್ಖಂ। ವಟ್ಟಖಾಣು ನಾಮೇಸ ಸತ್ತೋ ಪಥವೀಗೋಪಕೋ। ಕಿಂ ಪನೇಸ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ನಿಯತೋ ಹೋತಿ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಮ್ಪೀತಿ? ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ನಿಯತೋ, ಆಸೇವನವಸೇನ ಪನ ಭವನ್ತರೇಪಿ ತಂ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ರೋಚೇತಿಯೇವ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಹಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭವತೋ ವುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ತಸ್ಮಾ ಅಕಲ್ಯಾಣಜನಂ, ಆಸೀವಿಸಮಿವೋರಗಂ।
ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಭೂತಿಕಾಮೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋತಿ॥

೧೦೩. **ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆರುಪ್ಪಾ**ತಿ ಅರೂಪಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ನಾಮ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ನತ್ಥಿ। **ಮನೋಮಯಾ**ತಿ ಝಾನಚಿತ್ತಮಯಾ। **ಸಞ್ಞಾಮಯಾ**ತಿ ಅರೂಪಜ್ಝಾನಸಞ್ಞಾಯ ಸಞ್ಞಾಮಯಾ। **ರೂಪಾನಂಯೇವ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಯಂ ಲಾಭೀ ವಾ ಹೋತಿ ತಕ್ಕೀ ವಾ। ಲಾಭೀ ನಾಮ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಲಾಭೀ। ತಸ್ಸ ರೂಪಾವಚರೇ ಕಙ್ಖಾ ನತ್ಥಿ, ಅರೂಪಾವಚರಲೋಕೇ ಅತ್ಥಿ । ಸೋ - "ಅಹಂ ಆರುಪ್ಪಾ ಅತ್ಥೀತಿ ವದನ್ತಾನಮ್ಪಿ ನತ್ಥೀತಿ ವದನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಸುಣಾಮಿ, ಅತ್ಥಿ ನತ್ಥೀತಿ ಪನ ನ ಜಾನಾಮಿ। ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಪದಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಅರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಆರುಪ್ಪಾ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ರೂಪಾವಚರಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ಮೇ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಪಣ್ಣಕೋವ ಅವಿರದ್ಧೋವ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ತಕ್ಕೀ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಜ್ಝಾನೋ, ತಸ್ಸಾಪಿ ರೂಪಜ್ಝಾನೇ ಕಙ್ಖಾ ನತ್ಥಿ, ಅರೂಪಲೋಕೇ ಪನ ಅತ್ಥಿ। ಸೋ - "ಅಹಂ ಆರುಪ್ಪಾ ಅತ್ಥೀತಿ ವದನ್ತಾನಮ್ಪಿ ನತ್ಥೀತಿ ವದನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಸುಣಾಮಿ, ಅತ್ಥಿ ನತ್ಥೀತಿ ಪನ ನ ಜಾನಾಮಿ। ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ಪದಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಅರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಆರುಪ್ಪಾ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ರೂಪಾವಚರಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ಮೇ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಪಣ್ಣಕೋವ ಅವಿರದ್ಧೋವ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ।

೧೦೪. **ಭವನಿರೋಧೋ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಸಾರಾಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ**ತಿ ರಾಗವಸೇನ ವಟ್ಟೇ ರಜ್ಜನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ। **ಸಂಯೋಗಾಯಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ಸಂಯೋಜನತ್ಥಾಯ। **ಅಭಿನನ್ದನಾಯಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಅಭಿನನ್ದನಾಯ। **ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಲಾಭೀ ವಾ ಹೋತಿ ತಕ್ಕೀ ವಾ। ಲಾಭೀ ನಾಮ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀ। ತಸ್ಸ ಆರುಪ್ಪೇ ಕಙ್ಖಾ ನತ್ಥಿ, ನಿಬ್ಬಾನೇ ಅತ್ಥಿ। ಸೋ - "ಅಹಂ ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೀತಿಪಿ ನತ್ಥೀತಿಪಿ ಸುಣಾಮಿ, ಸಯಂ ನ ಜಾನಾಮಿ। ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ನಿರೋಧೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ। ನೋ ಚೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಆರುಪ್ಪೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ತಕ್ಕೀ ಪನ ಏಕಸಮಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ನ ಲಾಭೀ, ಆರುಪ್ಪೇ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ನತ್ಥಿ, ಭವನಿರೋಧೇ ಅತ್ಥಿ। ಸೋ - "ಅಹಂ

ನಿರೋಧೋ ಅತ್ಥೀತಿಪಿ ನತ್ಥೀತಿಪಿ ಸುಣಾಮಿ, ಸಯಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಪದಟ್ಠಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ನಿರೋಧೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ। ನೋ ಚೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಆರುಪ್ಪೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ಏತ್ಥಾಹ - "ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನನ್ತಿಆದೀನಿ ತಾವ ಅಪಣ್ಣಕಾನಿ ಭವನ್ತು, ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನನ್ತಿಆದೀನಿ ಪನ ಕಥಂ ಅಪಣ್ಣಕಾನೀ"ತಿ। ಗಹಣವಸೇನ। ತಾನಿ ಹಿ ಅಪಣ್ಣಕಂ ಅಪಣ್ಣಕನ್ತಿ ಏವಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಅಪಣ್ಣಕಾನಿ ನಾಮ ಜಾತಾನಿ।

೧೦೫. **ಚತ್ತಾರೋಮೇ**ತಿ ಅಯಂ ಪಾಟಿಏಕ್ಕೋ ಅನುಸನ್ಧಿ। ನತ್ಥಿಕವಾದೋ, ಅಹೇತುಕವಾದೋ ಅಕಿರಿಯವಾದೋ, ಆರುಪ್ಪಾ ನತ್ಥಿ ನಿರೋಧೋ ನತ್ಥೀತಿ ಏವಂವಾದಿನೋ ಚ ದ್ವೇತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಾ ಹೇಟ್ಠಾ ತಯೋ ಪುಗ್ಗಲಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿಕವಾದಾದಯೋ ಪಞ್ಚ ಏಕೋ ಚತುತ್ಥಪುಗ್ಗಲೋವ ಹೋತಿ। ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಭಗವಾ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಂ ಅತ್ಥತೋ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಅಪಣ್ಣಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಠಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಭಿಕ್ಖುವಗ್ಗೋ

೧. ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦೭. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾಯಂ ವಿಹರತೀ**ತಿ ವೇಳುವನವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಚ್ಚನ್ತೇ ಪಧಾನಘರಸಙ್ಖೇಪೇ ವಿವೇಕಕಾಮಾನಂ ವಸನತ್ಥಾಯ ಕತೇ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಪಾಸಾದೇ ಪವಿವೇಕಂ ಬ್ರೂಹಯನ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಕಣ್ಟಕೋ ನಾಮ ಜಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಿಖಿಣೋವ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವಂ ಅಯಮ್ಪಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಸಾಮಣೇರಕಾಲೇಯೇವ ಪವಿವೇಕಂ ಬ್ರೂಹಯಮಾನೋ ತತ್ಥ ವಿಹಾಸಿ। **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ। **ಆಸನ**ನ್ತಿ ಪಕತಿಪಞ್ಞತ್ತಮೇವೇತ್ಥ ಆಸನಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಠಪೇಸಿ। **ಉದಕಾಧಾನೇ**ತಿ ಉದಕಭಾಜನೇ। "ಉದಕಟ್ಠಾನೇ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ।

ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸೀತಿ ಓವಾದದಾನತ್ಥಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ। ಭಗವತಾ ಹಿ ರಾಹುಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಕತಾ। ಸಾಮಣೇರಪಞ್ಹಂ ಥೇರಸ್ಸೇವ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ರಾಹುಲಸಂಯುತ್ತಂ ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ಚೂಳರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಮಿದಂ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತನ್ತಿ।

ಅಯಞ್ಹಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಭಗವನ್ತಂ ಚೀವರಕಣ್ಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ದಾಯಜ್ಜಂ ಮೇ ಸಮಣ ದೇಹೀ"ತಿ ದಾಯಜ್ಜಂ ಯಾಚಮಾನೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ। ಅಥ ಭಗವಾ ದಹರಕುಮಾರಾ ನಾಮ ಯುತ್ತಾಯುತ್ತಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ, ಓವಾದಮಸ್ಸ ದೇಮೀತಿ ರಾಹುಲಕುಮಾರಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಸಾಮಣೇರೇನ ನಾಮ, ರಾಹುಲ, ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತ್ವಂ ಕಥಯಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ಕಥಂ ಕಥೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧೇಹಿ ಅವಿಜಹಿತಂ ದಸಪುಚ್ಛಂ ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ - "ಏಕೋ ಪಞ್ಹೋ ಏಕೋ ಉದ್ದೇಸೋ ಏಕಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ದ್ವೇ ಪಞ್ಹಾ… ಪೇ॰… ದಸ ಪಞ್ಹಾ ದಸ ಉದ್ದೇಸಾ ದಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾತಿ। ಏಕಂ ನಾಮ ಕಿಂ? ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ…ಪೇ॰… ದಸ ನಾಮ ಕಿಂ? ದಸಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಹಾತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೪.೧೦) ಇಮಂ ಸಾಮಣೇರಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ। ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ದಹರಕುಮಾರಾ ನಾಮ ಪಿಯಮುಸಾವಾದಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅದಿಟ್ಠಮೇವ ದಿಟ್ಠಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ, ದಿಟ್ಠಮೇವ ನ ದಿಟ್ಠಂ ಅಮ್ಹೇಹೀತಿ ವದನ್ತಿ ಓವಾದಮಸ್ಸ ದೇಮೀ"ತಿ ಅಕ್ಖೀಹಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾಪಿ ಸುಖಸಞ್ಜಾನನತ್ಥಂ ಪಠಮಮೇವ ಚತಸ್ಸೋ ಉದಕಾಧಾನೂಪಮಾಯೋ , ತತೋ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿಉಪಮಾಯೋ ಏಕಂ ಆದಾಸೂಪಮಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ಕಥೇಸಿ। ಚತೂಸು ಪನ ಪಚ್ಚಯೇಸು ತಣ್ಹಾವಿವಟ್ಟನಂ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತುಪನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ **ರಾಹುಲಸುತ್ತಂ** (ಸು॰ ನಿ॰ ರಾಹುಲಸುತ್ತ) ಕಥೇಸಿ। ಆಗತಾಗತಟ್ಠಾನೇ ಭವೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ನ ಕತ್ತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ರಾಹುಲಸಂಯುತ್ತಂ** (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೮ ಆದಯೋ) ಕಥೇಸಿ। "ಅಹಂ ಸೋಭಾಮಿ, ಮಮ ವಣ್ಣಾಯತನಂ ಪಸನ್ನ"ನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗೇಹಸ್ಸಿತಛನ್ದರಾಗೋ ನ ಕತ್ತಬ್ಬೋತಿ **ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ** ಕಥೇಸಿ।

ತತ್ಥ ರಾಹುಲಸುತ್ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಕಾಲೇ ವುತ್ತನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತಞ್ಹಿ ಅಭಿಣ್ಹೋವಾದವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ರಾಹುಲಸಂಯುತ್ತಂ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಅವಸ್ಸಿಕಭಿಕ್ಖುಕಾಲಾ ವುತ್ತಂ। ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ಅಟ್ಠಾರಸ ವಸ್ಸಸಾಮಣೇರಕಾಲೇ ವುತ್ತಂ। ಚೂಳರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ಅವಸ್ಸಿಕಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ವುತ್ತಂ। ಕುಮಾರಕಪಞ್ಹಞ್ಚ ಇದಞ್ಚ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಸಾಮಣೇರಕಾಲೇ ವುತ್ತಂ। ತೇಸು ರಾಹುಲಸುತ್ತಂ ಅಭಿಣ್ಹೋವಾದತ್ಥಂ, ರಾಹುಲಸಂಯುತ್ತಂ, ಥೇರಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಬ್ಭಗಹಣತ್ಥಂ, ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಂ ಗೇಹಸ್ಸಿತಛನ್ದರಾಗವಿನೋದನತ್ಥಂ, ಚೂಳರಾಹುಲೋವಾದಂ ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಚದಸ-ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚನೀಯ-ಧಮ್ಮಪರಿಪಾಕಕಾಲೇ ಅರಹತ್ತಗಾಹಾಪನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಚ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ ರಾಹುಲತ್ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಇದಮಾಹ -

“ಕಿಕೀವ ಬೀಜಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಾಮರೀ ವಾಲಮುತ್ತಮಂ।
ನಿಪಕೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಮಮಂ ರಕ್ಖಿ ತಥಾಗತೋ”ತಿ॥ (ಅಪ॰ ೧.೨.೮೩)।

ಸಾಮಣೇರಪಞ್ಹಂ ಅಯುತ್ತವಚನಪಹಾನತ್ಥಂ, ಇದಂ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದಸ್ಸ ಅಕರಣತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ**ತಿ ಪಸ್ಸಸಿ ನು। **ಪರಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಥೋಕಂ। **ಸಾಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ। **ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ಅಧೋಮುಖಂ ಕತ್ವಾ। **ಉಕ್ಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ಉತ್ತಾನಂ ಕತ್ವಾ।

೧೦೮. **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ**ತಿ ಅಯಂ ಉಪಮಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಸಂವರರಹಿತಸ್ಸ ಓಪಮ್ಮದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಈಸಾದನ್ತೋ**ತಿ ರಥೀಸಾಸದಿಸದನ್ತೋ । **ಉರುಳ್ಹವಾ**ತಿ ಅಭಿವಡ್ಢಿತೋ ಆರೋಹಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಅಭಿಜಾತೋ**ತಿ ಸುಜಾತೋ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ**ತಿ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಓತಿಣ್ಣಪುಬ್ಬೋ। **ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ಆಗತಾಗತೇ ಪವಟ್ಟೇನ್ತೋ ಘಾತೇತಿ। ಪುರತ್ಥಿಮಕಾಯಾದೀಸು ಪನ ಪುರತ್ಥಿಮಕಾಯೇನ ತಾವ ಪಟಿಸೇನಾಯ ಫಲಕಕೋಟ್ಠಕಮುಣ್ಡಪಾಕಾರಾದಯೋ ಪಾತೇತಿ, ತಥಾ ಪಚ್ಛಿಮಕಾಯೇನ। ಸೀಸೇನ ಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಏತಂ ಪದೇಸಂ ಮದ್ದಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತಿ, ಏತ್ತಕೇನ ಸತಮ್ಪಿ ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ದ್ವೇಧಾ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಕಣ್ಣೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ಆಗತಾಗತೇ ಸರೇ ಕಣ್ಣೇಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಾತನಂ। ದನ್ತೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ಪಟಿಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಹತ್ಥಾರೋಹಅಸ್ಸಾರೋಹಪದಾದೀನಂ ವಿಜ್ಝನಂ। ನಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಬನ್ಧಾಯ ದೀಘಾಸಿಲಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಅಯಮುಸಲೇನ ವಾ ಛೇದನಭೇದನಂ। **ರಕ್ಖತೇವ ಸೋಣ್ಡ**ನ್ತಿ ಸೋಣ್ಡಂ ಪನ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ರಕ್ಖತಿ।

ತತ್ಥಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಿನೋ ಕರಣೇ। **ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತ**ನ್ತಿ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ, ಪರೇಸಂ ಜಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಪರಾಜಯಂ ಪಸ್ಸೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ। **ಸೋಣ್ಡಾಯಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ಅಯಮುಗ್ಗರಂ ವಾ ಖದಿರಮುಸಲಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಅಟ್ಠಾರಸಹತ್ಥಟ್ಠಾನಂ ಮದ್ದತಿ। **ಪರಿಚ್ಚತ್ತ**ನ್ತಿ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಂ, ಇದಾನಿ ಹತ್ಥಿಯೋಧಾದೀಸು ನ ಕುತೋಚಿ ಭಾಯತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜಯಂ ಪರೇಸಞ್ಚ ಪರಾಜಯಂ ಪಸ್ಸೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ। **ನಾಹಂ ತಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಾದಿಆಪತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮೇ ವಾ ಮಾತುಘಾತಕಾದಿಕಮ್ಮೇಸು ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪಂ ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ತಸ್ಮಾ ತಿಹ ತೇ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದಿನೋ ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪಾಪಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತಯಾ ಹಸಾಯಪಿ ದವಕಮ್ಯತಾಯಪಿ ಮುಸಾ ನ ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತ್ಥೋ**ತಿ ಓಲೋಕನತ್ಥೋ, ಯಂ ಮುಖೇ ವಜ್ಜಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ**ತಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ।

೧೦೯. **ಸಸಕ್ಕಂ ನ ಕರಣೀಯ**ನ್ತಿ ಏಕಂಸೇನೇವ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। **ಪಟಿಸಂಹರೇಯ್ಯಾಸೀ**ತಿ ನಿವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ ಮಾ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। **ಅನುಪದಜ್ಜೇಯ್ಯಾಸೀ**ತಿ ಅನುಪದೇಯ್ಯಾಸಿ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇಯ್ಯಾಸಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। **ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖೀ**ತಿ ರತ್ತಿಞ್ಚ ದಿವಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಮಾನೋ।

೧೧೧. **ಅಟ್ಟೀಯಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಟೇನ ಪೀಳಿತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। **ಹರಾಯಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಲಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। **ಜಿಗುಚ್ಛಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಗೂಥಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿಯ ಜಿಗುಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಾ। ಮನೋಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪನ ಅದೇಸನಾವತ್ಥುಕತ್ತಾ ಇಧ ದೇಸೇತಬ್ಬನ್ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಕಿತ್ತಕೇ ಪನ ಠಾನೇ ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಾನಿ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾನಿ, ಕಿತ್ತಕೇ ಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಿ। ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಾನಿ ತಾವ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪುರೇಭತ್ತೇಯೇವ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾನಿ। ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೇನ ಹಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ “ಅರುಣುಗ್ಗಮನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿಸಜ್ಜಾ ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಾ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ವಾ”ತಿ। ಸಚೇ ಅತ್ಥೀತಿ ಜಾನಾತಿ, ದೇಸನಾಯುತ್ತಂ ದೇಸೇತಬ್ಬಂ, ಆವಿಕರಣಯುತ್ತಂ ಆವಿಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ। ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪನ ಏತಸ್ಮಿಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪರಿಯೇಸನಟ್ಠಾನೇ ಸೋಧೇತಬ್ಬಂ। ಕಥಂ? “ಅತ್ಥಿ ನು

ಖೋ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪರಿಯೇಸನಟ್ಠಾನೇ ರೂಪಾದೀಸು ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪಟಿಘಂ ವಾ"ತಿ? ಸಚೇ ಅತ್ಥಿ, "ಪುನ ನ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇನೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ।

೧೧೨. **ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ**ತಿ ಬುದ್ಧಾ ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಾ ವಾ। **ತಸ್ಮಾತಿಹಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಅತೀತೇಪಿ ಏವಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ, ಅನಾಗತೇಪಿ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಏತರಹಿಪಿ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇಹಿಪಿ ತೇಸಂ ಅನುಸಿಕ್ಖನ್ತೇಹಿ ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಇಮಂ ಪನ ದೇಸನಂ ಭಗವಾ ಯಾವ ಭವಗ್ಗಾ ಉಸ್ಸಿತಸ್ಸ ರತನರಾಸಿನೋ ಯೋಜನಿಯಮಣಿಕ್ಖನ್ಧೇನ ಕೂಟಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವಿಯ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ಪರಿನಿಟ್ಠಾಪೇಸೀತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೧೩. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧೀ**ತಿ ದಸ್ಸನಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಗಮನಂ ಅಬ್ಬೋಚ್ಛಿನ್ನಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ಪಚ್ಛತೋ ಇರಿಯಾಪಥಾನುಬನ್ಧನೇನ ಅನುಬನ್ಧಿ। ತದಾ ಹಿ ಭಗವಾ ಪದೇ ಪದಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ವಿಲಾಸಿತಗಮನೇನ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ರಾಹುಲತ್ಥೇರೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪದಾನುಪದಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ಪಚ್ಛತೋ।

ತತ್ಥ ಭಗವಾ ಸುಪುಪ್ಫಿತಸಾಲವನಮಜ್ಝಗತೋ ಸುಭೂಮಿಓತರಣತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತವರವಾರಣೋ ವಿಯ ವಿರೋಚಿತ್ಥ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ಚ ವರವಾರಣಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಗಜಪೋತಕೋ ವಿಯ। ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಮಣಿಗುಹತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗೋಚರಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಕೇಸರಸೀಹೋ ವಿಯ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ಚ ಸೀಹಮಿಗರಾಜಾನಂ ಅನುಬನ್ಧನ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸೀಹಪೋತಕೋ ವಿಯ। ಭಗವಾ ಮಣಿಪಬ್ಬತಸಸ್ಸಿರಿಕವನಸಣ್ಡತೋ ದಾಠಬಲೋ ಮಹಾಬ್ಯಗ್ಘೋ ವಿಯ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ಚ ಬ್ಯಗ್ಘರಾಜಾನಂ ಅನುಬನ್ಧಬ್ಯಗ್ಘಪೋತಕೋ ವಿಯ। ಭಗವಾ ಸಿಮ್ಬಲಿದಾಯತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸುಪಣ್ಣರಾಜಾ ವಿಯ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ಚ ಸುಪಣ್ಣರಾಜಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸುಪಣ್ಣಪೋತಕೋ ವಿಯ। ಭಗವಾ ಚಿತ್ತಕೂಟಪಬ್ಬತತೋ ಗಗನತಲಂ ಪಕ್ಖನ್ದಸುವಣ್ಣಹಂಸರಾಜಾ ವಿಯ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ಚ ಹಂಸಾಧಿಪತಿಂ ಅನುಪಕ್ಖನ್ದಹಂಸಪೋತಕೋ ವಿಯ। ಭಗವಾ ಮಹಾಸರಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹಾ ಸುವಣ್ಣಮಹಾನಾವಾ ವಿಯ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ಚ ಸುವಣ್ಣನಾವಂ ಪಚ್ಛಾ ಅನುಬನ್ಧನಾವಾಪೋತಕೋ ವಿಯ। ಭಗವಾ ಚಕ್ಕರತನಾನುಭಾವೇನ ಗಗನತಲೇ ಸಮ್ಪಯಾತಚಕ್ಕವತ್ತಿರಾಜಾ ವಿಯ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ಚ ರಾಜಾನಂ ಅನುಸಮ್ಪಯಾತಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ವಿಯ। ಭಗವಾ ವಿಗತವಲಾಹಕಂ ನಭಂ ಪಟಿಪನ್ನತಾರಕರಾಜಾ ವಿಯ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ಚ ತಾರಕಾಧಿಪತಿನೋ ಅನುಮಗ್ಗಪಟಿಪನ್ನಾ ಪರಿಸುದ್ಧಓಸಧಿತಾರಕಾ ವಿಯ।

ಭಗವಾಪಿ ಮಹಾಸಮ್ಮತಪವೇಣಿಯಂ ಓಕ್ಕಾಕರಾಜವಂಸೇ ಜಾತೋ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋಪಿ। ಭಗವಾಪಿ ಸಙ್ಖೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಖೀರಸದಿಸೋ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಜಾತಿಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಜಾತೋ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋಪಿ। ಭಗವಾಪಿ ರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋಪಿ। ಭಗವತೋಪಿ ಸರೀರಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ದೇವನಗರೇಸು ಸಮುಸ್ಸಿತರತನತೋರಣಂ ವಿಯ ಸಬ್ಬಪಾಲಿಫುಲ್ಲೋ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ವಿಯ ಚ ಅತಿಮನೋಹರಣಂ, ರಾಹುಲಭದ್ದಸ್ಸಾಪಿ। ಇತಿ ದ್ವೇಪಿ ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ, ದ್ವೇಪಿ ರಾಜಪಬ್ಬಜಿತಾ, ದ್ವೇಪಿ ಖತ್ತಿಯಸುಖುಮಾಲಾ, ದ್ವೇಪಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಾ, ದ್ವೇಪಿ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ಏಕಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಕ್ಕಸುಯಾಮಸನ್ತುಸಿತಸುನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತಿಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಂ ಸಿರಿಯಾ ಸಿರಿಂ ಅಭಿಭವಮಾನಾ ವಿಯ ವಿರೋಚಿಂಸು।

ತತ್ರಾಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋವ ಪಾದತಲತೋ ಯಾವ ಉಪರಿ ಕೇಸನ್ತಾ ತಥಾಗತಂ ಆಲೋಕೇಸಿ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಬುದ್ಧವೇಸವಿಲಾಸಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸೋಭತಿ ಭಗವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣವಿಚಿತ್ತಸರೀರೋ ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತಾಯ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಸುವಣ್ಣಚುಣ್ಣಮಜ್ಝಗತೋ ವಿಯ, ವಿಜ್ಜುಲತಾಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಕನಕಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ, ಯನ್ತಸುತ್ತಸಮಾಕಡ್ಢಿತರತನವಿಚಿತ್ತಂ ಸುವಣ್ಣಅಗ್ಘಿಕಂ ವಿಯ, ರತ್ತಪಂಸುಕೂಲಚೀವರಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋಪಿ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಕನಕಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ, ಪವಾಳಲತಾಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಸುವಣ್ಣಅಗ್ಘಿಕಂ ವಿಯ , ಚೀನಪಿಟ್ಠಚುಣ್ಣಪೂಜಿತಂ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯಂ ವಿಯ, ಲಾಖಾರಸಾನುಲಿತ್ತೋ ಕನಕಯೂಪೋ ವಿಯ, ರತ್ತವಲಾಹಕನ್ತರತೋ ತಙ್ಖಣಬ್ಭುಗ್ಗತಪುಣ್ಣಚನ್ದೋ ವಿಯ, ಅಹೋ ಸಮತಿಂಸಪಾರಮಿತಾನುಭಾವಸಜ್ಜಿತಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಸಿರೀಸಮ್ಪತ್ತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತತೋ ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ - "ಅಹಮ್ಪಿ ಸೋಭಾಮಿ। ಸಚೇ ಭಗವಾ ಚತೂಸು ಮಹಾದೀಪೇಸು ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಜ್ಜಂ ಅಕರಿಸ್ಸಾ, ಮಯ್ಹಂ ಪರಿಣಾಯಕಟ್ಠಾನನ್ತರಂ ಅದಸ್ಸಾ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಅತಿವಿಯ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲಂ ಅಸೋಭಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗೇಹಸ್ಸಿತಂ ಛನ್ದರಾಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ।

ಭಗವಾಪಿ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋವ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಪರಿಪುಣ್ಣಚ್ಛವಿಮಂಸಲೋಹಿತೋ ದಾನಿ ರಾಹುಲಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವೋ। ರಜನೀಯೇಸು ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದೀಸು ಹಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಕ್ಖನ್ದನಕಾಲೋ ಜಾತೋ, ಕಿಂ ಬಹುಲತಾಯ ನು ಖೋ ರಾಹುಲೋ ವೀತಿನಾಮೇತೀ"ತಿ। ಅಥ ಸಹಾವಜ್ಜನೇನೇವ ಪಸನ್ನಉದಕೇ ಮಚ್ಛಂ ವಿಯ, ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಆದಾಸಮಣ್ಡಲೇ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ವಿಯ ಚ ತಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಂ ಅದ್ದಸ। ದಿಸ್ವಾವ - "ಅಯಂ ರಾಹುಲೋ ಮಯ್ಹಂ ಅತ್ರಜೋ ಹುತ್ವಾ ಮಮ ಪಚ್ಛತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ 'ಅಹಂ ಸೋಭಾಮಿ, ಮಯ್ಹಂ ವಣ್ಣಾಯತನಂ ಪಸನ್ನ'ನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗೇಹಸ್ಸಿತಛನ್ದರಾಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಅತಿತ್ಥೇ ಪಕ್ಖನ್ದೋ ಉಪ್ಪಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಗೋಚರೇ ಚರತಿ, ದಿಸಾಮೂಳ್ಹಅದ್ಧಿಕೋ ವಿಯ ಅಗನ್ತಬ್ಬಂ ದಿಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಿಲೇಸೋ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ, ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ। ತತೋ ನಿರಯೇಪಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಸ್ಸತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಮ್ಪಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇಪಿ, ಅಸುರಕಾಯೇಪಿ, ಸಮ್ಬಾಧೇಪಿ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿನ್ತಿ ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರವಟ್ಟೇ ಪರಿಪಾತೇಸ್ಸತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ -

ಅನತ್ಥಜನನೋ ಲೋಭೋ, ಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

ಲುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಲುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ಲೋಭೋ ಸಹತೇ ನರಂ॥ (ಇತಿವು॰ ೮೮) -

ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಅನೇಕರತನಪೂರಾ ಮಹಾನಾವಾ ಭಿನ್ನಫಲಕನ್ತರೇನ ಉದಕಂ ಆದಿಯಮಾನಾ ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ ಹೋತಿ, ವೇಗೇನಸ್ಸಾ ವಿವರಂ ಪಿದಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಮೇವಂ ಅಯಮ್ಪಿ ನ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ। ಯಾವಸ್ಸ ಅಯಂ ಕಿಲೇಸೋ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸೀಲರತನಾದೀನಿ ನ ವಿನಾಸೇತಿ, ತಾವದೇವ ನಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಜ್ಝಾಸಯಮಕಾಸಿ। ಏವರೂಪೇಸು ಪನ ಠಾನೇಸು ಬುದ್ಧಾನಂ ನಾಗವಿಲೋಕನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯನ್ತೇನ ಪರಿವತ್ತಿತಸುವಣ್ಣಪಟಿಮಾ ವಿಯ ಸಕಲಕಾಯೇನೇವ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ರಾಹುಲಭದ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ಖನ್ಧನಿದ್ದೇಸೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನಿ। **ನೇತಂ ಮಮಾ**ತಿಆದೀನಿ ಮಹಾಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ ವುತ್ತಾನಿ। **ರೂಪಮೇವ ನು ಖೋ ಭಗವಾ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛತಿ? ತಸ್ಸ ಕಿರ - "ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ - "ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬನ್ತಿ ವದತಿ, ವೇದನಾದೀಸು ನು ಖೋ ಕಥಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ನಯೋ ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಿಂ ನಯೇ ಠಿತೋ ಪುಚ್ಛತಿ। ನಯಕುಸಲೋ

ಹೇಸ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ, ಇದಂ ನ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಇದಮ್ಪಿ ನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಇದಮ್ಪಿ ನ ಕತ್ತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ನಯಸತೇನಪಿ ನಯಸಹಸ್ಸೇನಪಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। ಇದಂ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೋ ಹಿ ಅಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ, ಪಾತೋವ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಪತ್ಥಮತ್ತಂ ವಾಲಿಕಂ ಓಕಿರತಿ - "ಅಜ್ಜ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಏತ್ತಕಂ ಓವಾದಂ ಏತ್ತಕಂ ಪರಿಭಾಸಂ ಲಭಾಮೀ"ತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋಪಿ ನಂ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇನ್ತೋ - "ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾನಂ ಯದಿದಂ ರಾಹುಲೋ"ತಿ (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೦೯) ಸಿಕ್ಖಾಯಮೇವ ಅಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇಸಿ। ಸೋಪಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ತಮೇವ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ -

"ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಪಿತಾ ಮಮ।
ಸಮ್ಮುಖಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ, ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ ಮಂ॥

ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾನಹಂ ಅಗ್ಗೋ, ಧಮ್ಮರಾಜೇನ ಥೋಮಿತೋ।
ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನಞ್ಚ, ಸಹಾಯೋ ಪವರೋ ಮಮ॥

ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ, ಧಮ್ಮಾರಕ್ಖೋ ಚ ಪೇತ್ತಿಯೋ।
ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ, ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ಜಿನಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಯಸ್ಮಾ ನ ಕೇವಲಂ ರೂಪಮೇವ, ವೇದನಾದಯೋಪಿ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ತಸ್ಮಾ **ರೂಪಮ್ಪಿ ರಾಹುಲಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಕೋ ನಜ್ಜಾ**ತಿ ಕೋ ನು ಅಜ್ಜ। ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ಏತದಹೋಸಿ "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಮಯ್ಹಂ ಅತ್ತಭಾವನಿಸ್ಸಿತಂ ಛನ್ದರಾಗಂ ಞತ್ವಾ 'ಸಮಣೇನ ನಾಮ ಏವರೂಪೋ ವಿತಕ್ಕೋ ನ ವಿತಕ್ಕಿತಬ್ಬೋ'ತಿ ನೇವ ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ, ಗಚ್ಛ ಭಿಕ್ಖು ರಾಹುಲಂ ವದೇಹಿ 'ಮಾ ಪುನ ಏವರೂಪಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇಸೀ'ತಿ ನ ದೂತಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಮಂ ಸಮ್ಮುಖೇ ಠತ್ವಾಯೇವ ಪನ ಸಭಣ್ಡಕಂ ಚೋರಂ ಚೂಳಾಯ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವಿಯ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುಗತೋವಾದಂ ಅದಾಸಿ। ಸುಗತೋವಾದೋ ಚ ನಾಮ ಅಸಙ್ಖೇಯ್ಯೇಹಿಪಿ ಕಪ್ಪೇಹಿ ದುಲ್ಲಭೋ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಓವಾದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕೋ ನು ವಿಞ್ಞೂ ಪಣ್ಡಿತಜಾತಿಕೋ ಅಜ್ಜ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥೇಸ ಆಯಸ್ಮಾ ಆಹಾರಕಿಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಯಸ್ಮಿಂ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೇನ ಓವಾದೋ ಲದ್ಧೋ, ತತೋವ ಪಟಿನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ। ಭಗವಾಪಿ ತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಿವತ್ತಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ಏವಮಾಹ - "ಮಾ ನಿವತ್ತ ತಾವ, ರಾಹುಲ, ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಕಾಲೋ ತೇ"ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ಅಜ್ಜ ತಾವ ಕಾಯಗತಾಸತಿಅಮತಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜತೂ"ತಿ।

ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋತಿ ಭಗವತಿ ಗತೇ ಪಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅದ್ದಸ। ಏತಸ್ಸ ಕಿರಾಯಸ್ಮತೋ ಏಕಕಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ತಂ, ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರತೋ ಅಞ್ಞಂ। ಯದಾ ಹಿ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಏಕಾಕಿನೋ ವಸನ್ತಿ, ತದಾ ಪಾತೋವ ಸೇನಾಸನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪೇತ್ವಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತರುಚಿಯಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರನ್ತಾ ಪನ ಥೇರಾ ಏವಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ। ತದಾ ಹಿ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಪಠಮಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಗತೇ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಸೇನಾಸನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ - "ಬಹೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ನಾಮ ಸಬ್ಬೇವ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ವಾ, ನ ವಾ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀ"ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸಮ್ಮಟ್ಠಂ ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಕಚವರೋ ಅಛಡ್ಡಿತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಛಡ್ಡೇತಿ। ಪಾನೀಯಟ್ಠಪೇತಬ್ಬಟ್ಠಾನಮ್ಹಿ ಪಾನೀಯಕೂಟೇ ಅಸತಿ ಪಾನೀಯಘಟಂ ಠಪೇತಿ। ಗಿಲಾನಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, "ಆವುಸೋ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಿಂ ಆಹರಾಮಿ, ಕಿಂ ವೋ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ? ಪುಚ್ಛತಿ। ಅವಸ್ಸಿಕದಹರಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ - "ಅಭಿರಮಥ, ಆವುಸೋ, ಮಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ಥ, ಪಟಿಪತ್ತಿಸಾರಕಂ ಬುದ್ಧಸಾಸನ"ನ್ತಿ ಓವದತಿ। ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ

ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಚಕ್ಕವತ್ತಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಸೇನಾಯ ಪರಿವಾರಿತೋ ಪಠಮಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ಸೇನಙ್ಗಾನಿ ಸಂವಿಧಾಯ ಪಚ್ಛಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಏವಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಚಕ್ಕವತ್ತಿ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವಾರೋ ಪಠಮಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪರಿಣಾಯಕರತನಭೂತೋ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಇಮಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಸೋ ಏವಂ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ರಾಹುಲಭದ್ದಂ ಅದ್ದಸ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಪಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅದ್ದಸಾ"ತಿ।

ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಂ ನಿಯೋಜೇಸಿ? ನಿಸಜ್ಜಾನುಚ್ಛವಿಕತ್ತಾ। ಥೇರೋ ಕಿರ "ಏತಸ್ಸ ಭಗವತಾ ರೂಪಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಿತ"ನ್ತಿ ಅನಾವಜ್ಜಿತ್ವಾವ ಯೇನಾಕಾರೇನ ಅಯಂ ಅಚಲೋ ಅನೋಬದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಇದಮಸ್ಸ ಏತಿಸ್ಸಾ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ**ನ್ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚತುಕ್ಕಪಞ್ಚಕಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಹೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತೀತಿ ಕೀವಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಏಕಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋವ ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಖೇಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮರಣಕಾಲೇ ಸಮಸೀಸೀ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕದೇವಪುತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತತೋ ವಿರದ್ಧೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವೇ ಬಾಹಿಯತ್ಥೇರಾದಯೋ ವಿಯ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಮಹಪ್ಫಲಾ। **ಮಹಾನಿಸಂಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ –

"ಆನಾಪಾನಸ್ಸತೀ ಯಸ್ಸ, ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಸುಭಾವಿತಾ।
ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಪರಿಚಿತಾ, ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ದೇಸಿತಾ।
ಸೋಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ"ತಿ॥ (ಥೇರಗಾ॰ ೫೪೮; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧.೬೦) –

ಇಮಂ ಮಹಪ್ಫಲತಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಥೇರೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ತತ್ಥ ನಿಯೋಜೇತಿ।

ಇತಿ ಭಗವಾ ರೂಪಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ, ಥೇರೋ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿನ್ತಿ ಉಭೋಪಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗತಾ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋ ವಿಹಾರೇಯೇವ ಓಹೀನೋ। ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಓಹೀನಭಾವಂ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ನೇವ ಅತ್ತನಾ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ, ನ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪೇಸೇಸಿ, ನ ಪಸೇನದಿಮಹಾರಾಜಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಾದೀನಂ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಸಞ್ಞಾಮತ್ತಕಞ್ಹಿ ಲಭಿತ್ವಾ ತೇ ಕಾಜಭತ್ತಂ ಅಭಿಹರೇಯ್ಯುಂ। ಯಥಾ ಚ ಭಗವಾ, ಏವಂ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋಪಿ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಕಾಸಿ। ರಾಹುಲತ್ಥೇರೋ ನಿರಾಹಾರೋ ಛಿನ್ನಭತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ – "ಭಗವಾ ಮಂ ವಿಹಾರೇ ಓಹೀನಂ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ನಾಪಿ ಸಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ, ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪಹಿಣಿ , ನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ, ಉಪಜ್ಝಾಯೋಪಿ ಮೇ ಓಹೀನಭಾವಂ ಜಾನನ್ತೋ ತಥೇವ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಕಾಸೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಕುತೋ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಓಮಾನಂ ವಾ ಅತಿಮಾನಂ ವಾ ಜನೇಸ್ಸತಿ। ಭಗವತಾ ಪನ ಆಚಿಕ್ಖಿತಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮೇವ ಪುರೇಭತ್ತಮ್ಪಿ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಮ್ಪಿ – "ಇತಿಪಿ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಇತಿಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಇತಿಪಿ ಅಸುಭಂ, ಇತಿಪಿ ಅನತ್ತಾ"ತಿ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿಮತ್ಥೇನ್ತೋ ವಿಯ ನಿರನ್ತರಂ ಮನಸಿಕತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಅಹಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇಹೀತಿ ವುತ್ತೋ , ತಸ್ಸ ವಚನಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಞ್ಹಿ ವಚನಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ದುಬ್ಬಚೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। 'ದುಬ್ಬಚೋ ರಾಹುಲೋ, ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸಪಿ ವಚನಂ ನ ಕರೋತೀ'ತಿ ಚ ಗರಹುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಕಕ್ಖಳತರಾ ಪೀಳಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಭಾವನಾವಿಧಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತುಕಾಮೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೧೧೪. ತತ್ಥ **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ**ತಿ ಏಕೀಭಾವತೋ। **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ರಾಹುಲಾ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ? ಭಗವಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಪುಟ್ಠೋ ರೂಪಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇತೀತಿ। ರೂಪೇ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನತ್ಥಂ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ – "ರಾಹುಲಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ

ಛನ್ದರಾಗೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಹೇಟ್ಠಾ ಚಸ್ಸ ಸಙ್ಖೇಪೇನ ರೂಪಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಿತಂ। ಇದಾನಿಸ್ಸಾಪಿ ದ್ವಿಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ಆಕಾರೇಹಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ವಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ತಂನಿಸ್ಸಿತಂ ಛನ್ದರಾಗಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಧಮ್ಮತಂ ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ಆಕಾಸಧಾತುಂ ಕಸ್ಮಾ ವಿತ್ಥಾರೇಸೀತಿ? ಉಪಾದಾರೂಪದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ಹೇಟ್ಠಾ ಹಿ ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾಭೂತಾನೇವ ಕಥಿತಾನಿ, ನ ಉಪಾದಾರೂಪಂ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಿನಾ ಮುಖೇನ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆಕಾಸಧಾತುಂ ವಿತ್ಥಾರೇಸಿ। ಅಪಿಚ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೇನ ಆಕಾಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನರೂಪಮ್ಪಿ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ।

ಆಕಾಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಂ, ರೂಪಂ ಯಾತಿ ವಿಭೂತತಂ।
ತಸ್ಸೇವಂ ಆವಿಭಾವತ್ಥಂ, ತಂ ಪಕಾಸೇಸಿ ನಾಯಕೋ॥

ಏತ್ಥ ಪನ ಪುರಿಮಾಸು ತಾವ ಚತೂಸು ಧಾತೂಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಮಹಾಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ ವುತ್ತಮೇವ।

೧೧೮. ಆಕಾಸಧಾತುಯಂ **ಆಕಾಸಗತ**ನ್ತಿ ಆಕಾಸಭಾವಂ ಗತಂ। **ಉಪಾದಿನ್ನ**ನ್ತಿಆದಿನ್ನಂ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ, ಸರೀರಟ್ಠಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಣ್ಣಚ್ಛಿದ್ದ**ನ್ತಿ ಮಂಸಲೋಹಿತಾದೀಹಿ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠಕಣ್ಣವಿವರಂ। ನಾಸಚ್ಛಿದ್ದಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಯೇನ ಚಾ**ತಿ ಯೇನ ಛಿದ್ದೇನ। **ಅಜ್ಝೋಹರತೀ**ತಿ ಅನ್ತೋ ಪವೇಸೇತಿ, ಜಿವ್ಹಾಬನ್ಧನತೋ ಹಿ ಯಾವ ಉದರಪಟಲಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಿದತ್ಥಿಚತುರಙ್ಗುಲಂ ಛಿದ್ದಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಯತ್ಥ ಚಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ। **ಸನ್ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಹಿ ಮಹನ್ತಂ ಪಟಪರಿಸ್ಸಾವನಮತ್ತಞ್ಚ ಉದರಪಟಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಅಧೋಭಾಗಂ ನಿಕ್ಖಮತೀ**ತಿ ಯೇನ ಹೇಟ್ಠಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ದ್ವತ್ತಿಂಸಹತ್ಥಮತ್ತಂ ಏಕವೀಸತಿಯಾ ಠಾನೇಸು ವಙ್ಕಂ ಅನ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸುಖುಮಸುಖುಮಂ ಚಮ್ಮಮಂಸಾದಿಅನ್ತರಗತಞ್ಚೇವ ಲೋಮಕೂಪಭಾವೇನ ಚ ಠಿತಂ ಆಕಾಸಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥಾಪಿ ಪಥವೀಧಾತುಆದೀಸು ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೧೯. ಇದಾನಿಸ್ಸ ತಾದಿಭಾವಲಕ್ಖಣಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಪಥವೀಸಮ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇಸು ಹಿ ಅರಜ್ಜನ್ತೋ ಅದುಸ್ಸನ್ತೋ ತಾದೀ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಟ್ಠ ಲೋಭಸಹಗತಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಮನಾಪಾ ನಾಮ, ದ್ವೇ ದೋಮನಸ್ಸಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ನಾಮ। **ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಏತೇ ಫಸ್ಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತವ ಚಿತ್ತಂ ಅನ್ತೋಮುಟ್ಠಿಗತಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಯ ಪರಿಯಾದಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಾತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ "ಅಹಂ ಸೋಭಾಮಿ, ಮಯ್ಹಂ ವಣ್ಣಾಯತನಂ ಪಸನ್ನ"ನ್ತಿ ಪುನ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। **ಗೂಥಗತ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಗೂಥಮೇವ ಗೂಥಗತಂ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ನ ಕತ್ಥಚಿ ಪತಿಟ್ಠಿತೋತಿ ಪಥವೀಪಬ್ಬತರುಕ್ಖಾದೀಸು ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ, ಯದಿ ಹಿ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಪಥವಿಯಾ ಭಿಜ್ಜಮಾನಾಯ ಸಹೇವ ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಬ್ಬತೇ ಪತಮಾನೇ ಸಹೇವ ಪತೇಯ್ಯ, ರುಕ್ಖೇ ಛಿಜ್ಜಮಾನೇ ಸಹೇವ ಛಿಜ್ಜೇಯ್ಯ।

೧೨೦. **ಮೇತ್ತಂ ರಾಹುಲಾ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆರಭಿ? ತಾದಿಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ಹೇಟ್ಠಾ ಹಿ ತಾದಿಭಾವಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಅಹಂ ತಾದೀ ಹೋಮೀತಿ ಅಕಾರಣಾ ಭವಿತುಂ, ನಪಿ "ಅಹಂ ಉಚ್ಚಾಕುಲಪ್ಪಸುತೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಲಾಭೀ, ಮಂ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದಯೋ ಭಜನ್ತಿ, ಅಹಂ ತಾದೀ ಹೋಮೀ"ತಿ ಇಮೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಕೋಚಿ ತಾದೀ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಮೇತ್ತಾದಿಭಾವನಾಯ ಪನ ಹೋತೀತಿ ತಾದಿಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ।

ತತ್ಥ **ಭಾವಯತೋ**ತಿ ಉಪಚಾರಂ ವಾ ಅಪ್ಪನಂ ವಾ ಪಾಪೇನ್ತಸ್ಸ। **ಯೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ**ತಿ ಯೋ ಸತ್ತೇ ಕೋಪೋ, ಸೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ। **ವಿಹೇಸಾ**ತಿ ಪಾಣಿಆದೀಹಿ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಹಿಂಸನಂ। **ಅರತೀ**ತಿ ಪನ್ತಸೇನಾಸನೇಸು ಚೇವ ಅಧಿಕುಸಲಧಮ್ಮೇಸು ಚ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತತಾ। **ಪಟಿಘೋ**ತಿ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಸತ್ತೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಚ ಪಟಿಹಞ್ಞನಕಿಲೇಸೋ। **ಅಸುಭ**ನ್ತಿ ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದೀಸು

ಉಪಚಾರಪ್ಪನಂ। ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದೀಸು ಅಸುಭಭಾವನಾ ಚ ನಾಮೇಸಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ಕಥಿತಾವ। **ರಾಗೋತಿ** ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಿಕರಾಗೋ। **ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞನ್ತಿ** ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸಹಜಾತಸಞ್ಞಂ। ವಿಪಸ್ಸನಾ ಏವ ವಾ ಏಸಾ ಅಸಞ್ಞಾಪಿ ಸಞ್ಞಾಸೀಸೇನ ಸಞ್ಞಾತಿ ವುತ್ತಾ। **ಅಸ್ಮಿಮಾನೋತಿ** ರೂಪಾದೀಸು ಅಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ।

೧೨೧. ಇದಾನಿ ಥೇರೇನ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಪಞ್ಹಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತೋ **ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಇದಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವನಾ ಚ ಪಾಳಿಅತ್ಥೋ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಆನಿಸಂಸಕಥಾಯ ಸಬ್ಬೋ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ಅನುಸ್ಸತಿನಿದ್ದೇಸೇ ವಿತ್ಥಾರಿತೋಯೇವ। ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಭಗವಾ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲವಸೇನೇವ ಪರಿನಿಟ್ಠಾಪೇಸೀತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಮಾಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಚೂಳಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೨. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ। **ಠಪಿತಾನಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾನೀ**ತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ನಾಮ ನ ಬ್ಯಾಕಾತಬ್ಬಾನೀತಿ ಏವಂ ಠಪಿತಾನಿ ಚೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ ಚ। **ತಥಾಗತೋತಿ** ಸತ್ತೋ। **ತಂ ಮೇ ನ ರುಚ್ಚತೀತಿ** ತಂ ಅಬ್ಯಾಕರಣಂ ಮಯ್ಹಂ ನ ರುಚ್ಚತಿ। **ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯಾತಿ** ಸಿಕ್ಖಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ।

೧೨೫. **ಕೋ ಸನ್ತೋ ಕಂ ಪಚ್ಚಾಚಿಕ್ಖಸೀತಿ** ಯಾಚಕೋ ವಾ ಹಿ ಯಾಚಿತಕಂ ಪಚ್ಚಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಯಾಚಿತಕೋ ವಾ ಯಾಚಕಂ। ತ್ವಂ ನೇವ ಯಾಚಕೋ ನ ಯಾಚಿತಕೋ, ಸೋ ದಾನಿ ತ್ವಂ ಕೋ ಸನ್ತೋ ಕಂ ಪಚ್ಚಾಚಿಕ್ಖಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೨೬. **ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಪರಸೇನಾಯ ಠಿತೇನ ವಿದ್ಧೋ ಭವೇಯ್ಯ। **ಗಾಳ್ಹಪಲೇಪನೇನಾ**ತಿ ಬಹಲಲೇಪನೇನ। **ಭಿಸಕ್ಕ**ನ್ತಿ ವೇಜ್ಜಂ। **ಸಲ್ಲಕತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕನ್ತನಂ ಸಲ್ಲಕನ್ತಿಯಸುತ್ತವಾಚಕಂ। **ಅಕ್ಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಕ್ಕವಾಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಜಿಯಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಅಕ್ಕಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಸಣ್ಹಸ್ಸಾ**ತಿ ವೇಣುವಿಲೀವಸ್ಸ। ಮರುವಾಖೀರಪಣ್ಣೀನಮ್ಪಿ ವಾಕೇಹಿಯೇವ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಯದಿ ವಾ ಮರುವಾಯ ಯದಿ ವಾ ಖೀರಪಣ್ಣಿನೋ**ತಿ। **ಗಚ್ಛ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬತಗಚ್ಛನದೀಗಚ್ಛಾದೀಸು ಜಾತಂ। **ರೋಪಿಮ**ನ್ತಿ ರೋಪೇತ್ವಾ ವಡ್ಢಿತಂ ಸರವನತೋ ಸರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕತಂ। **ಸಿಥಿಲಹನುನೋ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕಸ್ಸ ಪಕ್ಖಿನೋ। **ಭೇರವಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಾಳಸೀಹಸ್ಸ। **ಸೇಮ್ಹಾರಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಕ್ಕಟಸ್ಸ। **ಏವಂ ನೋ**ತಿ ಏತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೨೭. **ಅತ್ಥೇವ ಜಾತೀ**ತಿ ಏತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋವ ನತ್ಥಿ, ಜಾತಿ ಪನ ಅತ್ಥಿಯೇವ। ತಥಾ ಜರಾಮರಣಾದೀನೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯೇಸಾಹ**ನ್ತಿ ಯೇಸಂ ಅಹಂ। **ನಿಘಾತ**ನ್ತಿ ಉಪಘಾತಂ ವಿನಾಸಂ। ಮಮ ಸಾವಕಾ ಹಿ ಏತೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ನಾ ಇಧೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೧೨೮. **ತಸ್ಮಾತಿಹಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಅಬ್ಯಾಕತಮೇತಂ, ಚತುಸಚ್ಚಮೇವ ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ, ತಸ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಹೇತಂ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ ಅತ್ಥಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ಏತಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ವಾ ಏತಂ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ವಾ ಕಾರಣನಿಸ್ಸಿತಂ ನ ಹೋತಿ। **ನ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕ**ನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಆದಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗಸೀಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ। **ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯಾ**ತಿಆದೀಸು ವಟ್ಟೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನತ್ಥಾಯ ವಾ ವಿರಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ವಾ ವಟ್ಟನಿರೋಧಾಯ ವಾ ರಾಗಾದಿವೂಪಸಮನತ್ಥಾಯ ವಾ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಜಾನನತ್ಥಾಯ ವಾ ಚತುಮಗ್ಗಸಙ್ಖಾತಸಮ್ಬೋಧತ್ಥಾಯ ವಾ ಅಸಙ್ಖತನಿಬ್ಬಾನಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯತ್ಥಾಯ ವಾ ನ ಹೋತಿ। **ಏತಂ ಹೀ**ತಿ ಏತಂ ಚತುಸಚ್ಚಬ್ಯಾಕರಣಂ। **ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕ**ನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಆದಿಭೂತಂ ಪುಬ್ಬಪದಟ್ಠಾನಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತಪಟಿವಿಪಕ್ಖನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇಮಮ್ಪಿ ದೇಸನಂ ಭಗವಾ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸೀತಿ।

ಚೂಳಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಮಹಾಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೨೯. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಮಹಾಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನೀ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಕೋಟ್ಠಾಸಿಕಾನಿ ಕಾಮಭವೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ। **ಸಂಯೋಜನಾನೀ**ತಿ ಬನ್ಧನಾನಿ। **ಕಸ್ಸ ಖೋ ನಾಮಾ**ತಿ ಕಸ್ಸ ದೇವಸ್ಸ ವಾ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ ದೇಸಿತಾನಿ ಧಾರೇಸಿ, ಕಿಂ ತ್ವಮೇವೇಕೋ ಅಸ್ಸೋಸಿ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚೀತಿ? **ಅನುಸೇತೀ**ತಿ ಅಪ್ಪಹೀನತಾಯ ಅನುಸೇತಿ। ಅನುಸಯಮಾನೋ ಸಂಯೋಜನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ ಭಗವತಾ ಸಂಯೋಜನಂ ಪುಚ್ಛಿತಂ, ಥೇರೇನಪಿ ಸಂಯೋಜನಮೇವ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ತಸ್ಸ ವಾದೇ ಭಗವತಾ ದೋಸೋ ಆರೋಪಿತೋ। ಸೋ ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ? ಥೇರಸ್ಸ ತಥಾಲದ್ಧಿಕತ್ತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಲದ್ಧಿ "ಸಮುದಾಚಾರಕ್ಖಣೇಯೇವ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸಂಯುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಇತರಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅಸಂಯುತ್ತೋ"ತಿ। ತೇನಸ್ಸ ಭಗವತಾ ದೋಸೋ ಆರೋಪಿತೋ। ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯೇವ ಅಯಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಆರದ್ಧಾ, ಸಾ ಇಮಿನಾ ಅಪಣ್ಡಿತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವಿಸಂವಾದಿತಾ। ಹನ್ದಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಏವಮಕಾಸಿ। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನಾ**ತಿ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ಗಹಿತೇನ ಅಭಿಭೂತೇನ। **ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಪರೇತೇನಾ**ತಿ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅನುಗತೇನ। **ನಿಸ್ಸರಣ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸರಣಂ ನಾಮ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। **ಅಪ್ಪಟಿವಿನೀತಾ**ತಿ ಅವಿನೋದಿತಾ ಅನೀಹಟಾ। **ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನ**ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೋ ಉತ್ತಾನತ್ಥೋಯೇವ। "ಸಾನುಸಯಾ ಪಹೀಯತೀ"ತಿ ವಚನತೋ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚೇ "ಅಞ್ಞಂ ಸಂಯೋಜನಂ ಅಞ್ಞೋ ಅನುಸಯೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಯಥಾ ಹಿ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಭತ್ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ "ಸಾನುಸಯಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿತೋ ಅಞ್ಞೇನ ಅನುಸಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ತೇಸಂ ಲದ್ಧಿ। ತೇ "ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ"ತಿಆದೀಹಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾ। ನ ಹಿ ಸೀಸತೋ ಅಞ್ಞೋ ಪುರಿಸೋ ಅತ್ಥಿ। ಅಥಾಪಿ ಸಿಯಾ - "ಯದಿ ತದೇವ ಸಂಯೋಜನಂ ಸೋ ಅನುಸಯೋ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಭಗವತಾ ಥೇರಸ್ಸ ತರುಣೂಪಮೋ ಉಪಾರಮ್ಭೋ ದುಆರೋಪಿತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ನ ದುಆರೋಪಿತೋ, ಕಸ್ಮಾ? ಏವಂಲದ್ಧಿಕತ್ತಾತಿ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇತಂ। ತಸ್ಮಾ ಸೋಯೇವ ಕಿಲೇಸೋ ಬನ್ಧನಟ್ಠೇನ ಸಂಯೋಜನಂ, ಅಪ್ಪಹೀನಟ್ಠೇನ ಅನುಸಯೋತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಗವತಾ "ಸಾನುಸಯಾ ಪಹೀಯತೀ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೩೧. **ತಚಂ ಛೇತ್ವಾ**ತಿಆದೀಸು ಇದಂ ಓಪಮ್ಮಸಂಸನ್ದನಂ - ತಚಚ್ಛೇದೋ ವಿಯ ಹಿ ಸಮಾಪತ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಫೇಗ್ಗುಚ್ಛೇದೋ ವಿಯ ವಿಪಸ್ಸನಾ, ಸಾರಚ್ಛೇದೋ ವಿಯ ಮಗ್ಗೋ। ಪಟಿಪದಾ ಪನ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾವ ವಟ್ಟತಿ। **ಏವಮೇತೇ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ**ತಿ ಏವರೂಪಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

೧೩೩. **ಉಪಧಿವಿವೇಕಾ**ತಿ ಉಪಧಿವಿವೇಕೇನ। ಇಮಿನಾ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣವಿವೇಕೋ ಕಥಿತೋ। **ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನಂ ಕಥಿತಂ। **ಕಾಯದುಟ್ಠುಲ್ಲಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾಯಾಲಸಿಯಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಕಥಿತಾ। **ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀ**ತಿ ಉಪಧಿವಿವೇಕೇನ ಕಾಮೇಹಿ ವಿನಾ ಹುತ್ವಾ। **ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹೀ**ತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ

ಪಹಾನೇನ ಕಾಯದುಟ್ಠುಲ್ಲಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ವಿನಾ ಹುತ್ವಾ। **ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತೀತಿ** ಯಂ ತತ್ಥ ಅನ್ತೋಸಮಾಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಸಮಾಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಿತಞ್ಚ ರೂಪಾದಿಧಮ್ಮಜಾತಂ ಹೋತಿ। **ತೇ ಧಮ್ಮೇತಿ** ತೇ ರೂಪಗತನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತೇ ರೂಪಾದಯೋ ಧಮ್ಮೇ। **ಅನಿಚ್ಚತೋತಿ** ನ ನಿಚ್ಚತೋ। **ದುಕ್ಖತೋತಿ** ನ ಸುಖತೋ। **ರೋಗತೋತಿ**ಆದೀಸು ಆಬಾಧಟ್ಠೇನ ರೋಗತೋ, ಅನ್ತೋದೋಸಟ್ಠೇನ **ಗಣ್ಡತೋ,** ಅನುಪವಿದ್ಧಟ್ಠೇನ ದುಕ್ಖಜನನಟ್ಠೇನ ಚ **ಸಲ್ಲತೋ,** ದುಕ್ಖಟ್ಠೇನ **ಅಘತೋ,** ರೋಗಟ್ಠೇನ **ಆಬಾಧತೋ,** ಅಸಕಟ್ಠೇನ **ಪರತೋ,** ಪಲುಜ್ಜನಟ್ಠೇನ **ಪಲೋಕತೋ,** ನಿಸ್ಸತ್ತಟ್ಠೇನ **ಸುಞ್ಞತೋ,** ನ ಅತ್ತಟ್ಠೇನ **ಅನತ್ತತೋ।** ತತ್ಥ ಅನಿಚ್ಚತೋ, ಪಲೋಕತೋತಿ ದ್ವೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಅನಿಚ್ಚಲಕ್ಖಣಂ ಕಥಿತಂ, ದುಕ್ಖತೋತಿಆದೀಹಿ ಛಹಿ ದುಕ್ಖಲಕ್ಖಣಂ, ಪರತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋತಿ ತೀಹಿ ಅನತ್ತಲಕ್ಖಣಂ।

ಸೋ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀತಿ ಸೋ ತೇಹಿ ಏವಂ ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇಹಿ ಅನ್ತೋಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಧಮ್ಮೇಹಿ। **ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿವಾಪೇತೀತಿ** ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿಸಂಹರತಿ ಮೋಚೇತಿ ಅಪನೇತಿ। **ಉಪಸಂಹರತೀತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಚಿತ್ತಂ ತಾವ ಸವನವಸೇನ ಥುತಿವಸೇನ ಪರಿಯತ್ತಿವಸೇನ ಪಞ್ಞತ್ತಿವಸೇನ ಚ ಏತಂ ಸನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ ಏವಂ ಅಸಙ್ಖತಾಯ ಅಮತಾಯ ಧಾತುಯಾ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಮಗ್ಗಚಿತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನೇವ ಏತಂ ಸನ್ತಮೇತಂ ಪಣೀತನ್ತಿ ನ ಏವಂ ವದತಿ, ಇಮಿನಾ ಪನ ಆಕಾರೇನ ತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋತಿ** ತಾಯ ತಿಲಕ್ಖಣಾರಮ್ಮಣಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಠಿತೋ। **ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ** ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪಾಪುಣಾತಿ । **ತೇನೇವ ಧಮ್ಮರಾಗೇನಾತಿ** ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಧಮ್ಮೇ ಛನ್ದರಾಗೇನ। ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸು ಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಛನ್ದರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ।

ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ವೇದನಾಗತನ್ತಿ ಇಧ ಪನ ರೂಪಂ ನ ಗಹಿತಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ಹೇಟ್ಠಾ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ರೂಪಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅರೂಪಾವಚರಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪನ್ನೋತಿ ಸಮಥವಸೇನಪಿನೇನ ರೂಪಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಹೇಟ್ಠಾ ರೂಪಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಇದಾನಿ ಅರೂಪಂ ಸಮ್ಮಸತೀತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನಪಿನೇನ ರೂಪಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ। ಅರೂಪೇ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋಪಿ ರೂಪಂ ನತ್ಥೀತಿ ತಂ ಸನ್ಧಾಯಪಿ ಇಧ ರೂಪಂ ನ ಗಹಿತಂ।

ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹೀತಿ ಕಿಂ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ? ಸಮಥವಸೇನ ಗಚ್ಛತೋ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಧುರಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ। ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಗಚ್ಛತೋ ಪಞ್ಞಾ ಧುರಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮಾತಿ ಏತ್ಥ ಥೇರಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ನತ್ಥಿ। ಅಯಂ ಸಭಾವಧಮ್ಮೋಯೇವ, ಸಮಥವಸೇನೇವ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಏಕೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏಕೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ। ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸುಪಿ ಏಕೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏಕೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೋತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಂ ಕಾರಣನ್ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಂ ವದಾಮೀತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯನಾನತ್ತತಂ ವದಾಮಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ, ತೇನ ತೇ ಏತಂ ಅಪಾಕಟಂ। ಅಹಂ ಪನ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಂ, ತೇನ ಮೇ ಏತಂ ಪಾಕಟಂ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯನಾನತ್ತತಾ ಕಾರಣಂ। ಸಮಥವಸೇನೇವ ಹಿ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಏಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಧುರಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಧುರಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನೇವ ಚ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಏಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಧುರಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಧುರಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಧುರೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ। ತೇಸು ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ಜಾತೋ, ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತೋ। ಇತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತಮೇತ್ಥ ಕಾರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಮಹಾಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಭದ್ದಾಲಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೩೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಭದ್ದಾಲಿಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಏಕಾಸನಭೋಜನ**ನ್ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪುರೇಭತ್ತೇ ಅಸನಭೋಜನಂ, ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಭತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪಾಬಾಧತ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಕಕಚೋಪಮೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನಿ। **ನ ಉಸ್ಸಹಾಮೀ**ತಿ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ। **ಸಿಯಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಸಿಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ**ತಿ ಏವಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ, ನ ನು ಖೋತಿ ಇತಿ ಮೇ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕದೇಸಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ಪೋರಾಣಕತ್ಥೇರಾ ಕಿರ ಪತ್ತೇ ಭತ್ತಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ ದಿನ್ನೇ ಸಪ್ಪಿನಾ ಉಣ್ಹಮೇವ ಥೋಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಛಾಯೂದಕಫಾಸುಕೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಏತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸತ್ಥಾ ಆಹ। ಭದ್ದಾಲಿ, ಪನ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಸಚೇ ಸಕಿಂ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪುನ ಪತ್ತಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಓದನಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಛಾಯೂದಕಫಾಸುಕೇ ಠಾನೇ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಇತಿ ಏವಂ ವಟ್ಟೇಯ್ಯ, ಇತರಥಾ ಕೋ ಸಕ್ಕೋತೀ”ತಿ। ತಸ್ಮಾ **ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಉಸ್ಸಹಾಮೀ**ತಿ ಆಹ। ಅಯಂ ಕಿರ ಅತೀತೇ ಅನನ್ತರಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಕಾಕಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಕಾಕಾ ಚ ನಾಮ ಮಹಾಛಾತಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಛಾತಕತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಪನ ವಿರವನ್ತಸ್ಸೇವ ಭಗವಾ ತಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ – “ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ವಿಕಾಲೇ ಖಾದನೀಯಂ ವಾ ಭೋಜನೀಯಂ ವಾ ಖಾದೇಯ್ಯ ವಾ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೨೪೮) ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ, ಭದ್ದಾಲಿ,...ಪೇ॰... ಅನುಸ್ಸಾಹಂ ಪವೇದೇಸೀ**ತಿ।

ಯಥಾ ತನ್ತಿ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಏಕವಿಹಾರೇಪಿ ವಸನ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಂ ನ ದದೇಯ್ಯ, ತಥೇವ ನ ಅದಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ನೇವ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ, ನ ಧಮ್ಮದೇಸನಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿತಕ್ಕಮಾಳಕಂ, ನ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಭಗವಾ ನಿಸೀದತಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಾರೇಪಿ ನ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಚಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಭಗವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಞತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛತಿ। ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕಿರೇಸ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ। ತೇನಸ್ಸ ನ ಅಞ್ಞೋ ವಿತಕ್ಕೋ ಅಹೋಸಿ, – “ಮಯಾ ನಾಮ ಉದರಕಾರಣಾ ಭಗವತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞಾಪನಂ ಪಟಿಬಾಹಿತಂ, ಅನನುಚ್ಛವಿಕಂ ಮೇ ಕತ”ನ್ತಿ ಅಯಮೇವ ವಿತಕ್ಕೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಏಕವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೋಪಿ ಲಜ್ಜಾಯ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಂ ನಾದಾಸಿ।

೧೩೫. ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಭಗವತೋ ಚೀವರಸಾಟಕಂ ಅದಂಸು, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಏತಂ ದೋಸಕ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಓಕಾಸಮೇತಂ ಅಪರಾಧಂ, ಸತ್ಥು ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಬಾಹಿತಕಾರಣಂ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಕ್ಕರತರ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಞ್ಹಿ ವಸಿತ್ವಾ ದಿಸಾಪಕ್ಕನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಕುಹಿಂ ವಸಿತ್ಥಾತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಜೇತವನೇ ವಸಿಮ್ಹಾತಿ ವುತ್ತೇ, “ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಕತರಂ ಜಾತಕಂ ಕಥೇಸಿ, ಕತರಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ, ಕತರಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ ಹೋನ್ತಿ। ತತೋ “ವಿಕಾಲಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ, ಭದ್ದಾಲಿ, ನಾಮ ನಂ ಏಕೋ ಥೇರೋ ಪಟಿಬಾಹೀ”ತಿ ವಕ್ಖನ್ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ – “ಭಗವತೋಪಿ ನಾಮ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಬಾಹಿತಂ ಅಯುತ್ತಂ ಅಕಾರಣ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಏವಂ ತೇ ಅಯಂ ದೋಸೋ ಮಹಾಜನನ್ತರೇ ಪಾಕಟೋ ಹುತ್ವಾ ದುಪ್ಪಟಿಕಾರತಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಏವಮಾಹಂಸು। ಅಪಿಚ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಥ ತ್ವಂ “ಏಥಾವುಸೋ, ಮಮ ಸತ್ಥಾರಂ ಖಮಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಾ ಹೋಥಾ”ತಿ ಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಸ್ಸಸಿ। ತತ್ಥ ಆಗನ್ತುಕಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ, “ಆವುಸೋ, ಕಿಂ ಇಮಿನಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತ”ನ್ತಿ। ತತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ “ಭಾರಿಯಂ ಕತಂ ಭಿಕ್ಖುನಾ, ದಸಬಲಂ ನಾಮ ಪಟಿಬಾಹಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಯುತ್ತಮೇತ”ನ್ತಿ ವಕ್ಖನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತೇ ಅಯಂ ಅಪರಾಧೋ ಮಹಾಜನನ್ತರೇ ಪಾಕಟೋ ಹುತ್ವಾ ದುಪ್ಪಟಿಕಾರತಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾಪಿ

ಏವಮಾಹಂಸು। ಅಥ ವಾ ಭಗವಾ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ತ್ವಂ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಭಗವತೋ ಖಮಾಪನತ್ಥಾಯ ಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಸ್ಸಸಿ। ತತ್ರ ದಿಸಾವಾಸಿನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ, "ಆವುಸೋ, ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತ"ನ್ತಿ...ಪೇ॰... ದುಪ್ಪಟಿಕಾರತಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾಪಿ ಏವಮಾಹಂಸು।

ಏತದವೋಚಾತಿ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಮಯಾ ಕತಂ, ಭಗವಾ ಪನ ಮಹನ್ತೇಪಿ ಅಗುಣೇ ಅಲಗ್ಗಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಅಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಏತಂ "ಅಚ್ಚಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ,"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। ತತ್ಥ **ಅಚ್ಚಯೋತಿ** ಅಪರಾಧೋ। **ಮಂ ಅಚ್ಚಗಮಾತಿ** ಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಪವತ್ತೋ। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೂತಿ** ಖಮತು। **ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾತಿ** ಅನಾಗತೇ ಸಂವರಣತ್ಥಾಯ, ಪುನ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಅಪರಾಧಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಖಲಿತಸ್ಸ ಅಕರಣತ್ಥಾಯ। **ತಗ್ಘಾತಿ** ಏಕಂಸೇನ। **ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲೀತಿ**, ಭದ್ದಾಲಿ, ತಯಾ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಏಕಂ ಕಾರಣಂ ಅತ್ಥಿ, ತಮ್ಪಿ ತೇ ನ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೩೯. **ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋತಿ**ಆದೀಸು ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ, ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀತಿ ದ್ವೇ ಏಕಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕಾ ಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗಿಪುಗ್ಗಲಾ। ಏತೇ ಪನ ಸತ್ತಪಿ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲೇ ಭಗವತಾಪಿ ಏವಂ ಆಣಾಪೇತುಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಭಗವತಾ ಆಣತ್ತೇ ತೇಸಮ್ಪಿ ಏವಂ ಕಾತುಂ ನ ಯುತ್ತಂ। ಅಟ್ಠಾನಪರಿಕಪ್ಪವಸೇನ ಪನ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸುವಚಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಭದ್ದಾಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಚ ದುಬ್ಬಚಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಮೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ಅಪಿ ನು ತ್ವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋತಿ ದೇಸನಂ ಕಸ್ಮಾ ಆರಭಿ? ಭದ್ದಾಲಿಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಭದ್ದಾಲಿ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಾ ಲೋಕೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಮಮ ಸಾಸನೇ ಸಾಮಿನೋ, ಮಯಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೇ ಪಟಿಬಾಹಿತಬ್ಬಯುತ್ತೇ ಕಾರಣೇ ಸತಿ ಏತೇಸಂ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ ಯುತ್ತಂ। ತ್ವಂ ಪನ ಮಮ ಸಾಸನತೋ ಬಾಹಿರಕೋ, ಮಯಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೇ ತುಯ್ಹಂ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ ನ ಯುತ್ತನ್ತಿ।

ರಿತ್ತೋ ತುಚ್ಛೋತಿ ಅನ್ತೋ ಅರಿಯಗುಣಾನಂ ಅಭಾವೇನ ರಿತ್ತಕೋ ತುಚ್ಛಕೋ, ಇಸ್ಸರವಚನೇ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಹೋತಿ। **ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋಸೀತಿ** ಯಥಾ ಧಮ್ಮೋ ಠಿತೋ, ತಥೇವ ಕರೋಸಿ, ಖಮಾಪೇಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತಂ ತೇ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಾತಿ** ತಂ ತವ ಅಪರಾಧಂ ಮಯಂ ಖಮಾಮ। **ವುಡ್ಢಿ ಹೇಸಾ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇತಿ** ಏಸಾ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ವುಡ್ಢಿ ನಾಮ। ಕತಮಾ? ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರಿತ್ವಾ ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಪಜ್ಜನಾ। ದೇಸನಂ ಪನ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಕರೋನ್ತೋ "ಯೋ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋತಿ, ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ಆಹ।

೧೩೮. **ಸತ್ಥಾಪಿ ಉಪವದತೀತಿ** "ಅಸುಕವಿಹಾರವಾಸೀ ಅಸುಕಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಅಸುಕಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ - "ಕಿಂ ತಸ್ಸ ಅರಞ್ಞವಾಸೇನ, ಯೋ ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ"ತಿ ಏವಂ ಉಪವದತಿ, ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ, ಅಪಿಚೇತ್ಥ ದೇವತಾ ನ ಕೇವಲಂ ಉಪವದನ್ತಿ, ಭೇರವಾರಮ್ಮಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಲಾಯನಾಕಾರಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ। **ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾನನ್ತಿ** ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಟ್ಠಾನಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ಚಿತ್ತಂ ವಿಧಾವತಿ, ನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಲ್ಲೀಯತಿ। ಸೋ "ಕಿಂ ಮಾದಿಸಸ್ಸ ಅರಞ್ಞವಾಸೇನಾ"ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಉಟ್ಠಾಯ ಪಕ್ಕಮತಿ। **ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪವದಿತೋತಿ** ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾ ಉಪವದಿತೋ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೋ ವುತ್ತಪಚ್ಚನೀಕನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಸೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀತಿ**ಆದಿ ಏವಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

೧೪೦. **ಪಸಯ್ಹ ಪಸಯ್ಹ ಕಾರಣಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ** ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇಪಿ ದೋಸೇ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಾರೇನ್ತಿ। **ನೋ ತಥಾತಿ** ಮಹನ್ತೇಪಿ ಅಪರಾಧೇ ಯಥಾ ಇತರಂ, ಏವಂ ಪಸಯ್ಹ ನ ಕಾರೇನ್ತಿ। ಸೋ ಕಿರ, "ಆವುಸೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ಏವರೂಪಂ

ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏಹಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಖಮಾಪೇಹೀ"ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘತೋಪಿ, ಕಞ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, "ಭದ್ದಾಲಿ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ ಸತ್ಥುಸನ್ತಿಕಾಪಿ ಅನುಗ್ಗಹಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ। ತತೋ "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾಪಿ ನ ಸಮಸ್ಸಾಸಿತೋ, ಸತ್ಥಾರಾಪೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

ಅಥ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋಪಿ ಸತ್ಥಾಪಿ ಓವದಿತಬ್ಬಯುತ್ತಮೇವ ಓವದತಿ, ನ ಇತರನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಇಧ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಕಚ್ಚೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಞ್ಞೇನಾಞ್ಞ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಅನುಮಾನಸುತ್ತೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನಿ। **ನ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತೀ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತಮ್ಹಿ ನ ವತ್ತತಿ। **ನ ಲೋಮಂ ಪಾತೇತೀ**ತಿ ಅನುಲೋಮವತ್ತೇ ನ ವತ್ತತಿ, ವಿಲೋಮಮೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ನ ನಿತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತೀ**ತಿ ನಿತ್ಥಾರಣಕವತ್ತಮ್ಹಿ ನ ವತ್ತತಿ, ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನತ್ಥಂ ತುರಿತತುರಿತೋ ಛನ್ದಜಾತೋ ನ ಹೋತಿ। **ತತ್ರಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಸ ದುಬ್ಬಚಕರಣೇ। **ಅಭಿಣ್ಹಾಪತ್ತಿಕೋ**ತಿ ನಿರನ್ತರಾಪತ್ತಿಕೋ। **ಆಪತ್ತಿಬಹುಲೋ**ತಿ ಸಾಪತ್ತಿಕಕಾಲೋವಸ್ಸ ಬಹು, ಸುದ್ಧೋ ನಿರಾಪತ್ತಿಕಕಾಲೋ ಅಪ್ಪೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ**ತಿ ಖಿಪ್ಪಂ ನ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ದೀಘಸುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವಿನಯಧರಾ ಪಾದಧೋವನಕಾಲೇ ಆಗತಂ "ಗಚ್ಛಾವುಸೋ, ವತ್ತವೇಲಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಪುನ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಿತ್ವಾ ಆಗತಂ "ಗಚ್ಛಾವುಸೋ, ತುಯ್ಹಂ ವಿಹಾರವೇಲಾ, ಗಚ್ಛಾವುಸೋ, ಸಾಮಣೇರಾದೀನಂ ಉದ್ದೇಸದಾನವೇಲಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ನ್ಹಾನವೇಲಾ, ಥೇರೂಪಟ್ಠಾನವೇಲಾ, ಮುಖಧೋವನವೇಲಾ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ದಿವಸಭಾಗೇಪಿ ರತ್ತಿಭಾಗೇಪಿ ಆಗತಂ ಉಯ್ಯೋಜೇನ್ತಿಯೇವ। "ಕಾಯ ವೇಲಾಯ, ಭನ್ತೇ, ಓಕಾಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ "ಗಚ್ಛಾವುಸೋ, ತ್ವಂ ಇಮಮೇವ ಠಾನಂ ಜಾನಾಸಿ, ಅಸುಕೋ ನಾಮ ವಿನಯಧರತ್ಥೇರೋ ಸಿನೇಹಪಾನಂ ಪಿವತಿ, ಅಸುಕೋ ವಿರೇಚನಂ ಕಾರೇತಿ, ಕಸ್ಮಾ ತುರಿತೋಸೀ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ದೀಘಸುತ್ತಮೇವ ಕರೋನ್ತಿ।

೧೪೧. **ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ**ತಿ ಲಹುಂ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ನ ದೀಘಸುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖೂ - "ಆವುಸೋ, ಅಯಂ ಸುಬ್ಬಚೋ ಭಿಕ್ಖು, ಜನಪದವಾಸಿನೋ ನಾಮ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನೇ ವಸನಟ್ಠಾನನಿಸಜ್ಜನಾದೀನಿ ನ ಫಾಸುಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ ಹೋತಿ, ಸೀಘಮಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮೇಮಾ"ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸುದ್ಧನ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ।

೧೪೨. **ಅಧಿಚ್ಚಾಪತ್ತಿಕೋ**ತಿ ಕದಾಚಿ ಕದಾಚಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಲಜ್ಜೀ ಹೋತಿ ಪಕತತ್ತೋ, ದುಬ್ಬಚತ್ತಾ ಪನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂ ತಥೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೧೪೪. **ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ವಹತಿ ಪೇಮಮತ್ತಕೇನಾ**ತಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಸು ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾಯ ಗೇಹಸ್ಸಿತಸದ್ಧಾಯ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮೇನ ಯಾಪೇತಿ। ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣಸದಿಸಾ ಹಿ ಅಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ನಾಮ, ನವಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಗುಣಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಸು ಪೇಮಮತ್ತೇನ ಯಾಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವರೂಪಾ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಹಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಠಿತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪತ್ತಾ ಮಹಾಸಮಣಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏತ್ತಕೇನ ಕಥಾಮಗ್ಗೇನ "ಓವದಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಓವದನ್ತಿ, ನ ಇತರ"ನ್ತಿ ಇಮಮೇವ ಭಗವತಾ ದಸ್ಸಿತಂ।

೧೪೫. **ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹಿಂಸೂ**ತಿ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। **ಸತ್ತೇಸು ಹಾಯಮಾನೇಸೂ**ತಿ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಹಾಯಮಾನಾಯ ಸತ್ತಾ ಹಾಯನ್ತಿ ನಾಮ। **ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಅನ್ತರಧಾಯಮಾನೇ**ತಿ ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಅನ್ತರಧಾಯಮಾನೇ। ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೋಪಿ ಹಿ ಪಟಿಪತ್ತಿಪೂರಕೇಸು ಸತ್ತೇಸು ಅಸತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ನಾಮ । **ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ**ತಿ ಆಸವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಏತೇಸೂತಿ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ। ಯೇಸು ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾ ಪರೂಪವಾದವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವಧಬನ್ಧನಾದಯೋ ಚೇವ ಅಪಾಯದುಕ್ಖವಿಸೇಸಭೂತಾ ಚ ಆಸವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿಯೇವ। ಯಸ್ಮಾ ನೇಸಂ ತೇ ಕಾರಣಂ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಧಮ್ಮಾ ಯಾವ ನ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ, ನ ತಾವ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ।

ಏವಂ ಅಕಾಲಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಕಾಲಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯತೋ**ತಿ ಯದಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತಾನುಸಾರೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಾ ವೀತಿಕ್ಕಮದೋಸಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ, ತದಾ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತೇಸಂಯೇವ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತಾನಂ ವೀತಿಕ್ಕಮದೋಸಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

ಏವಂ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಕಾಲಂ, ಉಪ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಕಾಲನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲಞ್ಚ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನ ತಾವ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮಹತ್ತನ್ತಿ** ಮಹನ್ತಭಾವಂ। ಸಙ್ಘೋ ಹಿ ಯಾವ ನ ಥೇರನವಮಜ್ಝಿಮಾನಂ ವಸೇನ ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಾವ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಹೋನ್ತಿ, ಸಾಸನೇ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೇ ಪನ ತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ತತ್ಥ ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ -

"ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಉತ್ತರಿದ್ವಿರತ್ತತಿರತ್ತಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ (ಪಾಚಿ॰ ೫೧)। ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅನುವಸ್ಸಂ ವುಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ (ಪಾಚಿ॰ ೧೧೭೧)। ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಏಕವಸ್ಸಂ ದ್ವೇ ವುಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೧೧೭೫)।

ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಲಾಭಗ್ಗನ್ತಿ ಲಾಭಸ್ಸ ಅಗ್ಗಂ। ಸಙ್ಘೋ ಹಿ ಯಾವ ನ ಲಾಭಗ್ಗಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ತಾವ ಲಾಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಪತ್ತೇ ಪನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ -

"ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಅಚೇಲಕಸ್ಸ ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ವಾ ಸಹತ್ಥಾ ಖಾದನೀಯಂ ವಾ ಭೋಜನೀಯಂ ವಾ ದದೇಯ್ಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೨೭೦)।

ಇದಞ್ಹಿ ಲಾಭಗ್ಗಪತ್ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ।

ಯಸಗ್ಗನ್ತಿ ಯಸಸ್ಸ ಅಗ್ಗಂ। ಸಙ್ಘೋ ಹಿ ಯಾವ ನ ಯಸಗ್ಗಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ತಾವ ಯಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಪತ್ತೇ ಪನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ "ಸುರಾಮೇರಯಪಾನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೩೨೭)। ಇದಞ್ಹಿ ಯಸಗ್ಗಪತ್ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ।

ಬಾಹುಸಚ್ಚನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಭಾವಂ। ಸಙ್ಘೋ ಹಿ ಯಾವ ನ ಬಾಹುಸಚ್ಚಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ತಾವ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಬಾಹುಸಚ್ಚಪತ್ತೇ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಏಕಂ ನಿಕಾಯಂ ದ್ವೇ ನಿಕಾಯೇ ಪಞ್ಚಪಿ ನಿಕಾಯೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಯೋನಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಮಾನಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ರಸೇನ ರಸಂ ಸಂಸನ್ದೇತ್ವಾ ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ದೀಪೇನ್ತಿ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ - "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ (ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭)...ಪೇ॰... ಸಮಣುದ್ದೇಸೋಪಿ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೪೨೮) ನಯೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ।

ರತ್ತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋತಿ ಏತ್ಥ ರತ್ತಿಯೋ ಜಾನನ್ತೀತಿ ರತ್ತಞ್ಞೂ। ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬಹೂ ರತ್ತಿಯೋ ಜಾನನ್ತಿ, ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ರತ್ತಞ್ಞೂನಂ ಭಾವಂ ರತ್ತಞ್ಞುತಂ। ತತ್ರ ರತ್ತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಉಪಸೇನಂ ವಙ್ಗನ್ತಪುತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೋ ಹಾಯಸ್ಮಾ ಊನದಸವಸ್ಸೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಏಕವಸ್ಸೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ - "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಊನದಸವಸ್ಸೇನ

ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ, ಯೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೭೫)। ಏವಂ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪುನ ಭಿಕ್ಖೂ "ದಸವಸ್ಸಮ್ಹಾ ದಸವಸ್ಸಮ್ಹಾ"ತಿ ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ - "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೇನ ಅಬ್ಯತ್ತೇನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ, ಯೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ಯತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಟಿಬಲೇನ ದಸವಸ್ಸೇನ ವಾ ಅತಿರೇಕದಸವಸ್ಸೇನ ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತು"ನ್ತಿ। ಇತಿ ರತ್ತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಕಾಲೇ ದ್ವೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ।

೧೪೬. **ಆಜಾನೀಯಸುಸೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸಿನ್ತಿ** ತರುಣಾಜಾನೀಯಉಪಮಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯಿಂ। **ತತ್ರಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಅಸರಣೇ। **ನ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಸೇವ ಹೇತೂತಿ** ನ ಏಸ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀಭಾವೋಯೇವ ಏಕೋ ಹೇತು।

೧೪೭. **ಮುಖಾಧಾನೇ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತೀತಿ** ಖಲೀನಬನ್ಧಾದೀಹಿ ಮುಖಟ್ಠಪನೇ ಸಾಧುಕಂ ಗೀವಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇತುಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ। **ವಿಸೂಕಾಯಿತಾನೀತಿ**ಆದೀಹಿ ವಿಸೇವನಾಚಾರಂ ಕಥೇಸಿ। ಸಬ್ಬಾನೇವ ಹೇತಾನಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವೇವಚನಾನಿ। **ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ವಿಸೇವನಾಚಾರೇ। **ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತೀತಿ** ನಿಬ್ಬಿಸೇವನೋ ಹೋತಿ, ತಂ ವಿಸೇವನಂ ಜಹತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯುಗಾಧಾನೇತಿ** ಯುಗಟ್ಠಪನೇ ಯುಗಸ್ಸ ಸಾಧುಕಂ ಗಹಣತ್ಥಂ।

ಅನುಕ್ಕಮೇತಿ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪಾದೇ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಉಕ್ಖಿಪನೇ ಚ ನಿಕ್ಖಿಪನೇ ಚ। ಪರಸೇನಾಯ ಹಿ ಆವಾಟೇ ಠತ್ವಾ ಅಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ಪಾದೇ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಏಸ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪಾದೇ ಉಕ್ಖಿಪಿಸ್ಸತೀತಿ ರಜ್ಜುಬನ್ಧನವಿಧಾನೇನ ಏತಂ ಕಾರಣಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಮಣ್ಡಲೇತಿ** ಯಥಾ ಅಸ್ಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋಯೇವ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತಂ ಆವುಧಂ ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಂ ಕರಣತ್ಥಂ ಮಣ್ಡಲೇ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ। **ಖುರಕಾಸೇತಿ** ಅಗ್ಗಗ್ಗಖುರೇಹಿ ಪಥವೀಕಮನೇ। ರತ್ತಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತಕರಣಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಯಥಾ ಪದಸದ್ದೋ ನ ಸುಯ್ಯತಿ, ತದತ್ಥಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ಅಗ್ಗಗ್ಗಖುರೇಹಿಯೇವ ಗಮನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಜವೇತಿ** ಸೀಘವಾಹನೇ। "ಧಾವೇ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ಅತ್ತನೋ ಪರಾಜಯೇ ಸತಿ ಪಲಾಯನತ್ಥಂ, ಪರಂ ಪಲಾಯನ್ತಂ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗಹಣತ್ಥಞ್ಚ ಏತಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ। **ದವತ್ತೇತಿ** ದವತ್ತಾಯ, ಯುದ್ಧಕಾಲಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಹತ್ಥೀಸು ವಾ ಕೋಞ್ಚನಾದಂ ಕರೋನ್ತೇಸು ಅಸ್ಸೇಸು ವಾ ಹಸನ್ತೇಸು ರಥೇಸು ವಾ ನಿಘೋಸನ್ತೇಸು ಯೋಧೇಸು ವಾ ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿಂ ಕರೋನ್ತೇಸು ತಸ್ಸ ರವಸ್ಸ ಅಭಾಯಿತ್ವಾ ಪರಸೇನಪವೇಸನತ್ಥಂ ಅಯಂ ಕಾರಣಾ ಕರೀಯತಿ।

ರಾಜಗುಣೇತಿ ರಞ್ಞಾ ಜಾನಿತಬ್ಬಗುಣೇ। ಕೂಟಕಣ್ಣರಞ್ಞೋ ಕಿರ ಗುಳವಣ್ಣೋ ನಾಮ ಅಸ್ಸೋ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಚೇತಿಯಪಬ್ಬತಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಕಲಮ್ಬನದೀತೀರಂ ಸಮ್ಪತ್ತೋ। ಅಸ್ಸೋ ತೀರೇ ಠತ್ವಾ ಉದಕಂ ಓತರಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಾಚರಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ - "ಅಹೋ ತಯಾ ಅಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಪಿತೋ ಉದಕಂ ಓತರಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛತೀ"ತಿ ಆಹ। ಆಚರಿಯೋ - "ಸುಸಿಕ್ಖಾಪಿತೋ ದೇವ ಅಸ್ಸೋ, ಏವಮಸ್ಸ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಚಾಹಂ ಉದಕಂ ಓತರಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಾಲಂ ತೇಮಿಸ್ಸತಿ, ವಾಲೇ ತಿನ್ತೇ ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗೇ ಉದಕಂ ಪಾತೇಯ್ಯಾ'ತಿ ಏವಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸರೀರೇ ಉದಕಪಾತನಭಯೇನ ನ ಓತರತಿ, ವಾಲಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕಾರೇಸಿ। ಅಸ್ಸೋ ವೇಗೇನ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಾರಂ ಗತೋ। ಏತದತ್ಥಂ ಅಯಂ ಕಾರಣಾ ಕರೀಯತಿ। **ರಾಜವಂಸೇತಿ** ಅಸ್ಸರಾಜವಂಸೇ। ವಂಸೋ ಚೇಸೋ ಅಸ್ಸರಾಜಾನಂ, ತಥಾರೂಪೇನ ಪಹಾರೇನ ಛಿನ್ನಭಿನ್ನಸರೀರಾಪಿ ಅಸ್ಸಾರೋಹಂ ಪರಸೇನಾಯ ಅಪಾತೇತ್ವಾ ಬಹಿ ನೀಹರನ್ತಿಯೇವ। ಏತದತ್ಥಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉತ್ತಮೇ ಜವೇತಿ ಜವಸಮ್ಪತ್ತಿಯಂ, ಯಥಾ ಉತ್ತಮಜವೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉತ್ತಮೇ ಹಯೇತಿ** ಉತ್ತಮಹಯಭಾವೇ, ಯಥಾ ಉತ್ತಮಹಯೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಪಕತಿಯಾ

ಉತ್ತಮಹಯೋವ ಉತ್ತಮಹಯಕಾರಣಂ ಅರಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞೋ। ಉತ್ತಮಹಯಕಾರಣಾಯ ಏವ ಚ ಹಯೋ ಉತ್ತಮಜವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ಅಞ್ಞೋತಿ।

ತತ್ರಿದಂ ವತ್ಥು - ಏಕೋ ಕಿರ ರಾಜಾ ಏಕಂ ಸಿನ್ಧವಪೋತಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಿನ್ಧವಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾವ ಇಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇಹೀತಿ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಆಚರಿಯೋಪಿ ತಸ್ಸ ಸಿನ್ಧವಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ತಂ ಮಾಸಖಾದಕಘೋಟಕಾನಂ ಕಾರಣಾಸು ಉಪನೇತಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಅನನುಚ್ಛವಿಕತ್ತಾ ಕಾರಣಂ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತಂ ದಮೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಕೂಟಸ್ಸೋ ಅಯಂ ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕೋ ಅಸ್ಸಾಚರಿಯಪುಬ್ಬಕೋ ದಹರೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಭಣ್ಡಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ಪರಿಖಾಪಿಟ್ಠೇ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಅನಗ್ಘೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಿನ್ಧವಪೋತಕೋ"ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ। ಸಚೇ ರಾಜಾ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಮಙ್ಗಲಸ್ಸಂ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ। ಥೇರೋ ಆಹ - "ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ, ತಾತ, ರಾಜಾ ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಪಸೀದೇಯ್ಯ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ, - "ಮಹಾರಾಜ, ಅನಗ್ಘೋ ಸಿನ್ಧವಪೋತಕೋ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಕಥೇಸಿ। ತಯಾ ದಿಟ್ಠೋ , ತಾತಾತಿ? ಆಮ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಕಿಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ? ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭುಞ್ಜನಕಸುವಣ್ಣಥಾಲೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭುಞ್ಜನಕಭತ್ತಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಿವನಕರಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗನ್ಧಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಾಲಾತಿ। ರಾಜಾ ಸಬ್ಬಂ ದಾಪೇಸಿ। ದಹರೋ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಸ್ಸೋ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾವ "ಮಯ್ಹಂ ಗುಣಜಾನನಕಆಚರಿಯೋ ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ದಹರೋ ಗನ್ತ್ವಾ "ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಾ"ತಿ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿ। ಅಸ್ಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಥಾಲೇ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿ, ರಸಂ ಪಿವಿ। ಅಥ ನಂ ಗನ್ಧೇಹಿ ವಿಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ರಾಜಪಿಳನ್ಧನಂ ಪಿಳನ್ಧಿತ್ವಾ "ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿ। ಸೋ ದಹರಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಸ್ಸಟ್ಠಾನೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ದಹರೋ - "ಅಯಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಅನಗ್ಘೋ ಸಿನ್ಧವಪೋತಕೋ, ಇಮಿನಾವ ನಂ ನಿಯಾಮೇನ ಕತಿಪಾಹಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಪೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ।

ಅಥ ಕತಿಪಾಹಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ಆನುಭಾವಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಸಾಧು ಆಚರಿಯ ಕುಹಿಂ ಠತ್ವಾ ಪಸ್ಸಾಮಾತಿ? ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಚ್ಛ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ರಾಜಾ ಅಸ್ಸಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ದಹರೋ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ "ಏತಂ ರುಕ್ಖಂ ಅನುಪರಿಯಾಹೀ"ತಿ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಅಸ್ಸೋ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಅನುಪರಿಗನ್ತ್ವಾ ಆಗತೋ। ರಾಜಾ ನೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಅದ್ದಸ। ದಿಟ್ಠೋ ತೇ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ? ನ ದಿಟ್ಠೋ, ತಾತಾತಿ। ವಲಞ್ಜಕದಣ್ಡಂ ಏತಂ ರುಕ್ಖಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಪೇಥಾತಿ ವತ್ವಾ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿ "ವಲಞ್ಜಕದಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಹೀ"ತಿ। ಅಸ್ಸೋ ಪಕ್ಖನ್ದಿತ್ವಾ ಮುಖೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ। ದಿಟ್ಠಂ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ದಿಟ್ಠಂ, ತಾತಾತಿ।

ಪುನ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿ "ಉಯ್ಯಾನಸ್ಸ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇನ ಚರಿತ್ವಾ ಏಹೀ"ತಿ। ಅಸ್ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ದಿಟ್ಠೋ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ನ ದಿಟ್ಠೋ, ತಾತಾತಿ। ರತ್ತಕಮ್ಬಲಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸಸ್ಸ ಪಾದೇ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಅಸ್ಸೋ ಉಲ್ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇನ ಅನುಪರಿಯಾಯಿ। ಬಲವತಾ ಪುರಿಸೇನ ಆವಿಞ್ಛನಅಲಾತಗ್ಗಿಸಿಖಾ ವಿಯ ಉಯ್ಯಾನಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಅಸ್ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಠಿತೋ। ದಿಟ್ಠಂ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ದಿಟ್ಠಂ, ತಾತಾತಿ। ಮಙ್ಗಲಪೋಕ್ಖರಣಿಪಾಕಾರಮತ್ಥಕೇ ಅನುಪರಿಯಾಹೀತಿ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ।

ಪುನ "ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಪದುಮಪತ್ತೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಾಹೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪದುಮಪತ್ತೇ ಚರಿತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ, ಏಕಂ ಪತ್ತಮ್ಪಿ ಅನಕ್ಕನ್ತಂ ವಾ ಥಾಲಿತಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತಂ ವಾ ಖಣ್ಡಿತಂ ವಾ ನಾಹೋಸಿ। ದಿಟ್ಠಂ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ದಿಟ್ಠಂ, ತಾತಾತಿ। ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ತಂ ಹತ್ಥತಲಂ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಧಾತೂಪತ್ಥದ್ಧೋ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ

ಹತ್ಥತಲೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ದಿಟ್ಠಂ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ? ದಿಟ್ಠಂ, ತಾತಾತಿ। ಏವಂ ಉತ್ತಮಹಯೋ ಏವ ಉತ್ತಮಕಾರಣಾಯ ಉತ್ತಮಜವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ।

ಉತ್ತಮೇ ಸಾಖಲ್ಯೇತಿ ಮುದುವಾಚಾಯ। ಮುದುವಾಚಾಯ ಹಿ, "ತಾತ, ತ್ವಂ ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ರಞ್ಞೋ ಮಙ್ಗಲಸ್ಸೋ ಭವಿಸ್ಸಸಿ, ರಾಜಭೋಜನಾದೀನಿ ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಉತ್ತಮಹಯಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಉತ್ತಮೇ ಸಾಖಲ್ಯೇ"ತಿ। **ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಉಪಭೋಗೋ। **ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಹತ್ಥಂ ವಿಯ ಪಾದಂ ವಿಯ ಅನೋಹಾಯೇವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಚತೂಸು ವಾ ಸೇನಙ್ಗೇಸು ಏಕಂ ಅಙ್ಗಂ ಹೋತಿ।

ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾತಿ ಅರಹತ್ತಫಲಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ। ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದಯೋಪಿ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾವ। **ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ** ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯೇವ। ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ಅಟ್ಠ ಫಲಙ್ಗಾನಿ ಸೇಸಾ ಧಮ್ಮಾ **ವಿಮುತ್ತೀ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಯಂ ಪನ ದೇಸನಾ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞುಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪಿತಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಭದ್ದಾಲಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಲಟುಕಿಕೋಪಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೪೮. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಲಟುಕಿಕೋಪಮಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಯೇನ ಸೋ ವನಸಣ್ಡೋ**ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಮಹಾಉದಾಯಿತ್ಥೇರೋ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಕ್ಕಮಿ। ತಸ್ಮಾ ಯೇನ ಸೋ ಭಗವತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅಪಹತ್ತಾ**ತಿ ಅಪಹಾರಕೋ। **ಉಪಹತ್ತಾ**ತಿ ಉಪಹಾರಕೋ। **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಿತೋ।

೧೪೯. **ಯಂ ಭಗವಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಗವಾ। **ಇಙ್ಘಾ**ತಿ ಆಣತ್ತಿಯಂ ನಿಪಾತೋ। **ಅಞ್ಞಥತ್ತ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ನ ಭಗವನ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ, ಏವರೂಪಂ ಪನ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಅಲಭನ್ತಾ ಕಥಂ ಯಾಪೇಸ್ಸಾಮಾತಿ ಏವಂ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಹೋಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಭೂತಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ರತ್ತಿಭೋಜನಸ್ಸ ಪಣೀತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸೂಪೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಸೂಪೇನ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ ಮಚ್ಛಮಂಸಕಳೀರಾದಿ। **ಸಮಗ್ಗಾ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ**ತಿ ಏಕತೋ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ। **ಸಙ್ಖತಿಯೋ**ತಿ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಿಕಖಾದನೀಯಾನಿ। **ಸಬ್ಬಾ ತಾ ರತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸಙ್ಖತಿಯೋ ರತ್ತಿಂಯೇವ ಹೋನ್ತಿ, ದಿವಾ ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಪರಿತ್ತಾ ಥೋಕಿಕಾ ಹೋನ್ತೀತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಹಿ ದಿವಾ ಯಾಗುಕಜ್ಜಕಿಯಾದೀಹಿ ಯಾಪೇತ್ವಾಪಿ ರತ್ತಿಂ ಯಥಾಸತ್ತಿ ಯಥಾಪಣೀತಮೇವ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ।

ಪುನ **ಭೂತಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ರತ್ತಿ ವಿಕಾಲಭೋಜನೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ**ನ್ತಿ ಬಹಲನ್ಧಕಾರೇ। **ಮಾಣವೇಹೀ**ತಿ ಚೋರೇಹಿ। **ಕತಕಮ್ಮೇಹೀ**ತಿ ಕತಚೋರಕಮ್ಮೇಹಿ। ಚೋರಾ ಕಿರ ಕತಕಮ್ಮಾ ಯಂ ನೇಸಂ ದೇವತಂ ಆಯಾಚಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ, ತಸ್ಸ ಉಪಹಾರತ್ಥಾಯ ಮನುಸ್ಸೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ಗಲಲೋಹಿತಾದೀನಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞೇಸು ಮನುಸ್ಸೇಸು ಮಾರಿಯಮಾನೇಸು ಕೋಲಾಹಲಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾರೇನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಅಕತಕಮ್ಮೇಹೀ**ತಿ ಅಟವಿತೋ ಗಾಮಂ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಕಮ್ಮನಿಪ್ಫನ್ನತ್ಥಂ ಪುರೇತರಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಕಾಮೇಹಿ। **ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ನಿಮನ್ತೇತೀ**ತಿ "ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಅಜ್ಜೇಕರತ್ತಿಂ ಇಧೇವ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಇಧ ವಸಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಸ್ವೇ ಗಮಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ನಿಮನ್ತೇತಿ।

ಪುನ **ಭೂತಪುಬ್ಬನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠಕಾರಣಂ ಕಥೇತಿ। **ವಿಜ್ಜನ್ತರಿಕಾಯಾತಿ** ವಿಜ್ಜುವಿಜ್ಜೋತನಕ್ಖಣೇ । **ವಿಸ್ಸರಮಕಾಸೀತಿ** ಮಹಾಸದ್ದಮಕಾಸಿ। **ಅಭುಮ್ಮೇತಿ** ಭೂ'ತಿ ವಡ್ಢಿ, ಅಭೂ'ತಿ ಅವಡ್ಢಿ, ವಿನಾಸೋ ಮಯ್ಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಿಸಾಚೋ ವತ ಮ**ನ್ತಿ ಪಿಸಾಚೋ ಮಂ ಖಾದಿತುಂ ಆಗತೋ ವತ। **ಆತುಮಾರೀ ಮಾತುಮಾರೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಆತೂ**ತಿ ಪಿತಾ, **ಮಾತೂ**ತಿ ಮಾತಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಸ ಪಿತಾ ವಾ ಮಾತಾ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತಕೋತಿ ಯಥಾ ತಥಾ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ದತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಯಾಪೇನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ರತ್ತಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ನ ಚರತಿ। ತುಯ್ಹಂ ಪನ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮತಾ ಮಞ್ಞೇ, ತೇನ ಏವಂ ಚರಸೀತಿ।

೧೫೦. **ಏವಮೇವಾತಿ** ಏವಮೇವ ಕಿಞ್ಚಿ ಆನಿಸಂಸಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ನಿಕ್ಕಾರಣೇನೇವ। ಏವಮಾಹಂಸೂತಿ ಗರಹನ್ತೋ ಆಹ। ತತ್ಥ **ಆಹಂಸೂತಿ** ವದನ್ತಿ। **ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾತಿ** ಇಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಹೇತು ಕಿಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನಾಮ, ನನು ಅಪಸ್ಸನ್ತೇನ ವಿಯ ಅಸುಣನ್ತೇನ ವಿಯ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ। **ಓರಮತ್ತಕಸ್ಸಾತಿ** ಪರಿತ್ತಮತ್ತಕಸ್ಸ। **ಅಧಿಸಲ್ಲಿಖತೇವಾಯ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ಸಮಣೋ ನವನೀತಂ ಪಿಸನ್ತೋ ವಿಯ ಪದುಮನಾಳಸುತ್ತಂ ಕಕಚೇನ ಓಕ್ಕನ್ತನ್ತೋ ವಿಯ ಅತಿಸಲ್ಲೇಖತಿ, ಅತಿವಾಯಾಮಂ ಕರೋತಿ। **ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾತಿ** ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾದಯೋ ವಿಯ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ, ತೇಸು ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಏವಂ ಹೋತಿ "ಸಚೇ ಏತೇ 'ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮೇತಂ, ಹರಥ ಭಗವಾ'ತಿ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಕಿಂ ಸತ್ಥಾ ನ ಹರೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಪನ ಅವತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ 'ಏವಂ ಭಗವಾ, ಸಾಧು ಭಗವಾ, ಪಞ್ಞಪೇಥ ಭಗವಾ'ತಿ ಅತಿರೇಕತರಂ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಪಟಿಲಭನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸು ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ।

ತೇಸನ್ತಿ ತೇಸಂ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಮೋಘಪುರಿಸಾನಂ। **ತನ್ತಿ** ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ। **ಥೂಲೋ ಕಲಿಙ್ಗರೋತಿ** ಗಲೇ ಬದ್ಧಂ ಮಹಾಕಟ್ಠಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। **ಲಟುಕಿಕಾ ಸಕುಣಿಕಾತಿ** ಚಾತಕಸಕುಣಿಕಾ। ಸಾ ಕಿರ ರವಸತಂ ರವಿತ್ವಾ ನಚ್ಚಸತಂ ನಚ್ಚಿತ್ವಾ ಸಕಿಂ ಗೋಚರಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಆಕಾಸತೋ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಪನ ನಂ ದಿಸ್ವಾ ವಚ್ಛಪಾಲಕಾದಯೋ ಕೀಳನತ್ಥಂ ಪೂತಿಲತಾಯ ಬನ್ಧನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಆಗಮೇತೀತಿ** ಉಪೇತಿ। **ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಾತಿ** ತಂ ಪೂತಿಲತಾಬನ್ಧನಂ ತಸ್ಸಾ ಅಪ್ಪಸರೀರತಾಯ ಚೇವ ಅಪ್ಪಥಾಮತಾಯ ಚ ಬಲವಬನ್ಧನಂ ನಾಮ, ಮಹನ್ತಂ ನಾಳಿಕೇರರಜ್ಜು ವಿಯ ದುಚ್ಛಿಜ್ಜಂ ಹೋತಿ। **ತೇಸನ್ತಿ** ತೇಸಂ ಮೋಘಪುರಿಸಾನಂ ಸದ್ಧಾಮನ್ದತಾಯ ಚ ಪಞ್ಞಾಮನ್ದತಾಯ ಚ ಬಲವಂ ಬನ್ಧನಂ ನಾಮ, ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಮಹನ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥು ವಿಯ ದುಪ್ಪಜಹಂ ಹೋತಿ।

೧೫೧. ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇ **ಪಹಾತಬ್ಬಸ್ಸಾತಿ** ಕಿಂ ಇಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಪಹಾತಬ್ಬಸ್ಸ ಹೇತು ಭಗವತಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ, ಯಸ್ಸ ನೋ ಭಗವಾ ಪಹಾನಮಾಹ। ನನು ಏವಂ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾಪಿ ಪಹಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾತಿ** ಅನುಸ್ಸುಕ್ಕಾ। **ಪನ್ನಲೋಮಾತಿ** ಪತಿತಲೋಮಾ, ನ ತಸ್ಸ ಪಹಾತಬ್ಬಭಯೇನ ಉದ್ಧಗ್ಗಲೋಮಾ। **ಪರದತ್ತವುತ್ತಾತಿ** ಪರೇಹಿ ದಿನ್ನವುತ್ತಿನೋ, ಪರತೋ ಲದ್ಧೇನ ಯಾಪೇನ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಿಗಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೀತಿ** ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನಪಕ್ಖೇ ಠಿತಾ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಮಿಗೋ ಹಿ ಪಹಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾವಾಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ವಾ ವಣತೇಲಂ ವಾ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಅಕತ್ವಾ ಪಹಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾವ ಅಗಾಮಕಂ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಹಟಟ್ಠಾನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಕತ್ವಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಫಾಸುಭೂತಕಾಲೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಮಿಗಾ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನಪಕ್ಖೇ ಠಿತಾ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಮಿಗಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। **ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಾತಿ** ತಂ ವರತ್ತಬನ್ಧನಂ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಿನಾಗಸ್ಸ ಮಹಾಸರೀರತಾಯ ಚೇವ ಮಹಾಥಾಮತಾಯ ಚ ದುಬ್ಬಲಬನ್ಧನಂ ನಾಮ। ಪೂತಿಲತಾ ವಿಯ ಸುಛಿಜ್ಜಂ ಹೋತಿ। **ತೇಸಂ ತ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ತಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಸದ್ಧಾಮಹನ್ತತಾಯ ಚ ಪಞ್ಞಾಮಹನ್ತತಾಯ ಚ ಮಹನ್ತಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಪಿ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಮತ್ತಕಂ ವಿಯ ಸುಪ್ಪಜಹಂ ಹೋತಿ।

೧೫೨. **ದಲಿದ್ದೋತಿ** ದಾಲಿದ್ದಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಅಸ್ಸಕೋತಿ** ನಿಸ್ಸಕೋ। **ಅನಾಳ್ಹಿಯೋತಿ** ಅನಡ್ಢೋ। **ಅಗಾರಕನ್ತಿ** ಖುದ್ದಕಗೇಹಂ। **ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗನ್ತಿ** ಯಸ್ಸ ಗೇಹಯಟ್ಠಿಯೋ ಪಿಟ್ಠಿವಂಸತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಮಣ್ಡಲೇ ಲಗ್ಗಾ, ಮಣ್ಡಲತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ

ಭೂಮಿಯಂ ಲಗ್ಗಾ। **ಕಾಕಾತಿದಾಯಿ**ನ್ತಿ ಯತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನಕಾಲೇ ವಿಸುಂ ದ್ವಾರಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತತೋ ತತೋ ಕಾಕಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ। ಸೂರಕಾಕಾ ಹಿ ಪಲಾಯನಕಾಲೇ ಚ ಯಥಾಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇನೇವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ। **ನಪರಮರೂಪ**ನ್ತಿ ನ ಪುಞ್ಞವನ್ತಾನಂ ಗೇಹಂ ವಿಯ ಉತ್ತಮರೂಪಂ। **ಖಟೋಪಿಕಾ**ತಿ ವಿಲೀವಮಞ್ಚಕೋ। **ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ**ತಿ ಓಣತುಣ್ಣತಾ। **ಧಞ್ಞಸಮವಾಪಕ**ನ್ತಿ ಧಞ್ಞಞ್ಚ ಸಮವಾಪಕಞ್ಚ। ತತ್ಥ **ಧಞ್ಞಂ** ನಾಮ ಕುದ್ರೂಸಕೋ। **ಸಮವಾಪಕ**ನ್ತಿ ಲಾಬುಬೀಜಕುಮ್ಭಣ್ಡಬೀಜಕಾದಿ ಬೀಜಜಾತಂ। **ನಪರಮರೂಪ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಪುಞ್ಞವನ್ತಾನಂ ಗನ್ಧಸಾಲಿಬೀಜಾದಿ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬೀಜಂ, ನ ಏವರೂಪಂ। **ಜಾಯಿಕಾ**ತಿ ಕಪಣಜಾಯಾ। **ನಪರಮರೂಪಾ**ತಿ ಪಚ್ಛಿಸೇಸಾ ಲಮ್ಬತ್ಥನೀ ಮಹೋದರಾ ಪಿಸಾಚಾ ವಿಯ ಬೀಭಚ್ಛಾ। **ಸಾಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸಮಣಭಾವೋ। **ಸೋ ವತಸ್ಸಂ, ಯೋಹ**ನ್ತಿ ಸೋ ವತಾಹಂ ಪುರಿಸೋ ನಾಮ ಅಸ್ಸಂ, ಯೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯನ್ತಿ।

ಸೋ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾತಿ ಸೋ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾಪಿ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ - "ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ನಾಮ ಲಾಭಗರುಕಾ ದುಕ್ಕರಾ ದುರಾಸದಾ, ಸತ್ತಪಿ ಅಟ್ಠಪಿ ಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಯಥಾಧೋತೇನೇವ ಪತ್ತೇನ ಆಗನ್ತಬ್ಬಮ್ಪಿ ಹೋತಿ , ಏವಂ ಯಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಪುನ ಆಗತಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ, ತಿಣವಲ್ಲಿದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಾ ನಾಮ ದುಸ್ಸಮೋಧಾನಿಯಾ, ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮೀ"ತಿ ವೀಮಂಸತಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಂ ಅಗಾರಕಂ ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದೋ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಖಟೋಪಿಕಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ - "ಮಯಿ ಗತೇ ಇಮಂ ವಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಉದ್ಧನಾಲಾತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪುನ ಅಟ್ಟನಿಪಾದವಿಲೀವಾದೀನಿ ಲದ್ಧಬ್ಬಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿನ್ತಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ಸಿರಿಸಯನಂ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ತತೋ ಧಞ್ಞಕುಮ್ಭಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ - "ಮಯಿ ಗತೇ ಅಯಂ ಘರಣೀ ಇಮಂ ಧಞ್ಞಂ ತೇನ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಪುನ ಆಗತೇನ ಜೀವಿತವುತ್ತಿ ನಾಮ ಲದ್ಧಬ್ಬಾ ಹೋತಿ, ಕಿನ್ತಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಸತಾನಿ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ತತೋ ಮಾತುಗಾಮಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ - "ಮಯಿ ಗತೇ ಇಮಂ ಹತ್ಥಿಗೋಪಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಗೋಪಕೋ ವಾ ಯೋ ಕೋಚಿ ಪಲೋಭೇಸ್ಸತಿ, ಪುನ ಆಗತೇನ ಭತ್ತಪಾಚಿಕಾ ನಾಮ ಲದ್ಧಬ್ಬಾ ಹೋತಿ, ಕಿನ್ತಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಾ ರೂಪಿನೀ ದೇವೀ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸೋ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೧೫೩. **ನಿಕ್ಖಗಣಾನ**ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖಸತಾನಂ। **ಚಯೋ**ತಿ ಸನ್ತಾನತೋ ಕತಸನ್ನಿಚಯೋ। **ಧಞ್ಞಗಣಾನ**ನ್ತಿ ಧಞ್ಞಸಕಟಸತಾನಂ।

೧೫೪. **ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಪುಗ್ಗಲಾ**ತಿ ಇಧ ಕಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಹೇಟ್ಠಾ "ತೇ ತಞ್ಚೇವ ಪಜಹನ್ತಿ, ತೇ ತಞ್ಚೇವ ನಪ್ಪಜಹನ್ತೀ"ತಿ ಪಜಹನಕಾ ಚ ಅಪ್ಪಜಹನಕಾ ಚ ರಾಸಿವಸೇನ ದಸ್ಸಿತಾ, ನ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ವಿಭತ್ತಾ। ಇದಾನಿ ಯಥಾ ನಾಮ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರತ್ಥಂ ಗತೋ ಪುರಿಸೋ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ರುಕ್ಖೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ವಙ್ಕಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಕಮ್ಮೇ ಉಪನೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕಮೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏವಮೇವ ಅಪ್ಪಜಹನಕೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕೇ ಕತ್ವಾ ಪಜಹನಕಪುಗ್ಗಲಾ ಚತ್ತಾರೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ।

ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯಾತಿ ಖನ್ಧುಪಧಿಕಿಲೇಸುಪಧಿಅಭಿಸಙ್ಖಾರುಪಧಿಕಾಮಗುಣೂಪಧೀತಿ ಇಮೇಸಂ ಉಪಧೀನಂ ಪಹಾನಾಯ। **ಉಪಧಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ**ತಿ ಉಪಧಿಅನುಧಾವನಕಾ। **ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸರನ್ತಿ ಧಾವನ್ತೀತಿ ಸರಾ। ಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ್ತೀತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ। ಪದದ್ವಯೇನಪಿ ವಿತಕ್ಕಾಯೇವ ವುತ್ತಾ। **ಸಮುದಾಚರನ್ತೀ**ತಿ ಅಭಿಭವನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ವತ್ತನ್ತಿ। **ಸಂಯುತ್ತೋ**ತಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸಂಯುತ್ತೋ। **ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಾ**ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯನಾನತ್ತತಾ । **ಕದಾಚಿ ಕರಹಚೀ**ತಿ ಬಹುಕಾಲಂ ವೀತಿವತ್ತೇತ್ವಾ। **ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾ**ತಿ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸೇನ। **ನಿಪಾತೋ**ತಿ ಅಯೋಕಟಾಹಮ್ಹಿ ಪತನಂ। ಏತ್ತಾವತಾ "ನಪ್ಪಜಹತಿ, ಪಜಹತಿ, ಖಿಪ್ಪಂ ಪಜಹತೀ"ತಿ ತಯೋ ರಾಸಯೋ ದಸ್ಸಿತಾ। ತೇಸು ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ ನಾಮ, ಚತ್ತಾರೋ ಪಜಹನ್ತಿ ನಾಮ, ಚತ್ತಾರೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಪಜಹನ್ತಿ ನಾಮ।

ತತ್ಥ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಅನಾಗಾಮೀತಿ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ ನಾಮ। ಪುಥುಜ್ಜನಾದಯೋ ತಾವ ಮಾ ಪಜಹನ್ತು, ಅನಾಗಾಮೀ ಕಥಂ ನ ಪಜಹತೀತಿ? ಸೋಪಿ ಹಿ ಯಾವದೇವಸ್ಸ ಭವಲೋಭೋ ಅತ್ಥಿ, ತಾವ ಅಹೋಸುಖಂ ಅಹೋಸುಖನ್ತಿ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಸ್ಮಾ ನಪ್ಪಜಹತಿ ನಾಮ। ಏತೇಯೇವ ಪನ ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ ಪಜಹನ್ತಿ ನಾಮ। ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ತಾವ ಪಜಹನ್ತು, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಥಂ ಪಜಹತೀತಿ? ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕೋ ಹಿ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸೇನ ಸಹಸಾ ಕಿಲೇಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ "ಮಾದಿಸಸ್ಸ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಿಲೇಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಸಂವೇಗಂ ಕತ್ವಾ ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗೇನ ಕಿಲೇಸೇ ಸಮುಗ್ಘಾತೇತಿ। ಇತಿ ಸೋ ಪಜಹತಿ ನಾಮ। ತೇಯೇವ ಚತ್ತಾರೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಪಜಹನ್ತಿ ನಾಮ। ತತ್ಥ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ, ಮಹಾಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೮ ಆದಯೋ), ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನೇತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೪೫೩ ಆದಯೋ) ಇಮೇಸು ಸುತ್ತೇಸು ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತತಿಯವಾರೋ ಗಹಿತೋ, ಪಞ್ಹೋ ಪನ ದುತಿಯವಾರೇನೇವ ಕಥಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಉಪಧಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಖನ್ಧಾ ಉಪಧಿ ನಾಮ। ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲನ್ತಿ ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸುಪಧಿನಾ ನಿರುಪಧಿ ಹೋತಿ, ನಿಗ್ಗಹಣೋ ನಿತಣ್ಹೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಆರಮ್ಮಣತೋ ವಿಮುತ್ತೋ।

೧೫೫. ಏವಂ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯೇ ಪಜಹನ್ತಿ, ತೇ "ಇಮೇ ನಾಮ ಏತ್ತಕೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹನ್ತಿ"। ಯೇ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ತೇಪಿ "ಇಮೇ ನಾಮ ಏತ್ತಕೇ ಕಿಲೇಸೇ ನಪ್ಪಜಹನ್ತೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಉದಾಯಿ ಕಾಮಗುಣಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮಿಳ್ಹಸುಖ**ನ್ತಿ ಅಸುಚಿಸುಖಂ। **ಅನರಿಯಸುಖ**ನ್ತಿ ಅನರಿಯೇಹಿ ಸೇವಿತಸುಖಂ। **ಭಾಯಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭತೋಪಿ ವಿಪಾಕತೋಪಿ ಭಾಯಿತಬ್ಬಂ। **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖ**ನ್ತಿ ಕಾಮತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸುಖಂ। **ಪವಿವೇಕಸುಖ**ನ್ತಿ ಗಣತೋಪಿ ಕಿಲೇಸತೋಪಿ ಪವಿವಿತ್ತಸುಖಂ। **ಉಪಸಮಸುಖ**ನ್ತಿ ರಾಗಾದಿವೂಪಸಮತ್ಥಾಯ ಸುಖಂ। **ಸಮ್ಬೋಧಸುಖ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತನತ್ಥಾಯ ಸುಖಂ। **ನ ಭಾಯಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭತೋಪಿ ವಿಪಾಕತೋಪಿ ನ ಭಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಮೇವೇತಂ।

೧೫೬. **ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ ವದಾಮೀ**ತಿ ಇಞ್ಜನಂ ಚಲನಂ ಫನ್ದನನ್ತಿ ವದಾಮಿ। **ಕಿಞ್ಚ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಂ। **ಇದಂ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಯೇ ಏತೇ ಅನಿರುದ್ಧಾ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ, ಇದಂ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಂ। ದುತಿಯತತಿಯಜ್ಝಾನೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅನಿಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ ವದಾಮೀ**ತಿ ಇದಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಅನಿಞ್ಜನಂ ಅಚಲನಂ ನಿಪ್ಫನ್ದನನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

ಅನಲನ್ತಿ ವದಾಮೀತಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬಆಲಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ, ತಣ್ಹಾಲಯೋ ಏತ್ಥ ನ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಥ ವಾ ಅನಲಂ ಅಪರಿಯತ್ತಂ, ನ ಏತ್ತಾವತಾ ಅಲಮೇತನ್ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। **ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸ್ಸಾಪೀ**ತಿ ಏವರೂಪಾಯಪಿ ಸನ್ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪಹಾನಮೇವ ವದಾಮಿ। **ಅಣುಂ ವಾ ಥೂಲಂ ವಾ**ತಿ ಖುದ್ದಕಂ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಅಪ್ಪಸಾವಜ್ಜಂ ವಾ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ ವಾ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ದೇಸನಾ ಪನ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನೇವ ನಿಟ್ಠಾಪಿತಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಲಟುಕಿಕೋಪಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಚಾತುಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೫೭. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಚಾತುಮಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಚಾತುಮಾಯ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಗಾಮೇ। **ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನೀ**ತಿ ಅಧುನಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ। ಥೇರಾ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸುಂ – "ಇಮೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ ದಸಬಲಂ ಅದಿಸ್ವಾವ ಪಬ್ಬಜಿತಾ,

ಏತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಯಥಾಉಪನಿಸ್ಸಯೇನ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತಾ। **ಪಟಿಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ**ತಿ "ಕಚ್ಚಾವುಸೋ, ಖಮನೀಯ"ನ್ತಿಆದಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಕಥಂ ಕುರುಮಾನಾ। **ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಾನಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ದ್ವಾರವಾತಪಾನಾನಿ ವಿವರಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಕಟಸಾರಕಾದೀನಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಯಥಾಟ್ಠಾನೇ ಸಣ್ಠಾಪಯಮಾನಾ। **ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಪಟಿಸಾಮಯಮಾನಾ**ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಇದಂ ಮೇ ಪತ್ತಂ ಠಪೇಥ, ಇದಂ ಚೀವರಂ, ಇದಂ ಥಾಲಕಂ, ಇದಂ ಉದಕತುಮ್ಬಂ, ಇಮಂ ಕತ್ತರಯಟ್ಠಿನ್ತಿ ಏವಂ ಸಮಣಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಸಙ್ಗೋಪಯಮಾನಾ।

ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾತಿ ಉದ್ಧಂ ಉಗ್ಗತತ್ತಾ ಉಚ್ಚಂ, ಪತ್ಥಟತ್ತಾ ಮಹನ್ತಂ ಅವಿನಿಬ್ಭೋಗಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಾ। **ಕೇವಟ್ಟಾ ಮಞ್ಞೇ ಮಚ್ಛವಿಲೋಪೇ**ತಿ ಕೇವಟ್ಟಾನಂ ಮಚ್ಛಪಚ್ಛಿಠಪಿತಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾಜನೋ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ - "ಇಧ ಅಞ್ಞಂ ಏಕಂ ಮಚ್ಛಂ ದೇಹಿ, ಏಕಂ ಮಚ್ಛಫಾಲಂ ದೇಹಿ, ಏತಸ್ಸ ತೇ ಮಹಾ ದಿನ್ನೋ, ಮಯ್ಹಂ ಖುದ್ದಕೋ"ತಿ ಏವಂ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಂ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಮಚ್ಛಗಹಣತ್ಥಂ ಜಾಲೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಕೇವಟ್ಟಾ ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ "ಪವಿಟ್ಠೋ ನ ಪವಿಟ್ಠೋ, ಗಹಿತೋ ನ ಗಹಿತೋ"ತಿ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಪಣಾಮೇಮೀ**ತಿ ನೀಹರಾಮಿ। **ನ ವೋ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ವತ್ಥಬ್ಬ**ನ್ತಿ ತುಮ್ಹೇ ಮಾದಿಸಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏವಂ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕರೋಥ, ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ವಸನ್ತಾ ಕಿಂ ನಾಮ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಕರಿಸ್ಸಥ, ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ತೇಸು ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ "ಭಗವಾ ತುಮ್ಹೇ ಮಹಾಸದ್ದಮತ್ತಕೇನ ಅಮ್ಹೇ ಪಣಾಮೇಥಾ"ತಿ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಸಬ್ಬೇ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಾ "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ,"ತಿ ವತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಏವಂ ಪನ ತೇಸಂ ಅಹೋಸಿ "ಮಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ, ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋಸ್ಸಾಮ, ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಆಗತಾ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪನ ಗರುನೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕರಿಮ್ಹಾ, ಅಮ್ಹಾಕಮೇವ ದೋಸೋಯಂ, ಪಣಾಮಿತಮ್ಹಾ, ನ ನೋ ಲದ್ಧಂ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವತ್ಥುಂ, ನ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಸರೀರಂ ಓಲೋಕೇತುಂ, ನ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ಧಮ್ಮಂ ಸೋತು"ನ್ತಿ। ತೇ ಬಲವದೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಹುತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

೧೫೮. **ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸೂ**ತಿ ತೇ ಕಿರ ಸಕ್ಯಾ ಆಗಮನಸಮಯೇಪಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತತ್ಥೇವ ನಿಸಿನ್ನಾ ಪಸ್ಸಿಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪವಿಸಿತ್ವಾವ ಪಟಿನಿವತ್ತಾ, ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ತಂ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। **ಹನ್ದಾ**ತಿ ವವಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಕಹಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ**ತಿ ತುಮ್ಹೇ ಇದಾನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕಹಂ ಗಚ್ಛಥ, ಕಿಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕೋಚಿ ಉಪದ್ದವೋ, ಉದಾಹು ದಸಬಲಸ್ಸಾತಿ? ತೇಸಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, - "ಆವುಸೋ, ಮಯಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಆಗತಾ, ದಿಟ್ಠೋ ನೋ ಭಗವಾ, ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಂ ವಚನಪರಿಹಾರೋ ಅತ್ಥಿ, ಏವರೂಪಂ ಪನ ಲೇಸಕಪ್ಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಯಥಾಭೂತಮೇವ ಆರೋಚೇತ್ವಾ **ಭಗವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಣಾಮಿತೋ**ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇ ಪನ ರಾಜಾನೋ ಸಾಸನೇ ಧುರವಹಾ, ತಸ್ಮಾ ಚಿನ್ತೇಸುಂ - "ದ್ವೀಹಿ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಸು ಭಿಕ್ಖುಸತೇಸು ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಭಗವತೋ ಪಾದಮೂಲಂ ವಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಇಮೇಸಂ ನಿವತ್ತನಾಕಾರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ **ತೇನ ಹಾಯಸ್ಮನ್ತೋ**ತಿಆದಿಮಾಹಂಸು। ತೇಸುಪಿ ಭಿಕ್ಖೂಸು "ಮಯಂ ಮಹಾಸದ್ದಮತ್ತಕೇನ ಪಣಾಮಿತಾ, ನ ಮಯಂ ಜೀವಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ"ತಿ ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಪಟಿಪ್ಫರಿತೋ ನಾಮ ನಾಹೋಸಿ, ಸಬ್ಬೇ ಪನ ಸಮಕಂಯೇವ, "ಏವಮಾವುಸೋ,"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂಸು।

೧೫೯. **ಅಭಿನನ್ದತೂ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಅಭಿನನ್ದತು। **ಅಭಿವದತೂ**ತಿ ಏತು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋತಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಅಭಿವದತು। **ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ**ತಿ ಆಮಿಸಾನುಗ್ಗಹೇನ ಚ ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೇನ ಚ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ। **ಅಞ್ಞಥತ್ತ**ನ್ತಿ ದಸಬಲಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ ನ ಲಭಾಮಾತಿ ಪಸಾದಞ್ಞಥತ್ತಂ ಭವೇಯ್ಯ। **ವಿಪರಿಣಾಮೋ**ತಿ ಪಸಾದಞ್ಞಥತ್ತೇನ ವಿಬ್ಭಮನ್ತಾನಂ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥತ್ತಂ ಭವೇಯ್ಯ। **ಬೀಜಾನಂ ತರುಣಾನ**ನ್ತಿ ತರುಣಸಸ್ಸಾನಂ। **ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತ**ನ್ತಿ ಉದಕವಾರಕಾಲೇ ಉದಕಂ ಅಲಭನ್ತಾನಂ

ಮಿಲಾತಭಾವೇನ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮಿಲಾತಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜನೇನ ವಿಪರಿಣಾಮೋ ಭವೇಯ್ಯ। ವಚ್ಛಕಸ್ಸ ಪನ ಖೀರಪಿಪಾಸಾಯ ಸುಸ್ಸನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ನಾಮ, ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ ನಾಮ।

೧೬೦. **ಪಸಾದಿತೋ ಭಗವಾ**ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋವ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಆಗತಂ ಅದ್ದಸ , ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ಚ ಆಯಾಚನಸದ್ದಂ ಸುಣಿ, ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣೇನ ಭಗವತೋ ಪಸನ್ನಭಾವಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ತಸ್ಮಾ - "ಕಞ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾನಂ ಗಮನಂ ನಾಮ ನ ಫಾಸುಕಂ, ಯಾವ ಸತ್ಥಾ ನ ಪೇಸೇತಿ, ತಾವದೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಏವಮಾಹ। **ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಸು ಕಿಚ್ಚೇಸು ಅನುಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಹುತ್ವಾ। **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರ**ನ್ತಿ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿವಿಹಾರಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಮಞ್ಞೇ ಭಗವಾ ವಿಹರಿತುಕಾಮೋ, ಸೋ ಇದಾನಿ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ವಿಹರಿಸ್ಸತೀತಿ ಏವಂ ಮೇ ಅಹೋಸೀತಿ ವದತಿ। **ಮಯಮ್ಪಿ ದಾನೀ**ತಿ ಮಯಂ ಪರಂ ಓವದಮಾನಾ ವಿಹಾರತೋ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತಾ, ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪರೋವಾದೇನ। ಇದಾನಿ ಮಯಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರೇನೇವ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ದೀಪೇತಿ। ಥೇರೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಿರದ್ಧೋ ಅತ್ತನೋ ಭಾರಭಾವಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಮಹಾಥೇರಾನಂ ಭಾರೋ, ತೇನ ನಂ ಪಟಿಸೇಧೇನ್ತೋ ಭಗವಾ **ಆಗಮೇಹೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಭಾರಭಾವಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ತೇನಸ್ಸ ಭಗವಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ಅದಾಸಿ।

೧೬೧. **ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆರಭಿ? ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ। ಯೋ ತಾನಿ ಅಭೀತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಪತಿಟ್ಠಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಇತರೋ ಪನ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ತತ್ಥ **ಉದಕೋರೋಹನ್ತೇ**ತಿ ಉದಕಂ ಓರೋಹನ್ತೇ ಪುಗ್ಗಲೇ। **ಕುಮ್ಭೀಲಭಯ**ನ್ತಿ ಸುಂಸುಮಾರಭಯಂ। **ಸುಸುಕಾಭಯ**ನ್ತಿ ಚಣ್ಡಮಚ್ಛಭಯಂ।

೧೬೨. **ಕೋಧುಪಾಯಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಹಿ ಬಾಹಿರಂ ಉದಕಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ಊಮೀಸು ಓಸೀದಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಕೋಧುಪಾಯಾಸೇ ಓಸೀದಿತ್ವಾ ವಿಬ್ಭಮತಿ। ತಸ್ಮಾ ಕೋಧುಪಾಯಾಸೋ "ಊಮಿಭಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ।

೧೬೩. **ಓದರಿಕತ್ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಹಿ ಬಾಹಿರಂ ಉದಕಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ಕುಮ್ಭೀಲೇನ ಖಾದಿತೋ ಮರತಿ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಓದರಿಕತ್ತೇನ ಖಾದಿತೋ ವಿಬ್ಭಮತಿ। ತಸ್ಮಾ ಓದರಿಕತ್ತಂ "ಕುಮ್ಭೀಲಭಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

೧೬೪. **ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನಾ**ತಿ ಸೀಸಪ್ಪಚಾಲಕಾದಿಕರಣೇನ ಅರಕ್ಖಿತಕಾಯೋ ಹುತ್ವಾ। **ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯಾ**ತಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಭಾಸನಾದಿವಸೇನ ಅರಕ್ಖಿತವಾಚೋ ಹುತ್ವಾ। **ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ**ತಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಅನುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ। **ಅಸಂವುತೇಹೀ**ತಿ ಅಪಿಹಿತೇಹಿ। **ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಹಿ ಬಾಹಿರಂ ಉದಕಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ಆವಟ್ಟೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾವಟ್ಟೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಬ್ಭಮತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ "ಆವಟ್ಟಭಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾ।

೧೬೫. **ಅನುದ್ಧಂಸೇತೀ**ತಿ ಕಿಲಮೇತಿ ಮಿಲಾಪೇತಿ। **ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸೇನಾ**ತಿ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ। **ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಹಿ ಬಾಹಿರಂ ಉದಕಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ಚಣ್ಡಮಚ್ಛಂ ಆಗಮ್ಮ ಲದ್ಧಪ್ಪಹಾರೋ ಮರತಿ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಮಾತುಗಾಮಂ ಆಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪನ್ನಕಾಮರಾಗೋ ವಿಬ್ಭಮತಿ। ತಸ್ಮಾ ಮಾತುಗಾಮೋ "ಸುಸುಕಾಭಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ।

ಇಮಾನಿ ಪನ ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ ಭಾಯಿತ್ವಾ ಯಥಾ ಉದಕಂ ಅನೋರೋಹನ್ತಸ್ಸ ಉದಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆನಿಸಂಸೋ ನತ್ಥಿ, ಉದಕಪಿಪಾಸಾಯ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಚ ಹೋತಿ ರಜೋಜಲ್ಲೇನ ಕಿಲಿಟ್ಠಸರೀರೋ ಚ, ಏವಮೇವಂ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ ಭಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಅಪಬ್ಬಜನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಇಮಂ ಸಾಸನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆನಿಸಂಸೋ ನತ್ಥಿ, ತಣ್ಹಾಪಿಪಾಸಾಯ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಚ ಹೋತಿ ಕಿಲೇಸರಜೇನ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಚ। ಯಥಾ ಪನ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ ಅಭಾಯಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಓರೋಹನ್ತಸ್ಸ

ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಇಮಾನಿ ಅಭಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸಾಪಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಹೋತಿ। ಥೇರೋ ಪನಾಹ - "ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ ಭಾಯಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಅನೋತರನ್ತೋ ಸೋತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪರತೀರಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಭಾಯಿತ್ವಾ ಓತರನ್ತೋ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಮೇವಂ ಭಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಅಪಬ್ಬಜನ್ತೋಪಿ ತಣ್ಹಾಸೋತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಪಾರಂ ದಟ್ಠುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಭಾಯಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜನ್ತೋ ಪನ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಯಂ ಪನ ದೇಸನಾ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ನಿಟ್ಠಾಪಿತಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಚಾತುಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ನಳಕಪಾನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೬೬. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ನಳಕಪಾನಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ನಳಕಪಾನೇ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಗಾಮೇ। ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ವಾನರಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಮಹಾಕಾಯೋ ಕಪಿರಾಜಾ ಅನೇಕವಾನರಸಹಸ್ಸಪರಿವುತೋ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ವಿಚರತಿ। ಪಞ್ಞವಾ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ। ಸೋ ಪರಿಸಂ ಏವಂ ಓವದತಿ - "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ತಾತಾ, ವಿಸಫಲಾನಿ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಅಮನುಸ್ಸಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪುಬ್ಬೇ ಖಾದಿತಪುಬ್ಬಾನೇವ ಫಲಾನಿ ಖಾದಥ, ಪೀತಪುಬ್ಬಾನೇವ ಪಾನೀಯಾನಿ ಚ ಪಿವಥ, ಏತ್ಥ ವೋ ಮಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಅಖಾದಿತಪುಬ್ಬಾನಿ ಪನ ಫಲಾನಿ ಅಪೀತಪುಬ್ಬಾನಿ ಚ ಪಾನೀಯಾನಿ ಮಂ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಾ ಖಾದಿತ್ಥ ಮಾ ಪಿವಿತ್ಥಾ"ತಿ।

ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ಚರಮಾನಾ ಅಞ್ಞಂ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ಏಕಂ ಅಮನುಸ್ಸಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಹಸಾ ಅಪಿವಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕಿಂ ತಾತಾ ಪಾನೀಯಂ ನ ಪಿವಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕೇಮಾತಿ। ಸಾಧು ತಾತಾತಿ ಸಮನ್ತಾ ಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಓತಿಣ್ಣಪದಂಯೇವ ಅದ್ದಸ, ನ ಉತ್ತಿಣ್ಣಪದಂ, ದಿಸ್ವಾ ಸಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ತಾವದೇವ ಚ ತತ್ಥ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಅಮನುಸ್ಸೋ ಉದಕಂ ದ್ವೇಧಾ ಕತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಸಿ ಸೇತಮುಖೋ ನೀಲಕುಚ್ಛಿ ರತ್ತಹತ್ಥಪಾದೋ ಮಹಾದಾಠಿಕೋ ವಙ್ಕದಾಠೋ ವಿರೂಪೋ ಬೀಭಚ್ಛೋ ಉದಕರಕ್ಖಸೋ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - "ಕಸ್ಮಾ ಪಾನೀಯಂ ನ ಪಿವಥ, ಮಧುರಂ ಉದಕಂ ಪಿವಥ, ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇ ಏತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುಣಾಥಾ"ತಿ? ಮಹಾಸತ್ತೋ ಆಹ - "ತ್ವಂ ಇಧ ಅಧಿವತ್ಥೋ ಅಮನುಸ್ಸೋ"ತಿ? ಆಮಾಹನ್ತಿ। ತ್ವಂ ಇಧ ಓತಿಣ್ಣೇ ಲಭಸೀತಿ? ಆಮ ಲಭಾಮಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಸಬ್ಬೇ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ, ಯಕ್ಖಾತಿ। ಪಾನೀಯಂ ಪನ ಪಿವಿಸ್ಸಥಾತಿ? ಆಮ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಏಕೋಪಿ ವೋ ನ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀತಿ। ಪಾನೀಯಞ್ಚ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ತೇ ವಸಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಏಕನಳಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಕೋಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧಮಿ, ಸಬ್ಬೋ ಏಕಚ್ಛಿದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ತೀರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾವ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿ, ಸೇಸವಾನರಾನಂ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕೇ ನಳೇ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಧಮಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸಬ್ಬೇ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿಂಸು। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

"ದಿಸ್ವಾ ಪದಮನುತ್ತಿಣ್ಣಂ, ದಿಸ್ವಾನೋ' ತರಿತಂ ಪದಂ।
ನಳೇನ ವಾರಿಂ ಪಿಸ್ಸಾಮ, ನೇವ ಮಂ ತ್ವಂ ವಧಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೨೦)।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಅಜ್ಜದಿವಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಳಾ ಏಕಚ್ಛಿದ್ದಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ **ಚತ್ತಾರಿ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿಯಪಾಟಿಹಾರಿಯಾನಿ** ನಾಮ - ಚನ್ದೇ ಸಸಬಿಮ್ಬಂ , ವಟ್ಟಕಜಾತಕಮ್ಹಿ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಟ್ಠಾನೇ ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಗಮನುಪಚ್ಛೇದೋ, ಘಟಿಕಾರಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ದೇವಸ್ಸ ಅವಸ್ಸನಂ, ತಸ್ಸಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ನಳಾನಂ

ಏಕಚ್ಛಿದ್ದಭಾವೋತಿ। ಇತಿ ಸಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ನಳೇನ ಪಾನೀಯಸ್ಸ ಪೀತತ್ತಾ **ನಳಕಪಾನಾತಿ** ನಾಮಂ ಲಭಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗಾಮೋ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ **ನಳಕಪಾನನ್ತೇವ** ನಾಮಂ ಜಾತಂ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ನಳಕಪಾನೇ"ತಿ। **ಪಲಾಸವನೇತಿ** ಕಿಂಸುಕವನೇ।

೧೬೭. **ತಗ್ಘ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇತಿ** ಏಕಂಸೇನೇವ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿರತಾ। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಯೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನೇ ಅಭಿರಮನ್ತಿ, ತೇ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸದಿಸಾವ ಹುತ್ವಾ ಅಭಿರಮನ್ತೀತಿ ದೀಪೇನ್ತಿ।

ನೇವ ರಾಜಾಭಿನೀತಾತಿಆದೀಸು ಏಕೋ ರಞ್ಞೋ ಅಪರಾಧಂ ಕತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ। ರಾಜಾ ಕುಹಿಂ, ಭೋ, ಅಸುಕೋತಿ? ಪಲಾತೋ ದೇವಾತಿ। ಪಲಾತಟ್ಠಾನೇಪಿ ಮೇ ನ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತಿ, ಸಚೇ ಪನ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ, ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾತಿ ವದತಿ। ತಸ್ಸ ಕೋಚಿದೇವ ಸುಹದೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತ್ವಂ ಸಚೇ ಜೀವಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ, ಪಬ್ಬಜಾಹೀತಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಮಾನೋ ಚರತಿ। ಅಯಂ **ರಾಜಾಭಿನೀತೋ** ನಾಮ।

ಏಕೋ ಪನ ಚೋರಾನಂ ಮೂಲಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಚರತಿ। ಚೋರಾ ಸುತ್ವಾ "ಪುರಿಸಾನಂ ಅತ್ಥಿಕಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮ ನ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಪಲಾಯತಿ। ಚೋರಾ ಪಲಾತೋತಿ ಸುತ್ವಾ "ಪಲಾತಟ್ಠಾನೇಪಿ ನೋ ನ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತಿ, ಸಚೇ ಪನ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ, ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಅಯಂ **ಚೋರಾಭಿನೀತೋ** ನಾಮ।

ಏಕೋ ಪನ ಬಹುಂ ಇಣಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತೇನ ಇಣೇನ ಅಟ್ಟೋ ಪೀಳಿತೋ ತಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಪಲಾಯತಿ। ಇಣಸಾಮಿಕಾ ಸುತ್ವಾ "ಪಲಾತಟ್ಠಾನೇಪಿ ನೋ ನ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತಿ, ಸಚೇ ಪನ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ, ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಅಯಂ **ಇಣಟ್ಟೋ** ನಾಮ।

ರಾಜಭಯಾದೀನಂ ಪನ ಅಞ್ಞತರೇನ ಭಯೇನ ಭೀತೋ ಅಟ್ಟೋ ಆತುರೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತೋ **ಭಯಟ್ಟೋ** ನಾಮ। ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾದೀಸು ಜೀವಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ **ಆಜೀವಿಕಾಪಕತೋ** ನಾಮ, ಆಜೀವಿಕಾಯ ಪಕತೋ ಅಭಿಭೂತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮೇಸು ಪನ ಏಕೋಪಿ ಇಮೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ "ನೇವ ರಾಜಾಭಿನೀತೋ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ವಿವೇಕನ್ತಿ ವಿವಿಚ್ಚ ವಿವಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಂ ಕಾಮೇಹಿ ಚ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮೇಹಿ ಚ ವಿವಿತ್ತೇನ ಪಠಮದುತಿಯಜ್ಝಾನಸಙ್ಖಾತಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಸಚೇ ತಂ ವಿವಿಚ್ಚ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಉಪರಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಗ್ಗಾನಂ ವಸೇನ ಸನ್ತತರಂ ಸುಖಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಇಮೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದಯೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತೀತಿ। ತತ್ಥ **ಅರತೀತಿ** ಅಧಿಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತತಾ। **ತನ್ದೀತಿ** ಆಲಸಿಯಭಾವೋ। ಏವಂ ಯೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಸ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಸೋಯೇವ ಸಮಣಕಿಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಪುನ **ವಿವೇಕಂ ಅನುರುದ್ಧಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತತೋ ಸನ್ತತರನ್ತಿ** ಆಹ।

ಏವಂ ಕಣ್ಹಪಕ್ಖಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತೇನೇವ ನಯೇನ ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪುನ **ವಿವೇಕನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೧೯೮. ಸಜ್ಝಾಯಾತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಏಕನ್ತಿ** ಏಕಚ್ಚಂ। **ಪಟಿಸೇವತೀತಿ** ಸೇವಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಸೇವತಿ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತೀತಿ** ಸಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕೇ ತಾವ ಬ್ಯಾಕರೋತು, ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕೇ ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರೋತೀತಿ। ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಸ್ಸ ಪುನ ಭವೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ನತ್ಥೀತಿ ವದನ್ತೋ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ನಾಮ।

ಜನಕುಹನತ್ಥನ್ತಿ ಜನವಿಮ್ಹಾಪನತ್ಥಂ। **ಜನಲಪನತ್ಥನ್ತಿ** ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಉಪಲಾಪನತ್ಥಂ। **ನ ಇತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂತಿ** ಏವಂ ಮಂ ಮಹಾಜನೋ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಮೇ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಅನ್ತರೇ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಿನಾಪಿ ಕಾರಣೇನ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಳಾರವೇದಾತಿ** ಮಹನ್ತತುಟ್ಠಿನೋ।

೧೯೯. ಸೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮಾತಿ ಸೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಇಮಸ್ಸ ಠಿತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ। **ಏವಂಸೀಲೋತಿ**ಆದೀಸು ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾವ ಸೀಲಾದಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಏವಂಧಮ್ಮೋತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ಸಮಾಧಿಪಕ್ಖಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತೀತಿ** ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪೂರಿತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರೇನ್ತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿವಿಹಾರೇನ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ, ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತುಮಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರಯಮಾನಸ್ಸ ಚರತೋಪಿ ಫಾಸುವಿಹಾರೋಯೇವ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ನಳಕಪಾನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಗೋಲಿಯಾನಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಗೋಲಿಯಾನಿಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪದಸಮಾಚಾರೋತಿ** ದುಬ್ಬಲಸಮಾಚಾರೋ ಓಳಾರಿಕಾಚಾರೋ, ಪಚ್ಚಯೇಸು ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಮಹಾರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರೋ ವಿಯ। ತಂ ಕಿರ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಆಹ "ಅಸುಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೀವರಂ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ। ಸಾಧು ತೇ ಕತಂ ತಂಯೇವ ತಕ್ಕೇತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಚೀವರಂ ದೇನ್ತೇನಾತಿ। ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ದಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಸಾಧು ಕರಿಸ್ಸಸಿ ತಂಯೇವ ತಕ್ಕೇನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಆಹ। ಅಯಮ್ಪಿ ಏವರೂಪೋ ಓಳಾರಿಕಾಚಾರೋ ಅಹೋಸಿ। **ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೇನಾತಿ** ಸಜೇಟ್ಠಕೇನ, ನ ಅತ್ತಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರಿತಬ್ಬಂ। **ಸೇರಿವಿಹಾರೇನಾತಿ** ಸಚ್ಛನ್ದವಿಹಾರೇನ ನಿರಙ್ಕುಸವಿಹಾರೇನ।

ನಾನೂಪಖಜ್ಜಾತಿ ನ ಅನುಪಖಜ್ಜ ನ ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ। ತತ್ಥ ಯೋ ದ್ವೀಸು ಮಹಾಥೇರೇಸು ಉಭತೋ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ತೇ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಚೀವರೇನ ವಾ ಜಾಣುನಾ ವಾ ಘಟ್ಟೇನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ, ಅಯಂ ಅನುಪಖಜ್ಜ ನಿಸೀದತಿ ನಾಮ। ಏವಂ ಅಕತ್ವಾ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಆಸನಸನ್ತಿಕೇ ಠತ್ವಾ ನಿಸೀದಾವುಸೋತಿ ವುತ್ತೇ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನ ವದನ್ತಿ, ನಿಸೀದಾಮಿ, ಭನ್ತೇತಿ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ ಆಪುಚ್ಛಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಸೀದಾತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಅವುತ್ತೇಪಿ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **ನ ಪಟಿಬಾಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಏತ್ಥ ಯೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಾಸನಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ನವಕಾನಂ ಪಾಪುಣನಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದತಿ, ಅಯಂ ನವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸನೇನ ಪಟಿಬಾಹತಿ ನಾಮ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ತಥಾ ನಿಸಿನ್ನೇ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಿಸೀದಿತುಂ ನ ದೇತೀ"ತಿ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ವಾ ಆಸನಂ ವಾ ಪರಿಯೇಸನ್ತಾ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಾಸನೇಯೇವ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ನ ಪಟಿಬಾಹತಿ ನಾಮ।

ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮನ್ತಿ ಅಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಮತ್ತಮ್ಪಿ। **ನಾತಿಕಾಲೇನಾತಿ** ನ ಅತಿಪಾತೋ ಪವಿಸಿತಬ್ಬಂ, ನ ಅತಿದಿವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಪವಿಸಿತಬ್ಬಞ್ಚ ನಿಕ್ಖಮಿತಬ್ಬಞ್ಚ। ಅತಿಪಾತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅತಿದಿವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಬೋಧಿಯಙ್ಗಣವತ್ತಾದೀನಿ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ಕಾಲಸ್ಸೇವ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಮಕ್ಕಟಕಸುತ್ತಾನಿ

ಭಿನ್ದನ್ತೇನ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದೂ ನಿಪಾತೇನ್ತೇನ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಯಾವ ಭಿಕ್ಖಾಕಾಲಾ ಅನ್ತೋಗಾಮೇಯೇವ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ದಿವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾದಧೋವನವೇಲಾಯ ವಿಹಾರಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। **ನ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸಭತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಪುರೇಭತ್ತಂ ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ವಾ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೨೯೯) ಇಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ರಕ್ಖನ್ತೇನ ತಸ್ಸ ವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತಂ ಪುರೇಭತ್ತಞ್ಚ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಞ್ಚ ಚಾರಿತ್ತಂ ನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। **ಉದ್ಧತೋ ಹೋತಿ ಚಪಲೋ**ತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕತಿಕೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ಚೀವರಮಣ್ಡನ-ಪತ್ತಮಣ್ಡನ-ಸೇನಾಸನಮಣ್ಡನಾ ಇಮಸ್ಸ ವಾ ಪೂತಿಕಾಯಸ್ಸ ಕೇಲಾಯನಾ ಮಣ್ಡನಾತಿ ಏವಂ ವುತ್ತೇನ ಚ ತರುಣದಾರಕಾವಚಾಪಲ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ।

ಪಞ್ಞವತಾ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಚೀವರಕಮ್ಮಾದೀಸು ಇತಿಕತ್ತಬ್ಬೇಸು ಉಪಾಯಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। **ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅಭಿವಿನಯೇ**ತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕೇ ಚೇವ ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಚ ಪಾಳಿವಸೇನ ಚೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾವಸೇನ ಚ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಹಿ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ದುಕತಿಕಮಾತಿಕಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಧಮ್ಮಹದಯವಿಭಙ್ಗಂ ವಿನಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ವಿನಯೇ ಪನ ಕಮ್ಮಾಕಮ್ಮವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ ದ್ವೇ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನಿ ವಿನಾ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಆರುಪ್ಪಾತಿ ಏತ್ತಾವತಾ ಅಟ್ಠಪಿ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ವುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಾ ಪನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಸತ್ತಸುಪಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ಛಸುಪಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚಸುಪಿ। ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಏಕಂ ಕಸಿಣೇ ಪರಿಕಮ್ಮಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಆದಾಯ ವಿಚರಿತಬ್ಬಂ, ಏತ್ತಕಂ ವಿನಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೇ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅರಹನ್ತೇನ ಹುತ್ವಾ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ, ಅರಹತ್ತಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೇನ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏಕಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಮುಖಂ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಾ ಪಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಆದಾಯ ವಿಚರಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಇಮಂ ಪನ ದೇಸನಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕವತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸೀತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಗೋಲಿಯಾನಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಕೀಟಾಗಿರಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೪. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಕೀಟಾಗಿರಿಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕಾಸೀಸೂ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಜನಪದೇ। **ಏಥ ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿ ಏಥ ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಥ। ಇತಿ ಭಗವಾ ರತ್ತಿಂ ವಿಕಾಲಭೋಜನಂ, ದಿವಾ ವಿಕಾಲಭೋಜನನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಭೋಜನಾನಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ಅಜಹಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದಿವಾ ವಿಕಾಲಭೋಜನಮೇವ ಜಹಾಪೇಸಿ, ಪುನ ಕಾಲಂ ಅತಿನಾಮೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ವಿಕಾಲಭೋಜನಂ ಜಹಾಪೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ಕಸ್ಮಾ? ಇಮಾನಿ ಹಿ ದ್ವೇ ಭೋಜನಾನಿ ವತ್ತಮಾನಾನಿ ವಟ್ಟೇ ಆಚಿಣ್ಣಾನಿ ಸಮಾಚಿಣ್ಣಾನಿ ನದಿಂ ಓತಿಣ್ಣಉದಕಂ ವಿಯ ಅನುಪಕ್ಖನ್ದಾನಿ, ನಿವಾತೇಸು ಚ ಘರೇಸು ಸುಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ವಡ್ಢಿತಾ ಸುಖುಮಾಲಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ದ್ವೇ ಭೋಜನಾನಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ಪಜಹನ್ತಾ ಕಿಲಮನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ಅಜಹಾಪೇತ್ವಾ ಭದ್ದಾಲಿಸುತ್ತೇ ದಿವಾ ವಿಕಾಲಭೋಜನಂ ಜಹಾಪೇಸಿ, ಇಧ ರತ್ತಿಂ ವಿಕಾಲಭೋಜನಂ। ಜಹಾಪೇನ್ತೋ ಪನ ನ ತಜ್ಜೆತ್ವಾ ವಾ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಾ, ತೇಸಂ ಪಹಾನಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸಥಾತಿ ಏವಂ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾವ ಜಹಾಪೇಸಿ। **ಕೀಟಾಗಿರೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಿಗಮಸ್ಸ ನಾಮಂ।

೧೭೫. **ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾತಿ** ಅಸ್ಸಜಿ ಚ ಪುನಬ್ಬಸುಕೋ ಚ ಛಸು ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯೇಸು ದ್ವೇ ಗಣಾಚರಿಯಾ। ಪಣ್ಡುಕೋ ಲೋಹಿತಕೋ ಮೇತ್ತಿಯೋ ಭುಮ್ಮಜಕೋ ಅಸ್ಸಜಿ ಪುನಬ್ಬಸುಕೋತಿ ಇಮೇ ಛ ಜನಾ **ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ** ನಾಮ। ತೇಸು ಪಣ್ಡುಕಲೋಹಿತಕಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಸನ್ತಿ, ಮೇತ್ತಿಯಭುಮ್ಮಜಕಾ ರಾಜಗಹೇ, ಇಮೇ ದ್ವೇ ಜನಾ ಕೀಟಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಆವಾಸಿಕಾತಿ** ನಿಬದ್ಧವಾಸಿನೋ, ತಂನಿಬನ್ಧಾ ಅಕತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಜಿಣ್ಣಂ ಪಟಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಕತೇ ಇಸ್ಸರಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಕಾಲಿಕನ್ತಿ** ಅನಾಗತೇ ಕಾಲೇ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಆನಿಸಂಸಂ।

೧೭೮. **ಮಯಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇತಿ** ಇಧ ಕಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಸಸ್ಸ ತಯೋ ವಾರೇ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸುಖವೇದನಂಯೇವ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ ನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಕಾ ಪನ ವೇದನಾ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ, ಏತ್ತಕಾ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಾತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। **ಏವರೂಪಂ ಸುಖವೇದನಂ ಪಜಹಥಾತಿ** ಇದಞ್ಚ ಗೇಹಸ್ಸಿತಸೋಮನಸ್ಸವಸೇನ ವುತ್ತಂ, **ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾತಿ** ಇದಞ್ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಸೋಮನಸ್ಸವಸೇನ । ಇತೋ ಪರೇಸುಪಿ ದ್ವೀಸು ವಾರೇಸು ಗೇಹಸ್ಸಿತನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಿತಾನಂಯೇವ ದೋಮನಸ್ಸಾನಞ್ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾನಞ್ಚ ವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೧೮೧. ಏವಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಾಸೇವಿತಬ್ಬವೇದನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯೇಸಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಯೇಸಞ್ಚ ನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತೇ ದಸ್ಸೇತುಂ **ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕತಂ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನಾತಿ** ತೇಸಂ ಯಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಕತಂ। **ಅನುಲೋಮಿಕಾನೀತಿ** ಪಟಿಪತ್ತಿಅನುಲೋಮಾನಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸಪ್ಪಾಯಾನಿ, ಯತ್ಥ ವಸನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಪಾಪುಣಿತುಂ। **ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನಾತಿ** ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮಾನಂ ಕುರುಮಾನಾ।

೧೮೨. **ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾತಿ** ಇಧ ಕಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಯೇಸಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯಂ ನತ್ಥಿ, ತೇ ದ್ವೇ ಹೋನ್ತಿ। ಯೇಸಂ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಪಞ್ಚಾತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಪುಗ್ಗಲಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತತ್ಥ **ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಭಾಗೇಹಿ ವಿಮುತ್ತೋ। ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ರೂಪಕಾಯತೋ ವಿಮುತ್ತೋ, ಮಗ್ಗೇನ ನಾಮಕಾಯತೋ। ಸೋ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಏಕೇಕತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾನಂ ಚತುನ್ನಂ, ನಿರೋಧಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಅನಾಗಾಮಿನೋ ಚ ವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧೋ ಹೋತಿ। ಪಾಳಿ ಪನೇತ್ಥ - "ಕತಮೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ (ಪು॰ ಪ॰ ೨೦೮) ಏವಂ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅಟ್ಠವಿಮೋಕ್ಖಲಾಭಿನೋ ವಸೇನ ಆಗತಾ।

ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿಮುತ್ತೋ। ಸೋ ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕೋ, ಚತೂಹಿ ಝಾನೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಚಾತಿ ಇಮೇಸಂ ವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧೋವ ಹೋತಿ। ಪಾಳಿ ಪನೇತ್ಥ ಅಟ್ಠವಿಮೋಕ್ಖಪಟಿಕ್ಖೇಪವಸೇನೇವ ಆಗತಾ। ಯಥಾಹ - "ನ ಹೇವ ಖೋ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ"ತಿ।

ಫುಟ್ಠನ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ **ಕಾಯಸಕ್ಖೀ**। ಯೋ ಝಾನಫಸ್ಸಂ ಪಠಮಂ ಫುಸತಿ, ಪಚ್ಛಾ ನಿರೋಧಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಸೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಟ್ಠಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಟ್ಠಾ ಛಬ್ಬಿಧೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇನೇವಾಹ - "ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸಕ್ಖೀ"ತಿ।

ದಿಟ್ಠನ್ತಂ ಪತ್ತೋತಿ **ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ**। ತತ್ರಿದಂ ಸಙ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ - ದುಕ್ಖಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಸುಖೋ ನಿರೋಧೋತಿ ಞಾತಂ ಹೋತಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫುಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನೇಸೋಪಿ ಕಾಯಸಕ್ಖಿ ವಿಯ ಛಬ್ಬಿಧೋ ಹೋತಿ। ತೇನೇವಾಹ - "ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇದಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಾ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ವೋದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ ವೋಚರಿತಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ (ಪು॰ ಪ॰ ೨೦೮)।

ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋತಿ ಸದ್ಧಾಯ ವಿಮುತ್ತೋ। ಸೋಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಛಬ್ಬಿಧೋ ಹೋತಿ। ತೇನೇವಾಹ - "ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇದಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ - ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ । ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಾ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ವೋದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ ವೋಚರಿತಾ...ಪೇ॰... ನೋ ಚ ಖೋ ಯಥಾ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ"ತಿ (ಪು॰ ಪ॰ ೨೦೮)। ಏತೇಸು ಹಿ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಸದ್ದಹನ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ಓಕಪ್ಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ಚ ಕಿಲೇಸಕ್ಖಯೋ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಕಿಲೇಸಚ್ಛೇದಕಞಾಣಂ ಅದನ್ಧಂ ತಿಖಿಣಂ ಸೂರಂ ಹುತ್ವಾ ವಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ನಾಮ ನಾತಿತಿಖಿಣೇನ ಅಸಿನಾ ಕದಲಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಛಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ನ ಮಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಅಸಿ ನ ಸೀಘಂ ವಹತಿ, ಸದ್ದೋ ಸುಯ್ಯತಿ, ಬಲವತರೋ ವಾಯಾಮೋ ಕಾತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ಏವರೂಪಾ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಮಗ್ಗಭಾವನಾ। ಯಥಾ ಪನ ನಿಸಿತಅಸಿನಾ ಕದಲಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಛಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಮಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಅಸಿ ಸೀಘಂ ವಹತಿ, ಸದ್ದೋ ನ ಸುಯ್ಯತಿ, ಬಲವವಾಯಾಮಕಿಚ್ಚಂ ನ ಹೋತಿ, ಏವರೂಪಾ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಮಗ್ಗಭಾವನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೀತಿ **ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ**। ಧಮ್ಮೋತಿ ಪಞ್ಞಾ, ಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸದ್ಧಾನುಸಾರಿಮ್ಹಿ** ಚ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಉಭೋ ಪನೇತೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಟ್ಠಾಯೇವ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ - "ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಧಿಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾವಾಹಿಂ ಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ"ತಿ (ಪು॰ ಪ॰ ೨೦೮)। ತಥಾ - "ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಧಿಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸದ್ಧಾವಾಹಿಂ ಸದ್ಧಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ"ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನೇಸಾ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಾದಿಕಥಾ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ಪಞ್ಞಾಭಾವನಾಧಿಕಾರೇ ವುತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಾ ಪನೇಸಾ ಏತೇಸಂ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಇಧ ಪಾಳಿ ಆಗತಾ, ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವಿನಾ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಆರುಪ್ಪಾತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ವುತ್ತಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾತಿ ಸಹಜಾತನಾಮಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ। **ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಏತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಧಮ್ಮೇ ದಿಸ್ವಾ। **ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಾ**ತಿ ಪಠಮಮಗ್ಗಾದೀಹಿ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಏಕದೇಸಆಸವಾ। **ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಾ**ತಿ ತಥಾಗತೇನ ಪವೇದಿತಾ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಾ। **ಪಞ್ಞಾಯ ವೋದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸೀಲಂ ಕಥಿತಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಿಪಸ್ಸನಾ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮಗ್ಗೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಫಲನ್ತಿ ಏವಂ ಅತ್ಥೇನ ಅತ್ಥೇ ಕಾರಣೇನ ಕಾರಣೇ ಚಿಣ್ಣಚರಿತತ್ತಾ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ। **ವೋಚರಿತಾ**ತಿ ವಿಚರಿತಾ। **ಸದ್ಧಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಓಕಪ್ಪನಸದ್ಧಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। **ಮತ್ತಸೋ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತೀ**ತಿ ಮತ್ತಾಯ ಓಲೋಕನಂ ಖಮನ್ತಿ। **ಸದ್ಧಾಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಸದ್ಧಾಯೇವ, ಇತರಂ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ

ಇತಿ ಇಮೇಸು ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯೇಸು ಪುಗ್ಗಲೇಸು ತಯೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಮಗ್ಗಫಲಾ ಸೇಖಾ। ತೇಸು ಅನುಲೋಮಸೇನಾಸನಂ ಸೇವಮಾನಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಯಥಾಠಿತೋವ ಪಾಳಿಅತ್ಥೋ। ಅವಸಾನೇ ಪನ ದ್ವೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗಿನೋ। ತೇಹಿ ತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ

ಅನುಲೋಮಸೇನಾಸನಂ ಸೇವಿತಂ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ಭಜಿತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನೀತಾನಿ। ಉಪರಿ ಪನ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸೇವಮಾನಾ ಭಜಮಾನಾ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಪಾಳಿಅತ್ಥೋ।

ವಿತಣ್ಡವಾದೀ ಪನ ಇಮಮೇವ ಪಾಳಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ - "ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗೋ ನ ಏಕಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕೋ, ಬಹುಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕೋ"ತಿ ವದತಿ। ಸೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಯದಿ ಅಞ್ಞೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಮಗ್ಗಚಿತ್ತನ್ತಿ ಸನ್ಧಾಯ ತ್ವಂ 'ನ ಏಕಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಬಹುಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕೋ'ತಿ ವದಸಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಸೇನಾಸನಂ ಸೇವಮಾನೋ ನೀಲೋಭಾಸಂ ಪಬ್ಬತಂ ಪಸ್ಸತಿ, ವನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಮಿಗಪಕ್ಖೀನಂ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ, ಪುಪ್ಫಫಲಾನಂ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯತಿ, ಪಾನೀಯಂ ಪಿವನ್ತೋ ರಸಂ ಸಾಯತಿ, ನಿಸೀದನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಫಸ್ಸಂ ಫುಸತಿ। ಏವಂ ತೇ ಪಞ್ಚವಿಞ್ಞಾಣಸಮಙ್ಗೀಪಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಸಮಙ್ಗೀಯೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಪನೇತಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಸಿ, ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿವಿರುಜ್ಝಸಿ। ಸತ್ಥಾರಾ ಹಿ ಪಞ್ಚವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ ಏಕನ್ತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಾವ ವುತ್ತಾ, ತಂಸಮಙ್ಗಿಸ್ಸ ಕುಸಲಾಕುಸಲಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗೋ ಚ ಏಕನ್ತಕುಸಲೋ। ತಸ್ಮಾ ಪಜಹೇತಂ ವಾದ"ನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ನ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, "ಗಚ್ಛ ಪಾತೋವ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ಪಿವಾಹೀ"ತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ।

೧೮೩. **ನಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿಕೇನೇವಾತಿ** ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಮೇವ ಮಣ್ಡೂಕಸ್ಸ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಗಮನಂ ವಿಯ ಅಞ್ಞಾರಾಧನಂ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವದಾಮಿ। **ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ**ತಿ ಕರಣತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ। ಪರತೋ ಪದದ್ವಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸದ್ಧಾಜಾತೋ**ತಿ ಓಕಪ್ಪನಿಯಸದ್ಧಾಯ ಜಾತಸದ್ಧೋ। **ಉಪಸಙ್ಕಮತೀ**ತಿ ಗರೂನಂ ಸಮೀಪಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಪಯಿರುಪಾಸತೀ**ತಿ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದತಿ। **ಧಾರೇತೀ**ತಿ ಸಾಧುಕಂ ಕತ್ವಾ ಧಾರೇತಿ। **ಛನ್ದೋ ಜಾಯತೀ**ತಿ ಕತ್ತುಕಮ್ಯತಾಕುಸಲಚ್ಛನ್ದೋ ಜಾಯತಿ। **ಉಸ್ಸಹತೀ**ತಿ ವೀರಿಯಂ ಕರೋತಿ। **ತುಲೇತೀ**ತಿ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾತಿ ತುಲಯತಿ। **ತುಲಯಿತ್ವಾ ಪದಹತೀ**ತಿ ಏವಂ ತೀರಣವಿಪಸ್ಸನಾಯ ತುಲಯನ್ತೋ ಮಗ್ಗಪಧಾನಂ ಪದಹತಿ। **ಪಹಿತತ್ತೋ**ತಿ ಪೇಸಿತಚಿತ್ತೋ। **ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಪರಮಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ನಾಮಕಾಯೇನ ನಿಬ್ಬಾನಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ। **ಪಞ್ಞಾಯ ಚಾ**ತಿ ನಾಮಕಾಯಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ ಪಸ್ಸತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ತೇ ಸತ್ಥು ಆಗಮನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಅಕಂಸು, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಚರಿಯಂ ಗರಹನ್ತೋ **ಸಾಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾ ನಾಹೋಸೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕೀವದೂರೇವಿಮೇ**ತಿ ಕಿತ್ತಕಂ ದೂರೇ ಠಾನೇ। ಯೋಜನಸತಮ್ಪಿ ಯೋಜನಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅಪಕ್ಕನ್ತಾತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ। **ಚತುಪ್ಪದಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣ**ನ್ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಬ್ಯಾಕರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೧೮೪. **ಯಸ್ಸುದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ। **ಯೋಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾ**ತಿ ಬಾಹಿರಕಸತ್ಥಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏವರೂಪೀ**ತಿ ಏವಂಜಾತಿಕಾ। **ಪಣೋಪಣವಿಯಾ**ತಿ ಪಣವಿಯಾ ಚ ಓಪಣವಿಯಾ ಚ । **ನ ಉಪೇತೀ**ತಿ ನ ಹೋತಿ। ಕಯವಿಕ್ಕಯಕಾಲೇ ವಿಯ ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಹಾಪನಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಂ ಗೋಣೋ ಕಿಂ ಅಗ್ಘತಿ, ವೀಸತಿ ಅಗ್ಘತೀತಿ ಭಣನ್ತೋ ಪಣತಿ ನಾಮ। ನ ವೀಸತಿ ಅಗ್ಘತಿ, ದಸ ಅಗ್ಘತೀತಿ ಭಣನ್ತೋ ಓಪಣತಿ ನಾಮ। ಇದಂ ಪಟಿಸೇಧೇನ್ತೋ ಆಹ "ಪಣೋಪಣವಿಯಾ ನ ಉಪೇತೀ"ತಿ। ಇದಾನಿ ತಂ ಪಣೋಪಣವಿಯಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಏವಞ್ಚ ನೋ ಅಸ್ಸ, ಅಥ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಮ, ನ ಚ ನೋ ಏವಮಸ್ಸ, ನ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಮಾತಿ ಆಹ।

ಕಿಂ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಮಿಸೇಹಿ ವಿಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ, ಏವಂ ವಿಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಏವರೂಪಾ ಪಣೋಪಣವಿಯಾ ಕಿಂ ಯುಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ? **ಪರಿಯೋಗಾಹಿಯ ವತ್ತತೋ**ತಿ ಪರಿಯೋಗಾಹಿತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ವತ್ತನ್ತಸ್ಸ। **ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಅಯಂ ಸಭಾವೋ। **ಜಾನಾತಿ ಭಗವಾ, ನಾಹಂ ಜಾನಾಮೀ**ತಿ ಭಗವಾ ಏಕಾಸನಭೋಜನೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಹಂ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ಮಯಿ ಸದ್ಧಾಯ ದಿವಸಸ್ಸ ತಯೋ ವಾರೇ ಭೋಜನಂ

ಪಹಾಯ ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜತಿ। **ರುಳಹನೀಯ**ನ್ತಿ ರೋಹನೀಯಂ। **ಓಜವನ್ತ**ನ್ತಿ ಸಿನೇಹವನ್ತಂ। **ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಚತುರಙ್ಗವೀರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತ್ಥ ಹಿ ತಚೋ ಏಕಂ ಅಙ್ಗಂ, ನ್ಹಾರು ಏಕಂ, ಅಟ್ಠಿ ಏಕಂ, ಮಂಸಲೋಹಿತಂ ಏಕನ್ತಿ ಏವಂ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ವೀರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ನ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ದೇಸನಂ ಪನ ಭಗವಾ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸೀತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಕೀಟಾಗಿರಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದುತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಪರಿಬ್ಬಾಜಕವಗ್ಗೋ

೧. ತೇವಿಜ್ಜವಚ್ಛಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೫. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ** ತೇವಿಜ್ಜವಚ್ಛಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕೇತಿ** ಪುಣ್ಡರೀಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸೇತಮ್ಬರುಕ್ಖೋ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಆರಾಮೇ ಏಕೋ ಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಅತ್ಥೀತಿ ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕೋ। **ಏತದಹೋಸೀತಿ** ತತ್ಥ ಪವಿಸಿತುಕಾಮತಾಯ ಅಹೋಸಿ। **ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇತಿ** ಪಕತಿಯಾ ಆಗತಪುಬ್ಬತಂ ಉಪಾದಾಯ। **ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಇಧ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅನುಧಮ್ಮೋ ನಾಮ। ಸೇಸಂ ಜೀವಕಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೫೧ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ನ ಮೇ ತೇತಿ** ಅನನುಞ್ಞಾಯ ಠತ್ವಾ ಅನುಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। ''ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಾತೀ''ತಿ ಹಿ ಇದಂ ಅನುಜಾನಿತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, - ''ಚರತೋ ಚ ಮೇ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ''ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ನಾನುಜಾನಿತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಹಿ ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅನನುಞ್ಞಾಯ ಠತ್ವಾ ಅನುಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

೧೮೬. **ಆಸವಾನಂ ಖಯಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸಕಿಂ ಖೀಣಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪುನ ಖೇಪೇತಬ್ಬಾಭಾವಾ ಯಾವದೇವಾತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಭಗವಾ ಅತೀತಜಾನನಗುಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣೇನ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಜಾನನಗುಣಂ, ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣೇನ ಲೋಕುತ್ತರಗುಣನ್ತಿ। ಇತಿ ಇಮಾಹಿ ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ಸಕಲಬುದ್ಧಗುಣೇ ಸಂಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಥೇಸಿ।

ಗಿಹಿಸಂಯೋಜನನ್ತಿ ಗಿಹಿಬನ್ಧನಂ ಗಿಹಿಪರಿಕ್ಖಾರೇಸು ನಿಕನ್ತಿಂ। **ನತ್ಥಿ ಖೋ ವಚ್ಛಾತಿ** ಗಿಹಿಸಂಯೋಜನಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಸನ್ತತಿಮಹಾಮತ್ತೋ ಉಗ್ಗಸೇನೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ವೀತಸೋಕದಾರಕೋತಿ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗೇ ಠಿತಾವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ, ತೇಪಿ ಮಗ್ಗೇನ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಕನ್ತಿಂ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಪತ್ತಾ। ತಂ ಪತ್ವಾ ಪನ ನ ತೇನ ಲಿಙ್ಗೇನ ಅಟ್ಠಂಸು, ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ನಾಮೇತಂ ಹೀನಂ, ಉತ್ತಮಗುಣಂ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಠಿತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತಂದಿವಸಮೇವ ಪಬ್ಬಜತಿ ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾತಿ ವಾ। ಭೂಮದೇವತಾ ಪನ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ನಿಲೀಯನೋಕಾಸಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ। ಸೇಸಕಾಮಭವೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ತಯೋ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಕಾಮಾವಚರದೇವೇಸು ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಚ, ಅನಾಗಾಮಿಖೀಣಾಸವಾ ಪನೇತ್ಥ ನ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತಞ್ಹಿ ಠಾನಂ ಲಳಿತಜನಸ್ಸ ಆವಾಸೋ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ತೇಸಂ ಪವಿವೇಕಾರಹಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನಞ್ಚ। ಇತಿ ತತ್ಥ ಖೀಣಾಸವೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾತಿ, ಅನಾಗಾಮೀ ಚವಿತ್ವಾ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ಕಾಮಾವಚರದೇವತೋ ಉಪರಿ ಪನ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಅರಿಯಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ।

ಸೋಪಾಸಿ ಕಮ್ಮವಾದೀತಿ ಸೋಪಿ ಕಮ್ಮವಾದೀ ಅಹೋಸಿ, ಕಿರಿಯಮ್ಪಿ ನ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ಥ। ತಞ್ಹಿ ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ। ತದಾ ಕಿರ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಾಸಣ್ಡಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನತ್ಥಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ತಸ್ಸಪಿ ಪಾಸಣ್ಡಸ್ಸ ನಿಪ್ಫಲಭಾವಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಂ ನ ಹಾಪೇಸಿ, ಕಿರಿಯವಾದೀ ಹುತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ತೇವಿಜ್ಜವಚ್ಛಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಅಗ್ಗಿವಚ್ಛಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೮೭. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ** ಅಗ್ಗಿವಚ್ಛಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ನ ಖೋ ಅಹನ್ತಿ** ಪಠಮವಾರೇ ನಾಹಂ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಕೋತಿ ವದತಿ, ದುತಿಯೇ ನಾಹಂ ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿಕೋತಿ। ಏವಂ ಅನ್ತಾನನ್ತಿಕಾದಿವಸೇನ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತೀತಿ**

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತವಾದೋ। **ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಯಂ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೧೮೯. **ಸದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸದುಕ್ಖೇನ ಚೇವ ವಿಪಾಕದುಕ್ಖೇನ ಚ ಸದುಕ್ಖಂ। **ಸವಿಘಾತ**ನ್ತಿ ತೇಸಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಸೇನ ಸಉಪಘಾತಕಂ। **ಸಉಪಾಯಾಸ**ನ್ತಿ ತೇಸಂಯೇವ ವಸೇನ ಸಉಪಾಯಾಸಂ। **ಸಪರಿಳಾಹ**ನ್ತಿ ತೇಸಂಯೇವ ವಸೇನ ಸಪರಿಳಾಹಂ।

ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಿಗತನ್ತಿ ಕಾಚಿ ಏಕಾ ದಿಟ್ಠಿಪಿ ರುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಗಹಿತಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಅಪನೀತ**ನ್ತಿ ನೀಹಟಂ ಅಪವಿದ್ಧಂ। **ದಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಟ್ಠಂ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯವಯಂ ಅದ್ದಸ, ತಸ್ಮಾ। **ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಮಾನಮಞ್ಞಿತಾನಂ। **ಮಥಿತಾನ**ನ್ತಿ ತೇಸಂಯೇವ ವೇವಚನಂ। ಇದಾನಿ ತಾನಿ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸಬ್ಬಅಹಂಕಾರ-ಮಮಂಕಾರ-ಮಾನಾನುಸಯಾನ**ನ್ತಿ ಆಹ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಅಹಂಕಾರೋ ದಿಟ್ಠಿ, ಮಮಂಕಾರೋ ತಣ್ಹಾ, ಮಾನಾನುಸಯೋ ಮಾನೋ। **ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ**ತಿ ಚತೂಹಿ ಉಪಾದಾನೇಹಿ ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಪಾದಿಯಿತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತೋ।

೧೯೦. **ನ ಉಪೇತೀ**ತಿ ನ ಯುಜ್ಜತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ಇದಂ ಅನುಜಾನಿತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಉಚ್ಛೇದಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಪನ ಸಸ್ಸತಮೇವ, ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಂ, ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಂ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ - "ಅಯಂ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠೋ ಅನಾಲಮ್ಬೋ ಹೋತು, ಸುಖಪವೇಸನಟ್ಠಾನಂ ಮಾ ಲಭತೂ"ತಿ ಅನನುಞ್ಞಾಯ ಠತ್ವಾ ಅನುಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। **ಅಲ**ನ್ತಿ ಸಮತ್ಥಂ ಪರಿಯತ್ತಂ । **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರಧಮ್ಮೋ। **ಅಞ್ಞತ್ರಯೋಗೇನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪಯೋಗೇನ। **ಅಞ್ಞತ್ರಾಚರಿಯಕೇನಾ**ತಿ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರಂ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಆಚರಿಯಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸನ್ತೇನ।

೧೯೧. **ತೇನ ಹಿ ವಚ್ಛಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಸಮ್ಮೋಹಮಾಪಾದಿನ್ತಿ ವದಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂಯೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬುತೋ**ತಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ನಿಬ್ಬುತೋ।

೧೯೨. **ಯೇನ ರೂಪೇನಾ**ತಿ ಯೇನ ರೂಪೇನ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾತಂ ತಥಾಗತಂ ರೂಪೀತಿ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ। **ಗಮ್ಭೀರೋ**ತಿ ಗುಣಗಮ್ಭೀರೋ। **ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯೋ। **ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೋ**ತಿ ದುಓಗಾಹೋ ದುಜ್ಜಾನೋ। **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ**ತಿ ಯಥಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಜ್ಜಾನೋ, ಏವಮೇವ ಖೀಣಾಸವೋಪಿ। ತಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ನ ಯುಜ್ಜತಿ। ಕಥಂ? ಯಥಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಆರಬ್ಭ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದಿಸಂ ಗತೋತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ನ ಯುಜ್ಜತಿ, ಏವಂ।

ಅನಿಚ್ಚತಾತಿ ಅನಿಚ್ಚತಾಯ। **ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತ**ನ್ತಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಅಗ್ಗಿವಚ್ಛಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಮಹಾವಚ್ಛಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೯೩. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಮಹಾವಚ್ಛಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸಹಕಥೀ**ತಿ ಸದ್ಧಿಂವಾದೋ, ಬಹುಂ ಮಯಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಿತಪುಬ್ಬನ್ತಿ ಕಥಂ ಸಾರೇತಿ ಮೇತ್ತಿಂ ಘಟೇತಿ। ಪುರಿಮಾನಿ ಹಿ ದ್ವೇ ಸುತ್ತಾನಿ ಏತಸ್ಸೇವ ಕಥಿತಾನಿ, ಸಂಯುತ್ತಕೇ ಅಬ್ಯಾಕತಸಂಯುತ್ತಂ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೪೧೬ ಆದಯೋ) ನಾಮ ಏತಸ್ಸೇವ ಕಥಿತಂ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ ಅಬ್ಯಾಕತಮೇತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಏಕುತ್ತರನಿಕಾಯೇಪಿ ಇಮಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಿತಂ ಅತ್ಥಿಯೇವ।

ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋಪಿ ತಸ್ಸ ಆಗತಾಗತಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ಓಕಾಸಮಕಾಸಿಯೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಯಞ್ಹಿ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಕೋ, ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಕಾ ಚ ಸೀಘಂ ಲದ್ಧಿಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ, ವಸಾತೇಲಮಕ್ಖಿತಪಿಲೋತಿಕಾ ವಿಯ ಚಿರೇನ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ಪಸ್ಸತಿ ಚ ಭಗವಾ – "ಅಯಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಲದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಸಾವಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಆಗತಾಗತಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ಓಕಾಸಮಕಾಸಿಯೇವ। ಇದಂ ಪನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಗಮನಂ। ಸೋ ಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ತರಣಂ ವಾ ಹೋತು ಅತರಣಂ ವಾ, ಯಟ್ಠಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಉದಕೇ ಪತಮಾನೋ ವಿಯ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಆಗತೋ। ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಯಾಚನ್ತೋ **ಸಾಧು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಮೂಲವಸೇನ ಸಂಖಿತ್ತದೇಸನಂ, ಕಮ್ಮಪಥವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರದೇಸನಂ ದೇಸೇಸಿ। ಮೂಲವಸೇನ ಚೇತ್ಥ ಅತಿಸಂಖಿತ್ತಾ ದೇಸನಾ, ಕಮ್ಮಪಥವಸೇನ ಸಂಖಿತ್ತಾ ವಿತ್ಥಾರಸದಿಸಾ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಪನ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ವಿತ್ಥಾರದೇಸನಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಚತುವೀಸತಿಸಮನ್ತಪಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಹಿ ಸತ್ತಪಕರಣೇ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕೇ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಸಂಖಿತ್ತಮೇವ। ತಸ್ಮಾ ಮೂಲವಸೇನಾಪಿ ಕಮ್ಮಪಥವಸೇನಾಪಿ ಸಂಖಿತ್ತಮೇವ ದೇಸೇಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೧೯೪. ತತ್ಥ **ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸತ್ತಧಮ್ಮಾ ಕಾಮಾವಚರಾ, ಅನಭಿಜ್ಝಾದಯೋ ತಯೋ ಚತುಭೂಮಿಕಾಪಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ।

ಯತೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ಯಥಾ ಪನ ಜೀವಕಸುತ್ತೇ ಚ ಚಙ್ಕೀಸುತ್ತೇ ಚ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಚ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ಭಗವತಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೯೫. **ಅತ್ಥಿ ಪನಾ**ತಿ ಕಿಂ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ? ಅಯಂ ಕಿರಸ್ಸ ಲದ್ಧಿ – "ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಸತ್ಥಾವ ಅರಹಾ ಹೋತಿ, ಸಾವಕೋ ಪನ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ। ಸಮಣೋ ಚ ಗೋತಮೋ 'ಯತೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಭಿಕ್ಖುನೋ'ತಿ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕಥೇನ್ತೋ ವಿಯ ಕಥೇತಿ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ। ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ತತ್ಥ **ತಿಟ್ಠತೂ**ತಿ ಭವಂ ತಾವ ಗೋತಮೋ ತಿಟ್ಠತು, ಭವಞ್ಹಿ ಲೋಕೇ ಪಾಕಟೋ ಅರಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ಯಾಕತೇ ಉತ್ತರಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಆದೀನಂ ವಸೇನ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ, ಭಗವಾಪಿಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

೧೯೬. **ಆರಾಧಕೋ**ತಿ ಸಮ್ಪಾದಕೋ ಪರಿಪೂರಕೋ।

೧೯೭. **ಸೇಖಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಿಮಫಲತ್ತಯಂ ಪತ್ತಬ್ಬಂ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಯಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತನ್ತಿ ವದತಿ। ವಿತಣ್ಡವಾದೀ ಪನಾಹ – "ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಕ್ಖಾ? ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ ಅಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಾನಿ ಚ ತೀಣಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನೀ"ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೦೨೩) ವಚನತೋ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೋಪಿ ಅನೇನ ಪತ್ತೋಯೇವ। ಫಲಂ ಪನ ಅಪತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಉತ್ತರಿ ಯೋಗಂ ಕಥಾಪೇತೀತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ –

"ಯೋ ವೇ ಕಿಲೇಸಾನಿ ಪಹಾಯ ಪಞ್ಚ,
ಪರಿಪುಣ್ಣಸೇಖೋ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ।
ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಸಮಾಹಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ,
ಸ ವೇ ಠಿತತ್ತೋತಿ ನರೋ ಪವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೫)।

ಅನಾಗಾಮಿಪುಗ್ಗಲೋ ಹಿ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಸೇಖೋ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸೇಖಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಪನ ಏಕಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕತ್ತಾ ತತ್ಥ ಠಿತಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತೇನ ಮಗ್ಗೋಪಿ ಬಹುಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕೋ ಹೋತೂತಿ ಚೇ। ಏತಂ ನ ಬುದ್ಧವಚನಂ, ವುತ್ತಗಾಥಾಯ ಚ ಅತ್ಥೋ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಠತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಕಥಾಪೇತೀತಿ

ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ನ ಕೇವಲಂ ಸುದ್ಧಅರಹತ್ತಸ್ಸೇವ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ, ಛನ್ನಮ್ಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ – ''ಏವಮಯಂ ಸಮಥೇ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸತಿ , ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಮಹಾಸಾವಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ''ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಮತ್ತಂ ಅಕಥೇತ್ವಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ಆಚಿಕ್ಖಿ।

೧೯೮. **ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ**ತಿ ಸತಿ ಸತಿಕಾರಣೇ। ಕಿಞ್ಚೇತ್ಥ ಕಾರಣಂ? ಅಭಿಞ್ಞಾ ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಜ್ಝಾನಂ ವಾ ಅವಸಾನೇ ಪನ ಅರಹತ್ತಂ ವಾ ಕಾರಣಂ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾ ವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೨೦೦. **ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮೇ ಭಗವಾ**ತಿ ಸತ್ತ ಹಿ ಸೇಖಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪರಿಚರನ್ತಿ ನಾಮ, ಖೀಣಾಸವೇನ ಭಗವಾ ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಸಙ್ಖೇಪೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ಥೇರೋ ಏವಮಾಹ। ತೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ ತಮತ್ಥಂ ನ ಜಾನಿಂಸು, ಅಜಾನನ್ತಾವ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ। ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। **ದೇವತಾ**ತಿ ತೇಸಂ ಗುಣಾನಂ ಲಾಭೀ ದೇವತಾ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಮಹಾವಚ್ಛಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ದೀಘನಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೦೧. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ದೀಘನಖಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸೂಕರಖತಾಯ**ನ್ತಿ ಸೂಕರಖತಾತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಲೇಣೇ। ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿರ ತಂ ಲೇಣಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧನ್ತರೇ ಪಥವಿಯಾ ವಡ್ಢಮಾನಾಯ ಅನ್ತೋಭೂಮಿಗತಂ ಜಾತಂ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕೋ ಸೂಕರೋ ತಸ್ಸ ಛದನಪರಿಯನ್ತಸಮೀಪೇ ಪಂಸುಂ ಖಣಿ। ದೇವೇ ವುಟ್ಠೇ ಪಂಸುಧೋತೋ ಛದನಪರಿಯನ್ತೋ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ। ಏಕೋ ವನಚರಕೋ ದಿಸ್ವಾ – ''ಪುಬ್ಬೇ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಪರಿಭುತ್ತಲೇಣೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಿ ನ''ನ್ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ಪಂಸುಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಲೇಣಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಕುಟ್ಟಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ದ್ವಾರವಾತಪಾನಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಸುಪರಿನಿಟ್ಠಿತ-ಸುಧಾಕಮ್ಮಚಿತ್ತಕಮ್ಮರಜತಪಟ್ಟಸದಿಸಾಯ ವಾಲುಕಾಯ ಸನ್ಥತಪರಿವೇಣಂ ಲೇಣಂ ಕತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ವಸನತ್ಥಾಯ ಅದಾಸಿ। ಲೇಣಂ ಗಮ್ಭೀರಂ ಅಹೋಸಿ ಓತರಿತ್ವಾ ಅಭಿರುಹಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ದೀಘನಖೋತಿ ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಉಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ? ಸೋ ಕಿರ ಥೇರೇ ಅಡ್ಢಮಾಸಪಬ್ಬಜಿತೇ ಚಿನ್ತೇಸಿ – ''ಮಯ್ಹಂ ಮಾತುಲೋ ಅಞ್ಞಂ ಪಾಸಣ್ಡಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನ ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಇದಾನಿ ಪನಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತಸ್ಸ ಅಡ್ಢಮಾಸೋ ಜಾತೋ। ಪವತ್ತಿಮ್ಪಿಸ್ಸ ನ ಸುಣಾಮಿ, ಓಜವನ್ತಂ ನು ಖೋ ಸಾಸನಂ, ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ನ''ನ್ತಿ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಜಾತೋ। ತಸ್ಮಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಸಮಯೇ ಥೇರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಬೀಜಯಮಾನೋ ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಮಾತುಲೇ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನ ಠಿತಕೋವ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ ''ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ''ತಿ।

ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀತಿ ಸಬ್ಬಾ ಮೇ ಉಪಪತ್ತಿಯೋ ನಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಯೋ ನಕ್ಖಮನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದತಿ। ಏತ್ತಾವತಾನೇನ ''ಉಚ್ಛೇದವಾದೋಹಮಸ್ಮೀ''ತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ। ಭಗವಾ ಪನಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖರೇ ತಾವ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಯಾಪಿ ಖೋ ತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏಸಾಪಿ ತೇ ದಿಟ್ಠಿ ನಕ್ಖಮತೀ**ತಿ ಏಸಾಪಿ ತೇ ಪರಮಂ ರುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಗಹಿತದಿಟ್ಠಿ ನಕ್ಖಮತೀತಿ। **ಏಸಾ ಚೇ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ದಿಟ್ಠಿ ಖಮೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಮಯ್ಹಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಂ ನಕ್ಖಮತೀತಿ ದಿಟ್ಠಿ, ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಯಾ ಏಸಾ ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀತಿ ದಿಟ್ಠಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಖಮೇಯ್ಯ। ಯಂ ತಂ ''ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ''ತಿ ವುತ್ತಂ,

ತಮ್ಹಿಸ್ಸ ತಾದಿಸಮೇವ। ಯಥಾ ಸಬ್ಬಗಹಣೇನ ಗಹಿತಾಪಿ ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಖಮತಿ, ಏವಮೇವಂ ತಮ್ಹಿ ಖಮೇಯ್ಯ । ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ವಾದೇ ಆರೋಪಿತಂ ದೋಸಂ ಞತ್ವಾ ತಂ ಪರಿಹರಾಮೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ವದತಿ, ಅತ್ಥತೋ ಪನಸ್ಸ "ಏಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ನ ಮೇ ಖಮತೀ"ತಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯಸ್ಸ ಪನೇಸಾ ನ ಖಮತಿ ನ ರುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸಾಯಂ ತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನ ಖಮತೀತಿ ದಿಟ್ಠಿ ರುಚಿತಂ। ತೇನ ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಲಕ್ಖಮೇನ ಅರುಚಿತೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಖಮತೀತಿ ರುಚ್ಚತೀತಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। ನ ಪನೇಸ ತಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ಕೇವಲಂ ತಸ್ಸಾಪಿ ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಚ್ಛೇದಮೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ **ಅತೋ ಖೋ ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ,...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪಾದಿಯನ್ತೀತಿ**। ತತ್ಥ **ಅತೋತಿ** ಪಜಹನಕೇಸು ನಿಸ್ಸಕ್ಕಂ, ಯೇ ಪಜಹನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಯೇ ನಪ್ಪಜಹನ್ತೀತಿ ವುಚ್ಚಿಯನ್ತಿ, ತೇವ ಬಹುತರಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬಹೂ ಹಿ ಬಹುತರಾತಿ** ಏತ್ಥ ಹಿಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಬಹೂ ಬಹುತರಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪರತೋ **ತನೂ ಹಿ ತನುತರಾತಿ** ಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಯೇ ಏವಮಾಹಂಸೂತಿ** ಯೇ ಏವಂ ವದನ್ತಿ। **ತಞ್ಚೇವ ದಿಟ್ಠಿಂ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪಾದಿಯನ್ತೀತಿ** ಮೂಲದಸ್ಸನಂ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ಅಪರದಸ್ಸನಂ ಉಪಾದಿಯನ್ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ ಸಸ್ಸತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಮ್ಹಿ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಉಚ್ಛೇದಂ ವಾ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಂ ವಾ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಉಚ್ಛೇದಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಸಸ್ಸತಂ ವಾ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಂ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಗಹೇತುಂ, ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಸಸ್ಸತಂ ವಾ ಉಚ್ಛೇದಂ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಗಹೇತುಂ। ಮೂಲಸಸ್ಸತಂ ಪನ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಸಸ್ಸತಮೇವ ಸಕ್ಕಾ ಗಹೇತುಂ। ಕಥಂ? ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ "ರೂಪಂ ಸಸ್ಸತ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ "ನ ಸುದ್ಧರೂಪಮೇವ ಸಸ್ಸತಂ, ವೇದನಾಪಿ ಸಸ್ಸತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಪಿ ಸಸ್ಸತ"ನ್ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಉಚ್ಛೇದೇಪಿ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಥಾ ಚ ಖನ್ಧೇಸು, ಏವಂ ಆಯತನೇಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ - "ತಞ್ಚೇವ ದಿಟ್ಠಿಂ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪಾದಿಯನ್ತೀ"ತಿ।

ದುತಿಯವಾರೇ **ಅತೋತಿ** ಅಪ್ಪಜಹನಕೇಸು ನಿಸ್ಸಕ್ಕಂ, ಯೇ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ತೇಹಿ, ಯೇ ಪಜಹನ್ತೀತಿ ವುಚ್ಚಿಯನ್ತಿ, ತೇವ ತನುತರಾ ಅಪ್ಪತರಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಞ್ಚೇವ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ನ ಉಪಾದಿಯನ್ತೀತಿ** ತಞ್ಚ ಮೂಲದಸ್ಸನಂ ಪಜಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಸ್ಸನಂ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಕಥಂ? ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ "ರೂಪಂ ಸಸ್ಸತ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತತ್ಥ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಓಳಾರಿಕಮೇತಂ ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸನ"ನ್ತಿ ಪಜಹತಿ "ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ರೂಪಂ ಸಸ್ಸತನ್ತಿ ದಸ್ಸನಮೇವ ಓಳಾರಿಕಂ, ವೇದನಾಪಿ ಸಸ್ಸತಾ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಪಿ ಸಸ್ಸತನ್ತಿ ದಸ್ಸನಂ ಓಳಾರಿಕಮೇವಾ"ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ । ಉಚ್ಛೇದೇಪಿ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಥಾ ಚ ಖನ್ಧೇಸು, ಏವಂ ಆಯತನೇಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ತಞ್ಚ ಮೂಲದಸ್ಸನಂ ಪಜಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಸ್ಸನಂ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ।

ಸನ್ತಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆರಭಿ? ಅಯಂ ಉಚ್ಛೇದಲದ್ಧಿಕೋ ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಿಂ ನಿಗೂಹತಿ, ತಸ್ಸಾ ಪನ ಲದ್ಧಿಯಾ ವಣ್ಣೇ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಿಂ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಲದ್ಧಿಯೋ ಏಕತೋ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವಿಭಜಿತುಂ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ।

ಸಾರಾಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇತಿಆದೀಸು ರಾಗವಸೇನ ವಟ್ಟೇ ರಜ್ಜನಸ್ಸ ಆಸನ್ನಾ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನೇನ ವಟ್ಟಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ। **ಅಭಿನನ್ದನಾಯಾತಿ** ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿವಸೇನೇವ ಗಿಲಿತ್ವಾ ಪರಿಯಾದಿಯನಸ್ಸ ಗಹಣಸ್ಸ ಚ ಆಸನ್ನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸಾರಾಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇತಿ**ಆದೀಸು ವಟ್ಟೇ ಅರಜ್ಜನಸ್ಸ ಆಸನ್ನಾತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏತ್ಥ ಚ ಸಸ್ಸತದಸ್ಸನಂ ಅಪ್ಪಸಾವಜ್ಜಂ ದನ್ಧವಿರಾಗಂ, ಉಚ್ಛೇದದಸ್ಸನಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ ಖಿಪ್ಪವಿರಾಗಂ। ಕಥಂ? ಸಸ್ಸತವಾದೀ ಹಿ ಇಧಲೋಕಂ ಪರಲೋಕಞ್ಚ ಅತ್ಥೀತಿ ಜಾನಾತಿ, ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಫಲಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಜಾನಾತಿ, ಕುಸಲಂ ಕರೋತಿ, ಅಕುಸಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ಭಾಯತಿ, ವಟ್ಟಂ ಅಸ್ಸಾದೇತಿ, ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಬುದ್ಧಾನಂ ವಾ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ವಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ಸೀಘಂ ಲದ್ಧಿಂ ಜಹಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸಸ್ಸತದಸ್ಸನಂ ಅಪ್ಪಸಾವಜ್ಜಂ ದನ್ಧವಿರಾಗನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಉಚ್ಛೇದವಾದೀ ಪನ ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಜಾನಾತಿ, ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಫಲಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಜಾನಾತಿ, ಕುಸಲಂ ನ ಕರೋತಿ, ಅಕುಸಲಂ ಕರೋನ್ತೋ ನ ಭಾಯತಿ, ವಟ್ಟಂ ನ ಅಸ್ಸಾದೇತಿ, ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಬುದ್ಧಾನಂ ವಾ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ವಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವೇ ಸೀಘಂ

ದಸ್ಸನಂ ಪಜಹತಿ। ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ, ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅಭಿನೀಹಾರಂ ಕತ್ವಾ ಸಾವಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ಉಚ್ಛೇದದಸ್ಸನಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ ಖಿಪ್ಪವಿರಾಗನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೨೦೨. ಸೋ ಪನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ - "ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸನಂ ಸಂವಣ್ಣೇತಿ ಪಸಂಸತಿ, ಅದ್ಧಾ ಮೇ ಸುನ್ದರಂ ದಸ್ಸನ"ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ **ಉಕ್ಕಂಸೇತಿ ಮೇ ಭವ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಕಞ್ಜಿಯೇನೇವ ತಿತ್ತಕಾಲಾಬು, ಉಚ್ಛೇದದಸ್ಸನೇನೇವ ಪೂರಿತೋ, ಸೋ ಯಥಾ ಕಞ್ಜಿಯಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ನ ಸಕ್ಕಾ ಲಾಬುಮ್ಹಿ ತೇಲಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ, ಪಕ್ಖಿತ್ತಾನಿಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏವಮೇವಂ ತಂ ಲದ್ಧಿಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಲಾಭಾಯ, ತಸ್ಮಾ ಲದ್ಧಿಂ ಜಹಾಪನತ್ಥಂ **ತತ್ರಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನಾ**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। **ವಿಗ್ಗಹೋ**ತಿ ಕಲಹೋ। **ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಏವಂ ವಿಗ್ಗಹಾದಿಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ "ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಿನಾ ವಿಗ್ಗಹಾದಿನಾ"ತಿ ತಂ ಉಚ್ಛೇದದಸ್ಸನಂ ಪಜಹತಿ।

೨೦೫. ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ವಮಿತಕಞ್ಜಿಯೇ ಲಾಬುಮ್ಹಿ ಸಪ್ಪಿಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ವಿಯ ಹದಯೇ ಅಮತೋಸಧಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಅಯಂ ಖೋ ಪನ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಕಾಯೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ವಮ್ಮಿಕಸುತ್ತೇ ವುತ್ತೋ। **ಅನಿಚ್ಚತೋ**ತಿಆದೀನಿಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನೇವ। **ಯೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಛನ್ದೋ**ತಿ ಯಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ತಣ್ಹಾ। **ಸ್ನೇಹೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾಸ್ನೇಹೋವ। **ಕಾಯನ್ವಯತಾ**ತಿ ಕಾಯಾನುಗಮನಭಾವೋ, ಕಾಯಂ ಅನುಗಚ್ಛನಕಕಿಲೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ರೂಪಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅರೂಪಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ತಿಸ್ಸೋ ಖೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಪುನ ತಾಸಂಯೇವ ವೇದನಾನಂ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಯಸ್ಮಿಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸಮಯೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುಖಾದೀಸು ಏಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಞ್ಞಾ ವೇದನಾ ಅತ್ತನೋ ವಾರಂ ವಾ ಓಕಾಸಂ ವಾ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಥ ಖೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾವ ಹೋನ್ತಿ ಭಿನ್ನಉದಕಪುಪ್ಫುಳಾ ವಿಯ ಚ ಅನ್ತರಹಿತಾ ವಾ। **ಸುಖಾಪಿ ಖೋ**ತಿಆದಿ ತಾಸಂ ವೇದನಾನಂ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

ನ ಕೇನಚಿ ಸಂವದತೀತಿ ತಸ್ಸತಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸಸ್ಸತವಾದೀ ಅಹ"ನ್ತಿ ಉಚ್ಛೇದವಾದಿನಾಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ನ ಸಂವದತಿ, ತಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸಸ್ಸತವಾದೀ ಅಹ"ನ್ತಿ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತವಾದಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ನ ವಿವದತಿ। ಏವಂ ತಯೋಪಿ ವಾದಾ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾ। **ಯಞ್ಚ ಲೋಕೇ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಲೋಕೇ ಕಥಿತಂ ವೋಹರಿತಂ, ತೇನ ವೋಹರತಿ ಅಪರಾಮಸನ್ತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಪರಾಮಾಸಗ್ಗಾಹೇನ ಅಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

"ಯೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಕತಾವೀ,
ಖೀಣಾಸವೋ ಅನ್ತಿಮದೇಹಧಾರೀ।
ಅಹಂ ವದಾಮೀತಿಪಿ ಸೋ ವದೇಯ್ಯ,
ಮಮಂ ವದನ್ತೀತಿಪಿ ಸೋ ವದೇಯ್ಯ।
ಲೋಕೇ ಸಮಞ್ಞಂ ಕುಸಲೋ ವಿದಿತ್ವಾ,
ವೋಹಾರಮತ್ತೇನ ಸೋ ವೋಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೫)।

ಅಪರಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ - "ಇಮಾ ಖೋ ಚಿತ್ತ ಲೋಕಸಮಞ್ಞಾ ಲೋಕನಿರುತ್ತಿಯೋ ಲೋಕವೋಹಾರಾ ಲೋಕಪಞ್ಞತ್ತಿಯೋ, ಯಾಹಿ ತಥಾಗತೋ ವೋಹರತಿ ಅಪರಾಮಸ"ನ್ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೦)।

೧೦೯. ಅಭಿಞ್ಞಾಪಹಾನಮಾಹಾತಿ ಸಸ್ಸತಾದೀಸು ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಸ್ಸತಸ್ಸ ಪಹಾನಮಾಹ, ಉಚ್ಛೇದಂ, ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ವದತಿ। ರೂಪಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ರೂಪಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ವದತೀತಿಆದಿನಾ ನಯೇನೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ। **ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೀ**ತಿ ಅನುಪ್ಪಾದನಿರೋಧೇನ ನಿರುದ್ಧೇಹಿ ಆಸವೇಹಿ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾವ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚೇಸ ಪರಸ್ಸ ವಡ್ಢಿತಂ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಖುದಂ ವಿನೋದೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪರಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾಯ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಞ್ಚೇವ ಪತ್ತೋ, ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಚ ಮತ್ಥಕಂ, ಸೋಳಸ ಚ ಪಞ್ಞಾ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ದೀಘನಖೋ ಪನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಪತ್ವಾ ಸರಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತೋ।

ಭಗವಾ ಪನ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಸೂರಿಯೇ ಧರಮಾನೇಯೇವ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಓರುಯ್ಹ ವೇಳುವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತಮಕಾಸಿ, ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ। ತತ್ರಿಮಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ - ಮಾಘನಕ್ಖತ್ತೇನ ಯುತ್ತೋ ಪುಣ್ಣಮಉಪೋಸಥದಿವಸೋ, ಕೇನಚಿ ಅನಾಮನ್ತಿತಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಯೇವ ಧಮ್ಮತಾಯ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಿ ಅಡ್ಢತೇಲಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ, ತೇಸು ಏಕೋಪಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ವಾ ಸೋತಾಪನ್ನ-ಸಕದಾಗಾಮಿ-ಅನಾಗಾಮಿ-ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕ-ಅರಹನ್ತೇಸು ವಾ ಅಞ್ಞತರೋ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇ ಛಳಭಿಞ್ಞಾವ, ಏಕೋಪಿ ಚೇತ್ಥ ಸತ್ಥಕೇನ ಕೇಸೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುನೋಯೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ದೀಘನಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೦೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಗ್ಯಾಗಾರೇ**ತಿ ಅಗ್ಗಿಹೋಮಸಾಲಯಂ। **ತಿಣಸನ್ಥಾರಕೇ**ತಿ ದ್ವೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ ಮಾತುಲೋ ಚ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ ಚ। ತೇಸು ಮಾತುಲೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ, ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋಪಿ ಸಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ರಮಣೀಯಂ ದೇವಗಬ್ಭಸದಿಸಂ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪಹಾಯ ತತ್ಥ ಛಾರಿಕತಿಣಕಚವರಾದೀಹಿ ಉಕ್ಲಾಪೇ ಅಗ್ಯಾಗಾರೇ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಪರಸಙ್ಗಹಕರಣತ್ಥಂ ಕತಿಪಾಹಂ ವಸಿತ್ಥ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ತಂದಿವಸಮೇವ, ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಅಗ್ಯಾಗಾರಂ ಗಾಮೂಪಚಾರೇ ದಾರಕದಾರಿಕಾಹಿ ಓಕಿಣ್ಣಂ ಅವಿವಿತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ನಿಚ್ಚಕಾಲಮ್ಪಿ ದಿವಸಭಾಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಸಾಯಂ ವಾಸತ್ಥಾಯ ತತ್ಥ ಉಪಗಚ್ಛತಿ।

ಅದ್ದಸಾ ಖೋ…ಪೇ॰… ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ ಸಞ್ಞಾಣಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಂದಿವಸಂ ಪನ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾವ ಅಗಮಾಸಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತದಾ ಹಿ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾವ ಅದ್ದಸ - "ಅಜ್ಜ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಇಧಾಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಂ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಅಥಾಹಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ। ಪರೇಸಂ ಸಙ್ಗಹಕರಣತ್ಥಮೇವ ಹಿ ಮಯಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರಿತಾ"ತಿ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾವ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸಮಣಸೇಯ್ಯಾನುರೂಪಂ ಮಞ್ಞೇತಿ ಇಮಂ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ "ಸಮಣಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾ ಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಮಞ್ಞಾಮಿ। ನ ಚ ಅಸಞ್ಞತಸಮಣಸ್ಸ ನಿವುತ್ಥಟ್ಠಾನಮೇತಂ। ತಥಾಹೇತ್ಥ ಹತ್ಥೇನ ಆಕಡ್ಢಿತಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಪಾದೇನ ಆಕಡ್ಢಿತಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಸೀಸೇನ ಪಹಟಟ್ಠಾನಂ ವಾ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಅನಾಕುಲೋ ಅನಾಕಿಣ್ಣೋ ಅಭಿನ್ನೋ ಛೇಕೇನ ಚಿತ್ತಕಾರೇನ ತೂಲಿಕಾಯ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ವಿಯ। ಸಞ್ಞತಸಮಣಸ್ಸ ವಸಿತಟ್ಠಾನಂ, ಕಸ್ಸ ಭೋ ವಸಿತಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಭೂನಹುನೋ**ತಿ ಹತವಡ್ಢಿನೋ ಮರಿಯಾದಕಾರಕಸ್ಸ। ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ? ಛಸು ದ್ವಾರೇಸು ವಡ್ಢಿಪಞ್ಞಾಪನಲದ್ಧಿಕತ್ತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಲದ್ಧಿ - ಚಕ್ಖು ಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬಂ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬಂ, ಅದಿಟ್ಠಂ ದಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ದಿಟ್ಠಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಸೋತಂ ಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬಂ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬಂ, ಅಸುತಂ ಸೋತಬ್ಬಂ, ಸುತಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಘಾನಂ ಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬಂ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬಂ, ಅಘಾಯಿತಂ ಘಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಘಾಯಿತಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಜಿವ್ಹಾ ಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬಾ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬಾ, ಅಸ್ಸಾಯಿತಂ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಸಾಯಿತಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಕಾಯೋ ಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬೋ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬೋ, ಅಫುಟ್ಠಂ ಫುಸಿತಬ್ಬಂ, ಫುಟ್ಠಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಮನೋ ಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬೋ ವಡ್ಢೇತಬ್ಬೋ, ಅವಿಞ್ಞಾತಂ ವಿಜಾನಿತಬ್ಬಂ, ವಿಞ್ಞಾತಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸೋ ಛಸು ದ್ವಾರೇಸು ವಡ್ಢಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಭಗವಾ ಪನ -

"ಚಕ್ಖುನಾ ಸಂವರೋ ಸಾಧು, ಸಾಧು ಸೋತೇನ ಸಂವರೋ।
ಘಾನೇನ ಸಂವರೋ ಸಾಧು, ಸಾಧು ಜಿವ್ಹಾಯ ಸಂವರೋ॥

ಕಾಯೇನ ಸಂವರೋ ಸಾಧು, ಸಾಧು ವಾಚಾಯ ಸಂವರೋ।
ಮನಸಾ ಸಂವರೋ ಸಾಧು, ಸಾಧು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಂವರೋ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಂವುತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾ ಪಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೬೦-೩೬೧) -

ಛಸು ದ್ವಾರೇಸು ಸಂವರಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ "ವಡ್ಢಿಹತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮರಿಯಾದಕಾರಕೋ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ "ಭೂನಹುನೋ"ತಿ ಆಹ।

ಅರಿಯೇ ಞಾಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಕುಸಲೇತಿ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಕಾರಣಧಮ್ಮೇ ಅನವಜ್ಜೇ। ಇಮಿನಾ ಕಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಏವರೂಪಸ್ಸ ನಾಮ ಉಗ್ಗತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾತಸ್ಸ ಯಸಸ್ಸಿನೋ ಉಪರಿ ವಾಚಂ ಭಾಸಮಾನೇನ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಉಪಧಾರೇತ್ವಾ ಮುಖೇ ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಾಸಿತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಮಾ ಸಹಸಾ ಅಭಾಸಿ, ಮುಖೇ ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇಹೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏವಞ್ಹಿ ನೋ ಸುತ್ತೇ ಓಚರತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸುತ್ತೇ ಏವಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮಯಂ ಮುಖಾರುಳ್ಹಿಚ್ಛಾಮತ್ತಂ ವದಾಮ, ಸುತ್ತೇ ಚ ನಾಮ ಆಗತಂ ವದಮಾನಾ ಕಸ್ಸ ಭಾಯೇಯ್ಯಾಮ, ತಸ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖಾಪಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ**ತಿ ಮಮ ರಕ್ಖನತ್ಥಾಯ ಅನುಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಅವಾವಟೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವುತ್ತೋವ ನಂ ವದೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಮಯಾ ವುತ್ತೋವ ಹುತ್ವಾ ಅಪುಚ್ಛಿತೋವ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬುಜಮ್ಬೂಆದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಯ ಅಪೂರಯಮಾನೋ ಮಯಾ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನ ಭವಂ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ವದೇಯ್ಯ, ವದಸ್ಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೦೮. **ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ**ತಿ ಸತ್ಥಾ ಆಲೋಕಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಂ ತತ್ಥ ಆಗತಂ ಅದ್ದಸ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಜನಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ ದಿಬ್ಬಸೋತೇನ ಸದ್ದಮ್ಪಿ ಅಸ್ಸೋಸಿ। **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತೋ। **ಸಂವಿಗ್ಗೋ**ತಿ ಪೀತಿಸಂವೇಗೇನ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಚಲಿತೋ ಕಮ್ಪಿತೋ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಏತದಹೋಸಿ - "ನೇವ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೇನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಆರೋಚಿತಂ, ನ ಮಯಾ। ಅಮ್ಹೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಏತ್ಥ ತತಿಯೋಪಿ ನತ್ಥಿ, ಸುತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸದ್ದೋ ತಿಖಿಣಸೋತೇನ ಪುರಿಸೇನಾ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನವನವುತಿಲೋಮಕೂಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉದ್ಧಗ್ಗಾನಿ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತೋ"ತಿ। **ಅಥ ಖೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ**ತಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಪಭಿನ್ನಮುಖಂ

ವಿಯ ಬೀಜಂ ಪರಿಪಾಕಗತಂ ಞಾಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸನ್ನಿಸೀದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಆಹಿಣ್ಡಮಾನೋ ಪುನ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಅಥ ಖೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೧೦೯. ಸತ್ಥಾ - "ಏವಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಮಂ ಅವಚಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾವ **ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ**ತಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ತತ್ಥ ವಸನಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ರೂಪಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆರಾಮೋತಿ ಚಕ್ಖು **ರೂಪಾರಾಮಂ**। ರೂಪೇ ರತನ್ತಿ **ರೂಪರತಂ**। ರೂಪೇನ ಚಕ್ಖು ಆಮೋದಿತಂ ಪಮೋದಿತನ್ತಿ **ರೂಪಸಮುದಿತಂ**। **ದನ್ತ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ। **ಗುತ್ತ**ನ್ತಿ ಗೋಪಿತಂ। **ರಕ್ಖಿತ**ನ್ತಿ ಠಪಿತರಕ್ಖಂ। **ಸಂವುತ**ನ್ತಿ ಪಿಹಿತಂ। **ಸಂವರಾಯಾ**ತಿ ಪಿಧಾನತ್ಥಾಯ।

೧೧೦. **ಪರಿಚಾರಿತಪುಬ್ಬೋ**ತಿ ಅಭಿರಮಿತಪುಬ್ಬೋ। **ರೂಪಪರಿಳಾಹ**ನ್ತಿ ರೂಪಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಪರಿಳಾಹಂ। **ಇಮಸ್ಸ ಪನ ತೇ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಕಿಮಸ್ಸ ವಚನೀಯ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ರೂಪಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ತಯಾ ಕಿಂ ವಚನಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅಸ್ಸ, ವುಡ್ಢಿಹತೋ ಮರಿಯಾದಕಾರಕೋತಿ ಇದಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ನ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ನ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭೋ ಗೋತಮಾ**ತಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ। ಸೇಸದ್ವಾರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೧೧೧. ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ತಯಾ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ, ಅಹಞ್ಚ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಮ್ಪಿ ತೇ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಹಂ ಖೋ ಪನಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾ**ತಿ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ। ತತ್ಥ **ವಸ್ಸಿಕೋ**ತಿಆದೀಸು ಯತ್ಥ ಸುಖಂ ಹೋತಿ ವಸ್ಸಕಾಲೇ ವಸಿತುಂ, ಅಯಂ ವಸ್ಸಿಕೋ। ಇತರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವಚನತ್ಥೋ - ವಸ್ಸಂ ವಾಸೋ ವಸ್ಸಂ, ವಸ್ಸಂ ಅರಹತೀತಿ **ವಸ್ಸಿಕೋ**। ಇತರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ತತ್ಥ ವಸ್ಸಿಕೋ ಪಾಸಾದೋ ನಾತಿಉಚ್ಚೋ ಹೋತಿ ನಾತಿನೀಚೋ, ದ್ವಾರವಾತಪಾನಾನಿಪಿಸ್ಸ ನಾತಿತನೂನಿ ನಾತಿಬಹೂನಿ, ಭೂಮತ್ಥರಣಪಚ್ಚತ್ಥರಣಖಜ್ಜಭೋಜ್ಜಾನಿಪೇತ್ಥ ಮಿಸ್ಸಕಾನೇವ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಹೇಮನ್ತಿಕೇ ಥಮ್ಭಾಪಿ ಭಿತ್ತಿಯೋಪಿ ನೀಚಾ ಹೋನ್ತಿ, ದ್ವಾರವಾತಪಾನಾನಿ ತನುಕಾನಿ ಸುಖುಮಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ। ಉಣ್ಹಪವೇಸನತ್ಥಾಯ ಭಿತ್ತಿನಿಯೂಹಾನಿ ನೀಹರೀಯನ್ತಿ। ಭೂಮತ್ಥರಣಪಚ್ಚತ್ಥರಣನಿವಾಸನಪಾರುಪನಾನಿ ಪನೇತ್ಥ ಉಣ್ಹವೀರಿಯಾನಿ ಕಮ್ಬಲಾದೀನಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಖಜ್ಜಭೋಜ್ಜಂ ಸಿನಿದ್ಧಂ ಕಟುಕಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಞ್ಚ। ಗಿಮ್ಹಿಕೇ ಥಮ್ಭಾಪಿ ಭಿತ್ತಿಯೋಪಿ ಉಚ್ಚಾ ಹೋನ್ತಿ। ದ್ವಾರವಾತಪಾನಾನಿ ಪನೇತ್ಥ ಬಹೂನಿ ವಿಪುಲಜಾಲಾನಿ ಭವನ್ತಿ। ಭೂಮತ್ಥರಣಾದೀನಿ ದುಕೂಲಮಯಾನಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ಖಜ್ಜಭೋಜ್ಜಾನಿ ಮಧುರರಸಸೀತವೀರಿಯಾನಿ। ವಾತಪಾನಸಮೀಪೇಸು ಚೇತ್ಥ ನವ ಚಾಟಿಯೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಉದಕಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ನೀಲುಪ್ಪಲಾದೀಹಿ ಸಞ್ಛಾದೇನ್ತಿ। ತೇಸು ತೇಸು ಪದೇಸೇಸು ಉದಕಯನ್ತಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಯೇಹಿ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ವಿಯ ಉದಕಧಾರಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಅಟ್ಠಸತಸುವಣ್ಣಘಟೇ ಚ ರಜತಘಟೇ ಚ ಗನ್ಧೋದಕಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ನೀಲುಪ್ಪಲಗಚ್ಛಕೇ ಕತ್ವಾ ಸಯನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಪಯಿಂಸು। ಮಹನ್ತೇಸು ಲೋಹಕಟಾಹೇಸು ಗನ್ಧಕಲಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ನೀಲುಪ್ಪಲಪದುಮಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ರೋಪೇತ್ವಾ ಉತುಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಠಪೇಸುಂ। ಸೂರಿಯರಸ್ಮೀಹಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪುಪ್ಫನ್ತಿ। ನಾನಾವಿಧಾ ಭಮರಗಣಾ ಪಾಸಾದಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪುಪ್ಫೇಸು ರಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ಪಾಸಾದೋ ಅತಿಸುಗನ್ಧೋ ಹೋತಿ। ಯಮಕಭಿತ್ತಿಯಾ ಅನ್ತರೇ ಲೋಹನಾಳಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನವಭೂಮಿಕಪಾಸಾದಸ್ಸ ಉಪರಿ ಆಕಾಸಙ್ಗಣೇ ರತನಮಣ್ಡಪಮತ್ಥಕೇ ಸುಖುಮಚ್ಛಿದ್ದಕಂ ಜಾಲಂ ಬದ್ಧಂ ಅಹೋಸಿ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸುಕ್ಖಮಹಿಂಸಚಮ್ಮಂ ಪಸಾರೇತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉದಕಕೀಳನವೇಲಾಯ ಮಹಿಂಸಚಮ್ಮೇ ಪಾಸಾಣಗುಳೇ ಖಿಪನ್ತಿ, ಮೇಘಥನಿತಸದ್ದೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಯನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತಿ, ಉದಕಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಜಾಲಮತ್ಥಕೇ ಪತತಿ, ವಸ್ಸಪತನಸಲಿಲಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನೀಲಪಟಂ ನಿವಾಸೇತಿ, ನೀಲಪಟಂ ಪಾರುಪತಿ, ನೀಲಪಸಾಧನಂ ಪಸಾಧೇತಿ।

ಪರಿವಾರಾಪಿಸ್ಸ ಚತ್ತಾಲೀಸನಾಟಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ನೀಲವತ್ಥಾಭರಣಾನೇವ ನೀಲವಿಲೇಪನಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ರತನಮಣ್ಡಪಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ದಿವಸಭಾಗಂ ಉದಕಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೋ ಸೀತಲಂ ಉತುಸುಖಂ ಅನುಭೋತಿ।

ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಚತ್ತಾರೋ ಸರಾ ಹೋನ್ತಿ। ದಿವಾಕಾಲೇ ನಾನಾವಣ್ಣಸಕುಣಗಣಾ ಪಾಚೀನಸರತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ವಿರವಮಾನಾ ಪಾಸಾದಮತ್ಥಕೇನ ಪಚ್ಛಿಮಸರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಸರತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಪಾಚೀನಸರಂ, ಉತ್ತರಸರತೋ ದಕ್ಖಿಣಸರಂ, ದಕ್ಖಿಣಸರತೋ ಉತ್ತರಸರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನ್ತರವಸ್ಸಸಮಯೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। ಹೇಮನ್ತಿಕಪಾಸಾದೋ ಪನ ಪಞ್ಚಭೂಮಿಕೋ ಅಹೋಸಿ, ವಸ್ಸಿಕಪಾಸಾದೋ ಸತ್ತಭೂಮಿಕೋ।

ನಿಪ್ಪುರಿಸೇಹೀತಿ ಪುರಿಸವಿರಹಿತೇಹಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚೇತ್ಥ ತೂರಿಯಾನೇವ ನಿಪ್ಪುರಿಸಾನಿ, ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನಿಪಿ ನಿಪ್ಪುರಿಸಾನೇವ । ದೋವಾರಿಕಾಪಿ ಇತ್ಥಿಯೋವ, ನ್ಹಾಪನಾದಿಪರಿಕಮ್ಮಕರಾಪಿ ಇತ್ಥಿಯೋವ। ರಾಜಾ ಕಿರ - "ತಥಾರೂಪಂ ಇಸ್ಸರಿಯಸುಖಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಮಾನಸ್ಸ ಪುರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸಾ ಮೇ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚೇಸು ಇತ್ಥಿಯೋವ ಠಪೇಸಿ। **ತಾಯ ರತಿಯಾ ರಮಮಾನೋ**ತಿ ಇದಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಿಕಫಲಸಮಾಪತ್ತಿರತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೧೦೧. **ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪತ್ಥನಾ ಹೋತಿ, ಮಹಾ ಚ ನೇಸಂ ಪಪಞ್ಚೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮನ್ತೇಹಿ ಅತಿತ್ತಾ ಮನ್ತೇ ಗವೇಸನ್ತಾ ವಿಚರನ್ತಿ, ಗಹಪತಿನೋ ಪನ ಮುದ್ದಾಗಣನಮತ್ತಂ ಉಗ್ಗಹಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂಯೇವ ಅನುಭವನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಖತ್ತಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ "ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ"ತಿ ಆಹ। **ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಮಾನುಸಕಕಾಮಹೇತು ಆವಟ್ಟೋ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಾ**ತಿ ವಿಸಿಟ್ಠತರಾ। **ಪಣೀತತರಾ**ತಿ ಅತಪ್ಪಕತರಾ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

> "ಕುಸಗ್ಗೇನುದಕಮಾದಾಯ, ಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಮಿನೇ।
> ಏವಂ ಮಾನುಸಕಾ ಕಾಮಾ, ದಿಬ್ಬಕಾಮಾನ ಸನ್ತಿಕೇ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೭೮) -

ಸಮಧಿಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ದಿಬ್ಬಸುಖಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತತೋ ವಿಸಿಟ್ಠತರಾ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಓಪಮ್ಮಸಂಸನ್ದನಂ ಪನೇತ್ಥ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಕಾಲೋ ವಿಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ತೀಸು ಪಾಸಾದೇಸು ಚತ್ತಾಲೀಸಸಹಸ್ಸಇತ್ಥಿಮಜ್ಝೇ ಮೋದನಕಾಲೋ, ತಸ್ಸ ಸುಚರಿತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಕಾಲೋ ವಿಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ಕತ್ವಾ ಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಕಾಲೋ , ತಸ್ಸ ನನ್ದನವನೇ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನಕಾಲೋ ವಿಯ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಿಕಫಲಸಮಾಪತ್ತಿರತಿಯಾ ವೀತಿವತ್ತನಕಾಲೋ, ತಸ್ಸ ಮಾನುಸಕಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಪತ್ಥನಕಾಲೋ ವಿಯ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಿಕಫಲಸಮಾಪತ್ತಿರತಿಯಾ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಹೀನಜನಸುಖಸ್ಸ ಅಪತ್ಥನಕಾಲೋತಿ।

೧೦೨. **ಸುಖೀ**ತಿ ಪಠಮಂ ದುಕ್ಖಿತೋ ಪಚ್ಛಾ ಸುಖಿತೋ ಅಸ್ಸ। **ಸೇರೀ**ತಿ ಪಠಮಂ ವೇಜ್ಜದುತಿಯಕೋ ಪಚ್ಛಾ ಸೇರೀ ಏಕಕೋ ಭವೇಯ್ಯ। **ಸಯಂವಸೀ**ತಿ ಪಠಮಂ ವೇಜ್ಜಸ್ಸ ವಸೇ ವತ್ತಮಾನೋ ವೇಜ್ಜೇನ ನಿಸೀದಾತಿ ವುತ್ತೇ ನಿಸೀದಿ, ನಿಪಜ್ಜಾತಿ ವುತ್ತೇ ನಿಪಜ್ಜಿ, ಭುಞ್ಜಾತಿ ವುತ್ತೇ ಭುಞ್ಜಿ, ಪಿವಾತಿ ವುತ್ತೇ ಪಿವಿ, ಪಚ್ಛಾ ಸಯಂವಸೀ ಜಾತೋ। **ಯೇನ ಕಾಮಂ ಗಮೋ**ತಿ ಪಠಮಂ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತುಂ ನಾಲತ್ಥ, ಪಚ್ಛಾ ರೋಗೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ವನದಸ್ಸನ-ಗಿರಿದಸ್ಸನ-ಪಬ್ಬತದಸ್ಸನಾದೀಸುಪಿ ಯೇನಕಾಮಂ ಗಮೋ ಜಾತೋ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೇವ ಗನ್ತುಂ ಇಚ್ಛತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

ಏತ್ಥಾಪಿ ಇದಂ ಓಪಮ್ಮಸಂಸನ್ದನಂ - ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕುಟ್ಠಿಕಾಲೋ ವಿಯ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನಕಾಲೋ, ಅಙ್ಗಾರಕಪಲ್ಲಂ ವಿಯ ಏಕಂ ಕಾಮವತ್ಥು, ದ್ವೇ ಕಪಲ್ಲಾನಿ ವಿಯ ದ್ವೇ ವತ್ಥೂನಿ, ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪನ ದೇವರಞ್ಞೋ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಕೋಟಿಯಾನಿ ಅಙ್ಗಾರಕಪಲ್ಲಾನಿ ವಿಯ ಅಡ್ಢತಿಯನಾಟಕಕೋಟಿಯೋ, ನಖೇಹಿ ವಣಮುಖಾನಿ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಪಲ್ಲೇ ಪರಿತಾಪನಂ ವಿಯ ವತ್ಥುಪಟಿಸೇವನಂ, ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಗಮ್ಮ ಅರೋಗಕಾಲೋ ವಿಯ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಬುದ್ಧಭೂತಕಾಲೇ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಿಕಫಲಸಮಾಪತ್ತಿರತಿಯಾ ವೀತಿವತ್ತನಕಾಲೋ, ಅಞ್ಞಂ ಕುಟ್ಠಿಪುರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಪತ್ಥನಕಾಲೋ ವಿಯ ತಾಯ ರತಿಯಾ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಹೀನಜನರತಿಯಾ ಅಪತ್ಥನಕಾಲೋತಿ।

೨೧೪. **ಉಪಹತಿನ್ದ್ರಿಯೋ**ತಿ ಕಿಮಿರಕುಟ್ಠೇನ ನಾಮ ಉಪಹತಕಾಯಪ್ಪಸಾದೋ। **ಉಪಹತಿನ್ದ್ರಿಯಾ**ತಿ ಉಪಹತಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಾ। ತೇ ಯಥಾ ಸೋ ಉಪಹತಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಕುಟ್ಠೀ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅಗ್ಗಿಸ್ಮಿಂ ಸುಖಮಿತಿ ವಿಪರೀತಸಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚಲತ್ಥ, ಏವಂ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಉಪಹತತ್ತಾ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೇಸ್ವೇವ ಕಾಮೇಸು ಸುಖಮಿತಿ ವಿಪರೀತಸಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚಲತ್ಥುಂ।

೨೧೫. **ಅಸುಚಿತರಾನಿ ಚೇವಾ**ತಿಆದೀಸು ಪಕತಿಯಾವ ತಾನಿ ಅಸುಚೀನಿ ಚ ದುಗ್ಗನ್ಧಾನಿ ಚ ಪೂತೀನಿ ಚ, ಇದಾನಿ ಪನ ಅಸುಚಿತರಾನಿ ಚೇವ ದುಗ್ಗನ್ಧತರಾನಿ ಚ ಪೂತಿತರಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತಿ। **ಕಾಚೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ಹಿ ಪರಿತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ಕಣ್ಡೂವನ್ತಸ್ಸ ಚ ಪಾಣಕಾ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸನ್ತಿ, ದುಟ್ಠಲೋಹಿತದುಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ಪಗ್ಘರನ್ತಿ। ಏವಮಸ್ಸ ಕಾಚಿ ಅಸ್ಸಾದಮತ್ತಾ ಹೋತಿ।

ಆರೋಗ್ಯಪರಮಾತಿ ಗಾಥಾಯ ಯೇ ಕೇಚಿ ಧನಲಾಭಾ ವಾ ಯಸಲಾಭಾ ವಾ ಪುತ್ತಲಾಭಾ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ಆರೋಗ್ಯಂ ತೇಸಂ ಪರಮಂ ಉತ್ತಮಂ, ನತ್ಥಿ ತತೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಲಾಭೋತಿ, ಆರೋಗ್ಯಪರಮಾ ಲಾಭಾ। ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಝಾನಸುಖಂ ವಾ ಮಗ್ಗಸುಖಂ ವಾ ಫಲಸುಖಂ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ತತ್ಥ ಪರಮಂ, ನತ್ಥಿ ತತೋ ಉತ್ತರಿತರಂ ಸುಖನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ಸುಖಂ। **ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗಾನ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗಮಗ್ಗಾನಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗಗಮನೇನೇವ ಅಮತಗಾಮೀನಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಖೇಮೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋ ಖೇಮತರೋ ಅಞ್ಞೋ ಮಗ್ಗೋ। ಅಥ ವಾ **ಖೇಮಂ ಅಮತಗಾಮಿನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಖೇಮನ್ತಿಪಿ ಅಮತನ್ತಿಪಿ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ನಾಮಂ। ಯಾವತಾ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಖೇಮಗಾಮಿನೋ ಚ ಅಮತಗಾಮಿನೋ ಚಾತಿ ಲದ್ಧಿವಸೇನ ಗಹಿತಾ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ತೇಸಂ ಖೇಮಅಮತಗಾಮೀನಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಪರಮೋ ಉತ್ತಮೋತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ।

೨೧೬. **ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನ**ನ್ತಿ ಆಚರಿಯಾನಞ್ಚೇವ ಆಚರಿಯಾಚರಿಯಾನಞ್ಚ। **ಸಮೇತೀ**ತಿ ಏಕನಾಳಿಯಾ ಮಿತಂ ವಿಯ ಏಕತುಲಾಯ ತುಲಿತಂ ವಿಯ ಸದಿಸಂ ಹೋತಿ ನಿನ್ನಾನಾಕರಣಂ। **ಅನೋಮಜ್ಜತೀ**ತಿ ಪಾಣಿಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಓತಾರೇನ್ತೋ ಮಜ್ಜತಿ - “ಇದಂ ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಆರೋಗ್ಯಂ, ಇದಂ ತಂ ನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ ಕಾಲೇನ ಸೀಸಂ ಕಾಲೇನ ಉರಂ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

೨೧೭. **ಭೇಕ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪನ್ನಂ। **ಸಾಹುಳಿಚೀರೇನಾ**ತಿ ಕಾಳಕೇಹಿ ಏಳಕಲೋಮೇಹಿ ಕತಥೂಲಚೀರೇನ। ಸಙ್ಕಾರಚೋಳಕೇನಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಕಾಲೇನ ದಸಾಯ ಕಾಲೇನ ಅನ್ತೇ ಕಾಲೇನ ಮಜ್ಝೇ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತೋ ನಿಚ್ಛಾರೇಯ್ಯ, ವದೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಬ್ಬಕೇಹೇಸಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಏಸಾ। ವಿಪಸ್ಸೀಪಿ ಹಿ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಕಸ್ಸಪೋಪಿ ಭಗವಾ ಚತುಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ, “ಅತ್ಥನಿಸ್ಸಿತಗಾಥಾ”ತಿ ಮಹಾಜನೋ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಅಪರಭಾಗೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಅನ್ತರಂ ಪವಿಟ್ಠಾ। ತೇ ಪೋತ್ಥಕಗತಂ ಕತ್ವಾ ಪದದ್ವಯಮೇವ ರಕ್ಖಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಂಸು। ತೇನಾಹ - **ಸಾ ಏತರಹಿ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪುಥುಜ್ಜನಗಾಥಾ**ತಿ।

೨೧೮. ರೋಗೋವ ಭೂತೋತಿ **ರೋಗಭೂತೋ**। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅರಿಯಂ ಚಕ್ಖು**ನ್ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಞ್ಚೇವ ಮಗ್ಗಞಾಣಞ್ಚ। **ಪಹೋತೀ**ತಿ ಸಮತ್ಥೋ। **ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಉದ್ಧಂವಿರೇಚನಂ ಅಧೋವಿರೇಚನಂ ಅಞ್ಜನಞ್ಚಾತಿ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ।

೨೧೯. ನ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯಾತಿ ಯಸ್ಸ ಹಿ ಅನ್ತರಾ ಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹಾದಿಪಲಿವೇಠೇನ ಚಕ್ಖುಪಸಾದೋ ಉಪಹತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಛೇಕಂ ವೇಜ್ಜಂ ಆಗಮ್ಮ ಸಪ್ಪಾಯಭೇಸಜ್ಜಂ ಸೇವನ್ತೋ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ ನಾಮ। ಜಚ್ಚನ್ಧಸ್ಸ ಪನ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂಯೇವ ವಿನಟ್ಠಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ನ ಲಭತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ನ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

೨೨೦. ದುತಿಯವಾರೇ **ಜಚ್ಚನ್ಧೋ**ತಿ ಜಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಿತ್ತಾದಿಪಲಿವೇಠೇನ ಅನ್ಧೋ। **ಅಮುಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತೇ। **ಅಮಿತ್ತತೋಪಿ ದಹೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಅಮಿತ್ತೋ ಮೇ ಅಯನ್ತಿ ಏವಂ ಅಮಿತ್ತತೋ ಠಪೇಯ್ಯ। ದುತಿಯಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಇಮಿನಾ ಚಿತ್ತೇನಾ**ತಿ ವಟ್ಟೇ ಅನುಗತಚಿತ್ತೇನ। **ತಸ್ಸ ಮೇ ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಏಕಸನ್ಧಿ ದ್ವಿಸಙ್ಖೇಪೋ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರೋ ಕಥಿತೋ, ವಟ್ಟಂ ವಿಭಾವಿತಂ।

೨೨೧. **ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಪಟಿಪದಂ। **ಇಮೇ ರೋಗಾ ಗಣ್ಡಾ ಸಲ್ಲಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ**ತಿ ವಿವಟ್ಟಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಸನ್ದಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೨೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಸನ್ದಕಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪಿಲಕ್ಖಗುಹಾಯ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ಗುಹಾಯ ದ್ವಾರೇ ಪಿಲಕ್ಖರುಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಿಲಕ್ಖಗುಹಾತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತಾ। **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ವಿವೇಕತೋ ವುಟ್ಠಿತೋ। **ದೇವಕತಸೋಬ್ಭೋ**ತಿ ವಸ್ಸೋದಕೇನೇವ ತಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಜಾತೋ ಮಹಾಉದಕರಹದೋ। **ಗುಹಾದಸ್ಸನಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಗುಹಾ**ತಿ ಪಂಸುಗುಹಾ। ಸಾ ಉನ್ನಮೇ ಉದಕಮುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಅಹೋಸಿ, ಏಕತೋ ಉಮಙ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ಖಾಣುಕೇ ಚ ಪಂಸುಞ್ಚ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಥಮ್ಭೇ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಮತ್ಥಕೇ ಪದರಚ್ಛನ್ನಗೇಹಸಙ್ಖೇಪೇನ ಕತಾ, ತತ್ಥ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ವಸನ್ತಿ। ಸಾ ವಸ್ಸಾನೇ ಉದಕಪುಣ್ಣಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ನಿದಾಘೇ ತತ್ಥ ವಸನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಗುಹಾದಸ್ಸನಾಯಾ"ತಿ ಆಹ। ವಿಹಾರದಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಹಿ ಅನಮತಗ್ಗಿಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಬತದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವಾಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ।

ಉನ್ನಾದಿನಿಯಾತಿ ಉಚ್ಚಂ ನದಮಾನಾಯ। ಏವಂ ನದಮಾನಾಯ ಚಸ್ಸಾ ಉದ್ಧಙ್ಗಮನವಸೇನ ಉಚ್ಚೋ, ದಿಸಾಸು ಪತ್ಥಟವಸೇನ ಮಹಾಸದ್ದೋತಿ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದೋ, ತಾಯ **ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಾಯ**। ತೇಸಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಪಾತೋವ ಉಟ್ಠಾಯ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ನಾಮ ಚೇತಿಯವತ್ತಂ ವಾ ಬೋಧಿವತ್ತಂ ವಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಂ ವಾ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ। ತೇನ ತೇ ಪಾತೋವ ಉಟ್ಠಾಯ ಬಾಲಾತಪೇ ನಿಸಿನ್ನಾ, ಸಾಯಂ ವಾ ಕಥಾಯ ಫಾಸುಕತ್ಥಾಯ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ "ಇಮಸ್ಸ ಹತ್ಥೋ ಸೋಭಣೋ ಇಮಸ್ಸ ಪಾದೋ"ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀನಿ ವಾ ಆರಬ್ಭ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸದಾರಕದಾರಿಕಾವಣ್ಣೇ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಾಮಸ್ಸಾದಭವಸ್ಸಾದಾದಿವತ್ಥುಂ ಆರಬ್ಭ ಕಥಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ರಾಜಕಥಾದಿಅನೇಕವಿಧಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ। ಸಾ ಹಿ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕತ್ತಾ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತಾ ಕಥಾತಿ **ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ**। ತತ್ಥ ರಾಜಾನಂ ಆರಬ್ಭ "ಮಹಾಸಮ್ಮತೋ ಮನ್ಧಾತಾ ಧಮ್ಮಾಸೋಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪವತ್ತಾ ಕಥಾ **ರಾಜಕಥಾ**। ಏಸ ನಯೋ **ಚೋರಕಥಾದೀಸು**।

ತೇಸು "ಅಸುಕೋ ರಾಜಾ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಗೇಹಸ್ಸಿತಕಥಾವ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ ಹೋತಿ। "ಸೋಪಿ ನಾಮ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಖಯಂ ಗತೋ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಾ ಪನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವೇ ತಿಟ್ಠತಿ। ಚೋರೇಸುಪಿ

“ಮೂಲದೇವೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ, ಮೇಘಮಾಲೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ”ತಿ ತೇಸಂ ಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಹೋ ಸೂರಾತಿ ಗೇಹಸ್ಸಿತಕಥಾವ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ। ಯುದ್ಧೇಪಿ ಭಾರತಯುದ್ಧಾದೀಸು “ಅಸುಕೇನ ಅಸುಕೋ ಏವಂ ಮಾರಿತೋ ಏವಂ ವಿದ್ಧೋ”ತಿ ಕಾಮಸ್ಸಾದವಸೇನೇವ ಕಥಾ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ। “ತೇಪಿ ನಾಮ ಖಯಂ ಗತಾ”ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಾ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕಥಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮೇವ ಹೋತಿ। ಅಪಿಚ ಅನ್ನಾದೀಸು “ಏವಂ ವಣ್ಣವನ್ತಂ ಗನ್ಧವನ್ತಂ ರಸವನ್ತಂ ಫಸ್ಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಖಾದಿಮ್ಹ ಭುಞ್ಜಿಮ್ಹ ಪಿವಿಮ್ಹ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಮ್ಹಾ”ತಿ ಕಾಮಸ್ಸಾದವಸೇನ ಕಥೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಾತ್ಥಕಂ ಪನ ಕತ್ವಾ - “ಪುಬ್ಬೇ ಏವಂ ವಣ್ಣಾದಿಸಮ್ಪನ್ನಂ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಸಯನಂ ಮಾಲಂ ಗನ್ಧಂ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಅದಮ್ಹ, ಚೇತಿಯೇ ಪೂಜಂ ಅಕರಿಮ್ಹಾ”ತಿ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಞಾತಿಕಥಾದೀಸುಪಿ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತಕಾ ಸೂರಾ ಸಮತ್ಥಾ”ತಿ ವಾ “ಪುಬ್ಬೇ ಮಯಂ ಏವಂ ವಿಚಿತ್ರೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ಚರಿಮ್ಹಾ”ತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಾದವಸೇನ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಾತ್ಥಕಂ ಪನ ಕತ್ವಾ “ತೇಪಿ ನೋ ಞಾತಕಾ ಖಯಂ ಗತಾ”ತಿ ವಾ “ಪುಬ್ಬೇ ಮಯಂ ಏವರೂಪಾ ಉಪಾಹನಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅದಮ್ಹಾ”ತಿ ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಾ। **ಗಾಮಕಥಾಪಿ** ಸುನಿವಿಟ್ಠದುನ್ನಿವಿಟ್ಠಸುಭಿಕ್ಖದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾದಿವಸೇನ ವಾ “ಅಸುಕಗಾಮವಾಸಿನೋ ಸೂರಾ ಸಮತ್ಥಾ”ತಿ ವಾ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದವಸೇನ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಾತ್ಥಕಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾತಿ ವಾ ಖಯವಯಂ ಗತಾತಿ ವಾ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ನಿಗಮನಗರಜನಪದಕಥಾಸುಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಇತ್ಥಿಕಥಾಪಿ** ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಸ್ಸಾದವಸೇನ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ ಖಯಂ ಗತಾತಿ ಏವಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। **ಸೂರಕಥಾಪಿ** ನನ್ದಿಮಿತ್ತೋ ನಾಮ ಯೋಧೋ ಸೂರೋ ಅಹೋಸೀತಿ ಅಸ್ಸಾದವಸೇನೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸದ್ಧೋ ಪಸನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ ಖಯಂ ಗತೋತಿ ಏವಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। **ವಿಸಿಖಾಕಥಾಪಿ** ಅಸುಕಾ ವಿಸಿಖಾ ಸುನಿವಿಟ್ಠಾ ದುನ್ನಿವಿಟ್ಠಾ ಸೂರಾ ಸಮತ್ಥಾತಿ ಅಸ್ಸಾದವಸೇನೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ ಖಯಂ ಗತಾ ಇಚ್ಚೇವಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಾತಿ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಉದಕತಿತ್ಥಕಥಾ ವಾ ವುಚ್ಚತಿ ಕುಮ್ಭದಾಸಿಕಥಾ ವಾ। ಸಾಪಿ “ಪಾಸಾದಿಕಾ ನಚ್ಚಿತುಂ ಗಾಯಿತುಂ ಛೇಕಾ”ತಿ ಅಸ್ಸಾದವಸೇನ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾತಿಆದಿನಾ ನಯೇನೇವ ವಟ್ಟತಿ। **ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಾತಿ** ಅತೀತಞಾತಿಕಥಾ। ತತ್ಥ ವತ್ತಮಾನಞಾತಿಕಥಾಸದಿಸೋವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ನಾನತ್ತಕಥಾತಿ ಪುರಿಮಪಚ್ಛಿಮಕಥಾವಿಮುತ್ತಾ ಅವಸೇಸಾ ನಾನಾಸಭಾವಾ ನಿರತ್ಥಕಕಥಾ। **ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಾತಿ** ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಕೇನ ನಿಮ್ಮಿತೋ, ಅಸುಕೇನ ನಾಮ ನಿಮ್ಮಿತೋ, ಕಾಕಾ ಸೇತಾ ಅಟ್ಠೀನಂ ಸೇತತ್ತಾ, ಬಕಾ ರತ್ತಾ ಲೋಹಿತಸ್ಸ ರತ್ತತ್ತಾತಿ ಏವಮಾದಿಕಾ ಲೋಕಾಯತವಿತಣ್ಡಸಲ್ಲಾಪಕಥಾ।

ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಾ ನಾಮ ಕಸ್ಮಾ ಸಮುದ್ದೋ ಸಾಗರೋ, ಸಾಗರದೇವೇನ ಖಣಿತತ್ತಾ ಸಾಗರೋ, ಖತೋ ಮೇತಿ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ನಿವೇದಿತತ್ತಾ ಸಮುದ್ದೋತಿ ಏವಮಾದಿಕಾ ನಿರತ್ಥಕಾ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಕಥಾ। ಇತಿ ಭವೋ, ಇತಿ ಅಭವೋತಿ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ನಿರತ್ಥಕಕಾರಣಂ ವತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತಕಥಾ **ಇತಿಭವಾಭವಕಥಾ।** ಏತ್ಥ ಚ ಭವೋತಿ ಸಸ್ಸತಂ, ಅಭವೋತಿ ಉಚ್ಛೇದಂ। ಭವೋತಿ ವಡ್ಢಿ, ಅಭವೋತಿ ಹಾನಿ। ಭವೋತಿ ಕಾಮಸುಖಂ, ಅಭವೋತಿ ಅತ್ತಕಿಲಮಥೋ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಛಬ್ಬಿಧಾಯ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಬಾತ್ತಿಂಸತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏವರೂಪಿಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿಯಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

ತತೋ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ - “ಇಮೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಗಾರವಾ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಮಯಞ್ಚ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನೇ ಖಜ್ಜೋಪನಕೂಪಮಾ ಜಾತಾ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋಪಿ ನೋ ಪರಿಹೀನೋ। ಸಚೇ ಪನ ಇಮಂ ಠಾನಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಗೋತಮಸಾವಕೋ ವಾ ಗಿಹಿಉಪಟ್ಠಾಕೋಪಿ ವಾಸ್ಸ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಅತಿವಿಯ ಲಜ್ಜನೀಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪರಿಸದೋಸೋ ಖೋ ಪನ ಪರಿಸಜೇಟ್ಠಕಸ್ಸೇವ ಉಪರಿ

ಆರೋಹತೀ"ತಿ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಲೋಕೇನ್ತೋ ಥೇರಂ ಅದ್ದಸ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ...ಪೇ॰... ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸು**ನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಸಣ್ಠಪೇಸೀ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪೇಸಿ, ವಜ್ಜಮಸ್ಸಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇಸಿ। ಯಥಾ ಸುಟ್ಠಪಿತಾ ಹೋತಿ, ತಥಾ ನಂ ಠಪೇಸಿ। ಯಥಾ ನಾಮ ಪರಿಸಮಜ್ಝಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಪುರಿಸೋ ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ ನಿವಾಸನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ಪಾರುಪನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ರಜೋಕಿಣ್ಣಟ್ಠಾನಂ ಪುಞ್ಛತಿ, ಏವಮಸ್ಸಾ ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ "ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಭೋನ್ತೋ"ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತೋ ಯಥಾ ಸುಟ್ಠಪಿತಾ ಹೋತಿ, ತಥಾ ನಂ ಠಪೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪಸದ್ದಕಾಮಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಕಕಾ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ಏಕಕಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ನ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಯ ಯಾಪೇನ್ತಿ। **ಅಪ್ಪಸದ್ದವಿನೀತಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದೇನ ನಿರವೇನ ಬುದ್ಧೇನ ವಿನೀತಾ। **ಅಪ್ಪಸದ್ದಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ**ತಿ ಯಂ ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ನಿಸ್ಸದ್ದಂ। ತಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ। **ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಇಧಾಗನ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಸಙ್ಕಮನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತೀತಿ। ಅತ್ತನೋ ವುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ। ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಕಿರ ಬುದ್ಧೇಸು ವಾ ಬುದ್ಧಸಾವಕೇಸು ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೇಸು - "ಅಜ್ಜ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆಗತೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಗತೋ, ನ ಖೋ ಪನೇತೇ ಯಸ್ಸ ವಾ ತಸ್ಸ ವಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಸ್ಸಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉತ್ತಮಭಾವ"ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಅತ್ತಾನಂ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಉಚ್ಚೇ ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಿ। ಭಗವತೋಪಿ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಾಯಮನ್ತಿ। ತೇ ಕಿರ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ - "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಭವಂ ಗೋತಮೋಪಿ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾಪಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮಗ್ಗಾ। ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಅಮ್ಹೇ ಅಕ್ಖೀಹಿ ಪಸ್ಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಥ, ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋಥ, ಕಿಂ ವೋ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅಪರದ್ಧ"ನ್ತಿ। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ - "ಬುದ್ಧಾಪಿ ಏತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕ"ನ್ತಿ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇ ದಿಸ್ವಾ ನಪ್ಪಮಜ್ಜನ್ತಿ। **ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸು**ನ್ತಿ ಸನ್ದಕಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸ್ಸದ್ದಾ ನಿಸೀದಿಂಸು।

೨೨೪. ಸ್ವಾಗತಂ ಭೋತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸಾತಿ ಸುಆಗಮನಂ ಭೋತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ। ಭವನ್ತೇ ಹಿ ನೋ ಆಗತೇ ಆನನ್ದೋ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಸೋಕೋತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ**ತಿ ಪಿಯಸಮುದಾಚಾರವಚನಮೇತಂ। ಥೇರೋ ಪನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮಂ ಚಾರಿಕತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಪುರಿಮಗಮನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ನ ಮಾನತ್ಥದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ, ಅತ್ತನೋ ಪನ ಆಸನಾ ವುಟ್ಠಾಯ ತಂ ಆಸನಂ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಆಸನೇನ ನಿಮನ್ತೇನ್ತೋ **ನಿಸೀದತು ಭವಂ ಆನನ್ದೋ, ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ**ನ್ತಿ ಆಹ।

ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾತಿ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ವೋ ಆರಮ್ಭತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಮಮಾಗಮನಂ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಕಾ ನಾಮ ಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ, ಮಮಾಗಮನಪಚ್ಚಯಾ ಕತಮಾ ಕಥಾ ಪರಿಯನ್ತಂ ನ ಗತಾತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಅಥ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ "ನಿರತ್ಥಕಕಥಾವ ಏಸಾ ನಿಸ್ಸಾರಾ ವಟ್ಟಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪುರತೋ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಅರಹತೀ"ತಿ ದೀಪೇನ್ತೋ **ತಿಟ್ಠತೇಸಾ, ಭೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ನೇಸಾ ಭೋತೋ**ತಿ ಸಚೇ ಭವಂ ಸೋತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪಚ್ಛಾಪೇಸಾ ಕಥಾ ನ ದುಲ್ಲಭಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನಿಮಾಯ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ। ಭೋತೋ ಪನ ಆಗಮನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞದೇವ ಸುಕಾರಣಂ ಕಥಂ ಸೋತುಕಾಮಮ್ಹಾತಿ ದೀಪೇತಿ। ತತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಯಾಚನ್ತೋ **ಸಾಧು ವತ ಭವನ್ತಂ ಯೇ ವಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆಚರಿಯಕೇ**ತಿ ಆಚರಿಯಸಮಯೇ। **ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾನೀ**ತಿ ಅಸ್ಸಾಸವಿರಹಿತಾನಿ। **ಸಸಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಏಕಂಸತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಏಕಂಸೇನೇವ ನ ವಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯಾ**ತಿ ನ ಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ನ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ**ನ್ತಿ ಕಾರಣಭೂತಂ ಅನವಜ್ಜಟ್ಠೇನ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ।

೨೨೫. ಇಧಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ। **ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೦) ವುತ್ತಾನಿ। **ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ**ತಿ ಚತುಮಹಾಭೂತಮಯೋ। **ಪಥವೀ ಪಥವೀಕಾಯ**ನ್ತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು ಬಾಹಿರಪಥವೀಧಾತುಂ।

ಅನುಪೇತೀತಿ ಅನುಯಾತಿ। **ಅನುಪಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ, ಅನುಗಚ್ಛತೀತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ, ಉಭಯೇನಾಪಿ ಉಪೇತಿ ಉಪಗಚ್ಛತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಆಪಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ**ತಿ ಮನಚ್ಛಟ್ಠಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದನ್ತಿ। **ಆಸನ್ದಿಪಞ್ಚಮಾ**ತಿ ನಿಪನ್ನಮಞ್ಚೇನ ಪಞ್ಚಮಾ, ಮಞ್ಚೋ ಚೇವ, ಚತ್ತಾರೋ ಮಞ್ಚಪಾದೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಪುರಿಸಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಾವಾಳಾಹನಾ**ತಿ ಯಾವ ಸುಸಾನಾ। **ಪದಾನೀ**ತಿ ಅಯಂ ಏವಂ ಸೀಲವಾ ಅಹೋಸಿ, ಏವಂ ದುಸ್ಸೀಲೋತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪವತ್ತಾನಿ ಗುಣಪದಾನಿ। ಸರೀರಮೇವ ವಾ ಏತ್ಥ ಪದಾನೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಕಾಪೋತಕಾನೀ**ತಿ ಕಪೋತಕವಣ್ಣಾನಿ, ಪಾರಾವತಪಕ್ಖವಣ್ಣಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಭಸ್ಸನ್ತಾತಿ ಭಸ್ಮನ್ತಾ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಳಿ। **ಆಹುತಿಯೋ**ತಿ ಯಂ ಪಹೇಣಕಸಕ್ಕಾರಾದಿಭೇದಂ ದಿನ್ನದಾನಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಛಾರಿಕಾವಸಾನಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ತತೋ ಪರಂ ಫಲದಾಯಕಂ ಹುತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದತ್ತುಪಞ್ಞತ್ತ**ನ್ತಿ ದತ್ತೂಹಿ ಬಾಲಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಬಾಲೇಹಿ ಅಬುದ್ಧೀಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಮಿದಂ ದಾನಂ, ನ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ। ಬಾಲಾ ದೇನ್ತಿ, ಪಣ್ಡಿತಾ ಗಣ್ಹನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅತ್ಥಿಕವಾದ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ ದಿನ್ನಫಲನ್ತಿ ಇಮಂ ಅತ್ಥಿಕವಾದಂಯೇವ ವದನ್ತಿ ತೇಸಂ ತುಚ್ಛಂ ವಚನಂ ಮುಸಾವಿಲಾಪೋ। **ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚಾ**ತಿ ಬಾಲಾ ಚ ಪಣ್ಡಿತಾ ಚ।

ಅಕತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ಕತನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಅಕತೇನೇವ ಸಮಣಕಮ್ಮೇನ ಏತ್ಥ ಏತಸ್ಸ ಸಮಯೇ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಅವುಸಿತೇನೇವ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವುಸಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ। **ಸಮಸಮಾ**ತಿ ಅತಿವಿಯ ಸಮಾ, ಸಮೇನ ವಾ ಗುಣೇನ ಸಮಾ। **ಸಾಮಞ್ಞಂ ಪತ್ತಾ**ತಿ ಸಮಾನಭಾವಂ ಪತ್ತಾ।

೧೧೭. **ಕರತೋ**ತಿಆದೀನಿ ಅಪಣ್ಣಕಸುತ್ತೇ ವುತ್ತಾನಿ। **ತಥಾ ನತ್ಥಿ ಹೇತೂ**ತಿಆದೀನಿ।

೧೧೮. ಚತುತ್ಥಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೇ **ಅಕಟಾ**ತಿ ಅಕತಾ। **ಅಕಟವಿಧಾ**ತಿ ಅಕತವಿಧಾನಾ, ಏವಂ ಕರೋಹೀತಿ ಕೇನಚಿ ಕಾರಾಪಿತಾ ನ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನಿಮ್ಮಿತಾ**ತಿ ಇದ್ಧಿಯಾಪಿ ನ ನಿಮ್ಮಿತಾ। **ಅನಿಮ್ಮಾತಾ**ತಿ ಅನಿಮ್ಮಾಪಿತಾ। ಕೇಚಿ ಅನಿಮ್ಮಿತಬ್ಬಾತಿ ಪದಂ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನೇವ ಪಾಳಿಯಂ, ನ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ। **ವಞ್ಝಾ**ತಿ ವಞ್ಝಪಸುವಞ್ಝತಾಲಾದಯೋ ವಿಯ ಅಫಲಾ, ಕಸ್ಸಚಿ ಅಜನಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ಪಥವೀಕಾಯಾದೀನಂ ರೂಪಾದಿಜನಕಭಾವಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। ಪಬ್ಬತಕೂಟಾ ವಿಯ ಠಿತಾತಿ **ಕೂಟಟ್ಠಾ**। **ಈಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ**ತಿ ಮುಞ್ಜೇ ಈಸಿಕಾ ವಿಯ ಠಿತಾ। ತತ್ರಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಮಿದಂ ಜಾಯತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಜತೋ ಈಸಿಕಾ ವಿಯ ವಿಜ್ಜಮಾನಮೇವ ನಿಕ್ಖಮತೀತಿ। "ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಸುನಿಖಾತೋ ಏಸಿಕತ್ಥಮ್ಭೋ ನಿಚ್ಚಲೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ಠಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಭಯೇನಪಿ ತೇಸಂ ವಿನಾಸಾಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ। **ನ ಇಞ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಏಸಿಕತ್ಥಮ್ಭೋ ವಿಯ ಠಿತತ್ತಾ ನ ಚಲನ್ತಿ। **ನ ವಿಪರಿಣಾಮೇನ್ತೀ**ತಿ ಪಕತಿಂ ನ ಜಹನ್ತಿ। **ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನ ಉಪಹನನ್ತಿ। **ನಾಲ**ನ್ತಿ ನ ಸಮತ್ಥಾ।

ಪಥವೀಕಾಯೋತಿಆದೀಸು ಪಥವೀಯೇವ ಪಥವೀಕಾಯೋ, ಪಥವೀಸಮೂಹೋ ವಾ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತೇಸು ಜೀವಸತ್ತಮೇಸು ಕಾಯೇಸು। **ನತ್ಥಿ ಹನ್ತಾ ವಾ**ತಿ ಹನ್ತುಂ ವಾ ಘಾತೇತುಂ ವಾ ಸೋತುಂ ವಾ ಸಾವೇತುಂ ವಾ ಜಾನಿತುಂ ವಾ ಜಾನಾಪೇತುಂ ವಾ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಸತ್ತನ್ನಂತ್ವೇವ ಕಾಯಾನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಮುಗ್ಗರಾಸಿಆದೀಸು ಪಹಟಂ ಸತ್ಥಂ ಮುಗ್ಗರಾಸಿಆದೀನಂ ಅನ್ತರೇನ ಪವಿಸತಿ, ಏವಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಕಾಯಾನಂ ಅನ್ತರೇನ ಛಿದ್ದೇನ ವಿವರೇನ ಸತ್ಥಂ ಪವಿಸತಿ। ತತ್ಥ "ಅಹಂ ಇಮಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಮೀ"ತಿ ಕೇವಲಂ ಸಞ್ಞಾಮತ್ತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯೋನಿಪಮುಖಸತಸಹಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಪಮುಖಯೋನೀನಂ ಉತ್ತಮಯೋನೀನಂ ಚುದ್ದಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಸಟ್ಠಿಸತಾನಿ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಛಸತಾನಿ। **ಪಞ್ಚ ಚ ಕಮ್ಮುನೋ ಸತಾನೀ**ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಮ್ಮಸತಾನಿ ಚ, ಕೇವಲಂ ತಕ್ಕಮತ್ತಕೇನ ನಿರತ್ಥಕಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ದೀಪೇತಿ। **ಪಞ್ಚ ಚ ಕಮ್ಮಾನಿ ತೀಣಿ ಚ ಕಮ್ಮಾನೀ**ತಿಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಕೇಚಿ ಪನಾಹು **ಪಞ್ಚ ಕಮ್ಮಾನೀ**ತಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯವಸೇನ ಭಣತಿ। **ತೀಣೀ**ತಿ ಕಾಯಕಮ್ಮಾದಿವಸೇನಾತಿ। **ಕಮ್ಮೇ ಚ**

ಅಡ್ಢಕಮ್ಮೇ ಚಾತಿ ಏತ್ಥ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯಕಮ್ಮಞ್ಚ ವಚೀಕಮ್ಮಞ್ಚ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ಲದ್ಧಿ, ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಉಪಡ್ಢಕಮ್ಮನ್ತಿ। **ದ್ವಟ್ಠಿಪಟಿಪದಾತಿ** ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ಪಟಿಪದಾತಿ ವದತಿ। **ದ್ವಟ್ಠನ್ತರಕಪ್ಪಾತಿ** ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಚತುಸಟ್ಠಿ ಅನ್ತರಕಪ್ಪಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಅಯಂ ಪನ ಅಞ್ಞೇ ದ್ವೇ ಅಜಾನನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। **ಛಳಾಭಿಜಾತಿಯೋ** ಅಪಣ್ಣಕಸುತ್ತೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಾ।

ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಭೂಮಿಯೋತಿ ಮನ್ದಭೂಮಿ ಖಿಡ್ಡಾಭೂಮಿ ವೀಮಂಸಕಭೂಮಿ ಉಜುಗತಭೂಮಿ ಸೇಕ್ಖಭೂಮಿ ಸಮಣಭೂಮಿ ಜಿನಭೂಮಿ ಪನ್ನಭೂಮೀತಿ ಇಮಾ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಭೂಮಿಯೋತಿ ವದತಿ। ತತ್ಥ ಜಾತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತದಿವಸೇ ಸಮ್ಬಾಧಟ್ಠಾನತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತತ್ತಾ ಸತ್ತಾ ಮನ್ದಾ ಹೋನ್ತಿ ಮೋಮೂಹಾ। ಅಯಂ ಮನ್ದಭೂಮೀತಿ ವದತಿ। ಯೇ ಪನ ದುಗ್ಗತಿತೋ ಆಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಅಭಿಣ್ಹಂ ರೋದನ್ತಿ ಚೇವ ವಿರವನ್ತಿ ಚ। ಸುಗತಿತೋ ಆಗತಾ ತಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಹಸನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖಿಡ್ಡಾಭೂಮಿ ನಾಮ। ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಪಾದಂ ವಾ ಮಞ್ಚಂ ವಾ ಪೀಠಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪದನಿಕ್ಖಿಪನಂ ವೀಮಂಸಕಭೂಮಿ ನಾಮ। ಪದಸಾವ ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥಕಾಲೋ ಉಜುಗತಭೂಮಿ ನಾಮ। ಸಿಪ್ಪಾನಂ ಸಿಕ್ಖನಕಾಲೋ ಸೇಕ್ಖಭೂಮಿ ನಾಮ। ಘರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜನಕಾಲೋ ಸಮಣಭೂಮಿ ನಾಮ। ಆಚರಿಯಂ ಸೇವಿತ್ವಾ ಜಾನನಕಾಲೋ ಜಿನಭೂಮಿ ನಾಮ। ಭಿಕ್ಖು ಚ ಪನ್ನಕೋ ಜಿನೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹಾತಿ ಏವಂ ಅಲಾಭಿಂ ಸಮಣಂ ಪನ್ನಭೂಮೀತಿ ವದತಿ।

ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ಆಜೀವಸತೇತಿ ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ಆಜೀವವುತ್ತಿಸತಾನಿ। **ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸತೇತಿ** ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪಬ್ಬಜ್ಜಸತಾನಿ। **ನಾಗಾವಾಸಸತೇತಿ** ನಾಗಮಣ್ಡಲಸತಾನಿ। **ವೀಸೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಸತೇತಿ** ವೀಸ ಇನ್ದ್ರಿಯಸತಾನಿ। **ತಿಂಸೇ ನಿರಯಸತೇತಿ** ತಿಂಸ ನಿರಯಸತಾನಿ। **ರಜೋಧಾತುಯೋತಿ** ರಜಓಕಿರಣಟ್ಠಾನಾನಿ। ಹತ್ಥಪಿಟ್ಠಿಪಾದಪಿಟ್ಠಾದೀನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಸತ್ತ ಸಞ್ಞೀಗಬ್ಭಾತಿ** ಓಟ್ಠಗೋಣಗದ್ರಭಅಜಪಸುಮಿಗಮಹಿಂಸೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಅಸಞ್ಞೀಗಬ್ಭಾತಿ** ಸಾಲಿಯವಗೋಧುಮಮುಗ್ಗಕಙ್ಗುವರಕಕುದ್ರೂಸಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ನಿಗಣ್ಠಿಗಬ್ಭಾತಿ** ನಿಗಣ್ಠಿಮ್ಹಿ ಜಾತಗಬ್ಭಾ, ಉಚ್ಛುವೇಳುನಳಾದಯೋ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಸತ್ತ ದೇವಾತಿ** ಬಹೂ ದೇವಾ, ಸೋ ಪನ ಸತ್ತಾತಿ ವದತಿ। ಮಾನುಸಾಪಿ ಅನನ್ತಾ, ಸೋ ಸತ್ತಾತಿ ವದತಿ। **ಸತ್ತ ಪಿಸಾಚಾತಿ** ಪಿಸಾಚಾ ಮಹನ್ತಾ, ಸತ್ತಾತಿ ವದತಿ।

ಸರಾತಿ ಮಹಾಸರಾ। ಕಣ್ಣಮುಣ್ಡ-ರಥಕಾರ-ಅನೋತತ್ತ-ಸೀಹಪಪಾತಕುಳಿರ-ಮುಚಲಿನ್ದ-ಕುಣಾಲದಹೇ ಗಹೇತ್ವಾ ವದತಿ। **ಪವುಟಾತಿ** ಗಣ್ಠಿಕಾ। **ಪಪಾತಾತಿ** ಮಹಾಪಪಾತಾ। **ಪಪಾತಸತಾನೀತಿ** ಖುದ್ದಕಪಪಾತಸತಾನಿ। **ಸುಪಿನಾತಿ** ಮಹಾಸುಪಿನಾ। **ಸುಪಿನಸತಾನೀತಿ** ಖುದ್ದಕಸುಪಿನಸತಾನಿ। **ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋತಿ** ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ। ಏತ್ಥ ಏಕಮ್ಹಾ ಸರಾ ವಸ್ಸಸತೇ ವಸ್ಸಸತೇ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಏಕಂ ಉದಕಬಿನ್ದುಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ತಮ್ಹಿ ಸರೇ ನಿರುದಕೇ ಕತೇ ಏಕೋ ಮಹಾಕಪ್ಪೋತಿ ವದತಿ। ಏವರೂಪಾನಂ ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಚತುರಾಸೀತಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಖೇಪೇತ್ವಾ ಬಾಲಾ ಚ ಪಣ್ಡಿತಾ ಚ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಅಯಮಸ್ಸ ಲದ್ಧಿ। ಪಣ್ಡಿತೋಪಿ ಕಿರ ಅನ್ತರಾ ಸುಜ್ಝಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಬಾಲೋಪಿ ತತೋ ಉದ್ಧಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ।

ಸೀಲೇನಾತಿ ಅಚೇಲಕಸೀಲೇನ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ। **ವತೇನಾತಿ** ತಾದಿಸೇನ ವತೇನ। **ತಪೇನಾತಿ** ತಪೋಕಮ್ಮೇನ। ಅಪರಿಪಕ್ಕಂ ಪರಿಪಾಚೇತಿ ನಾಮ ಯೋ "ಅಹಂ ಪಣ್ಡಿತೋ"ತಿ ಅನ್ತರಾ ವಿಸುಜ್ಝತಿ। ಪರಿಪಕ್ಕಂ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ನಾಮ ಯೋ "ಅಹಂ ಬಾಲೋ"ತಿ ವುತ್ತಪರಿಮಾಣಂ ಕಾಲಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಯಾತಿ। **ಹೇವಂ ನತ್ಥೀತಿ** ಏವಂ ನತ್ಥಿ। ತಞ್ಹಿ ಉಭಯಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ದೋಣಮಿತೇತಿ** ದೋಣೇನ ಮಿತಂ ವಿಯ। **ಸುಖದುಕ್ಖೇತಿ** ಸುಖದುಕ್ಖಂ। **ಪರಿಯನ್ತಕತೇತಿ** ವುತ್ತಪರಿಮಾಣೇನ ಕಾಲೇನ ಕತಪರಿಯನ್ತೋ। **ನತ್ಥಿ ಹಾಯನವಡ್ಢನೇತಿ** ನತ್ಥಿ ಹಾಯನವಡ್ಢನಾನಿ। ನ ಸಂಸಾರೋ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಹಾಯತಿ, ನ ಬಾಲಸ್ಸ ವಡ್ಢತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಕ್ಕಂಸಾವಕಂಸೇತಿ** ಉಕ್ಕಂಸಾವಕಂಸಾ, ಹಾಪನವಡ್ಢನಾನಮೇವೇತಂ ವೇವಚನಂ। ಇದಾನಿ ತಮತ್ಥಂ ಉಪಮಾಯ ಸಾಧೇನ್ತೋ **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸುತ್ತಗುಳೇತಿ** ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತಸುತ್ತಗುಳಂ। **ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಮಾನಮೇವ ಪಲೇತೀತಿ** ಪಬ್ಬತೇ ವಾ ರುಕ್ಖಗ್ಗೇ ವಾ ಠತ್ವಾ ಖಿತ್ತಂ ಸುತ್ತಪಮಾಣೇನ ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುತ್ತೇ ಖೀಣೇ ತತ್ಥ ತಿಟ್ಠತಿ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವಂ ವುತ್ತಕಾಲತೋ ಉದ್ಧಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೨೨೯. ಕಿಮಿದನ್ತಿ ಕಿಮಿದಂ ತವ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ಕಿಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞು ನಾಮ ತ್ವನ್ತಿ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನಿಯತಿವಾದೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೋ **ಸುಞ್ಞಂ ಮೇ ಅಗಾರನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ।

೨೩೦. ಅನುಸ್ಸವಿಕೋ ಹೋತೀತಿ ಅನುಸ್ಸವನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। **ಅನುಸ್ಸವಸಚ್ಚೋತಿ** ಸವನಂ ಸಚ್ಚತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತೋ। **ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾಯಾತಿ** ವಗ್ಗಪಣ್ಣಾಸಕಾಯ ಪಿಟಕಗನ್ಥಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ।

೨೩೧. ಮನ್ದೋತಿ ಮನ್ದಪಞ್ಞೋ। **ಮೋಮೂಹೋತಿ** ಅತಿಮೂಳ್ಹೋ। **ವಾಚಾವಿಕ್ಖೇಪಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ** ವಾಚಾಯ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಕೀದಿಸಂ? ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಂ, ಅಪರಿಯನ್ತವಿಕ್ಖೇಪನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಅಮರಾ ನಾಮ ಮಚ್ಛಜಾತಿ। ಸಾ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನನಿಮ್ಮುಜ್ಜನಾದಿವಸೇನ ಉದಕೇ ಸನ್ಧಾವಮಾನಾ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ಏವಮೇವ ಅಯಮ್ಪಿ ವಾದೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸನ್ಧಾವತಿ, ಗಾಹಂ ನ ಉಪಗಚ್ಛತೀತಿ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಂ।

ಏವನ್ತಿಪಿ ಮೇ ನೋತಿಆದೀಸು ಇದಂ ಕುಸಲನ್ತಿ ಪುಟ್ಠೋ "ಏವನ್ತಿಪಿ ಮೇ ನೋ"ತಿ ವದತಿ, ತತೋ ಕಿಂ ಅಕುಸಲನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ತಥಾತಿಪಿ ಮೇ ನೋ"ತಿ ವದತಿ, ಕಿಂ ಉಭಯತೋ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ವುತ್ತೇ "ಅಞ್ಞಥಾತಿಪಿ ಮೇ ನೋ"ತಿ ವದತಿ, ತತೋ ತಿವಿಧೇನಾಪಿ ನ ಹೋತೀತಿ ತೇ ಲದ್ಧೀತಿ ವುತ್ತೇ "ನೋತಿಪಿ ಮೇ ನೋ"ತಿ ವದತಿ, ತತೋ ಕಿಂ ನೋ ನೋತಿ ತೇ ಲದ್ಧೀತಿ ವುತ್ತೇ "ನೋ ನೋತಿಪಿ ಮೇ ನೋ"ತಿ ವಿಕ್ಖೇಪಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪಕ್ಖೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ। **ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತೀತಿ** ಅತ್ತನೋಪಿ ಏಸ ಸತ್ಥಾ ಅವಸ್ಸಯೋ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀತಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಪುರಿಮೇಸುಪಿ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕೇಸು ಏಸೇವ ನಯೋ।

೨೩೪. ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಂ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುನ್ತಿ ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ಗಿಹಿಭೂತೋ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ಥುಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಏವಂ ತಿಲತಣ್ಡುಲಸಪ್ಪಿನವನೀತಾದೀನಿ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅಭಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ನನು ಚ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ತಿಲತಣ್ಡುಲಾದಯೋ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತೀತಿ। ನೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ನ ಪನೇಸ ತೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಠಪೇತಿ, ಅಫಾಸುಕಪಬ್ಬಜಿತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಠಪೇತಿ। ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಕಥನ್ತಿ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಸಬ್ಬಸೋವ ಪಹೀನಾ, ಧಮ್ಮೇನ ಪನ ಲದ್ಧಂ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ।

೨೩೬. ಪುತ್ತಮತಾಯ ಪುತ್ತಾತಿ ಸೋ ಕಿರ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಆಜೀವಕಾ ಮತಾ ನಾಮಾತಿ ಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಆಜೀವಕಾ ಮತಾ ನಾಮ, ತೇಸಂ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಮತಾ ಹೋತಿ, ಇತಿ ಆಜೀವಕಾ ಪುತ್ತಮತಾಯ ಪುತ್ತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। **ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇತಿ** ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ನತ್ಥೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಸನ್ದಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಮಹಾಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೩೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಮಹಾಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಮೋರನಿವಾಪೇತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಮೋರಾನಂ ಅಭಯಂ ಘೋಸೇತ್ವಾ ಭೋಜನಂ ಅದಂಸು। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಠಾನಂ **ಮೋರನಿವಾಪೋತಿ** ಸಙ್ಖಂ ಗತಂ। **ಅನ್ನಭಾರೋತಿ** ಏಕಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ನಾಮಂ। ತಥಾ **ವರಧರೋತಿ**। **ಅಞ್ಞೇ ಚಾತಿ** ನ ಕೇವಲಂ ಇಮೇ ತಯೋ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಬಹೂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ। **ಅಪ್ಪಸದ್ದಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದೀತಿ** ಇಧ ಅಪ್ಪಸದ್ದವಿನೀತೋತಿ ಅವತ್ವಾವ ಇದಂ ವುತ್ತಂ। ಕಸ್ಮಾ? ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಿನೀತೋತಿ।

೨೩೮. **ಪುರಿಮಾನೀ**ತಿ ಹಿಯ್ಯೋದಿವಸಂ ಉಪಾದಾಯ ಪುರಿಮಾನಿ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಪುರಿಮತರಾನಿ। **ಕುತೂಹಲಸಾಲಾಯ**ನ್ತಿ ಕುತೂಹಲಸಾಲಾ ನಾಮ ಪಚ್ಚೇಕಸಾಲಾ ನತ್ಥಿ, ಯತ್ಥ ಪನ ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಾನಾವಿಧಂ ಕಥಂ ಪವತ್ತೇನ್ತಿ, ಸಾ ಬಹೂನಂ - "ಅಯಂ ಕಿಂ ವದತಿ , ಅಯಂ ಕಿಂ ವದತೀ"ತಿ ಕುತೂಹಲುಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನತೋ "ಕುತೂಹಲಸಾಲಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। "ಕೋತೂಹಲಸಾಲಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಲಾಭಾ**ತಿ ಯೇ ಏವರೂಪೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ದಟ್ಠುಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ವಾ ನೇಸಂ ಸೋತುಂ ಲಭನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅಙ್ಗಮಗಧಾನಂ ಇಮೇ ಲಾಭಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಙ್ಘಿನೋತಿಆದೀಸು ಪಬ್ಬಜಿತಸಮೂಹಸಙ್ಖಾತೋ ಸಙ್ಘೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಸಙ್ಘಿನೋ**। ಸ್ವೇವ ಗಣೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಗಣಿನೋ**। ಆಚಾರಸಿಕ್ಖಾಪನವಸೇನ ತಸ್ಸ ಗಣಸ್ಸ ಆಚರಿಯಾತಿ **ಗಣಾಚರಿಯಾ**। **ಞಾತಾ**ತಿ ಪಞ್ಞಾತಾ ಪಾಕಟಾ। ಯಥಾಭುಚ್ಚಗುಣೇಹಿ ಚೇವ ಅಯಥಾಭೂತಗುಣೇಹಿ ಚ ಸಮುಗ್ಗತೋ ಯಸೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಯಸಸ್ಸಿನೋ**। ಪೂರಣಾದೀನಞ್ಹಿ "ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ವತ್ಥಮ್ಪಿ ನ ನಿವಾಸೇತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಯಸೋ ಸಮುಗ್ಗತೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸ "ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ"ತಿಆದೀಹಿ ಯಥಾಭೂತಗುಣೇಹಿ। **ತಿತ್ಥಕರಾ**ತಿ ಲದ್ಧಿಕರಾ। **ಸಾಧುಸಮ್ಮತಾ**ತಿ ಇಮೇ ಸಾಧೂ ಸುನ್ದರಾ ಸಪ್ಪುರಿಸಾತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಮತಾ। **ಬಹುಜನಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಚೇವ ಅನ್ಧಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ವಿಭಾವಿನೋ ಚ ಪಣ್ಡಿತಜನಸ್ಸ। ತತ್ಥ ತಿತ್ಥಿಯಾ ಬಾಲಜನಸ್ಸ ಏವಂ ಸಮ್ಮತಾ, ತಥಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತಜನಸ್ಸ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ **ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಸಙ್ಘೀ**ತಿಆದೀಸು ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಭಗವಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠತಿಂಸ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ವಿಭಜನ್ತೋ ಬಹೂನಿ ನಿಬ್ಬಾನಓತರಣತಿತ್ಥಾನಿ ಅಕಾಸಿ, ತಸ್ಮಾ "ತಿತ್ಥಕರೋ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತತ್ಥ ಓಸಟಾತಿ? ಉಪಟ್ಠಾಕರಕ್ಖಣತ್ಥಞ್ಚೇವ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರತ್ಥಞ್ಚ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಏವಂ ಹೋತಿ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ತೇ ಚ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ। ಸಮಣಸ್ಸ ಚ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಭಗವಾ ಓಸರತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೇ ಓಸರನ್ತಿ।

೨೩೯. **ವಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ**ತಿ ವಾದೇ ದೋಸಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ। **ಅಪಕ್ಕನ್ತಾ**ತಿ, ಅಪಗತಾ, ಕೇಚಿ ದಿಸಂ ಪಕ್ಕನ್ತಾ, ಕೇಚಿ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ತಾ, ಕೇಚಿ ಇಮಂ ಸಾಸನಂ ಆಗತಾ। **ಸಹಿತಂ ಮೇ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ವಚನಂ ಸಹಿತಂ ಸಿಲಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಯುತ್ತಂ ಕಾರಣಯುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸಹಿತಂ ತೇ**ತಿ ತುಯ್ಹಂ ವಚನಂ ಅಸಹಿತಂ। **ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಂ ತುಯ್ಹಂ ದೀಘರತ್ತಾಚಿಣ್ಣವಸೇನ ಸುಪ್ಪಗುಣಂ, ತಂ ಮಯ್ಹಂ ಏಕವಚನೇನೇವ ವಿಪರಾವತ್ತಂ ವಿಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಠಿತಂ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಾತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ**ತಿ ಮಯಾ ತವ ವಾದೇ ದೋಸೋ ಆರೋಪಿತೋ। **ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯಾ**ತಿ ದೋಸಮೋಚನತ್ಥಂ ಚರ ವಿಚರ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ**ತಿ ಅಥ ಸಯಂ ಪಹೋಸಿ, ಇದಾನೇವ ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ। **ಧಮ್ಮಕ್ಕೋಸೇನಾ**ತಿ ಸಭಾವಕ್ಕೋಸೇನ।

೨೪೦. **ತಂ ನೋ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ**ತಿ ತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಸಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮ। **ಖುದ್ದಮಧು**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಮಕ್ಖಿಕಾಹಿ ಕತಂ ದಣ್ಡಕಮಧುಂ। **ಅನೇಲಕ**ನ್ತಿ ನಿದ್ದೋಸಂ ಅಪಗತಮಚ್ಛಿಕಣ್ಡಕಂ। **ಪೀಳೇಯ್ಯಾ**ತಿ ದದೇಯ್ಯ। **ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನರೂಪೋ**ತಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ನು ಖೋ ನೋ ಭೋಜನಂ ದಸ್ಸತೀತಿ ಭಾಜನಹತ್ಥೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಅಸ್ಸ। **ಸಮ್ಪಯೋಜೇತ್ವಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ವಿವಾದಂ ಕತ್ವಾ।

೨೪೧. **ಇತರೀತರೇನಾ**ತಿ ಲಾಮಕಲಾಮಕೇನ। **ಪವಿವಿತ್ತೋ**ತಿ ಇದಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಕಾಯವಿವೇಕಮತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ, ಭಗವಾ ಪನ ತೀಹಿ ವಿವೇಕೇಹಿ ವಿವಿತ್ತೋವ।

೧೪೧. **ಕೋಸಕಾಹಾರಾಪೀ**ತಿ ದಾನಪತೀನಂ ಘರೇ ಅಗ್ಗಭಿಕ್ಖಾಠಪನತ್ಥಂ ಖುದ್ದಕಸರಾವಾ ಹೋನ್ತಿ, ದಾನಪತಿನೋ ಅಗ್ಗಭತ್ತಂ ವಾ ತತ್ಥ ಠಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ತಂ ಭತ್ತಂ ತಸ್ಸ ದೇನ್ತಿ। ತಂ ಸರಾವಕಂ ಕೋಸಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯೇ ಚ ಏಕೇನೇವ ಭತ್ತಕೋಸಕೇನ ಯಾಪೇನ್ತಿ, ತೇ ಕೋಸಕಾಹಾರಾತಿ। **ಬೇಲುವಾಹಾರಾ**ತಿ ಬೇಲುವಮತ್ತಭತ್ತಾಹಾರಾ। **ಸಮತಿತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ಓಟ್ಠವಟ್ಟಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಲೇಖಾಸಮಂ । **ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಪ್ಪಾಹಾರತಾಧಮ್ಮೇನ। ಏತ್ಥ ಪನ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನೇವ ಭಗವಾ ಅನಪ್ಪಾಹಾರೋತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಪಧಾನಭೂಮಿಯಂ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಅಪ್ಪಾಹಾರೋವ ಅಹೋಸಿ, ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ತಯೋ ಮಾಸೇ ಪತ್ಥೋದನೇನೇವ ಯಾಪೇಸಿ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕವನಸಣ್ಡೇ ತಯೋ ಮಾಸೇ ಭಿಸಮುಳಾಲೇಹೇವ ಯಾಪೇಸಿ। ಇಧ ಪನ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ - "ಅಹಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಾಹಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಸಾವಕಾ ಧುತಙ್ಗಸಮಾದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜೀವಂ ಧುತಙ್ಗಂ ನ ಭಿನ್ದನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯದಿ ತೇ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಮಯಾ ಹಿ ತೇ ವಿಸೇಸತರಾ। ಅಞ್ಞೋ ಚೇವ ಪನ ಧಮ್ಮೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೇನ ಮಂ ತೇ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾತಿ ಸಮಾದಿನ್ನಪಂಸುಕೂಲಿಕಙ್ಗಾ। **ಲೂಖಚೀವರಧರಾ**ತಿ ಸತ್ಥಸುತ್ತಲೂಖಾನಿ ಚೀವರಾನಿ ಧಾರಯಮಾನಾ। **ನನ್ತಕಾನೀ**ತಿ ಅನ್ತವಿರಹಿತಾನಿ ವತ್ಥಖಣ್ಡಾನಿ, ಯದಿ ಹಿ ನೇಸಂ ಅನ್ತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಪಿಲೋತಿಕಾತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। **ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ**ತಿ ಫಾಲೇತ್ವಾ ದುಬ್ಬಲಟ್ಠಾನಂ ಪಹಾಯ ಥಿರಟ್ಠಾನಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ। **ಅಲಾಬುಲೋಮಸಾನೀ**ತಿ ಅಲಾಬುಲೋಮಸದಿಸಸುತ್ತಾನಿ ಸುಖುಮಾನೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಸತ್ಥಾ ಚೀವರಸನ್ತೋಸೇನ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಅತಿಮುತ್ತಕಸುಸಾನತೋ ಹಿಸ್ಸ ಪುಣ್ಣದಾಸಿಯಾ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪಾತಿತಸಾಣಪಂಸುಕೂಲಂ ಗಹಣದಿವಸೇ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ ಅಕಮ್ಪಿ। ಇಧ ಪನ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ - "ಅಹಂ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲೇ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಗಣ್ಹಿಂ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಸಾವಕಾ ಧುತಙ್ಗಸಮಾದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜೀವಂ ಧುತಙ್ಗಂ ನ ಭಿನ್ದನ್ತೀ"ತಿ।

ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾತಿ ಅತಿರೇಕಲಾಭಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಮಾದಿನ್ನಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಙ್ಗಾ। **ಸಪದಾನಚಾರಿನೋ**ತಿ ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಮಾದಿನ್ನಸಪದಾನಚಾರಾ। **ಉಞ್ಛಾಸಕೇ ವತೇ ರತಾ**ತಿ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಸಙ್ಖಾತೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಕತಿವತೇ ರತಾ, ಉಚ್ಚನೀಚಘರದ್ವಾರಟ್ಠಾಯಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಕಬರಮಿಸ್ಸಕಂ ಭತ್ತಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನ್ತರಘರ**ನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತೇ ಉಮ್ಮಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನ್ತರಘರಂ, ಇಧ ಇನ್ದಖೀಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಸತ್ಥಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತೋಸೇನ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ, ಅಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ ವುತ್ತನಿಯಾಮೇನೇವ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ - "ಅಹಂ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲೇ ನಿಮನ್ತನಂ ನ ಸಾದಯಿಂ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಸಾವಕಾ ಧುತಙ್ಗಸಮಾದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜೀವಂ ಧುತಙ್ಗಂ ನ ಭಿನ್ದನ್ತೀ"ತಿ।

ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಾತಿ ಛನ್ನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಮಾದಿನ್ನರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಙ್ಗಾ। **ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಾ**ತಿ ಛನ್ನಞ್ಚ ರುಕ್ಖಮೂಲಞ್ಚ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಮಾದಿನ್ನಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಙ್ಗಾ। **ಅಟ್ಠಮಾಸೇ**ತಿ ಹೇಮನ್ತಗಿಮ್ಹಿಕೇ ಮಾಸೇ। ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಪನ ಚೀವರಾನುಗ್ಗಹತ್ಥಂ ಛನ್ನಂ ಪವಿಸನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಸತ್ಥಾ ಸೇನಾಸನಸನ್ತೋಸೇನ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ, ಸೇನಾಸನಸನ್ತೋಸೋ ಪನಸ್ಸ ಛಬ್ಬಸ್ಸಿಕಮಹಾಪಧಾನೇನ ಚ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕವನಸಣ್ಡೇನ ಚ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ। ಇಧ ಪನ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ - "ಅಹಂ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಾಲೇ ಛನ್ನಂ ನ ಪಾವಿಸಿಂ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಸಾವಕಾ ಧುತಙ್ಗಸಮಾದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜೀವಂ ಧುತಙ್ಗಂ ನ ಭಿನ್ದನ್ತೀ"ತಿ।

ಆರಞ್ಞಿಕಾತಿ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಮಾದಿನ್ನಆರಞ್ಞಿಕಙ್ಗಾ। **ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓಸರನ್ತೀ**ತಿ ಅಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಕಥಿತಂ, ಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ ಪನ ವಸನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಸತ್ಥಾ ನೋ ಪವಿವಿತ್ತೋತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ, "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಿಯಿತು"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೬೨; ೫೬೫) ಏವಞ್ಹಿಸ್ಸ ಪವಿವೇಕೋ

ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಇಧ ಪನ ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ "ಅಹಂ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ತಥಾರೂಪೇ ಕಾಲೇ ಪಟಿಸಲ್ಲಿಯಿಂ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಸಾವಕಾ ಧುತಙ್ಗಸಮಾದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜೀವಂ ಧುತಙ್ಗಂ ನ ಭಿನ್ದನ್ತೀ"ತಿ। **ಮಮಂ ಸಾವಕಾ**ತಿ ಮಂ ಸಾವಕಾ।

೨೪೪. **ಸನಿದಾನ**ನ್ತಿ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಂ। ಕಿಂ ಪನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ದೇಸೇತೀತಿ। ನೋ ನ ದೇಸೇತಿ, ಸಹೇತುಕಂ ಪನ ತಂ ದೇಸನಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸೇತಿ, ನೋ ಅಹೇತುಕನ್ತಿ। **ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯ**ನ್ತಿ ಪುರಿಮಸ್ಸೇವೇತಂ ವೇವಚನಂ, ಸಕಾರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಂ ವತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವತಾ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ।

೨೪೫. **ಅನಾಗತಂ ವಾದಪಥ**ನ್ತಿ ಅಜ್ಜ ಠಪೇತ್ವಾ ಸ್ವೇ ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ವಾ ಅಡ್ಢಮಾಸೇ ವಾ ಮಾಸೇ ವಾ ಸಂವಚ್ಛರೇ ವಾ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಉಪರಿ ಆಗಮನವಾದಪಥಂ। **ನ ದಕ್ಖತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠೋ ಅತ್ತನೋ ನಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಆಗತಕಾರಣಂ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವದನ್ತೋ ನ ಅದ್ದಸ, ಏವಂ ನ ದಕ್ಖತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। **ಸಹಧಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ಸಕಾರಣೇನ। **ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಮಮ ಕಥಾವಾರಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅನ್ತರನ್ತರೇ ಅತ್ತನೋ ಕಥಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಉದಾಯೀ**ತಿ, ಉದಾಯಿ, ಅಹಂ ಅಮ್ಬಟ್ಠಸೋಣದಣ್ಡಕೂಟದನ್ತಸಚ್ಚಕನಿಗಣ್ಠಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹಾವಾದೇ ವತ್ತಮಾನೇಪಿ – "ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಏಕಸಾವಕೋಪಿ ಉಪಮಂ ವಾ ಕಾರಣಂ ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏವಂ ಸಾವಕೇಸು ಅನುಸಾಸನಿಂ ನ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮಿ। **ಮಮಯೇವಾ**ತಿ ಏವರೂಪೇಸು ಠಾನೇಸು ಸಾವಕಾ ಮಮಯೇವ ಅನುಸಾಸನಿಂ ಓವಾದಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ।

೨೪೬. **ತೇಸಾಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಮೀ**ತಿ ತೇಸಂ ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಮಿ ಸಮ್ಪಾದೇಮಿ ಪರಿಪೂರೇಮಿ, ಅಞ್ಞಂ ಪುಟ್ಠೋ ಅಞ್ಞಂ ನ ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ, ಅಮ್ಬಂ ಪುಟ್ಠೋ ಲಬುಜಂ ವಿಯ ಲಬುಜಂ ವಾ ಪುಟ್ಠೋ ಅಮ್ಬಂ ವಿಯ। ಏತ್ಥ ಚ "ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಬುದ್ಧಸೀಲಂ ನಾಮ ಕಥಿತಂ, "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ, "ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಕಪಞ್ಞಾ, "ಯೇನ ದುಕ್ಖೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಸಚ್ಚಬ್ಯಾಕರಣಪಞ್ಞಾ। ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಸಚ್ಚಬ್ಯಾಕರಣಪಞ್ಞಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ ಪಞ್ಞಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಂ ಭಜತಿ।

೨೪೭. ಇದಾನಿ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾನಂ ಪಟಿಪದಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಪುನ ಚಪರಂ ಉದಾಯೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ**ತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಸಙ್ಖಾತಞ್ಚೇವ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಮೀಸಙ್ಖಾತಞ್ಚ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ।

ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇತಿ ಉಪಾಯಪಧಾನೇ। **ಛನ್ದಂ ಜನೇತೀ**ತಿ ಕತ್ತುಕಮ್ಯತಾಕುಸಲಚ್ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ। **ವಾಯಮತೀ**ತಿ ವಾಯಾಮಂ ಕರೋತಿ। **ವೀರಿಯಂ ಆರಭತೀ**ತಿ ವೀರಿಯಂ ಪವತ್ತೇತಿ। **ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಕ್ಖಿಪತಿ। **ಪದಹತೀ**ತಿ ಉಪಾಯಪಧಾನಂ ಕರೋತಿ। **ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ**ತಿ ವಡ್ಢಿಯಾ ಪರಿಪೂರಣತ್ಥಂ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ – "ಯಾ ಠಿತಿ, ಸೋ ಅಸಮ್ಮೋಸೋ…ಪೇ॰… ಯಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ, ಸಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರೀ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೪೦೬) ಏವಂ ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೋತಿಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇಮೇಹಿ ಪನ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ ಕಿಂ ಕಥಿತಂ? ಕಸ್ಸಪಸಂಯುತ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಸಾವಕಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪದಾ ಕಥಿತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ತತ್ಥ –

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀಯಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ। ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೪೫)।

ಏತ್ಥ ಚ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾತಿ ಲೋಭಾದಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ಚೇವ ಮಗ್ಗೋ ಚ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಕುಸಲಾ ನಾಮ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವ। ಮಗ್ಗೋ ಪನ ಸಕಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನೋ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತನಕೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಸೋ ಹಿ ಫಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಂ ದತ್ವಾವ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಪುರಿಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವ ಗಹೇತಬ್ಬಾತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪನ ನ ಯುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ "ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಆವಿಭಾವತ್ಥಮಿದಂ ವತ್ಥು - ಏಕೋ ಕಿರ ಖೀಣಾಸವತ್ಥೇರೋ "ಮಹಾಚೇತಿಯಞ್ಚ ಮಹಾಬೋಧಿಞ್ಚ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭಿನಾ ಭಣ್ಡಗಾಹಕಸಾಮಣೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಜನಪದತೋ ಮಹಾವಿಹಾರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹಾರಪರಿವೇಣಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಮಾನೇ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದನತ್ಥಾಯ ನ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಖೀಣಾಸವಾನಞ್ಹಿ ತೀಸು ರತನೇಸು ಮಹನ್ತಂ ಗಾರವಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಾಯಮಾಸಭುತ್ತವೇಲಾಯಂ ಸಾಮಣೇರಮ್ಪಿ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ "ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕಕೋವ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಸಾಮಣೇರೋ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಥೇರೋ ಅವೇಲಾಯ ಏಕಕೋವ ಗಚ್ಛತಿ, ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಪದಾನುಪದಿಕೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಥೇರೋ ಅನಾವಜ್ಜನೇನ ತಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇನ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಂ ಆರುಹಿ। ಸಾಮಣೇರೋಪಿ ಅನುಪದಂಯೇವ ಆರುಳ್ಹೋ।

ಮಹಾಥೇರೋ ಮಹಾಚೇತಿಯಂ ಉಲ್ಲೋಕೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾರಮ್ಮಣಂ ಪೀತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದತಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಥೇರಸ್ಸ ವನ್ದನಾಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ "ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಮೇ ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ವನ್ದತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಪೂಜಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಥೇರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಿರಸಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಚೇತಿಯಂ ಉಲ್ಲೋಕೇತ್ವಾ ಠಿತೋ। ಸಾಮಣೇರೋ ಉಕ್ಕಾಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆಗತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ಕದಾ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದನಕಾಲೇ, ಭನ್ತೇ। ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನಾ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ಥ ಕಿಂ ನು ಖೋ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಪೂಜೇಯ್ಯಾಥಾತಿ? ಆಮ ಸಾಮಣೇರ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚೇತಿಯೇ ವಿಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏತ್ತಕಂ ಧಾತೂನಂ ನಿಧಾನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏವರೂಪಂ ಅಸದಿಸಂ ಮಹಾಥೂಪಂ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಕೋ ನ ಪೂಜೇಯ್ಯಾತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಧಿವಾಸೇಥ, ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ತಾವದೇವ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಣ್ಣಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನಪುಪ್ಫಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಾವನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮಹಾಥೇರೇ ದಕ್ಖಿಣಮುಖತೋ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಮುಖಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇಯೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಪರಿಸ್ಸಾವನಂ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಪೂಜೇಥ, ಭನ್ತೇ,"ತಿ ಆಹ । ಥೇರೋ "ಅತಿಮನ್ದಾನಿ ನೋ ಸಾಮಣೇರ ಪುಪ್ಫಾನೀ"ತಿ ಆಹ। ಗಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಗುಣೇ ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪೂಜೇಥಾತಿ।

ಥೇರೋ ಪಚ್ಛಿಮಮುಖನಿಸ್ಸಿತೇನ ಸೋಪಾಣೇನ ಆರುಯ್ಹ ಕುಚ್ಛಿವೇದಿಕಾಭೂಮಿಯಂ ಪುಪ್ಫಪೂಜಂ ಕಾತುಂ ಆರದ್ಧೋ। ವೇದಿಕಾಭೂಮಿಯಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪತಿತ್ವಾ ದುತಿಯಭೂಮಿಯಂ ಜಣ್ಣುಪಮಾಣೇನ ಓಧಿನಾ ಪೂರಯಿಂಸು। ತತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಕಪನ್ತಿಂ ಪೂಜೇಸಿ। ಸಾಪಿ ಪರಿಪೂರಿ। ಪರಿಪುಣ್ಣಭಾವಂ ಇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ವಿಕಿರನ್ತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಂ ಪರಿಪೂರಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿಪುಣ್ಣೇ "ಸಾಮಣೇರ ಪುಪ್ಫಾನಿ ನ ಖೀಯನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। ಪರಿಸ್ಸಾವನಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಧೋಮುಖಂ ಕರೋಥಾತಿ। ಅಧೋಮುಖಂ ಕತ್ವಾ ಚಾಲೇಸಿ, ತದಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಖೀಣಾನಿ। ಪರಿಸ್ಸಾವನಂ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಹತ್ಥಿಪಾಕಾರೇನ ಚೇತಿಯಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿವೇಣಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಯಾವ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ವತಾಯಂ ಸಾಮಣೇರೋ, ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ಇಮಂ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಂ ರಕ್ಖಿತು"ನ್ತಿ। ತತೋ "ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಮಣೇರಮಾಹ - "ಸಾಮಣೇರ ತ್ವಂ ಇದಾನಿ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ, ಏವರೂಪಂ ಪನ ಇದ್ಧಿಂ ನಾಸೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಕಾಲೇ ಕಾಣಪೇಸಕಾರಿಯಾ ಹತ್ಥೇನ ಮದ್ದಿತಕಞ್ಜಿಯಂ ಪಿವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। ದಹರಕಭಾವಸ್ಸ ನಾಮೇಸ ದೋಸೋಯಂ, ಸೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಕಥಾಯಂ ಸಂವಿಜ್ಜಿತ್ವಾ - "ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಚಿಕ್ಖಥಾ"ತಿ ನ ಯಾಚಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಕಿಂ ವದತೀತಿ ತಂ ಪನ ಅಸುಣನ್ತೋ ವಿಯ ಅಗಮಾಸಿ।

ಥೇರೋ ಮಹಾಚೇತಿಯಞ್ಚ ಮಹಾಬೋಧಿಞ್ಚ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಕುಟೇಳಿತಿಸ್ಸಮಹಾವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸಾಮಣೇರೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಪದಾನುಪದಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, "ಕತರಂ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಥ, ಭನ್ತೇ,"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪನ "ಇದಾನಿ ಮೇ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಗಾಮದ್ವಾರಂ ಪತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಚ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ದತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ। ಥೇರೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಓವದತಿ - "ಸಾಮಣೇರ ಮಾ ಏವಮಕಾಸಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಿದ್ಧಿ ನಾಮ ಚಲಾ ಅನಿಬದ್ಧಾ, ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನೇವ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಸನ್ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಹೀನಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಸನ್ಥಮ್ಭಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ। ಸಾಮಣೇರೋ "ಕಿಂ ಕಥೇತಿ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ"ತಿ ಸೋತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ತಥೇವ ಕರೋತಿ। ಥೇರೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚೇತಿಯವನ್ದನಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಮ್ಮಬಿನ್ದುವಿಹಾರಂ ನಾಮ ಗತೋ। ತತ್ಥ ವಸನ್ತೇಪಿ ಥೇರೇ ಸಾಮಣೇರೋ ತಥೇವ ಕರೋತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕಾ ಪೇಸಕಾರಧೀತಾ ಅಭಿರೂಪಾ ಪಠಮವಯೇ ಠಿತಾ ಕಮ್ಮಬಿನ್ದುಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪದುಮಸ್ಸರಂ ಓರುಯ್ಹ ಗಾಯಮಾನಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಭಞ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಾಮಣೇರೋ ಪದುಮಸ್ಸರಮತ್ಥಕೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪನ ಸಿಲೇಸಿಕಾಯ ಕಾಣಮಚ್ಛಿಕಾ ವಿಯ ತಸ್ಸಾ ಗೀತಸದ್ದೇ ಬಜ್ಝಿ। ತಾವದೇವಸ್ಸ ಇದ್ಧಿ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಛಿನ್ನಪಕ್ಖಕಾಕೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಸನ್ತಸಮಾಪತ್ತಿಬಲೇನ ಪನ ತತ್ಥೇವ ಉದಕಪಿಟ್ಠೇ ಅಪತಿತ್ವಾ ಸಿಮ್ಬಲಿತೂಲಂ ವಿಯ ಪತಮಾನಂ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪದುಮಸರತೀರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ದತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿ। ಮಹಾಥೇರೋ "ಪಗೇವೇತಂ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠಂ, ನಿವಾರಿಯಮಾನೋಪಿ ನ ನಿವತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ।

ಸಾಮಣೇರೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪದುಮಸರತೀರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ ತಸ್ಸಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಣಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ। ಸಾಪಿ ಸಾಮಣೇರಂ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಞ್ಚ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ "ಅದ್ಧಾ ಏಸ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಪಟಿಕ್ಕಮ ಸಾಮಣೇರಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಪಟಿಕ್ಕಮಿ। ಇತರಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಸಾಟಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ,"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸಾ ಬಹೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಘರಾವಾಸೇ ಆದೀನವಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೇ ಆನಿಸಂಸಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಓವದಮಾನಾಪಿ ತಸ್ಸ ಉಕ್ಕಣ್ಠಂ ವಿನೋದೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ - "ಅಯಂ ಮಮ ಕಾರಣಾ ಏವರೂಪಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಪರಿಹೀನೋ, ನ ದಾನಿ ಯುತ್ತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತು"ನ್ತಿ ಇಧೇವ ತಿಟ್ಠಾತಿ ವತ್ವಾ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಓವದಮಾನಾ ವಚನಂ ಅಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಂ ಆಹಂಸು - "ತ್ವಂ ಅಮ್ಹೇ ಉಚ್ಚಕುಲಾತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ, ಮಯಂ ಪೇಸಕಾರಾ। ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಪೇಸಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಸಾಮಣೇರೋ ಆಹ - "ಉಪಾಸಕ ಗಿಹಿಭೂತೋ ನಾಮ ಪೇಸಕಾರಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯ ನಳಕಾರಕಮ್ಮಂ ವಾ, ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ಸಾಟಕಮತ್ತೇನ ಲೋಭಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಪೇಸಕಾರೋ ಉದರೇ ಬದ್ಧಸಾಟಕಂ ದತ್ವಾ ಘರಂ ನೇತ್ವಾ ಧೀತರಂ ಅದಾಸಿ।

ಸೋ ಪೇಸಕಾರಕಮ್ಮಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪೇಸಕಾರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಲಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಇತ್ಥಿಯೋ ಪಾತೋವ ಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆಹರಿಂಸು, ತಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ನ ತಾವ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಇತರೇಸು ಕಮ್ಮಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಮಾನೇಸು ತಸರಂ ವಟ್ಟೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಸಾ ಪಚ್ಛಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ "ಅತಿಚಿರೇನ ಆಗತಾಸೀ"ತಿ ತಜ್ಜೇಸಿ। ಮಾತುಗಾಮೋ ಚ ನಾಮ ಅಪಿ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಾಜಾನಂ ಅತ್ತನಿ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ದಾಸಂ ವಿಯ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಏವಮಾಹ - "ಅಞ್ಞೇಸಂ ಘರೇ ದಾರುಪಣ್ಣಲೋಣಾದೀನಿ ಸನ್ನಿಹಿತಾನಿ, ಬಾಹಿರತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಾಯಕಾ ಪೇಸನಕಾರಕಾಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಅಹಂ ಪನ ಏಕಿಕಾವ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಘರೇ ಇದಂ ಅತ್ಥಿ ಇದಂ ನತ್ಥೀತಿ ನ ಜಾನಾಸಿ। ಸಚೇ ಇಚ್ಛಸಿ, ಭುಞ್ಜ, ನೋ ಚೇ ಇಚ್ಛಸಿ, ಮಾ ಭುಞ್ಜಾ"ತಿ। ಸೋ "ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಉಸ್ಸೂರೇ ಭತ್ತಂ ಆಹರಸಿ, ವಾಚಾಯಪಿ ಮಂ ಘಟ್ಟೇಸೀ"ತಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಪಹರಣಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ತಮೇವ ತಸರದಣ್ಡಕಂ ತಸರತೋ ಲುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಖಿಪಿ। ಸಾ ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಈಸಕಂ ಪರಿವತ್ತಿ। ತಸರದಣ್ಡಕಸ್ಸ ಚ ಕೋಟಿ ನಾಮ ತಿಖಿಣಾ ಹೋತಿ, ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಪರಿವತ್ತಮಾನಾಯ ಅಕ್ಖಿಕೋಟಿಯಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ವೇಗೇನ ಅಕ್ಖಿಂ

ಅಗ್ಗಹೇಸಿ, ಭಿನ್ನಟ್ಠಾನತೋ ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರತಿ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ವಚನಂ ಅನುಸ್ಸರಿ - "ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಮಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ 'ಅನಾಗತೇ ಕಾಲೇ ಕಾಣಪೇಸಕಾರಿಯಾ ಹತ್ಥೇಹಿ ಮದ್ದಿತಕಞ್ಜಿಯಂ ಪಿವಿಸ್ಸಸೀ'ತಿ ಆಹ, ಇದಂ ಥೇರೇನ ದಿಟ್ಠಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಹೋ ದೀಘದಸ್ಸೀ ಅಯ್ಯೋ"ತಿ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ರೋದಿತುಂ ಆರಭಿ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞೇ - "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ, ಮಾ ರೋದಿ, ಅಕ್ಖಿ ನಾಮ ಭಿನ್ನಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ರೋದನೇನ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋ "ನಾಹಮೇತಮತ್ಥಂ ರೋದಾಮಿ, ಅಪಿಚ ಖೋ ಇಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ರೋದಾಮೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಕಥೇಸಿ। ಏವಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ವತ್ಥು - ತಿಂಸಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಲ್ಯಾಣಿಮಹಾಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟವಿಮಗ್ಗೇನ ಮಹಾಮಗ್ಗಂ ಓತರಮಾನಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಝಾಮಖೇತ್ತೇ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಏಕಂ ಮನುಸ್ಸಂ ಅದ್ದಸಂಸು। ತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಮಸಿಮಕ್ಖಿತಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಮಸಿಮಕ್ಖಿತಂಯೇವ ಏಕಂ ಕಾಸಾವಂ ಕಚ್ಛಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ನಿವತ್ಥಂ, ಓಲೋಕಿಯಮಾನೋ ಝಾಮಖಾಣುಕೋ ವಿಯ ಖಾಯತಿ। ಸೋ ದಿವಸಭಾಗೇ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢಜ್ಝಾಯಮಾನಾನಂ ದಾರೂನಂ ಕಲಾಪಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣೇಹಿ ಕೇಸೇಹಿ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮ್ಮುಖೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸಾಮಣೇರಾ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ, - "ಆವುಸೋ, ತುಯ್ಹಂ ಪಿತಾ ತುಯ್ಹಂ ಮಹಾಪಿತಾ ತುಯ್ಹಂ ಮಾತುಲೋ"ತಿ ಹಸಮಾನಾ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕೋನಾಮೋ ತ್ವಂ ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ ನಾಮಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಸೋ ನಾಮಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹುತ್ವಾ ದಾರುಕಲಾಪಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ವತ್ಥಂ ಸಂವಿಧಾಯ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಮಹಾಥೇರೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ತಿಟ್ಠಥ ತಾವ, ಭನ್ತೇ,"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಥೇರಾ ಅಟ್ಠಂಸು।

ದಹರಸಾಮಣೇರಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಥೇರಾನಂ ಸಮ್ಮುಖಾಪಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಉಪಾಸಕೋ ಆಹ - "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಮಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪರಿಹಸಥ, ಏತ್ತಕೇನೇವ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಮ್ಹಾತಿ ಮಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಥ। ಅಹಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ತುಮ್ಹಾದಿಸೋವ ಸಮಣೋ ಅಹೋಸಿಂ। ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಆಕಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಕರೋಮಿ, ಪಥವಿಂ ಆಕಾಸಂ। ದೂರಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಕರೋಮಿ, ಸನ್ತಿಕಂ ದೂರಂ। ಚಕ್ಕವಾಳಸತಸಹಸ್ಸಂ ಖಣೇನ ವಿನಿವಿಜ್ಝಾಮಿ। ಹತ್ಥೇ ಮೇ ಪಸ್ಸಥ, ಇದಾನಿ ಮಕ್ಕಟಹತ್ಥಸದಿಸಾ, ಅಹಂ ಇಮೇಹೇವ ಹತ್ಥೇಹಿ ಇಧ ನಿಸಿನ್ನೋವ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಪರಾಮಸಿಂ। ಇಮೇಸಂಯೇವ ಪಾದಾನಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಪಾದಕಥಲಿಕಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂ। ಏವರೂಪಾ ಮೇ ಇದ್ಧಿ ಪಮಾದೇನ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಪಮಜ್ಜಿತ್ಥ। ಪಮಾದೇನ ಹಿ ಏವರೂಪಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಾ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಮಞ್ಞೇವ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥ, ಭನ್ತೇ,"ತಿ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಓವಾದಮದಾಸಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಮಾನಾ ತಿಂಸಜನಾ ತತ್ಥೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸೂತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನನ್ತಿ ಚೇತ್ಥ "ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿಆದೀಸು ವುತ್ತನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವತ್ತಮಾನುಪ್ಪನ್ನಂ ಭುತ್ವಾವಿಗತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಓಕಾಸಕತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಭೂಮಿಲದ್ಧುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಾದಾದಿಸಮಙ್ಗಿನೋ, ಇದಂ **ವತ್ತಮಾನುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಕಮ್ಮೇ ಪನ ಜವಿತೇ ಆರಮ್ಮಣರಸಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧವಿಪಾಕೋ ಭುತ್ವಾ ವಿಗತಂ ನಾಮ। ಕಮ್ಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುದ್ಧಂ ಭವಿತ್ವಾ ವಿಗತಂ ನಾಮ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ **ಭುತ್ವಾವಿಗತುಪ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕುಸಲಾಕುಸಲಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಪಾಕಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ, ಏವಂ ಕತೇ ಓಕಾಸೇ ವಿಪಾಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಓಕಾಸಕರಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಇದಂ **ಓಕಾಸಕತುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಭೂಮಿ ನಾಮ। ತೇ ಅತೀತಾದಿಭೇದಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸು ಅನುಸಯಿತಕಿಲೇಸಾ ಪನ ಅತೀತಾ ವಾ ಅನಾಗತಾ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ವಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಅತೀತಖನ್ಧೇಸು ಅನುಸಯಿತಾಪಿ ಹಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಅನಾಗತಖನ್ಧೇಸು, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಖನ್ಧೇಸು

ಅನುಸಯಿತಾಪಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಇದಂ **ಭೂಮಿಲದ್ಧುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ತೇನಾಹು ಪೋರಾಣಾ - "ತಾಸು ತಾಸು ಭೂಮೀಸು ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತಕಿಲೇಸಾ ಭೂಮಿಲದ್ಧುಪ್ಪನ್ನಾತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ।

ಅಪರಮ್ಪಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸಮುದಾಚಾರುಪ್ಪನ್ನಂ, ಆರಮ್ಮಣಾಧಿಗಹಿತುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸಮ್ಪತಿ ವತ್ತಮಾನಂಯೇವ **ಸಮುದಾಚಾರುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಸಕಿಂ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಆರಮ್ಮಣೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಗಹಿತೇ ಅನುಸ್ಸರಿತಾನುಸ್ಸರಿತಕ್ಖಣೇ ಕಿಲೇಸಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಅಧಿಗಹಿತತ್ತಾ। ಯಥಾ ಕಿಂ? ಯಥಾ ಖೀರರುಕ್ಖಸ್ಸ ಕುಠಾರಿಯಾ ಆಹತಾಹತಟ್ಠಾನೇ ಖೀರಂ ನ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸತೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಏವಂ। ಇದಂ **ಆರಮ್ಮಣಾಧಿಗಹಿತುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾ ಕಿಲೇಸಾ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಕಸ್ಮಾ? ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತತ್ತಾ। ಯಥಾ ಕಿಂ? ಯಥಾ ಸಚೇ ಖೀರರುಕ್ಖೇ ಕುಠಾರಿಯಾ ಆಹನೇಯ್ಯುಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಖೀರಂ ನ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಏವಂ। ಇದಂ **ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ। ಮಗ್ಗೇನ ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತಕಿಲೇಸಾ ಪನ ಭವಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ಇದಂ **ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತುಪ್ಪನ್ನಂ** ನಾಮ।

ಇಮೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ವತ್ತಮಾನುಪ್ಪನ್ನಂ ಭುತ್ವಾವಿಗತುಪ್ಪನ್ನಂ ಓಕಾಸಕತುಪ್ಪನ್ನಂ ಸಮುದಾಚಾರುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ನ ಮಗ್ಗವಜ್ಝಂ, ಭೂಮಿಲದ್ಧುಪ್ಪನ್ನಂ ಆರಮ್ಮಣಾಧಿಗಹಿತುಪ್ಪನ್ನಂ ಅವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಸಮುಗ್ಘಾತಿತುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಮಗ್ಗವಜ್ಝಂ। ಮಗ್ಗೋ ಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಏತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ। ಸೋ ಯೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇ ಅತೀತಾ ವಾ ಅನಾಗತಾ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ವಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

"ಹಞ್ಚಿ ಅತೀತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇನ ಹಿ ಖೀಣಂ ಖೇಪೇತಿ, ನಿರುದ್ಧಂ ನಿರೋಧೇತಿ, ವಿಗತಂ ವಿಗಮೇತಿ ಅತ್ಥಙ್ಗತಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೇತಿ। ಅತೀತಂ ಯಂ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಪಜಹತಿ। ಹಞ್ಚಿ ಅನಾಗತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇನ ಹಿ ಅಜಾತಂ ಪಜಹತಿ, ಅನಿಬ್ಬತ್ತಂ, ಅನುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅಪಾತುಭೂತಂ ಪಜಹತಿ। ಅನಾಗತಂ ಯಂ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಪಜಹತಿ, ಹಞ್ಚಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇನ ಹಿ ರತ್ತೋ ರಾಗಂ ಪಜಹತಿ , ದುಟ್ಠೋ ದೋಸಂ, ಮೂಳ್ಹೋ ಮೋಹಂ, ವಿನಿಬದ್ಧೋ ಮಾನಂ, ಪರಾಮಟ್ಠೋ ದಿಟ್ಠಿಂ, ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ, ಥಾಮಗತೋ ಅನುಸಯಂ ಪಜಹತಿ। ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಧಮ್ಮಾ ಯುಗನದ್ಧಾ ಸಮಮೇವ ವತ್ತನ್ತಿ। ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಮಗ್ಗಭಾವನಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ತೇನ ಹಿ ನತ್ಥಿ ಮಗ್ಗಭಾವನಾ, ನತ್ಥಿ ಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ, ನತ್ಥಿ ಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನಂ, ನತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋತಿ। ಅತ್ಥಿ ಮಗ್ಗಭಾವನಾ...ಪೇ॰... ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋತಿ। ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತರುಣೋ ರುಕ್ಖೋ ಅಜಾತಫಲೋ...ಪೇ॰... ಅಪಾತುಭೂತಾಯೇವ ನ ಪಾತುಭವನ್ತೀ"ತಿ।

ಇತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅಜಾತಫಲರುಕ್ಖೋ ಆಗತೋ, ಜಾತಫಲರುಕ್ಖೇನ ಪನ ದೀಪೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಸಫಲೋ ತರುಣಮ್ಬರುಕ್ಖೋ, ತಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಸೇಸಾನಿ ಪಾತೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಯೋ ಪೂರೇಯ್ಯುಂ । ಅಥಞ್ಞೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಫರಸುನಾ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ತೇನಸ್ಸ ನೇವ ಅತೀತಾನಿ ಫಲಾನಿ ನಾಸಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಅನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ನಾಸಿತಾನಿ। ಅತೀತಾನಿ ಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿಭುತ್ತಾನಿ, ಅನಾಗತಾನಿ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ನಾಸೇತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸಮಯೇ ಸೋ ಛಿನ್ನೋ, ತದಾ ಫಲಾನಿಯೇವ ನತ್ಥೀತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಿಪಿ ಅನಾಸಿತಾನಿ। ಸಚೇ ಪನ ರುಕ್ಖೋ ಅಚ್ಛಿನ್ನೋ, ಅಥಸ್ಸ ಪಥವೀರಸಞ್ಚ ಆಪೋರಸಞ್ಚ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಫಲಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ತಾನಿ ನಾಸಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಾನಿ ಹಿ ಅಜಾತಾನೇವ ನ ಜಾಯನ್ತಿ, ಅನಿಬ್ಬತ್ತಾನೇವ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ಅಪಾತುಭೂತಾನೇವ ನ ಪಾತುಭವನ್ತಿ, ಏವಮೇವ ಮಗ್ಗೋ ನಾಪಿ ಅತೀತಾದಿಭೇದೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ನಾಪಿ ನ ಪಜಹತಿ। ಯೇಸಞ್ಹಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಮಗ್ಗೇನ ಖನ್ಧೇಸು ಅಪರಿಞ್ಞಾತೇಸು ಉಪ್ಪತ್ತಿ ಸಿಯಾ, ಮಗ್ಗೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಅಜಾತಾವ ನ ಜಾಯನ್ತಿ, ಅನಿಬ್ಬತ್ತಾವ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ಅಪಾತುಭೂತಾವ ನ ಪಾತುಭವನ್ತಿ, ತರುಣಪುತ್ತಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಪುನ ಅವಿಜಾಯನತ್ಥಂ, ಬ್ಯಾಧಿತಾನಂ ರೋಗವೂಪಸಮನತ್ಥಂ ಪೀತಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಚಾಪಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಮಗ್ಗೋ ಯೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇ ಅತೀತಾ ವಾ ಅನಾಗತಾ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ವಾತಿ ನ

ವತ್ತಬ್ಬಾ, ನ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪಜಹತಿ। ಯೇ ಪನ ಮಗ್ಗೋ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ “ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನ”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಮಗ್ಗೋ ಕಿಲೇಸೇಯೇವ ಪಜಹತಿ, ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪನ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಯೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಉಪಾದಿನ್ನಕಕ್ಖನ್ಧಾ, ತೇಪಿ ಪಜಹತಿಯೇವ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ – “ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿರೋಧೇನ ಸತ್ತ ಭವೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರೇ ಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ, ಏತ್ಥೇತೇ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ”ತಿ (ಚೂಳನಿ॰ ೬) ವಿತ್ಥಾರೋ। ಇತಿ ಮಗ್ಗೋ ಉಪಾದಿನ್ನಅನುಪಾದಿನ್ನತೋ ವುಟ್ಠಾತಿ। ಭವವಸೇನ ಪನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೋ ಅಪಾಯಭವತೋ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ ಸುಗತಿಭವೇಕದೇಸತೋ, ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ ಸುಗತಿಕಾಮಭವತೋ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೋ ರೂಪಾರೂಪಭವತೋ ವುಟ್ಠಾತಿ। ಸಬ್ಬಭವೇಹಿ ವುಟ್ಠಾತಿಯೇವಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

ಅಥ ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಕಥಂ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ಕಥಂ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಠಿತಿಯಾತಿ। ಮಗ್ಗಪ್ಪವತ್ತಿಯಾಯೇವ। ಮಗ್ಗೋ ಹಿ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬತ್ತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। ಅನಾಗತಪುಬ್ಬಞ್ಹಿ ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅನನುಭೂತಪುಬ್ಬಂ ವಾ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ವತ್ತಾರೋ ಭವನ್ತಿ “ಅನಾಗತಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಮ್ಹಾ, ಅನನುಭೂತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಅನುಭವಾಮಾ”ತಿ। ಯಾ ಚಸ್ಸ ಪವತ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಠಿತಿ ನಾಮಾತಿ ಠಿತಿಯಾ ಭಾವೇತೀತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಸಙ್ಖೇಪಕಥಾ ಚೇತೋಖಿಲಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೫ ಆದಯೋ) ವುತ್ತಾ। ಉಪಸಮಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಕಿಲೇಸೂಪಸಮತ್ಥಂ ವಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ **ಉಪಸಮಗಾಮೀ**। ಸಮ್ಬುಜ್ಝಮಾನಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಮಗ್ಗಸಮ್ಬೋಧತ್ಥಾಯ ವಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ **ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮೀ**।

ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಾಸವಸಂವರೇ ವುತ್ತಾನಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನಾಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಕಥಾ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವುತ್ತಾ।

೨೪೮. ವಿಮೋಕ್ಖಕಥಾಯಂ **ವಿಮೋಕ್ಖೋ**ತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ವಿಮೋಕ್ಖಾ, ಅಧಿಮುಚ್ಚನಟ್ಠೇನ। ಕೋ ಪನಾಯಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚನಟ್ಠೋ ನಾಮ? ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇಹಿ ಚ ಸುಟ್ಠು ಮುಚ್ಚನಟ್ಠೋ, ಆರಮ್ಮಣೇ ಚ ಅಭಿರತಿವಸೇನ ಸುಟ್ಠು ಮುಚ್ಚನಟ್ಠೋ, ಪಿತುಅಙ್ಕೇ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಸ್ಸ ದಾರಕಸ್ಸ ಸಯನಂ ವಿಯ ಅನಿಗ್ಗಹಿತಭಾವೇನ ನಿರಾಸಙ್ಕತಾಯ ಆರಮ್ಮಣೇ ಪವತ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ ಪಚ್ಛಿಮವಿಮೋಕ್ಖೇ ನತ್ಥಿ, ಪುರಿಮೇಸು ಸಬ್ಬೇಸು ಅತ್ಥಿ। **ರೂಪೀ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಜ್ಝತ್ತಕೇಸಾದೀಸು ನೀಲಕಸಿಣಾದಿವಸೇನ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ರೂಪಜ್ಝಾನಂ ರೂಪಂ, ತದಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ರೂಪೀ**। **ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಬಹಿದ್ಧಾಪಿ ನೀಲಕಸಿಣಾದೀನಿ ರೂಪಾನಿ ಝಾನಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸತಿ। ಇಮಿನಾ ಅಜ್ಝತ್ತ ಬಹಿದ್ಧಾವತ್ಥುಕೇಸು ಕಸಿಣೇಸು ಉಪ್ಪಾದಿತಜ್ಝಾನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ।

ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ರೂಪಸಞ್ಞೀ, ಅತ್ತನೋ ಕೇಸಾದೀಸು ಅನುಪ್ಪಾದಿತರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಿನಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾವ ಉಪ್ಪಾದಿತಜ್ಝಾನಸ್ಸ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। **ಸುಭನ್ತೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸುವಿಸುದ್ಧೇಸು ನೀಲಾದೀಸು ವಣ್ಣಕಸಿಣೇಸು ಝಾನಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅನ್ತೋಅಪ್ಪನಾಯಂ ಸುಭನ್ತಿ ಆಭೋಗೋ ನತ್ಥಿ, ಯೋ ಪನ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಸುಭಕಸಿಣಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಸೋ ಯಸ್ಮಾ ಸುಭನ್ತಿ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ದೇಸನಾ ಕತಾ। ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಮಗ್ಗೇ ಪನ “ಕಥಂ ಸುಭನ್ತೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಮೇತ್ತಾಯ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ, ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ

ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸುಭನ್ತೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ವಿಮೋಕ್ಖೋ''ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೨೧೨) ವುತ್ತಂ।

ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನನ್ತಿಆದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವುತ್ತಮೇವ। **ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ**ತಿ ಅಯಂ ಚತುನ್ನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಅಟ್ಠಮೋ ಉತ್ತಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ ನಾಮ।

೨೪೯. ಅಭಿಭಾಯತನಕಥಾಯಂ **ಅಭಿಭಾಯತನಾನೀ**ತಿ ಅಭಿಭವನಕಾರಣಾನಿ। ಕಿಂ ಅಭಿಭವನ್ತಿ? ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇಪಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿಪಿ। ತಾನಿ ಹಿ ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವೇನ ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಭವನ್ತಿ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಞಾಣುತ್ತರಿತಾಯ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ। **ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ**ತಿಆದೀಸು ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಹಿ ನೀಲಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕೇಸೇ ವಾ ಪಿತ್ತೇ ವಾ ಅಕ್ಖಿತಾರಕಾಯ ವಾ ಕರೋತಿ, ಪೀತಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಮೇದೇ ವಾ ಛವಿಯಾ ವಾ ಹತ್ಥತಲಪಾದತಲೇಸು ವಾ ಅಕ್ಖೀನಂ ಪೀತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಕರೋತಿ, ಲೋಹಿತಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಮಂಸೇ ವಾ ಲೋಹಿತೇ ವಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ವಾ ಅಕ್ಖೀನಂ ರತ್ತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಕರೋತಿ, ಓದಾತಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಟ್ಠಿಮ್ಹಿ ವಾ ದನ್ತೇ ವಾ ನಖೇ ವಾ ಅಕ್ಖೀನಂ ಸೇತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಕರೋತಿ। ತಂ ಪನ ಸುನೀಲಂ ಸುಪೀತಕಂ ಸುಲೋಹಿತಕಂ ಸುಓದಾತಂ ನ ಹೋತಿ, ಅಸುವಿಸುದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ।

ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀತಿ ಯಸ್ಸೇತಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಪನ ಬಹಿದ್ಧಾ, ಸೋ ಏವಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪರಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಅಪ್ಪನಾಯ ವಸೇನ – ''ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪರಿತ್ತಾನೀ**ತಿ ಅವಡ್ಢಿತಾನಿ। **ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನೀ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಾನಿ ವಾ ಹೋನ್ತು ದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ ವಾ, ಪರಿತ್ತವಸೇನೇವ ಇದಮಭಿಭಾಯತನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯಾ**ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಸಮ್ಪನ್ನಗಹಣಿಕೋ ಕಟಚ್ಛುಮತ್ತಂ ಭತ್ತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ''ಕಿಮೇತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥೀ''ತಿ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಏಕಕಬಳಮೇವ ಕರೋತಿ, ಏವಮೇವಂ ಞಾಣುತ್ತರಿಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಸದಞಾಣೋ – ''ಕಿಮೇತ್ಥ ಪರಿತ್ತಕೇ ಆರಮ್ಮಣೇ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ, ನಾಯಂ ಮಮ ಭಾರೋ''ತಿ ತಾನಿ ರೂಪಾನಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಸಹ ನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇನೇವೇತ್ಥ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನಸ್ಸ ಆಭೋಗೋ ಕಥಿತೋ, ಸೋ ಚ ಖೋ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ, ನ ಅನ್ತೋಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ। **ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತೀ**ತಿ ಆಭೋಗಸಞ್ಞಾಯಪಿ ಝಾನಸಞ್ಞಾಯಪಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಅಭಿಭವಸಞ್ಞಾ ಹಿಸ್ಸ ಅನ್ತೋಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ ಅತ್ಥಿ, ಆಭೋಗಸಞ್ಞಾ ಪನ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸೇವ।

ಅಪ್ಪಮಾಣಾನೀತಿ ವಡ್ಢಿತಪ್ಪಮಾಣಾನಿ, ಮಹನ್ತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭಿಭುಯ್ಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯಥಾ ಮಹಗ್ಘಸೋ ಪುರಿಸೋ ಏಕಂ ಭತ್ತವಡ್ಢಿತಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ''ಅಞ್ಞಾಪಿ ಹೋತು, ಅಞ್ಞಾಪಿ ಹೋತು, ಕಿಮೇಸಾ ಮಯ್ಹಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ''ತಿ ತಂ ನ ಮಹನ್ತತೋ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಮೇವ ಞಾಣುತ್ತರೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಸದಞಾಣೋ ''ಕಿಮೇತ್ಥ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ನಯಿದಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾಕರಣೇ ಭಾರೋ ಅತ್ಥೀ''ತಿ ತಾನಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಸಹ ನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇನೇವೇತ್ಥ ಅಪ್ಪನಂ ಪಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀತಿ ಅಲಾಭಿತಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಿಕತಾಯ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತರೂಪೇ ಪರಿಕಮ್ಮಸಞ್ಞಾವಿರಹಿತೋ। **ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಪರಿಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತಮ್ಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾವ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಸೋ ಏವಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಚೇವ ಅಪ್ಪನಾಯ ಚ ವಸೇನ – ''ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ''ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಚತುತ್ಥಾಭಿಭಾಯತನೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇಮೇಸು ಪನ ಚತೂಸು ಪರಿತ್ತಂ ವಿತಕ್ಕಚರಿತವಸೇನ ಆಗತಂ, ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಮೋಹಚರಿತವಸೇನ, ಸುವಣ್ಣಂ ದೋಸಚರಿತವಸೇನ, ದುಬ್ಬಣ್ಣಂ ರಾಗಚರಿತವಸೇನ। ಏತೇಸಞ್ಹಿ ಏತಾನಿ ಸಪ್ಪಾಯಾನಿ। ಸಾ ಚ ನೇಸಂ ಸಪ್ಪಾಯತಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇಚರಿಯನಿದ್ದೇಸೇ ವುತ್ತಾ।

ಪಞ್ಚಮಅಭಿಭಾಯತನಾದೀಸು **ನೀಲಾನೀತಿ** ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಿಕವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ನೀಲವಣ್ಣಾನೀತಿ** ವಣ್ಣವಸೇನ। **ನೀಲನಿದಸ್ಸನಾನೀತಿ** ನಿದಸ್ಸನವಸೇನ। ಅಪಞ್ಞಾಯಮಾನವಿವರಾನಿ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನವಣ್ಣಾನಿ ಏಕನೀಲಾನೇವ ಹುತ್ವಾ ದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನೀಲನಿಭಾಸಾನೀತಿ** ಇದಂ ಪನ ಓಭಾಸವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನೀಲೋಭಾಸಾನಿ ನೀಲಪಭಾಯುತ್ತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ನೇಸಂ ಸುವಿಸುದ್ಧತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ವಿಸುದ್ಧವಣ್ಣವಸೇನೇವ ಹಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। **ಉಮಾಪುಪ್ಫನ್ತಿ** ಏತಞ್ಹಿ ಪುಪ್ಫಂ ಸಿನಿದ್ಧಂ ಮುದುಂ ದಿಸ್ಸಮಾನಮ್ಪಿ ನೀಲಮೇವ ಹೋತಿ। ಗಿರಿಕಣ್ಣಿಕಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಪನ ದಿಸ್ಸಮಾನಾನಿ ಸೇತಧಾತುಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇದಮೇವ ಗಹಿತಂ, ನ ತಾನಿ। **ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕನ್ತಿ** ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಭವಂ। ತತ್ಥ ಕಿರ ಕಪ್ಪಾಸೋಪಿ ಮುದು, ಸುತ್ತಕನ್ತಿಕಾಯೋಪಿ ತನ್ತವಾಯಾಪಿ ಛೇಕಾ, ಉದಕಮ್ಪಿ ಸುಚಿ ಸಿನಿದ್ಧಂ, ತಸ್ಮಾ ವತ್ಥಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ದ್ವೀಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಮಟ್ಠಂ ಮುದು ಸಿನಿದ್ಧಂ ಖಾಯತಿ। **ಪೀತಾನೀತಿ**ಆದೀಸು ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। "ನೀಲಕಸಿಣಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ನೀಲಸ್ಮಿಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪುಪ್ಫಸ್ಮಿಂ ವಾ ವತ್ಥಸ್ಮಿಂ ವಾ ವಣ್ಣಧಾತುಯಾ ವಾ"ತಿಆದಿಕಂ ಪನೇತ್ಥ ಕಸಿಣಕರಣಞ್ಚೇವ ಪರಿಕಮ್ಮಞ್ಚ ಅಪ್ಪನಾವಿಧಾನಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವಿತ್ಥಾರತೋ ವುತ್ತಮೇವ।

ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾತಿ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದೀಸು ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಾವ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಪನ ಅಟ್ಠಸು ಅಭಿಭಾಯತನೇಸು ಚಿಣ್ಣವಸೀಭಾವಾಯೇವ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ನಾಮ।

೨೫೦. ಕಸಿಣಕಥಾಯಂ ಸಕಲಟ್ಠೇನ **ಕಸಿಣಾನಿ,** ತದಾರಮ್ಮಣಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಖೇತ್ತಟ್ಠೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ವಾ **ಆಯತನಾನಿ। ಉದ್ಧನ್ತಿ** ಉಪರಿ ಗಗನತಲಾಭಿಮುಖಂ। **ಅಧೋತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ ಭೂಮಿತಲಾಭಿಮುಖಂ। **ತಿರಿಯನ್ತಿ** ಖೇತ್ತಮಣ್ಡಲಮಿವ ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। ಏಕಚ್ಚೋ ಹಿ ಉದ್ಧಮೇವ ಕಸಿಣಂ ವಡ್ಢೇತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಧೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮನ್ತತೋ। ತೇನ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಏವಂ ಪಸಾರೇತಿ ಆಲೋಕಮಿವ ರೂಪದಸ್ಸನಕಾಮೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಪಥವೀಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ಉದ್ಧಂಅಧೋತಿರಿಯ"ನ್ತಿ। **ಅದ್ವಯನ್ತಿ** ದಿಸಾಅನುದಿಸಾಸು ಅದ್ವಯಂ। ಇದಂ ಪನ ಏಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಭಾವಾನುಪಗಮನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಉದಕಂ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಉದಕಮೇವ ಹೋತಿ ಅನಞ್ಞಂ, ಏವಮೇವಂ ಪಥವೀಕಸಿಣಂ ಪಥವೀಕಸಿಣಮೇವ ಹೋತಿ, ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞೋ ಕಸಿಣಸಮ್ಭೇದೋತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಅಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ** ಇದಂ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಫರಣಅಪ್ಪಮಾಣವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ಚೇತಸಾ ಫರನ್ತೋ ಸಕಲಮೇವ ಫರತಿ, ಅಯಮಸ್ಸ ಆದಿ, ಇದಂ ಮಜ್ಝನ್ತಿ ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ। **ವಿಞ್ಞಾಣಕಸಿಣನ್ತಿ** ಚೇತ್ಥ ಕಸಿಣುಗ್ಘಾಟಿಮಾಕಾಸೇ ಪವತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತತ್ಥ ಕಸಿಣವಸೇನ ಕಸಿಣುಗ್ಘಾಟಿಮಾಕಾಸೇ, ಕಸಿಣುಗ್ಘಾಟಿಮಾಕಾಸವಸೇನ ತತ್ಥ ಪವತ್ತವಿಞ್ಞಾಣೇ ಉದ್ಧಂಅಧೋತಿರಿಯತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವನಾನಯೇನ ಪನೇತಾನಿ ಪಥವೀಕಸಿಣಾದೀನಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವುತ್ತಾನೇವ। ಇಧಾಪಿ ಚಿಣ್ಣವಸಿಭಾವೇನೇವ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಇತೋ ಅನನ್ತರೇಸು ಚತೂಸು ಝಾನೇಸು। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಮಹಾಅಸ್ಸಪುರಸುತ್ತೇ ವುತ್ತಮೇವ।

೨೫೨. ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣೇ ಪನ ರೂಪೀತಿಆದೀನಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋಯೇವ। **ಏತ್ಥ ಸಿತಮೇತ್ಥ ಪಟಿಬದ್ಧನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೇ ಕಾಯೇ ನಿಸ್ಸಿತಞ್ಚ ಪಟಿಬದ್ಧಞ್ಚ। **ಸುಭೋತಿ** ಸುನ್ದರೋ। **ಜಾತಿಮಾತಿ** ಸುಪರಿಸುದ್ಧಆಕರಸಮುಟ್ಠಿತೋ। **ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋತಿ** ಸುಟ್ಠು ಕತಪರಿಕಮ್ಮೋ ಅಪನೀತಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರೋ। **ಅಚ್ಛೋತಿ** ತನುಚ್ಛವಿ। **ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋತಿ** ಸುಟ್ಠು ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। **ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ** ಧೋವನ ವೇಧನಾದೀಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ನೀಲನ್ತಿ**ಆದೀಹಿ ವಣ್ಣಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಾದಿಸಞ್ಹಿ ಆವುತಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ।

ಏವಮೇವ ಖೋತಿ ಏತ್ಥ ಏವಂ ಉಪಮಾಸಂಸನ್ದನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ಮಣಿ ವಿಯ ಹಿ ಕರಜಕಾಯೋ। ಆವುತಸುತ್ತಂ ವಿಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ। ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ವಿಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಲಾಭೀ ಭಿಕ್ಖು। ಹತ್ಥೇ ಕರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ "ಅಯಂ ಖೋ ಮಣೀ"ತಿ

ಮಣಿನೋ ಆವಿಭೂತಕಾಲೋ ವಿಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಅಭಿನೀಹರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಕಾಯಸ್ಸ ಆವಿಭೂತಕಾಲೋ। "ತತ್ರಿದಂ ಸುತ್ತಂ ಆವುತ"ನ್ತಿ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಆವಿಭೂತಕಾಲೋ ವಿಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಅಭಿನೀಹರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತದಾರಮ್ಮಣಾನಂ ಫಸ್ಸಪಞ್ಚಮಕಾನಂ ವಾ ಸಬ್ಬಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಾನಂ ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಸ್ಸೇವ ವಾ ಆವಿಭೂತಕಾಲೋತಿ।

ಕಿಂ ಪನೇತಂ ಞಾಣಸ್ಸ ಆವಿಭೂತಂ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸಾತಿ। ಞಾಣಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಪನ ಆವಿಭಾವತ್ತಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಆವಿಭೂತಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಇದಞ್ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾವಾರೇ ಆರದ್ಧೇ ಏತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾವಾರೋ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಧೇವ ದಸ್ಸಿತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಅಕತಸಮ್ಮಸನಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ಭೇರವಸದ್ದಂ ಸುಣನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಭೇರವೇ ಖನ್ಧೇ ಅನುಸ್ಸರತೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಭೇರವರೂಪಂ ಪಸ್ಸತೋ ಭಯಸನ್ತಾಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಕತಸಮ್ಮಸನಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪತ್ತಸ್ಸ ಭಯವಿನೋದಕಹೇತುಸಮ್ಪಾದನತ್ಥಮ್ಪಿ ಇದಂ ಇಧೇವ ದಸ್ಸಿತಂ। ಇಧಾಪಿ ಅರಹತ್ತವಸೇನೇವ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೨೩೩. ಮನೋಮಯಿದ್ಧಿಯಂ ಚಿಣ್ಣವಸಿತಾಯ। ತತ್ಥ **ಮನೋಮಯ**ನ್ತಿ ಮನೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ। **ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಚ ಪಚ್ಚಙ್ಗೇಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ಅಹೀನಿನ್ದ್ರಿಯ**ನ್ತಿ ಸಣ್ಠಾನವಸೇನ ಅವಿಕಲಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇದ್ಧಿಮತಾ ನಿಮ್ಮಿತರೂಪಞ್ಹಿ ಸಚೇ ಇದ್ಧಿಮಾ ಓದಾತೋ, ತಮ್ಪಿ ಓದಾತಂ। ಸಚೇ ಅವಿದ್ಧಕಣ್ಣೋ, ತಮ್ಪಿ ಅವಿದ್ಧಕಣ್ಣನ್ತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇಹಿ ತೇನ ಸದಿಸಮೇವ ಹೋತಿ। **ಮುಞ್ಜಮ್ಹಾ ಈಸಿಕ**ನ್ತಿಆದಿ ಉಪಮತ್ತಯಮ್ಪಿ ತಂ ಸದಿಸಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಮುಞ್ಜಸದಿಸಾ ಏವ ಹಿ ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಈಸಿಕಾ ಹೋತಿ। ಕೋಸಸದಿಸೋಯೇವ ಅಸಿ, ವಟ್ಟಾಯ ಕೋಸಿಯಾ ವಟ್ಟಂ ಅಸಿಮೇವ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಪತ್ಥಟಾಯ ಪತ್ಥಟಂ।

ಕರಣ್ಡಾತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಅಹಿಕಞ್ಚುಕಸ್ಸ ನಾಮಂ, ನ ವಿಲೀವಕರಣ್ಡಕಸ್ಸ। ಅಹಿಕಞ್ಚುಕೋ ಹಿ ಅಹಿನಾ ಸದಿಸೋವ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಪುರಿಸೋ ಅಹಿಂ ಕರಣ್ಡಾ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಹತ್ಥೇನ ಉದ್ಧರಮಾನೋ ವಿಯ ದಸ್ಸಿತೋ, ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೇನೇವಸ್ಸ ಉದ್ಧರಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅಹಿ ನಾಮ ಸಜಾತಿಯಂ ಠಿತೋ, ಕಟ್ಠನ್ತರಂ ವಾ ರುಕ್ಖನ್ತರಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಾಯ, ತಚತೋ ಸರೀರನಿಕ್ಕಡ್ಢನಪಯೋಗಸಙ್ಖಾತೇನ ಥಾಮೇನ, ಸರೀರಂ ಖಾದಮಾನಂ ವಿಯ ಪುರಾಣತಚಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋತಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸಯಮೇವ ಕಞ್ಚುಕಂ ಜಹಾತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತತೋ ಅಞ್ಞೇನ ಉದ್ಧರಿತುಂ। ತಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೇನ ಉದ್ಧರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇತಿ ಮುಞ್ಜಾದಿಸದಿಸಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸರೀರಂ, ಈಸಿಕಾದಿಸದಿಸಂ ನಿಮ್ಮಿತರೂಪನ್ತಿ ಇದಮೇತ್ಥ ಓಪಮ್ಮಸಂಸನ್ದನಂ। ನಿಮ್ಮಾನವಿಧಾನಂ ಪನೇತ್ಥ ಪರತೋ ಚ ಇದ್ಧಿವಿಧಾದಿಪಞ್ಚಅಭಿಞ್ಞಾಕಥಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವಿತ್ಥಾರಿತಾತಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಉಪಮಾಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ಇಧ ಅಧಿಕಂ।

ತತ್ಥ ಛೇಕಕುಮ್ಭಕಾರಾದಯೋ ವಿಯ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಲಾಭೀ ಭಿಕ್ಖು ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಮತ್ತಿಕಾದಯೋ ವಿಯ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಭಾಜನವಿಕತಿಆದಿಕರಣಂ ವಿಯ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಕುಬ್ಬನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇಧಾಪಿ ಚಿಣ್ಣವಸಿತಾವಸೇನೇವ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಇತೋ ಪರಾಸು ಚತೂಸು ಅಭಿಞ್ಞಾಸು।

೨೩೫. ತತ್ಥ ದಿಬ್ಬಸೋತಧಾತುಉಪಮಾಯಂ **ಸಙ್ಖಧಮೋ**ತಿ ಸಙ್ಖಧಮಕೋ। **ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವಾ**ತಿ ನಿದ್ದುಕ್ಖೇನೇವ। **ವಿಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಜಾನಾಪೇಯ್ಯ। ತತ್ಥ ಏವಂ ಚಾತುದ್ದಿಸಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೇ ಸಙ್ಖಧಮಕೇ "ಸಙ್ಖಸದ್ದೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ವವತ್ಥಾಪೇನ್ತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಸದ್ದಸ್ಸ ಆವಿಭೂತಕಾಲೋ ವಿಯ ಯೋಗಿನೋ ದೂರಸನ್ತಿಕಭೇದಾನಂ ದಿಬ್ಬಾನಞ್ಚೇವ ಮಾನುಸಕಾನಞ್ಚ ಸದ್ದಾನಂ ಆವಿಭೂತಕಾಲೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೨೩೭. ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣ-ಉಪಮಾಯಂ **ದಹರೋ**ತಿ ತರುಣೋ। **ಯುವಾ**ತಿ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕೋ**ತಿ ಯುವಾಪಿ ಸಮಾನೋ ನ ಅಲಸಿಯೋ ಕಿಲಿಟ್ಠವತ್ಥಸರೀರೋ, ಅಥ ಖೋ ಮಣ್ಡನಕಪಕತಿಕೋ, ದಿವಸಸ್ಸ ದ್ವೇ

ತಯೋ ವಾರೇ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಸುದ್ಧವತ್ಥ-ಪರಿದಹನ-ಅಲಙ್ಕಾರಕರಣಸೀಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಕಣಿಕನ್ತಿ** ಕಾಳತಿಲಕವಙ್ಕ-ಮುಖದೂಸಿಪೀಳಕಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಸದೋಸಂ। ತತ್ಥ ಯಥಾ ತಸ್ಸ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಮುಖದೋಸೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನೀಹರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರೇಸಂ ಸೋಳಸವಿಧಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೂಪಮಾದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಹಾಅಸ್ಸಪುರೇ ವುತ್ತಮೇವ।

೨೪೯. **ಅಯಂ ಖೋ ಉದಾಯಿ ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಏಕೂನವೀಸತಿ ಪಬ್ಬಾನಿ ಪಟಿಪದಾವಸೇನ ಏಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೭ ಆದಯೋ) ಏಕಾದಸ ಪಬ್ಬಾನಿ ಪುಚ್ಛಾವಸೇನ ಏಕಧಮ್ಮೋ ಕತೋ, ಏವಮಿಧ ಏಕೂನವೀಸತಿ ಪಬ್ಬಾನಿ ಪಟಿಪದಾವಸೇನ ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಕತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಇಮೇಸು ಚ ಪನ ಏಕೂನವೀಸತಿಯಾ ಪಬ್ಬೇಸು ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅಟ್ಠಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣೇ ಚ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣೇ ಚ ಅರಹತ್ತವಸೇನ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಸೇಸೇಸು ಚಿಣ್ಣವಸಿಭಾವವಸೇನ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಮಹಾಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೬೦. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಸುಮನೋ**ತಿ ಪಕತಿನಾಮಂ। ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಪನ ಉಗ್ಗಹಿತುಂ ಉಗ್ಗಾಹೇತುಂ ಸಮತ್ಥತಾಯ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋತಿ ನಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ಸಮಯಂ ಪವದನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕಂ**। ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಠಾನೇ ಚಙ್ಕೀತಾರುಕ್ಖಪೋಕ್ಖರಸಾತಿಪ್ಪಭುತಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಿಗಣ್ಠಾಚೇಲಕಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾದಯೋ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸಮಯಂ ಪವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ದೀಪೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಆರಾಮೋ ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸ್ವೇವ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರಸಙ್ಖಾತಾಯ ತಿಮ್ಬರೂಸಕರುಕ್ಖಪನ್ತಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ **ತಿನ್ದುಕಾಚೀರಂ**। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಪಠಮಂ ಏಕಾ ಸಾಲಾ ಅಹೋಸಿ, ಪಚ್ಛಾ ಮಹಾಪುಞ್ಞಂ ಪೋಟ್ಠಪಾದಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬಹೂ ಸಾಲಾ ಕತಾ, ತಸ್ಮಾ ತಮೇವ ಏಕಂ ಸಾಲಂ ಉಪಾದಾಯ ಲದ್ಧನಾಮವಸೇನ **ಏಕಸಾಲಕೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಪನ ಪಸೇನದಿರಞ್ಞೋ ದೇವಿಯಾ ಉಯ್ಯಾನಭೂತೋ ಸೋ ಪುಪ್ಫಫಲಸಞ್ಛನ್ನೋ ಆರಾಮೋತಿ ಕತ್ವಾ **ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೋ**ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೇ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರೇ ಏಕಸಾಲಕೇ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೇ। **ಪಟಿವಸತೀ**ತಿ ವಾಸಫಾಸುತಾಯ ವಸತಿ। **ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸಾ**ತಿ ದಿವಸಸ್ಸ ದಿವಾ ನಾಮ ಮಜ್ಝನ್ಹಾತಿಕ್ಕಮೋ, ತಸ್ಮಿಂ ದಿವಸಸ್ಸಪಿ ದಿವಾಭೂತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ನಿಕ್ಖಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ**ತಿ ತತೋ ತತೋ ರೂಪಾದಿಗೋಚರತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿಸಂಹರಿತ್ವಾ ಲೀನೋ, ಝಾನರತಿಸೇವನವಸೇನ ಏಕೀಭಾವಂ ಗತೋ। **ಮನೋಭಾವನೀಯಾನ**ನ್ತಿ ಮನವಡ್ಢನಕಾನಂ, ಯೇ ಆವಜ್ಜತೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣಂ ಹೋತಿ ಉನ್ನಮತಿ ವಡ್ಢತಿ। **ಯಾವತಾ**ತಿ ಯತ್ತಕಾ। **ಅಯಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ**ತಿ ಅಯಂ ತೇಸಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ ಏಕೋ ಸಾವಕೋ। **ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಉಪಸಙ್ಕಮನಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ಆಹ। ಪತ್ಥನಾಕಾರಣಂ ಪನ ಸನ್ದಕಸುತ್ತೇ ವುತ್ತಮೇವ।

೨೬೧. **ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ದನ್ಧಪಞ್ಞೋ ಅಯಂ ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ನಂ ಸಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾವಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಏತಂ "ಚತೂಹಿ ಖೋ"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। ತತ್ಥ **ಪಞ್ಞಪೇಮೀ**ತಿ ದಸ್ಸೇಮಿ ಠಪೇಮಿ। **ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲ**ನ್ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಕುಸಲಂ। **ಪರಮಕುಸಲ**ನ್ತಿ ಉತ್ತಮಕುಸಲಂ। **ಅಯೋಜ್ಝ**ನ್ತಿ ವಾದಯುದ್ಧೇನ ಯುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಚಾಲೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ

ಅಚಲಂ ನಿಕ್ಕಮ್ಪಂ ಥಿರಂ। **ನ ಕರೋತೀ**ತಿ ಅಕರಣಮತ್ತಮೇವ ವದತಿ, ಏತ್ಥ ಪನ ಸಂವರಪ್ಪಹಾನಂ ವಾ ಪಟಿಸೇವನಪ್ಪಹಾನಂ ವಾ ನ ವದತಿ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ನೇವ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ ತಿತ್ಥಿಯಾ ನಾಮ ಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ವದನ್ತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ನಾಭಿನನ್ದಿ। **ನ ಪಟಿಕ್ಕೋಸೀ**ತಿ ಸಾಸನಸ್ಸ ಅನುಲೋಮಂ ವಿಯ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ವಿಯ ವದತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ನ ಪಟಿಸೇಧೇತಿ।

೨೬೧. **ಯಥಾ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಥಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕೋ ಕುಮಾರೋ ಅಯೋಜ್ಝಸಮಣೋ ಥಿರಸಮಣೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಂ ಪನ ಏವಂ ನ ವದಾಮಾತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಕಾಯೋತಿಪಿ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಸಕಕಾಯೋ ಪರಕಾಯೋತಿಪಿ ವಿಸೇಸಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಫನ್ದಿತಮತ್ತಾ**ತಿ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇ ವಲಿಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ವಾ ಮಙ್ಗುಲದಟ್ಠೇನ ವಾ ಕಾಯಫನ್ದನಮತ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಾಯೇನ ಕರಣಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ತಮ್ಪಿ ಚ ಕಿಲೇಸಸಹಗತಚಿತ್ತೇನೇವ ಹೋತಿ। **ವಾಚಾತಿಪಿ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾತಿಪಿ ನಾನತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ। **ರೋದಿತಮತ್ತಾ**ತಿ ಜಿಘಚ್ಛಾಪಿಪಾಸಾಪರೇತಸ್ಸ ಪನ ರೋದಿತಮತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತಮ್ಪಿ ಕಿಲೇಸಸಹಗತಚಿತ್ತೇನೇವ। **ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ**ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋತಿಪಿ ನಾನತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ। **ವಿಕೂಜಿತಮತ್ತಾ**ತಿ ವಿಕೂಜಿತಮತ್ತಂ ರೋದನಹಸಿತಮತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದಹರಕುಮಾರಕಾನಞ್ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಅತೀತಾರಮ್ಮಣಂ ಪವತ್ತತಿ, ನಿರಯತೋ ಆಗತಾ ನಿರಯದುಕ್ಖಂ ಸರಿತ್ವಾ ರೋದನ್ತಿ, ದೇವಲೋಕತೋ ಆಗತಾ ಹಸನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಕಿಲೇಸಸಹಗತಚಿತ್ತೇನೇವ ಹೋತಿ। **ಆಜೀವೋ**ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾಜೀವೋತಿಪಿ ನಾನತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಾತುಥಞ್ಞಾ**ತಿ ಥಞ್ಞಚೋರದಾರಕಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಮಾತರಿ ಖೀರಂ ಪಾಯನ್ತಿಯಾ ಅಪಿವಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತಕಾಲೇ ಪಿಟ್ಠಿಪಸ್ಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಥಞ್ಞಂ ಪಿವನ್ತಿ। ಏತ್ತಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೋ ನತ್ಥಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಕಿಲೇಸಸಹಗತಚಿತ್ತೇನೇವ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೨೬೩. ಏವಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕವಾದಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸಯಂ ಸೇಕ್ಖಭೂಮಿಯಂ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇನ್ತೋ **ಚತೂಹಿ ಖೋ ಅಹ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಮಧಿಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। **ನ ಕಾಯೇನ ಪಾಪ ಕಮ್ಮ**ನ್ತಿಆದೀಸು ನ ಕೇವಲಂ ಅಕರಣಮತ್ತಮೇವ, ಭಗವಾ ಪನ ಏತ್ಥ ಸಂವರಪ್ಪಹಾನಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ನ ಚೇವ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲ**ನ್ತಿಆದಿ ಪನ ಖೀಣಾಸವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಇದಾನಿ ಅಸೇಕ್ಖಭೂಮಿಯಂ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇನ್ತೋ **ದಸಹಿ ಖೋ ಅಹ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ತೀಣಿ ಪದಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ದ್ವೇ ಪಠಮಚತುಕ್ಕಾ ಠಪಿತಾ, ಏಕಂ ಪದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ದ್ವೇ ಪಚ್ಛಿಮಚತುಕ್ಕಾ। ಅಯಂ ಸೇಕ್ಖಭೂಮಿಯಂ ಮಾತಿಕಾ।

೨೬೪. ಇದಾನಿ ತಂ ವಿಭಜನ್ತೋ **ಕತಮೇ ಚ ಥಪತಿ ಅಕುಸಲಸೀಲಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸರಾಗ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠವಿಧಂ ಲೋಭಸಹಗತಚಿತ್ತಂ। **ಸದೋಸ**ನ್ತಿ ಪಟಿಘಸಮ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತದ್ವಯಂ। **ಸಮೋಹ**ನ್ತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛುದ್ಧಚ್ಚಸಹಗತಚಿತ್ತದ್ವಯಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿಪಿ। ಮೋಹೋ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। **ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ**ತಿ ಇತೋ ಸರಾಗಾದಿಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ಏತೇಸನ್ತಿ ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ।

ಕುಹಿನ್ತಿ ಕತರಂ ಠಾನಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। **ಏತ್ಥೇತೇ**ತಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಭುಮ್ಮಂ। ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಞ್ಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಅಕುಸಲಸೀಲಂ ಅಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅಕುಸಲಸೀಲನ್ತಿ ಚ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಕುಸಲಾನಂ ಸೀಲಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋತಿ ಏತ್ಥ ಯಾವ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಾ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಫಲಪತ್ತೇ ಪನ ತೇ ನಿರೋಧಿತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ।

೧೬೫. ವೀತರಾಗನ್ತಿಆದೀಹಿ ಅಟ್ಠವಿಧಂ ಕಾಮಾವಚರಕುಸಲಚಿತ್ತಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಏತೇನ ಹಿ ಕುಸಲಸೀಲಂ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ।

ಸೀಲವಾ ಹೋತೀತಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ। **ನೋ ಚ ಸೀಲಮಯೋ**ತಿ ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ, ನತ್ಥಿ ಇತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿ ಕರಣೀಯನ್ತಿ ಏವಂ ಸೀಲಮಯೋ ನ ಹೋತಿ। **ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ**ತಿ ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಭುಮ್ಮಂ। ಅರಹತ್ತಫಲಞ್ಹಿ ಪತ್ವಾ ಅಕುಸಲಸೀಲಂ ಅಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋತಿ ಏತ್ಥ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಫಲಪತ್ತೇ ಪನ ತೇ ನಿರೋಧಿತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ।

೧೬೬. ಕಾಮಸಞ್ಞಾದೀಸು ಕಾಮಸಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠಲೋಭಸಹಗತಚಿತ್ತಸಹಜಾತಾ, ಇತರಾ ದ್ವೇ ದೋಮನಸ್ಸಸಹಗತಚಿತ್ತದ್ವಯೇನ ಸಹಜಾತಾ।

ಪಠಮಂ ಝಾನನ್ತಿ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಪಠಮಜ್ಝಾನಂ। **ಏತ್ಥೇತೇ**ತಿ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ ಭುಮ್ಮಂ। ಅನಾಗಾಮಿಫಲಞ್ಹಿ ಪತ್ವಾ ಅಕುಸಲಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋತಿ ಏತ್ಥ ಯಾವ ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಾ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಫಲಪತ್ತೇ ಪನ ತೇ ನಿರೋಧಿತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಞ್ಞಾದಯೋ ಹಿ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಅಟ್ಠಕಾಮಾವಚರಕುಸಲಸಹಜಾತಸಞ್ಞಾವ।

೧೬೭. **ಏತ್ಥೇತೇ**ತಿ ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಭುಮ್ಮಂ। ದುತಿಯಜ್ಝಾನಿಕಂ ಅರಹತ್ತಫಲಞ್ಹಿ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಕುಸಲಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। **ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಾವ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಾ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಫಲಪತ್ತೇ ಪನ ತೇ ನಿರೋಧಿತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಚೂಳಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೭೦. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಚೂಳಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಯದಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ**ತಿ ಇದಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸೋತುಕಾಮೋ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಸಾಲಯಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ।

೨೭೧. **ತಂಯೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಭಾತೂ**ತಿ ಸಚೇ ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮೋ, ತುಯ್ಹೇವೇತ್ಥ ಏಕೋ ಪಞ್ಹೋ ಏಕಂ ಕಾರಣಂ ಉಪಟ್ಠಾತು। **ಯಥಾ ಮಂ ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಮಮ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಏತೇನ ಹಿ ಕಾರಣೇನ ಕಥಾಯ ಸಮುಟ್ಠಿತಾಯ ಸುಖಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ತಂ ದಿಸ್ವಾ – "ಸಚೇ ಭಗವಾ ಇಧ ಅಭವಿಸ್ಸಾ, ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋತಿ ದೀಪಸಹಸ್ಸಂ ವಿಯ ಉಜ್ಜಲಾಪೇತ್ವಾ ಅಜ್ಜ ಮೇ ಪಾಕಟಂ ಅಕರಿಸ್ಸಾ"ತಿ ದಸಬಲಂಯೇವ ಅನುಸ್ಸರಿ। ತಸ್ಮಾ **ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಹೋ ನೂನಾ**ತಿ ಅನುಸ್ಸರಣತ್ಥೇ ನಿಪಾತದ್ವಯಂ। ತೇನ ತಸ್ಸ ಭಗವನ್ತಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ "ಅಹೋ ನೂನ ಭಗವಾ ಅಹೋ ನೂನ ಸುಗತೋ"ತಿ। **ಯೋ ಇಮೇಸ**ನ್ತಿ ಯೋ ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ। **ಸುಕುಸಲೋ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಕುಸಲೋ ನಿಪುಣೋ ಛೇಕೋ। ಸೋ ಭಗವಾ ಅಹೋ ನೂನ ಕಥೇಯ್ಯ, ಸೋ

ಸುಗತೋ ಅಹೋ ನೂನ ಕಥೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಹಿ ಭಗವತೋ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಸ್ಸ ಅನೇಕಾನಿ ಕಪ್ಪಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಏಕಙ್ಗಣಾನಿ ಪಾಕಟಾನೀತಿ, ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ತಸ್ಸ ವಾಹಂ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭಾತಿ ಯೋ ಹಿ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ, ಸೋ "ಪುಬ್ಬೇ ತ್ವಂ ಖತ್ತಿಯೋ ಅಹೋಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಜಾನನ್ತೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ। ಅಲಾಭೀ ಪನ – "ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸೀಸಕಮ್ಪಮೇತ್ತಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ – "ತಸ್ಸ ವಾಹಂ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಸೋ ವಾ ಮಂ ಅಪರನ್ತನ್ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಲಾಭಿನೋ ಹಿ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣಂ ಇಜ್ಝತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಇತರಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಧಮ್ಮಂ ತೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಯಂ ಕಿರ ಅತೀತೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇಪಿ ನ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಅನಾಗತೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇಪಿ ನ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಸಣ್ಹಸುಖುಮಂ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರಂ ದೇಸೇತುಕಾಮೋ ಏವಮಾಹ। ಕಿಂ ಪನ ತಂ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀತಿ? ಏತಂ ಪಗೇವ ನ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಅನಾಗತೇ ಪನಸ್ಸ ವಾಸನಾಯ ಪಚ್ಚಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ದಿಸ್ವಾ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ।

ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕನ್ತಿ ಅಸುಚಿಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಪಿಸಾಚಂ। ಸೋ ಹಿ ಏಕಂ ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅದಿಸ್ಸಮಾನಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ತತ್ರಿದಂ ವತ್ಥು – ಏಕಾ ಕಿರ ಯಕ್ಖಿನೀ ದ್ವೇ ದಾರಕೇ ಥೂಪಾರಾಮದ್ವಾರೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಆಹಾರಪರಿಯೇಸನತ್ಥಂ ನಗರಂ ಗತಾ। ದಾರಕಾ ಏಕಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಹಂಸು, – "ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಾತಾ ಅನ್ತೋ ನಗರಂ ಪವಿಟ್ಠಾ, ತಸ್ಸಾ ವದೇಯ್ಯಾಥ 'ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಲದ್ಧಕಂ, ಗಹೇತ್ವಾ ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛ, ದಾರಕಾ ತೇ ಜಿಘಚ್ಛಿತಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀ'"ತಿ। ತಮಹಂ ಕಥಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ? ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಣ್ಹಥಾತಿ ಏಕಂ ಮೂಲಖಣ್ಡಂ ಅದಂಸು। ಥೇರಸ್ಸ ಅನೇಕಾನಿ ಯಕ್ಖಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು, ಸೋ ದಾರಕೇಹಿ ದಿನ್ನಸಞ್ಞಾಣೇನ ತಂ ಯಕ್ಖಿನಿಂ ಅದ್ದಸ ವಿರೂಪಂ ಬೀಭಚ್ಛಂ ಕೇವಲಂ ವೀಥಿಯಂ ಗಬ್ಭಮಲಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನಂ। ದಿಸ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಕಥೇಸಿ । ಕಥಂ ಮಂ ತ್ವಂ ಪಸ್ಸಸೀತಿ ವುತ್ತೇ ಮೂಲಖಣ್ಡಂ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಸಾ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿ। ಏವಂ ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕಾ ಏಕಂ ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅದಿಸ್ಸಮಾನಕಾಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇಸ "ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕಮ್ಪಿ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। **ನ ಪಕ್ಖಾಯತೀ**ತಿ ನ ದಿಸ್ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ।

೨೭೨. **ದೀಘಾಪಿ ಖೋ ತೇ ಏಸಾ**ತಿ ಉದಾಯಿ ಏಸಾ ತವ ವಾಚಾ ದೀಘಾಪಿ ಭವೇಯ್ಯ, ಏವಂ ವದನ್ತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಪವತ್ತೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಅತ್ಥಂ ದೀಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಪ್ಪಾಟಿಹೀರಕತ**ನ್ತಿ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಅಮೂಲಕಂ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ತಂ ವಣ್ಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ**ತಿ ವಿಸಭಾಗವಣ್ಣೇ ರತ್ತಕಮ್ಬಲೇ ಠಪಿತೋ। **ಏವಂವಣ್ಣೋ ಅತ್ತಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಇದಂ ಸೋ ಸುಭಕಿಣ್ಹದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಕ್ಖನ್ಧೇ ಸನ್ಧಾಯ – "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮತಕಾಲೇ ಅತ್ತಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹದೇವಲೋಕೇ ಖನ್ಧಾ ವಿಯ ಜೋತೇತೀ"ತಿ ವದತಿ।

೨೭೩. **ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಯಸ್ಮಾ ಮಣಿಸ್ಸ ಬಹಿ ಆಭಾ ನ ನಿಚ್ಛರತಿ, ಖಜ್ಜೋಪನಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲದ್ವಙ್ಗುಲಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ನಿಚ್ಛರತಿ, ಮಹಾಖಜ್ಜೋಪನಕಸ್ಸ ಪನ ಖಳಮಣ್ಡಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಛರತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ।

ವಿದ್ಧೇತಿ ಉಬ್ಬಿದ್ಧೇ, ಮೇಘವಿಗಮೇನ ದೂರೀಭೂತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಗತವಲಾಹಕೇ**ತಿ ಅಪಗತಮೇಘೇ। **ದೇವೇ**ತಿ ಆಕಾಸೇ। **ಓಸಧಿತಾರಕಾ**ತಿ ಸುಕ್ಕತಾರಕಾ। ಸಾ ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಸಾ ಉದಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇನ ಸಞ್ಞಾಣೇನ ಓಸಧಾನಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿಪಿ ಪಿವನ್ತಿಪಿ,

ತಸ್ಮಾ “ಓಸಧಿತಾರಕಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅಭಿದೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯ**ನ್ತಿ ಅಭಿನ್ನೇ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ। ಇಮಿನಾ ಗಗನಮಜ್ಝೇ ಠಿತಚನ್ದಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಭಿದೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅತೋ ಖೋತಿ ಯೇ ಅನುಭೋನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಬಹುತರಾ, ಬಹೂ ಚೇವ ಬಹುತರಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಭಾ ನಾನುಭೋನ್ತೀ**ತಿ ಓಭಾಸಂ ನ ವಳಞ್ಜನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋ ಸರೀರೋಭಾಸೇನೇವ ಆಲೋಕಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೧೭೪. ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಸೋ “ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಲೋಕಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಪುಚ್ಛಾಮೂಳ್ಹೋ ಪನ ಜಾತೋ, ತಸ್ಮಾ ನಂ ಭಗವಾ ತಂ ಪುಚ್ಛಂ ಸರಾಪೇನ್ತೋ **ಕಿಂ ಪನ, ಉದಾಯಿ, ಅತ್ಥಿ ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆಕಾರವತೀ**ತಿ ಕಾರಣವತೀ। **ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಪನ ತಪೋಗುಣ**ನ್ತಿ ಅಚೇಲಕಪಾಳಿಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ, ಸುರಾಪಾನವಿರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೭೫. **ಕತಮಾ ಪನ ಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛತಿ? ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - “ಮಯಂ ಸತ್ತಾನಂ ಏಕನ್ತಸುಖಂ ವದಾಮ, ಪಟಿಪದಂ ಪನ ಕಾಲೇನ ಸುಖಂ ಕಾಲೇನ ದುಕ್ಖಂ ವದಾಮ। ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪದಾಯಪಿ ಏಕನ್ತಸುಖಾಯ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಾ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ, ಸತ್ಥು ಕಥಾವ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ”ತಿ। ಇದಾನಿ ಸತ್ಥಾರಂಯೇವ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ತಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಏತ್ಥ ಮಯಂ ಅನಸ್ಸಾಮಾತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಕಾರಣೇ ಮಯಂ ಅನಸ್ಸಾಮ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಏವಮಾಹಂಸು? ತೇ ಕಿರ ಪುಬ್ಬೇ ಪಞ್ಚಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತಿಯಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನಾ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೀತಿ ಜಾನನ್ತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಪನ ಕಾಲೇ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಿಂಸು, ತತಿಯಜ್ಝಾನಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಪಞ್ಚ ಪುಬ್ಬಭಾಗಧಮ್ಮೇ ಪನ “ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತತಿಯಜ್ಝಾನಂ “ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ”ತಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹಂಸು। **ಉತ್ತರಿತರ**ನ್ತಿ ಇತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಉತ್ತರಿತರಂ ಪಟಿಪದಂ ವಾ ತತಿಯಜ್ಝಾನತೋ ಉತ್ತರಿತರಂ ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಲೋಕಂ ವಾ ನ ಜಾನಾಮಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಪ್ಪಸದ್ದೇ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಮಹಾಸದ್ದಂ ಕಾತುಂ ಆರದ್ಧೇ ನಿಸ್ಸದ್ದೇ ಕತ್ವಾ।

೧೭೬. **ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತೂ**ತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವೇ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಪಟಿಲಾಭಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಚ। ತತ್ಥ ತತಿಯಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಪರಿಹೀನಜ್ಝಾನೋ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಲೋಕೇ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಸಮಾನಾಯುವಣ್ಣೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ಅಯಂ ಪಟಿಲಾಭಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ನಾಮ। ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನೇನ ಸುಭಕಿಣ್ಹಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಹಿ ದೇವೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಸಾಕಚ್ಛಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ನಾಮ। ತಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ತತಿಯಜ್ಝಾನಂ ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ನಾಮ। ತಞ್ಹಿ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ನೇವ ಸಕ್ಕಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತುಂ, ನ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ। ಇತಿ ದುವಿಧಮ್ಪೇತಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯ - “ಏತಸ್ಸ ನೂನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತೂ”ತಿ ಆಹ।

೧೭೭. **ಉದಞ್ಚನಿಕೋ**ತಿ ಉದಕವಾರಕೋ। **ಅನ್ತರಾಯಮಕಾಸೀ**ತಿ ಯಥಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ನ ಲಭತಿ, ಏವಂ ಉಪದ್ದುತಮಕಾಸಿ ಯಥಾ ತಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯವಿಪನ್ನಂ। ಅಯಂ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಮಕಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಏಕೋ ಸಹಾಯಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಸನೇ ಅನಭಿರತೋ, “ಆವುಸೋ, ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರೇ ಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಿಹಿಭಾವಾಯ ವಣ್ಣಂ ಅಭಾಸಿ। ಇತರೋ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ದತ್ವಾ ವಿಬ್ಭಮಿ। ತೇನಸ್ಸ ಕಮ್ಮುನಾ ಇದಾನಿ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅನ್ತರಾಯೋ ಜಾತೋ। ಭಗವತಾ ಪನಸ್ಸ ಪುರಿಮಸುತ್ತಂ ಅತಿರೇಕಭಾಣವಾರಮತ್ತಂ, ಇದಂ ಭಾಣವಾರಮತ್ತನ್ತಿ ಏತ್ತಕಾಯ ತನ್ತಿಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಕಥಿತೋ, ಏಕದೇಸನಾಯಪಿ ಮಗ್ಗಫಲಪಟಿವೇಧೋ ನ ಜಾತೋ, ಅನಾಗತೇ ಪನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅನಾಗತೇ ಪಚ್ಚಯಭಾವಞ್ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಭಗವಾ ಧರಮಾನೋ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಪಿ

ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರಿಮ್ಹಿ ಏತದಗ್ಗೇ ನ ಠಪೇಸಿ। ಪಸ್ಸತಿ ಹಿ ಭಗವಾ - “ಅನಾಗತೇ ಅಯಂ ಮಮ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

ಸೋ ಭಗವತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಧಮ್ಮಾಸೋಕರಾಜಕಾಲೇ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೋ **ಅಸ್ಸಗುತ್ತತ್ಥೇರೋ** ನಾಮ ಹುತ್ವಾ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಅಹೋಸಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಮೇತ್ತಾನುಭಾವೇನ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಪಿ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು, ಥೇರೋ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಓವಾದಾಚರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ವತ್ತನಿಸೇನಾಸನೇ ಆವಸಿ, ತಿಂಸಯೋಜನಮತ್ತಾ ಅಟವೀ ಏಕಂ ಪಧಾನಘರಂ ಅಹೋಸಿ। ಥೇರೋ ಆಕಾಸೇ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಮ್ಪಿ ಅಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ವಿಹಾರಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾನಮದಂಸು। ಧಮ್ಮಾಸೋಕರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ಗುಣಂ ಸುತ್ವಾ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಹಿಣಿ। ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದಮ್ಮೀತಿ ಏಕವಾರಮ್ಪಿ ನ ಗತೋತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಚೂಳಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ವೇಖನಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೧೭೮. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ವೇಖನಸಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ವೇಖನಸೋ**ತಿ ಅಯಂ ಕಿರ ಸಕುಲುದಾಯಿಸ್ಸ ಆಚರಿಯೋ, ಸೋ “ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಪರಮವಣ್ಣಪಞ್ಹೇ ಪರಾಜಿತೋ”ತಿ ಸುತ್ವಾ “ಮಯಾ ಸೋ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹಾಪಿತೋ, ತೇನಾಪಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹಿತಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಪರಾಜಿತೋ, ಹನ್ದಾಹಂ ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪರಮವಣ್ಣಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ರಾಜಗಹತೋ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಯೋಜನಂ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪನ ಠಿತಕೋವ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮಸದಿಸಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೮೦. **ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆರಭಿ? ಅಗಾರಿಯೋಪಿ ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಗರುಕೋ ಕಾಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಗರುಕೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಪಬ್ಬಜಿತೋಪಿ ಚ ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಗರುಕೋ ಕಾಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಗರುಕೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಕಾಮಗರುಕೋ ಕಾಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇಮಾಯ ಕಥಾಯ ಕಥಿಯಮಾನಾಯ ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಾಧಿಮುತ್ತತಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸ್ಸತಿ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ದೇಸನಾ ಸಪ್ಪಾಯಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। **ಕಾಮಗ್ಗಸುಖ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ।

೧೮೧. **ಪಾಪಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಅಜಾನನಭಾವಂ ಪಾಪಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ನಾಮಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ನಿರತ್ಥಕವಚನಮತ್ತಮೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। **ತಿಟ್ಠತು ಪುಬ್ಬನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತು ಅಪರನ್ತೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ತುಯ್ಹಂ ಅತೀತಕಥಾಯ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಂ ನತ್ಥಿ, ಅನಾಗತಕಥಾಯ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಂ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ತಿಟ್ಠತೂತಿ ಆಹ। **ಸುತ್ತಬನ್ಧನೇಹೀ**ತಿ ಸುತ್ತಮಯಬನ್ಧನೇಹಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಆರಕ್ಖತ್ಥಾಯ ಹತ್ಥಪಾದೇಸು ಚೇವ ಗೀವಾಯ ಚ ಸುತ್ತಕಾನಿ ಬನ್ಧನ್ತಿ। ತಾನಿ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಪನಸ್ಸ ತಾನಿ ಸಯಂ ವಾ ಪೂತೀನಿ ಹುತ್ವಾ ಮುಞ್ಚನ್ತಿ, ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಹರನ್ತಿ।

ಏವಮೇವ ಖೋತಿ ಇಮಿನಾ ಇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ದಹರಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಸುತ್ತಬನ್ಧನಾನಂ ಅಜಾನನಕಾಲೋ ವಿಯ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪುರಿಮಾಯ ಕೋಟಿಯಾ ಅಜಾನನಂ, ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪುರಿಮಕೋಟಿ ಞಾತುಂ, ಮೋಚನಕಾಲೇ ಜಾನನಸದಿಸಂ ಪನ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಅವಿಜ್ಜಾಬನ್ಧನಸ್ಸ ಪಮೋಕ್ಖೋ ಜಾತೋತಿ ಜಾನನಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ವೇಖನಸಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತತಿಯವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ರಾಜವಗ್ಗೋ

೧. ಘಟಿಕಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೮೨. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಘಟಿಕಾರಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀ**ತಿ ಮಹಾಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮಯಾ ಚರಿಯಂ ಚರಮಾನೇನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿವುತ್ಥಪುಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಅದ್ದಸ - "ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವೇಗಳಿಙ್ಗಂ ನಾಮ ಗಾಮನಿಗಮೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಹಂ ತದಾ **ಜೋತಿಪಾಲೋ** ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯೋ ಘಟಿಕಾರೋ ನಾಮ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಅಹೋಸಿ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಯಾ ಇಧ ಏಕಂ ಸುಕಾರಣಂ ಕತಂ, ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಪಾಕಟಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ, ಹನ್ದ ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಾಕಟಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಠಿತಕೋವ ಸಿತಪಾತುಕಮ್ಮಮಕಾಸಿ, ಅಗ್ಗಗ್ಗದನ್ತೇ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮನ್ದಹಸಿತಂ ಹಸಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಲೋಕಿಯಮನುಸ್ಸಾ ಉರಂ ಪಹರನ್ತಾ - "ಕುಹಂ ಕುಹ"ನ್ತಿ ಹಸನ್ತಿ, ನ ಏವಂ ಬುದ್ಧಾ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಪನ ಹಸಿತಂ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠಾಕಾರಮತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ।

ಹಸಿತಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ತೇರಸಹಿ ಸೋಮನಸ್ಸಸಹಗತಚಿತ್ತೇಹಿ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಲೋಕಿಯಮಹಾಜನೋ ಅಕುಸಲತೋ ಚತೂಹಿ, ಕಾಮಾವಚರಕುಸಲತೋ ಚತೂಹೀತಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಚಿತ್ತೇಹಿ ಹಸತಿ, ಸೇಕ್ಖಾ ಅಕುಸಲತೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪಯುತ್ತಾನಿ ದ್ವೇ ಅಪನೇತ್ವಾ ಛಹಿ ಚಿತ್ತೇಹಿ ಹಸನ್ತಿ, ಖೀಣಾಸವಾ ಚತೂಹಿ ಸಹೇತುಕಕಿರಿಯಚಿತ್ತೇಹಿ ಏಕೇನ ಅಹೇತುಕಕಿರಿಯಚಿತ್ತೇನಾತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಿತ್ತೇಹಿ ಹಸನ್ತಿ। ತೇಸುಪಿ ಬಲವಾರಮ್ಮಣೇ ಆಪಾಥಗತೇ ದ್ವೀಹಿ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತೇಹಿ ಹಸನ್ತಿ, ದುಬ್ಬಲಾರಮ್ಮಣೇ ದುಹೇತುಕಚಿತ್ತದ್ವಯೇನ ಚ ಅಹೇತುಕಚಿತ್ತೇನ ಚಾತಿ ತೀಹಿ ಚಿತ್ತೇಹಿ ಹಸನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಕಿರಿಯಾಹೇತುಕಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಸೋಮನಸ್ಸಸಹಗತಚಿತ್ತಂ ಭಗವತೋ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠಾಕಾರಮತ್ತಂ ಹಸಿತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ।

ತಂ ಪನೇತಂ ಹಸಿತಂ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾಕಟಂ ಅಹೋಸಿ। ಕಥಂ? ತಥಾರೂಪೇ ಹಿ ಕಾಲೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚತೂಹಿ ದಾಠಾಹಿ ಚತುದ್ದೀಪಿಕಮಹಾಮೇಘಮುಖತೋ ಸತೇರತಾವಿಜ್ಜುಲತಾ ವಿಯ ವಿರೋಚಮಾನಾ ಮಹಾತಾಲಕ್ಖನ್ಧಪಮಾಣಾ ರಸ್ಮಿವಟ್ಟಿಯೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಸವರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ದಾಠಗ್ಗೇಸುಯೇವ ಅನ್ತರಧಾಯನ್ತಿ। ತೇನ ಸಞ್ಞಾಣೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಛತೋ ಗಚ್ಛಮಾನೋಪಿ ಸಿತಪಾತುಭಾವಂ ಜಾನಾತಿ।

ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಾತಿ - "ಏತ್ಥ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಓವದಿ, ಚತುಸಚ್ಚಪ್ಪಕಾಸನಂ ಅಕಾಸಿ, ಭಗವತೋಪಿ ಏತ್ಥ ನಿಸೀದಿತುಂ ರುಚಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಮಯಂ ಭೂಮಿಭಾಗೋ ದ್ವೀಹಿ ಬುದ್ಧೇಹಿ ಪರಿಭುತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಹಾಜನೋ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಚರನ್ತೋ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಪರಾಯಣೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏತಂ "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ,"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ।

೨೮೩. **ಮುಣ್ಡಕೇನ ಸಮಣಕೇನಾ**ತಿ ಮುಣ್ಡಂ ಮುಣ್ಡೋತಿ, ಸಮಣಂ ವಾ ಸಮಣೋತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಯಂ ಪನ ಅಪರಿಪಕ್ಕಞಾಣತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಉಗ್ಗಹಿತವೋಹಾರವಸೇನೇವ ಹೀಳೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। **ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿ**ನ್ತಿ ಸಿನಾನತ್ಥಾಯ ಕತಸೋತ್ತಿಂ। ಸೋತ್ತಿ ನಾಮ ಕುರುವಿನ್ದಪಾಸಾಣಚುಣ್ಣಾನಿ ಲಾಖಾಯ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕತಗುಳಿಕಕಲಾಪಕಾ ವುಚ್ಚತಿ, ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ - "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕುರುವಿನ್ದಕಸುತ್ತಿಯಾ ನಹಾಯನ್ತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೪೩) ವುತ್ತಂ। ತಂ ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಸರೀರಂ ಘಂಸನ್ತಿ। **ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ**ತಿ ಯಥಾ ಏತರಹಿಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ "ಚೇತಿಯವನ್ದನಾಯ ಗಚ್ಛಾಮ, ಧಮ್ಮಸ್ಸವನತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ ಉಸ್ಸಾಹಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ, "ನಟಸಮಜ್ಜಾದಿದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ ಪನ ಏಕವಚನೇನೇವ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ, ತಥೇವ ಸಿನ್ಹಾಯಿತುನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಏಕವಚನೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

೧೮೪. **ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇಸೀತಿ** ಏಕಪಸ್ಸೇ ಅರಿಯಪರಿಹಾರೇನ ಪಠಮತರಂ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತೇನ ಇಸ್ಸರಿಯಪರಿಹಾರೇನ ನ್ಹಾಯನ್ತಸ್ಸ ನ್ಹಾನಪರಿಯೋಸಾನಂ ಆಗಮೇತ್ವಾ ತಂ ನಿವತ್ಥನಿವಾಸನಂ ಕೇಸೇ ವೋದಕೇ ಕುರುಮಾನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ। **ಅಯನ್ತಿ** ಆಸನ್ನತ್ತಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ। **ಓವಟ್ಟಿಕಂ ವಿನಿವಟ್ಟೇತ್ವಾತಿ** ನಾಗಬಲೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಅಪೇಹಿ ಸಮ್ಮಾ"ತಿ ಈಸಕಂ ಪರಿವತ್ತಮಾನೋವ ತೇನ ಗಹಿತಗಹಣಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕೇಸೇಸು ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚಾತಿ** ಸೋ ಕಿರ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಪಞ್ಞವಾ, ಸಕಿಂ ದಸ್ಸನಂ ಲಭಮಾನೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೇಪಿ ಪಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಾಯಪಿ ಪಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ಪಸನ್ನೋ ಚ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ಮಿತ್ತಾ ನಾಮ ಏತದತ್ಥಂ ಹೋನ್ತಿ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಮಮ ಸಹಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ನಂ ಕೇಸೇಸು ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ।

ಇತ್ತರಜಚ್ಚೋತಿ ಅಞ್ಞಜಾತಿಕೋ, ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಮಾನಜಾತಿಕೋ, ಲಾಮಕಜಾತಿಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ವತಿದನ್ತಿ** ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗಮನಂ ನ ವತ ಓರಕಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಖುದ್ದಕಂ, ಮಹನ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ನ ಅತ್ತನೋ ಥಾಮೇನ ಗಣ್ಹಿ, ಸತ್ಥು ಥಾಮೇನ ಗಣ್ಹೀತಿ ಗಹಣಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಿಟ್ಠಂ ಅಗಮಾಸಿ। **ಯಾವತಾದೋಹಿಪೀತಿ** ಏತ್ಥ ದೋಕಾರಹಿಕಾರಪಿಕಾರಾ ನಿಪಾತಾ, ಯಾವತುಪರಿಮನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ವಾಚಾಯ ಆಲಪನಂ ಓವಟ್ಟಿಕಾಯ ಗಹಣಞ್ಚ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಯಾವ ಕೇಸಗ್ಗಹಣಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ಗಮನತ್ಥಂ ಪಯೋಗೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೧೮೫. **ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯಾತಿ** ಇಧ ಸತಿಪಟಿಲಾಭತ್ಥಾಯ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಭಗವಾ, - "ಜೋತಿಪಾಲ, ತ್ವಂ ನ ಲಾಮಕಟ್ಠಾನಂ ಓತಿಣ್ಣಸತ್ತೋ, ಮಹಾಬೋಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಪನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಓತಿಣ್ಣೋಸಿ, ತಾದಿಸಸ್ಸ ನಾಮ ಪಮಾದವಿಹಾರೋ ನ ಯುತ್ತೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸತಿಪಟಿಲಾಭಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ಪರಸಮುದ್ದವಾಸೀಥೇರಾ ಪನ ವದನ್ತಿ - "ಜೋತಿಪಾಲ, ಯಥಾ ಅಹಂ ದಸಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವಾರೋ ಲೋಕೇ ವಿಚರಾಮಿ, ಏವಮೇವಂ ತ್ವಮ್ಪಿ ದಸಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸಮಣಗಣಪರಿವಾರೋ ಲೋಕೇ ವಿಚರಿಸ್ಸಸಿ। ಏವರೂಪೇನ ನಾಮ ತಯಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ ನ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಯಥಾಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ, ಏವಂ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ಕಥೇಸೀತಿ।

೧೮೬. **ಅಲತ್ಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ,...ಪೇ॰... ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದನ್ತಿ** ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಿಮಕಾಸಿ? ಯಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಹಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ। ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಇತ್ತರಸತ್ತಾ ವಿಯ ಪತಿತಸಿಙ್ಗಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲೇ ಪನ ಸುಪತಿಟ್ಠಾಯ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತೇರಸ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ಸಮಾದಾಯ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಗತಪಚ್ಚಾಗತವತ್ತಂ ಪೂರಯಮಾನಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಯಾವ ಅನುಲೋಮಞಾಣಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಮಗ್ಗಫಲತ್ಥಂ ವಾಯಾಮಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ। ಜೋತಿಪಾಲೋಪಿ ತಥೇವ ಅಕಾಸಿ।

೧೮೭. **ಅಡ್ಢಮಾಸುಪಸಮ್ಪನ್ನೇತಿ** ಕುಲದಾರಕಞ್ಹಿ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಅಡ್ಢಮಾಸಮ್ಪಿ ಅವಸಿತ್ವಾ ಗತೇ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸೋಕೋ ನ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ, ಸೋಪಿ ಪತ್ತಚೀವರಗ್ಗಹಣಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ದಹರಭಿಕ್ಖುಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಥೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಿನೇಹೋ ನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಅನಭಿರತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏತ್ತಕಂ ಪನ ಕಾಲಂ ನಿವಾಸೇ ಸತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಲಭನ್ತಿ। ತೇನ ತೇಸಂ ಸೋಕೋ ತನುಭಾವಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪತ್ತಚೀವರಗ್ಗಹಣಂ ಜಾನಾತಿ, ಸಾಮಣೇರದಹರಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ಜಾಯತಿ, ಥೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಿನೇಹೋ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಅಭಿರಮತಿ, ನ ಉಕ್ಕಣ್ಠತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ತಕಂ ವಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಪಣ್ಡುಪುಟಕಸ್ಸ ಸಾಲಿನೋತಿ ಪುಟಕೇ ಕತ್ವಾ ಸುಕ್ಖಾಪಿತಸ್ಸ ರತ್ತಸಾಲಿನೋ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಸಾಲಿನೋ ವಪ್ಪಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಯಂ ಪರಿಹಾರೋ - ಕೇದಾರಾ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಬೀಜಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ಸಿಞ್ಚಿಂಸು, ವಪ್ಪಕಾಲೇ ವಿತಾನಂ ವಿಯ ಉಪರಿ ವತ್ಥಕಿಲಞ್ಜಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪರಿಪಕ್ಕಕಾಲೇ ವೀಹಿಸೀಸಾನಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮುಟ್ಠಿಮತ್ತೇ ಪುಟಕೇ ಕತ್ವಾ ಯೋತ್ತಬದ್ಧೇ ವೇಹಾಸಂಯೇವ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಚುಣ್ಣಾನಿ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಕೋಟ್ಠಕೇಸು ಪೂರೇತ್ವಾ ತತಿಯೇ ವಸ್ಸೇ ವಿವರಿಂಸು। ಏವಂ ತಿವಸ್ಸಂ ಪರಿವುತ್ಥಸ್ಸ ಸುಗನ್ಧರತ್ತಸಾಲಿನೋ ಅಪಗತಕಾಳಕೇ ಸುಪರಿಸುದ್ಧೇ ತಣ್ಡುಲೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಜ್ಜಕವಿಕತಿಮ್ಪಿ ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಯಾದಿಯಿಂಸು। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ **ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ...ಪೇ॰... ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸೀತಿ**।

೨೮೮. **ಅಧಿವುಟ್ಠೋ ಮೇತಿ** ಕಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ? ವೇಗಳಿಙ್ಗತೋ ನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಘಟಿಕಾರೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ವಸನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಅಹುದೇವ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಅಹು ದೋಮನಸ್ಸ**ನ್ತಿ ತೇಮಾಸಂ ದಾನಂ ದಾತುಂ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸೋತುಂ, ಇಮಿನಾ ಚ ನಿಯಾಮೇನ ವೀಸತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತುಂ ನಾಲತ್ಥನ್ತಿ ಅಲಾಭಂ ಆರಬ್ಭ ಚಿತ್ತಞ್ಞಥತ್ತಂ ಚಿತ್ತದೋಮನಸ್ಸಂ ಅಹೋಸಿ, ನ ತಥಾಗತಂ ಆರಬ್ಭ। ಕಸ್ಮಾ? ಸೋತಾಪನ್ನತ್ತಾ। ಸೋ ಕಿರ ಪುಬ್ಬೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಚ್ಚನ್ತೇ ಕುಪಿತೇ ವೂಪಸಮನತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಉರಚ್ಛದಂ ನಾಮ ಧೀತರಮಾಹ - "ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇವೇ ಮಾ ಪಮಜ್ಜೀ"ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಂ ರಾಜಧೀತರಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿಸಞ್ಞಿನೋ ಅಹೇಸುಂ। ಕೇ ಇಮೇ ಚಾತಿ ವುತ್ತೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭೂಮಿದೇವಾತಿ। ಭೂಮಿದೇವಾ ನಾಮ ಏವರೂಪಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ನಿಟ್ಠುಭಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ವೀಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಠಿತಾ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಗ್ಗಸಾವಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಸುಣಮಾನಾಯೇವ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಹುತ್ವಾ "ಅಞ್ಞೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾ ವೀಸತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಇಸಿಪತನೇ ವಸತೀ"ತಿ ಚ ಸುತ್ವಾ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ದಾನಂ ಅದಾಸಿ।

ರಾಜಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಆಗತೋ। ಅಥ ನಂ ಪಠಮತರಮೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಧೀತು ಅವಣ್ಣಂ ವತ್ವಾ ಪರಿಭಿನ್ದಿಂಸು। ರಾಜಾ ಪನ ಧೀತು ಜಾತಕಾಲೇಯೇವ ವರಂ ಅದಾಸಿ। ತಸ್ಸಾ "ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವರಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಅಥಸ್ಸಾ ರಾಜಾ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾತೇಸಿ। ಸಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಭೋಜಯಮಾನಾ ರಾಜಾನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಬಹಿಸಾಣಿಯಂ ನಿಸೀದಾಪೇಸಿ। ರಾಜಾ ಸತ್ಥು ಅನುಮೋದನಂ ಸುತ್ವಾವ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಜಾತೋ। ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ನಾಮ ತಥಾಗತಂ ಆರಬ್ಭ ಆಘಾತೋ ನತ್ಥಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ನ ತಥಾಗತಂ ಆರಬ್ಭಾ"ತಿ।

ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ ತಂ ಹರತೂತಿ ಸೋ ಕಿರ ಭಾಜನಾನಿ ಪಚಿತ್ವಾ ಕಯವಿಕ್ಕಯಂ ನ ಕರೋತಿ, ಏವಂ ಪನ ವತ್ವಾ ದಾರುತ್ಥಾಯ ವಾ ಮತ್ತಿಕತ್ಥಾಯ ವಾ ಪಲಾಲತ್ಥಾಯ ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮಹಾಜನಾ "ಘಟಿಕಾರೇನ ಭಾಜನಾನಿ ಪಕ್ಕಾನೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧತಣ್ಡುಲಲೋಣದಧಿತೇಲಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸಚೇ ಭಾಜನಂ ಮಹಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ಮೂಲಂ ಅಪ್ಪಂ, ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ದತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮಾತಿ ತಂ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾಣಿಜೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಟಿಜಗ್ಗತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಉಪಟ್ಠಹತಿ, ಬಹು ನೋ ಅಕುಸಲಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಪುನ ಗನ್ತ್ವಾ ಮೂಲಂ ಆಹರನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಭಾಜನಂ ಅಪ್ಪಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ಆಭತಂ ಮೂಲಂ ಬಹು, ಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾಣಿಜೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುಞ್ಞಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಥಾಭತಂ ಘರಸಾಮಿಕಾ ವಿಯ ಸಾಧುಕಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂಗುಣೋ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ನ ಪಬ್ಬಜತೀತಿ। ರಞ್ಞೋ ವಚನಪಥಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಅನ್ಧೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪೋಸೇತೀತಿ ಆಹ।

೨೮೯. **ಕೋ ನು ಖೋತಿ** ಕುಹಿಂ ನು ಖೋ। **ಕುಮ್ಭಿಯಾತಿ** ಉಕ್ಖಲಿತೋ। **ಪರಿಯೋಗಾತಿ** ಸೂಪಭಾಜನತೋ। **ಪರಿಭುಞ್ಜಾತಿ** ಭುಞ್ಜ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತೇ ಏವಂ ವದನ್ತಿ? ಘಟಿಕಾರೋ ಕಿರ ಭತ್ತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಸೂಪಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ವಡ್ಢಮಾನಕಂ ಭತ್ತಸೂಪಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಆಧಾರಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ। **ಅಭಿವಿಸ್ಸತ್ಥೋತಿ**

ಅತಿವಿಸ್ಸತ್ಥೋ। **ಪೀತಿಸುಖಂ ನ ವಿಜಹತೀ**ತಿ ನ ನಿರನ್ತರಂ ವಿಜಹತಿ, ಅಥ ಖೋ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ವಾ ದಿವಸಭಾಗೇ ವಾ ಗಾಮೇ ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ - "ಸದೇವಕೇ ನಾಮ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಹತ್ಥೇನ ಆಮಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ"ತಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಾ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಂ ವುತ್ತಂ।

೨೯೦. **ಕಳೋಪಿಯಾ**ತಿ ಪಚ್ಛಿತೋ। ಕಿಂ ಪನ ಭಗವಾ ಏವಮಕಾಸೀತಿ। ಪಚ್ಚಯೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪತ್ತೇ ಭತ್ತಸದಿಸೋ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಕಾಸಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಪಿ ಚ ಸಾವಕಾನಂಯೇವ ಹೋತಿ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೇಲಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಯಥಾ ಹಿ ರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪುಪ್ಫಫಲಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ತಾನಿ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ರಾಜಾ ಯಥಾರುಚಿಯಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಏವಂಸಮ್ಪದಮೇತಂ। ಪರಸಮುದ್ದವಾಸೀಥೇರಾ ಪನ "ದೇವತಾ ಕಿರ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅದಂಸೂ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

೨೯೦. **ಹರಥ, ಭನ್ತೇ, ಹರಥ ಭದ್ರಮುಖಾ**ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತೋ "ಕುಹಿಂ ಗತೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ - "ದಸಬಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ಕುಹಿಂ ನು ಖೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸತ್ಥು ವಸನಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಓವಸ್ಸಕಭಾವಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಪುತ್ತೇ ಅಪರಾಧಸಞ್ಞಿನೋ ಗಹಣೇ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ ಏವಮಾಹಂಸು।

ತೇಮಾಸಂ ಆಕಾಸಚ್ಛದನಂ ಅಟ್ಠಾಸೀತಿ ಭಗವಾ ಕಿರ ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಿಕಾನಂ ಮಾಸಾನಂ ಏಕಂ ಮಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಿಣಂ ಆಹರಾಪೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಪದತ್ಥೋ - ಆಕಾಸಂ ಛದನಮಸ್ಸಾತಿ **ಆಕಾಸಚ್ಛದನಂ। ನ ದೇವೋತಿವಸ್ಸೀ**ತಿ ಕೇವಲಂ ನಾತಿವಸ್ಸಿ, ಯಥಾ ಪನೇತ್ಥ ಪಕತಿಯಾ ಚ ನಿಬ್ಬಕೋಸಸ್ಸ ಉದಕಪಾತಟ್ಠಾನಬ್ಭನ್ತರೇ ಏಕಮ್ಪಿ ಉದಕಬಿನ್ದು ನಾತಿವಸ್ಸಿ, ಏವಂ ಘನಛದನಗೇಹಬ್ಭನ್ತರೇ ವಿಯ ನ ವಾತಾತಪಾಪಿ ಆಬಾಧಂ ಅಕಂಸು, ಪಕತಿಯಾ ಉತುಫರಣಮೇವ ಅಹೋಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮೇ ಛಡ್ಡಿತೇಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಅನೋವಸ್ಸಕಮೇವ ಅಹೋಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ತತ್ಥ ಸಾಟಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಯಾವ ಕಪ್ಪುಟ್ಠಾನಾ ತಂ ಠಾನಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಪನ ನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ, ತೇಸಂಯೇವ ಪನ ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ। ತೇಸಞ್ಹಿ - "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕತ್ಥ ನ ಲಭೇಯ್ಯ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಾಮ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅನ್ಧಕಾನಂ ನಿವೇಸನಂ ಉತ್ತಿಣಂ ಕಾರೇಸೀ"ತಿ ನ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಉದಪಾದಿ - "ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಿವೇಸನಾ ತಿಣಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಛಾದಾಪೇಸೀ"ತಿ ಪನ ತೇಸಂ ಅನಪ್ಪಕಂ ಬಲವಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉದಪಾದಿ। ಇತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಇದಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಜಾತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೨೯೨. **ತಣ್ಡುಲವಾಹಸತಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವೇ ಸಕಟಾನಿ ಏಕೋ ವಾಹೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ತದುಪಿಯಞ್ಚ ಸೂಪೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಸೂಪತ್ಥಾಯ ತದನುರೂಪಂ ತೇಲಫಾಣಿತಾದಿಂ। ವೀಸತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ತೇಮಾಸತ್ಥಾಯ ಭತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಕಿರ ಸಞ್ಞಾಯ ರಾಜಾ ಏತ್ತಕಂ ಪೇಸೇಸಿ। **ಅಲಂ ಮೇ ರಞ್ಞೋವ ಹೋತೂ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ? ಅಧಿಗತಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ನಾಹಂ ರಞ್ಞಾ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಪೇಸೇಸೀ"ತಿ। ತತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸತ್ಥಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗತೋ, ಅದ್ಧಾ ಸೋ ರಞ್ಞೋ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಯಾಚಿಯಮಾನೋ ಮಯ್ಹಂ ಪಟಿಞ್ಞಾತಭಾವಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಮಮ ಗುಣಕಥಂ ಕಥೇಸಿ, ಗುಣಕಥಾಯ ಲದ್ಧಲಾಭೋ ಪನ ನಟೇನ ನಚ್ಚಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ವಿಯ ಗಾಯಕೇನ ಗಾಯಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ವಿಯ ಚ ಹೋತಿ। ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ, ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮಾತಾಪಿತೂನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಪಿ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತು"ನ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಘಟಿಕಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ರಟ್ಠಪಾಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೨೯೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ರಟ್ಠಪಾಲಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕನ್ತಿ** ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಕೋಟ್ಠಾಗಾರಂ। ಸೋ ಕಿರ ಜನಪದೋ ನಿಚ್ಚಸಸ್ಸೋ ಸದಾ ಬೀಜಭಣ್ಡಂ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಖಲಭಣ್ಡಂ ಪವಿಸತಿ। ತೇನ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮೇ ಕೋಟ್ಠಾ ನಿಚ್ಚಪೂರಾವ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ।

೨೯೪. ರಟ್ಠಪಾಲೋತಿ ಕಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ? ಭಿನ್ನಂ ರಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಪಾಲೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋತಿ ರಟ್ಠಪಾಲೋ। ಕದಾ ಪನಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ। ಪದುಮುತ್ತರಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ। ಇತೋ ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾಯುಕೇಸು ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಲೋಕಹಿತಾಯ ಚಾರಿಕಂ ಚರಿ, ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ –

> “ನಗರಂ ಹಂಸವತೀ ನಾಮ, ಆನನ್ದೋ ನಾಮ ಖತ್ತಿಯೋ।
> ಸುಜಾತಾ ನಾಮ ಜನಿಕಾ, ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ”ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೧೨.೧೯)।

ಪದುಮುತ್ತರೇ ಪನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಏವ ಹಂಸವತಿಯಾ ದ್ವೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಾ ಸದ್ಧಾ ಪಸನ್ನಾ ಕಪಣದ್ಧಿಕಯಾಚಕಾದೀನಂ ದಾನಂ ಪಟ್ಠಪಯಿಂಸು। ತದಾ ಪಬ್ಬತವಾಸಿನೋ ಪಞ್ಚಸತಾ ತಾಪಸಾ ಹಂಸವತಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ। ತೇ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ತಾಪಸಗಣಂ ಮಜ್ಝೇ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ತಾಪಸಾ ಕಿಞ್ಚಿಕಾಲಂ ವಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಪಾದಮೇವ ಗತಾ। ದ್ವೇ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಾ ಓಹೀಯಿಂಸು। ತದಾ ತೇಸಂ ತೇ ಯಾವಜೀವಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಅಕಂಸು। ತಾಪಸೇಸು ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೇಸು ಏಕೋ ಸಕ್ಕಭವನಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸಿ, ಏಕೋ ಭೂಮಿನ್ಧರನಾಗರಾಜಭವನಸ್ಸ।

ಕುಟುಮ್ಬಿಕೇಸು ಏಕೋ ಸಕ್ಕಭವನಂ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಏಕೋ ನಾಗಭವನೇ ಪಾಲಿತನಾಗರಾಜಾ ನಾಮ। ತಂ ಸಕ್ಕೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಂ ದಿಸ್ವಾ ನಾಗಯೋನಿಯಂ ಅಭಿರಮಸೀತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ನಾಭಿರಮಾಮೀತಿ ಆಹ। ತೇನ ಹಿ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪತ್ಥನಂ ಕರೋಹಿ, ಉಭೋ ಸುಖಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ನಾಗರಾಜಾ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದದಮಾನೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪುತ್ತಂ ಉಪರೇವತಂ ನಾಮ ಸಾಮಣೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಿಬ್ಬವತ್ಥಾನಿ ದತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ। ಭಗವಾ ಅನಾಗತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ – “ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಾಮ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ರಾಹುಲಕುಮಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ದಿಸ್ವಾ “ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ತೇ ಪತ್ಥನಾ”ತಿ ಕಥೇಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ತಮತ್ಥಂ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತಥೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಭಿನ್ನಂ ರಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಪಾಲೇತುಂ ಸಮತ್ಥಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ – “ಅಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ತುಮ್ಹಾದಿಸೇ ಬುದ್ಧೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಭಿನ್ನಂ ರಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಪಾಲೇತುಂ ಸಮತ್ಥಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅಯಂ ಕುಲಪುತ್ತೋ ವಿಯ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ನಾಮ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಮಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಸಮಿಜ್ಝನಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ –

> “ಸರಾಜಿಕಂ ಚಾತುವಣ್ಣಂ, ಪೋಸೇತುಂ ಯಂ ಪಹೋಸ್ಸತಿ।
> ರಟ್ಠಪಾಲಕುಲಂ ನಾಮ, ತತ್ಥ ಜಾಯಿಸ್ಸತೇ ಅಯ”ನ್ತಿ॥ –

ಏವಂ ಪದುಮುತ್ತರಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ತಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏತದಹೋಸೀತಿ ಕಿಂ ಅಹೋಸಿ? **ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ**ತಿಆದಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪಕಥಾ – ಅಹಂ ಖೋ ಯೇನ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ತೇನ ತೇನ ಮೇ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – “ಯದೇತಂ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಅಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ಚರಿಮಕಚಿತ್ತಂ ಪಾಪೇತಬ್ಬತಾಯ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಚರಿತಬ್ಬಂ,

ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಚ ಕಿಲೇಸಮಲೇನ ಅಮಲೀನಂ ಕತ್ವಾ ಚರಿಮಕಚಿತ್ತಂ ಪಾಪೇತಬ್ಬತಾಯ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ, ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ವಿಲಿಖಿತಸಙ್ಖಸದಿಸಂ ಧೋತಸಙ್ಖಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ಕತ್ವಾ ಚರಿತಬ್ಬಂ, ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೇನ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ...ಪೇ॰... ಚರಿತುಂ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಞ್ಚ ಮಸ್ಸುಞ್ಚ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯರಸಪೀತತಾಯ ಕಾಸಾಯಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಾನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಅನುಟ್ಠಿತೇಸು ತೇಸು ನ ಭಗವನ್ತಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತತ್ಥಸ್ಸ ಬಹೂ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಸನ್ತಿ, ತೇ - "ತ್ವಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ, ನ ಲಬ್ಭಾ ತಯಾ ಪಬ್ಬಜಿತು"ನ್ತಿ ಬಾಹಾಯಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ, ತತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಸಹೇವ ಪರಿಸಾಯ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಕೇನಚಿ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಲೇಸೇನ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇಸು...ಪೇ॰... ಪಬ್ಬಾಜೇತು ಮಂ ಭಗವಾ"ತಿ। ಭಗವಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತತೋ ಪಭುತಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅನನುಞ್ಞಾತಂ ಪುತ್ತಂ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಂ ಪುಚ್ಛಿ **ಅನುಞ್ಞಾತೋಸಿ ಪನ ತ್ವಂ, ರಟ್ಠಪಾಲ, ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ...ಪೇ॰... ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ**ತಿ।

೨೯೫. **ಅಮ್ಮತಾತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಅಮ್ಮಾ**ತಿ ಮಾತರಂ ಆಲಪತಿ, **ತಾತಾ**ತಿ ಪಿತರಂ। **ಏಕಪುತ್ತಕೋ**ತಿ ಏಕೋವ ಪುತ್ತಕೋ, ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಜೇಟ್ಠೋ ವಾ ಕನಿಟ್ಠೋ ವಾ ನತ್ಥಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಏಕಪುತ್ತೋತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಅನುಕಮ್ಪಾವಸೇನ ಏಕಪುತ್ತಕೋತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಿಯೋ**ತಿ ಪೀತಿಜನಕೋ। **ಮನಾಪೋ**ತಿ ಮನವಡ್ಢನಕೋ। **ಸುಖೇಧಿತೋ**ತಿ ಸುಖೇನ ಏಧಿತೋ, ಸುಖಸಂವಡ್ಢಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಖಪರಿಭತೋ**ತಿ ಸುಖೇನ ಪರಿಭತೋ, ಜಾತಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಧಾತೀಹಿ ಅಙ್ಕತೋ ಅಙ್ಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಧಾರಿಯಮಾನೋ ಅಸ್ಸಕರಥಕಾದೀಹಿ ಬಾಲಕೀಳನಕೇಹಿ ಕೀಳಯಮಾನೋ ಸಾದುರಸಭೋಜನಂ ಭೋಜಯಮಾನೋ ಸುಖೇನ ಪರಿಹಟೋ। **ನ ತ್ವಂ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸೀ**ತಿ ತ್ವಂ , ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಲಭಾಗಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನ ಜಾನಾಸಿ ನ ಸರಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ**ತಿ ಸಚೇಪಿ ತವ ಅಮ್ಹೇಸು ಜೀವಮಾನೇಸು ಮರಣಂ ಭವೇಯ್ಯ, ತೇನ ತೇ ಮರಣೇನಪಿ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ಅನಿಚ್ಛಕಾ ನ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ತಯಾ ವಿಯೋಗಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕಿಂ ಪನ ಕಿಂ ನಾಮ ತಂ ಕಾರಣಂ, ಯೇನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮ। ಅಥ ವಾ **ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತ**ನ್ತಿ ಕೇನ ಪನ ಕಾರಣೇನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೨೯೬. **ತತ್ಥೇವಾ**ತಿ ಯತ್ಥ ನಂ ಠಿತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ನಾನುಜಾನಿಂಸು, ತತ್ಥೇವ ಠಾನೇ। **ಅನನ್ತರಹಿತಾಯಾ**ತಿ ಕೇನಚಿ ಅತ್ಥರಣೇನ ಅನತ್ಥತಾಯ। **ಪರಿಚಾರೇಹೀ**ತಿ ಗನ್ಧಬ್ಬನಟನಾಟಕಾದೀನಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯಥಾಸುಖಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಚಾರೇಹಿ ಸಞ್ಚಾರೇಹಿ, ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಉಪನೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ **ಪರಿಚಾರೇಹೀ**ತಿ ಗನ್ಧಬ್ಬನಟನಾಟಕಾದೀನಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಲಳ ಉಪಲಳ ರಮ, ಕೀಳಸ್ಸೂತಿಪಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭೋಗೇ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ। **ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ**ತಿ ಬುದ್ಧಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸಙ್ಘಞ್ಚ ಆರಬ್ಭ ದಾನಪ್ಪದಾನಾದೀನಿ ಸುಗತಿಮಗ್ಗಸಂಸೋಧಕಾನಿ ಕುಸಲಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ। **ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಕಥಾನುಪ್ಪಬನ್ಧವಿಚ್ಛೇದನತ್ಥಂ ನಿರಾಲಾಪಸಲ್ಲಾಪೋ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವತ್ವಾ ಪಟಿವಚನಮ್ಪಿ ಅಲಭಮಾನಾ ಸಹಾಯಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಏಸ ವೋ ಸಹಾಯಕೋ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ, ನಿವಾರೇಥ ನ"ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ತೇಪಿ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅವೋಚುಂ, ತೇಸಮ್ಪಿ ತುಣ್ಹೀ

ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ…ಪೇ॰… ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸೀತಿ**। ಅಥಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾನಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವತ್ವಾ ಏತದಹೋಸಿ - "ಸಚೇ ಅಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲಭಮಾನೋ ಮರಿಸ್ಸತಿ, ನ ಕೋಚಿ ಗುಣೋ ಲಬ್ಭತಿ। ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಪನ ನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋಪಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪಿ ಚ ನಾಮೇಸಾ ಭಾರಿಯಾ, ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತಬ್ಬಂ, ಏಕಸೇಯ್ಯಂ ಏಕಭತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅತಿದುಕ್ಕರಂ, ಅಯಞ್ಚ ಸುಖುಮಾಲೋ ನಾಗರಿಕಜಾತಿಯೋ, ಸೋ ತಂ ಚರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪುನ ಇಧೇವ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಹನ್ದಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ತಥಾ ಅಕಂಸು। ಮಾತಾಪಿತರೋಪಿ ನಂ "ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಚ ಪನ ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉದ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ"ತಿ ಇಮಂ ಕತಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಜಾನಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ಯೇನ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ…ಪೇ॰… ಅನುಞ್ಞಾತೋಸಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ…ಪೇ॰… ಉದ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ತತ್ಥ **ಉದ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾತಿ** ಉದ್ಧಂ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ, ಯಥಾ ತಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ।

೨೯೯. **ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ಸಪ್ಪಾಯಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಉಚ್ಛಾದನಾದೀಹಿ ಚ ಕಾಯಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಕಾಯಬಲಂ ಜನೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸುಮುಖಂ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಪಬ್ಬಾಜೇತು ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾತಿ। ಭಗವಾ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹಿ ಚೇವ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಹಿ ಚಾ"ತಿ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಜಿನದತ್ತಿಯಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಲದ್ಧಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ ಚೇವ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸಿ ಚ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಲತ್ಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ।

ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋತಿ ದ್ವಾದಸ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಏವಂ ವಿಹರನ್ತೋ। ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲೋ ಹಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ತಸ್ಮಾ ಪುಞ್ಞವಾ ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪನ್ನೋಪಿ ಸಮಾನೋ "ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜೇವ ಅರಹತ್ತ"ನ್ತಿ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ದ್ವಾದಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ।

ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಮಾನಾ - "ತಯಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಂ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಅನುಜಾನಿಂಸು, ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾ ಖೋ ಪನ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಅಹಞ್ಚ ಯೇನಜ್ಝಾಸಯೇನ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಸೋ ಮೇ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ, ಇದಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತುಕಾಮೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಮನಸಾಕಾಸೀತಿ** "ಕಿಂ ನು ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೇ ಗತೇ ಕೋಚಿ ಉಪದ್ದವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮನಸಿ ಅಕಾಸಿ। ತತೋ "ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ತಂ ಮದ್ದಿತು"ನ್ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **ಯಥಾ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾಸಿ…ಪೇ॰… ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀತಿ**।

ಮಿಗಚೀರೇತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಉಯ್ಯಾನೇ। ತಞ್ಹಿ ರಞ್ಞಾ - "ಅಕಾಲೇ ಸಮ್ಪತ್ತಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ದಿನ್ನಮೇವ ಇದಂ, ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೂ"ತಿ ಏವಮನುಞ್ಞಾತಮೇವ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ - "ಮಮ ಆಗತಭಾವಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇ ಮೇ ಪಾದಧೋವನಉಣ್ಹೋದಕಪಾದಮಕ್ಖನತೇಲಾದೀನಿ ಪೇಸಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಮೇವ ಪಾವಿಸಿ। **ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸೀತಿ** ದುತಿಯದಿವಸೇ ಪಾವಿಸಿ।

ಮಜ್ಝಿಮಾಯಾತಿ ಸತ್ತದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಸ್ಸ ಘರಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮೇ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ। **ಉಲ್ಲಿಖಾಪೇತೀತಿ** ಕಪ್ಪಕೇನ ಕೇಸೇ ಪಹರಾಪೇತಿ। **ಏತದವೋಚಾತಿ** - "ಇಮೇ ಸಮಣಕಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಿಯಪುತ್ತಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಚೋರಾನಂ ಹತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಿಯ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ನ ದಸ್ಸಾಪೇನ್ತಿ, ಏವಂ ಫರುಸಕಾರಕಾ ಏತೇ ಪುನ ಇಮಂ ಠಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಏತ್ತೋವ ನಿಕಡ್ಢಿತಬ್ಬಾ ಏತೇ"ತಿ

ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏತಂ “ಇಮೇಹಿ ಮುಣ್ಡಕೇಹೀ”ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। **ಞಾತಿದಾಸೀತಿ** ಞಾತಕಾನಂ ದಾಸೀ। **ಆಭಿದೋಸಿಕನ್ತಿ** ಪಾರಿವಾಸಿಕಂ ಏಕರತ್ತಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪೂತಿಭೂತಂ। ತತ್ಥಾಯಂ ಪದತ್ಥೋ - ಪೂತಿಭಾವದೋಸೇನ ಅಭಿಭೂತೋತಿ ಅಭಿದೋಸೋ, ಅಭಿದೋಸೋವ ಆಭಿದೋಸಿಕೋ। ಏಕರತ್ತಾತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸೇವ ನಾಮಸಞ್ಞಾ ಏಸಾ ಯದಿದಂ ಆಭಿದೋಸಿಕೋತಿ, ತಂ **ಆಭಿದೋಸಿಕಂ।** **ಕುಮ್ಮಾಸನ್ತಿ** ಯವಕುಮ್ಮಾಸಂ। **ಛಡ್ಡೇತುಕಾಮಾ ಹೋತೀತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಅನ್ತಮಸೋ ದಾಸಕಮ್ಮಕಾರಾನಂ ಗೋರೂಪಾನಮ್ಪಿ ಅಪರಿಭೋಗಾರಹೋ, ತಸ್ಮಾ ನಂ ಕಚವರಂ ವಿಯ ಬಹಿ ಛಡ್ಡೇತುಕಾಮಾ ಹೋತಿ। **ಸಚೇತನ್ತಿ** ಸಚೇ ಏತಂ। **ಭಗಿನೀತಿ** ಅರಿಯವೋಹಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ಧಾತಿಂ ಞಾತಿದಾಸಿಂ ಆಲಪತಿ। **ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬಸಭಾವಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - “ಭಗಿನಿ ಏತಂ ಸಚೇ ಬಹಿ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪರಿಗ್ಗಹಂ, ಇಧ ಮೇ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರಾಹೀ”ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ಲಬ್ಭತಿ , ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ ವಾ ನ ಹೋತೀತಿ। ನ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪರಿಗ್ಗಹತ್ತಾ। ಯಞ್ಹಿ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪರಿಗ್ಗಹಂ, ಯತ್ಥ ಸಾಮಿಕಾ ಅನಾಲಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ “ದೇಥ ಆಹರಥ ಆಕಿರಥಾ”ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನೇವ ಹಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಗ್ಗಅರಿಯವಂಸಿಕೋ ಸಮಾನೋಪಿ ಏವಮಾಹ।

ಹತ್ಥಾನನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖಾಗಹಣತ್ಥಂ ಪತ್ತಂ ಉಪನಾಮಯತೋ ಮಣಿಬನ್ಧತೋ ಪಭುತಿ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಹತ್ಥಾನಂ। **ಪಾದಾನನ್ತಿ** ನಿವಾಸನನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಾದಾನಂ। **ಸರಸ್ಸಾತಿ** ಸಚೇ ತಂ ಭಗಿನೀತಿ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರಯತೋ ಸರಸ್ಸ ಚ। **ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ** ಹತ್ಥಪಿಟ್ಠಿಆದೀನಿ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ - “ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ವಿಯ ಸುವಣ್ಣಕಚ್ಛಪಪಿಟ್ಠಿಸದಿಸಾ ಇಮಾ ಹತ್ಥಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯೋ, ಹರಿತಾಲವಟ್ಟಿಯೋ ವಿಯ ಸುವಟ್ಟಿತಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ, ಮಧುರೋ ಸರೋ”ತಿ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಪುಬ್ಬಂ ಆಕಾರಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ ಸಞ್ಜಾನಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಹಾಯಸ್ಮತೋ ದ್ವಾದಸವಸ್ಸಾನಿ ಅರಞ್ಞವಾಸಞ್ಚೇವ ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪಭೋಜನಞ್ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾದಿಸೋ ಸರೀರವಣ್ಣೋ ಅಹೋಸಿ, ತೇನ ನಂ ಸಾ ಞಾತಿದಾಸೀ ದಿಸ್ವಾವ ನ ಸಞ್ಜಾನಿ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಪನ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ।

೩೦೦. **ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಏತದವೋಚಾತಿ** ಥೇರಸ್ಸ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಸಣ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಥಞ್ಞಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಸಂವಡ್ಢಿತಧಾತೀಪಿ ಸಮಾನಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಭಾವಪ್ಪತ್ತೇನ ಸಾಮಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ - “ತ್ವಂ ನು ಖೋ, ಮೇ ಭನ್ತೇ, ಪುತ್ತೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ”ತಿಆದಿವಚನಂ ವತ್ತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತೀ ವೇಗೇನ ಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಏತದವೋಚ। **ಯಗ್ಘೇತಿ** ಆರೋಚನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಸಚೇ ಜೇ ಸಚ್ಚನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಜೇತಿ ಆಲಪನೇ ನಿಪಾತೋ। ಏವಞ್ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ದಾಸಿಜನಂ ಆಲಪನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ “ತ್ವಞ್ಹಿ, ಭೋತಿ ದಾಸಿ, ಸಚೇ ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸೀ”ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಕಸ್ಮಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ? ಮಹಾಕುಲೇ ಇತ್ಥಿಯೋ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾ ಗರಹಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ಇದಞ್ಚ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಕಿಚ್ಚಂ, ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ನಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಟ್ಟಮೂಲನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ದೇಸೇ ದಾನಪತೀನಂ ಘರೇಸು ಸಾಲಾ ಹೋನ್ತಿ, ಆಸನಾನಿ ಚೇತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಪಟ್ಠಾಪಿತಂ ಉದಕಕಞ್ಜಿಯಂ। ತತ್ಥ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ । ಸಚೇ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ದಾನಪತೀನಮ್ಪಿ ಸನ್ತಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಈದಿಸಾಯ ಸಾಲಾಯ ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಟ್ಟಮೂಲನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಕಪಣಮನುಸ್ಸಾ ವಿಯ ಅಸಾರುಪ್ಪೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ।

ಅತ್ಥಿ ನಾಮ ತಾತಾತಿ ಏತ್ಥ **ಅತ್ಥೀತಿ** ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ಥೇ, **ನಾಮಾತಿ** ಪುಚ್ಛನತ್ಥೇ ಮಞ್ಞನತ್ಥೇ ವಾ ನಿಪಾತೋ। ಇದಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧನಂ, ನನು ಮಯಂ ನಿದ್ಧನಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಯೇಸಂ ನೋ ತ್ವಂ ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ। ತಥಾ ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜೀವಿತಂ, ನನು ಮಯಂ ಮತಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಯೇಸಂ ನೋ ತ್ವಂ ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ। ತಥಾ ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಞೇ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ತವ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಾಸನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಟಿಲದ್ಧೋ ಸಮಣಗುಣೋ, ಯಂ ತ್ವಂ

ಸುಭೋಜನರಸಸಂವಡ್ಢಿತೋಪಿ ಇಮಂ ಜಿಗುಚ್ಛನೇಯ್ಯಂ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಅಮತಮಿವ ನಿಬ್ಬಿಕಾರೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸೀತಿ। ಸೋ ಪನ ಗಹಪತಿ ದುಕ್ಖಾಭಿತುನ್ನತಾಯ ಏತಮತ್ಥಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತುಮಸಕ್ಕೋನ್ತೋ - "ಅತ್ಥಿ ನಾಮ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಅವಚ। ಅಕ್ಖರಚಿನ್ತಕಾ ಪನೇತ್ಥ ಇದಂ ಲಕ್ಖಣಂ ವದನ್ತಿ - ಅನೋಕಪ್ಪನಾಮರಿಸನತ್ಥವಸೇನೇತಂ ಅತ್ಥಿಸದ್ದೇ ಉಪಪದೇ "ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಅನಾಗತವಚನಂ ಕತಂ। ತಸ್ಸಾಯಮತ್ಥೋ - "ಅತ್ಥಿ ನಾಮ...ಪೇ॰... ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ಇದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಮ್ಪಿ ಅಹಂ ನ ಸದ್ದಹಾಮಿ ನ ಮರಿಸಯಾಮೀ"ತಿ। ಇದಂ ಏತ್ತಕಂ ವಚನಂ ಗಹಪತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಕೋವ ಕಥೇಸಿ। ಥೇರೋಪಿ ಪಿತರಿ ಪತ್ತಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತೇಯೇವ ತಂ ಪೂತಿಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ ಸುನಖವನ್ತಸದಿಸಂ ಪೂತಿಕುಕ್ಕುಟಣ್ಡಮಿವ ಭಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಪೂತಿಕಂ ವಾಯನ್ತಂ। ಪುಥುಜ್ಜನೇನ ಕಿರ ತಥಾರೂಪಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಥೇರೋ ಪನ ಅರಿಯಿದ್ಧಿಯಂ ಠತ್ವಾ ದಿಬ್ಬೋಜಂ ಅಮತರಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ವಿಯ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಧಮಕರಣೇನ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪತ್ತಞ್ಚ ಮುಖಞ್ಚ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಚ ಧೋವಿತ್ವಾ **ಕುತೋ ನೋ ಗಹಪತೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಕುತೋ ನೋ**ತಿ ಕುತೋ ನು। **ನೇವ ದಾನ**ನ್ತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮವಸೇನ ನೇವ ದಾನಂ ಅಲತ್ಥಮ್ಹ। **ನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನ**ನ್ತಿ "ಕಿಂ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿಸಿ ಅಪ್ಪಕಿಲಮಥೇನ ಆಗತೋ, ನ ತಾವ ತಾತ ಗೇಹೇ ಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಾದಿಯತೀ"ತಿ ಏವಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರವಸೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಮ್ಪಿ ನ ಅಲತ್ಥಮ್ಹ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಥೇರೋ ಏವಮಾಹ? ಪಿತು ಅನುಗ್ಗಹೇನ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ಯಥಾ ಏಸ ಮಂ ವದತಿ , ಅಞ್ಞೇಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಏವಂ ವದತಿ ಮಞ್ಞೇ। ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಚ ಪತ್ತನ್ತರೇ ಪದುಮಂ ವಿಯ ಭಸ್ಮಾಛನ್ನೋ ಅಗ್ಗಿ ವಿಯ ಫೇಗ್ಗುಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಚನ್ದನಸಾರೋ ವಿಯ ಸುತ್ತಿಕಾಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಮುತ್ತರತನಂ ವಿಯ ವಲಾಹಕಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಚನ್ದಿಮಾ ವಿಯ ಮಾದಿಸಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಗುಣಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತೋ ನತ್ಥಿ, ತೇಸುಪಿ ನ ಏವರೂಪಂ ವಚನಂ ಪವತ್ತೇಸ್ಸತಿ, ಸಂವರೇ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅನುಗ್ಗಹೇನ ಏವಮಾಹ।

ಏಹಿ ತಾತಾತಿ ತಾತ ತುಯ್ಹಂ ಘರಂ ಮಾ ಹೋತು, ಏಹಿ ಘರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ವದತಿ। **ಅಲ**ನ್ತಿ ಥೇರೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠಏಕಾಸನಿಕತಾಯ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। **ಅಧಿವಾಸೇಸೀ**ತಿ ಥೇರೋ ಪನ ಪಕತಿಯಾ ಉಕ್ಕಟ್ಠಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ ಸ್ವಾತನಾಯಭಿಕ್ಖಂ ನಾಮ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಮಾತು ಅನುಗ್ಗಹೇನ ಪನ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಮಾತು ಕಿರಸ್ಸ ಥೇರಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಮಹಾಸೋಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ರೋದನೇನೇವ ಪಕ್ಕಕ್ಖಿ ವಿಯ ಜಾತಾ, ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ "ಸಚಾಹಂ ತಂ ಅಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಹದಯಮ್ಪಿಸ್ಸಾ ಫಾಲೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅನುಗ್ಗಹೇನ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। **ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಏಕಂ ಹಿರಞ್ಞಸ್ಸ, ಏಕಂ ಸುವಣ್ಣಸ್ಸಾತಿ ದ್ವೇ ಪುಞ್ಜೇ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ। ಕೀವಮಹನ್ತಾ ಪನ ಪುಞ್ಜಾ ಅಹೇಸುನ್ತಿ। ಯಥಾ ಓರತೋ ಠಿತೋ ಪುರಿಸೋ ಪಾರತೋ ಠಿತಂ ಮಜ್ಝಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಪುರಿಸಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಂಮಹನ್ತಾ।

೩೦೧. **ಇದಂ ತೇ ತಾತಾ**ತಿ ಕಹಾಪಣಪುಞ್ಜಞ್ಚ ಸುವಣ್ಣಪುಞ್ಜಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ। **ಮತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ಮಾತಿತೋ ಆಗತಂ, ಇದಂ ತೇ ಮಾತಾಮಹಿಯಾ ಮಾತು ಇಮಂ ಗೇಹಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಂ ಧನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಞ್ಞಂ ಪೇತ್ತಿಕಂ ಅಞ್ಞಂ ಪಿತಾಮಹ**ನ್ತಿ ಯಂ ಪನ ತೇ ಪಿತು ಚ ಪಿತಾಮಹಾನಞ್ಚ ಸನ್ತಕಂ, ತಂ ಅಞ್ಞಂಯೇವ, ನಿಹಿತಞ್ಚ ಪಯುತ್ತಞ್ಚ ಅತಿವಿಯ ಬಹು। ಏತ್ಥ ಚ "ಪಿತಾಮಹ"ನ್ತಿ ತದ್ಧಿತಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ಪೇತಾಮಹ"ನ್ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಸಕ್ಕಾ ತತೋನಿದಾನ**ನ್ತಿ ಧನಹೇತು ಧನಪಚ್ಚಯಾ। ತಂ ತಂ ಧನಂ ರಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಚ ರಾಜಾದೀನಂ ವಸೇನ ಧನಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣನ್ತಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಸೋಕಾದಯೋ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೇಟ್ಠಿ ಗಹಪತಿ - "ಅಹಂ ಇಮಂ ಉಪ್ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆನೇಸಿಂ, ಸೋ ದಾನಿ ಮೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಾತುಂ ಆರದ್ಧೋ, ಅಯಂ ನ ಮೇ ವಚನಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಉಟ್ಠಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸ ಓರೋಧಾನಂ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ - "ಅಯಂ ವೋ ಸಾಮಿಕೋ, ಗಚ್ಛಥ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ನಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಾಯಮಥಾ"ತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ಸುವಯೇ ಠಿತಾ ನಾಟಕಿತ್ಥಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಪರಿವಾರಯಿಂಸು , ತಾಸು ದ್ವೇ ಜೇಟ್ಠಕಿತ್ಥಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯ **ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಚ್ಚೇಕಂ ಪಾದೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಪಾದೇ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ।

ಕೀದಿಸಾ ನಾಮ ತಾ ಅಯ್ಯಪುತ್ತ ಅಚ್ಛರಾಯೋತಿ ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹಂಸು? ತದಾ ಕಿರ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರೇಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರೇಪಿ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೇಪಿ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಗುಣಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ "ಕಸ್ಮಾ ಏತೇ ಪಬ್ಬಜನ್ತೀ"ತಿ। ಅಥಞ್ಞೇ ವದನ್ತಿ "ದೇವಚ್ಛರಾದೇವನಾಟಕಾನಂ ಕಾರಣಾ"ತಿ। ಸಾ ಕಥಾ ವಿತ್ಥಾರಿಕಾ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾ ಏವಮಾಹಂಸು। ಅಥ ಥೇರೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ **ನ ಖೋ ಮಯಂ ಭಗಿನೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಸಮುದಾಚರತೀತಿ** ವೋಹರತಿ ವದತಿ। **ತತ್ಥೇವ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಪಪತಿಂಸೂತಿ** ತಂ ಭಗಿನಿವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಂ ಅಜ್ಜ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಜ್ಜ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಬಹಿ ನ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ, ಏತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನೋ ದಾರಕಾ ನ ಲದ್ಧಾ, ಯೇಸಂ ಆನುಭಾವೇನ ಜೀವೇಯ್ಯಾಮ, ಇತೋ ಚಮ್ಹಾ ಪರಿಹೀನಾ ಅಞ್ಞತೋ ಚ। ಅಯಂ ಲೋಕೋ ನಾಮ ಅತ್ತನೋವ ಚಿನ್ತೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾಪಿ "ಇದಾನಿ ಮಯಂ ಅನಾಥಾ ಜಾತಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋವ ಚಿನ್ತಯಮಾನಾ - "ಅನತ್ಥಿಕೋ ದಾನಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅಯಂ, ಸೋ ಅಮ್ಹೇ ಪಜಾಪತಿಯೋ ಸಮಾನಾ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಾ ಸಯಿತದಾರಿಕಾ ವಿಯ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಬಲವಸೋಕಾ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇಸೇ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಪಪತಿಂಸು, ಪತಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಾ ನೋ ವಿಹೇಠೇಥಾತಿ ಮಾ ಅಮ್ಹೇ ಧನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮಾತುಗಾಮೇ ಚ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ವಿಹೇಠಯಿತ್ಥ, ವಿಹೇಸಾ ಹೇಸಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ? ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅನುಗ್ಗಹೇನ। ಸೋ ಕಿರ ಸೇಟ್ಠಿ - "ಪಬ್ಬಜಿತಲಿಙ್ಗಂ ನಾಮ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವೇಸಂ ಹಾರೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ತಯೋ ಜನಾ ಏಕತೋ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಥೇರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖಂ ನ ದೇತಿ। ಥೇರೋ - "ಮಾದಿಸಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಆಹಾರನ್ತರಾಯಂ ಕತ್ವಾ ಏತೇ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಅನುಗ್ಗಹೇನ ಏವಮಾಹ।

೩೦೨. **ಗಾಥಾ ಅಭಾಸೀತಿ** ಗಾಥಾಯೋ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಪಸ್ಸಾತಿ** ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಜನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತವಿಚಿತ್ತಂ। **ಬಿಮ್ಬ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಂ। **ಅರುಕಾಯ**ನ್ತಿ ನವನ್ನಂ ವಣಮುಖಾನಂ ವಸೇನ ವಣಕಾಯಂ। **ಸಮುಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ತೀಣಿ ಅಟ್ಠಿಸತಾನಿ ನವಹಿ ನ್ಹಾರುಸತೇಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನವಹಿ ಮಂಸಪೇಸಿಸತೇಹಿ ಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತತೋ ಉಸ್ಸಿತಂ। **ಆತುರ**ನ್ತಿ ಜರಾತುರತಾಯ ರೋಗಾತುರತಾಯ ಕಿಲೇಸಾತುರತಾಯ ಚ ನಿಚ್ಚಾತುರಂ। **ಬಹುಸಙ್ಕಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಪರೇಸಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪತ್ಥನಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇಹಿ ಬಹುಸಙ್ಕಪ್ಪಂ । ಇತ್ಥೀನಞ್ಹಿ ಕಾಯೇ ಪುರಿಸಾನಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಕಾಯೇ ಇತ್ಥೀನಂ। ಸುಸಾನೇ ಛಡ್ಡಿತಕಳೇವರಭೂತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ಕಾಕಕುಲಲಾದಯೋ ಪತ್ಥಯನ್ತಿಯೇವಾತಿ ಬಹುಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಧುವಂ ಠಿತೀತಿ** ಯಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಮಾಯಾಮರೀಚಿಫೇಣಪಿಣ್ಡ ಉದಕಪುಪ್ಫುಳಾದೀನಂ ವಿಯ ಏಕಂಸೇನೇವ ಠಿತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಭಿಜ್ಜನಧಮ್ಮತಾವ ನಿಯತಾ।

ತಚೇನ ಓನದ್ಧನ್ತಿ ಅಲ್ಲಮನುಸ್ಸಚಮ್ಮೇನ ಓನದ್ಧಂ। **ಸಹ ವತ್ಥೇಭಿ ಸೋಭತೀತಿ** ಗನ್ಧಾದೀಹಿ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇಹಿ ಚ ಚಿತ್ತಕತಮ್ಪಿ ರೂಪಂ ವತ್ಥೇಹಿ ಸಹೇವ ಸೋಭತಿ, ವಿನಾ ವತ್ಥೇಹಿ ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಹೋತಿ ಅನೋಲೋಕನಕ್ಖಮಂ।

ಅಲತ್ತಕಕತಾತಿ ಅಲತ್ತಕೇನ ರಞ್ಜಿತಾ। **ಚುಣ್ಣಕಮಕ್ಖಿತ**ನ್ತಿ ಸಾಸಪಕಕ್ಕೇನ ಮುಖಪೀಳಕಾದೀನಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಲೋಣಮತ್ತಿಕಾಯ ದುಟ್ಠಲೋಹಿತಂ ವಿಲಿಯಾಪೇತ್ವಾ ತಿಲಪಿಟ್ಠೇನ ಲೋಹಿತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ ವಣ್ಣಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಚುಣ್ಣಕಗಣ್ಡಿಕಾಯ ಮುಖಂ ಪಹರನ್ತಿ, ತೇನೇಸ ಅತಿವಿಯ ವಿರೋಚತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ।

ಅಟ್ಠಾಪದಕತಾತಿ ರಸೋದಕೇನ ಮಕ್ಖಿತ್ವಾ ನಲಾಟಪರಿಯನ್ತೇ ಆವತ್ತನಪರಿವತ್ತೇ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠಪದಕರಚನಾಯ ರಚಿತಾ। **ಅಞ್ಜನೀತಿ** ಅಞ್ಜನನಾಳಿಕಾ।

ಓದಹೀತಿ ಠಪೇಸಿ। **ಪಾಸ**ನ್ತಿ ವಾಕರಾಜಾಲಂ। **ನಾಸದಾತಿ** ನ ಘಟ್ಟಯಿ। **ನಿವಾಪ**ನ್ತಿ ನಿವಾಪಸುತ್ತೇ ವುತ್ತನಿವಾಪತಿಣಸದಿಸಭೋಜನಂ। **ಕನ್ದನ್ತೇತಿ** ವಿರವಮಾನೇ ಪರಿದೇವಮಾನೇ। ಇಮಾಯ ಹಿ ಗಾಥಾಯ ಥೇರೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಿಗಲುದ್ದಕೇ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಅವಸೇಸಞಾತಕೇ ಮಿಗಲುದ್ದಕಪರಿಸಂ ವಿಯ, ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ

ವಾಕರಾಜಾಲಂ ವಿಯ, ಅತ್ತನಾ ಭುತ್ತಭೋಜನಂ ನಿವಾಪತಿಣಂ ವಿಯ, ಅತ್ತಾನಂ ಮಹಾಮಿಗಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಯಥಾ ಹಿ ಮಹಾಮಿಗೋ ಯಾವದತ್ಥಂ ನಿವಾಪತಿಣಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಗೀವಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದಿಸಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ನಾಮ ಠಾನಂ ಗತಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಿಗಲುದ್ದಕಾನಂ ಪರಿದೇವನ್ತಾನಂಯೇವ ವಾಕರಂ ಅಘಟ್ಟಯಮಾನೋವ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಘನಚ್ಛಾಯಸ್ಸ ಛತ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ಗುಮ್ಬಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಮನ್ದಮನ್ದೇನ ವಾತೇನ ಬೀಜಯಮಾನೋ ಆಗತಮಗ್ಗಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಮೇವ ಥೇರೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಿಗಚೀರೇ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಸಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಥೇರೋ ಆಕಾಸೇನ ಗತೋತಿ। ಪಿತಾ ಕಿರಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿ ಸತ್ತಸು ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇಸು ಅಗ್ಗಳಂ ದಾಪೇತ್ವಾ ಮಲ್ಲೇ ಆಣಾಪೇಸಿ - "ಸಚೇ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ , ಹತ್ಥಪಾದೇಸು ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ಹರಿತ್ವಾ ಗಿಹಿವೇಸಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಥಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ - "ಏತೇ ಮಾದಿಸಂ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಂ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಪಾದೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಂ ನೇಸಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಅಗಮಾಸಿ। ಪರಸಮುದ್ದವಾಸಿತ್ಥೇರಾನಂ ಪನ - "ಠಿತಕೋವ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ಮಿಗಚೀರೇ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಸೀ"ತಿ ಅಯಂ ವಾಚನಾಮಗ್ಗೋಯೇವ।

೩೦೩. **ಮಿಗವೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಉಯ್ಯಾನಪಾಲಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಸೋಧೇನ್ತೋ**ತಿ ಉಯ್ಯಾನಮಗ್ಗಂ ಸಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಉಯ್ಯಾನೇ ತಚ್ಛಿತಬ್ಬಯುತ್ತಟ್ಠಾನಾನಿ ತಚ್ಛಾಪೇನ್ತೋ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತಬ್ಬಯುತ್ತಾನಿ ಠಾನಾನಿ ಸಮ್ಮಜ್ಜಾಪೇನ್ತೋ ವಾಲುಕಾಓಕಿರಣ-ಪುಪ್ಫವಿಕಿರಣ-ಪುಣ್ಣಘಟಟ್ಠಪನ-ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧರಪನಾದೀನಿ ಚ ಕರೋನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇನ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ ಸದಾ ಇಮಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇಸಿ, ಪಸ್ಸಿತುಕಾಮೋ ಏತಂ, ಆಗತಭಾವಂ ಪನಸ್ಸ ನ ಜಾನಾತಿ, ಮಹಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರೋ, ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಯೇನ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

ಕಿತ್ತಯಮಾನೋ ಅಹೋಸೀತಿ ಸೋ ಕಿರ ರಾಜಾ ಥೇರಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಬಲಮಜ್ಝೇಪಿ ನಾಟಕಮಜ್ಝೇಪಿ - "ದುಕ್ಕರಂ ಕತಂ ಕುಲಪುತ್ತೇನ ತಾವ ಮಹನ್ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪುನನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅನಪಲೋಕೇನ್ತೇನಾ"ತಿ ಗುಣಂ ಕಥೇಸಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಯಂ ಏವಮಾಹ। **ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಥಾತಿ ವತ್ವಾ**ತಿ ಓರೋಧಮಹಾಮತ್ತಬಲಕಾಯಾದೀಸು ಯಸ್ಸ ಯಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ, ತಸ್ಸ ತಂ ದಾಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಸ್ಸಟಾಯ ಉಸ್ಸಟಾಯಾ**ತಿ ಉಸ್ಸಿತಾಯ ಉಸ್ಸಿತಾಯ, ಮಹಾಮತ್ತಮಹಾರಟ್ಠಿಕಾದೀನಂ ವಸೇನ ಉಗ್ಗತುಗ್ಗತಮೇವ ಪರಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಧ ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಹತ್ಥತ್ಥರೇ ನಿಸೀದತೂ**ತಿ ಹತ್ಥತ್ಥರೋ ತನುಕೋ ಬಹಲಪುಪ್ಫಾದಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ಥತೋ ಅಭಿಲಕ್ಖಿತೋ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸೇ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತುಂ ನ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಏವಮಾಹ।

೩೦೪. **ಪಾರಿಜುಞ್ಞಾನೀ**ತಿ ಪಾರಿಜುಞ್ಞಭಾವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಾ। **ಜಿಣ್ಣೋ**ತಿ ಜರಾಜಿಣ್ಣೋ। **ವುಡ್ಢೋ**ತಿ ವಯೋವುಡ್ಢೋ। **ಮಹಲ್ಲಕೋ**ತಿ ಜಾತಿಮಹಲ್ಲಕೋ। **ಅದ್ಧಗತೋ**ತಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ। **ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ**ತಿ ಪಚ್ಛಿಮವಯಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। **ಪಬ್ಬಜತೀ**ತಿ ಧುರವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, - "ಭನ್ತೇ, ಮಯಾ ದಹರಕಾಲೇ ಬಹುಂ ಕುಸಲಂ ಕತಂ, ಇದಾನಿ ಮಹಲ್ಲಕೋಮ್ಹಿ, ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ಚೇಸಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ನಾಮ, ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಹರಿತಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ಮಂ, ಭನ್ತೇ,"ತಿ ಕಾರುಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಯಾಚತಿ, ಥೇರಾ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ದುತಿಯವಾರೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋತಿ ಅರೋಗೋ। **ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ**ತಿ ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ। **ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ**ತಿ ಸಮವಿಪಾಚನಿಯಾ। **ಗಹಣಿಯಾ**ತಿ ಕಮ್ಮಜತೇಜೋಧಾತುಯಾ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಭುತ್ತಭುತ್ತೋ ಆಹಾರೋ ಜೀರತಿ, ಯಸ್ಸ ವಾ ಪನ ಪುಟಭತ್ತಂ ವಿಯ ತಥೇವ ತಿಟ್ಠತಿ,

ಉಭೋಪೇತೇ ನ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಭುತ್ತಕಾಲೇ ಭತ್ತಚ್ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೇವ, ಅಯಂ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಚ್ಚುಣ್ಹಾಯಾ**ತಿ ತೇನೇವ ಕಾರಣೇನ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ। **ಅನುಪುಬ್ಬೇನಾ**ತಿ ರಾಜಾನೋ ವಾ ಹರನ್ತೀತಿಆದಿನಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ। ದುತಿಯವಾರೇ ರಾಜಭಯಚೋರಭಯಛಾತಕಭಯಾದಿನಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ।

೩೦೫. **ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸಾ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಧಮ್ಮನಿದ್ದೇಸಾ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ। **ಉಪನಿಯ್ಯತೀ**ತಿ ಜರಾಮರಣಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಆಯುಕ್ಖಯೇನ ವಾ ತತ್ಥ ನಿಯ್ಯತಿ। **ಅದ್ಧುವೋ**ತಿ ಧುವಟ್ಠಾನವಿರಹಿತೋ। **ಅತಾಣೋ**ತಿ ತಾಯಿತುಂ ಸಮತ್ಥೇನ ವಿರಹಿತೋ। **ಅನಭಿಸ್ಸರೋ**ತಿ ಅಸರಣೋ ಅಭಿಸರಿತ್ವಾ ಅಭಿಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಸೇತುಂ ಸಮತ್ಥೇನ ವಿರಹಿತೋ। **ಅಸ್ಸಕೋ**ತಿ ನಿಸ್ಸಕೋ ಸಕಭಣ್ಡವಿರಹಿತೋ। **ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ**ನ್ತಿ ಸಕಭಣ್ಡನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಲೋಕೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। **ತಣ್ಹಾದಾಸೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾಯ ದಾಸೋ।

೩೦೬. **ಹತ್ಥಿಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಿಸಿಪ್ಪೇ। **ಕತಾವೀ**ತಿ ಕತಕರಣೀಯೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಸಿಕ್ಖೋ ಪಗುಣಸಿಪ್ಪೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಊರುಬಲೀ**ತಿ ಊರುಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಫಲಕಞ್ಚ ಆವುಧಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಸೇನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನ್ನಂ ಭಿನ್ದತೋ ಭಿನ್ನಂ ಸನ್ಧಾರಯತೋ ಪರಹತ್ಥಗತಂ ರಜ್ಜಂ ಆಹರಿತುಂ ಊರುಬಲಂ ಅತ್ಥಿ, ಅಯಂ ಊರುಬಲೀ ನಾಮ। **ಬಾಹುಬಲೀ**ತಿ ಬಾಹುಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ। **ಅಲಮತ್ತೋ**ತಿ ಸಮತ್ಥಅತ್ತಭಾವೋ।

ಪರಿಯೋಧಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪದ್ದವಂ ಓಧಾಯ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಗಹಿತಾ।

ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕುಲೇ ಪಹೂತಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣನ್ತಿ ಇದಂ ಸೋ ರಾಜಾ ಉಪರಿ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಆಹರನ್ತೋ ಆಹ।

ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚಾತಿ ಏತಂ "ಪಸ್ಸಾಮಿ ಲೋಕೇ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸಾನಂ ಅನುಗೀತಿಂ ಅವೋಚ।

೩೦೭. ತತ್ಥ **ಭಿಯ್ಯೋವ ಕಾಮೇ ಅಭಿಪತ್ಥಯನ್ತೀ**ತಿ ಏಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ಪತ್ಥಯನ್ತಿ, ದ್ವೇ ಲಭಿತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋತಿ ಏವಂ ಉತ್ತರುತ್ತರಿ ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮೇ ಪತ್ಥಯನ್ತಿಯೇವ।

ಪಸಯ್ಹಾತಿ ಸಪತ್ತಗಣಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ। **ಸಸಾಗರನ್ತ**ನ್ತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಗರನ್ತೇನ। **ಓರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಓರತೋ ಸಕರಟ್ಠಂ, ತೇನ ಅತಿತ್ತರೂಪೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಹತ್ಥೀ**ತಿ ನ ಹಿ ಅತ್ಥಿ।

ಅಹೋ ವತಾ ನೋತಿ ಅಹೋ ವತ ನು, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಅಮರಾತಿ ಚಾಹೂ**ತಿ ಅಮರಂ ಇತಿ ಚ ಆಹು। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಂ ಮತಂ ಞಾತೀ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಕನ್ದನ್ತಿ, ತಂ - "ಅಹೋ ವತ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಾತಾ ಮತೋ, ಪುತ್ತೋ ಮತೋ"ತಿಆದೀನಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸನ್ತಿ ಮರಣಫಸ್ಸಂ ಫುಸನ್ತಿ। **ತಥೇವ ಫುಟ್ಠೋ**ತಿ ಯಥಾ ಬಾಲೋ, ಧೀರೋಪಿ ತಥೇವ ಮರಣಫಸ್ಸೇನ ಫುಟ್ಠೋ, ಅಫುಟ್ಠೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ। **ಬಾಲೋ ಚ ಬಾಲ್ಯಾ ವಧಿತೋವ ಸೇತೀ**ತಿ ಬಾಲೋ ಬಾಲಭಾವೇನ ಮರಣಫಸ್ಸಂ ಆಗಮ್ಮ ವಧಿತೋವ ಸೇತಿ ಅಭಿಹತೋವ ಸಯತಿ। ಅಕತಂ ವತ ಮೇ ಕಲ್ಯಾಣನ್ತಿಆದಿವಿಪ್ಪಟಿಸಾರವಸೇನ ಚಲತಿ ವೇಧತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದತಿ। **ಧೀರೋ ಚ ನ ವೇಧತೀ**ತಿ ಧೀರೋ ಸುಗತಿನಿಮಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ನ ವೇಧತಿ ನ ಚಲತಿ।

ಯಾಯ ವೋಸಾನಂ ಇಧಾಧಿಗಚ್ಛತೀತಿ ಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚವೋಸಾನಂ ಅರಹತ್ತಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಸಾವ ಧನತೋ ಉತ್ತಮತರಾ। **ಅಬ್ಯೋಸಿತತ್ತಾತಿ** ಅಪರಿಯೋಸಿತತ್ತಾ, ಅರಹತ್ತಪತ್ತಿಯಾ, ಅಭಾವೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭವಾಭವೇಸೂತಿ** ಹೀನಪ್ಪಣೀತೇಸು ಭವೇಸು।

ಉಪೇತಿ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕನ್ತಿ ತೇಸು ಪಾಪಂ ಕರೋನ್ತೇಸು ಯೋ ಕೋಚಿ ಸತ್ತೋ ಪರಮ್ಪರಾಯ ಸಂಸಾರಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಉಪೇತಿ। **ತಸ್ಸಪ್ಪಪಞ್ಞೋತಿ** ತಸ್ಸ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಅಪ್ಪಪಞ್ಞಸ್ಸ ಅಞ್ಞೋ ಅಪ್ಪಪಞ್ಞೋ ಅಭಿಸದ್ದಹನ್ತೋ।

ಸಕಮ್ಮುನಾ ಹಞ್ಞತೀತಿ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಮ್ಮವಸೇನ "ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಲೇತೀ"ತಿಆದೀಹಿ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾಹಿ ಹಞ್ಞತಿ। **ಪೇಚ್ಚ ಪರಮ್ಹಿ ಲೋಕೇತಿ** ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಮ್ಹಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ।

ವಿರೂಪರೂಪೇನಾತಿ ವಿವಿಧರೂಪೇನ, ನಾನಾಸಭಾವೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಮಗುಣೇಸೂತಿ** ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕೇಸು ಸಬ್ಬಕಾಮಗುಣೇಸು ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ। **ದಹರಾತಿ** ಅನ್ತಮಸೋ ಕಲಲಮತ್ತಭಾವಂ ಉಪಾದಾಯ ತರುಣಾ। **ವುಡ್ಢಾತಿ** ವಸ್ಸಸತಾತಿಕ್ಕನ್ತಾ। **ಅಪಣ್ಣಕಂ ಸಾಮಞ್ಞಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋತಿ** ಅವಿರುದ್ಧಂ ಅದ್ವಜ್ಝಗಾಮಿಂ ಏಕನ್ತನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಸಾಮಞ್ಞಮೇವ "ಸೇಯ್ಯೋ, ಉತ್ತರಿತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚಾ"ತಿ ಉಪಧಾರೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋಸ್ಮಿ ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ತ್ವಂ ವದಸಿ - "ಕಿಂ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವಾ"ತಿ, ಇದಂ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸುತ್ವಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತೋಸ್ಮೀತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸೀತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ರಟ್ಠಪಾಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಮಘದೇವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೦೮. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ** ಮಘದೇವಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ಮಘದೇವೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ತಂ ಅಮ್ಬವನಂ ರೋಪೇಸಿ। ತೇಸು ರುಕ್ಖೇಸು ಪಲುಜ್ಜಮಾನೇಸು ಅಪರಭಾಗೇ ಅಞ್ಞೇಪಿ ರಾಜಾನೋ ರೋಪೇಸುಂಯೇವ। ತಂ ಪನ ಪಠಮವೋಹಾರವಸೇನ ಮಘದೇವಮ್ಬವನನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗತಂ। **ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀತಿ** ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ವಿಹಾರಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ರಮಣೀಯಂ ಭೂಮಿಭಾಗಂ ದಿಸ್ವಾ - "ವಸಿತಪುಬ್ಬಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ"ತಿ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ - "ಪುಬ್ಬೇ ಅಹಂ ಮಘದೇವೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಇಮಂ ಅಮ್ಬವನಂ ರೋಪೇಸಿಂ, ಏತ್ಥೇವ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂ। ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಕಾರಣಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಪಾಕಟಂ, ಪಾಕಟಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಗ್ಗಗ್ಗದನ್ತೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಸಿತಂ ಪಾತು ಅಕಾಸಿ।

ಧಮ್ಮೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಧಮ್ಮಿಕೋ**। ಧಮ್ಮೇನ ರಾಜಾ ಜಾತೋತಿ **ಧಮ್ಮರಾಜಾ**। **ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋತಿ** ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ। **ಧಮ್ಮಂ ಚರತೀತಿ** ಸಮಂ ಚರತಿ । ತತ್ರ **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸೂತಿ** ಯೋಪಿ ಸೋ ಪುಬ್ಬರಾಜೂಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ದಿನ್ನಪರಿಹಾರೋ, ತಂ ಅಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಕತಿನಿಯಾಮೇನೇವ ಅದಾಸಿ, ತಥಾ ಗಹಪತಿಕಾನಂ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಪಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಾಟಿಹಾರಿಕಪಕ್ಖೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। ಅಟ್ಠಮೀಉಪೋಸಥಸ್ಸ ಹಿ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಾನುಗ್ಗಮನವಸೇನ ಸತ್ತಮಿಯಞ್ಚ ನವಮಿಯಞ್ಚ, ಚಾತುದ್ದಸಪನ್ನರಸಾನಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಾನುಗ್ಗಮನವಸೇನ ತೇರಸಿಯಞ್ಚ ಪಾಟಿಪದೇ ಚಾತಿ ಇಮೇ ದಿವಸಾ **ಪಾಟಿಹಾರಿಕಪಕ್ಖಾತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇಸುಪಿ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸಿ।

೩೦೯. **ದೇವದೂತಾತಿ** ದೇವೋತಿ ಮಚ್ಚು, ತಸ್ಸ ದೂತಾತಿ ದೇವದೂತಾ। ಸಿರಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಪಲಿತೇಸು ಪಾತುಭೂತೇಸು ಮಚ್ಚುರಾಜಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತೋ ವಿಯ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಲಿತಾನಿ ಮಚ್ಚುದೇವಸ್ಸ ದೂತಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ದೇವಾ ವಿಯ ದೂತಾತಿಪಿ

ದೇವದೂತಾ। ಯಥಾ ಹಿ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಾಯ ದೇವತಾಯ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ "ಅಸುಕದಿವಸೇ ಮರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ತಥೇವ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತೇಸು ಪಾತುಭೂತೇಸು ದೇವತಾಬ್ಯಾಕರಣಸದಿಸಮೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಲಿತಾನಿ ದೇವಸದಿಸಾ ದೂತಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ವಿಸುದ್ಧಿದೇವಾನಂ ದೂತಾತಿಪಿ **ದೇವದೂತಾ**। ಸಬ್ಬಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಹಿ ಜಿಣ್ಣಬ್ಯಾಧಿತಮತಪಬ್ಬಜಿತೇ ದಿಸ್ವಾವ ಸಂವೇಗಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ। ಯಥಾಹ -

"ಜಿಣ್ಣಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ದುಖಿತಞ್ಚ ಬ್ಯಾಧಿತಂ,
ಮತಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ಗತಮಾಯುಸಙ್ಖಯಂ।
ಕಾಸಾಯವತ್ಥಂ ಪಬ್ಬಜಿತಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ,
ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ ರಾಜಾ"ತಿ॥

ಇಮಿನಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಪಲಿತಾನಿ ವಿಸುದ್ಧಿದೇವಾನಂ ದೂತತ್ತಾ ದೇವದೂತಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾತಿ ಸತಸಹಸ್ಸುಟ್ಠಾನಕಂ ಜೇಟ್ಠಕಗಾಮಂ ದತ್ವಾ। ಕಸ್ಮಾ ಅದಾಸಿ? ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸತ್ತಾ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಅಞ್ಜಲಿಸ್ಮಿಂ ಠಪಿತಾನಿ ಪಲಿತಾನಿ ದಿಸ್ವಾವ ಸಂವೇಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಅಞ್ಞಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯು ಅತ್ಥಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಮಚ್ಚುರಾಜಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಂ ವಿಯ ಅತ್ತಾನಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ರೋಚೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ಸಿರೇ ದಿಸ್ವಾನ ಪಲಿತಂ, ಮಘದೇವೋ ದಿಸಮ್ಪತಿ।
ಸಂವೇಗಂ ಅಲಭೀ ಧೀರೋ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮರೋಚಯೀ"ತಿ॥

ಅಪರಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ -

"ಉತ್ತಮಙ್ಗರುಹಾ ಮಯ್ಹಂ, ಇಮೇ ಜಾತಾ ವಯೋಹರಾ।
ಪಾತುಭೂತಾ ದೇವದೂತಾ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಮಯೋ ಮಮಾ"ತಿ॥

ಪುರಿಸಯುಗೇತಿ ವಂಸಸಮ್ಭವೇ ಪುರಿಸೇ। **ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ**ತಿ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಾಪಿ ಹಿ ಪಠಮಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಡ್ಢಿತೇ ಕೇಸೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಜಟಾಕಲಾಪಧರಾ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪನ ಅನೇಸನಂ ಅನನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ ರಾಜಗೇಹತೋ ಆಹಟಭಿಕ್ಖಾಯ ಯಾಪೇನ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಂ ಭಾವೇಸಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ **ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಕುಮಾರಕೀಳಿತಂ ಕೀಳೀತಿ ಅಙ್ಕೇನ ಅಙ್ಕಂ ಪರಿಹರಿಯಮಾನೋ ಕೀಳಿ। ಮಾಲಾಕಲಾಪಂ ವಿಯ ಹಿ ನಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾವ ವಿಚರಿಂಸು। **ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ…ಪೇ॰… ಪಬ್ಬಜೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸೇ ಪಞ್ಚ ಮಙ್ಗಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಮಘದೇವರಞ್ಞೋ ಮತಕಭತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಬ್ಬಜಿತಮಙ್ಗಲಂ, ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಛತ್ತುಸ್ಸಾಪನಮಙ್ಗಲಂ, ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಜ್ಜಮಙ್ಗಲಂ, ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸ ನಾಮಕರಣಮಙ್ಗಲನ್ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸಮಯೇ ಪಞ್ಚ ಮಙ್ಗಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪತಲೇ ಉನ್ನಙ್ಗಲಮಹೋಸಿ।

೩೧೧. **ಪುತ್ತಪಪುತ್ತಕಾ**ತಿ ಪುತ್ತಾ ಚ ಪುತ್ತಪುತ್ತಾ ಚಾತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಪರಮ್ಪರಾ। **ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಿರ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ - "ಪವತ್ತತಿ ನು ಖೋ ತಂ ಮಯಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ನಿಹತಂ ಕಲ್ಯಾಣವತ್ತ"ನ್ತಿ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಅದ್ದಸ - "ಏತ್ತಕಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಪವತ್ತತಿ, ಇದಾನಿ ನ ಪವತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಪವೇಣಿಯಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜಿತುಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ತನೋ ವಂಸೇ ಜಾತರಞ್ಞೋಯೇವ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ

ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಂಸಸ್ಸ ನೇಮಿಂ ಘಟೇನ್ತೋ ವಿಯ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತೇನೇವಸ್ಸ ನಿಮೀತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಇತಿ ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತರಾಜೂನಂ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಗುಣೇಹಿ ಪನ ಅತಿರೇಕತರೋ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಬ್ಬರಾಜೂಹಿ ಅತಿರೇಕತರಾ ದ್ವೇ ಗುಣಾ ಅಹೇಸುಂ । ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ದಾನಂ ಅದಾಸಿ, ಅನುಪೋಸಥಿಕಸ್ಸ ಚ ದಸ್ಸನಂ ನಿವಾರೇಸಿ। ಅನುಪೋಸಥಿಕೇಸು ಹಿ ರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಗತೇಸು ದೋವಾರಿಕೋ ಪುಚ್ಛತಿ "ತುಮ್ಹೇ ಉಪೋಸಥಿಕಾ ನೋ ವಾ"ತಿ। ಯೇ ಅನುಪೋಸಥಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ನಿವಾರೇತಿ "ಅನುಪೋಸಥಿಕಾನಂ ರಾಜಾ ದಸ್ಸನಂ ನ ದೇತೀ"ತಿ। "ಮಯಂ ಜನಪದವಾಸಿನೋ ಕಾಲೇ ಭೋಜನಂ ಕುಹಿಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿಪಿ ತತ್ಥ ವಚನೋಕಾಸೋ ನತ್ಥಿ। ಚತೂಸು ಹಿ ದ್ವಾರೇಸು ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಚ ಅನೇಕಾನಿ ಭತ್ತಚಾಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಟಿಯತ್ತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಮಹಾಜನೋ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನೇ ಮಸ್ಸುಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ವತ್ಥಾನಿ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಯಥಾರುಚಿತಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ರಞ್ಞೋ ಗೇಹದ್ವಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ದೋವಾರಿಕೇನ "ಉಪೋಸಥಿಕಾ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಪುಚ್ಛಿತಾ "ಆಮ ಆಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ ಆಗಚ್ಛಥಾತಿ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಅತಿರೇಕತರೋ ಅಹೋಸಿ।

೩೧೨. **ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನನ್ತಿ** ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವಾನಂ। ತೇ ಕಿರ ದೇವಾ ವಿದೇಹರಟ್ಠೇ ಮಿಥಿಲನಗರವಾಸಿನೋ ರಞ್ಞೋ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ರಞ್ಞೋ ಗುಣಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ। ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನ"ನ್ತಿ।

ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ ಪಾಸಾದವರಸ್ಸ ಉಪರಿಗತೋ ದಾನಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಉಪಪರಿಕ್ಖಮಾನೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ದಾನಂ ನು ಖೋ ಮಹನ್ತಂ ಉದಾಹು ಸೀಲಂ, ಯದಿ ದಾನಂ ಮಹನ್ತಂ, ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ದಾನಮೇವ ದಸ್ಸಾಮಿ। ಅಥ ಸೀಲಂ, ಸೀಲಮೇವ ಪೂರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಸ "ಇದಂ ಮಹನ್ತಂ ಇದಂ ಮಹನ್ತ"ನ್ತಿ ನಿಚ್ಛಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಕ್ಕೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ,...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸೀತಿ**। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ರಞ್ಞೋ ಕಙ್ಖಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತಸ್ಸ ಕಙ್ಖಚ್ಛೇದನತ್ಥಂ ಪಞ್ಹಞ್ಚ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ಇಧಾಗಮನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಞ್ಚ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ । ತಸ್ಮಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತೋ ಅಹೋಸಿ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತೋ। ಅಥ ನಂ ಸಕ್ಕೋ - "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛ, ಕಙ್ಖಂ ತೇ ಪಟಿವಿನೋದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ।

ರಾಜಾ -

"ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಮಹಾರಾಜ, ಸಬ್ಬಭೂತಾನಮಿಸ್ಸರ।
ದಾನಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಾ, ಕತಮಂ ಸು ಮಹಪ್ಫಲ"ನ್ತಿ॥ -

ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಕ್ಕೋ - "ದಾನಂ ನಾಮ ಕಿಂ, ಸೀಲಮೇವ ಗುಣವಿಸಿಟ್ಠತಾಯ ಮಹನ್ತಂ। ಅಹಞ್ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ, ಮಹಾರಾಜ, ದಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಸನ್ನಂ ಜಟಿಲಸಹಸ್ಸಾನಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯತೋ ನ ಮುತ್ತೋ, ಸೀಲವನ್ತಾ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ದಾನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅವೋಚ -

"ಹೀನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ, ಖತ್ತಿಯೇ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।
ಮಜ್ಝಿಮೇನ ಚ ದೇವತ್ತಂ, ಉತ್ತಮೇನ ವಿಸುಜ್ಝತಿ॥

ನ ಹೇತೇ ಸುಲಭಾ ಕಾಯಾ, ಯಾಚಯೋಗೇನ ಕೇನಚಿ।

ಯೇ ಕಾಯೇ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅನಾಗಾರಾ ತಪಸ್ಸಿನೋ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೪೨೯-೪೩೦)।

ಏವಂ ರಞ್ಞೋ ಕಙ್ಖಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಗಮನಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಗಹಣತ್ಥಂ **ಲಾಭಾ ತೇ ಮಹಾರಾಜಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ**ತಿ ಅಭಾಯಮಾನೋ। **ಅಧಿವಾಸೇಸೀ**ತಿ ಅಹಂ ಮಹಾಜನಂ ಕುಸಲಂ ಸಮಾದಪೇಮಿ, ಪುಞ್ಞವನ್ತಾನಂ ಪನ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಗತೇನ ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ಸುಖಂ ಕಥೇತುಂ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ।

೩೧೩. **ಏವಂ ಭದ್ದನ್ತವಾ**ತಿ ಏವಂ ಹೋತು ಭದ್ದಕಂ ತವ ವಚನನ್ತಿ ವತ್ವಾ। **ಯೋಜೇತ್ವಾ**ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಯುಗೇ ಸಹಸ್ಸಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ। ತೇಸಂ ಪನ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ಯೋಜನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಮನಂ ಆಗಮ್ಮ ಯುತ್ತಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಪನ ದಿಬ್ಬರಥೋ ದಿಯಡ್ಢಯೋಜನಸತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನದ್ಧಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ರಥಸೀಸಂ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಾನಿ, ಅಕ್ಖಬನ್ಧೋ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಾನಿ, ಅಕ್ಖಬನ್ಧತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೋ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಾನಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸತ್ತವಣ್ಣರತನಮಯೋ। ದೇವಲೋಕೋ ನಾಮ ಉದ್ಧಂ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ ಅಧೋ, ತಸ್ಮಾ ಹೇಟ್ಠಾಮುಖಂ ರಥಂ ಪೇಸೇಸೀತಿ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಪನ ಪಕತಿಮಗ್ಗಂ ಪೇಸೇತಿ, ಏವಮೇವ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಾಯಮಾಸಭತ್ತೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಚನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗನದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಪೇಸೇಸಿ, ಯಮಕಚನ್ದಾ ಉಟ್ಠಿತಾ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ। ಮಹಾಜನೋ ದಿಸ್ವಾ “ಯಮಕಚನ್ದಾ ಉಗ್ಗತಾ”ತಿ ಆಹ। ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ನ ಯಮಕಚನ್ದಾ, ಏಕಂ ವಿಮಾನಂ, ನ ವಿಮಾನಂ, ಏಕೋ ರಥೋತಿ। ರಥೋಪಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಕತಿರಥಪ್ಪಮಾಣೋವ, ಅಸ್ಸಾಪಿ ಪಕತಿಅಸ್ಸಪ್ಪಮಾಣಾವ ಅಹೇಸುಂ। ಏವಂ ರಥಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಾಸಾದಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಾಚೀನಸೀಹಪಞ್ಜರಟ್ಠಾನೇ ರಥಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಆಗತಮಗ್ಗಾಭಿಮುಖಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಠತ್ವಾವ ಆರೋಹನಸಜ್ಜಂ ಠಪೇಸಿ।

ಅಭಿರುಹ ಮಹಾರಾಜಾತಿ ರಾಜಾ – “ದಿಬ್ಬಯಾನಂ ಮೇ ಲದ್ಧ”ನ್ತಿ ನ ತಾವದೇವ ಅಭಿರುಹಿ, ನಾಗರಾನಂ ಪನ ಓವಾದಂ ಅದಾಸಿ “ಪಸ್ಸಥ ತಾತಾ, ಯಂ ಮೇ ಸಕ್ಕೇನ ದೇವರಞ್ಞಾ ದಿಬ್ಬರಥೋ ಪೇಸಿತೋ, ಸೋ ಚ ಖೋ ನ ಜಾತಿಗೋತ್ತಂ ವಾ ಕುಲಪ್ಪದೇಸಂ ವಾ ಪಟಿಚ್ಚ ಪೇಸಿತೋ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಸೀಲಾಚಾರಗುಣೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಪೇಸಿತೋ। ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇಪಿ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಥ, ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಪೇಸೇಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಯುತ್ತಂ ನಾಮೇತಂ ಸೀಲಂ। ನಾಹಂ ದೇವಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚಿರಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥಾ”ತಿ ಮಹಾಜನಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ರಥಂ ಅಭಿರುಹಿ। ತತೋ ಮಾತಲಿ ಸಙ್ಗಾಹಕೋ “ಅಹಮ್ಪಿ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಮಮಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಕಾಸಮ್ಹಿ ದ್ವೇ ಮಗ್ಗೇ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ **ಅಪಿಚ ಮಹಾರಾಜಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಕತಮೇನಾ**ತಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮೇಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಏಕೋ ನಿರಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಕೋ ದೇವಲೋಕಂ, ತೇಸು ತಂ ಕತಮೇನ ನೇಮಿ। **ಯೇನಾ**ತಿ ಯೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತಾ ಪಾಪಕಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯನ್ತಿ, ತಂ ಠಾನಂ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಪಸ್ಸಿತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ದುತಿಯಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಜಾತಕೇಪಿ –

“ಕೇನ ತಂ ನೇಮಿ ಮಗ್ಗೇನ, ರಾಜಸೇಟ್ಠ ದಿಸಮ್ಪತಿ।
ಯೇನ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಾ ಚ ಯೇ ನರಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೪೫೦) –

ಗಾಥಾಯ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ। ತೇನೇವಾಹ –

“ನಿರಯೇ ತಾವ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಆವಾಸೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಿನಂ।
ಠಾನಾನಿ ಲುದ್ದಕಮ್ಮಾನಂ, ದುಸ್ಸೀಲಾನಞ್ಚ ಯಾ ಗತೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೪೫೧)।

ಉಭಯೇನೇವ ಮಂ ಮಾತಲಿ ನೇಹೀತಿ ಮಾತಲಿ ದ್ವೀಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಮಂ ನೇಹಿ, ಅಹಂ ನಿರಯಂ ಪಸ್ಸಿತುಕಾಮೋ ದೇವಲೋಕಮ್ಪೀತಿ। ಪಠಮಂ ಕತಮೇನ ನೇಮೀತಿ। ಪಠಮಂ ನಿರಯಮಗ್ಗೇನ ನೇಹೀತಿ। ತತೋ ಮಾತಲಿ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ರಾಜಾನಂ ಪಞ್ಚದಸ ಮಹಾನಿರಯೇ ದಸ್ಸೇಸಿ। ವಿತ್ಥಾರಕಥಾ ಪನೇತ್ಥ -

> "ದಸ್ಸೇಸಿ ಮಾತಲಿ ರಞ್ಞೋ, ದುಗ್ಗಂ ವೇತರಣಿಂ ನದಿಂ।
> ಕುಥಿತಂ ಖಾರಸಂಯುತ್ತಂ, ತತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಸಿಖೂಪಮ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೪೫೨) -

ಜಾತಕೇ ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ನಿರಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ರಥಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಾಭಿಮುಖಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೀರಣೀದೇವಧೀತಾಯ ಸೋಣದಿನ್ನದೇವಪುತ್ತಸ್ಸ ಗಣದೇವಪುತ್ತಾನಞ್ಚ ವಿಮಾನಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ದೇವಲೋಕಂ ನೇಸಿ। ತತ್ರಾಪಿ ವಿತ್ಥಾರಕಥಾ -

> "ಯದಿ ತೇ ಸುತಾ ಬೀರಣೀ ಜೀವಲೋಕೇ,
> ಆಮಾಯದಾಸೀ ಅಹು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ।
> ಸಾ ಪತ್ತಕಾಲೇ ಅತಿಥಿಂ ವಿದಿತ್ವಾ,
> ಮಾತಾವ ಪುತ್ತಂ ಸಕಿಮಾಭಿನನ್ದೀ।
> ಸಂಯಮಾ ಸಂವಿಭಾಗಾ ಚ,
> ಸಾ ವಿಮಾನಸ್ಮಿ ಮೋದತೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೫೦೭) -

ಜಾತಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಏವಂ ಗಚ್ಛತೋ ಪನ ತಸ್ಸ ರಥನೇಮಿ ವಟ್ಟಿಯಾ ಚಿತ್ತಕೂಟದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಸ್ಸ ಉಮ್ಮಾರೇ ಪಹತಮತ್ತೇವ ದೇವನಗರೇ ಕೋಲಾಹಲಂ ಅಹೋಸಿ। ಸಕ್ಕಂ ದೇವರಾಜಾನಂ ಏಕಕಂಯೇವ ಓಹಾಯ ದೇವಸಙ್ಘೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಮಕಾಸಿ, ತಂ ದೇವತಾನಂ ಆದರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ - "ಅಭಿರಮ, ಮಹಾರಾಜ, ದೇವೇಸು ದೇವಾನುಭಾವೇನಾ"ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ಅಯಂ ರಾಜಾ ಅಜ್ಜ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ದೇವಗಣಂ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿಮುಖಮಕಾಸಿ। ಸಚೇ ಏಕಂ ದ್ವೇ ದಿವಸೇ ವಸಿಸ್ಸತಿ, ನ ಮಂ ದೇವಾ ಓಲೋಕೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ಸೋ ಉಸೂಯಮಾನೋ, "ಮಹಾರಾಜ, ತುಯ್ಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೇವಲೋಕೇ ವಸಿತುಂ ಪುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪುಞ್ಞೇನ ವಸಾಹೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಏವಮಾಹ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ - "ನಾಸಕ್ಖಿ ಜರಸಕ್ಕೋ ಮನಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ, ಪರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಭಣ್ಡಕಂ ವಿಯ ಹೋತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ **ಅಲಂ ಮಾರಿಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಜಾತಕೇಪಿ ವುತ್ತಂ -

> "ಯಥಾ ಯಾಚಿತಕಂ ಯಾನಂ, ಯಥಾ ಯಾಚಿತಕಂ ಧನಂ।
> ಏವಂಸಮ್ಪದಮೇವೇ ತಂ, ಯಂ ಪರತೋ ದಾನಪಚ್ಚಯಾ।
> ನ ಚಾಹಮೇತಮಿಚ್ಛಾಮಿ, ಯಂ ಪರತೋ ದಾನಪಚ್ಚಯಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೫೮೫-೫೮೬) -

ಸಬ್ಬಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ಮನುಸ್ಸತ್ತಭಾವೇನ ಕತಿವಾರೇ ದೇವಲೋಕಂ ಗತೋತಿ। ಚತ್ತಾರೋ - ಮನ್ಧಾತುರಾಜಕಾಲೇ ಸಾಧಿನರಾಜಕಾಲೇ ಗುತ್ತಿಲವೀಣಾವಾದಕಕಾಲೇ ನಿಮಿಮಹಾರಾಜಕಾಲೇತಿ। ಸೋ ಮನ್ಧಾತುಕಾಲೇ ದೇವಲೋಕೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಕಾಲಂ ವಸಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ವಸಮಾನೇಯೇವ ಛತ್ತಿಂಸ ಸಕ್ಕಾ ಚವಿಂಸು। ಸಾಧಿನರಾಜಕಾಲೇ ಸತ್ತಾಹಂ ವಸಿ, ಮನುಸ್ಸಗಣನಾಯ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಸತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಗುತ್ತಿಲವೀಣಾವಾದಕಕಾಲೇ ಚ ನಿಮಿರಾಜಕಾಲೇ ಚ ಮುಹುತ್ತಮತ್ತಂ ವಸಿ, ಮನುಸ್ಸಗಣನಾಯ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

೩೧೪. **ತತ್ಥೇವ ಮಿಥಿಲಂ ಪಟಿನೇಸೀತಿ** ಪಟಿನೇತ್ವಾ ಪಕತಿಸಿರಿಗಬ್ಭೇಯೇವ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

೩೧೫. **ಕಳಾರಜನಕೋತಿ** ತಸ್ಸ ನಾಮಂ। ಕಳಾರದನ್ತತಾಯ ಪನ ಕಳಾರಜನಕೋತಿ ವುತ್ತೋ। **ನ ಸೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೀತಿ** ಏತ್ತಕಮತ್ತಮೇವ ನ ಅಕಾಸಿ, ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಾಕತಿಕಮೇವ ಅಹೋಸಿ।

೩೧೬. **ಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಕಲ್ಯಾಣವತ್ತಂ ಕೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ಕೇನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ಕೋ ಪವತ್ತೇತಿ, ಕೇನ ಪವತ್ತಿತಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಅಯಂ ವಿಭಾಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಸೀಲವಾ ಭಿಕ್ಖು "ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಯಾ ಅರಹತ್ತಂ ಲದ್ಧು"ನ್ತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದತಿ। ದುಸ್ಸೀಲೇನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸತ್ತ ಸೇಖಾ ಪವತ್ತೇನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವೇನ ಪವತ್ತಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಮಘದೇವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಮಧುರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೧೭. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಮಧುರಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋತಿ** ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಉಜ್ಜೇನಿಕರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಚ। **ಮಧುರಾಯ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ। **ಗುನ್ದಾವನೇತಿ** ಕಣ್ಹಕಗುನ್ದಾವನೇ । **ಅವನ್ತಿಪುತ್ತೋತಿ** ಅವನ್ತಿರಟ್ಠೇ ರಞ್ಞೋ ಧೀತಾಯ ಪುತ್ತೋ। **ವುದ್ಧೋ ಚೇವ ಅರಹಾ ಚಾತಿ** ದಹರಂ ಅರಹನ್ತಮ್ಪಿ ನ ತಥಾ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಿ ಯಥಾ ಮಹಲ್ಲಕಂ, ಥೇರೋ ಪನ ವುದ್ಧೋ ಚೇವ ಅಹೋಸಿ ಅರಹಾ ಚ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನಾತಿ** ಸೋ ಕಿರ ರಾಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಲದ್ಧಿಕೋ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋತಿ**ಆದೀಸು ಜಾತಿಗೋತ್ತಾದೀನಂ ಪಞ್ಞಾಪನಟ್ಠಾನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸೇಟ್ಠಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋತಿ** ಇತರೇ ತಯೋ ವಣ್ಣಾ ಹೀನಾ ಲಾಮಕಾತಿ ವದತಿ। **ಸುಕ್ಕೋತಿ** ಪಣ್ಡರೋ। **ಕಣ್ಹೋತಿ** ಕಾಳಕೋ। **ಸುಜ್ಝನ್ತೀತಿ** ಜಾತಿಗೋತ್ತಾದಿಪಞ್ಞಾಪನಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಜ್ಝನ್ತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾತಿ** ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾ। **ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾತಿ** ಉರೇ ವಸಿತ್ವಾ ಮುಖತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ, ಉರೇ ಕತ್ವಾ ಸಂವಡ್ಢಿತಾತಿ ವಾ ಓರಸಾ। **ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಿ** ಬ್ರಹ್ಮತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। **ಬ್ರಹ್ಮನಿಮ್ಮಿತಾತಿ** ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ನಿಮ್ಮಿತಾ। **ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾತಿ** ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ದಾಯಾದಾ। **ಘೋಸೋಯೇವ ಖೋ ಏಸೋತಿ** ವೋಹಾರಮತ್ತಮೇವೇತಂ।

೩೧೮. **ಇಜ್ಝೇಯ್ಯಾತಿ** ಸಮಿಜ್ಝೇಯ್ಯ, ಯತ್ತಕಾನಿ ಧನಾದೀನಿ ಪತ್ಥೇಯ್ಯ, ತತ್ತಕೇಹಿಸ್ಸ ಮನೋರಥೋ ಪೂರೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸಾತಿ** ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಅಸ್ಸ ಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಅಸ್ಸ। **ನೇಸಂ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚೀತಿ** ನ ಏತೇಸಂ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ।

೩೨೨. **ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮಾತಿ** ನಿಸಿನ್ನಾಸನಂ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಇಧ ನಿಸೀದಾತಿ ವದೇಯ್ಯಾಮ। **ಅಭಿನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮಪಿ ನ**ನ್ತಿ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ ತಂ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮ। ತತ್ಥ ದುವಿಧೋ ಅಭಿಹಾರೋ ವಾಚಾಯ ಚೇವ ಕಾಯೇನ ಚ। "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಮಮಂ ಚೀವರಾದೀಹಿ ವದೇಯ್ಯಾಥ ಯೇನತ್ಥೋ"ತಿ ವದನ್ತೋ ಹಿ ವಾಚಾಯ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ ನಿಮನ್ತೇತಿ ನಾಮ। ಚೀವರಾದಿವೇಕಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ತಾನಿ ದೇನ್ತೋ ಪನ ಕಾಯೇನ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ ನಿಮನ್ತೇತಿ ನಾಮ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಭಿನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮಪಿ ನ"ನ್ತಿ ಆಹ। **ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ**ನ್ತಿ ರಕ್ಖಾಸಙ್ಖಾತಞ್ಚೇವ ಆವರಣಸಙ್ಖಾತಞ್ಚ ಗುತ್ತಿಂ। ಯಾ ಪನೇಸಾ ಆವುಧಹತ್ಥೇ ಪುರಿಸೇ ಠಪೇನ್ತೇನ ರಕ್ಖಾ, ಸಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ನಾಮ ಸಂವಿಹಿತಾ ನ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಪನ ಅವೇಲಾಯ ಕಟ್ಠಹಾರಿಕಾಪಣ್ಣಹಾರಿಕಾದಯೋ ವಿಹಾರಂ ನ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಮಿಗಲುದ್ದಕಾದಯೋ ವಿಹಾರಸೀಮಾಯ ಮಿಗೇ ವಾ ಮಚ್ಛೇ ವಾ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಏವಂ ಸಂವಿದಹನ್ತೇನ ಧಮ್ಮಿಕಾ ನಾಮ ಸಂವಿಹಿತಾ ಹೋತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "ಧಮ್ಮಿಕ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ಸನ್ತೇತಿ ಏವಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ವಣ್ಣಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸಕ್ಕಾರೇನ ಸಮೇ ಸಮಾನೇ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಮಧುರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೨೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕೋಕನದೋತಿ** ಕೋಕನದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪದುಮಂ। ಸೋ ಚ ಮಙ್ಗಲಪಾಸಾದೋ ಓಲೋಕನಕಪದುಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತೋ, ತಸ್ಮಾ ಕೋಕನದೋತಿ ಸಙ್ಖಂ ಲಭಿ।

೩೨೫. ಯಾವ ಪಚ್ಛಿಮಸೋಪಾನಕಳೇವರಾತಿ ಏತ್ಥ **ಪಚ್ಛಿಮಸೋಪಾನಕಳೇವರ**ನ್ತಿ ಪಠಮಂ ಸೋಪಾನಫಲಕಂ ವುತ್ತಂ। **ಅದ್ದಸಾ ಖೋತಿ** ಓಲೋಕನತ್ಥಂಯೇವ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಿತೋ ಅದ್ದಸ। **ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸೀತಿ** "ಕಿಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅತ್ಥಾಯ ರಾಜಕುಮಾರೇನ ಅಯಂ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರೋ ಕತೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಪುತ್ತಪತ್ಥನಾಯ ಕತಭಾವಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ಸೋ ಹಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಅಪುತ್ತಕೋ, ಸುತಞ್ಚಾನೇನ ಅಹೋಸಿ – "ಬುದ್ಧಾನಂ ಕಿರ ಅಧಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಾ ಇಚ್ಛಿತಂ ಲಭನ್ತೀ"ತಿ। ಸೋ – "ಸಚಾಹಂ ಪುತ್ತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಮಮ ಚೇಲಪ್ಪಟಿಕಂ ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ। ನೋ ಚೇ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಸನ್ಥರಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಭಗವಾ "ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ಏತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ "ನ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅದ್ದಸ।

ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರ ಸೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ವಸಮಾನೋ ಸಮಚ್ಛನ್ದೇನ ಸಕುಣಪೋತಕೇ ಖಾದಿ। ಸಚಸ್ಸ ಮಾತುಗಾಮೋ ಅಞ್ಞೋವ ಭವೇಯ್ಯ, ಪುತ್ತಂ ಲಭೇಯ್ಯ। ಉಭೋಹಿ ಪನ ಸಮಾನಚ್ಛನ್ದೇಹಿ ಹುತ್ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತೇನಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ದುಸ್ಸೇ ಪನ ಅಕ್ಕನ್ತೇ – "ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಧಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಪತ್ಥಿತಪತ್ಥಿತಂ ಲಭನ್ತೀತಿ ಲೋಕೇ ಅನುಸ್ಸವೋ, ಮಯಾ ಚ ಮಹಾಅಭಿನೀಹಾರೋ ಕತೋ, ನ ಚ ಪುತ್ತಂ ಲಭಾಮಿ, ತುಚ್ಛಂ ಇದಂ ವಚನ"ನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಗಹಣಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ತಿತ್ಥಿಯಾಪಿ – "ನತ್ಥಿ ಸಮಣಾನಂ ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ನಾಮ, ಚೇಲಪ್ಪಟಿಕಂ ಮದ್ದನ್ತಾ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತೀ"ತಿ ಉಜ್ಝಾಯೇಯ್ಯುಂ । ಏತರಹಿ ಚ ಅಕ್ಕಮನ್ತೇಸು ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪರಚಿತ್ತವಿದುನೋ, ತೇ ಭಬ್ಬಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ನ ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅನಾಗತೇ ಪನ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಮನ್ದೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನಾಗತಂ ನ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇಸು ಅಕ್ಕಮನ್ತೇಸು ಸಚೇ ಪತ್ಥಿತಂ ಇಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ । ನೋ ಚೇ ಇಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, – "ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಭಿನೀಹಾರಂ ಕತ್ವಾ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಂ ಲಭನ್ತಿ, ತಂ ಇದಾನಿ ನ ಲಭನ್ತಿ । ತೇಯೇವ ಮಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಟಿಪತ್ತಿಪೂರಕಾ ಅಹೇಸುಂ, ಇಮೇ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀ"ತಿ ಮನುಸ್ಸಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಇಮೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಭಗವಾ ಅಕ್ಕಮಿತುಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇಲಪ್ಪಟಿಕಾ ಅಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೬೮)। ಮಙ್ಗಲತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಅನಕ್ಕಮನ್ತೇಸು ಪನ ಅಕ್ಕಮನತ್ಥಾಯ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಠಪೇಸಿ – "ಗಿಹೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಙ್ಗಲಿಕಾ, ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಹೀನಂ ಮಙ್ಗಲತ್ಥಾಯಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೬೮)।

೩೨೬. ಪಚ್ಛಿಮಂ ಜನತಂ ತಥಾಗತೋ ಅನುಕಮ್ಪತೀತಿ ಇದಂ ಥೇರೋ ವುತ್ತೇಸು ಕಾರಣೇಸು ತತಿಯಂ ಕಾರಣಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ನ ಖೋ ಸುಖೇನ ಸುಖ**ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆಹ? ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನ ಅಕ್ಕಮಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಮ್ಪಿ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಮಾನಚ್ಛನ್ದೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಏವಮಾಹ।

೩೨೭. ಸೋ ಖೋ ಅಹನ್ತಿಆದಿ "ಯಾವ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ"ತಿ ತಾವ ಮಹಾಸಚ್ಚಕೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೭೪ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತತೋ ಪರಂ ಯಾವ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ ಆಸವಕ್ಖಯಾ ಪಾಸರಾಸಿಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೨ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೩೪೩. ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹೇ ಸಿಪ್ಪೇತಿ ಅಙ್ಕುಸಗಹಣಸಿಪ್ಪೇ। **ಕುಸಲೋ ಅಹ**ನ್ತಿ ಛೇಕೋ ಅಹಂ। ಕಸ್ಸ ಪನಾಯಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹೀತಿ? ಪಿತು ಸನ್ತಿಕೇ, ಪಿತಾಪಿಸ್ಸ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕೇವ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಕಿರ ಪರನ್ತಪರಾಜಾ ನಾಮ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ರಾಜಮಹೇಸೀ ಗರುಭಾರಾ ಆಕಾಸತಲೇ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಬಾಲಾತಪಂ ತಪ್ಪಮಾನಾ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಏಕೋ ಹತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಸಕುಣೋ "ಮಂಸಪೇಸೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ಸಾ "ಛಡ್ಡೇಯ್ಯ ಮ"ನ್ತಿ ಭಯೇನ ನಿಸ್ಸದ್ದಾ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ತಂ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ರುಕ್ಖವಿಟಪೇ ಠಪೇಸಿ। ಸಾ ಪಾಣಿಸ್ಸರಂ ಕರೋನ್ತೀ ಮಹಾಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ಸಕುಣೋ ಪಲಾಯಿ, ತಸ್ಸಾ ತತ್ಥೇವ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಅಹೋಸಿ। ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಕಮ್ಬಲಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ತತೋ ಚ ಅವಿದೂರೇ ತಾಪಸೋ ವಸತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ದೇನ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಆಗತೋ ಜಾತಿಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ಪಾಯೇಸಿ। ದಾರಕಸ್ಸ ಮೇಘಉತುಞ್ಚ ಪಬ್ಬತಉತುಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಜಾತತ್ತಾ ಉದೇನೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ತಾಪಸೋ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ದ್ವೇಪಿ ಜನೇ ಪೋಸೇಸಿ।

ಸಾ ಏಕದಿವಸಂ ತಾಪಸಸ್ಸ ಆಗಮನವೇಲಾಯ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ಇತ್ಥಿಕುತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ಸೀಲಭೇದಂ ಆಪಾದೇಸಿ। ತೇಸಂ ಏಕತೋ ವಸನ್ತಾನಂ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಪರನ್ತಪರಾಜಾ ಕಾಲಂ ಅಕಾಸಿ। ತಾಪಸೋ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ – "ತುಯ್ಹಂ ರಾಜಾ ಮತೋ, ಪುತ್ತೋ ತೇ ಕಿಂ ಇಧ ವಸಿತುಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಉದಾಹು ಪೇತ್ತಿಕೇ ರಜ್ಜೇ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತು"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತುಕಾಮತಞ್ಚಸ್ಸ ಞತ್ವಾ ತಾಪಸಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಾಪಸೋ ಚ ಹತ್ಥಿಗನ್ಥಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾತಿ, ಕುತೋನೇನ ಲದ್ಧಂ? ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ। ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರಸ್ಸ ಸಕ್ಕೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಕೇನ ಕಿಲಮಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ "ಹತ್ಥಿಪರಿಸ್ಸಯೋ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕೋ ಹತ್ಥಿಗನ್ಥಞ್ಚೇವ ವೀಣಞ್ಚ ದತ್ವಾ "ಪಲಾಪೇತುಕಾಮತಾಯ ಸತಿ ಇಮಂ ತನ್ತಿಂ ವಾದೇತ್ವಾ ಇಮಂ ಸಿಲೋಕಂ ವದೇಯ್ಯಾಥ, ಪಕ್ಕೋಸಿತುಕಾಮತಾಯ ಸತಿ ಇಮಂ ಸಿಲೋಕಂ ವದೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತಾಪಸೋ ತಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಏಕಂ ವಟರುಕ್ಖಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೀಸು ಆಗತೇಸು ತನ್ತಿಂ ವಾದೇತ್ವಾ ಸಿಲೋಕಂ ವದತಿ, ಹತ್ಥೀ ಭೀತಾ ಪಲಾಯಿಂಸು।

ಸೋ ಸಿಪ್ಪಸ್ಸ ಆನುಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಪಕ್ಕೋಸನಸಿಪ್ಪಂ ಪಯೋಜೇಸಿ। ಜೇಟ್ಠಕಹತ್ಥೀ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಖನ್ಧಂ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಖನ್ಧಗತೋ ಯುದ್ಧಸಮತ್ಥೇ ತರುಣಹತ್ಥೀ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಕಮ್ಬಲಞ್ಚ ಮುದ್ದಿಕಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ತಂ ತಂ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ – "ಅಹಂ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ, ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅತ್ಥಿಕಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಜನಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ನಗರಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ – "ಅಹಂ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ, ಮಯ್ಹಂ ಛತ್ತಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಅಸದ್ದಹನ್ತಾನಂ ಕಮ್ಬಲಞ್ಚ ಮುದ್ದಿಕಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಹತ್ಥಿವಿತ್ತಕೋ ಹುತ್ವಾ "ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಸುನ್ದರೋ ಹತ್ಥೀ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತೋ "ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಟ್ಠಹತ್ಥಿಂ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಯೋಧೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಹತ್ಥಿಂ ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಆಗತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಧೀತರಂ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂಯೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಅಯಂ ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರೋ ಅತ್ತನೋ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ।

೩೪೪. ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನೀತಿ ಪಧಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪದಹನಭಾವೋ, ಪಧಾನಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪಧಾನಿಯೋ। ಪಧಾನಿಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಙ್ಗಾನೀತಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ। **ಸದ್ಧೋ**ತಿ ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸಾ ಪನೇಸಾ ಆಗಮನಸದ್ಧಾ ಅಧಿಗಮಸದ್ಧಾ

ಓಕಪ್ಪನಸದ್ಧಾ ಪಸಾದಸದ್ಧಾತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ। ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಸದ್ಧಾ ಅಭಿನೀಹಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆಗತತ್ತಾ **ಆಗಮನಸದ್ಧಾ** ನಾಮ। ಅರಿಯಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿವೇಧೇನ ಅಧಿಗತತ್ತಾ **ಅಧಿಗಮಸದ್ಧಾ** ನಾಮ। ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಙ್ಘೋತಿ ವುತ್ತೇ ಅಚಲಭಾವೇನ ಓಕಪ್ಪನಂ **ಓಕಪ್ಪನಸದ್ಧಾ** ನಾಮ। ಪಸಾದುಪ್ಪತ್ತಿ **ಪಸಾದಸದ್ಧಾ** ನಾಮ, ಇಧ ಪನ ಓಕಪ್ಪನಸದ್ಧಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಬೋಧಿನ್ತಿ** ಚತುಮಗ್ಗಞಾಣಂ। ತಂ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ತಥಾಗತೇನಾತಿ ಸದ್ದಹತಿ, ದೇಸನಾಸೀಸಮೇವ ಚೇತಂ, ಇಮಿನಾ ಪನ ಅಙ್ಗೇನ ತೀಸುಪಿ ರತನೇಸು ಸದ್ಧಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಬುದ್ಧಾದೀಸು ಪಸಾದೋ ಬಲವಾ, ತಸ್ಸ ಪಧಾನಂ ವೀರಿಯಂ ಇಜ್ಝತಿ।

ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋತಿ ಅರೋಗೋ। **ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋತಿ** ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ। **ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾತಿ** ಸಮವಿಪಾಚನಿಯಾ। **ಗಹಣಿಯಾತಿ** ಕಮ್ಮಜತೇಜೋಧಾತುಯಾ। **ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯಾತಿ** ಅತಿಸೀತಗಹಣಿಕೋ ಹಿ ಸೀತಭೀರೂ ಹೋತಿ, ಅಚ್ಚುಣ್ಹಗಹಣಿಕೋ ಉಣ್ಹಭೀರೂ, ತೇಸಂ ಪಧಾನಂ ನ ಇಜ್ಝತಿ। ಮಜ್ಝಿಮಗಹಣಿಕಸ್ಸ ಇಜ್ಝತಿ। ತೇನಾಹ "ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಧಾನಕ್ಖಮಾಯಾ"ತಿ। **ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕತ್ತಾತಿ** ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತನೋ ಅಗುಣಂ ಪಕಾಸೇತಾ। **ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾತಿ** ಉದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಞ್ಚ ಗನ್ತುಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾಯ, ಏತೇನ ಪಞ್ಞಾಸಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ಉದಯಬ್ಬಯಞಾಣಂ ವುತ್ತಂ। **ಅರಿಯಾಯಾತಿ** ಪರಿಸುದ್ಧಾಯ। **ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯಾತಿ** ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬೇ ಲೋಭಕ್ಖನ್ಧಾದಯೋ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾಯ। **ಸಮ್ಮಾದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾತಿ** ತದಙ್ಗವಸೇನ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ಖೀಯತಿ, ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಇತಿ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾವ ಕಥಿತಾ। ದುಪ್ಪಞ್ಞಸ್ಸ ಹಿ ಪಧಾನಂ ನ ಇಜ್ಝತಿ। ಇಮಾನಿ ಚ ಪಞ್ಚ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ ಲೋಕಿಯಾನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

೩೪೫. **ಸಾಯಮನುಸಿಟ್ಠೋ ಪಾತೋ ವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ** ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಅನುಸಿಟ್ಠೋ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತಿ। **ಪಾತಮನುಸಿಟ್ಠೋ ಸಾಯನ್ತಿ** ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ಅನುಸಿಟ್ಠೋ ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮನವೇಲಾಯಂ। ಅಯಞ್ಚ ಪನ ದೇಸನಾ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ದನ್ಧಪಞ್ಞೋ ಹಿ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲೋ ಸತ್ತಹಿ ದಿವಸೇಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ಏಕದಿವಸೇನ, ಸೇಸದಿವಸೇ ಮಜ್ಝಿಮಪಞ್ಞಾವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಹೋ ಬುದ್ಧೋ ಅಹೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಹೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತತಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾನಂ ಉಳಾರತಾಯ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತತಾಯ ಪಾತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಸಂಸನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। **ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾತಿ** ವಿಮ್ಹಯತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ।

೩೪೬. **ಕುಚ್ಛಿಮತೀತಿ** ಆಪನ್ನಸತ್ತಾ। **ಯೋ ಮೇ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಚ್ಛಿಗತೋತಿ** ಕಿಂ ಪನೇವಂ ಸರಣಂ ಗಹಿತಂ ಹೋತೀತಿ। ನ ಹೋತಿ। ಅಚಿತ್ತಕಸರಣಗಮನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಆರಕ್ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋವ ಹೋತಿ। ಅಥ ನಂ ಯದಾ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ, - "ತಾತ, ಕುಚ್ಛಿಗತಮೇವ ತಂ ಸರಣಂ ಗಣ್ಹಾಪಯಿಮ್ಹಾ"ತಿ ಸಾರೇನ್ತಿ, ಸೋ ಚ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಉಪಾಸಕೋ"ತಿ ಸತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ತದಾ ಸರಣಂ ಗಹಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೪೭. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ** ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಙ್ಗುಲೀನಂ ಮಾಲಂ ಧಾರೇತೀತಿ** ಕಸ್ಮಾ ಧಾರೇತಿ? ಆಚರಿಯವಚನೇನ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ -

ಅಯಂ ಕಿರ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಮನ್ತಾಣಿಯಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಸಕಲನಗರೇ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿಂಸು, ರಞ್ಞೋ ಮಙ್ಗಲಸಕುನ್ತೋಪಿ ಸಿರಿಸಯನೇ ಠಪಿತಾ ಅಸಿಲಟ್ಠಿಪಿ ಪಜ್ಜಲಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಚೋರನಕ್ಖತ್ತೇನ ಜಾತೋತಿ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸುಖಸೇಯ್ಯಭಾವಂ ಪುಚ್ಛಿ।

ರಾಜಾ "ಕುತೋ, ಮೇ ಆಚರಿಯ, ಸುಖಸೇಯ್ಯಾ? ಮಯ್ಹಂ ಮಙ್ಗಲಾವುಧಂ ಪಜ್ಜಲಿ, ರಜ್ಜಸ್ಸ ವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ। ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ಘರೇ ಕುಮಾರೋ ಜಾತೋ, ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ನ ಕೇವಲಂ ತುಯ್ಹಂ ನಿವೇಸನೇ, ಸಕಲನಗರೇಪಿ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿತಾನೀತಿ। ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಆಚರಿಯಾತಿ? ಚೋರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಕಿಂ ಏಕಚೋರಕೋ, ಉದಾಹು ರಜ್ಜದೂಸಕೋ ಚೋರೋತಿ? ಏಕಚೋರಕೋ ದೇವಾತಿ। ಏವಂ ವತ್ವಾ ಚ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಮನಂ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ಆಹ - "ಮಾರೇಥ ನಂ ದೇವಾ"ತಿ। ಏಕಚೋರಕೋ ಸಮಾನೋ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ? ಕರೀಸಸಹಸ್ಸಖೇತ್ತೇ ಏಕಸಾಲಿಸೀಸಂ ವಿಯ ಹೋತಿ, ಪಟಿಜಗ್ಗಥ ನನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಸಯನೇ ಠಪಿತಮಙ್ಗಲಅಸಿಲಟ್ಠಿ, ಛದನೇ ಠಪಿತಾ ಸರಾ, ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚುಮ್ಹಿ ಠಪಿತಂ ತಾಲವಣ್ಟಕರಣಸತ್ಥಕನ್ತಿ ಏತೇ ಪಜ್ಜಲನ್ತಾ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಹಿಂಸಿಂಸು, ತಸ್ಮಾ **ಅಹಿಂಸಕೋತಿ** ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತಂ ಸಿಪ್ಪುಗ್ಗಹಣಕಾಲೇ ತಕ್ಕಸೀಲಂ ಪೇಸಯಿಂಸು।

ಸೋ ಧಮ್ಮನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಸಿಪ್ಪಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ ಅಹೋಸಿ। ಸೇಸಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಬಾಹಿರಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ - "ಅಹಿಂಸಕಮಾಣವಕಸ್ಸ ಆಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಯಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯಾಮ, ಕಥಂ ನಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ? ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮನ್ತಯನ್ತಾ - "ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಞತ್ತಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋತಿ। ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ, ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ದುಬ್ಬತ್ತೋತಿ। ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ, ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ದುಜ್ಜಾತೋತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ, ಕಿನ್ತಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ? ತತೋ ಏಕಂ ಖರಮನ್ತಂ ಮನ್ತಯಿಂಸು "ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅನ್ತರಂ ಕತ್ವಾ ನಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಯೋ ರಾಸೀ ಹುತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಚರಿಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಂಸು। ಕಿಂ ತಾತಾತಿ? ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಏಕಾ ಕಥಾ ಸುಯ್ಯತೀತಿ। ಕಿಂ ತಾತಾತಿ? ಅಹಿಂಸಕಮಾಣವೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅನ್ತರೇ ದುಬ್ಭತೀತಿ ಮಞ್ಞಾಮಾತಿ। ಆಚರಿಯೋ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ - "ಗಚ್ಛಥ ವಸಲಾ, ಮಾ ಮೇ ಪುತ್ತಂ ಮಯ್ಹಂ ಅನ್ತರೇ ಪರಿಭಿನ್ದಥಾ"ತಿ ನಿಟ್ಟುಭಿ। ತತೋ ಇತರೇ, ಅಥ ಇತರೇಹಿ ತಯೋಪಿ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಥೇವ ವತ್ವಾ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಸದ್ದಹನ್ತಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು।

ಆಚರಿಯೋ ಸಿನೇಹೇನ ವದನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಞೇ ಸನ್ಥವೋ"ತಿ ಪರಿಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಘಾತೇಮಿ ನ"ನ್ತಿ। ತತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚೇ ಘಾತೇಸ್ಸಾಮಿ 'ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಆಚರಿಯೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಸಿಪ್ಪುಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಆಗತೇ ಮಾಣವಕೇ ದೋಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತೀ'ತಿ। ಪುನ ಕೋಚಿ ಸಿಪ್ಪುಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ನ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಮೇ ಲಾಭೋ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ನಂ ಸಿಪ್ಪಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನುಪಚಾರೋತಿ ವತ್ವಾ ಜಙ್ಘಸಹಸ್ಸಂ ಘಾತೇಹೀತಿ ವಕ್ಖಾಮಿ। ಅವಸ್ಸಂ ಏತ್ಥ ಏಕೋ ಉಟ್ಠಾಯ ತಂ ಘಾತೇಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಅಥ ನಂ ಆಹ - "ಏಹಿ ತಾತ ಜಙ್ಘಸಹಸ್ಸಂ ಘಾತೇಹಿ, ಏವಂ ತೇ ಸಿಪ್ಪಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ ಕತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಮಯಂ ಅಹಿಂಸಕಕುಲೇ ಜಾತಾ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಆಚರಿಯಾತಿ। ಅಲದ್ಧುಪಚಾರಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಫಲಂ ನ ದೇತಿ ತಾತಾತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚಾವುಧಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚರಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟವಿಂ ಪವಿಟ್ಠೋ। ಅಟವಿಂ ಪವಿಸನಟ್ಠಾನೇಪಿ ಅಟವಿಮಜ್ಝೇಪಿ ಅಟವಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನಟ್ಠಾನೇಪಿ ಠತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಘಾತೇತಿ। ವತ್ಥಂ ವಾ ವೇಠನಂ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏಕೋ ದ್ವೇತಿ ಗಣಿತಮತ್ತಮೇವ ಕರೋನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಗಣನಮ್ಪಿ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ಪಞ್ಞವಾ ಏಸ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೋ ಪನ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಗಣನಮ್ಪಿ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಸಿ, ಏಕೇಕಂ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಪೇತಿ। ಠಪಿತಟ್ಠಾನೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ, ತತೋ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲೀನಂ ಮಾಲಂ

ಕತ್ವಾ ಧಾರೇಸಿ, ತೇನೇವ ಚಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋತಿ ಸಙ್ಖಾ ಉದಪಾದಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಅರಞ್ಞಂ ನಿಸ್ಸಞ್ಚಾರಮಕಾಸಿ, ದಾರುಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಅನ್ತೋಗಾಮಮ್ಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಉಗ್ಘಾಟೇತಿ। ತತೋ ಸಯಿತೇಯೇವ ಮಾರೇತ್ವಾ ಏಕೋ ಏಕೋತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಗಾಮೋ ಓಸರಿತ್ವಾ ನಿಗಮೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ನಿಗಮೋ ನಗರೇ। ಮನುಸ್ಸಾ ತಿಯೋಜನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಘರಾನಿ ಪಹಾಯ ದಾರಕೇ ಹತ್ಥೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಮ್ಮ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ - "ಚೋರೋ, ತೇ ದೇವ, ವಿಜಿತೇ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ನಾಮಾ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತಾ ಕನ್ದನ್ತಿ। ಭಗ್ಗವೋ "ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಆಹ - ಭೋತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ನಾಮ ಚೋರೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ನ ಅಞ್ಞೋ, ತವ ಪುತ್ತೋ ಅಹಿಂಸಕಕುಮಾರೋ। ಇದಾನಿ ರಾಜಾ ತಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ? ಗಚ್ಛ ಸಾಮಿ, ಪುತ್ತಂ ಮೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಹೀತಿ। ನಾಹಂ ಭದ್ದೇ ಉಸ್ಸಹಾಮಿ, ಚತೂಸು ಹಿ ಜನೇಸು ವಿಸ್ಸಾಸೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಚೋರೋ ಮೇ ಪುರಾಣಸಹಾಯೋತಿ ಅವಿಸ್ಸಾಸನೀಯೋ, ಸಾಖಾ ಮೇ ಪುರಾಣಸನ್ಥತಾತಿ ಅವಿಸ್ಸಾಸನೀಯಾ, ರಾಜಾ ಮಂ ಪೂಜೇತೀತಿ ಅವಿಸ್ಸಾಸನೀಯೋ, ಇತ್ಥೀ ಮೇ ವಸಂ ಗತಾತಿ ಅವಿಸ್ಸಾಸನೀಯಾತಿ। ಮಾತು ಹದಯಂ ಪನ ಮುದುಕಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಪನ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ।

ತಂದಿವಸಞ್ಚ ಭಗವಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಮಯಿ ಗತೇ ಏತಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಗಾಮಕೇ ಅರಞ್ಞೇ ಠಿತೋ ಚತುಪ್ಪದಿಕಂ ಗಾಥಂ ಸುತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾತರಿ ಅಪರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅನುದ್ಧರಣೀಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕರಿಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹ"ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ತಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೩೪೮. **ಸಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕರಿತ್ವಾ**ತಿ ಸಙ್ಕೇತಂ ಕತ್ವಾ ವಗ್ಗವಗ್ಗಾ ಹುತ್ವಾ। **ಹತ್ಥತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ**ತಿ ಹತ್ಥೇ ಅತ್ಥಂ ವಿನಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ಭಗವನ್ತಂ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ ಅಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾತಿ? ಅಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ। ಅಞ್ಞಾತಕವೇಸೇನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏಕಕೋವ ಅಗಮಾಸಿ। ಚೋರೋಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದೀಘರತ್ತಂ ದುಬ್ಭೋಜನೇನ ಚ ದುಕ್ಖಸೇಯ್ಯಾಯ ಚ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಕಿತ್ತಕಾ ಪನಾನೇನ ಮನುಸ್ಸಾ ಮಾರಿತಾತಿ? ಏಕೇನೂನಸಹಸ್ಸಂ। ಸೋ ಪನ ಇದಾನಿ ಏಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ಪೂರೇಸ್ಸತೀತಿ ಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಯಮೇವ ಪಠಮಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಘಾತೇತ್ವಾ ಗಣನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಿಪ್ಪಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ಕತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ವತ್ಥಾನಿ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಟವಿಮಜ್ಝತೋ ಅಟವಿಮುಖಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋವ ಭಗವನ್ತಂ ಅದ್ದಸ। ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಅದ್ದಸಾ ಖೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸೀತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಮ್ಮಿಯೋ ಉಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅಕ್ಕಮತಿ, ಓರಭಾಗೇ ವಲಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಸರಕ್ಖೇಪಮತ್ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಭಗವಾ ಪುರತೋ ಮಹನ್ತಂ ಅಙ್ಗಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಮಜ್ಝೇ ಹೋತಿ, ಚೋರೋ ಅನ್ತೇ। ಸೋ "ಇದಾನಿ ನಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಥಾಮೇನ ಧಾವತಿ। ಭಗವಾ ಅಙ್ಗಣಸ್ಸ ಪಾರಿಮನ್ತೇ ಹೋತಿ, ಚೋರೋ ಮಜ್ಝೇ। ಸೋ "ಏತ್ಥ ನಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವೇಗೇನ ಧಾವತಿ। ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಮಾತಿಕಂ ವಾ ಥಲಂ ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ, ಏತೇನುಪಾಯೇನ ತೀಣಿ ಯೋಜನಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಚೋರೋ ಕಿಲಮಿ, ಮುಖೇ ಖೇಳೋ ಸುಸ್ಸಿ, ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚಿಂಸು। ಅಥಸ್ಸ "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ"ತಿ ಏತದಹೋಸಿ। **ಮಿಗಮ್ಪೀ**ತಿ ಮಿಗಂ ಕಸ್ಮಾ ಗಣ್ಹಾತಿ? ಭಾತಸಮಯೇ ಆಹಾರತ್ಥಂ। ಸೋ ಕಿರ ಏಕಂ ಗುಮ್ಬಂ ಘಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮಿಗೇ ಉಟ್ಠಾಪೇತಿ। ತತೋ ಚಿತ್ತರುಚಿಯಂ ಮಿಗಂ ಅನುಬನ್ಧನ್ತೋ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಖಾದತಿ। **ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಯೇನ ಕಾರಣೇನಾಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋವ ಠಿತೋ ನಾಮ , ಅಹಞ್ಚ ಠಿತೋವ ಅಟ್ಠಿತೋ ನಾಮ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಮಣಂ ತಂ ಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೪೯. ನಿಧಾಯಾತಿ ಯೋ ವಿಹಿಂಸನತ್ಥಂ ಭೂತೇಸು ದಣ್ಡೋ ಪವತ್ತಯಿತಬ್ಬೋ ಸಿಯಾ, ತಂ ನಿಧಾಯ ಅಪನೇತ್ವಾ ಮೇತ್ತಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಅವಿಹಿಂಸಾಯ ಸಾರಣೀಯಧಮ್ಮೇಸು ಚ ಠಿತೋ ಅಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತುವಮಟ್ಠಿತೋಸೀತಿ** ಪಾಣೇಸು ಅಸಞ್ಞತತ್ತಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಘಾತೇನ್ತಸ್ಸ ತವ ಮೇತ್ತಾ ವಾ ಖನ್ತಿ ವಾ ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ವಾ ಅವಿಹಿಂಸಾ ವಾ ಸಾರಣೀಯಧಮ್ಮೋ ವಾ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತುವಂ ಅಟ್ಠಿತೋಸಿ, ಇದಾನಿ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ಠಿತೋಪಿ ನಿರಯೇ ಧಾವಿಸ್ಸಸಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಅಸುರಕಾಯೇ ವಾ ಧಾವಿಸ್ಸಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತತೋ ಚೋರೋ – "ಮಹಾ ಅಯಂ ಸೀಹನಾದೋ, ಮಹನ್ತಂ ಗಜ್ಜಿತಂ, ನ ಇದಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಹಾಮಾಯಾಯ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಿದ್ಧತ್ಥಸ್ಸ ಸಮಣರಞ್ಞೋ ಏತಂ ಗಜ್ಜಿತಂ, ದಿಟ್ಠೋ ವತಮ್ಹಿ ಮಞ್ಞೇ ತಿಖಿಣಚಕ್ಖುನಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ, ಸಙ್ಗಹಕರಣತ್ಥಂ ಮೇ ಭಗವಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ **ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಮೇ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮಹಿತೋ**ತಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಾದೀಹಿ ಚತುಪಚ್ಚಯಪೂಜಾಯ ಪೂಜಿತೋ। **ಪಚ್ಚುಪಾದೀ**ತಿ ಚಿರಸ್ಸಂ ಕಾಲಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮಯ್ಹಂ ಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ಮಹಾವನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। **ಪಹಾಯ ಪಾಪ**ನ್ತಿ ಪಜಹಿತ್ವಾ ಪಾಪಂ।

ಇತ್ವೇವಾತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾಯೇವ। **ಆವುಧ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಾವುಧಂ। **ಸೋಬ್ಭೇ**ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ಛಿನ್ನೇ। **ಪಪಾತೇ**ತಿ ಏಕತೋ ಛಿನ್ನೇ। **ನರಕೇ**ತಿ ಫಲಿತಟ್ಠಾನೇ। ಇಧ ಪನ ತೀಹಿಪಿ ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅರಞ್ಞಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ಅಕಿರೀ**ತಿ ಖಿಪಿ ಛಡ್ಡೇಸಿ।

ತಮೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ತದಾ ಅವೋಚಾತಿ ಭಗವತೋ ಇಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೋ ಕುಹಿಂ ಸತ್ಥಕಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕುಹಿಂ ಪತ್ತಚೀವರನ್ತಿ ಪರಿಯೇಸನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಕಮ್ಮಂ ಪನ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಅಟ್ಠಪರಿಕ್ಖಾರಭಣ್ಡಕಸ್ಸ ದಿನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ – "ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಸಹ ವಚನೇನೇವ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಲಭಿ। ತಾವದೇವಸ್ಸ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಸಮಣಲಿಙ್ಗಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

"ತಿಚೀವರಞ್ಚ ಪತ್ತೋ ಚ, ವಾಸಿ ಸೂಚಿ ಚ ಬನ್ಧನಂ।
ಪರಿಸ್ಸಾವನೇನ ಅಟ್ಠೇತೇ, ಯುತ್ತಯೋಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ"ತಿ॥ –

ಏವಂ ವುತ್ತಾ ಅಟ್ಠ ಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸರೀರಪಟಿಬದ್ಧಾವ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। **ಏಸೇವ ತಸ್ಸ ಅಹು ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ**ತಿ ಏಸ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ಅಹೋಸಿ, ನ ಹಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿಸುಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ।

೩೫೦. ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನಾತಿ ಭಣ್ಡಗ್ಗಾಹಕೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ, ತೇನೇವ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮಾತಾಪಿಸ್ಸ ಅಟ್ಠಉಸಭಮತ್ತೇನ ಠಾನೇನ ಅನ್ತರಿತಾ, – "ತಾತ, ಅಹಿಂಸಕ ಕತ್ಥ ಠಿತೋಸಿ, ಕತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋಸಿ, ಕುಹಿಂ ಗತೋಸಿ? ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ನ ಕಥೇಸಿ ತಾತಾ"ತಿ ವದನ್ತೀ ಆಹಿಣ್ಡಿತ್ವಾ ಅಪಸ್ಸಮಾನಾ ಏತ್ತೋವ ಗತಾ।

ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಸತೇಹೀತಿ ಸಚೇ ಚೋರಸ್ಸ ಪರಾಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಮಯ್ಹಂ ಪರಾಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವೇಗೇನ ಪಲಾಯಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಲ್ಲಹುಕೇನ ಬಲೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ । **ಯೇನ ಆರಾಮೋ**ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆರಾಮಂ ಅಗಮಾಸಿ? ಸೋ ಕಿರ ಚೋರಸ್ಸ ಭಾಯತಿ, ಚಿತ್ತೇನ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಗರಹಾಭಯೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತೇನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸೋ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ 'ಕಸ್ಮಾ ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋಸೀ'ತಿ। ಅಥಾಹಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಿ, ಭಗವಾ ಹಿ ಮಂ ನ ಕೇವಲಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೇನೇವ ಅತ್ಥೇನ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೇನಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿಯೇವ। ಸೋ ಸಚೇ ಮಯ್ಹಂ ಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಧಿವಾಸೇಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಪರಾಜಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ 'ಕಿಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕಂ ಚೋರಂ

ಆರಬ್ಭ ಗಮನೇನಾ’ತಿ ವಕ್ಖತಿ। ತತೋ ಮಂ ಜನೋ ಏವಂ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸತಿ - ‘ರಾಜಾ ಚೋರಂ ಗಹೇತುಂ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪನ ನಿವತ್ತಿತೋ’ತಿ” ಗರಹಮೋಕ್ಖಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಗಮಾಸಿ।

ಕುತೋ ಪನಸ್ಸಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ಆಹ? ಅಪಿ ನಾಮ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯಾತಿ ಭಗವತೋ ಪರಿಗಣ್ಹನತ್ಥಂ ಆಹ। **ರಞ್ಞೋ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ರಞ್ಞೋಯೇವ ಭಯಂ ಅಹೋಸಿ, ಅವಸೇಸೋಪಿ ಮಹಾಜನೋ ಭೀತೋ ಫಲಕಾವುಧಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇವ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿಧಾಯ ಅಟ್ಟಾಲಕೇ ಆರುಯ್ಹ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏವಞ್ಚ ಅವೋಚ - “ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ‘ರಾಜಾ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛತೀ’ತಿ ಞತ್ವಾ ಪಠಮತರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ, ರಾಜಾ ತೇನ ಗಹಿತೋ, ಮಯಂ ಪನ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಮುತ್ತಾ”ತಿ। **ನತ್ಥಿ ತೇ ಇತೋ ಭಯ**ನ್ತಿ ಅಯಞ್ಹಿ ಇದಾನಿ ಕುನ್ಥಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಂ ಜೀವಿತಾ ನ ವೋರೋಪೇತಿ, ನತ್ಥಿ ತೇ ಇಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಭಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಥಂ ಗೋತ್ತೋತಿ? ಕಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛತಿ? ಪಬ್ಬಜಿತಂ ದಾರುಣಕಮ್ಮೇನ ಉಪ್ಪನ್ನನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವೋಹರಿತುಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಗೋತ್ತವಸೇನ ನಂ ಸಮುದಾಚರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಪುಚ್ಛಿ। **ಪರಿಕ್ಖಾರಾನ**ನ್ತಿ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅಹಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಥೇನ್ತೋಯೇವ ಚ ಉದರೇ ಬದ್ಧಸಾಟಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇಸಿ।

೩೫೧. **ಆರಞ್ಞಿಕೋ**ತಿಆದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾನಿ। ಥೇರೇನ ಪನ ತೇರಸಪಿ ಸಮಾದಿನ್ನಾನೇವ ಅಹೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ಅಲನ್ತಿ ಆಹ। **ಯಞ್ಹಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ**ತಿ ಕಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ? “ಹತ್ಥಿಮ್ಪಿ ಧಾವನ್ತಂ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮೀ”ತಿ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ರಞ್ಞಾ ಪೇಸಿತಹತ್ಥಾದಯೋ ಸೋ ಏವಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ರಾಜಾಪಿ - “ಹತ್ಥೀಹಿಯೇವ ನಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಥ, ಅಸ್ಸೇಹೇವ, ರಥೇಹೇವಾ”ತಿ ಏವಂ ಅನೇಕವಾರಂ ಬಹೂ ಹತ್ಥಾದಯೋ ಪೇಸೇಸಿ। ಏವಂ ಗತೇಸು ಪನ ತೇಸು - “ಅಹಂ ಅರೇ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ”ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಉಟ್ಠಾಯ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೇ ಏಕೋಪಿ ಆವುಧಂ ಪರಿವತ್ತೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಸಬ್ಬೇವ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮಾರೇಸಿ। ಹತ್ಥೀ ಅರಞ್ಞಹತ್ಥೀ, ಅಸ್ಸಾ ಅರಞ್ಞಅಸ್ಸಾ, ರಥಾಪಿ ತತ್ಥೇವ ಭಿಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದತಿ।

ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸೀತಿ ನ ಇದಂ ಪಠಮಂ ಪಾವಿಸಿ। ಇತ್ಥಿದಸ್ಸನದಿವಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ದೇವಸಿಕಮ್ಪಿ ಪನೇಸ ಪವಿಸತೇವ, ಮನುಸ್ಸಾ ಚ ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಉತ್ತಸನ್ತಿಪಿ ಪಲಾಯನ್ತಿಪಿ ದ್ವಾರಮ್ಪಿ ಥಕೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋತಿ ಸುತ್ವಾವ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ವಾ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಘರಂ ವಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಥಕೇನ್ತಿ। ಪಲಾಯಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಪಿಟ್ಠಿಂ ದತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ । ಥೇರೋ ಉಳುಙ್ಕಯಾಗುಮ್ಪಿ ಕಟಚ್ಛುಭಿಕ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಲಭತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಕಿಲಮತಿ। ಬಹಿ ಅಲಭನ್ತೋ ನಗರಂ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣನ್ತಿ ನಗರಂ ಪವಿಸತಿ। ಯೇನ ದ್ವಾರೇನ ಪವಿಸತಿ, ತತ್ಥ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಆಗತೋತಿ ಕೂಟಸಹಸ್ಸಾನಂ ಭಿಜ್ಜನಕಾರಣಂ ಹೋತಿ। **ಏತದಹೋಸೀ**ತಿ ಕಾರುಞ್ಞಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ। ಏಕೇನ ಊನಮನುಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ಘಾತೇನ್ತಸ್ಸ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಕಾರುಞ್ಞಂ ನಾಹೋಸಿ, ಗಬ್ಭಮೂಳ್ಹಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ದಸ್ಸನಮತ್ತೇನೇವ ಕಥಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ? ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಬಲೇನ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಬಲಞ್ಹಿ ಏತಂ।

ತೇನ ಹೀತಿ ಯಸ್ಮಾ ತೇ ಕಾರುಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಸ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ**ತಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ಏತಂ ತ್ವಂ ಮಾ ಗಣ್ಹಿ, ನೇಸಾ ತವ ಜಾತಿ। ಗಿಹಿಕಾಲೋ ಏಸ, ಗಿಹೀ ನಾಮ ಪಾಣಮ್ಪಿ ಹನನ್ತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದೀನಿಪಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಇದಾನಿ ಪನ ತೇ ಅರಿಯಾ ನಾಮ ಜಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ “ಯತೋ ಅಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಜಾತೋ”ತಿ ಸಚೇ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಸಿ, ತೇನ ಹಿ “ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ”ತಿ ಏವಂ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವದಾಹೀತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ।

ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಏತದವೋಚಾತಿ ಇತ್ಥೀನಂ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪುರಿಸೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಥೇರೋ ಕಿಂ ಕರೋಸೀತಿ? ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರೋ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಕರಣತ್ಥಾಯ ಆಗತೋತಿ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ। ತತೋ ತೇ ಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಬಹಿಸಾಣಿಯಂ ಪೀಠಕಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸುಂ। ಥೇರೋ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ - “ಯತೋ ಅಹಂ ಭಗಿನಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜಾತೋ”ತಿ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಅಕಾಸಿ, ಸಹ ಸಚ್ಚವಚನೇನೇವ ಧಮಕರಣತೋ

ಮುತ್ತಉದಕಂ ವಿಯ ದಾರಕೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಮಾತಾಪುತ್ತಾನಂ ಸೋತ್ಥಿ ಅಹೋಸಿ। ಇಮಞ್ಚ ಪನ ಪರಿತ್ತಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿಸ್ಸಯಂ ನ ಮದ್ದತಿ, **ಮಹಾಪರಿತ್ತಂ** ನಾಮೇತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಥೇರೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಕತಟ್ಠಾನೇ ಪೀಠಕಂ ಅಕಂಸು। ಗಬ್ಭಮೂಳ್ಹಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಮ್ಪಿ ಆನೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಸಜ್ಜಾಪೇನ್ತಿ, ತಾವದೇವ ಸುಖೇನ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ। ಯಾ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಆನೇತುಂ, ತಸ್ಸಾ ಪೀಠಕಧೋವನಉದಕಂ ನೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ತಙ್ಖಣಂಯೇವ ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ರೋಗಂ ವೂಪಸಮೇತಿ। ಯಾವ ಕಪ್ಪಾ ತಿಟ್ಠನಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕಿರೇತಂ।

ಕಿಂ ಪನ ಭಗವಾ ಥೇರಂ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ಕಾರಾಪೇಸೀತಿ? ನ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಥೇರಞ್ಹಿ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಭೀತಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ। ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರೇನ ಕಿಲಮತಿ, ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹೇನ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕಾರೇಸಿ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ - "ಇದಾನಿ ಕಿರ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರೋ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಕರೋತೀತಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತೋ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರೇನ ಅಕಿಲಮನ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅನುಗ್ಗಹೇನ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕಾರೇಸಿ। ನ ಹಿ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ। ಥೇರಸ್ಸಾಪಿ ಚ "ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾಭಿಮುಖಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಟವಿಯಂ ಠತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಘಾತಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ। "ದುಗ್ಗತೋಮ್ಹಿ, ಖುದ್ದಕಪುತ್ತೋಮ್ಹಿ, ಜೀವಿತಂ ಮೇ ದೇಹಿ ಸಾಮೀತಿ ಮರಣಭೀತಾನಂ ವಚನಾಕಾರೋ ಚ ಹತ್ಥಪಾದವಿಕಾರೋ ಚ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹುತ್ವಾ ತತೋವ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ತಂ ಜಾತಿಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾವಾಯಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀತಿ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕಾರೇಸಿ। **ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ**ತಿಆದಿ ವತ್ಥಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೮೦) ವಿತ್ಥಾರಿತಂ।

೩೫೨. **ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಲೇಡ್ಡು ಖಿತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಕಸುನಖಸೂಕರಾದೀನಂ ಪಟಿಕ್ಕಮಾಪನತ್ಥಾಯ ಸಮನ್ತಾ ಸರಕ್ಖೇಪಮತ್ತೇ ಠಾನೇ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ದಿಸಾಭಾಗೇನ ಖಿತ್ತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಕಾಯೇ ಪತತಿ। ಕಿತ್ತಕೇ ಠಾನೇ ಏವಂ ಹೋತಿ? ಗಣ್ಠಿಕಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಟಿನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಯಾವ ಗಣ್ಠಿಕಪಟಿಮುಕ್ಕಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ಹೋತಿ। **ಭಿನ್ನೇನ ಸೀಸೇನಾ**ತಿ ಮಹಾಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಯಾವ ಅಟ್ಠಿಮರಿಯಾದಾ ಭಿನ್ನೇನ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ ಖೀಣಾಸವಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ಆಹ। **ಯಸ್ಸ ಖೋ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನಾ**ತಿ ಇದಂ ಸಭಾಗದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಕಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಕಮ್ಮಞ್ಹಿ ಕರಿಯಮಾನಮೇವ ತಯೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪೂರೇತಿ। ಸತ್ತಸು ಚಿತ್ತೇಸು ಕುಸಲಾ ವಾ ಅಕುಸಲಾ ವಾ ಪಠಮಜವನಚೇತನಾ **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ವಿಪಾಕಂ ದೇತಿ। ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಂ ಅಹೋಸಿಕಮ್ಮಂ, ನಾಹೋಸಿ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ, ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋತಿ ಇಮಸ್ಸ ತಿಕಸ್ಸ ವಸೇನ **ಅಹೋಸಿಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅತ್ಥಸಾಧಿಕಾ ಸತ್ತಮಜವನಚೇತನಾ **ಉಪಪಜ್ಜವೇದನೀಯಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। ತಂ ಅನನ್ತರೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ವಿಪಾಕಂ ದೇತಿ। ತಥಾ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ತಂ ಅಹೋಸಿಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಉಭಿನ್ನಮನ್ತರೇ ಪಞ್ಚಜವನಚೇತನಾ **ಅಪರಾಪರಿಯವೇದನೀಯಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಂ ಅನಾಗತೇ ಯದಾ ಓಕಾಸಂ ಲಭತಿ, ತದಾ ವಿಪಾಕಂ ದೇತಿ। ಸತಿ ಸಂಸಾರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಅಹೋಸಿಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಉಪಪಜ್ಜವೇದನೀಯಞ್ಚ ಅಪರಾಪರಿಯವೇದನೀಯಞ್ಚಾತಿ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಕರೇನ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಸಮುಗ್ಘಾಟಿತಾನಿ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಂ ಅತ್ಥಿ । ತಂ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವಿಪಾಕಂ ದೇತಿಯೇವ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಗವಾ "ಯಸ್ಸ ಖೋ ತ್ವ"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಮಾ **ಯಸ್ಸ ಖೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಾದಿಸಸ್ಸ ಖೋ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನಾತಿ ಏವಂ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋತಿ ದೇಸನಾಸೀಸಮತ್ತಮೇತಂ, ಅಬ್ಭಾ ಮಹಿಕಾ ಧೂಮೋ ರಜೋ ರಾಹೂತಿ ಇಮೇಹಿ ಪನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಮುತ್ತೋ ಚನ್ದಿಮಾ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಏವಂ ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಚನ್ದಿಮಾ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಏವಂ

ಪಮಾದಕಿಲೇಸವಿಮುತ್ತೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಂ ಅತ್ತನೋ ಖನ್ಧಾಯತನಧಾತುಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ವಿಹತಕಿಲೇಸನ್ಧಕಾರಂ ಕರೋತಿ।

ಕುಸಲೇನ ಪಿಧೀಯತೀತಿ ಮಗ್ಗಕುಸಲೇನ ಪಿಧೀಯತಿ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಂ ಕರೀಯತಿ। **ಯುಞ್ಜತಿ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ**ತಿ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಚ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಥೇರಸ್ಸ ಉದಾನಗಾಥಾ ನಾಮ।

ದಿಸಾ ಹಿ ಮೇತಿ ಇದಂ ಕಿರ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿತ್ತಾಣಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಆಹ। ತತ್ಥ **ದಿಸಾ ಹಿ ಮೇ**ತಿ ಮಮ ಸಪತ್ತಾ। ಯೇ ಮಂ ಏವಂ ಉಪವದನ್ತಿ - ''ಯಥಾ ಮಯಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೇನ ಮಾರಿತಾನಂ ಞಾತಕಾನಂ ವಸೇನ ದುಕ್ಖಂ ವೇದಿಯಾಮ, ಏವಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋಪಿ ವೇದಿಯತೂ''ತಿ, ತೇ ಮಯ್ಹಂ ದಿಸಾ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯುಞ್ಜನ್ತೂ**ತಿ ಕಾಯವಾಚಾಮನೇಹಿ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತು। **ಯೇ ಧಮ್ಮಮೇವಾದಪಯನ್ತಿ ಸನ್ತೋ**ತಿ ಯೇ ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಧಮ್ಮಂಯೇವ ಆದಪೇನ್ತಿ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತಿ, ತೇ ಮನುಜಾ ಮಯ್ಹಂ ಸಪತ್ತಾ ಭಜನ್ತು ಸೇವನ್ತು ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅವಿರೋಧಪ್ಪಸಂಸೀನನ್ತಿ ಅವಿರೋಧೋ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇತ್ತಾ, ಮೇತ್ತಾಪಸಂಸಕಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಣನ್ತು ಧಮ್ಮಂ ಕಾಲೇನಾ**ತಿ ಖಣೇ ಖಣೇ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾಪಟಿಸಙ್ಖಾಸಾರಣೀಯಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತು। **ತಞ್ಚ ಅನುವಿಧೀಯನ್ತೂ**ತಿ ತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಕರೋನ್ತು ಪೂರೇನ್ತು।

ನ ಹಿ ಜಾತು ಸೋ ಮಮಂ ಹಿಂಸೇತಿ ಯೋ ಮಯ್ಹಂ ದಿಸೋ, ಸೋ ಮಂ ಏಕಂಸೇನೇವ ನ ಹಿಂಸೇಯ್ಯ। **ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ** ನನ್ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಮಂ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪನ ಕಞ್ಚಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ಮಾ ಹಿಂಸನ್ತು ಮಾ ವಿಹೇಠೇನ್ತು। **ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿ**ನ್ತಿ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ। **ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ತಸಥಾವರೇ**ತಿ **ತಸಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸತಣ್ಹಾ, **ಥಾವರಾ** ನಿತ್ತಣ್ಹಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ತಸಥಾವರಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ದಿಸಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣನ್ತು, ಏವಂ ಮಂ ಏಕಂಸೇನೇವ ನ ಹಿಂಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿತ್ತಂ ಕಾತುಂ ಆಹ।

ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋವ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದೀಪೇನ್ತೋ **ಉದಕಞ್ಹಿ ನಯನ್ತಿ ನೇತ್ತಿಕಾ**ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ನೇತ್ತಿಕಾ**ತಿ ಯೇ ಮಾತಿಕಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ನಯನ್ತಿ। **ಉಸುಕಾರಾ**ತಿ ಉಸುಕಾರಕಾ। **ನಮಯನ್ತೀ**ತಿ ತೇಲಕಞ್ಜಿಕೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುಳೇ ತಾಪೇತ್ವಾ ಉನ್ನತುನ್ನತಟ್ಠಾನೇ ನಮೇನ್ತಾ ಉಜುಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ತೇಜನ**ನ್ತಿ ಕಣ್ಡಂ। ತಞ್ಹಿ ಇಸ್ಸಾಸೋ ತೇಜಂ ಕರೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ತಜ್ಜೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಜನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅತ್ತಾನಂ ದಮಯನ್ತೀ**ತಿ ಯಥಾ ನೇತ್ತಿಕಾ ಉಜುಮಗ್ಗೇನ ಉದಕಂ ನಯನ್ತಿ, ಉಸುಕಾರಾ ತೇಜನಂ, ತಚ್ಛಕಾ ಚ ದಾರುಂ ಉಜುಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಏವಮೇವಂ ಪಣ್ಡಿತಾ ಅತ್ತಾನಂ ದಮೇನ್ತಿ ಉಜುಕಂ ಕರೋನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ತಾದಿನಾತಿ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಾದೀಸು ನಿಬ್ಬಿಕಾರೇನ - ''ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ಭಗವಾ ತಾದೀ, ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇ ತಾದೀ, ವನ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ, ಚತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ, ತಿಣ್ಣಾವೀತಿ ತಾದೀ, ತನ್ನಿದ್ದೇಸಾತಿ ತಾದೀ''ತಿ (ಮಹಾನಿ॰ ೩೮; ೧೯೨) ಏವಂ ತಾದಿಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತೇನ ಸತ್ಥಾರಾ। **ಭವನೇತ್ತೀ**ತಿ ಭವರಜ್ಜು, ತಣ್ಹಾಯೇತಂ ನಾಮಂ। ತಾಯ ಹಿ ಗೋಣಾ ವಿಯ ಗೀವಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ, ಸತ್ತಾ ಹದಯೇ ಬದ್ಧಾ ತಂ ತಂ ಭವಂ ನೀಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭವನೇತ್ತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಫುಟ್ಠೋ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಚೇತನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ। ಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಮಗ್ಗಚೇತನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚತಿ ವಿಪಚ್ಚತಿ ಡಯ್ಹತಿ, ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋತಿ ವುತ್ತಾ। ತಾಯ ಹಿ ಫುಟ್ಠತ್ತಾ ಏಸ **ಅಣಣೋ** ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಜಾತೋ, ನ ದುಕ್ಖವೇದನಾಯ ಅಣಣೋ। **ಭುಞ್ಜಾಮೀ**ತಿ ಚೇತ್ಥ ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ ಇಣಪರಿಭೋಗೋ ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೋ ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೋತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪರಿಭೋಗಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ ನಾಮ। ಸೋ ಹಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಥೇನೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ''ಥೇಯ್ಯಾಯ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡೋ ಭುತ್ತೋ''ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೯೫)। ಸೀಲವತೋ ಪನ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಪರಿಭೋಗೋ ಇಣಪರಿಭೋಗೋ

ನಾಮ। ಸತ್ತನ್ನಂ ಸೇಕ್ಖಾನಂ ಪರಿಭೋಗೋ ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೋ ನಾಮ। ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೋ ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೋ ನಾಮ। ಇಧ ಕಿಲೇಸಇಣಾನಂ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಣಣೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಅನಿಣೋ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಭುಞ್ಜಾಮಿ ಭೋಜನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಕಾಮರತಿಸನ್ಥವನ್ತಿ ದುವಿಧೇಸುಪಿ ಕಾಮೇಸು ತಣ್ಹಾರತಿಸನ್ಥವಂ ಮಾ ಅನುಯುಞ್ಜಥ ಮಾ ಕರಿತ್ಥ। **ನಯಿದಂ ದುಮ್ಮನ್ತಿತಂ ಮಮಾ**ತಿ ಯಂ ಮಯಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮನ್ತಿತಂ, ತಂ ಮಮ ಮನ್ತಿತಂ ನ ದುಮ್ಮನ್ತಿತಂ। **ಸಂವಿಭತ್ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ**ತಿ ಅಹಂ ಸತ್ಥಾತಿ ಏವಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂವಿಭತ್ತಾ, ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಯಂ ಸೇಟ್ಠಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತದೇವ ಅಹಂ ಉಪಗಮಂ ಉಪಗತೋ ಸಮ್ಪತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಇದಂ ಆಗಮನಂ ಸ್ವಾಗತಂ ನಾಮ ಗತನ್ತಿ। **ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಆಸವಕ್ಖಯಪಞ್ಞಾ। **ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ**ನ್ತಿ ಯಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಯಾ ಕತಂ। ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ನವಹಿ ಚ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೇಹಿ ದೇಸನಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಸೀತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಪಿಯಜಾತಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೫೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಪಿಯಜಾತಿಕಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ನೇವ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತೀ**ತಿ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಕತಿನಿಯಾಮೇನ ಪನ ನ ಪಟಿಭನ್ತಿ। ದುತಿಯಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತ್ಥ ಚ **ನ ಪಟಿಭಾತೀ**ತಿ ನ ರುಚ್ಚತಿ। **ಆಳಾಹನ**ನ್ತಿ ಸುಸಾನಂ। **ಅಞ್ಞಥತ್ತ**ನ್ತಿ ವಿವಣ್ಣತಾಯ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ। **ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ** ನಾಮ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸಂ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತಂ। **ಪಿಯಜಾತಿಕಾ**ತಿ ಪಿಯತೋ ಜಾಯನ್ತಿ। **ಪಿಯಪ್ಪಭಾವಿಕಾ**ತಿ ಪಿಯತೋ ಪಭವನ್ತಿ।

೩೫೫. ಸಚೇ ತಂ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಯಮಾನಾಪಿ ಸತ್ಥರಿ ಸದ್ಧಾಯ ಏವಂ ವದತಿ। **ಚರ ಪಿರೇ**ತಿ ಅಪೇಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪರೇ, ಅನಜ್ಝತ್ತಿಕಭೂತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಚರ ಪಿರೇ**ತಿ ಪರತೋ ಗಚ್ಛ, ಮಾ ಇಧ ತಿಟ್ಠಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೫೬. ದ್ವಿಧಾ ಛೇತ್ವಾತಿ ಅಸಿನಾ ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕರೋನ್ತೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಅತ್ತಾನಂ ಉಪ್ಫಾಲೇಸೀ**ತಿ ತೇನೇವ ಅಸಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಉದರಂ ಫಾಲೇಸಿ। ಯದಿ ಹಿ ತಸ್ಸ ಸಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಭವೇಯ್ಯ, ಇದಾನಿ ಅಞ್ಞಂ ಮಾತುಗಾಮಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಘಾತೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಸಾ ಪಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಪರಲೋಕೇಪಿ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಙ್ಗಿಭಾವಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ಏವಮಕಾಸಿ।

೩೫೭. ಪಿಯಾ ತೇ ವಜಿರೀತಿ ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸಾ ಅಹೋಸಿ – "ಸಚಾಹಂ, 'ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಅಞ್ಞತರಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ'ತಿಆದಿಕಥಂ ಕಥೇಯ್ಯಂ, 'ಕೋ ತೇ ಏವಂ ಅಕಾಸಿ, ಅಪೇಹಿ ನತ್ಥಿ ಏತ'ನ್ತಿ ಮಂ ಪಟಿಸೇಧೇಯ್ಯ, ವತ್ತಮಾನೇನೇವ ನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। **ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಮರಣವಸೇನ ವಿಪರಿಣಾಮೋ, ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಗಮನವಸೇನ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ವಾಸಭಾಯಾತಿ ವಾಸಭಾ ನಾಮ ರಞ್ಞೋ ಏಕಾ ದೇವೀ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ।

ಪಿಯಾ ತೇ ಅಹನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ ಆಹ? ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸಾ ಅಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ರಾಜಾ ಮಯ್ಹಂ ಕುಪಿತೋ, ಸಚಾಹಂ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ 'ಪಿಯಾ ತೇ ಅಹ'ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, 'ನ ಮೇ ತ್ವಂ ಪಿಯಾ, ಚರ ಪಿರೇ'ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕಥಾ ಪತಿಟ್ಠಾನಂ ನ

ಲಭಿಸ್ಸತೀ’’ತಿ ಕಥಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾನತ್ಥಂ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ ಪುಚ್ಛಿ। **ಕಾಸಿಕೋಸಲೇಸು** ಛಡ್ಡಿತಭಾವೇನ ವಿಪರಿಣಾಮೋ, ಪಟಿರಾಜೂನಂ ಹತ್ಥಗಮನವಸೇನ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಆಚಮೇಹೀತಿ ಆಚಮನೋದಕಂ ದೇಹಿ। ಆಚಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ನಮಸ್ಸಿತುಕಾಮೋ ಏವಮಾಹ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಪಿಯಜಾತಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಬಾಹಿತಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೫೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಬಾಹಿತಿಕಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕಂ ನಾಗ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕಂ ಹತ್ಥಿಂ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಫಾಸುಕಾನಂ ಉಪರಿ ತಾಲಫಲಮತ್ತಂ ಪಣ್ಡರಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ಥಿ , ತೇನಸ್ಸ ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। **ಸಿರಿವಡ್ಢಂ ಮಹಾಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಛೇಕಹತ್ಥಿಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಕಥಾಫಾಸುಕತ್ಥಂ ಸದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಏವಂನಾಮಕಂ ಮಹಾಮತ್ತಂ। **ಆಯಸ್ಮಾನೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ನೋ**ತಿ ಪುಚ್ಛಾಯ ನಿಪಾತೋ। ಮಹಾಮತ್ತೋ ಥೇರಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಧಾರಣಾಕಾರಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ‘‘ಏವಂ, ಮಹಾರಾಜಾ’’ತಿ ಆಹ।

೩೫೯. ಓಪಾರಮ್ಭೋತಿ ಉಪಾರಮ್ಭಂ ದೋಸಂ ಆರೋಪನಾರಹೋ। ಕಿಂ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ರಾಜಾ ಪುಚ್ಛತಿ। ಸುನ್ದರಿವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನಮಿದಂ ಸುತ್ತಂ, ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಯಞ್ಹಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ**ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಮಯಂ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ ಇದಂ ಪದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಞ್ಹೇನ ಪರಿಪೂರೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹಾ, ತಂ ಕಾರಣಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಏವಂ ವದನ್ತೇನ ಪರಿಪೂರಿತಂ।

೩೬೦. ಅಕುಸಲೋತಿ ಅಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತೋ। **ಸಾವಜ್ಜೋ**ತಿ ಸದೋಸೋ। **ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ**ತಿ ಸದುಕ್ಖೋ। **ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೋ**ತಿ ಇಧ ನಿಸ್ಸನ್ದವಿಪಾಕೋ ಕಥಿತೋ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಪವತ್ತಕಾಯಸಮಾಚಾರಸ್ಸ।

ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಧಮ್ಮಪಹೀನೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಕುಸಲಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ ವಣ್ಣೇತೀತಿ। ಆಮ ವಣ್ಣೇತೀತಿ ವುತ್ತೇ ಯಥಾ ಪುಚ್ಛಾ, ತಥಾ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಪನ ನ ಭಾರಿಯಂ। ಅಪ್ಪಹೀನಅಕುಸಲೋಪಿ ಹಿ ಪಹಾನಂ ವಣ್ಣೇಯ್ಯ, ಭಗವಾ ಪನ ಪಹೀನಾಕುಸಲತಾಯ ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೩೬೧. ಬಾಹಿತಿಕಾತಿ ಬಾಹಿತಿರಟ್ಠೇ ಉಟ್ಠಿತವತ್ಥಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। **ಸೋಳಸಸಮಾ ಆಯಾಮೇನಾ**ತಿ ಆಯಾಮೇನ ಸಮಸೋಳಸಹತ್ಥಾ। **ಅಟ್ಠಸಮಾ ವಿತ್ಥಾರೇನಾ**ತಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಮಅಟ್ಠಹತ್ಥಾ।

೩೬೨. ಭಗವತೋ ಪಾದಾಸೀತಿ ಭಗವತೋ ನಿಯ್ಯಾತೇಸಿ। ದತ್ವಾ ಚ ಪನ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ವಿತಾನಂ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗನ್ಧಕುಟಿ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಸೋಭಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪನ ವಸೇನ ಅಯಂ ದೇಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಬಾಹಿತಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೬೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಮೇದಾಳುಪ**ನ್ತಿ ನಾಮೇತಂ ತಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಹಿ ನಿಗಮಸ್ಸ ಮೇದವಣ್ಣಾ ಪಾಸಾಣಾ ಕಿರೇತ್ಥ ಉಸ್ಸನ್ನಾ ಅಹೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ಮೇದಾಳುಪನ್ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಂ। ಸೇನಾಸನಂ ಪನೇತ್ಥ ಅನಿಯತಂ, ತಸ್ಮಾ ನ ತಂ ವುತ್ತಂ। **ನಗರಕ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮಂ। **ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನಾ**ತಿ ನ ಅಞ್ಞೇನ ಕರಣೀಯೇನ, ಅಯಂ ಪನ ಬನ್ಧುಲಸೇನಾಪತಿಂ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಯ ಪುತ್ತೇಹಿ ಏಕದಿವಸೇನೇವ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ, ತಂದಿವಸಞ್ಚಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವಾ ನಿಮನ್ತಿತೋ, ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಘರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಮತ್ತೇ "ಸೇನಾಪತಿ ಕಾಲಙ್ಕತೋ"ತಿ ಸಾಸನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಅದಂಸು। ಸಾ ಪಣ್ಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಖಸಾಸನಂ ಪುಚ್ಛಿ। "ರಞ್ಞಾ ಅಯ್ಯೇ ಸೇನಾಪತಿ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಯ ಪುತ್ತೇಹಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಗಹಾಪಿತೋ"ತಿ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಮಹಾಜನಗತಂ ಮಾ ಕರಿತ್ಥಾತಿ ಓವಟ್ಟಿಕಾಯ ಪಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿವಿಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಏಕಾ ಸಪ್ಪಿಚಾಟಿ ನೀಹರಿತಾ, ಸಾ ಉಮ್ಮಾರೇ ಆಹಚ್ಚ ಭಿನ್ನಾ, ತಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿವಿಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಕಥಾಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ - "ಸಪ್ಪಿಚಾಟಿಯಾ ಭಿನ್ನಪಚ್ಚಯಾ ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಪಣ್ಣಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಠಪೇತ್ವಾ - "ಭಗವಾ ಇಮಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಯ ಪುತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸೇನಾಪತಿನೋ ಮತಸಾಸನಂ, ಅಹಂ ಏತಮ್ಪಿ ನ ಚಿನ್ತಯಾಮಿ, ಸಪ್ಪಿಚಾಟಿಪಚ್ಚಯಾ ಕಿಂ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ - "ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರೇ ನಾಮ ವತ್ತಮಾನಾನಂ ಹೋತಿ ಏತ"ನ್ತಿ ಅನಿಚ್ಚತಾದಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಮಲ್ಲಿಕಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸಸುಣಿಸಾಯೋ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಓವಾದಂ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಾ ಮಲ್ಲಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸೇನಾಪತಿನೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನ್ತರೇ ಭಿನ್ನದೋಸೋ ಅತ್ಥಿ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ನತ್ಥಿ ಸಾಮೀತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನೇನ ತಸ್ಸ ನಿದ್ದೋಸಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಬಲವದೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ಸೋ - "ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಅದೋಸಕಾರಕಂ ಮಂ ಸಮ್ಭಾವಯಿತ್ವಾ ಆಗತಂ ಸಹಾಯಕಂ ವಿನಾಸೇಸಿ"ನ್ತಿ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಾಸಾದೇ ವಾ ನಾಟಕೇಸು ವಾ ರಜ್ಜಸುಖೇಸು ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸಾದಂ ಅಲಭಮಾನೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಚರಿತುಂ ಆರದ್ಧೋ। ಏತದೇವ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಹೋಸಿ। ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನಾ"ತಿ।

ದೀಘಂ ಕಾರಾಯನನ್ತಿ ದೀಘಕಾರಾಯನೋ ನಾಮ ಬನ್ಧುಲಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ "ಏತಸ್ಸ ಮೇ ಮಾತುಲೋ ಅದೋಸಕಾರಕೋ ನಿಕ್ಕಾರಣೇನ ಘಾತಿತೋ"ತಿ ರಞ್ಞಾ ಸೇನಾಪತಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿತೋ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಚ್ಚಾ ರಾಜಾನುಭಾವೇನಾ**ತಿ ಮಹತಾ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ , ಧರಣಿತಲಂ ಭಿನ್ದನ್ತೋ ವಿಯ ಸಾಗರಂ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತೋ ವಿಯ ವಿಚಿತ್ತವೇಸಸೋಭೇನ ಮಹತಾ ಬಲಕಾಯೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾಸಾದಿಕಾನೀ**ತಿ ದಸ್ಸನೇನೇವ ಸಹ ರಞ್ಜನಕಾನಿ। **ಪಸಾದನೀಯಾನೀ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಅಥ ವಾ **ಪಾಸಾದಿಕಾನೀ**ತಿ ಪಸಾದಜನಕಾನಿ। **ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನೀ**ತಿ ನಿಸ್ಸದ್ದಾನಿ। **ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನೀ**ತಿ ಅವಿಭಾವಿತತ್ಥೇನ ನಿಗ್ಘೋಸೇನ ರಹಿತಾನಿ। **ವಿಜನವಾತಾನೀ**ತಿ ವಿಗತಜನವಾತಾನಿ। **ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನೀ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ರಹಸ್ಸಕಮ್ಮಾನುಚ್ಛವಿಕಾನಿ, ರಹಸ್ಸಮನ್ತಂ ಮನ್ತೇನ್ತಾನಂ ಅನುರೂಪಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನೀ**ತಿ ನಿಲೀಯನಭಾವಸ್ಸ ಏಕೀಭಾವಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾನಿ। **ಯತ್ಥ ಸುದಂ ಮಯ**ನ್ತಿ ನ ತೇನ ತತ್ಥ ಭಗವಾ ಪಯಿರುಪಾಸಿತಪುಬ್ಬೋ, ತಾದಿಸೇಸು ಪನ ಪಯಿರುಪಾಸಿತಪುಬ್ಬೋ, ತಸ್ಮಾ ಯಾದಿಸೇಸು ಸುದಂ ಮಯನ್ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ।

ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಸೇನಾಪತಿ "ರಾಜಾ ಭಗವನ್ತಂ ಮಮಾಯತೀ"ತಿ ಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಚೇ ಮಂ ರಾಜಾ "ಕಹಂ ಭಗವಾ"ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಅದನ್ಧಾಯನ್ತೇನ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಚರಪುರಿಸೇ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ನಿವಾಸನಟ್ಠಾನಂ ಞತ್ವಾವ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಆರಾಮಂ ಪಾವಿಸೀ**ತಿ ಬಹಿನಿಗಮೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರಾಯನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾವಿಸಿ।

೩೬೬. ವಿಹಾರೋತಿ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹಂಸು। **ಆಳಿನ್ದನ್ತಿ** ಪಮುಖಂ। **ಉಕ್ಕಾಸಿತ್ವಾತಿ** ಉಕ್ಕಾಸಿತಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ। **ಅಗ್ಗಳನ್ತಿ** ಕವಾಟಂ। **ಆಕೋಟೇಹೀತಿ** ಅಗ್ಗನಖೇನ ಈಸಕಂ ಕುಞ್ಚಿಕಚ್ಛಿದ್ದಸಮೀಪೇ ಕೋಟೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದ್ವಾರಂ ಕಿರ ಅತಿಉಪರಿ ಅಮನುಸ್ಸಾ, ಅತಿಹೇಟ್ಠಾ ದೀಘಜಾತಿಕಾ ಕೋಟೇನ್ತಿ। ತಥಾ ಅಕೋಟೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಛಿದ್ದಸಮೀಪೇ ಕೋಟೇತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಟಕವತ್ತನ್ತಿ ದೀಪೇನ್ತಾ ವದನ್ತಿ। **ತತ್ಥೇವಾತಿ** ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನೇಯೇವ। **ಖಗ್ಗಞ್ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚಾತಿ** ದೇಸನಾಮತ್ತಮೇತಂ,

ವಾಲಬೀಜನಿಮುಣ್ಹೀಸಂ, ಖಗ್ಗಂ ಛತ್ತಞ್ಚುಪಾಹನಂ।
ಓರುಯ್ಹ ರಾಜಾ ಯಾನಮ್ಹಾ, ಠಪಯಿತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛದನ್ತಿ॥ -

ಆಗತಾನಿ ಪನ ಪಞ್ಚಪಿ ರಾಜಕಕುಧಭಣ್ಡಾನಿ ಅದಾಸಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಅದಾಸೀತಿ। ಅತಿಗರುನೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಉದ್ಧತವೇಸೇನ ಗನ್ತುಂ ನ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಚ, ಏಕಕೋವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿವಸೇನ ಸಮ್ಮೋದಿಸ್ಸಾಮಿ ಚಾತಿ। ಪಞ್ಚಸು ಹಿ ರಾಜಕಕುಧಭಣ್ಡೇಸು ನಿವತ್ತಿತೇಸು ತ್ವಂ ನಿವತ್ತಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬೇ ಸಯಮೇವ ನಿವತ್ತನ್ತಿ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಅದಾಸಿ। **ರಹಾಯತೀತಿ** ರಹಸ್ಸಂ ಕರೋತಿ ನಿಗೂಹತಿ। ಅಯಂ ಕಿರಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ "ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಅಯಂ ರಾಜಾ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುಕ್ಕಣ್ಣಮನ್ತಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತುಲಂ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಯ ಪುತ್ತೇಹಿ ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ, ಇದಾನಿಪಿ ಚತುಕ್ಕಣ್ಣಮನ್ತಂ ಮನ್ತೇತುಕಾಮೋ, ಕಚ್ಚಿ ನು ಖೋ ಮಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಕೋಪವಸೇನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ।

ವಿವರಿ ಭಗವಾ ದ್ವಾರನ್ತಿ ನ ಭಗವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿ, ವಿವರತೂತಿ ಪನ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ತತೋ - "ಭಗವಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅನೇಕೇಸು ಕಪ್ಪಕೋಟೀಸು ದಾನಂ ದದಮಾನೇಹಿ ನ ಸಹತ್ಥಾ ದ್ವಾರವಿವರಣಕಮ್ಮಂ ಕತ"ನ್ತಿ ಸಯಮೇವ ದ್ವಾರಂ ವಿವಟಂ। ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಭಗವತೋ ಮನೇನ ವಿವಟಂ, ತಸ್ಮಾ "ವಿವರಿ ಭಗವಾ ದ್ವಾರ"ನ್ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾತಿ** ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಪವಿಟ್ಠಮತ್ತೇಯೇವ ಕಾರಾಯನೋ ಪಞ್ಚ ರಾಜಕಕುಧಭಣ್ಡಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಟಟೂಭಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ "ಛತ್ತಂ ಸಮ್ಮ ಉಸ್ಸಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಮಯ್ಹಂ ಪಿತಾ ಕಿಂ ಗತೋತಿ? ಪಿತರಂ ಮಾ ಪುಚ್ಛ, ಸಚೇ ತ್ವಂ ನ ಉಸ್ಸಾಪೇಸಿ, ತಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಹಂ ಉಸ್ಸಾಪೇಮೀತಿ। "ಉಸ್ಸಾಪೇಮಿ ಸಮ್ಮಾ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಕಾರಾಯನೋ ರಞ್ಞೋ ಏಕಂ ಅಸ್ಸಞ್ಚ ಅಸಿಞ್ಚ ಏಕಮೇವ ಚ ಪರಿಚಾರಿಕಂ ಇತ್ಥಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ - "ಸಚೇ ರಾಜಾ ಜೀವಿತೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ, ಮಾ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ವಿಟಟೂಭಸ್ಸ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಮೇವ ಗತೋ।

೩೬೭. ಧಮ್ಮನ್ವಯೋತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಞಾಣಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುನಯೋ ಅನುಮಾನಂ, ಅನುಬುದ್ಧೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಾನಿ ಯೇನಸ್ಸ ಧಮ್ಮನ್ವಯೇನ "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ"ತಿಆದಿ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆಪಾಣಕೋಟಿಕನ್ತಿ** ಪಾಣೋತಿ ಜೀವಿತಂ, ತಂ ಮರಿಯಾದಂ ಅನ್ತೋ ಕರಿತ್ವಾ, ಮರಣಸಮಯೇಪಿ ಚರನ್ತಿಯೇವ, ತಂ ನ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। "ಅಪಾಣಕೋಟಿಕ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಆಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಜೀವಿತಹೇತು ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಾ ಪಾಣಕೋಟಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಚರನ್ತಿ, ನ ಏವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇತಿ** ಬುದ್ಧಸುಬುದ್ಧತಾಯ ಧಮ್ಮಸ್ವಾಕ್ಖಾತತಾಯ ಸಙ್ಘಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನತಾಯ ಚ ಏತಂ ಏವಂ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಯಂ ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ಹೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

೩೬೯. ನ ವಿಯ ಮಞ್ಞೇ ಚಕ್ಖುಂ ಬನ್ಧನ್ತೇತಿ ಚಕ್ಖುಂ ಅಬನ್ಧನ್ತೇ ವಿಯ। ಅಪಾಸಾದಿಕಞ್ಹಿ ದಿಸ್ವಾ ಪುನ ಓಲೋಕನಕಿಚ್ಚಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಚಕ್ಖುಂ ನ ಬನ್ಧತಿ ನಾಮ। ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಓಲೋಕನಕಿಚ್ಚಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಚಕ್ಖುಂ ಬನ್ಧತಿ ನಾಮ। ಇಮೇ ಚ ಅಪಾಸಾದಿಕಾ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಬನ್ಧುಕರೋಗೋ ನೋತಿ** ಕುಲರೋಗೋ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಏವರೂಪಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಉಳಾರನ್ತಿ** ಮಹೇಸಕ್ಖಂ। **ಪುಬ್ಬೇನಾಪರನ್ತಿ** ಪುಬ್ಬತೋ ಅಪರಂ ವಿಸೇಸಂ। ತತ್ಥ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ

ಕತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತೋ ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಸೇಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ನಾಮ, ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪದಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬತೋ ಅಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ನಾಮ।

೩೭೦. **ಘಾತೇತಾಯಂ ವಾ ಘಾತೇತು**ನ್ತಿ ಘಾತೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಘಾತೇತುಂ। **ಜಾಪೇತಾಯಂ ವಾ ಜಾಪೇತು**ನ್ತಿ ಧನೇನ ವಾ ಜಾಪೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಜಾಪೇತುಂ ಜಾನಿತುಂ ಅಧನಂ ಕಾತುಂ। **ಪಬ್ಬಾಜೇತಾಯಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತು**ನ್ತಿ ರಟ್ಠತೋ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ।

೩೭೩. **ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ**ತಿ ಇಸಿದತ್ತೋ ಚ ಪುರಾಣೋ ಚ। ತೇಸು ಏಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಏಕೋ ಸದಾರಸನ್ತುಟ್ಠೋ। **ಮಮಭತ್ತಾ**ತಿ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಭತ್ತಂ ಏತೇಸನ್ತಿ ಮಮಭತ್ತಾ। **ಮಮಯಾನಾ**ತಿ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಯಾನಂ ಏತೇಸನ್ತಿ ಮಮಯಾನಾ। **ಜೀವಿಕಾಯ ದಾತಾ**ತಿ ಜೀವಿತವುತ್ತಿಂ ದಾತಾ। **ವೀಮಂಸಮಾನೋ**ತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಮಾನೋ। ತದಾ ಕಿರ ರಾಜಾ ನಿದ್ದಂ ಅನೋಕ್ಕನ್ತೋವ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥ ತೇ ಥಪತಯೋ "ಕತರಸ್ಮಿಂ ದಿಸಾಭಾಗೇ ಭಗವಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಮನ್ತಯಿಂಸು - "ಯೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ತೇನ ಸೀಸೇ ಕತೇ ರಾಜಾ ಪಾದತೋ ಹೋತಿ। ಯೇನ ರಾಜಾ, ತೇನ ಸೀಸೇ ಕತೇ ಸತ್ಥಾ ಪಾದತೋ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ? ತತೋ ನೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ರಾಜಾ ಕುಪ್ಪಮಾನೋ ಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇತಿ, ತಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ ಸಕ್ಕೋಮ ಜಾನಮಾನಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಾದತೋ ಕಾತು"ನ್ತಿ ರಾಜಾನಂ ಪಾದತೋ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅಯಂ ರಾಜಾ ಏವಮಾಹ।

೩೭೪. **ಪಕ್ಕಾಮೀ**ತಿ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಕಾರಾಯನಸ್ಸ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಅದಿಸ್ವಾ ಖನ್ಧಾವಾರಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ, ತತ್ಥಾಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಅದಿಸ್ವಾ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ಸಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ರಾಜಾ - "ನ ಇದಾನಿ ಮಯಾ ಏಕಕೇನ ತತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಾಜಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಕಣಾಜಕಭತ್ತಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಿ, ಬಹಲಉದಕಞ್ಚ ಪಿವಿ। ತಸ್ಸ ಸುಖುಮಾಲಪಕತಿಕಸ್ಸ ಆಹಾರೋ ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣಾಮಿ। ಸೋ ರಾಜಗಹಂ ಪಾಪುಣನ್ತೋಪಿ ವಿಕಾಲೇ ದ್ವಾರೇಸು ಪಿಹಿತೇಸು ಪಾಪುಣಿ। "ಅಜ್ಜ ಸಾಲಾಯಂ ಸಯಿತ್ವಾ ಸ್ವೇ ಮಯ್ಹಂ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬಹಿನಗರೇ ಸಾಲಾಯ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತಸ್ಸ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಉಟ್ಠಾನಾನಿ ಪವತ್ತಿಂಸು, ಕತಿಪಯವಾರೇ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪದಸಾ ಗನ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಅಙ್ಕೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸೇ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಮತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ - "ದ್ವೀಸು ರಜ್ಜೇಸು ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪರಸ್ಸ ಬಹಿನಗರೇ ಅನಾಥಸಾಲಾಯ ಅನಾಥಕಾಲಕಿರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿ ಕೋಸಲರಾಜಾ"ತಿಆದೀನಿ ವದಮಾನಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದೇನ ಪರಿದೇವಿತುಂ ಆರಭಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಸುತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಆಗತಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ಮಹಾಪರಿಹಾರೇನ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕರಿತ್ವಾ "ವಿಟಟೂಭಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಬಲಕಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಸಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ - "ಸಚೇ, ದೇವ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಾತುಲೋ ಅರೋಗೋ ಅಸ್ಸ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗನ್ತುಂ ಯುತ್ತಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಇದಾನಿ ಪನ ವಿಟಟೂಭೋಪಿ ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತುಂ ಅರಹತಿಯೇವಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ನಿವಾರೇಸುಂ।

ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಾನೀತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತೀಕಾರವಚನಾನಿ। ತೀಸು ಹಿ ರತನೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಚಿತ್ತೀಕಾರೇ ಕತೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕತೋಯೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವತಿ ಚಿತ್ತೀಕಾರೇ ಕತೇ ಧಮ್ಮೋಪಿ ಕತೋವ ಹೋತೀತಿ ಭಗವಾ "ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಾನೀ"ತಿ ಆಹ। **ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾನೀ**ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಆದಿಭೂತಾನಿ, ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪತ್ತಿಭೂತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೭೫. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ** ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಉರುಞ್ಞಾಯನ್ತಿ ಉರುಞ್ಞಾತಿ** ತಸ್ಸ ರಟ್ಠಸ್ಸಪಿ ನಗರಸ್ಸಪಿ ಏತದೇವ ನಾಮಂ, ಭಗವಾ ಉರುಞ್ಞಾನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। **ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲೇ ಮಿಗದಾಯೇತಿ** ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲಂ ನಾಮ ಏಕೋ ರಮಣೀಯೋ ಭೂಮಿಭಾಗೋ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಮಿಗಾನಂ ಅಭಯತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಮಿಗದಾಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲೇ ಮಿಗದಾಯೇ। **ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನಾತಿ** ನ ಅಞ್ಞೇನ, ಅನನ್ತರಸುತ್ತೇ ವುತ್ತಕರಣೀಯೇನೇವ। **ಸೋಮಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀತಿ** ಇಮಾ ದ್ವೇ ಭಗಿನಿಯೋ ರಞ್ಞೋ ಪಜಾಪತಿಯೋ। **ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇತಿ** ಭತ್ತಂ ಅಭಿಹರಣಟ್ಠಾನೇ। ರಞ್ಞೋ ಭುಞ್ಜನಟ್ಠಾನಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಓರೋಧಾ ಕಟಚ್ಛುಆದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾತುಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಾಪಿ ತಥೇವ ಅಗಮಂಸು।

೩೭೬. **ಕಿಂ ಪನ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ** ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ? ರಞ್ಞೋ ಗರಹಪರಿಮೋಚನತ್ಥಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಪರಿಸಾ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯ – "ಅಯಂ ರಾಜಾ ಆಗಚ್ಛಮಾನೋವ ಮಾತುಗಾಮಾನಂ ಸಾಸನಂ ಆರೋಚೇತಿ, ಮಯಂ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ದಟ್ಠುಂ ಆಗತೋತಿ ಮಞ್ಞಾಮ, ಅಯಂ ಪನ ಮಾತುಗಾಮಾನಂ ಸಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ, ಮಾತುಗಾಮದಾಸೋ ಮಞ್ಞೇ, ಏಸ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಇಮಿನಾವ ಕಾರಣೇನ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। ಪುಚ್ಛಿತೋ ಪನ ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಆಗಮನಕಾರಣಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಅಯಂ ಗರಹಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಗರಹಮೋಚನತ್ಥಂ ಏವಮಾಹ।

೩೭೮. **ಅಬ್ಭುದಾಹಾಸೀತಿ** ಕಥೇಸಿ। **ಸಕಿದೇವ ಸಬ್ಬಂ ಞಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಂ ದಕ್ಖಿತೀತಿ** ಯೋ ಏಕಾವಜ್ಜನೇನ ಏಕಚಿತ್ತೇನ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸಬ್ಬಂ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖಿತಿ ವಾ, ಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಕೇನ ಹಿ ಚಿತ್ತೇನ ಅತೀತಂ ಸಬ್ಬಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ಅತೀತಂ ಸಬ್ಬಂ ಜಾನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಏಕದೇಸಮೇವ ಜಾನಾತಿ। ಅನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಪನ ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಬ್ಬೇನೇವ ಸಬ್ಬಂ ನ ಜಾನಾತೀತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಇತರೇಸು। ಏವಂ ಏಕಚಿತ್ತವಸೇನಾಯಂ ಪಞ್ಹೋ ಕಥಿತೋ। **ಹೇತುರೂಪನ್ತಿ** ಹೇತುಸಭಾವಂ ಕಾರಣಜಾತಿಕಂ। **ಸಹೇತುರೂಪನ್ತಿ** ಸಕಾರಣಜಾತಿಕಂ। **ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾಹಂ, ಭನ್ತೇತಿ** ಸಮ್ಪರಾಯಗುಣಂ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಚ್ಛಾಮಿ।

೩೭೯. **ಪಞ್ಚಿಮಾನೀತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಪಞ್ಚ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ ಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾನಿ ಕಥಿತಾನಿ। ಕಥಿನಙ್ಗಣವಾಸೀಚೂಳಸಮುದ್ದತ್ಥೇರೋ ಪನ "ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಮಯ್ಹಂ ಲೋಕುತ್ತರಾನೇವಾತಿ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಆಹ। **ಪಧಾನವೇಮತ್ತತನ್ತಿ** ಪಧಾನನಾನತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಾದಿಸಮೇವ ಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಪಧಾನಂ, ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ, ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ, ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ ಅನಾಗಾಮಿನೋ, ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ ಅರಹತೋ, ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ ಅಸೀತಿಮಹಾಸಾವಕಾನಂ, ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಂ, ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ, ಅಞ್ಞಾದಿಸಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಾನಂ। ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಪಧಾನಂ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪಧಾನಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಧಾನಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಧಾನಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪಧಾನವೇಮತ್ತತಂ ವದಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। **ದನ್ತಕಾರಣಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ಯಂ ಅಕೂಟಕರಣಂ, ಅನವಚ್ಛಿನ್ದನಂ , ಧುರಸ್ಸ ಅಚ್ಛಿನ್ದನನ್ತಿ ದನ್ತೇಸು ಕಾರಣಂ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಕಾರಣಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದನ್ತಭೂಮಿನ್ತಿ** ದನ್ತೇಹಿ ಗನ್ತಬ್ಬಭೂಮಿಂ। **ಅಸ್ಸದ್ಧೋತಿಆದೀಸು** ಪುಥುಜ್ಜನಸೋತಾಪನ್ನಸಕದಾಗಾಮಿಅನಾಗಾಮಿನೋ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ನಾಮ। ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸದ್ಧಂ ಅಪ್ಪತ್ತೋತಿ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ, ಸಕದಾಗಾಮೀ ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ, ಅನಾಗಾಮೀ ಅರಹತೋ ಸದ್ಧಂ ಅಪ್ಪತ್ತೋತಿ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ, ಆಬಾಧೋ ಅರಹತೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಪಞ್ಚಪಿ **ಬಹ್ವಾಬಾಧಾ ನಾಮ** ಹೋನ್ತಿ। ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಪನ ಸಠೋ ಮಾಯಾವೀತಿ ನಾಮಂ ನತ್ಥಿ। ತೇನೇವ ಥೇರೋ – "ಪಞ್ಚ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ ಲೋಕುತ್ತರಾನಿ ಕಥಿತಾನೀತಿ ಮಯ್ಹಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಸ್ಸಖಳುಙ್ಕಸುತ್ತನ್ತೇ ಪನ – "ತಯೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಖಳುಙ್ಕೇ ತಯೋ ಚ ಪುರಿಸಖಳುಙ್ಕೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೧) ಏತ್ಥ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸಾಪಿ ಸಮ್ಬೋಧಿನಾಮಂ ಆಗತಂ , ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಲೋಕುತ್ತರಮಿಸ್ಸಕಾ

ಕಥಿತಾತಿ ವುತ್ತಂ। ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಪನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗವೀರಿಯಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತೋ…ಪೇ॰… ಅನಾಗಾಮೀ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗವೀರಿಯಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತೋತಿ ಕುಸೀತೋಪಿ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ವಿಯ ಚತ್ತಾರೋವ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ।

ಏವಂ ಪನೇತ್ಥ ಓಪಮ್ಮಸಂಸನ್ದನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ಅದನ್ತಹತ್ಥಿಆದಯೋ ವಿಯ ಹಿ ಮಗ್ಗಪಧಾನರಹಿತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ। ದನ್ತಹತ್ಥಿಆದಯೋ ವಿಯ ಮಗ್ಗಪಧಾನವಾ। ಯಥಾ ಅದನ್ತಾ ಹತ್ಥಿಆದಯೋ ಕೂಟಾಕಾರಂ ಅಕತ್ವಾ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಧುರಂ ಅಪಾತೇತ್ವಾ ದನ್ತಗಮನಂ ವಾ ಗನ್ತುಂ ದನ್ತಭೂಮಿಂ ವಾ ಪತ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಏವಮೇವಂ ಮಗ್ಗಪಧಾನರಹಿತೋ ಮಗ್ಗಪಧಾನವತಾ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಬ್ಬಂ ಗುಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಯಥಾ ಪನ ದನ್ತಹತ್ಥಿಆದಯೋ ಕೂಟಾಕಾರಂ ಅಕತ್ವಾ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಧುರಂ ಅಪಾತೇತ್ವಾ ದನ್ತಗಮನಂ ವಾ ಗನ್ತುಂ ದನ್ತಭೂಮಿಂ ವಾ ಪತ್ತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ , ಏವಮೇವಂ ಮಗ್ಗಪಧಾನವಾ ಮಗ್ಗಪಧಾನವತಾ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಬ್ಬಂ ಗುಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಪಧಾನವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಪಧಾನವತಾ ಪತ್ತೋಕಾಸಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಬ್ಬಂ ಗುಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ…ಪೇ॰… ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಪಧಾನವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಪಧಾನವತಾ ಪತ್ತೋಕಾಸಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಬ್ಬಂ ಗುಣಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ।

೩೮೦. **ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾತಿ** ಮಗ್ಗಪಧಾನೇನ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ। **ನ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ವದಾಮಿ ಯದಿದಂ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿನ್ತಿ** ಯಂ ಏಕಸ್ಸ ಫಲವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಇತರಸ್ಸ ಫಲವಿಮುತ್ತಿಂ ಆರಬ್ಭ ನಾನಾಕರಣಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ತಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವದಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಚ್ಚಿಯಾ ವಾ ಅಚ್ಚಿನ್ತಿ** ಅಚ್ಚಿಯಾ ವಾ ಅಚ್ಚಿಮ್ಹಿ। ಸೇಸಪದದ್ವಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ, ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಹಿ ಏತಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ**, ಮಹಾರಾಜ, ಕಿಂ ತ್ವಂ? "ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತಿನೋ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ತತುತ್ತರಿ"ನ್ತಿ ಏವಂ ದೇವಾನಂ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ, ಯೇನ ಏವಂ ವದೇಸೀತಿ। ತತೋ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ಜಾನಾಮಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಪನ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ನಾಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಇದಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ **ಯದಿ ವಾ ತೇ, ಭನ್ತೇತಿ**ಆದಿಮಾಹ। **ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾತಿ** ಸದುಕ್ಖಾ, ಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನೇನ ಅಪ್ಪಹೀನಚೇತಸಿಕದುಕ್ಖಾ। **ಆಗನ್ತಾರೋತಿ** ಉಪಪತ್ತಿವಸೇನ ಆಗನ್ತಾರೋ। **ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾತಿ** ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನದುಕ್ಖಾ। **ಅನಾಗನ್ತಾರೋತಿ** ಉಪಪತ್ತಿವಸೇನ ಅನಾಗನ್ತಾರೋ।

೩೮೧. **ಪಹೋತೀತಿ** ಸಕ್ಕೋತಿ। ರಾಜಾ ಹಿ ಪುಞ್ಞವನ್ತಮ್ಪಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಂ ಯಥಾ ನ ಕೋಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಂ ಅಪುಞ್ಞವನ್ತಮ್ಪಿ ಸಕಲಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಯಾಪನಮತ್ತಂ ಅಲಭನ್ತಂ ಯಥಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಮ್ಪಿ ಇತ್ಥೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ಸೀಲವಿನಾಸಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ವಾ ಉಪ್ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೋ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕಾಮಗುಣಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಬನ್ಧನಾಗಾರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಇತ್ಥಿನಂ ಮುಖಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಅದೇನ್ತೋ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ ನಾಮ। ರಟ್ಠತೋ ಪನ ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ, ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ ನಾಮ।

ದಸ್ಸನಾಯಪಿ ನಪ್ಪಹೋನ್ತೀತಿ ಕಾಮಾವಚರೇ ತಾವ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇ ದೇವೇ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ದೇವಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣದಸ್ಸನಾಯಪಿ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅರಹತೋ ತತ್ಥ ಠಾನಾಭಾವತೋ। ರೂಪಾವಚರೇ ಪನ ಏಕವಿಮಾನಸ್ಮಿಂಯೇವ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಚ ನಿಸೀದನ್ತಿ ಚಾತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣದಸ್ಸನಾಯ ಪಹೋನ್ತಿ, ಏತೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ಪನ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಲಕ್ಖಣಂ ದಟ್ಠುಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತುಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀತಿ ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ ದಸ್ಸನಾಯ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ, ಉಪರಿದೇವೇ ಚ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣದಸ್ಸನೇನಾಪೀತಿ।

೩೮೨. **ಕೋ ನಾಮೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇತಿ** ರಾಜಾ ಥೇರಂ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ಅಜಾನನ್ತೋ ವಿಯ ಪುಚ್ಛತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಪಸಂಸಿತುಕಾಮತಾಯ। **ಆನನ್ದರೂಪೋತಿ** ಆನನ್ದಸಭಾವೋ। ಬ್ರಹ್ಮಪುಚ್ಛಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ**

ಪುರಿಸೋತಿ ಸಾ ಕಿರ ಕಥಾ ವಿಟಟೂಭೇನೇವ ಕಥಿತಾ, ತೇ "ತಯಾ ಕಥಿತಾ, ತಯಾ ಕಥಿತಾ"ತಿ ಕುಪಿತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಬಲಕಾಯಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕಲಹಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುನ್ತಿ ನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಸೋ ರಾಜಪುರಿಸೋ ಏತದವೋಚ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಯಂ ಪನ ದೇಸನಾ ನೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ನಿಟ್ಠಿತಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತುತ್ಥವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ

೧. ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೮೩. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ **ಮಹತಾ**ತಿ ಗುಣಮಹತ್ತೇನಪಿ ಮಹತಾ, ಸಙ್ಖ್ಯಾಮಹತ್ತೇನಪಿ। ಸೋ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಗುಣೇಹಿಪಿ ಮಹಾ ಅಹೋಸಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿಗುಣಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ, ಸಙ್ಖ್ಯಾಯಪಿ ಮಹಾ ಪಞ್ಚಸತಸಙ್ಖ್ಯತ್ತಾ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಙ್ಘೇನ **ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ,** ದಿಟ್ಠಿಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಸಙ್ಖಾತಸಙ್ಘಾತೇನ ಸಮಣಗಣೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಏಕತೋ। **ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹೀ**ತಿ ಪಞ್ಚ ಮತ್ತಾ ಏತೇಸನ್ತಿ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ। ಮತ್ತಾತಿ ಪಮಾಣಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂತಿ ವುತ್ತೇ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಮಾಣಂ ಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾ ಪಞ್ಚಪಮಾಣನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸತಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ। ತೇಹಿ **ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ**।

ವೀಸವಸ್ಸಸತಿಕೋತಿ ವೀಸಾಧಿಕವಸ್ಸಸತಿಕೋ। **ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನ**ನ್ತಿ ಇರುವೇದಯಜುವೇದಸಾಮವೇದಾನಂ। ಓಟ್ಠಪಹತಕರಣವಸೇನ ಪಾರಂ ಗತೋತಿ **ಪಾರಗೂ**। ಸಹ ನಿಘಣ್ಡುನಾ ಚ ಕೇಟುಭೇನ ಚ **ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ, ನಿಘಣ್ಡೂ**ತಿ ನಾಮನಿಘಣ್ಡುರುಕ್ಖಾದೀನಂ ವೇವಚನಪ್ಪಕಾಸಕಂ ಸತ್ಥಂ। **ಕೇಟುಭ**ನ್ತಿ ಕಿರಿಯಾಕಪ್ಪವಿಕಪ್ಪೋ ಕವೀನಂ ಉಪಕಾರಾಯ ಸತ್ಥಂ। ಸಹ ಅಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದೇನ **ಸಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ। ಅಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದೋ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾ ಚ ನಿರುತ್ತಿ ಚ। **ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನ**ನ್ತಿ ಆಥಬ್ಬಣವೇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಕತ್ವಾ "ಇತಿಹ ಆಸ ಇತಿಹ ಆಸಾ"ತಿ ಈದಿಸವಚನಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತೋ ಪುರಾಣಕಥಾಸಙ್ಖಾತೋ ಇತಿಹಾಸೋ ಪಞ್ಚಮೋ ಏತೇಸನ್ತಿ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾ, ತೇಸಂ **ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ**। ಪದಞ್ಚ ತದವಸೇಸಞ್ಚ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಧೀಯತಿ ಪವೇದೇತಿ ಚಾತಿ **ಪದಕೋ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ। ಲೋಕಾಯತಂ** ವುಚ್ಚತಿ ವಿತಣ್ಡವಾದಸತ್ಥಂ। **ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣ**ನ್ತಿ ಮಹಾಪುರಿಸಾನಂ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಲಕ್ಖಣದೀಪಕಂ ದ್ವಾದಸಸಹಸ್ಸಗನ್ಥಪ್ಪಮಾಣಂ ಸತ್ಥಂ, ಯತ್ಥ ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಗಾಥಾಪರಿಮಾಣಾಯ **ಬುದ್ಧಮನ್ತಾ** ನಾಮ ಅಹೇಸುಂ, ಯೇಸಂ ವಸೇನ "ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮಿನಾ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ, ಅಸೀತಿಮಹಾಸಾವಕಾ, ಬುದ್ಧಮಾತಾ, ಬುದ್ಧಪಿತಾ, ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ, ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ"ತಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ ಞಾಯತಿ। **ಅನವಯೋ**ತಿ ಇಮೇಸು ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನೂನೋ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ, ಅವಯೋ ನ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅವಯೋ ನಾಮ ಯೋ ತಾನಿ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಗನ್ಥತೋ ಚ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ**ತಿಆದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ತಂ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೩೯ ಆದಯೋ) ವುತ್ತಮೇವ।

೩೮೪. **ಅಯಂ ತಾತಾ**ತಿ ಅಯಂ ಮಹಲ್ಲಕತಾಯ ಗನ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ಅಪಿಚ ಏಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ 'ಅಹಂ ಬುದ್ಧೋ ಅಹಂ ಬುದ್ಧೋ'ತಿ ಉಗ್ಗತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಹೂ ಜನಾ ವಿಚರನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಮೇ ಅನುಸ್ಸವಮತ್ತೇನೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಯುತ್ತಂ। ಏಕಚ್ಚಞ್ಹಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಅಪಕ್ಕಮನಮ್ಪಿ ಗರು ಹೋತಿ, ಅನತ್ಥೋಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಮಮ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ 'ಬುದ್ಧೋ ವಾ ನೋ ವಾ'ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ತಸ್ಮಾ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ತಾತಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತಂ ಭವನ್ತ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಭವತೋ। **ತಥಾ ಸನ್ತಂಯೇವಾ**ತಿ ತಥಾ ಸತೋಯೇವ। ಇದಞ್ಹಿ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನಾಹಂ, ಭೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಥಂ ಪನಾಹಂ, ಭೋ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ಸಕ್ಕಾ ಸೋ ಞಾತುಂ, ತಥಾ ಮೇ ಆಚಿಕ್ಖಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾ**ತಿ ವಾ ನಿಪಾತಮತ್ತಮೇವೇತಂ। **ಕಥ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ಆಕಾರಪುಚ್ಛಾ, ಕೇನಾಕಾರೇನಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಕಿರ ನಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ - "ಕಿಂ ತ್ವಂ, ತಾತ, ಪಥವಿಯಂ ಠಿತೋ ಪಥವಿಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಿಯ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಓಭಾಸೇ ಠಿತೋ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಿಯ ವದಸೀ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಞಾಣನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಆಗತಾನಿ ಖೋ ತಾತಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮನ್ತೇಸೂ**ತಿ ವೇದೇಸು। ತಥಾಗತೋ ಕಿರ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಸುದ್ಧಾವಾಸಾ ದೇವಾ ವೇದೇಸು ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಬುದ್ಧಮನ್ತಾ ನಾಮ ಏತೇ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಸೇನ ವೇದೇ ವಾಚೇನ್ತಿ "ತದನುಸಾರೇನ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ಸತ್ತಾ ತಥಾಗತಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ತೇನ ಪುಬ್ಬೇ ವೇದೇಸು ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಪನ ತಥಾಗತೇ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅನ್ತರಧಾಯನ್ತಿ, ತೇನ ಏತರಹಿ ನತ್ಥಿ। **ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಣಿಧಿಸಮಾದಾನಞಾಣಕರುಣಾದಿಗುಣಮಹತೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ। **ದ್ವೇಯೇವ ಗತಿಯೋ**ತಿ ದ್ವೇ ಏವ ನಿಟ್ಠಾ । ಕಾಮಞ್ಚಾಯಂ ಗತಿಸದ್ದೋ - "ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮಾ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಗತಿಯೋ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೫೩) ಭವಭೇದೇ ವತ್ತತಿ, "ಗತಿ ಮಿಗಾನಂ ಪವನ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಪರಿ॰ ೩೩೯) ನಿವಾಸಟ್ಠಾನೇ, "ಏವಂ ಅಧಿಮತ್ತಗತಿಮನ್ತೋ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೬೧) ಪಞ್ಞಾಯ, "ಗತಿಗತ"ನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಸಟಭಾವೇ, ಇಧ ಪನ ನಿಟ್ಠಾಯಂ ವತ್ತತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಾಜಾ ಹೋತಿ, ನ ತೇಹೇವ ಬುದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಜಾತಿಸಾಮಞ್ಞತೋ ಪನ ತಾನಿಯೇವ ತಾನೀತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಸಚೇ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತೀ**ತಿ ಯದಿ ಅಗಾರೇ ವಸತಿ, ರಾಜಾ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। ಚತೂಹಿ ಅಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಚ ಲೋಕಂ ರಞ್ಜನತೋ **ರಾಜಾ**। ಚಕ್ಕರತನಂ ವತ್ತೇತಿ, ಚತೂಹಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಚಕ್ಕೇಹಿ ವತ್ತೇತಿ, ತೇಹಿ ಚ ಪರಂ ವತ್ತೇತಿ, ಪರಹಿತಾಯ ಚ ಇರಿಯಾಪಥಚಕ್ಕಾನಂ ವತ್ತೋ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಚಕ್ಕವತ್ತೀ**। ಏತ್ಥ ಚ ರಾಜಾತಿ ಸಾಮಞ್ಞಂ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀತಿ ವಿಸೇಸನಂ। ಧಮ್ಮೇನ ಚರತೀತಿ **ಧಮ್ಮಿಕೋ,** ಞಾಯೇನ ಸಮೇನ ವತ್ತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಲಭಿತ್ವಾ ರಾಜಾ ಜಾತೋತಿ **ಧಮ್ಮರಾಜಾ**। ಪರಹಿತಧಮ್ಮಕರಣೇನ ವಾ **ಧಮ್ಮಿಕೋ,** ಅತ್ತಹಿತಧಮ್ಮಕರಣೇನ **ಧಮ್ಮರಾಜಾ**। ಚತುರನ್ತಾಯ ಇಸ್ಸರೋತಿ **ಚಾತುರನ್ತೋ,** ಚತುಸಮುದ್ದನ್ತಾಯ ಚತುಬ್ಬಿಧದೀಪಭೂಸಿತಾಯ ಚ ಪಥವಿಯಾ ಇಸ್ಸರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕೋಪಾದಿಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬರಾಜಾನೋ ವಿಜೇಸೀತಿ **ವಿಜಿತಾವೀ**। **ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ**ತಿ ಜನಪದೇ ಥಾವರಭಾವಂ ಧುವಭಾವಂ ಪತ್ತೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಚಾಲೇತುಂ, ಜನಪದೋ ವಾ ತಮ್ಹಿ ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅನುಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಸಕಮ್ಮನಿರತೋ ಅಚಲೋ ಅಸಮ್ಪವೇಧೀತಿ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ। **ಸೇಯ್ಯಥಿದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತೋ, ತಸ್ಸ ತಾನಿ ಕತಮಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಕ್ಕರತನ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಚಕ್ಕಞ್ಚ ತಂ ರತಿಜನನಟ್ಠೇನ ರತನಞ್ಚಾತಿ **ಚಕ್ಕರತನಂ**। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ಇಮೇಸು ಪನ ರತನೇಸು ಅಯಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಾಜಾ ಚಕ್ಕರತನೇನ ಅಜಿತಂ ಜಿನಾತಿ, ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರತನೇಹಿ ವಿಜಿತೇ ಯಥಾಸುಖಂ ಅನುವಿಚರತಿ, ಪರಿಣಾಯಕರತನೇನ ವಿಜಿತಮನುರಕ್ಖತಿ, ಸೇಸೇಹಿ ಉಪಭೋಗಸುಖಮನುಭವತಿ। ಪಠಮೇನ ಚಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಸತ್ತಿಯೋಗೋ, ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಗಹಪತಿರತನೇಹಿ ಪಭುಸತ್ತಿಯೋಗೋ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಮನ್ತಸತ್ತಿಯೋಗೋ ಸುಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಿಮಣಿರತನೇಹಿ ತಿವಿಧಸತ್ತಿಯೋಗಫಲಂ। ಸೋ ಇತ್ಥಿಮಣಿರತನೇಹಿ ಭೋಗಸುಖಮನುಭವತಿ, ಸೇಸೇಹಿ ಇಸ್ಸರಿಯಸುಖಂ। ವಿಸೇಸತೋ ಚಸ್ಸ ಪುರಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ಅದೋಸಕುಸಲಮೂಲಜನಿತಕಮ್ಮಾನುಭಾವೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಮಜ್ಝಿಮಾನಿ ಅಲೋಭಕುಸಲಮೂಲಜನಿತಕಮ್ಮಾನುಭಾವೇನ, ಪಚ್ಛಿಮಮೇಕಂ ಅಮೋಹಕುಸಲಮೂಲಜನಿತಕಮ್ಮಾನುಭಾವೇನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತೇ ರತನಸುತ್ತಸ್ಸ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೨೨೨-೨೨೩) ಉಪದೇಸತೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಅಪಿಚ ಬಾಲಪಣ್ಡಿತಸುತ್ತೇಪಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೫೬) ಇಮೇಸಂ ರತನಾನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕ್ಕಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಣ್ಣನಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ।

ಪರೋಸಹಸ್ಸನ್ತಿ ಅತಿರೇಕಸಹಸ್ಸಂ। **ಸೂರಾ**ತಿ ಅಭೀರುಕಜಾತಿಕಾ। **ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ**ತಿ ದೇವಪುತ್ತಸದಿಸಕಾಯಾ, ಏವಂ ತಾವ ಏಕೇ ವಣ್ಣಯನ್ತಿ, ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಭಾವೋ - **ವೀರಾ**ತಿ ಉತ್ತಮಸೂರಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ವೀರಾನಂ ಅಙ್ಗಂ ವೀರಙ್ಗಂ, ವೀರಕಾರಣಂ ವೀರಿಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವೀರಙ್ಗಂ ರೂಪಂ ಏತೇಸನ್ತಿ **ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ,** ವೀರಿಯಮಯಸರೀರಾ ವಿಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಪರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಾತಿ ಸಚೇ ಪಟಿಮುಖಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಪರಸೇನಾ, ತಂ ಮದ್ದಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಧಮ್ಮೇನಾತಿ** ''ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ''ತಿಆದಿನಾ ಪಞ್ಚಸೀಲಧಮ್ಮೇನ।

ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋತಿ ಏತ್ಥ ರಾಗದೋಸಮೋಹಮಾನದಿಟ್ಠಿಅವಿಜ್ಜಾದುಚ್ಚರಿತಛದನೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಕಿಲೇಸನ್ಧಕಾರಲೋಕೇ ತಂ ಛದನಂ ವಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಸಮನ್ತತೋ ಸಞ್ಜಾತಾಲೋಕೋ ಹುತ್ವಾ ಠಿತೋತಿ **ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋ**। ತತ್ಥ ಪಠಮೇನ ಪದೇನ ಪೂಜಾರಹತಾ, ದುತಿಯೇನ ತಸ್ಸಾ ಹೇತು ಯಸ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ, ತತಿಯೇನ ಬುದ್ಧತ್ತಹೇತುಭೂತಾ ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದತಾ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಥ ವಾ ವಿವಟ್ಟೋ ಚ ವಿಚ್ಛದೋ ಚಾತಿ **ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋ,** ವಟ್ಟರಹಿತೋ ಛದನರಹಿತೋ ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇನ ಅರಹಂ ವಟ್ಟಾಭಾವೇನ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಛದನಾಭಾವೇನಾತಿ ಏವಂ ಪುರಿಮಪದದ್ವಯಸ್ಸೇವ ಹೇತುದ್ವಯಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದುತಿಯವೇಸಾರಜ್ಜೇನ ಚೇತ್ಥ ಪುರಿಮಸಿದ್ಧಿ, ಪಠಮೇನ ದುತಿಯಸಿದ್ಧಿ, ತತಿಯಚತುತ್ಥೇಹಿ ತತಿಯಸಿದ್ಧಿ ಹೋತಿ। ಪುರಿಮಞ್ಚ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ, ದುತಿಯಂ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುಂ, ತತಿಯಂ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುಂ ಸಾಧೇತೀತಿಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತ್ವಂ ಮನ್ತಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಾತಿ** ಇಮಿನಾಸ್ಸ ಸೂರಭಾವಂ ಜನೇತಿ।

೩೮೫. ಸೋಪಿ ತಾಯ ಆಚರಿಯಕಥಾಯ ಲಕ್ಖಣೇಸು ವಿಗತಸಮ್ಮೋಹೋ ಏಕೋಭಾಸಜಾತೋ ವಿಯ ಬುದ್ಧಮನ್ತೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ **ಏವಂ, ಭೋತಿ** ಆಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ, ಭೋ, ಮಂ ತ್ವಂ ವದಸಿ, ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। **ಸಮನ್ನೇಸೀತಿ** ಗವೇಸಿ, ಏಕಂ ದ್ವೇತಿ ವಾ ಗಣಯನ್ತೋ ಸಮಾನಯಿ। **ಅದ್ದಸಾ ಖೋತಿ** ಕಥಂ ಅದ್ದಸ? ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ವಾ ನಿಪನ್ನಾನಂ ವಾ ಕೋಚಿ ಲಕ್ಖಣಂ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಠಿತಾನಂ ಪನ ಚಙ್ಕಮನ್ತಾನಂ ವಾ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಲಕ್ಖಣಪರಿಯೇಸನತ್ಥಂ ಆಗತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬುದ್ಧಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ವಾ ಚಙ್ಕಮಂ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಇತಿ ಲಕ್ಖಣದಸ್ಸನಾನುರೂಪೇ ಇರಿಯಾಪಥೇ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ಅದ್ದಸ। **ಯೇಭುಯ್ಯೇನಾತಿ** ಪಾಯೇನ, ಬಹುಕಾನಿ ಅದ್ದಸ, ಅಪ್ಪಾನಿ ನ ಅದ್ದಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತೋ ಯಾನಿ ನ ಅದ್ದಸ, ತೇಸಂ ದೀಪನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ **ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇತಿ**। **ಕಙ್ಖತೀತಿ** ''ಅಹೋ ವತ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। **ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತೀತಿ** ತತೋ ತತೋ ತಾನಿ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಕಿಚ್ಛತಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ದಟ್ಠುಂ। **ನಾಧಿಮುಚ್ಚತೀತಿ** ತಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। **ನ ಸಮ್ಪಸೀದತೀತಿ** ತತೋ ''ಪರಿಪುಣ್ಣಲಕ್ಖಣೋ ಅಯ''ನ್ತಿ ಭಗವತಿ ಪಸಾದಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ। ಕಙ್ಖಾಯ ವಾ ದುಬ್ಬಲಾ ವಿಮತಿ ವುತ್ತಾ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾ, ಅನಧಿಮುಚ್ಚನತಾಯ ಬಲವತೀ, ಅಸಮ್ಪಸಾದೇನ ತೇಹಿ ತೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಕಾಲುಸ್ಸಿಯಭಾವೋ। **ಕೋಸೋಹಿತೇತಿ** ವತ್ಥಿಕೋಸೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ। **ವತ್ಥಗುಯ್ಹೇತಿ** ಅಙ್ಗಜಾತೇ। ಭಗವತೋ ಹಿ ವಾರಣಸ್ಸೇವ ಕೋಸೋಹಿತವತ್ಥಗುಯ್ಹಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಪದುಮಗಬ್ಭಸಮಾನಂ, ತಂ ಸೋ ವತ್ಥಪಟಿಚ್ಛನ್ನತ್ತಾ, ಅನ್ತೋಮುಖಗತಾಯ ಚ ಜಿವ್ಹಾಯ ಪಹೂತಭಾವಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ತೇಸು ದ್ವೀಸು ಲಕ್ಖಣೇಸು ಕಙ್ಖೀ ಅಹೋಸಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾತಿ ಅಥ ಭಗವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - ''ಸಚಾಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಏತಾನಿ ದ್ವೇ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ನ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏತಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾಯ ಸತಿ ಆಚರಿಯೋಪಿಸ್ಸ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ನ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅನಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಸೋಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಂ ಅಸುಣನ್ತೋ ತೀಣಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ನ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತಿ। ಏತಸ್ಮಿಂ ಪನ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೇ ಆಚರಿಯೋಪಿಸ್ಸ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ ಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತೀಣಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತಿ। ಏತದತ್ಥಂಯೇವ ಚ ಮಯಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರಿತಾ। ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಲಕ್ಖಣಾನೀ''ತಿ।

ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಮಕಾಸಿ। ಕಥಂರೂಪಂ? ಕಿಮೇತ್ಥ ಅಞ್ಞೇನ ವತ್ತಬ್ಬಂ? ವುತ್ತಮೇತಂ ನಾಗಸೇನತ್ಥೇರೇನೇವ ಮಿಲಿನ್ದರಞ್ಞಾ ಪುಟ್ಠೇನ -

ಆಹ ಚ ದುಕ್ಕರಂ, ಭನ್ತೇ ನಾಗಸೇನ, ಭಗವತಾ ಕತನ್ತಿ। ಕಿಂ ಮಹಾರಾಜಾತಿ? ಮಹಾಜನೇನ ಹಿರಿಕರಣೋಕಾಸಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತೇವಾಸಿಉತ್ತರಸ್ಸ ಚ ಬಾವರಿಯಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸೀನಂ ಸೋಳಸಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಞ್ಚ ಸೇಲಸ್ಸ ಚ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸೀನಂ ತಿಸತಮಾಣವಾನಞ್ಚ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಭನ್ತೇತಿ। ನ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವಾ ಗುಯ್ಹಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಛಾಯಂ ಭಗವಾ ದಸ್ಸೇತಿ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ನಿವಾಸನನಿವತ್ಥಂ ಕಾಯಬನ್ಧನಬದ್ಧಂ ಚೀವರಪಾರುತಂ ಛಾಯಾರೂಪಕಮತ್ತಂ ದಸ್ಸೇಸಿ ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ಛಾಯಂ ದಿಟ್ಠೇ ಸತಿ ದಿಟ್ಠೋಯೇವ। ನನು, ಭನ್ತೇತಿ? ತಿಟ್ಠತೇತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಹದಯರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಬುಜ್ಝನಕಸತ್ತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಹದಯಮಂಸಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ। ಕಲ್ಲೋಸಿ, ಭನ್ತೇ ನಾಗಸೇನಾತಿ।

ನಿನ್ನಾಮೇತ್ವಾತಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ। **ಅನುಮಸೀ**ತಿ ಕಥಿನಸೂಚಿಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ಅನುಮಜ್ಜಿ। ತಥಾ ಕರಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಮುದುಭಾವೋ, ಕಣ್ಣಸೋತಾನುಮಸನೇನ ದೀಘಭಾವೋ, ನಾಸಿಕಸೋತಾನುಮಸನೇನ ತನುಭಾವೋ, ನಲಾಟಚ್ಛಾದನೇನ ಪುಥುಲಭಾವೋ ಪಕಾಸಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಉಭೋಪಿ ಕಣ್ಣಸೋತಾನೀ**ತಿಆದೀಸು ಚೇತ್ಥ ಬುದ್ಧಾನಂ ಕಣ್ಣಸೋತೇಸು ಮಲಂ ವಾ ಜಲ್ಲಿಕಾ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಧೋವಿತ್ವಾ ಠಪಿತರಜತಪನಾಳಿಕಾ ವಿಯ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾ ನಾಸಿಕಸೋತೇಸು, ತಾನಿಪಿ ಹಿ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಕಞ್ಚನಪನಾಳಿಕಾ ವಿಯ ಚ ಮಣಿಪನಾಳಿಕಾ ವಿಯ ಚ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಜಿವ್ಹಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಕಥಿನಸೂಚಿಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ಮುಖಪರಿಯನ್ತೇ ಉಪಸಂಹರನ್ತೋ ದಕ್ಖಿಣಕಣ್ಣಸೋತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ತತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ವಾಮಕಣ್ಣಸೋತಂ ಪವೇಸೇಸಿ, ತತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣನಾಸಿಕಸೋತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ತತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ವಾಮನಾಸಿಕಸೋತಂ ಪವೇಸೇಸಿ, ತತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪುಥುಲಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ರತ್ತವಲಾಹಕೇನ ಅಡ್ಢಚನ್ದಂ ವಿಯ ಚ ಸುವಣ್ಣಪತ್ತಂ ವಿಯ ಚ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಪಟಲೇನ ವಿಜ್ಜುಜೋತಸದಿಸಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ನಲಾಟಮಣ್ಡಲಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇಸಿ।

ಯಂನೂನಾಹನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ? ಅಹಞ್ಹಿ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಸಮನ್ನೇಸಿತ್ವಾ ಗತೋ "ದಿಟ್ಠಾನಿ ತೇ, ತಾತ, ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನೀ"ತಿ ಆಚರಿಯೇನ ಪುಚ್ಛಿತೋ "ಆಮ, ಆಚರಿಯಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಪನ ಮಂ "ಕಿರಿಯಾಕರಣಮಸ್ಸ ಕೀದಿಸ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ , ತಂ ವತ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಆಚರಿಯೋ ಕುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ "ನನು ತ್ವಂ ಮಯಾ ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ಜಾನನತ್ಥಾಯ ಪೇಸಿತೋ, ಕಸ್ಮಾ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯನ್ನೂನಾಹನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಭಗವಾ ನ್ಹಾನಟ್ಠಾನಂ ಮುಖಧೋವನಟ್ಠಾನಂ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಟ್ಠಾನಂ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದೀನಂ ಓರೋಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಟ್ಠಾನೇಸು ಅನ್ತಮಸೋ ಏಕಗನ್ಧಕುಟಿಯಮ್ಪಿ ಓಕಾಸಮಕಾಸಿ।

ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ - "ಅಯಂ ಕಿರ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಾಣವೋ ಉತ್ತರೋ ನಾಮ 'ಬುದ್ಧೋ ವಾ ನೋ ವಾ'ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಭಾವಂ ವೀಮಂಸನ್ತೋ ಚರತಿ, ಬುದ್ಧವೀಮಂಸಕೋ ನಾಮಾಯ"ನ್ತಿ ಪಾಕಟೋ ಜಾತೋ। ಯಮ್ಹಿ ಯಮ್ಹಿ ಠಾನೇ ಬುದ್ಧಾ ವಸನ್ತಿ, ಪಞ್ಚ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಹೇಟ್ಠಾ ದಸ್ಸಿತಾನೇವ । ತತ್ಥ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಅಲಙ್ಕತಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ದನ್ತಖಚಿತಂ ಚಿತ್ತಬೀಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇ ಭಗವತಿ ಉತ್ತರೋಪಿ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸೀದತಿ। ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸದ್ಧಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಮಾಣವಮ್ಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ - "ತಾತ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಭಗವಾ ನಿಮನ್ತಿತೋ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹೇ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಪುನದಿವಸೇ ತಥಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಗಾಮಂ ಪವಿಸತಿ, ಉತ್ತರೋಪಿ ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಪದಾನುಪದಿಕೋ ಅನುಬನ್ಧತಿ। ಕುಲಗೇಹಂ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಗ್ಗಹಣಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ। ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಕಾಲೇ ಮಾಣವಕಸ್ಸ ಪಾತರಾಸಭತ್ತಂ ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ। ಸೋ ಏಕಮನ್ತೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪುನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಠತ್ವಾ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಸುತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ತತ್ಥ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನಂ ಆಗಮೇನ್ತೋ ಗನ್ಧಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ನಿಸೀದತಿ। ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಆಗಮ್ಮ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಕಾಲೇ ಆರೋಚಿತೇ ಭಗವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸತಿ, ಮಾಣವೋಪಿ ಭಗವತಾ

ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಭಗವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಆಗತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಗನ್ಧಕುಟಿಪ್ಪಮುಖೇ ಠಿತೋ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಸತಿ, ಮಾಣವೋಪಿ ಪವಿಸತಿ। ಭಗವಾ ಖುದ್ದಕಮಞ್ಚೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ನಿಸೀದತಿ, ಮಾಣವೋಪಿ ಅವಿದೂರೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ। ಭಗವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸೀಸೋಕ್ಕಮನಂ ದಸ್ಸೇತಿ, - "ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಿಹಾರವೇಲಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಾಣವೋ ಗನ್ಧಕುಟಿದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಪುರೇಭತ್ತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸಾ ಸಮಾದಿನ್ನಉಪೋಸಥಙ್ಗಾ ಸುದ್ಧುತ್ತರಾಸಙ್ಗಾ ಮಾಲಾಗನ್ಧಾದಿಹತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ವಿಹಾರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಖನ್ಧಾವಾರಟ್ಠಾನಂ ವಿಯ ಹೋತಿ।

ಭಗವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ। ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಮಹಾಜನಪರಿವುತೋ ಗನ್ಧಮಣ್ಡಲಮಾಳಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನಗತೋ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಮಾಣವೋಪಿ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಗೇಹಸ್ಸಿತವಸೇನ ಪರಿಸಂ ಉಸ್ಸಾದೇನ್ತೋ ವಾ ಅಪಸಾದೇನ್ತೋ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಉದಾಹು ನೋ"ತಿ ಅಕ್ಖರಕ್ಖರಂ ಪದಂ ಪದಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಭಗವಾ ತಥಾವಿಧಂ ಕಥಂ ಅಕಥೇತ್ವಾವ ಕಾಲಂ ಞತ್ವಾ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಮಾಣವೋ ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸತ್ತ ಮಾಸೇ ಏಕತೋ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಯದ್ವಾರಾದೀಸು ಅಣುಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅವಕ್ಖಲಿತಂ ನ ಅದ್ದಸ। ಅನಚ್ಛರಿಯಞ್ಚೇತಂ, ಯಂ ಬುದ್ಧಭೂತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಮಾಣವೋ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಪಧಾನಭೂಮಿಯಂ ಅಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಮಾರೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಗೇಹಸ್ಸಿತವಿತಕ್ಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅದಿಸ್ವಾ ಬುದ್ಧಭೂತಂ ಏಕಸಂವಚ್ಛರಂ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ -

"ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ, ಅನುಬನ್ಧಿಂ ಪದಾಪದಂ।
ಓತಾರಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸಂ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸತೀಮತೋ"ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೪೪೮) -

ಆದಿಗಾಥಾಯೋ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತತೋ ಮಾಣವೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸತ್ತ ಮಾಸೇ ಅನುಬನ್ಧಮಾನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ವಜ್ಜಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಪನಾಹಂ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸತ್ತ ಮಾಸೇ ಸತ್ತ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸ್ಸಸತಂ ವಾ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಅನುಬನ್ಧೇಯ್ಯಂ, ನೇವಸ್ಸ ವಜ್ಜಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ। ಆಚರಿಯೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಮೇ ಮಹಲ್ಲಕೋ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕಾ ಜಾನಿತುಂ। ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಭಾವಗುಣೇನೇವ ಬುದ್ಧಭಾವಂ ವತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ।

ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಞ್ಚ ಪನ ಗನ್ತ್ವಾ - "ಕಚ್ಚಿ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ತಥಾಸನ್ತಂಯೇವ ಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ, "ಆಚರಿಯ, ಕಿಂ ವದೇಸಿ? ಚಕ್ಕವಾಳಂ ಅತಿಸಮ್ಬಾಧಂ, ಭವಗ್ಗಂ ಅತಿನೀಚಂ, ತಸ್ಸ ಹಿ, ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಆಕಾಸಂ ವಿಯ ಅಪರಿಯನ್ತೋ ಗುಣಗಣೋ। ತಥಾಸನ್ತಂಯೇವ, ಭೋ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಯಥಾದಿಟ್ಠಾನಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕಿರಿಯಸಮಾಚಾರಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ...ಪೇ॰... ಏದಿಸೋ ಚ ಏದಿಸೋ ಚ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತತೋ ಚ ಭಿಯ್ಯೋ"ತಿ।

೩೮೯. ತತ್ಥ **ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಪಾದೋ**ತಿ ಯಥಾ ಹಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾದಂ ಠಪೇನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗತಲಂ ವಾ ಪಣ್ಹಿ ವಾ ಪಸ್ಸಂ ವಾ ಪಠಮಂ ಫುಸತಿ, ವೇಮಜ್ಝಂ ವಾ ಪನ ಛಿದ್ದಂ ಹೋತಿ, ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅಗ್ಗತಲಾದೀಸು ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸೋವ ಪಠಮಂ ಉಟ್ಠಹತಿ, ನ ಏವಂ ತಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ಪನ ಸುವಣ್ಣಪಾದುಕತಲಂ ವಿಯ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಸಕಲಂ ಪಾದತಲಂ ಭೂಮಿಂ ಫುಸತಿ, ಭೂಮಿತೋ ಉಟ್ಠಹತಿ। ತಸ್ಮಾ "ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಪಾದೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ"ತಿ ವದತಿ।

ತತ್ರಿದಂ ಭಗವತೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಪಾದತಾಯ - ಸಚೇಪಿ ಹಿ ಭಗವಾ ಅನೇಕಸತಪೋರಿಸಂ ನರಕಂ ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಾದಂ ನೀಹರತಿ, ತಾವದೇವ ನಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ವಾತಪೂರಿತಂ ವಿಯ ಕಮ್ಮಾರಭಸ್ತಂ ಉನ್ನಮಿತ್ವಾ ಪಥವೀಸಮಂ ಹೋತಿ, ಉನ್ನತಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸತಿ। ದೂರೇ ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಭಿನೀಹರನ್ತಸ್ಸ ಸಿನೇರುಪ್ಪಮಾಣೋಪಿ ಪಬ್ಬತೋ ಸೇದಿತವೇತ್ತಙ್ಕುರೋ ವಿಯ ನಮಿತ್ವಾ ಪಾದಸಮೀಪಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಯುಗನ್ಧರಪಬ್ಬತಂ ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಾದೇ ಅಭಿನೀಹರತೋ ಪಬ್ಬತೋ ನಮಿತ್ವಾ ಪಾದಸಮೀಪಂ ಆಗತೋ, ಸೋ ತಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ದುತಿಯಪಾದೇನ ತಾವತಿಂಸಭವನಂ ಅಕ್ಕಮಿ। ನ ಹಿ ಚಕ್ಕಲಕ್ಖಣೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಟ್ಠಾನಂ ವಿಸಮಂ ಭವಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಖಾಣು ವಾ ಕಣ್ಡಕೋ ವಾ ಸಕ್ಖರಕಥಲಾ ವಾ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವೋ ವಾ ಖೇಳಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾದೀನಿ ವಾ ಪುರಿಮತರಾವ ಅಪಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಚ ಪಥವಿಂ ಪವಿಸನ್ತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹಿ ಸೀಲತೇಜೇನ ಪಞ್ಞಾತೇಜೇನ ಧಮ್ಮತೇಜೇನ ದಸನ್ನಂ ಪಾರಮೀನಂ ಆನುಭಾವೇನ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಸಮಾ ಮುದು ಪುಪ್ಫಾಭಿಕಿಣ್ಣಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ತಥಾಗತೋ ಸಮಂ ಪಾದಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಸಮಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಸಬ್ಬಾವನ್ತೇಹಿ ಪಾದತಲೇಹಿ ಭೂಮಿಂ ಫುಸತಿ।

ಚಕ್ಕಾನೀತಿ ದ್ವೀಸು ಪಾದೇಸು ದ್ವೇ ಚಕ್ಕಾನಿ। ತೇಸಂ ಅರಾ ಚ ನೇಮಿ ಚ ನಾಭಿ ಚ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಾವ। **ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಾನೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ತೇಸಂ ಕಿರ ಚಕ್ಕಾನಂ ಪಾದತಲಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ನಾಭಿ ದಿಸ್ಸತಿ, ನಾಭಿಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾ ವಟ್ಟಲೇಖಾ ದಿಸ್ಸತಿ, ನಾಭಿಮುಖಪರಿಕ್ಖೇಪಪಟ್ಟೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ಪನಾಳಿಮುಖಂ ದಿಸ್ಸತಿ, ಅರಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅರೇಸು ವಟ್ಟಲೇಖಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನೇಮೀ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನೇಮಿಮಣಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಇದಂ ತಾವ ಪಾಳಿಆಗತಮೇವ।

ಸಮ್ಬಹುಲವಾರೋ ಪನ ಅನಾಗತೋ, ಸೋ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ - ಸತ್ತಿ ಸಿರಿ ವಚ್ಛೋ ನನ್ದಿ ಸೋವತ್ತಿಕೋ ವಟಂಸಕೋ ವಡ್ಢಮಾನಕಂ ಮಚ್ಛಯುಗಲಂ ಭದ್ದಪೀಠಂ ಅಙ್ಕುಸಂ ತೋಮರೋ ಪಾಸಾದೋ ತೋರಣಂ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಖಗ್ಗೋ ತಾಲವಣ್ಟಂ ಮೋರಹತ್ಥಕೋ ವಾಳಬೀಜನೀ ಉಣ್ಹೀಸಂ ಪತ್ತೋ ಮಣಿ ಕುಸುಮದಾಮಂ ನೀಲುಪ್ಪಲಂ ರತ್ತುಪ್ಪಲಂ ಸೇತುಪ್ಪಲಂ ಪದುಮಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಪುಣ್ಣಘಟೋ ಪುಣ್ಣಪಾತಿ ಸಮುದ್ದೋ ಚಕ್ಕವಾಳೋ ಹಿಮವಾ ಸಿನೇರು ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ನಕ್ಖತ್ತಾನಿ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾದೀಪಾ ದ್ವೇಪರಿತ್ತದೀಪಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಞ್ಞೋ ಪರಿಸಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೋ ಚಕ್ಕಲಕ್ಖಣಸ್ಸೇವ ಪರಿವಾರೋ।

ಆಯತಪಣ್ಹೀತಿ ದೀಘಪಣ್ಹಿ, ಪರಿಪುಣ್ಣಪಣ್ಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಗ್ಗಪಾದೋ ದೀಘೋ ಹೋತಿ, ಪಣ್ಹಿಮತ್ಥಕೇ ಜಙ್ಘಾ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಪಣ್ಹಿ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಠಪಿತಾ ವಿಯ ಹೋತಿ, ನ ಏವಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ । ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಚತೂಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ಅಗ್ಗಪಾದೋ ಹೋತಿ, ತತಿಯೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಜಙ್ಘಾ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಚತುತ್ಥೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಆರಗ್ಗೇನ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಠಪಿತಾ ವಿಯ ರತ್ತಕಮ್ಬಲೇ ಗೇಣ್ಡುಕಸದಿಸಾ ಪಣ್ಹಿ ಹೋತಿ।

ದೀಘಙ್ಗುಲೀತಿ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಾಚಿ ಅಙ್ಗುಲಿ ದೀಘಾ ಹೋತಿ, ಕಾಚಿ ರಸ್ಸಾ, ನ ಏವಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಮಕ್ಕಟಸ್ಸೇವ ದೀಘಹತ್ಥಪಾದಙ್ಗುಲಿಯೋ ಮೂಲೇ ಥೂಲಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ತನುಕಾ ನಿಯ್ಯಾಸತೇಲೇನ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ವಟ್ಟಿತಹರಿತಾಲವಟ್ಟಿಸದಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “ದೀಘಙ್ಗುಲೀ”ತಿ।

ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದೋತಿ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೇ ಓಸಾದೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಸತವಾರವಿಹತಕಪ್ಪಾಸಪಟಲಂ ವಿಯ ಮುದೂ, ಜಾತಮತ್ತಕುಮಾರಸ್ಸ ವಿಯ ಚ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ತಲುನಾ ಚ ಹತ್ಥಪಾದಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದೋ।

ಜಾಲಹತ್ಥಪಾದೋತಿ ನ ಚಮ್ಮೇನ ಪಟಿಬದ್ಧಅಙ್ಗುಲನ್ತರೋ। ಏದಿಸೋ ಹಿ ಫಣಹತ್ಥಕೋ ಪುರಿಸದೋಸೇನ ಉಪಹತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಮ್ಪಿ ನ ಲಭತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಚತಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಙ್ಗುಲಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಪಾದಙ್ಗುಲಿಯೋ ಏಕಪ್ಪಮಾಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಾಸಂ

ಏಕಪ್ಪಮಾಣತ್ತಾಯ ಯವಲಕ್ಖಣಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾದಾ ಕುಸಲೇನ ವಡ್ಢಕಿನಾ ಯೋಜಿತಜಾಲವಾತಪಾನಸದಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಜಾಲಹತ್ಥಪಾದೋ"ತಿ।

ಉದ್ಧಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಗೋಪ್ಫಕತ್ತಾ ಉಸ್ಸಙ್ಖಾ ಪಾದಾ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಉಸ್ಸಙ್ಖಪಾದೋ**। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಹಿ ಪಿಟ್ಠಿಪಾದೇ ಗೋಪ್ಫಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನ ತೇಸಂ ಪಾದಾ ಆಣಿಬದ್ಧಾ ವಿಯ ಥದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಪಾದತಲಾನಿ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ । ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಗೋಪ್ಫಕಾ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತಿ। ತೇನಸ್ಸ ನಾಭಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪರಿಮಕಾಯೋ ನಾವಾಯ ಠಪಿತಸುವಣ್ಣಪಟಿಮಾ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಲೋ ಹೋತಿ, ಅಧೋಕಾಯೋವ ಇಞ್ಜತಿ। ಸುಖೇನ ಪಾದಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ಪುರತೋಪಿ ಪಚ್ಛತೋಪಿ ಉಭಯಪಸ್ಸೇಸುಪಿ ಠತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಪಾದತಲಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ನ ಹತ್ಥೀನಂ ವಿಯ ಪಚ್ಛತೋಯೇವ।

ಏಣಿಜಙ್ಘೋತಿ ಏಣಿಮಿಗಸದಿಸಜಙ್ಘೋ ಮಂಸುಸ್ಸದೇನ ಪರಿಪುಣ್ಣಜಙ್ಘೋ, ನ ಏಕತೋ ಬದ್ಧಪಿಣ್ಡಿಕಮಂಸೋ , ಸಮನ್ತತೋ ಸಮಸಣ್ಠಿತೇನ ಮಂಸೇನ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾಹಿ ಸುವಟ್ಟಿತಾಹಿ ಸಾಲಿಗಬ್ಭಸದಿಸಾಹಿ ಜಙ್ಘಾಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನೋನಮನ್ತೋತಿ ಅನಮನ್ತೋ। ಏತೇನಸ್ಸ ಅಖುಜ್ಜಅವಾಮನಭಾವೋ ದೀಪಿತೋ। ಅವಸೇಸಜನಾ ಹಿ ಖುಜ್ಜಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾಮನಾ ವಾ, ಖುಜ್ಜಾನಂ ಉಪರಿಮಕಾಯೋ ಅಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಹೋತಿ, ವಾಮನಾನಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಕಾಯೋ। ತೇ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಕಾಯತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಅನೋನಮನ್ತಾ ಜಣ್ಣುಕಾನಿ ಪರಿಮಜ್ಜಿತುಂ। ತಥಾಗತೋ ಪನ ಪರಿಪುಣ್ಣಉಭಯಕಾಯತ್ತಾ ಸಕ್ಕೋತಿ।

ಉಸಭವಾರಣಾದೀನಂ ವಿಯ ಸುವಣ್ಣಪದುಮಕಣ್ಣಿಕಸದಿಸೇ ಕೋಸೇ ಓಹಿತಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವತ್ಥಗುಯ್ಹಂ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಕೋಸೋಹಿತವತ್ಥಗುಯ್ಹೋ**। **ವತ್ಥಗುಯ್ಹ**ನ್ತಿ ವತ್ಥೇನ ಗೂಹಿತಬ್ಬಂ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋತಿ ಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಕೇನ ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ದೀಪಿದಾಠಾಯ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಗೇರುಕಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಘನಸುವಣ್ಣರೂಪಕಸದಿಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನಸ್ಸ ಘನಸಿನಿದ್ಧಸಣ್ಹಸರೀರತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಛವಿವಣ್ಣದಸ್ಸನತ್ಥಂ **ಕಞ್ಚನಸನ್ನಿಭತ್ತಚೋ**ತಿ ವುತ್ತಂ, ಪುರಿಮಸ್ಸ ವಾ ವೇವಚನಮೇವ ಏತಂ।

ರಜೋಜಲ್ಲನ್ತಿ ರಜೋ ವಾ ಮಲಂ ವಾ। **ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತೀ**ತಿ ನ ಲಗ್ಗತಿ, ಪದುಮಪಲಾಸತೋ ಉದಕಬಿನ್ದು ವಿಯ ವಿವಟ್ಟತಿ। ಹತ್ಥಧೋವನಪಾದಧೋವನಾದೀನಿ ಪನ ಉತುಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಚೇವ ದಾಯಕಾನಂ ಪುಞ್ಞಫಲತ್ಥಾಯ ಚ ಬುದ್ಧಾ ಕರೋನ್ತಿ, ವತ್ತಸೀಸೇನಾಪಿ ಚ ಕರೋನ್ತಿಯೇವ। ಸೇನಾಸನಂ ಪವಿಸನ್ತೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪವಿಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಮೇತಂ।

ಉದ್ಧಗ್ಗಲೋಮೋತಿ ಆವಟ್ಟಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉದ್ಧಗ್ಗಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಮುಖಸೋಭಂ ಉಲ್ಲೋಕಯಮಾನಾನಿ ವಿಯ ಠಿತಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ಉದ್ಧಗ್ಗಲೋಮೋ।

ಬ್ರಹ್ಮುಜುಗತ್ತೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಯ ಉಜುಗತ್ತೋ, ಉಜುಮೇವ ಉಗ್ಗತದೀಘಸರೀರೋ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಖನ್ಧೇ ಕಟಿಯಂ ಜಾಣೂಸೂತಿ ತೀಸು ಠಾನೇಸು ನಮನ್ತಿ। ತೇ ಕಟಿಯಂ ನಮನ್ತಾ ಪಚ್ಛತೋ ನಮನ್ತಿ, ಇತರೇಸು ದ್ವೀಸು ಠಾನೇಸು ಪುರತೋ। ದೀಘಸರೀರಾ ಪನೇಕೇ ಪಸ್ಸವಙ್ಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ಏಕೇ ಮುಖಂ ಉನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ನಕ್ಖತ್ತಾನಿ ಗಣಯನ್ತಾ ವಿಯ ಚರನ್ತಿ, ಏಕೇ ಅಪ್ಪಮಂಸಲೋಹಿತಾ ಸೂಲಸದಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪವೇಧಮಾನಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಥಾಗತೋ ಪನ ಉಜುಮೇವ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ದೀಘಪ್ಪಮಾಣೋ ದೇವನಗರೇ ಉಸ್ಸಿತಸುವಣ್ಣತೋರಣಂ ವಿಯ ಹೋತಿ।

ಸತ್ತುಸ್ಸದೋತಿ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಪಿಟ್ಠಿಯೋ ದ್ವೇ ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯೋ ದ್ವೇ ಅಂಸಕೂಟಾನಿ ಖನ್ಧೋತಿ ಇಮೇಸು ಸತ್ತಸು ಠಾನೇಸು ಪರಿಪುಣ್ಣಮಂಸುಸ್ಸದೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸತ್ತುಸ್ಸದೋ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪನ ಹತ್ಥಪಾದಪಿಟ್ಠೀಸು ನ್ಹಾರುಜಾಲಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಅಂಸಕೂಟಖನ್ಧೇಸು ಅಟ್ಠಿಕೋಟಿಯೋ, ತೇ ಮನುಸ್ಸಪೇತಾ ವಿಯ ಖಾಯನ್ತಿ, ನ ತಥಾಗತೋ। ತಥಾಗತೋ ಪನ ಸತ್ತಸು ಠಾನೇಸು

ಪರಿಪುಣ್ಣಮಂಸುಸ್ಸದತ್ತಾ ನಿಗೂಳ್ಹನ್ಹಾರುಜಾಲೇಹಿ ಹತ್ಥಪಿಟ್ಠಾದೀಹಿ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಠಪಿತಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಾಲಿಙ್ಗಸದಿಸೇನ ಖನ್ಧೇನ ಸಿಲಾರೂಪಕಂ ವಿಯ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮರೂಪಕಂ ವಿಯ ಚ ಖಾಯತಿ।

ಸೀಹಸ್ಸ ಪುಬ್ಬದ್ಧಂ ವಿಯ ಕಾಯೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸೀಹಪುಬ್ಬದ್ಧಕಾಯೋ**। ಸೀಹಸ್ಸ ಹಿ ಪುರತ್ಥಿಮಕಾಯೋವ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಕಾಯೋ ಅಪರಿಪುಣ್ಣೋ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಸೀಹಸ್ಸ ಪುಬ್ಬದ್ಧಕಾಯೋವ ಸಬ್ಬೋ ಕಾಯೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ। ಸೋಪಿ ಸೀಹಸ್ಸೇವ ನ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿನತುನ್ನತಾದಿವಸೇನ ದುಸ್ಸಣ್ಠಿತವಿಸಣ್ಠಿತೋ, ದೀಘಯುತ್ತಠಾನೇ ಪನ ದೀಘೋ, ರಸ್ಸಕಿಸಥೂಲಅನುವಟ್ಟಿತಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇಸು ತಥಾವಿಧೋವ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ಮನಾಪಿಯೇ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇ ಯೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ದೀಘೇಹಿ ಸೋಭತಿ, ತಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ದೀಘಾನಿ ಸಣ್ಠಹನ್ತಿ। ಯೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ರಸ್ಸೇಹಿ ಸೋಭತಿ, ತಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ರಸ್ಸಾನಿ ಸಣ್ಠಹನ್ತಿ। ಯೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಥೂಲೇಹಿ ಸೋಭತಿ, ತಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಥೂಲಾನಿ ಸಣ್ಠಹನ್ತಿ। ಯೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಕಿಸೇಹಿ ಸೋಭತಿ, ತಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಕಿಸಾನಿ ಸಣ್ಠಹನ್ತಿ। ಯೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ವಟ್ಟೇಹಿ ಸೋಭತಿ, ತಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ವಟ್ಟಾನಿ ಸಣ್ಠಹನ್ತೀ"ತಿ।

ಇತಿ ನಾನಾಚಿತ್ತೇನ ಪುಞ್ಞಚಿತ್ತೇನ ಚಿತ್ತಿತೋ ದಸಹಿ ಪಾರಮೀಹಿ ಸಜ್ಜಿತೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವೋ, ತಸ್ಸ ಲೋಕೇ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಿನೋ ವಾ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ವಾ ಪಟಿರೂಪಕಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ।

ಚಿತನ್ತರಂಸೋತಿ ಅನ್ತರಂಸಂ ವುಚ್ಚತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕೋಟ್ಟಾನಮನ್ತರಂ, ತಂ ಚಿತಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಸ್ಸಾತಿ ಚಿತನ್ತರಂಸೋ। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಹಿ ತಂ ಠಾನಂ ನಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ದ್ವೇ ಪಿಟ್ಠಿಕೋಟ್ಟಾ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಕಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಂಸಪಟಲಂ ಯಾವ ಖನ್ಧಾ ಉಗ್ಗಮ್ಮ ಸಮುಸ್ಸಿತಸುವಣ್ಣಫಲಕಂ ವಿಯ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಛಾದೇತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ।

ನಿಗ್ರೋಧಪರಿಮಣ್ಡಲೋತಿ ನಿಗ್ರೋಧೋ ವಿಯ ಪರಿಮಣ್ಡಲೋ। ಯಥಾ ಪಣ್ಣಾಸಹತ್ಥತಾಯ ವಾ ಸತಹತ್ಥತಾಯ ವಾ ಸಮಕ್ಖನ್ಧಸಾಖೋ ನಿಗ್ರೋಧೋ ದೀಘತೋಪಿ ವಿತ್ಥಾರತೋಪಿ ಏಕಪ್ಪಮಾಣೋವ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಕಾಯತೋಪಿ ಬ್ಯಾಮತೋಪಿ ಏಕಪ್ಪಮಾಣೋ। ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಾಯೋ ವಾ ದೀಘೋ ಹೋತಿ ಬ್ಯಾಮೋ ವಾ, ನ ಏವಂ ವಿಸಮಪ್ಪಮಾಣೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವ "ಯಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಕಾಯೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಾವತಕೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಯಾವತಕ್ವಸ್ಸ**।

ಸಮವಟ್ಟಕ್ಖನ್ಧೋತಿ ಸಮವಟ್ಟಿತಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಥಾ ಏಕೇ ಕೋಞ್ಚಾ ವಿಯ ಬಕಾ ವಿಯ ವರಾಹಾ ವಿಯ ಚ ದೀಘಗಲಾ ವಙ್ಕಗಲಾ ಪುಥುಲಗಲಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಕಥನಕಾಲೇ ಸಿರಾಜಾಲಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಮನ್ದೋ ಸರೋ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ನ ಏವಂ ತಸ್ಸ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಸುವಟ್ಟಿತಸುವಣ್ಣಾಲಿಙ್ಗಸದಿಸೋ ಖನ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಕಥನಕಾಲೇ ಸಿರಾಜಾಲಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಮೇಘಸ್ಸ ವಿಯ ಗಜ್ಜಿತೋ ಸರೋ ಮಹಾ ಹೋತಿ।

ರಸಗ್ಗಸಗ್ಗೀತಿ ಏತ್ಥ ರಸಂ ಗಸನ್ತೀತಿ ರಸಗ್ಗಸಾ , ರಸಹರಣೀನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ, ತಾ ಅಗ್ಗಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ರಸಗ್ಗಸಗ್ಗೀ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹಿ ಸತ್ತ ರಸಹರಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉದ್ಧಗ್ಗಾನಿ ಹುತ್ವಾ ಗೀವಾಯಮೇವ ಪಟಿಮುಕ್ಕಾನಿ। ತಿಲಫಲಮತ್ತೋಪಿ ಆಹಾರೋ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇ ಠಪಿತೋ ಸಬ್ಬಂ ಕಾಯಂ ಅನುಫರತಿ, ತೇನೇವ ಮಹಾಪಧಾನಂ ಪದಹನ್ತಸ್ಸ ಏಕತಣ್ಡುಲಾದೀಹಿಪಿ ಕಳಾಯಯೂಸಪಸತೇನಾಪಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಯಾಪನಂ ಅಹೋಸಿ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪನ ತಥಾ ಅಭಾವಾ ನ ಸಕಲಕಾಯಂ ಓಜಾ ಫರತಿ, ತೇನ ತೇ ಬಹ್ವಾಬಾಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಇದಂ ಲಕ್ಖಣಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಾಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದಫಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ।

ಸೀಹಸ್ಸೇವ ಹನು ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸೀಹಹನು**। ತತ್ಥ ಸೀಹಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮಹನುಮೇವ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಹೋತಿ, ನ ಉಪರಿಮಂ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಸೀಹಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ವಿಯ ದ್ವೇಪಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ ದ್ವಾದಸಿಯಂ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಚನ್ದಸದಿಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

ಚತ್ತಾಲೀಸದನ್ತೋತಿಆದೀಸು ಉಪರಿಮಹನುಕೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ವೀಸತಿ, ಹೇಟ್ಠಿಮೇ ವೀಸತೀತಿ ಚತ್ತಾಲೀಸ ದನ್ತಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಚತ್ತಾಲೀಸದನ್ತೋ। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಹಿ ಪರಿಪುಣ್ಣದನ್ತಾನಮ್ಪಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ದನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚತ್ತಾಲೀಸಂ।

ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಕೇಚಿ ದನ್ತಾ ಉಚ್ಚಾ ಕೇಚಿ ನೀಚಾತಿ ವಿಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಅಯಪಟ್ಟಛಿನ್ನಸಙ್ಖಪಟಲಂ ವಿಯ ಸಮಾ।

ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕುಮ್ಭಿಲಾನಂ ವಿಯ ದನ್ತಾ ವಿರಳಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಚ್ಛಮಂಸಾದೀನಿ ಖಾದನ್ತಾನಂ ದನ್ತನ್ತರಂ ಪೂರತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಕನಕಲತಾಯ ಸಮುಸ್ಸಾಪಿತವಜಿರಪನ್ತಿ ವಿಯ ಅವಿರಳಾ ತುಲಿಕಾಯ ದಸ್ಸಿತಪರಿಚ್ಛೇದಾ ವಿಯ ದನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋತಿ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಪೂತಿದನ್ತಾ ಉಟ್ಠಹನ್ತಿ, ತೇನ ಕಾಚಿ ದಾಠಾ ಕಾಳಾಪಿ ವಿವಣ್ಣಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಥಾಗತೋ ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋ ಓಸಧಿತಾರಕಮ್ಪಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ವಿರೋಚಮಾನಾಯ ಪಭಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತದಾಠೋ, ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋ"ತಿ।

ಪಹೂತಜಿವ್ಹೋತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಜಿವ್ಹಾ ಥೂಲಾಪಿ ಹೋತಿ ಕಿಸಾಪಿ ರಸ್ಸಾಪಿ ಥದ್ಧಾಪಿ ವಿಸಮಾಪಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಮುದು ದೀಘಾ ಪುಥುಲಾ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ಲಕ್ಖಣಂ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ ಆಗತಾನಂ ಕಙ್ಖಾವಿನೋದನತ್ಥಂ ಮುದುಕತ್ತಾ ತಂ ಜಿವ್ಹಂ ಕಥಿನಸೂಚಿಂ ವಿಯ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಉಭೋ ನಾಸಿಕಸೋತಾನಿ ಪರಾಮಸತಿ, ದೀಘತ್ತಾ ಉಭೋ ಕಣ್ಣಸೋತಾನಿ ಪರಾಮಸತಿ, ಪುಥುಲತ್ತಾ ಕೇಸನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಂ ಕೇವಲಮ್ಪಿ ನಲಾಟಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ। ಏವಂ ತಸ್ಸಾ ಮುದುದೀಘಪುಥುಲಭಾವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಕಙ್ಖಂ ವಿನೋದೇತಿ। ಏವಂ ತಿಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಂ ಜಿವ್ಹಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪಹೂತಜಿವ್ಹೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೋತಿ ಅಞ್ಞೇ ಛಿನ್ನಸ್ಸರಾಪಿ ಭಿನ್ನಸ್ಸರಾಪಿ ಕಾಕಸ್ಸರಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಗತೋ ಪನ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸರಸದಿಸೇನ ಸರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಹಿ ಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹೇಹಿ ಅಪಲಿಬುದ್ಧತ್ತಾ ಸರೋ ವಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ತಥಾಗತೇನಾಪಿ ಕತಕಮ್ಮಂ ವತ್ಥುಂ ಸೋಧೇತಿ, ವತ್ಥುಸ್ಸ ಸುದ್ಧತ್ತಾ ನಾಭಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮುಟ್ಠಹನ್ತೋ ಸರೋ ವಿಸುದ್ಧೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋವ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕರವಿಕೋ ವಿಯ ಭಣತೀತಿ **ಕರವಿಕಭಾಣೀ,** ಮತ್ತಕರವಿಕರುತಮಞ್ಜುಘೋಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತ್ರಿದಂ ಕರವಿಕರುತಸ್ಸ ಮಞ್ಜುತಾಯ - ಕರವಿಕಸಕುಣೇ ಕಿರ ಮಧುರರಸಂ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಗ್ಘರಿತಂ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖೇನ ತಾಲಂ ದತ್ವಾ ವಿಕೂಜಮಾನೇ ಚತುಪ್ಪದಾದೀನಿ ಮತ್ತಾನಿ ವಿಯ ಲಳಿತುಂ ಆರಭನ್ತಿ। ಗೋಚರಪ್ಪಸುತಾಪಿ ಚತುಪ್ಪದಾ ಮುಖಗತಾನಿಪಿ ತಿಣಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುಣನ್ತಿ, ವಾಳಮಿಗಾ ಖುದ್ದಕಮಿಗೇ ಅನುಬನ್ಧಮಾನಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಾದಂ ಅನುಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾವ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅನುಬದ್ಧಮಿಗಾಪಿ ಮರಣಭಯಂ ಹಿತ್ವಾಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಆಕಾಸೇ ಪಕ್ಖನ್ದಪಕ್ಖಿನೋಪಿ ಪಕ್ಖೇ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಉದಕೇ ಮಚ್ಛಾಪಿ ಕಣ್ಣಪಟಲಂ ಅಪ್ಫೋಟೇನ್ತಾ ತಂ ಸದ್ದಂ ಸುಣಮಾನಾವ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಏವಂ ಮಞ್ಜುರುತಾ ಕರವಿಕಾ।

ಅಸನ್ಧಿಮಿತ್ತಾಪಿ ಧಮ್ಮಾಸೋಕಸ್ಸ ದೇವೀ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬುದ್ಧಸದ್ದೇನ ಸದಿಸೋ ಕಸ್ಸಚಿ ಸದ್ದೋ"ತಿ ಸಙ್ಘಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅತ್ಥಿ ಕರವಿಕಸಕುಣಸ್ಸಾತಿ। ಕುಹಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕುಣಾತಿ? ಹಿಮವನ್ತೇತಿ। ಸಾ ರಾಜಾನಂ ಆಹ, - "ದೇವ, ಕರವಿಕಸಕುಣಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಜರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕರವಿಕೋ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಸುವಣ್ಣಪಞ್ಜರಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಪಞ್ಜರೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ಕರವಿಕಸ್ಸ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ "ರಾಜಾಣಾಯ ಆಗತೋ ಪಞ್ಜರೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಗನ್ತು"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿ। ಪಞ್ಜರೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪುರತೋವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಕರವಿಕಂ ಸದ್ದಂ ಕಾರಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। ಅಥ ರಾಜಾ "ಕಥಂ ಭಣೇ ಇಮೇ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ? ಞಾತಕೇ ದಿಸ್ವಾ ದೇವಾತಿ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ಆದಾಸೇಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಅತ್ತನೋವ ಛಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಞಾತಕಾ ಮೇ ಆಗತಾ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಪಕ್ಖೇನ ತಾಳಂ ದತ್ವಾ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರೇನ ಮಣಿವಂಸಂ ಧಮಮಾನೋ ವಿಯ ವಿರವಿ।

ಸಕಲನಗರೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಮತ್ತಾ ವಿಯ ಲಳಿಂಸು। ಅಸನ್ಧಿಮಿತ್ತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಇಮಸ್ಸ ತಾವ ತಿರಚ್ಛಾನಸ್ಸ ಏವಂ ಮಧುರೋ ಸದ್ದೋ, ಕೀದಿಸೋ ನು ಖೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸಿರಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಹೋಸೀ”ತಿ ಪೀತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಂ ಪೀತಿಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಸತ್ತಹಿ ಜಙ್ಘಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಏವಂ ಮಧುರೋ ಕರವಿಕಸದ್ದೋ। ತತೋ ಸತಭಾಗೇನ ಸಹಸ್ಸಭಾಗೇನ ಚ ಮಧುರತರೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸದ್ದೋ, ಲೋಕೇ ಪನ ಕರವಿಕತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಮಧುರರಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ “ಕರವಿಕಭಾಣೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅಭಿನೀಲನೇತ್ತೋತಿ ನ ಸಕಲನೀಲನೇತ್ತೋವ, ನೀಲಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಪನಸ್ಸ ಉಮಾಪುಪ್ಫಸದಿಸೇನ ಅತಿವಿಸುದ್ಧೇನ ನೀಲವಣ್ಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಪೀತಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಸದಿಸೇನ ಪೀತವಣ್ಣೇನ, ಲೋಹಿತಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಬನ್ಧುಜೀವಕಪುಪ್ಫಸದಿಸೇನ ಲೋಹಿತವಣ್ಣೇನ, ಸೇತಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಓಸಧಿತಾರಕಸದಿಸೇನ ಸೇತವಣ್ಣೇನ, ಕಾಳಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಅದ್ದಾರಿಟ್ಠಕಸದಿಸೇನ ಕಾಳವಣ್ಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಿ ಸುವಣ್ಣವಿಮಾನೇ ಉಗ್ಘಾಟಿತಮಣಿಸೀಹಪಞ್ಜರಸದಿಸಾನಿ ಖಾಯನ್ತಿ।

ಗೋಪಖುಮೋತಿ ಏತ್ಥ **ಪಖುಮ**ನ್ತಿ ಸಕಲಂ ಚಕ್ಖುಭಣ್ಡಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತಂ ಕಾಳವಚ್ಛಕಸ್ಸ ಬಹಲಧಾತುಕಂ ಹೋತಿ, ರತ್ತವಚ್ಛಕಸ್ಸ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಂ, ತಂಮುಹುತ್ತಜಾತರತ್ತವಚ್ಛಸದಿಸಚಕ್ಖುಭಣ್ಡೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಹಿ ಅಕ್ಖಿಭಣ್ಡಾ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ಹತ್ಥಿಮೂಸಿಕಕಾಕಾದೀನಂ ಅಕ್ಖಿಸದಿಸೇಹಿ ವಿನಿಗ್ಗತೇಹಿ ಗಮ್ಭೀರೇಹಿಪಿ ಅಕ್ಖೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಧೋವಿತ್ವಾ ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಪಿತಮಣಿಗುಳಿಕಾ ವಿಯ ಮುದುಸಿನಿದ್ಧನೀಲಸುಖುಮಪಖುಮಾಚಿತಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ।

ಉಣ್ಣಾತಿ ಉಣ್ಣಲೋಮಂ। **ಭಮುಕನ್ತರೇ**ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭಮುಕಾನಂ ವೇಮಜ್ಝೇ ನಾಸಿಕಮತ್ಥಕೇಯೇವ ಜಾತಾ। ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪನ ನಲಾಟಮಜ್ಝೇಜಾತಾ। **ಓದಾತಾ**ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಓಸಧಿತಾರಕವಣ್ಣಾ। **ಮುದೂ**ತಿ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೇ ಓಸಾದೇತ್ವಾ ಠಪಿತಸತವಾರವಿಹತಕಪ್ಪಾಸಪಟಲಸದಿಸಾ। **ತೂಲಸನ್ನಿಭಾ**ತಿ ಸಿಮ್ಬಲಿತೂಲಲತಾತೂಲಸಮಾನಾ, ಅಯಮಸ್ಸಾ ಓದಾತತಾಯ ಉಪಮಾ। ಸಾ ಪನೇಸಾ ಕೋಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿಯಮಾನಾ ಉಪಡ್ಢಬಾಹುಪ್ಪಮಾಣಾ ಹೋತಿ, ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾ ದಕ್ಖಿಣಾವಟ್ಟವಸೇನ ಆವಟ್ಟಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಗ್ಗಾ ಹುತ್ವಾ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ಸುವಣ್ಣಫಲಕಮಜ್ಝೇ ಠಪಿತರಜತಪುಪ್ಫುಳಕಾ ವಿಯ ಸುವಣ್ಣಘಟತೋ ನಿಕ್ಖಮಮಾನಾ ಖೀರಧಾರಾ ವಿಯ ಅರುಣಪ್ಪಭಾರಞ್ಜಿತೇ ಗಮನತಲೇ ಓಸಧಿತಾರಕಾ ವಿಯ ಚ ಅತಿಮನೋಹರಾಯ ಸಿರಿಯಾ ವಿರೋಚತಿ।

ಉಣ್ಹೀಸಸೀಸೋತಿ ಇದಂ ಪರಿಪುಣ್ಣನಲಾಟತಞ್ಚೇವ ಪರಿಪುಣ್ಣಸೀಸತಞ್ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹಿ ದಕ್ಖಿಣಕಣ್ಣಚೂಳಿಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಂಸಪಟಲಂ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಕಲಂ ನಲಾಟಂ ಛಾದಯಮಾನಂ ಪೂರಯಮಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಾಮಕಣ್ಣಚೂಳಿಕಾಯ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ, ರಞ್ಞೋ ಬದ್ಧಉಣ್ಹೀಸಪಟ್ಟೋ ವಿಯ ವಿರೋಚತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಕಿರ ಇಮಂ ಲಕ್ಖಣಂ ವಿದಿತ್ವಾ ರಾಜೂನಂ ಉಣ್ಹೀಸಪಟ್ಟಂ ಅಕಂಸು, ಅಯಂ ತಾವ ಏಕೋ ಅತ್ಥೋ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ ಜನಾ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಸೀಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಕಪ್ಪಸೀಸಾ, ಕೇಚಿ ಫಲಸೀಸಾ, ಕೇಚಿ ಅಟ್ಠಿಸೀಸಾ, ಕೇಚಿ ತುಮ್ಬಸೀಸಾ, ಕೇಚಿ ಪಬ್ಭಾರಸೀಸಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಆರಗ್ಗೇನ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ವಿಯ ಸುಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಉದಕಪುಪ್ಫುಳಸದಿಸಂ ಸೀಸಂ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮನಯೇನ ಉಣ್ಹೀಸವೇಠಿತಸೀಸೋ ವಿಯಾತಿ ಉಣ್ಹೀಸಸೀಸೋ। ದುತಿಯನಯೇನ ಉಣ್ಹೀಸಂ ವಿಯ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪರಿಮಣ್ಡಲಸೀಸೋತಿ ಉಣ್ಹೀಸಸೀಸೋ।

ಇಮಾನಿ ಪನ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಸರಿಕ್ಖಕಂ ಲಕ್ಖಣಂ ಲಕ್ಖಣಾನಿಸಂಸನ್ತಿ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಲಕ್ಖಣೇ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕಥಿತಾನಿ ಸುಕಥಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಗವತಾ ಲಕ್ಖಣಸುತ್ತೇ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೧೯೮-೨೦೧) ವುತ್ತಾನಿ ಇಮಾನಿ ಕಮ್ಮಾದೀನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕಥೇತಬ್ಬಾನಿ । ಸುತ್ತವಸೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ **ಸುಮಙ್ಗಲವಿಲಾಸಿನಿಯಾ ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ** ತಸ್ಸೇವ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣನಾಯ ವುತ್ತನಯೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ।

ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭೋ, ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋತಿ, ಭೋ ಆಚರಿಯ, ಇಮೇಹಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದೇವನಗರೇ ಸಮುಸ್ಸಿತರತನವಿಚಿತ್ತಂ ಸುವಣ್ಣತೋರಣಂ ವಿಯ ಯೋಜನಸತುಬ್ಬೇಧೋ

ಸಬ್ಬಪಾಲಿಫುಲ್ಲೋ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ವಿಯ ಸೇಲನ್ತರಮ್ಹಿ ಸುಪುಪ್ಫಿತಸಾಲರುಕ್ಖೋ ವಿಯ ತಾರಾಗಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತಗಗನತಲಮಿವ ಚ ಅತ್ತನೋ ಸಿರಿವಿಭವೇನ ಲೋಕಂ ಆಲೋಕಂ ಕುರುಮಾನೋ ವಿಯ ಚರತೀತಿ ಇಮತ್ಥಮ್ಪಿ ದೀಪೇತ್ವಾ ಕಿರಿಯಾಚಾರಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ **ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಖೋ ಪನಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

೩೮೭. ದಕ್ಖಿಣೇನಾತಿ ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಠತ್ವಾ ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಾ ಗಮನಂ ಅಭಿನೀಹರನ್ತಾನಂ ದಕ್ಖಿಣಪಾದೋವ ಪುರತೋ ಹೋತಿ। ಸತತಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕಿರೇತಂ। **ನಾತಿದೂರೇ ಪಾದಂ ಉದ್ಧರತೀ**ತಿ ತಂ ದಕ್ಖಿಣಪಾದಂ ನ ಅತಿದೂರೇ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಉದ್ಧರತಿ। ಅತಿದೂರಞ್ಹಿ ಅಭಿಹರಿಯಮಾನೇ ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇನ ವಾಮಪಾದೋ ಆಕಡ್ಢಿಯಮಾನೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ದಕ್ಖಿಣಪಾದೋಪಿ ದೂರಂ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ, ಆಸನ್ನೇಯೇವ ಪತಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸತಿ ಪದವಿಚ್ಛೇದೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇ ಪನ ಪಮಾಣೇನೇವ ಉದ್ಧತೇ ವಾಮಪಾದೋಪಿ ಪಮಾಣೇನೇವ ಉದ್ಧರಿಯತಿ, ಪಮಾಣೇನ ಉದ್ಧತೋ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೋಪಿ ಪಮಾಣೇಯೇವ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಏವಮನೇನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣಪಾದಕಿಚ್ಚಂ ವಾಮಪಾದೇನ ನಿಯಮಿತಂ, ವಾಮಪಾದಕಿಚ್ಚಂ ದಕ್ಖಿಣಪಾದೇನ ನಿಯಮಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನಾತಿಸೀಘನ್ತಿ ದಿವಾ ವಿಹಾರಭತ್ತತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ನ ಅತಿಸೀಘಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ನಾತಿಸಣಿಕ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಚ್ಛತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಲಭತಿ, ಏವಂ ನ ಅತಿಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಅದ್ದುವೇನ ಅದ್ದುವ**ನ್ತಿ ಜಣ್ಣುಕೇನ ಜಣ್ಣುಕಂ, **ನ ಸತ್ಥಿಂ ಉನ್ನಾಮೇತೀ**ತಿ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕೇ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಯ ನ ಊರುಂ ಉನ್ನಾಮೇತಿ। **ನ ಓನಾಮೇತೀ**ತಿ ರುಕ್ಖಸಾಖಾಭೇದನದಣ್ಡಙ್ಕುಸಪಾದೋ ವಿಯ ನ ಪಚ್ಛತೋ ಓಸಕ್ಕಾಪೇತಿ। **ನ ಸನ್ನಾಮೇತೀ**ತಿ ಓಬದ್ಧಾನಾಬದ್ಧಟ್ಠಾನೇಹಿ ಪಾದಂ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತೋ ವಿಯ ನ ಥದ್ಧಂ ಕರೋತಿ। **ನ ವಿನಾಮೇತೀ**ತಿ ಯನ್ತರೂಪಕಂ ಕೀಳಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಚಾಲೇತಿ। **ಅಧರಕಾಯೋವಾ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಿಮಕಾಯೋವ ಇಞ್ಜತಿ, ಉಪರಿಮಕಾಯೋ ನಾವಾಯ ಠಪಿತಸುವಣ್ಣಪಟಿಮಾ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಲೋ ಹೋತಿ। ದೂರೇ ಠತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಹಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಠಿತಭಾವಂ ವಾ ಗಮನಭಾವಂ ವಾ ನ ಜಾನಾತಿ । **ಕಾಯಬಲೇನಾ**ತಿ ಬಾಹಾ ಖಿಪನ್ತೋ ಸರೀರತೋ ಸೇದೇಹಿ ಮುಚ್ಚನ್ತೇಹಿ ನ ಕಾಯಬಲೇನ ಗಚ್ಛತಿ। **ಸಬ್ಬಕಾಯೇನೇವಾ**ತಿ ಗೀವಂ ಅಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ರಾಹುಲೋವಾದೇ ವುತ್ತನಾಗಾಪಲೋಕಿತವಸೇನೇವ ಅಪಲೋಕೇತಿ।

ನ ಉದ್ಧನ್ತಿಆದೀಸು ನಕ್ಖತ್ತಾನಿ ಗಣೇನ್ತೋ ವಿಯ ನ ಉದ್ಧಂ ಉಲ್ಲೋಕೇತಿ, ನಟ್ಠಂ ಕಾಕಣಿಕಂ ವಾ ಮಾಸಕಂ ವಾ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ವಿಯ ನ ಅಧೋ ಓಲೋಕೇತಿ, ನ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಯೋ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಯ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ। **ಯುಗಮತ್ತ**ನ್ತಿ ನವವಿದತ್ಥಿಮತ್ತೇ ಚಕ್ಖೂನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಯುಗಮತ್ತಂ ಪೇಕ್ಖತಿ ನಾಮ, ಭಗವಾಪಿ ಯುಗೇ ಯುತ್ತೋ ಸುದನ್ತಆಜಾನೀಯೋ ವಿಯ ಏತ್ತಕಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ। **ತತೋ ಚಸ್ಸ ಉತ್ತರೀ**ತಿ ಯುಗಮತ್ತತೋ ಪರಂ ನ ಪಸ್ಸತೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ನ ಹಿ ಕುಟ್ಟಂ ವಾ ಕವಾಟಂ ವಾ ಗಚ್ಛೋ ವಾ ಲತಾ ವಾ ಆವರಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಅನಾವರಣಞಾಣಸ್ಸ ಅನೇಕಾನಿ ಚಕ್ಕವಾಳಸಹಸ್ಸಾನಿ ಏಕಙ್ಗಣಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ। **ಅನ್ತರಘರ**ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಮಹಾಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತೇ ಇನ್ದಖೀಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನ್ತರಘರಂ, ಇಧ ಘರಉಮ್ಮಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ನ ಕಾಯ**ನ್ತಿಆದಿ ಪಕತಿಇರಿಯಪಥೇನೇವ ಪವಿಸತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ದಲಿದ್ದಮನುಸ್ಸಾನಂ ನೀಚಘರಕಂ ಪವಿಸನ್ತೇಪಿ ಹಿ ತಥಾಗತೇ ಛದನಂ ವಾ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಪಥವೀ ವಾ ಓಗಚ್ಛತಿ, ಭಗವಾ ಪನ ಪಕತಿಗಮನೇನೇವ ಗಚ್ಛತಿ। **ನಾತಿದೂರೇ**ತಿ ಅತಿದೂರೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತೇನ ಹಿ ಏಕಂ ದ್ವೇ ಪದವಾರೇ ಪಿಟ್ಠಿಭಾಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। **ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನೇ**ತಿ ಅಚ್ಚಾಸನ್ನೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತೇನ ಏಕಂ ದ್ವೇ ಪದವಾರೇ ಪುರತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಪದವಾರೇ ಠಿತೇನ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ಅಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪರಿವತ್ತತಿ।

ಪಾಣಿನಾತಿ ಕಟಿವಾತಾಬಾಧಿಕೋ ವಿಯ ನ ಆಸನಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ। **ಪಕ್ಖಿಪತೀ**ತಿ ಯೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಕಿಲನ್ತೋ ಠಿತಕೋವ ಪತತಿ, ಯೋಪಿ ಓರಿಮಂ ಅಙ್ಗಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ಘಂಸನ್ತೋ ಯಾವ ಪಾರಿಮಙ್ಗಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಾರಿಮಙ್ಗಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ತಥೇವ ಯಾವ ಓರಿಮಙ್ಗಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಆಸನೇ ಕಾಯಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ ನಾಮ। ಭಗವಾ ಪನ

ಏವಂ ಅಕತ್ವಾ ಆಸನಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಓಲಮ್ಬಕಂ ಧಾರೇನ್ತೋ ವಿಯ ತೂಲಪಿಚುಂ ಠಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಸಣಿಕಂ ನಿಸೀದತಿ। **ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚನ್ತಿ** ಪತ್ತಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಉದಕಬಿನ್ದುಠಪನಂ ಮಕ್ಖಿಕಬೀಜನಿಯಾ ಪಣ್ಣಚ್ಛೇದನಫಾಲನಾದಿ ಹತ್ಥೇನ ಅಸಂಯತಕರಣಂ। **ಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚನ್ತಿ** ಪಾದೇನ ಭೂಮಿಘಂಸನಾದಿ ಅಸಂಯತಕರಣಂ।

ನ ಛಮ್ಭತೀತಿ ನ ಭಾಯತಿ। **ನ ಕಮ್ಪತೀತಿ** ನ ಓಸೀದತಿ। **ನ ವೇಧತೀತಿ** ನ ಚಲತಿ। **ನ ಪರಿತಸ್ಸತೀತಿ** ಭಯಪರಿತಸ್ಸನಾಯಪಿ ತಣ್ಹಾಪರಿತಸ್ಸನಾಯಪಿ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಏಕಚ್ಚೋ ಹಿ ಧಮ್ಮಕಥಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತೇಸು "ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ವಾ ಕಥೇತುಂ, ಪಞ್ಹಂ ವಾ ಪುಚ್ಛಿತೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ, ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ವಾ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಭಯಪರಿತಸ್ಸನಾಯ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಏಕಚ್ಚೋ "ಮನಾಪಾ ನು ಖೋ ಮೇ ಯಾಗು ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಮನಾಪಂ ಅನ್ತರಖಜ್ಜಕ"ನ್ತಿ ವಾ ತಣ್ಹಾಪರಿತಸ್ಸನಾಯ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನತ್ಥೀತಿ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। **ವಿವೇಕಾವಟ್ಟೋತಿ** ವಿವೇಕೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಆವಟ್ಟಮಾನಸೋ ಹುತ್ವಾ। ವಿವೇಕವತ್ತೋತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ವಿವೇಕವತ್ತಯುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿವೇಕವತ್ತಂ ನಾಮ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಿವಾವಿಹಾರೇ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಮೂಲಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ। ಏವಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಹಿ ಇರಿಯಾಪಥೋ ಉಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ।

ನ ಪತ್ತಂ ಉನ್ನಾಮೇತೀತಿಆದೀಸು ಏಕಚ್ಚೋ ಪತ್ತಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಉದಕದಾನಂ ಆಹರನ್ತೋ ವಿಯ ಪತ್ತಂ ಉನ್ನಾಮೇತಿ, ಏಕೋ ಪಾದಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಠಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಓನಾಮೇತಿ, ಏಕೋ ಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏಕೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಫನ್ದಾಪೇತಿ, ಏವಂ ಅಕತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಈಸಕಂ ನಾಮೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತಕನ್ತಿ** ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪರಮಮೇವ ಪತ್ತಪಿಟ್ಠಿಂ ನ ಧೋವತಿ। **ನಾತಿದೂರೇತಿ** ಯಥಾ ನಿಸಿನ್ನಾಸನತೋ ದೂರೇ ಪತತಿ, ನ ಏವಂ ಛಡ್ಡೇತಿ। **ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನೇತಿ** ಪಾದಮೂಲೇಯೇವ ನ ಛಡ್ಡೇತಿ। **ವಿಚ್ಛಡ್ಡಯಮಾನೋತಿ** ವಿಕಿರನ್ತೋ, ಯಥಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೋ ತೇಮತಿ, ನ ಏವಂ ಛಡ್ಡೇತಿ।

ನಾತಿಥೋಕನ್ತಿ ಯಥಾ ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಮುಟ್ಠಿಮತ್ತಮೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಏವಂ। **ಅತಿಬಹುನ್ತಿ** ಯಾಪನಮತ್ತತೋ ಅತಿರೇಕಂ। **ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತಾಯಾತಿ** ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಮತ್ತಾ ನಾಮ ಓದನತೋ ಚತುತ್ಥೋ ಭಾಗೋ। ಏಕಚ್ಚೋ ಹಿ ಭತ್ತೇ ಮನಾಪೇ ಭತ್ತಂ ಬಹುಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಮನಾಪೇ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಬಹುಂ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ತಥಾ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ನ ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನಾತಿ** ಅಮನಾಪಞ್ಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಭತ್ತಮೇವ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ, ಭತ್ತಂ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ಖಾದನ್ತೋ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಆಲೋಪಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ ನಾಮ। ಸತ್ಥಾ ಏಕನ್ತರಿಕಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಮ್ಪಿ ಏಕತೋವ ನಿಟ್ಠನ್ತಿ। **ದ್ವತ್ತಿಕ್ಖತ್ತುನ್ತಿ** ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹಿ ಪುಥುಜಿವ್ಹಾಯ ದನ್ತಾನಂ ಉಪನೀತಭೋಜನಂ ದ್ವತ್ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ದನ್ತೇಹಿ ಫುಟ್ಠಮತ್ತಮೇವ ಸಣ್ಹಕರಣೀಯಪಿಟ್ಠವಿಲೇಪನಂ ವಿಯ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ನ ಮುಖೇ ಅವಸಿಟ್ಠಾತಿ** ಪೋಕ್ಖರಪತ್ತೇ ಪತಿತಉದಕಬಿನ್ದು ವಿಯ ವಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪರಗಲಮೇವ ಯಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ ನ ಹೋತಿ। **ರಸಪಟಿಸಂವೇದೀತಿ** ಮಧುರತಿತ್ತಕದುಕಾದಿರಸಂ ಜಾನಾತಿ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಪಾನೀಯೇಪಿ ದಿಬ್ಬೋಜಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾವ ಹೋತಿ, ತೇನ ನೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥೇವ ರಸೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ, ರಸಗೇಧೋ ಪನ ನತ್ಥಿ।

ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತನ್ತಿ "ನೇವ ದವಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ಪನಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಆಗತೋತಿ ಸಬ್ಬಾಸವಸುತ್ತೇ ವುತ್ತಮೇತಂ। **ಹತ್ಥೇಸು ಧೋತೇಸೂತಿ** ಸತ್ಥಾ ಕಿಂ ಕರೋತಿ? ಪಠಮಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಗಹಣಟ್ಠಾನಂ ಧೋವತಿ। ತತ್ಥ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಖುಮಜಾಲಹತ್ಥಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ವಾರೇ ಸಞ್ಚಾರೇತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಪೋಕ್ಖರಪತ್ತೇ ಪತಿತಉದಕಂ ವಿಯ ವಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। **ನ ಚ ಅನತ್ಥಿಕೋತಿ** ಯಥಾ ಏಕಚ್ಚೋ ಪತ್ತಂ ಆಧಾರಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪತ್ತೇ ಉದಕಂ ನ ಪುಞ್ಛತಿ, ರಜೇ ಪತನ್ತೇ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ, ನ ಏವಂ ಕರೋತಿ। **ನ ಚ ಅತಿವೇಲಾನುರಕ್ಖೀತಿ** ಯಥಾ ಏಕಚ್ಚೋ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆರಕ್ಖಂ ಠಪೇತಿ, ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ವಾ ಪತ್ತೇ ಉದಕಂ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಚೀವರಭೋಗನ್ತರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಉದರೇನ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಏವಂ ಕರೋತಿ।

ನ ಚ ಅನುಮೋದನಸ್ಸಾತಿ ಯೋ ಹಿ ಭುತ್ತಮತ್ತೋವ ದಾರಕೇಸು ಭತ್ತತ್ಥಾಯ ರೋದನ್ತೇಸು ಛಾತಜ್ಝತ್ತೇಸು ಮನುಸ್ಸೇಸು ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅನಾಗತೇಸ್ವೇವ ಅನುಮೋದನಂ ಆರಭತಿ, ತತೋ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ಅನಾಗತಾವ ಹೋನ್ತಿ, ಅಯಂ ಕಾಲಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ। ಯೋಪಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅನುಮೋದನತ್ಥಾಯ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಅನುಮೋದನಂ ಅಕತ್ವಾವ "ಕಥಂ ತಿಸ್ಸ, ಕಥಂ ಫುಸ್ಸ, ಕಥಂ ಸುಮನ, ಕಥಂ ತಿಸ್ಸೇ, ಕಥಂ ಫುಸ್ಸೇ, ಕಥಂ ಸುಮನೇ, ಕಚ್ಚಿತ್ಥ ಅರೋಗಾ, ಸಸ್ಸಂ ಸಮ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿಆದಿಂ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಅಯಂ ಅನುಮೋದನಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪನ ಓಕಾಸಂ ಞತ್ವಾ ಆಯಾಚಿತಕಾಲೇ ಕರೋನ್ತೋ ನಾತಿನಾಮೇತಿ ನಾಮ, ಸತ್ಥಾ ತಥಾ ಕರೋತಿ।

ನ ತಂ ಭತ್ತನ್ತಿ ಕಿಂ ಭತ್ತಂ ನಾಮೇತಂ ಉತ್ತಣ್ಡುಲಂ ಅತಿಕಿಲಿನ್ನನ್ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ನ ಗರಹತಿ। **ನ ಅಞ್ಞಂ ಭತ್ತ**ನ್ತಿ ಸ್ವಾತನಾಯ ವಾ ಪುನದಿವಸಾಯ ವಾ ಭತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಹಿ ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಭತ್ತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ। ಯೋ ವಾ - "ಯಾವ ಮಾತುಗಾಮಾನಂ ಭತ್ತಂ ಪಚ್ಚತಿ, ತಾವ ಅನುಮೋದನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಥ ಮೇ ಅನುಮೋದನಾವಸಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಪಕ್ಕಭತ್ತತೋಪಿ ಥೋಕಂ ದಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಅನುಮೋದನಂ ವಡ್ಢೇತಿ, ಅಯಮ್ಪಿ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ ನಾಮ। ಸತ್ಥಾ ನ ಏವಂ ಕರೋತಿ। **ನ ಚ ಮುಚ್ಚಿತುಕಾಮೋ**ತಿ ಏಕಚ್ಚೋ ಹಿ ಪಟಿಸಂಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ವೇಗೇನ ಅನುಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ನ ಏವಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತೋವ ಗಚ್ಛತಿ। **ಅಚ್ಚುಕ್ಕಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಯೋ ಹಿ ಯಾವ ಹನುಕಟ್ಠಿತೋ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಾರುಪತಿ, ತಸ್ಸ ಅಚ್ಚುಕ್ಕಟ್ಠಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಯೋ ಯಾವ ಗೋಪ್ಫಕಾ ಓತಾರೇತ್ವಾವ ಪಾರುಪತಿ, ತಸ್ಸ ಅಚ್ಚುಕ್ಕಟ್ಠಂ ಹೋತಿ। ಯೋಪಿ ಉಭತೋ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉದರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಯಾತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಅಚ್ಚುಕ್ಕಟ್ಠಂ ಹೋತಿ। ಯೋ ಏಕಂಸಂ ಕತ್ವಾ ಥನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಯಾತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಅಚ್ಚುಕ್ಕಟ್ಠಂ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ನ ಕರೋತಿ।

ಅಲ್ಲೀನನ್ತಿ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸೇದೇನ ತಿನ್ತಂ ಅಲ್ಲೀಯತಿ, ನ ಏವಂ ಸತ್ಥು। **ಅಪಕಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಖಲಿಸಾಟಕೋ ವಿಯ ಕಾಯತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾಪಿ ನ ತಿಟ್ಠತಿ। **ವಾತೋ**ತಿ ವೇರಮ್ಭವಾತೋಪಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಚಾಲೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ಪಾದಮಣ್ಡನಾನುಯೋಗ**ನ್ತಿ ಇಟ್ಠಕಾಯ ಘಂಸನಾದೀಹಿ ಪಾದಸೋಭಾನುಯೋಗಂ। **ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ**ತಿ ಪಾದೇನೇವ ಪಾದಂ ಧೋವಿತ್ವಾ। **ಸೋ ನೇವ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಾ**ತಿಆದೀನಿ ನ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಾನಂ ಅತ್ಥಿತಾಯ ವದತಿ, ಇರಿಯಾಪಥಸನ್ತತಂ ಪನ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಮಾನೇನ ವದತಿ। **ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮಂ। **ನ ಉಸ್ಸಾದೇತೀ**ತಿ ಕಿಂ ಮಹಾರಟ್ಠಿಕ, ಕಿಂ ಮಹಾಕುಟುಮ್ಬಿಕಾತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಗೇಹಸ್ಸಿತವಸೇನ ನ ಉಸ್ಸಾದೇತಿ। **ನ ಅಪಸಾದೇತೀ**ತಿ "ಕಿಂ, ಉಪಾಸಕ, ಕಥಂ ತೇ ವಿಹಾರಮಗ್ಗೋ ಞಾತೋ? ಕಿಂ ಭಯೇನ ನಾಗಚ್ಛಸಿ? ನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ ವಾ "ಕಿಂ ತುಯ್ಹಂ ಏವಂ ಮಚ್ಛರಿಯಜೀವಿತಂ ನಾಮಾ"ತಿ ವಾ ಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮೇನ ನ ಅಪಸಾದೇತಿ।

ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋತಿ ಸಿನಿದ್ಧೋ ಅಪಲಿಬುದ್ಧೋ। **ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ**ತಿ ವಿಞ್ಞಾಪನೀಯೋ ಪಾಕಟೋ, ವಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾಯೇವ ಚೇಸ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ। **ಮಞ್ಜೂ**ತಿ ಮಧುರೋ। **ಸವನೀಯೋ**ತಿ ಸೋತಸುಖೋ, ಮಧುರತ್ತಾಯೇವ ಚೇಸ ಸವನೀಯೋ ಹೋತಿ। **ಬಿನ್ದೂ**ತಿ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತೋ। **ಅವಿಸಾರೀ**ತಿ ಅವಿಸಟೋ, ಬಿನ್ದುತ್ತಾಯೇವ ಚೇಸ ಅವಿಸಾರೀ ಹೋತಿ। **ಗಮ್ಭೀರೋ**ತಿ ಗಮ್ಭೀರಸಮುಟ್ಠಿತೋ। **ನಿನ್ನಾದೀ**ತಿ ನಿನ್ನಾದವಾ, ಗಮ್ಭೀರತ್ತಾಯೇವ ಚೇಸ ನಿನ್ನಾದೀ ಹೋತಿ। **ಯಥಾಪರಿಸ**ನ್ತಿ ಚಕ್ಕವಾಳಪರಿಯನ್ತಮ್ಪಿ ಏಕಾಬದ್ಧಪರಿಸಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ। **ಬಹಿದ್ಧಾ**ತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪರಿಸತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ? ಸೋ ಏವರೂಪೋ ಮಧುರಸ್ಸರೋ ಅಕಾರಣಾ ಮಾ ನಸ್ಸೀತಿ। ಇತಿ ಭಗವತೋ ಘೋಸೋ ಪರಿಸಾಯ ಮತ್ಥಕೇನೇವ ಚರತಿ।

ಅವಲೋಕಯಮಾನಾತಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾವ ಪಚ್ಚೋಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ದಸ್ಸನವಿಜಹನಟ್ಠಾನೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಅವಿಜಹಿತತ್ತಾ**ತಿ ಯೋ ಹಿ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಅಞ್ಞಂ ದಿಟ್ಠಸುತಾದಿಕಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಸ ಸಭಾವೇನ ವಿಜಹತಿ ನಾಮ। ಯೋ ಪನ ಸುತಧಮ್ಮಕಥಾಯ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇನ್ತೋವ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ನ ವಿಜಹತಿ ನಾಮ, ಏವಂ ಅವಿಜಹನ್ತಭಾವೇನ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। **ಗಚ್ಛನ್ತ**ನ್ತಿ ರಜ್ಜುಯನ್ತವಸೇನ ರತನಸತ್ತುಬ್ಬೇಧಂ ಸುವಣ್ಣಗ್ಘಿಕಂ ವಿಯ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। **ಅದ್ದಸಾಮ ಠಿತ**ನ್ತಿ

ಸಮುಸ್ಸಿತಕಞ್ಚನಪಬ್ಬತಂ ವಿಯ ಠಿತಂ **ಅದ್ದಸಾಮ। ತತೋ ಚ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ಗುಣೇ ಕಥೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅವಸೇಸೇ ಗುಣೇ ಸಂಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಲಾಪಂ ವಿಯ ಸುತ್ತಕಬದ್ಧಂ ವಿಯ ಚ ಕತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಮಯಾ ಕಥಿತಗುಣೇಹಿ ಅಕಥಿತಾವ ಬಹುತರಾ। ಮಹಾಪಥವಿಮಹಾಸಮುದ್ದಾದಯೋ ವಿಯ ಹಿ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಅನನ್ತಾ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಾ ಗುಣಾ ಆಕಾಸಮಿವ ವಿತ್ಥಾರಿತಾತಿ।

೩೯೦. **ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತೋ**ತಿ ಅವಿಞ್ಞಾತಆಗಮನೋ। ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇನ ಹಿ ಚೀವರಪರಿಕಮ್ಮಾದಿಸಮಯೇ ವಾ ಏಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸರೀರಭಞ್ಜನಸಮಯೇ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತತೋವ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಜಾಯತಿ। ಪುರೇತರಂ ಪನ ಓಕಾಸೇ ಕಾರಿತೇ ದಿವಾಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿತ್ತೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದತಿ, ತಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಪಸೀದನ್ತಿ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಜಾಯತಿ, ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣಂ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಾ ವಾ ಲಬ್ಭತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಓಕಾಸಂ ಕಾರೇನ್ತಿ। ಸೋ ಚ ನೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ, ತೇನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ। **ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಉಗ್ಗತಭಾವಂ ಅಕಥೇತ್ವಾ ಕಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ? ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಅನುದ್ದಯಸಮ್ಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಹಲ್ಲಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸೀಘಂ ಓಕಾಸಂ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ಏವಮಾಹ।

೩೯೧. **ಓರಮಿಯ ಓಕಾಸಮಕಾಸೀ**ತಿ ವೇಗೇನ ಉಟ್ಠಾಯ ದ್ವಿಧಾ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಓಕಾಸಮಕಾಸಿ।

ಯೇ ಮೇತಿ ಯೇ ಮಯಾ। **ನಾರೀಸಮಾನಸವ್ಹಯಾ**ತಿ ನಾರೀಸಮಾನನಾಮಂ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ, ತೇನ ಅವ್ಹಾತಬ್ಬಾತಿ ನಾರೀಸಮಾನಸವ್ಹಯಾ, ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗೇನ ವತ್ತಬ್ಬಾತಿ ವೋಹಾರಕುಸಲತಾಯ ಏವಂ ವದತಿ। **ಪಹೂತಜಿವ್ಹೋ**ತಿ ಪುಥುಲಜಿವ್ಹೋ। **ನಿನ್ನಾಮಯೇತ**ನ್ತಿ ನೀಹರ ಏತಂ।

೩೯೩. **ಕೇವಲೀ**ತಿ ಸಕಲಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೋ।

೩೯೪. **ಪಚ್ಚಭಾಸೀ**ತಿ ಏಕಪ್ಪಹಾರೇನ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಅಟ್ಠ ಪಞ್ಹೇ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ಪತಿಅಭಾಸಿ। **ಯೋ ವೇದೀ**ತಿ ಯೋ ವಿದತಿ ಜಾನಾತಿ, ಯಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸೋ ಪಾಕಟೋ। **ಸಗ್ಗಾಪಾಯಞ್ಚ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಂ ಕಥಿತಂ। **ಜಾತಿಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ**ತಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ। **ಅಭಿಞ್ಞಾ ವೋಸಿತೋ**ತಿ ತಂ ಅರಹತ್ತಂ ಅಭಿಜಾನಿತ್ವಾ ವೋಸಿತೋ ವೋಸಾನಪ್ಪತ್ತೋ। **ಮುನೀ**ತಿ ಅರಹತ್ತಞಾಣಮೋನೇಯ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ।

ವಿಸುದ್ಧನ್ತಿ ಪಣ್ಡರಂ। **ಮುತ್ತಂ ರಾಗೇಹೀ**ತಿ ಕಿಲೇಸರಾಗೇಹಿ ಮುತ್ತಂ। **ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣೋ**ತಿ ಜಾತಿಕ್ಖಯಪ್ಪತ್ತತ್ತಾ ಪಹೀನಜಾತಿಕೋ, ಜಾತಿಪಹಾನೇನೇವ ಪಹೀನಮರಣೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀ**ತಿ ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀ ಸಕಲಭಾವೋ, ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಸಕಲಚತುಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಾರಂ ಗತೋ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಜಾನಿತ್ವಾ ಠಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾರಗೂ**ತಿ ವಾ ಏತ್ತಾವತಾ ಪರಿಞ್ಞಾಪಾರಗೂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಖನ್ಧಾನಂ, ಪಹಾನಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ , ಭಾವನಾಪಾರಗೂ ಚತುನ್ನಂ ಮಗ್ಗಾನಂ, ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಪಾರಗೂ ನಿರೋಧಸ್ಸ, ಸಮಾಪತ್ತಿಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। ಪುನ **ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಗೂ ವುತ್ತೋತಿ। **ಬುದ್ಧೋ ತಾದೀ ಪವುಚ್ಚತೀ**ತಿ ತಾದಿಸೋ ಛಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಪಾರಂ ಗತೋ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಚತುನ್ನಂ ಸಚ್ಚಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ಬುದ್ಧೋತಿ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಕಿಂ ಪನ ಏತ್ತಾವತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಞ್ಹಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ? ಆಮ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾ, ಚಿತ್ತಂ ವಿಸುದ್ಧಂ ಜಾನಾತಿ, ಮುತ್ತಂ ರಾಗೇಹೀತಿ ಇಮಿನಾ ತಾವ ಬಾಹಿತಪಾಪತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಪಠಮಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಪಾರಗೂತಿ ಇಮಿನಾ ವೇದೇಹಿ ಗತತ್ತಾ ವೇದಗೂತಿ ದುತಿಯಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸನ್ತಿಆದೀಹಿ ಇಮಾಸಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವಿಜ್ಜಾನಂ ಅತ್ಥಿತಾಯ

ತೇವಿಜ್ಜೋತಿ ತತಿಯಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಮುತ್ತಂ ರಾಗೇಹಿ ಸಬ್ಬಸೋತಿ ಇಮಿನಾವ ನಿಸ್ಸಟತ್ತಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾನಂ ಸೋತ್ತಿಯೋತಿ ಚತುತ್ಥಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಜಾತಿಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಅರಹತ್ತಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಞ್ಚಮಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಹೋತಿ। ವೋಸಿತೋತಿ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀತಿ ಚ ಇಮೇಹಿ ಛಟ್ಠಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಅಭಿಞ್ಞಾ ವೋಸಿತೋ ಮುನೀತಿ ಇಮಿನಾ ಸತ್ತಮಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ, ಬುದ್ಧೋ ತಾದೀ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಮಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಹೋತಿ।

೩೯೫. **ದಾನಕಥನ್ತಿ**ಆದೀನಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಸುತ್ತೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನೇವ। **ಪಚ್ಚಪಾದೀತಿ** ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। **ಧಮ್ಮಸ್ಸಾನುಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೋ, ಅನುಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಹೇಟ್ಠಿಮಾ ತಯೋ ಮಗ್ಗಾ ತೀಣಿ ಚ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ, ತಾನಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಪಟಿಲಭೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಚ ಮಂ ಧಮ್ಮಾಧಿಕರಣಂ ವಿಹೇಸೇಸೀತಿ** ಮಞ್ಚ ಧಮ್ಮಕಾರಣಾ ನ ಕಿಲಮೇಸಿ, ನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥಾಪೇಸೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। **ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀತಿ** ಪನ ಪದೇನ ದೇಸನಾಯ ಅರಹತ್ತೇನೇವ ಕೂಟಂ ಗಹಿತನ್ತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸೇಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೩೯೬. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ** ಸೇಲಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸೂತಿ**ಆದಿ ಪೋತಲಿಯಸುತ್ತೇ ವಿತ್ಥಾರಿತಮೇವ। **ಅಡ್ಢತೇಳಸೇಹೀತಿ** ಅಡ್ಢೇನ ತೇಳಸೇಹಿ, ದ್ವಾದಸಹಿ ಸತೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಸಾಯ ಚ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇ ಪನ ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಭಿಕ್ಖೂಯೇವ ಸಬ್ಬೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಖೀಣಾಸವಾ। **ಕೇಣಿಯೋತಿ** ತಸ್ಸ ನಾಮಂ, **ಜಟಿಲೋತಿ** ತಾಪಸೋ। ಸೋ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲೋ, ಧನರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಪನ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮಾದಾಯ ರಞ್ಞೋ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ದತ್ವಾ ಭೂಮಿಭಾಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಸ್ಸಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವಸತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ವಣಿಜ್ಜಂ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ಕುಲಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯೋ ಹುತ್ವಾ, ಅಸ್ಸಮೇಪಿ ಚಸ್ಸ ಏಕೋ ತಾಲರುಕ್ಖೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಏಕಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ತಾಲಫಲಂ ಮುಞ್ಚತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಸೋ ದಿವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ಧಾರೇತಿ, ಜಟಾ ಚ ಬನ್ಧತಿ, ರತ್ತಿಂ ಕಾಮಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವತಿ। **ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯಾತಿ** ಪಾನಕಾನಿಸಂಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ। ಅಯಞ್ಹಿ ಕೇಣಿಯೋ ತುಚ್ಛಹತ್ಥೋ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಗನ್ತುಂ ಲಜ್ಜಾಯಮಾನೋ - "ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ ವಿರತಾನಮ್ಪಿ ಪಾನಕಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸುಸಙ್ಖತಬದರಪಾನಂ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಜಸತೇಹಿ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಏವಂ ಗತಭಾವೋ ಚಸ್ಸ - "ಅಥ ಖೋ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಹರಾಪೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಭೇಸಜ್ಜಕ್ಖನ್ಧಕೇ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೦) ಪಾಳಿಆರುಳ್ಹೋಯೇವ।

ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ? ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಪಸನ್ನತಾಯ, ಅಕಾರಣಮೇತಂ, ನತ್ಥಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪಚ್ಚಯಹೇತು ಏವರೂಪಂ ಕೋಹಞ್ಞಂ। ಅಯಂ ಪನ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ದಿಸ್ವಾ ಏತ್ತಕಾನಂಯೇವ ಭಿಕ್ಖಂ ಪಟಿಯಾದೇಸ್ಸತಿ, ಸ್ವೇವ ಸೇಲೋ ತೀಹಿ ಪುರಿಸಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ। ಅಯುತ್ತಂ ಖೋ ಪನ ನವಕೇ ಅಞ್ಞತೋ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಇಮೇಹೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತುಂ, ಇಮೇ ವಾ ಅಞ್ಞತೋ ಪೇಸೇತ್ವಾ ನವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತುಂ। ಅಥಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖಾಹಾರೋ ನಪ್ಪಹೋಸ್ಸತಿ। ತತೋ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೇಸು ಮನುಸ್ಸಾ ಉಜ್ಝಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ - "ಚಿರಸ್ಸಾಪಿ ಕೇಣಿಯೋ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಯಾಪನಮತ್ತಂ ದಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀ"ತಿ, ಸಯಮ್ಪಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪಟಿಕ್ಖೇಪೇ ಪನ ಕತೇ "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ 'ತ್ವಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ'ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹಾತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಪಿ ನಿಮನ್ತೇತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ನಿಮನ್ತೇಸ್ಸತಿ , ತೇ ತೇನ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಹುತ್ವಾ

ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವಮಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅನುರಕ್ಖಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। **ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಖೋ, ಭೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಇದಂ ದೀಪೇತಿ, - "ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂ ಜಾತಂ ಯದಿ ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಅಧಿವಾಸೇತು ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪೀ"ತಿ।

ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವಟಿಕನ್ತಿ ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ। **ಮಣ್ಡಲಮಾಳ**ನ್ತಿ ದುಸ್ಸಮಣ್ಡಪಂ।

೩೯೭. **ಆವಾಹೋ**ತಿ ಕಞ್ಞಾಗಹಣಂ। **ವಿವಾಹೋ**ತಿ ಕಞ್ಞಾದಾನಂ। **ಸೋ ಮೇ ನಿಮನ್ತಿತೋ**ತಿ ಸೋ ಮಯಾ ನಿಮನ್ತಿತೋ। ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪರಿಪಕ್ಕೋಪನಿಸ್ಸಯತ್ತಾ ಬುದ್ಧಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾವ ಅಮತೇನೇವಾಭಿಸಿತ್ತೋ ಪಸಾದಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ **ಬುದ್ಧೋತಿ , ಭೋ ಕೇಣಿಯ, ವದೇಸೀ**ತಿ ಆಹ। ಕೇಣಿಯೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಬುದ್ಧೋತಿ, ಭೋ ಸೇಲ, ವದಾಮೀ**ತಿ ಆಹ। ತತೋ ನಂ ಪುನಪಿ ದಳ್ಹೀಕರಣತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ, ಇತರೋಪಿ ತಥೇವ ಆರೋಚೇಸಿ।

೩೯೮. ಅಥಸ್ಸ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸೇಹಿಪಿ ಬುದ್ಧಸದ್ದಸ್ಸೇವ ದುಲ್ಲಭಭಾವಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸತೋ। **ಏತದಹೋಸೀ**ತಿ। ಏತಂ "ಘೋಸೋಪಿ ಖೋ"ತಿಆದಿ ಅಹೋಸಿ। **ನೀಲವನರಾಜೀ**ತಿ ನೀಲವಣ್ಣರುಕ್ಖಪನ್ತಿ। **ಪದೇ ಪದ**ನ್ತಿ ಪದಪ್ಪಮಾಣೇ ಪದಂ। ಅಚ್ಚಾಸನ್ನೇ ಹಿ ಅತಿದೂರೇ ವಾ ಪಾದೇ ನಿಕ್ಖಿಪಮಾನೇ ಸದ್ದೋ ಉಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಪಟಿಸೇಧೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। **ಸೀಹಾವ ಏಕಚರಾ**ತಿ ಗಣವಾಸೀ ಸೀಹೋ ಸೀಹಪೋತಕಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಏಕಚರೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏಕಚರಸೀಹೇನ ಓಪಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। **ಮಾ ಮೇ ಭೋನ್ತೋ**ತಿ ಆಚಾರಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತೋ ಆಹ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ಕಥಾವಾರಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಮಮ ಕಥಾಯ ಅನ್ತರೇ ಕಥಂ ಪವೇಸೇಸ್ಸಥ, "ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀ"ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಗರಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಓಕಾಸಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮನ್ತೇಯ್ಯಾಥಾತಿ। **ನೋ ಚ ಖೋ ನಂ ಜಾನಾಮೀ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸೀಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸತ್ಥೇರಪಬ್ಬಜಿತಪರಿವಾರೋ ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಚಾರಿಕಂ ಚರಿ, ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಕಾಲೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಚಾರಿಕಂ ಚರಿ। ಏವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಸರೀರಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾಪಿ ಬುದ್ಧಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ನೋ ಚ ಖೋ ನಂ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಆಹ।

೩೯೯. **ಪರಿಪುಣ್ಣಕಾಯೋ**ತಿ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಪರಿಪುಣ್ಣತಾಯ ಅಹೀನಙ್ಗತಾಯ ಚ ಪರಿಪುಣ್ಣಸರೀರೋ। **ಸುರುಚೀ**ತಿ ಸುನ್ದರಸರೀರಪ್ಪಭೋ। **ಸುಜಾತೋ**ತಿ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಣ್ಠಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಸುನಿಬ್ಬತ್ತೋ। **ಚಾರುದಸ್ಸನೋ**ತಿ ಸುಚಿರಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಅತಿತ್ತಿಜನಕೋ ಮನೋಹರದಸ್ಸನೋ। **ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಸದಿಸವಣ್ಣೋ। **ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಸುಕ್ಕದಾಠೋ। **ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾ**ತಿ ಪಠಮಂ ವುತ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಾನೇವ ವಚನನ್ತರೇನ ನಿಗಮೇನ್ತೋ ಆಹ।

ಇದಾನಿ ತೇಸು ಲಕ್ಖಣೇಸು ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತರುಚಿತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೋಮೇನ್ತೋ **ಪಸನ್ನನೇತ್ತೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಭಗವಾ ಹಿ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಪಸಾದಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಪಸನ್ನನೇತ್ತೋ,** ಪುಣ್ಣಚನ್ದಸದಿಸಮುಖತಾಯ **ಸುಮುಖೋ,** ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಬ್ರಹಾ,** ಬ್ರಹ್ಮುಜುಗತ್ತತಾಯ **ಉಜು,** ಜುತಿಮನ್ತತಾಯ **ಪತಾಪವಾ।** ಯಮ್ಪಿ ಚೇತ್ಥ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಂ, ತಂ "ಮಜ್ಝೇ ಸಮಣಸಙ್ಘಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಥೋಮಯತಾ ಪುನ ವುತ್ತಂ। ಏದಿಸೋ ಹಿ ಏವಂ ವಿರೋಚತಿ। ಉತ್ತರಗಾಥಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಉತ್ತಮವಣ್ಣಿನೋ**ತಿ ಉತ್ತಮವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ। **ರಥೇಸಭೋ**ತಿ ಉತ್ತಮಸಾರಥಿ। **ಜಮ್ಬುಸಣ್ಡಸ್ಸಾ**ತಿ ಜಮ್ಬುದೀಪಸ್ಸ। ಪಾಕಟೇನ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಇಸ್ಸರೋ ಹೋತಿ।

ಖತ್ತಿಯಾತಿ ಜಾತಿಖತ್ತಿಯಾ। **ಭೋಗೀ**ತಿ ಭೋಗಿಯಾ। **ರಾಜಾನೋ**ತಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತಾ। **ರಾಜಾಭಿರಾಜಾ**ತಿ ರಾಜೂನಂ ಪೂಜನೀಯೋ, ಅಧಿರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮನುಜಿನ್ದೋ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಾಧಿಪತಿ ಪರಮಿಸ್ಸರೋ ಹುತ್ವಾ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಗವಾ - "ಯೇ ತೇ ಭವನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ತೇ ಸಕವಣ್ಣೇ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಅತ್ತಾನಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಇಮಂ ಸೇಲಸ್ಸ ಮನೋರಥಂ ಪೂರೇನ್ತೋ **ರಾಜಾಹಮಸ್ಮೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಂ ಮಂ ತ್ವಂ ಸೇಲ "ರಾಜಾ ಅರಹಸಿ ಭವಿತು"ನ್ತಿ ಯಾಚಸಿ, ಏತ್ಥ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಹೋತಿ **ರಾಜಾಹಮಸ್ಮಿ**। ಸತಿ ಚ ರಾಜತ್ತೇ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೋ ರಾಜಾ ಯೋಜನಸತಂ ವಾ ಅನುಸಾಸತಿ ಯೋಜನಸಹಸ್ಸಂ ವಾ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಹುತ್ವಾಪಿ ಚತುದೀಪಪರಿಯನ್ತಮತ್ತಂ ವಾ, ನಾಹಮೇವಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಿಸಯೋ, ಅಹಞ್ಹಿ **ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಅನುತ್ತರೋ** ಭವಗ್ಗತೋ ಅವೀಚಿಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ತಿರಿಯಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಲೋಕಧಾತುಯೋ ಅನುಸಾಸಾಮಿ। ಯಾವತಾ ಹಿ ಅಪದದ್ವಿಪದಾದಿಭೇದಾ ಸತ್ತಾ, ಅಹಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗೋ। ನ ಹಿ ಮೇ ಕೋಚಿ ಸೀಲೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾಗೋ ಅತ್ಥಿ, ಸ್ವಾಹಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಅನುತ್ತರೋ ಅನುತ್ತರೇನೇವ ಚತುಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಭೇದೇನ **ಧಮ್ಮೇನ ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತೇಮಿ**। ಇದಂ ಪಜಹಥ, ಇದಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾತಿ ಆಣಾಚಕ್ಕಂ, ಇದಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚನ್ತಿಆದಿನಾ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮೇನ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಮೇವ ವಾ। **ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಯಂ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಹೋತಿ ಸಮಣೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿನ್ತಿ।

ಏವಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕರೋನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಸೇಲೋ ಪುನ ದಳ್ಹೀಕರಣತ್ಥಂ **ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಟಿಜಾನಾಸೀ**ತಿ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕೋ ನು ಸೇನಾಪತೀ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಭೋತೋ ಧಮ್ಮೇನ ಪವತ್ತಿತಸ್ಸ ಚಕ್ಕಸ್ಸ ಅನುಪವತ್ತಕೋ ಸೇನಾಪತಿ ಕೋ ನೂತಿ ಪುಚ್ಛಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಭಗವತೋ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸುವಣ್ಣಪುಞ್ಜೋ ವಿಯ ಸಿರಿಯಾ ಸೋಭಮಾನೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಭಗವಾ **ಮಯಾ ಪವತ್ತಿತ**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅನುಜಾತೋ ತಥಾಗತ**ನ್ತಿ ತಥಾಗತಂ ಹೇತುಂ ಅನುಜಾತೋ, ತಥಾಗತೇನ ಹೇತುನಾ ಜಾತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಪಿಚ ಅವಜಾತೋ ಅನುಜಾತೋ ಅತಿಜಾತೋತಿ ತಯೋ ಪುತ್ತಾ। ತೇಸು ಅವಜಾತೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ, ಸೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಅತಿಜಾತೋ ನಾಮ ಪಿತರಾ ಉತ್ತರಿತರೋ, ತಾದಿಸೋಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ನತ್ಥಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಏಕೋ ಅನುಜಾತೋವ ಪುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ।

ಏವಂ "ಕೋ ನು ಸೇನಾಪತೀ"ತಿ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಯಂ ಸೇಲೋ ಆಹ "ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಟಿಜಾನಾಸೀ"ತಿ, ತತ್ರ ನಂ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಂ ಕಾತುಕಾಮೋ "ನಾಹಂ ಪಟಿಞ್ಞಾಮತ್ತೇನೇವ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಪಿಚಾಹಂ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಞಾಪೇತುಂ **ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ರ **ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚ। **ಭಾವೇತಬ್ಬಂ** ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಂ। **ಪಹಾತಬ್ಬಂ** ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ। ಹೇತುವಚನೇನ ಪನ ಫಲಸಿದ್ಧಿತೋ ತೇಸಂ ಫಲಾನಿ ನಿರೋಧಸಚ್ಚದುಕ್ಖಸಚ್ಚಾನಿಪಿ ವುತ್ತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಪರಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಂ ಪರಿಞ್ಞಾತನ್ತಿ ಇದಮ್ಪೇತ್ಥ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಭಾವನಾಫಲಞ್ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧೋ ಜಾತೋಸ್ಮೀ"ತಿ ಯುತ್ತಹೇತುನಾ ಬುದ್ಧಭಾವಂ ಸಾಧೇತಿ।

ಏವಂ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಅತ್ತನಿ ಕಙ್ಖಾವಿತರಣತ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅತಿಚಾರಿಯಮಾನೋ **ವಿನಯಸ್ಸೂ**ತಿ ಗಾಥತ್ತಯಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ**ತಿ ರಾಗಾದಿಸಲ್ಲಕನ್ತನೋ। **ಅನುತ್ತರೋ**ತಿ ಯಥಾ ಬಾಹಿರವೇಜ್ಜೇನ ವೂಪಸಮಿತರೋಗೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವತ್ತಭಾವೇ ಕುಪ್ಪತಿ, ನ ಏವಂ। ಮಯಾ ವೂಪಸಮಿತಸ್ಸ ಪನ ರೋಗಸ್ಸ ಭವನ್ತರೇಪಿ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಅನುತ್ತರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ**ತಿ ಸೇಟ್ಠಭೂತೋ। **ಅತಿತುಲೋ**ತಿ ತುಲಂ ಅತೀತೋ, ನಿರುಪಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನೋ**ತಿ ಕಾಮಾ ತೇ ಪಠಮಾ ಸೇನಾತಿ ಏವಂ ಆಗತಾಯ ಮಾರಸೇನಾಯ ಪಮದ್ದನೋ। **ಸಬ್ಬಾಮಿತ್ತೇ**ತಿ ಖನ್ಧಕಿಲೇಸಾಭಿಸಙ್ಖಾರಮಚ್ಚುದೇವಪುತ್ತಮಾರಸಙ್ಖಾತೇ ಸಬ್ಬಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ। **ವಸೀಕತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ವತ್ತೇತ್ವಾ। **ಅಕುತೋಭಯೋ**ತಿ ಕುತೋಚಿ ಅಭಯೋ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಾವದೇವ ಭಗವತಿ ಸಞ್ಜಾತಪಸಾದೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪೇಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ **ಇಮಂ ಭೋನ್ತೋ**ತಿ ಗಾಥತ್ತಯಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಕೋ**ತಿ ಚಣ್ಡಾಲಾದಿನೀಚಕುಲೇ ಜಾತೋ। ತತೋ ತೇಪಿ ಮಾಣವಕಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪೇಕ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ **ಏವಞ್ಚೇ ರುಚ್ಚತಿ, ಭೋತೋ**ತಿ ಗಾಥಮಾಹಂಸು। ಅಥ ಸೇಲೋ ತೇಸು ಮಾಣವಕೇಸು ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ತೇ ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚನ್ತೋ "**ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತೋ ಭಗವಾ ಯಸ್ಮಾ ಸೇಲೋ ಅತೀತೇ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ತೇಸಂಯೇವ ತಿಣ್ಣಂ ಪುರಿಸಸತಾನಂ ಗಣಸೇಟ್ಠೋ ಹುತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿವೇಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಮಾನೋ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಭವೇ ತೇಸಂಯೇವ ಆಚರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತಞ್ಚ ತೇಸಂ ಕಮ್ಮಂ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಕಾಯ ಪರಿಪಕ್ಕಂ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವಸ್ಸ ಚ ಉಪನಿಸ್ಸಯಭೂತಂ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಸಬ್ಬೇವ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೋ **ಸ್ವಾಕ್ಖಾತ**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕ**ನ್ತಿ ಸಯಮೇವ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ। **ಅಕಾಲಿಕ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಫಲುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾಲನ್ತರಂ ಪತ್ತಬ್ಬಫಲಂ। **ಯತ್ಥ ಅಮೋಘಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಪೂರಣೇನ ಸಿಕ್ಖತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅಮೋಘಾ ಹೋತಿ, ಸಫಲಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಚ ವತ್ವಾ "ಏಥ ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ಹುತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ವಸ್ಸಸತಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಸುವಿನೀತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದಯಿಂಸು। ಏವಮಿಮಂ ತೇಸಂ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಸೇಲೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೪೦೦. **ಇಮಾಹೀ**ತಿ ಇಮಾಹಿ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನುಕೂಲಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ। ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಿಪರಿಚರಿಯಂ ವಿನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಯಞ್ಞಾಭಾವತೋ "ಅಗ್ಗಿಹುತ್ತಮುಖಾ ಯಞ್ಞಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಗ್ಗಿಹುತ್ತಸೇಟ್ಠಾ ಅಗ್ಗಿಜುಹನಪ್ಪಧಾನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ವೇದೇ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೇಹಿ ಪಠಮಂ ಸಜ್ಝಾಯಿತಬ್ಬತೋ, ಸಾವಿತ್ತೀ, "ಛನ್ದಸೋ ಮುಖ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸೇಟ್ಠತೋ ರಾಜಾ "ಮುಖ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। ನದೀನಂ ಆಧಾರತೋ ಪಟಿಸರಣತೋ ಚ ಸಾಗರೋ "ಮುಖ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। ಚನ್ದಯೋಗವಸೇನ "ಅಜ್ಜ ಕತ್ತಿಕಾ ಅಜ್ಜ ರೋಹಿಣೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಣತೋ ಆಲೋಕಕರಣತೋ ಸೋಮ್ಮಭಾವತೋ ಚ "ನಕ್ಖತ್ತಾನಂ ಮುಖಂ ಚನ್ದೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಪನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗತ್ತಾ ಆದಿಚ್ಚೋ "ತಪತಂ ಮುಖ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಂ ಪನ ಅಗ್ಗತ್ತಾ ವಿಸೇಸೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಸಙ್ಘಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪುಞ್ಞಂ ಆಕಙ್ಖಮಾನಾನಂ, ಸಙ್ಘೋ ಏವ ಯಜತಂ ಮುಖ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ಸಙ್ಘೋ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಯಮುಖನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಯಂ ತಂ **ಸರಣ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರಣಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮಾ ಭಗವಾ ಯಸ್ಮಾ ಮಯಂ ಇತೋ ಅಟ್ಠಮೇ ದಿವಸೇ ತಂ ಸರಣಂ ಆಗತಮ್ಹಾ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನಾ ತವ ಸಾಸನೇ ಅನುತ್ತರೇನ ದಮಥೇನ ದನ್ತಾಮ್ಹಾ, ಅಹೋ ತೇ ಸರಣಸ್ಸ ಆನುಭಾವೋತಿ।

ತತೋ ಪರಂ ಭಗವನ್ತಂ ದ್ವೀಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಥೋಮೇತ್ವಾ ತತಿಯಾಯ ವನ್ದನಂ ಯಾಚನ್ತೋ **ಭಿಕ್ಖವೋ ತಿಸತಾ ಇಮೇ**ತಿಆದಿಮಾಹಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಸೇಲಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಅಸ್ಸಲಾಯನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೦೧. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಅಸ್ಸಲಾಯನಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾನ**ನ್ತಿ ಅಙ್ಗಮಗಧಾದೀಹಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ವೇರಜ್ಜೇಹಿ ಆಗತಾನಂ, ತೇಸು ವಾ ರಟ್ಠೇಸು ಜಾತಸಂವಡ್ಢಾನನ್ತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕೇನಚಿದೇವಾ**ತಿ ಯಞ್ಞುಪಾಸನಾದಿನಾ ಅನಿಯಮಿತಕಿಚ್ಚೇನ।

ಚಾತುವಣ್ಣೀನ್ತಿ ಚತುವಣ್ಣಸಾಧಾರಣಂ। ಮಯಂ ಪನ ನ್ಹಾನಸುದ್ಧಿಯಾ ಭಾವನಾಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ವದಾಮ, ಅಯುತ್ತಮ್ಪಿ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಕರೋತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು। **ವುತ್ತಸಿರೋ**ತಿ ವಾಪಿತಸಿರೋ।

ಧಮ್ಮವಾದೀತಿ ಸಭಾವವಾದೀ। **ದುಪ್ಪಟಿಮನ್ತಿಯಾ**ತಿ ಅಮ್ಹಾದಿಸೇಹಿ ಅಧಮ್ಮವಾದೀಹಿ ದುಕ್ಖೇನ ಪಟಿಮನ್ತಿತಬ್ಬಾ ಹೋನ್ತಿ। ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ನಾಮ ಪರಾಜಯೋ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪರಿಬ್ಬಾಜಕ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವಿಧಾನಂ, ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ ಪಬ್ಬಜನ್ತಾ ಯೇಹಿ ಮನ್ತೇಹಿ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ಯೇ ಮನ್ತೇ ಪರಿಹರನ್ತಿ, ಯಂ ವಾ ಆಚಾರಂ ಆಚರನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭೋತಾ ಚರಿತಂ ಸಿಕ್ಖಿತಂ। ತಸ್ಮಾ ತುಯ್ಹಂ ಪರಾಜಯೋ ನತ್ಥಿ, ಜಯೋವ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಾ ಏವಮಾಹಂಸು।

೪೦೨. **ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನಾ**ತಿಆದಿ ತೇಸಂ ಲದ್ಧಿಭಿನ್ದನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೋ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುತ್ತಪಟಿಲಾಭತ್ಥಾಯ ಆವಾಹವಿವಾಹವಸೇನ ಕುಲಾ ಆನೀತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೋ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ । ತಾ ಖೋ ಪನೇತಾ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ **ಉತುನಿಯೋಪಿ** ಹೋನ್ತಿ, ಸಞ್ಜಾತಪುಪ್ಫಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ**ತಿ ಸಞ್ಜಾತಗಬ್ಭಾ। **ವಿಜಾಯಮಾನಾ**ತಿ ಪುತ್ತಧೀತರೋ ಜನಯಮಾನಾ। **ಪಾಯಮಾನಾ**ತಿ ದಾರಕೇ ಥಞ್ಞಂ ಪಾಯನ್ತಿಯೋ। **ಯೋನಿಜಾವ ಸಮಾನಾ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀನಂ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇನ ಜಾತಾ ಸಮಾನಾ। **ಏವಮಾಹಂಸೂ**ತಿ ಏವಂ ವದನ್ತಿ। ಕಥಂ? **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ**ತಿ। ಯದಿ ಪನ ನೇಸಂ ಸಚ್ಚವಚನಂ ಸಿಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀನಂ ಕುಚ್ಛಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉರೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀನಂ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಮುಖಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಏತ್ತಾವತಾ "ಮಯಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉರೇ ವಸಿತ್ವಾ ಮುಖತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಮಾ ಲಭನ್ತೂತಿ ಅಯಂ ಮುಖತೋ ಜಾತಚ್ಛೇದಕವಾದೋ ವುತ್ತೋ।

೪೦೩. **ಅಯ್ಯೋ ಹುತ್ವಾ ದಾಸೋ ಹೋತಿ, ದಾಸೋ ಹುತ್ವಾ ಅಯ್ಯೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಭರಿಯೋ ವಣಿಜ್ಜಂ ಪಯೋಜೇನ್ತೋ ಯೋನಕರಟ್ಠಂ ವಾ ಕಮ್ಬೋಜರಟ್ಠಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಗೇಹೇ ವಯಪ್ಪತ್ತೇ ಪುತ್ತೇ ಅಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ದಾಸೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಕರೇನ ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಾರಕೇ ಜಾತೇ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ದಾಸೋವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಜಾತದಾರಕೋ ಪನ ದಾಯಜ್ಜಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ। ಮಾತಿತೋ ಸುದ್ಧೋ ಪಿತಿತೋ ಅಸುದ್ಧೋ ಸೋ ವಣಿಜ್ಜಂ ಪಯೋಜೇನ್ತೋ ಮಜ್ಝಿಮಪದೇಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಾರಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಪುತ್ತಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಸೋಪಿ ಮಾತಿತೋವ ಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಪಿತಿತೋ ಅಸುದ್ಧೋ। ಏವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮಯಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಜಾತಿಸಮ್ಭೇದೋ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಮೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಕಿಂ ಬಲಂ, ಕೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ**ತಿ ಯತ್ಥ ತುಮ್ಹೇ ದಾಸಾ ಹೋನ್ತಾ ಸಬ್ಬೇವ ದಾಸಾ ಹೋಥ, ಅಯ್ಯಾ ಹೋನ್ತಾ ಸಬ್ಬೇವ ಅಯ್ಯಾ ಹೋಥ, ಏತ್ಥ ವೋ ಕೋ ಥಾಮೋ, ಕೋ ಅವಸ್ಸಯೋ, ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋತಿ ವದಥಾತಿ ದೀಪೇತಿ।

೪೦೪. **ಖತ್ತಿಯೋವ ನು ಖೋ**ತಿಆದಯೋ ಸುತ್ತಚ್ಛೇದಕವಾದಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ।

೪೦೮. ಇದಾನಿ ಚಾತುವಣ್ಣಿಸುದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಇಧ ರಾಜಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಸಾಪಾನದೋಣಿಯಾ**ತಿ ಸುನಖಾನಂ ಪಿವನದೋಣಿಯಾ। **ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯ**ನ್ತಿ ಸೀತವಿನೋದನಅನ್ಧಕಾರವಿಧಮನಭತ್ತಪಚನಾದಿ ಅಗ್ಗಿಕಿಚ್ಚಂ। **ಏತ್ಥ ಅಸ್ಸಲಾಯನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಅಗ್ಗಿಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೇ।

೪೦೯. ಇದಾನಿ ಯದೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಾತುವಣ್ಣಿಸುದ್ಧೀತಿ ವದನ್ತಿ, ಏತ್ಥ ಚಾತುವಣ್ಣಾತಿ ನಿಯಮೋ ನತ್ಥಿ। ಪಞ್ಚಮೋ ಹಿ ಪಾದಸಿಕವಣ್ಣೋಪಿ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತೇಸಂ ವಾದೇ ದೋಸದಸ್ಸನತ್ಥಂ **ಇಧ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರ **ಅಮುತ್ರ ಚ ಪನೇಸಾನ**ನ್ತಿ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ಪುರಿಮನಯೇ ಏತೇಸಂ ಮಾಣವಕಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ। ನಾನಾಕರಣಂ ಪನ ತೇಸಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿಯೇವ। ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರಸ್ಸ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಖತ್ತಿಯಪಾದಸಿಕೋ ನಾಮ, ಇತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಾದಸಿಕೋ ನಾಮ, ಏತೇ ಹೀನಜಾತಿಮಾಣವಕಾ।

ಏವಂ ಪಞ್ಚಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಚಾತುವಣ್ಣಿಸುದ್ಧೀತಿ ಏತೇಸಂ ವಾದೇ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪುನ ಚಾತುವಣ್ಣಿಸುದ್ಧಿಯಂ ಓವದನ್ತೋ **ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸದ್ಧೇ**ತಿ ಮತಕಭತ್ತೇ। **ಥಾಲಿಪಾಕೇ**ತಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಭತ್ತೇ। **ಯಞ್ಞೇ**ತಿ ಯಞ್ಞಭತ್ತೇ। **ಪಾಹುನೇ**ತಿ ಆಗನ್ತುಕಾನಂ ಕತಭತ್ತೇ। **ಕಿಂ ಹೀ**ತಿ ಕಿಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

೪೧೦. **ಭೂತಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅಸ್ಸಲಾಯನ ಪುಬ್ಬೇ ಮಯಿ ಜಾತಿಯಾ ಹೀನತರೇ ತುಮ್ಹೇ ಸೇಟ್ಠತರಾ ಸಮಾನಾಪಿ ಮಯಾ ಜಾತಿವಾದೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠಾ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿತ್ಥ, ಇದಾನಿ ತುಮ್ಹೇ ಹೀನತರಾ ಹುತ್ವಾ ಮಯಾ ಸೇಟ್ಠತರೇನ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಕೇ ಜಾತಿವಾದಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠಾ ಕಿಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸಥ? ನ ಏತ್ಥ ಚಿನ್ತಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಮಾಣವಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇನ್ತೋ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ತತ್ಥ **ಅಸಿತೋ**ತಿ ಕಾಳಕೋ। **ದೇವಲೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ, ಅಯಮೇವ ಭಗವಾ ತೇನ ಸಮಯೇನ। **ಪಟಲಿಯೋ**ತಿ ಗಣಙ್ಗಣುಪಾಹನಾ। **ಪತ್ಥಣ್ಡಿಲೇ**ತಿ ಪಣ್ಣಸಾಲಪರಿವೇಣೇ। **ಕೋ ನು ಖೋ**ತಿ ಕಹಂ ನು ಖೋ। **ಗಾಮಣ್ಡಲರೂಪೋ ವಿಯಾ**ತಿ ಗಾಮದಾರಕರೂಪೋ ವಿಯ। **ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭೋ, ಹೋಮೀ**ತಿ ಸೋ ಅಹಂ, ಭೋ, ಅಸಿತದೇವಲೋ ಹೋಮೀತಿ ವದತಿ। ತದಾ ಕಿರ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಕೋಣ್ಡದಮಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರತಿ। **ಅಭಿವಾದೇತುಂ ಉಪಕ್ಕಮಿಂಸೂ**ತಿ ವನ್ದಿತುಂ ಉಪಕ್ಕಮಂ ಅಕಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ವಸ್ಸಸತಿಕತಾಪಸೋಪಿ ತದಹುಜಾತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರಂ ಅವನ್ದನ್ತೋ ಕೋಣ್ಡಿತೋ ಹೋತಿ।

೪೧೧. **ಜನಿಕಾ ಮಾತಾ**ತಿ ಯಾಯ ತುಮ್ಹೇ ಜನಿತಾ, ಸಾ ವೋ ಜನಿಕಾ ಮಾತಾ। **ಜನಿಕಾಮಾತೂ**ತಿ ಜನಿಕಾಯ ಮಾತು। **ಯೋ ಜನಕೋ**ತಿ ಯೋ ಜನಕೋ ಪಿತಾ। "ಯೋ ಜನಿಕೋ ಪಿತಾತೇವ" ವಾ ಪಾಠೋ।

ಅಸಿತೇನಾತಿ ಪಞ್ಹಾಭಿಞ್ಞೇನ ಅಸಿತೇನ ದೇವಲೇನ ಇಸಿನಾ ಇಮಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠಾ ನ ಸಮ್ಪಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಯೇಸ**ನ್ತಿ ಯೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಇಸೀನಂ। **ನ ಪುಣ್ಣೋ ದಬ್ಬಿಗಾಹೋ**ತಿ ತೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಇಸೀನಂ ದಬ್ಬಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಂ ಪಚಿತ್ವಾ ದಾಯಕೋ ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ ಏಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ದಬ್ಬಿಗಹಣಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾತಿ। ತ್ವಂ ಸಾಚರಿಯಕೋ ತೇಸಂ ಪುಣ್ಣೋಪಿ ನ ಹೋತಿ, ತೇನ ಞಾತಂ ದಬ್ಬಿಗಹಣಸಿಪ್ಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಸೀತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಅಯಂ ಪನ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಸದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ ಪಸನ್ನೋ, ಅತ್ತನೋ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇಯೇವ ಚೇತಿಯಂ ಕಾರೇಸಿ। ಯಾವಜ್ಜದಿವಸಾ ಅಸ್ಸಲಾಯನವಂಸೇ ಜಾತಾ ನಿವೇಸನಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋನಿವೇಸನೇ ಚೇತಿಯಂ ಕರೋನ್ತೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಅಸ್ಸಲಾಯನಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಘೋಟಮುಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೧೨. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಘೋಟಮುಖಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಖೇಮಿಯಮ್ಬವನೇ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಅಮ್ಬವನೇ। **ಧಮ್ಮಿಕೋ ಪರಿಬ್ಬಜೋ**ತಿ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। **ಅದಸ್ಸನಾ**ತಿ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ವಾ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಅದಸ್ಸನೇನ। **ಯೋ ವಾ ಪನೇತ್ಥ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಯೋ ವಾ ಪನ ಏತ್ಥ ಧಮ್ಮೋ ಸಭಾವೋ, ತಸ್ಸೇವ ವಾ ಅದಸ್ಸನೇನ। ಇಮಿನಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ, ಧಮ್ಮೋವ ಪಮಾಣ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತೋ ಥೇರೋ "ನವಉಪೋಸಥಾಗಾರೇ ವಿಯ ಬಹುನಾ ಕಮ್ಮೇನ ಇಧ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಾ ಓರುಯ್ಹ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಏವಂ ವುತ್ತೇ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೪೧೩. **ಚತ್ತಾರೋಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ 'ಧಮ್ಮಿಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗತೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲೇ ದ್ವೇ ಚ ಪರಿಸಾ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ 'ಚತುತ್ಥಂ ಪುಗ್ಗಲಂ

ಕತರಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಬಹುಲಂ ಪಸ್ಸಸೀ'ತಿ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಜಾನಮಾನೋ 'ಅನಾಗಾರಿಯಪರಿಸಾಯ'ನ್ತಿ ವಕ್ಖತಿ। ಏವಮೇತಂ ಸಕಮುಖೇನೇವ 'ಧಮ್ಮಿಕೋ ಪರಿಬ್ಬಜೋ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ।

೪೧೪. ತತ್ಥ **ಸಾರತ್ತರತ್ತಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ರತ್ತರತ್ತಾ। **ಸಾನುಗ್ಗಹಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ** ಸಕಾರಣಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಮಯಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ, ಧಮ್ಮೋವ ಪಮಾಣ"ನ್ತಿ।

೪೨೦. ಕಿಂ ಪನ ತೇತಿ ಗಿಹಿ ನಾಮ ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ವದೇಯ್ಯಾತಿ ವಿವೇಚನತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ। **ಕಾರಾಪೇಸೀ**ತಿ ಮಾಪೇಸಿ। ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಚ ಪನ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಏತಸ್ಸ ಕಿರ ಜಾನನಸಿಪ್ಪೇ ಮಾತರಮ್ಪಿ ಪಿತರಮ್ಪಿ ಘಾತೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾವ ಘಾತೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಏತಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನನ್ತೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಏತಂ ಅಞ್ಞೋ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏಸ ಪನ ಥೇರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಪುಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಚ ಪನ "ಕೇನಾಹಂ ಕಮ್ಮೇನ ಇಧ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಞತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಜಿಣ್ಣಾಯ ಭೋಜನಸಾಲಾಯ ಪಟಿಸಙ್ಖರಣತ್ಥಂ ಸಙ್ಘೇ ಸನ್ನಿಪತಿತೇ ಮನುಸ್ಸವೇಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಿಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ ಸನ್ನಿಪತಿತೋ"ತಿ? ಭೋಜನಸಾಲಾಯ ಪಟಿಸಙ್ಖರಣತ್ಥನ್ತಿ। ಕೇನೇಸಾ ಕಾರಿತಾತಿ? ಘೋಟಮುಖೇನಾತಿ। ಇದಾನಿ ಸೋ ಕುಹಿನ್ತಿ? ಕಾಲಙ್ಕತೋತಿ। ಅತ್ಥಿ ಪನಸ್ಸ ಕೋಚಿ ಞಾತಕೋತಿ? ಅತ್ಥಿ ಏಕಾ ಭಗಿನೀತಿ। ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಥ ನನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸುಂ। ಸೋ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ - "ಅಹಂ, ತವ ಭಾತಾ, ಘೋಟಮುಖೋ ನಾಮ ಇಮಂ ಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಅಸುಕೇ ಚ ಅಸುಕೇ ಚ ಠಾನೇ ಮಯಾ ಠಪಿತಂ ಧನಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಮಞ್ಚ ಭೋಜನಸಾಲಂ ಕಾರೇಹಿ, ದಾರಕೇ ಚ ಪೋಸೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಘೋಟಮುಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಚಙ್ಕೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೨೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಚಙ್ಕೀಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ದೇವವನೇ ಸಾಲವನೇ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ದೇವತಾನಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರೀಯತಿ, ತೇನ ತಂ ದೇವವನನ್ತಿಪಿ ಸಾಲವನನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಓಪಾಸಾದಂ ಅಜ್ಝಾವಸತೀ**ತಿ ಓಪಾಸಾದನಾಮಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ವಸತಿ, ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ವಾ ಆವಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸಾಮೀ ಹುತ್ವಾ ಯಾಯ ಮರಿಯಾದಾಯ ತತ್ಥ ವಸಿತಬ್ಬಂ, ತಾಯ ಮರಿಯಾದಾಯ ವಸತಿ। ಉಪಸಗ್ಗವಸೇನ ಪನೇತ್ಥ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಥಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪಯೋಗತ್ತಾವ ಸೇಸಪದೇಸು। ತತ್ಥ ಲಕ್ಖಣಂ ಸದ್ದಸತ್ಥತೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ। **ಸತ್ತುಸ್ಸದ**ನ್ತಿ ಸತ್ತೇಹಿ ಉಸ್ಸದಂ ಉಸ್ಸನ್ನಂ, ಬಹುಜನಂ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ ಪೋಸಾವನಿಯಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಮೋರಮಿಗಾದಿಅನೇಕಸತ್ತಸಮಾಕಿಣ್ಣಞ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೋ ಗಾಮೋ ಬಹಿ ಆವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಜಾತೇನ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದೀನಂ ಘಾಸತಿಣೇನ ಚೇವ ಗೇಹಚ್ಛದನತಿಣೇನ ಚ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ತಥಾ ದಾರುಕಟ್ಠೇಹಿ ಚೇವ ಗೇಹಸಮ್ಭಾರಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ, ಯಸ್ಮಾ ಚಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ವಟ್ಟಚತುರಸ್ಸಾದಿಸಣ್ಠಾನಾ ಬಹೂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ, ಜಲಜಕುಸುಮವಿಚಿತ್ತಾನಿ ಚ ಬಹಿ ಅನೇಕಾನಿ ತಳಾಕಾನಿ ವಾ ಉದಕಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಭರಿತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಸತಿಣಕಟ್ಠೋದಕ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಹ ಧಞ್ಞೇನ **ಸಧಞ್ಞಂ,** ಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣಾದಿಭೇದಂ ಬಹುಧಞ್ಞಸನ್ನಿಚಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಲೀಲಾಯ ವಸತಿ। ತಸ್ಸ ಸಮಿದ್ಧಿಸಮ್ಪತ್ತಿ ದೀಪಿತಾ ಹೋತಿ। ರಾಜತೋ ಲದ್ಧಂ ಭೋಗ್ಗಂ **ರಾಜಭೋಗ್ಗಂ**। ಕೇನ ದಿನ್ನನ್ತಿ ಚೇ, **ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ದಿನ್ನಂ**। **ರಾಜದಾಯ**ನ್ತಿ ರಞ್ಞೋ ದಾಯಭೂತಂ, ದಾಯಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠದೇಯ್ಯಂ, ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಸಙ್ಖೇಪೇನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ರಾಜಭೋಗ್ಗ**ನ್ತಿ

ಸಬ್ಬಂ ಭೇಜ್ಜಭೇಜ್ಜಂ ಅನುಸಾಸನ್ತೇನ ತಿತ್ಥಪಬ್ಬತಾದೀಸು ಸುಙ್ಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇನ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಹುತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ದಿನ್ನಂ ರಾಜದಾಯ**ನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ರಞ್ಞಾ ದಿನ್ನತ್ತಾ ರಾಜದಾಯಂ, ದಾಯಕರಾಜದೀಪನತ್ಥಂ ಪನಸ್ಸ "ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತಂ। **ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠದೇಯ್ಯಂ, ಯಥಾ ದಿನ್ನಂ ನ ಪುನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ, ಏವಂ ದಿನ್ನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೨೩. ಬಹೂ ಬಹೂ ಹುತ್ವಾ ಸಂಹತಾತಿ ಸಙ್ಘಾ। ಏಕೇಕಿಸ್ಸಾ ದಿಸಾಯ ಸಙ್ಘೋ ತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಸಙ್ಘೀ**। ಪುಬ್ಬೇ ಗಾಮಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಅಗಣಾ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಣಾ ಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ **ಗಣೀಭೂತಾ**। **ಉತ್ತರೇನಮುಖಾ**ತಿ ಉತ್ತರದಿಸಾಭಿಮುಖಾ। **ಖತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸೀ**ತಿ ಖತ್ತಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಚ್ಛಿತಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣಸಮತ್ಥೋ ಮಹಾಮತ್ತೋ, ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ। **ಆಗಮೇನ್ತೂ**ತಿ ಮುಹುತ್ತಂ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತು, ಅಚ್ಛನ್ತೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೪೨೪. **ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾನ**ನ್ತಿ ನಾನಾವಿಧೇಸು ರಜ್ಜೇಸು ಅಞ್ಞೇಸು ಕಾಸಿಕೋಸಲಾದೀಸು ಜಾತಾ ವಾ ನಿವಸನ್ತಿ ವಾ, ತತೋ ವಾ ಆಗತಾತಿ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾ, ತೇಸಂ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾನಂ। **ಕೇನಚಿದೇವಾ**ತಿ ಅನಿಯಮಿತೇನ ಯಞ್ಞುಪಾಸನಾದಿನಾ ಕೇನಚಿ ಕಿಚ್ಚೇನ। ತೇ ತಸ್ಸ ಗಮನಂ ಸುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸುಂ - "ಅಯಂ, ಚಙ್ಕೀ, ಉಗ್ಗತಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಚ ಅಞ್ಞೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗತಾ, ಅಯಮೇವ ನ ಗತೋ। ಸ್ವಾಯಂ ಸಚೇ ತತ್ಥ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅದ್ಧಾ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಮಾಯಾಯ ಆವಟ್ಟಿತೋ ಸರಣಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ। ತತೋ ಏತಸ್ಸಾಪಿ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅಸನ್ನಿಪಾತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಹನ್ದಸ್ಸ ಗಮನನ್ತರಾಯಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ಸಮ್ಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಗಮಂಸು। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಥ ಖೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಉಭತೋ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಪಕ್ಖೇಹಿ। **ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚಾ**ತಿ, ಭೋತೋ ಮಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ, ಮಾತುಮಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಮಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ। ಪಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಪಿತುಪಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ತಸ್ಸಪಿ ಪಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ। ಏವಂ ಭವಂ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ, ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ। **ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ**ತಿ ಸಂಸುದ್ಧಾ ತೇ ಮಾತು ಗಹಣೀ, ಸಂಸುದ್ಧಾ ತೇ ಮಾತು ಕುಚ್ಛೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಿತು ಪಿತಾ ಪಿತಾಮಹೋ, ಪಿತಾಮಹಸ್ಸ ಯುಗಂ ಪಿತಾಮಹಯುಗಂ। **ಯುಗ**ನ್ತಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಭಿಲಾಪಮತ್ತಮೇವ ಚೇತಂ, ಅತ್ಥತೋ ಪನ ಪಿತಾಮಹೋವ ಪಿತಾಮಹಯುಗಂ। ತತೋ ಉದ್ಧಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪುಬ್ಬಪುರಿಸಾ ಪಿತಾಮಹಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತಾ। ಏವಂ ಯಾವ ಸತ್ತಮೋ ಪುರಿಸೋ, ತಾವ ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ। ಅಥ ವಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ**ತಿ ಅಪನೇಥ ಏತಂ, ಕಿಂ ಇಮಿನಾತಿ ಏವಂ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನವಕ್ಖಿತ್ತೋ। **ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ**ತಿ ನ ಉಪಕುಟ್ಠೋ, ನ ಅಕ್ಕೋಸಂ ವಾ ನಿನ್ದಂ ವಾ ಪತ್ತಪುಬ್ಬೋ। ಕೇನ ಕಾರಣೇನಾತಿ। ಜಾತಿವಾದೇನ, ಇತಿಪಿ ಹೀನಜಾತಿಕೋ ಏಸೋತಿ ಏವರೂಪೇನ ವಚನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನಾ**ತಿ ಇಮಿನಾಪಿ ಕಾರಣೇನ।

ಅಡ್ಢೋತಿ ಇಸ್ಸರೋ। **ಮಹದ್ಧನೋ**ತಿ ಮಹತಾ ಧನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಭೋತೋ ಹಿ ಗೇಹೇ ಪಥವಿಯಂ ಪಂಸುವಾಲಿಕಾ ವಿಯ ಬಹು ಧನಂ, ಸಮಣೋ ಪನ ಗೋತಮೋ ಅಧನೋ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಉದರಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಯಾಪೇತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ । **ಮಹಾಭೋಗೋ**ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣವಸೇನ ಮಹಾಉಪಭೋಗೋ। ಏವಂ ಯಂ ಯಂ ಗುಣಂ ವದನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖವಸೇನ ಭಗವತೋ ಅಗುಣಂಯೇವ ದಸ್ಸೇಮಾತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ವದನ್ತಿ।

ಅಭಿರೂಪೋತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅಧಿಕರೂಪೋ। **ದಸ್ಸನೀಯೋ**ತಿ ದಿವಸಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಅತಿತ್ತಿಕರಣತೋ ದಸ್ಸನಯೋಗ್ಗೋ, ದಸ್ಸನೇನೇವ ಚಿತ್ತಪಸಾದಜನನತೋ **ಪಾಸಾದಿಕೋ**। ಪೋಕ್ಖರತಾ ವುಚ್ಚತಿ ಸುನ್ದರಭಾವೋ, ವಣ್ಣಸ್ಸ ಪೋಕ್ಖರತಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾ, ತಾಯ **ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ,** ವಣ್ಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪೋರಾಣಾ ಪನ **ಪೋಕ್ಖರ**ನ್ತಿ ಸರೀರಂ

ವದನ್ತಿ, ವಣ್ಣಂ ವಣ್ಣಮೇವ। ತೇಸಂ ಮತೇನ ವಣ್ಣೋ ಚ ಪೋಕ್ಖರಞ್ಚ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರಾನಿ, ತೇಸಂ ಭಾವೋ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾ। ಇತಿ **ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯಾ**ತಿ ಉತ್ತಮಪರಿಸುದ್ಧೇನ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಸರೀರಸಣ್ಠಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣೀ**ತಿ ಸೇಟ್ಠವಣ್ಣೀ, ಪರಿಸುದ್ಧವಣ್ಣೇಸುಪಿ ಸೇಟ್ಠೇನ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೇನೇವ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ರಹ್ಮವಚ್ಛಸೀ**ತಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸರೀರಸದಿಸೇನ ಸರೀರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಅಖುದ್ದಾವಕಾಸೋ ದಸ್ಸನಾಯಾ**ತಿ ಭೋತೋ ಸರೀರೇ ದಸ್ಸನಸ್ಸ ಓಕಾಸೋ ನ ಖುದ್ದಕೋ ಮಹಾ। ಸಬ್ಬಾನೇವ ತೇ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ದಸ್ಸನೀಯಾನೇವ, ತಾನಿ ಚಾಪಿ ಮಹನ್ತಾನೇವಾತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಸೀಲಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಸೀಲವಾ**। ವುದ್ಧಂ ವಡ್ಢಿತಂ ಸೀಲಮಸ್ಸಾತಿ **ವುದ್ಧಸೀಲೀ**। **ವುದ್ಧಸೀಲೇನಾ**ತಿ ವುದ್ಧೇನ ವಡ್ಢಿತೇನ ಸೀಲೇನ। **ಸಮನ್ನಾಗತೋ**ತಿ ಯುತ್ತೋ, ಇದಂ ವುದ್ಧಸೀಲೀಪದಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಪಞ್ಚಸೀಲಮತ್ತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ।

ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋತಿಆದೀಸು ಕಲ್ಯಾಣಾ ಸುನ್ದರಾ ಪರಿಮಣ್ಡಲಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾ ವಾಚಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ। ಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಧುರಂ ವಾಕ್ಕರಣಂ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ**। ವಾಕ್ಕರಣನ್ತಿ ಉದಾಹರಣಘೋಸೋ। ಗುಣಪರಿಪುಣ್ಣಭಾವೇನ ಪುರೇ ಭವಾತಿ **ಪೋರೀ**। ಪುರೇ ವಾ ಭವತ್ತಾ ಪೋರೀ। ನಾಗರಿಕಿತ್ಥಿಯಾ ಸುಖುಮಾಲತ್ತನೇನ ಸದಿಸಾತಿಪಿ ಪೋರೀ। ತಾಯ **ಪೋರಿಯಾ**। **ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯಾ**ತಿ ಅಪಲಿಬುದ್ಧಾಯ, ಸನ್ದಿಟ್ಠವಿಲಮ್ಬಿತಾದಿದೋಸರಹಿತಾಯ। **ಅನೇಲಗಲಾಯಾ**ತಿ ಏಲಗಲೇನ ವಿರಹಿತಾಯ। ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಹಿ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಏಲಂ ಗಲತಿ, ಲಾಲಾ ವಾ ಪಗ್ಘರತಿ, ಖೇಳಫುಸಿತಾನಿ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ವಾಚಾ ಏಲಗಲಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಬ್ಬಿಪರಿತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ**ತಿಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ಪಾಕಟಂ ಕತ್ವಾ ಭಾಸಿತತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಸಮತ್ಥಾಯ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಣ್ಣೇ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೩೦೫. ಏವಂ ವುತ್ತೇತಿ ಏವಂ ತೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವುತ್ತೇ, ಚಙ್ಕೀ, "ಇಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅತ್ತನೋ ವಣ್ಣೇ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಅತುಸ್ಸನಕಸತ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ವಣ್ಣಮಸ್ಸ ಭಣಿತ್ವಾ ನಿವಾರೇಸ್ಸಾಮಾತಿ ಜಾತಿಆದೀಹಿ ಮಮ ವಣ್ಣಂ ವದನ್ತಿ, ನ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಯುತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ವಣ್ಣೇ ರಜ್ಜಿತುಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಏತೇಸಂ ವಾದಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವಂ ಞಾಪೇತ್ವಾ ಏತೇಸಂ ತತ್ಥ ಗಮನಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ **ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಮಮಾಪಿ ಸುಣಾಥಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಯೇಪಿ "ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ"ತಿಆದಯೋ ಅತ್ತನೋ ಗುಣೇಹಿ ಸದಿಸಾ ಗುಣಾ, ತೇಪಿ "ಕೋ ಚಾಹಂ, ಕೇ ಚ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಜಾತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಆದಯೋ ಗುಣಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗುಣೇಹಿ ಉತ್ತರಿತರೇಯೇವ ಮಞ್ಞಮಾನೋ, ಇತರೇ ಪನ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಭಗವತೋ ಮಹನ್ತಭಾವದೀಪನತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇತಿ। **ಮಯಮೇವ ಅರಹಾಮಾ**ತಿ ಏವಂ ನಿಯಮೇನ್ತೋ ಚೇತ್ಥ ಇದಂ ದೀಪೇತಿ - ಯದಿ ಗುಣಮಹನ್ತತಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ಸಿನೇರುಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸಾಸಪೋ, ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಗೋಪದಕಂ, ಸತ್ತಸು ಮಹಾಸರೇಸು ಉದಕಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದು ಪರಿತ್ತೋ ಲಾಮಕೋ, ಏವಮೇವಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಜಾತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಆದಯೋ ಗುಣೇ ಉಪನಿಧಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗುಣಾ ಪರಿತ್ತಾ ಲಾಮಕಾ, ತಸ್ಮಾ ಮಯಮೇವ ಅರಹಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುನ್ತಿ।

ಭೂಮಿಗತಞ್ಚ ವೇಹಾಸಟ್ಠಞ್ಚಾತಿ ಏತ್ಥ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಚೇವ ಉಯ್ಯಾನೇ ಚ ಸುಧಾಮಟ್ಠಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ ಸತ್ತರತನಪೂರಿಂ ಕತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪಿತಂ ಧನಂ ಭೂಮಿಗತಂ ನಾಮ, ಪಾಸಾದನಿಯೂಹಾದಯೋ ಪನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ವೇಹಾಸಟ್ಠಂ ನಾಮ। ಏವಂ ತಾವ ಕುಲಪರಿಯಾಯೇನ ಆಗತಂ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪನ ಜಾತದಿವಸೇಯೇವ ಸಙ್ಖೋ ಏಲೋ ಉಪ್ಪಲೋ ಪುಣ್ಡರೀಕೋತಿ ಚತ್ತಾರೋ ನಿಧಯೋ ಉಪಗತಾ। ತೇಸು ಸಙ್ಖೋ ಗಾವುತಿಕೋ, ಏಲೋ ಅಡ್ಢಯೋಜನಿಕೋ, ಉಪ್ಪಲೋ ತಿಗಾವುತಿಕೋ ಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಯೋಜನಿಕೋತಿ। ತೇಸುಪಿ ಗಹಿತಗಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಪೂರತಿಯೇವ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಪಹೂತಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಓಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ದಹರೋ ವಾ**ತಿಆದೀನಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿತ್ಥಾರಿತಾನೇವ।

ಅಖುದ್ದಾವಕಾಸೋತಿ ಏತ್ಥ ಭಗವತಿ ಅಪರಿಮಾಣೋಯೇವ ದಸ್ಸನಾವಕಾಸೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ರಿದಂ ವತ್ಥುಂ - ರಾಜಗಹೇ ಕಿರ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಸಮಣಸ್ಸ ಕಿರ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನಕಾಲೇ ಸಟ್ಠಿಹತ್ಥಂ ವೇಳುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರಸ್ಸ ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಭಗವತಿ ವೇಳುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ವೇಳು ಭಗವತೋ ಜಾಣುಮತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಪುನದಿವಸೇ ದ್ವೇ ವೇಳೂ ಘಟೇತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ , ಭಗವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ವೇಳೂನಂ ಉಪರಿ ದ್ವಿವೇಣುಮತ್ತಮೇವ ಪಞ್ಞಾಯಮಾನೋ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ ಆಹ? ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹಾಮೀತಿ। "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಚೇಪಿ ತ್ವಂ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಗಬ್ಭಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಠಿತವೇಳುಂ ಘಟೇತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಸಿ, ನೇವ ಮೇ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ। ನ ಹಿ ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಞ್ಚ ತಥಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರಿತಾ, ಯಥಾ ಮೇ ಪರೋ ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಅತುಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಗಾಥಮಾಹ। ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಮತಂ ಪಿವಿಂಸು।

ಅಪರಮ್ಪಿ ವತ್ಥು - ರಾಹು ಕಿರ ಅಸುರಿನ್ದೋ ಚತ್ತಾರಿ ಯೋಜನಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಟ್ಠ ಚ ಯೋಜನಸತಾನಿ ಉಚ್ಚೋ, ಬಾಹನ್ತರಮಸ್ಸ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಸತಾನಿ, ಹತ್ಥತಲಪಾದತಲಾನಂ ಪುಥುಲತಾ ತೀಣಿ ಯೋಜನಸತಾನಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಪಬ್ಬಾನಿ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಾನಿ , ಭಮುಕನ್ತರಂ ಪಣ್ಣಾಸಯೋಜನಂ, ನಲಾಟಂ ತಿಯೋಜನಸತಂ, ಸೀಸಂ ನವಯೋಜನಸತಂ। ಸೋ - "ಅಹಂ ಉಚ್ಚೋಸ್ಮಿ, ಸತ್ಥಾರಂ ಓನಮಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಭಗವತೋ ವಣ್ಣಂ ಸುತ್ವಾ "ಯಥಾ ಕಥಞ್ಚಿ ಓಲೋಕೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗತೋ। ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ "ಚತೂಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು ಕತರೇನ ದಸ್ಸೇಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಠಿತಕೋ ನಾಮ ನೀಚೋಪಿ ಉಚ್ಚೋ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನಿಪನ್ನೋವಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, "ಆನನ್ದ, ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಮಞ್ಚಕಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ರಾಹು ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ಭಗವನ್ತಂ ಗೀವಂ ಉನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ನಭಮಜ್ಝೇ ಪುಣ್ಣಚನ್ದಂ ವಿಯ ಉಲ್ಲೋಕೇತಿ। ಕಿಮಿದಂ ಅಸುರಿನ್ದಾತಿ ಚ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ಓನಮಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ನ ಗಚ್ಛಿನ್ತಿ। ನ ಮಯಾ ಅಸುರಿನ್ದ ಅಧೋಮುಖೇನ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರಿತಾ, ಉದ್ಧಗ್ಗಂ ಮೇ ಕತ್ವಾ ದಾನಂ ದಿನ್ನನ್ತಿ। ತಂದಿವಸಂ ರಾಹು ಸರಣಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಅಖುದ್ದಾವಕಾಸೋ ದಸ್ಸನಾಯ।

ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲೇನ **ಸೀಲವಾ**। ತಂ ಪನ ಸೀಲಂ ಅರಿಯಂ ಉತ್ತಮಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ, ತೇನಾಹ **ಅರಿಯಸೀಲೀತಿ**। ತದೇವ ಅನವಜ್ಜಟ್ಠೇನ ಕುಸಲಂ, ತೇನಾಹ **ಕುಸಲಸೀಲೀತಿ**। **ಕುಸಲೇನ ಸೀಲೇನಾತಿ** ಇದಮಸ್ಸ ವೇವಚನಂ। **ಬಹೂನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯೋತಿ** ಭಗವತೋ ಏಕೇಕಾಯ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಪರಿಮಾಣಾಪಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಮಗ್ಗಫಲಾಮತಂ ಪಿವನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಬಹೂನಂ ಆಚರಿಯೋ, ಸಾವಕವಿನೇಯ್ಯಾನಂ ಪಾಚರಿಯೋತಿ।

ಖೀಣಕಾಮರಾಗೋತಿ ಏತ್ಥ ಕಾಮಂ ಭಗವತೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಕಿಲೇಸಾ ಖೀಣಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪನ ತೇ ನ ಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತನೋ ಜಾನನಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಗುಣಂ ಕಥೇತಿ। **ವಿಗತಚಾಪಲ್ಲೋತಿ** "ಪತ್ತಮಣ್ಡನಾ ಚೀವರಮಣ್ಡನಾ ಸೇನಾಸನಮಣ್ಡನಾ ಇಮಸ್ಸ ವಾ ಪೂತಿಕಾಯಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಕೇಲನಾ ಪಟಿಕೇಲನಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಚಾಪಲ್ಯವಿರಹಿತೋ।

ಅಪಾಪಪುರೇಕ್ಖಾರೋತಿ ಅಪಾಪೇ ನವಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೇ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ವಿಚರತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಾಯ ಪಜಾಯಾತಿ** ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಮಹಾಕಸ್ಸಪಾದಿಭೇದಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಜಾಯ। (ಅವಿರುದ್ಧೋ ಹಿ ಸೋ) ಏತಿಸ್ಸಾಯ ಪಜಾಯ ಪುರೇಕ್ಖಾರೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಪಜಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಚರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಪಿಚ **ಅಪಾಪಪುರೇಕ್ಖಾರೋತಿ** ನ ಪಾಪುಪುರೇಕ್ಖಾರೋ, ನ ಪಾಪಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಚರತಿ, ಪಾಪಂ ನ ಇಚ್ಛತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಸ? **ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಾಯ ಪಜಾಯ** ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿವಿರುದ್ಧಾಯಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಜಾಯ ಅವಿರುದ್ಧೋ ಹಿತಸುಖತ್ಥಿಕೋಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತಿರೋರಟ್ಠಾತಿ ಪರರಟ್ಠತೋ। **ತಿರೋಜನಪದಾತಿ** ಪರಜನಪದತೋ। **ಸಂಪುಚ್ಛಿತುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ** ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾದಯೋ ಚೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗನ್ಧಬ್ಬಾದಯೋ ಚ ಪಞ್ಹೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಕೇಚಿ ಪುಚ್ಛಾಯ ವಾ ದೋಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇ ವಾ ಅಸಮತ್ಥತಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ತುಣ್ಹೀ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಕೇಸಞ್ಚಿ ಭಗವಾ ಪುಚ್ಛಾಯ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ವಿಮತಿಯೋ ತೀರಂ ಪತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಊಮಿಯೋ ವಿಯ ಭಗವನ್ತಂ ಪತ್ವಾವ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಣ್ಣೇ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಅತಿಥೀ ನೋ ತೇ ಹೋನ್ತೀತಿ ತೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಗನ್ತುಕಾ ನವಕಾ ಪಾಹುನಕಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿಯಾಪುಣಾಮೀತಿ** ಜಾನಾಮಿ। **ಅಪರಿಮಾಣವಣ್ಣೋತಿ** ತಥಾರೂಪೇನೇವ ಸಬ್ಬಞ್ಞುನಾಪಿ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯವಣ್ಣೋ, ಪಗೇವ ಮಾದಿಸೇನಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ –

“ಬುದ್ಧೋಪಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಣೇಯ್ಯ ವಣ್ಣಂ,
ಕಪ್ಪಮ್ಪಿ ಚೇ ಅಞ್ಞಮಭಾಸಮಾನೋ।
ಖೀಯೇಥ ಕಪ್ಪೋ ಚಿರದೀಘಮನ್ತರೇ,
ವಣ್ಣೋ ನ ಖೀಯೇಥ ತಥಾಗತಸ್ಸಾ”ತಿ॥

ಇಮಂ ಪನ ಗುಣಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಿನ್ತಯಿಂಸು “ಯಥಾ, ಚಙ್ಕೀ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನೋಮಗುಣೋ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ಏವಂ ತಸ್ಸ ಗುಣೇ ಜಾನಮಾನೇನ ಖೋ ಪನ ಇಮಿನಾ ಅತಿಚಿರಂ ಅಧಿವಾಸಿತಂ, ಹನ್ದ ನಂ ಅನುವತ್ತಾಮಾ”ತಿ ಅನುವತ್ತಮಾನಾ “ತೇನ ಹಿ, ಭೋ”ತಿಆದಿಮಾಹಂಸು।

೪೨೬. **ಓಪಾತೇತೀತಿ** ಪವೇಸೇತಿ। **ಸಂಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತೀತಿ** ಪುತ್ತಮತ್ತನತ್ತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಮಾನಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಿ।

೪೨೭. **ಮನ್ತಪದನ್ತಿ** ಮನ್ತಾಯೇವ ಮನ್ತಪದಂ, ವೇದೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇತಿಹಿತಿಹ ಪರಮ್ಪರಾಯಾತಿ** ಏವಂ ಕಿರ ಏವಂ ಕಿರಾತಿ ಪರಮ್ಪರಭಾವೇನ ಆಗತನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾಯಾತಿ** ಪಾವಚನಸಙ್ಖಾತಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ। ಸಾವಿತ್ತಿಆದೀಹಿ ಛನ್ದಬನ್ಧೇಹಿ ಚ ವಗ್ಗಬನ್ಧೇಹಿ ಚ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆಗತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ತತ್ಥ ಚಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಮನ್ತಪದೇ। **ಪವತ್ತಾರೋತಿ** ಪವತ್ತಯಿತಾರೋ। **ಯೇಸನ್ತಿ** ಯೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ। **ಮನ್ತಪದನ್ತಿ** ವೇದಸಙ್ಖಾತಂ ಮನ್ತಮೇವ। **ಗೀತನ್ತಿ** ಅಟ್ಠಕಾದೀಹಿ ದಸಹಿ ಪೋರಾಣಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಪದಸಮ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಸಜ್ಝಾಯಿತಂ। **ಪವುತ್ತನ್ತಿ** ಅಞ್ಞೇಸಂ ವುತ್ತಂ, ವಾಚಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮಿಹಿತನ್ತಿ** ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹಂ ರಾಸಿಕತಂ, ಪಿಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತದನುಗಾಯನ್ತೀತಿ** ಏತರಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಂ ತೇಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಗೀತಂ ಅನುಗಾಯನ್ತಿ ಅನುಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ವಾದೇನ್ತಿ। **ತದನುಭಾಸನ್ತೀತಿ** ತಂ ಅನುಭಾಸನ್ತಿ, ಇದಂ ಪುರಿಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಭಾಸಿತಮನುಭಾಸನ್ತೀತಿ** ತೇಹಿ ಭಾಸಿತಂ ಸಜ್ಝಾಯಿತಂ ಅನುಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। **ವಾಚಿತಮನುವಾಚೇನ್ತೀತಿ** ತೇಹಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಾಚಿತಂ ಅನುವಾಚೇನ್ತಿ। **ಸೇಯ್ಯಥಿದನ್ತಿ** ತೇ ಕತಮೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಟ್ಠಕೋತಿ**ಆದೀನಿ ತೇಸಂ ನಾಮಾನಿ, ತೇ ಕಿರ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪರೂಪಘಾತಂ ಅಕತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಾವಚನೇನ ಸಹ ಸಂಸನ್ದೇತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಗನ್ಥೇಸುಂ, ಅಪರಾಪರೇ ಪನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಯೋ ವೇದೇ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧವಚನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಿರುದ್ಧೇ ಅಕಂಸು।

೪೨೮. **ಅನ್ಧವೇಣೀತಿ** ಅನ್ಧಪವೇಣೀ। ಏಕೇನ ಹಿ ಚಕ್ಖುಮತಾ ಗಹಿತಯಟ್ಠಿಯಾ ಕೋಟಿಂ ಏಕೋ ಅನ್ಧೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ಅನ್ಧಂ ಅಞ್ಞೋ, ತಂ ಅಞ್ಞೋತಿ ಏವಂ ಪಣ್ಣಾಸ ಸಟ್ಠಿ ಅನ್ಧಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಘಟಿತಾ ಅನ್ಧವೇಣೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪರಮ್ಪರಾಸಂಸತ್ತಾತಿ** ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಲಗ್ಗಾ, ಯಟ್ಠಿಗ್ಗಾಹಕೇನಪಿ ಚಕ್ಖುಮತಾ ವಿರಹಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಕೋ ಕಿರ ಧುತ್ತೋ ಅನ್ಧಗಣಂ ದಿಸ್ವಾ “ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಗಾಮೇ ಖಜ್ಜಭೋಜ್ಜಂ ಸುಲಭ”ನ್ತಿ ಉಸ್ಸಾಹೇತ್ವಾ ತೇಹಿ “ತತ್ಥ ನೋ ಸಾಮಿ ನೇಹಿ, ಇದಂ ನಾಮ ತೇ ದೇಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಲಞ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಮಹನ್ತಂ ಗಚ್ಛಂ ಅನುಪರಿಗನ್ತ್ವಾ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಹತ್ಥೇನ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಕಚ್ಛಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ

“ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಅತ್ಥಿ, ಗಚ್ಛಥ ತಾವ ತುಮ್ಹೇ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ತೇ ದಿವಸಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಅವಿನ್ದಮಾನಾ “ಕಹಂ, ಭೋ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಕಹಂ ಮಗ್ಗೋ”ತಿ ಪರಿದೇವಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಅವಿನ್ದಮಾನಾ ತತ್ಥೇವ ಮರಿಂಸು। ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ “ಪರಮ್ಪರಾಸಂಸತ್ತಾ”ತಿ। **ಪುರಿಮೋಪೀತಿ** ಪುರಿಮೇಸು ದಸಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಏಕೋಪಿ। **ಮಜ್ಝಿಮೋಪೀತಿ** ಮಜ್ಝೇ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯೇಸು ಏಕೋಪಿ। **ಪಚ್ಛಿಮೋಪೀತಿ** ಇದಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಏಕೋಪಿ।

ಪಞ್ಚ ಖೋತಿ ಪಾಳಿಆಗತೇಸು ದ್ವೀಸು ಅಞ್ಞೇಪಿ ಏವರೂಪೇ ತಯೋ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವದತಿ। **ದ್ವೇಧಾವಿಪಾಕಾತಿ** ಭೂತವಿಪಾಕಾ ವಾ ಅಭೂತವಿಪಾಕಾ ವಾ। **ನಾಲಮೇತ್ಥಾತಿ**, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಚ್ಚಂ ಅನುರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಟಿಪನ್ನೇನ ವಿಞ್ಞುನಾ “ಯಂ ಮಯಾ ಗಹಿತಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ”ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕಂಸೇನೇವ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತುಂ ನಾಲಂ ನ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಉಪರಿ ಪುಚ್ಛಾಯ ಮಗ್ಗಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಠಪೇಸಿ।

೪೩೦. ಇಧ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಜೀವಕಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೫೧ ಆದಯೋ) ವಿಯ ಮಹಾವಚ್ಛಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೯೩ ಆದಯೋ) ವಿಯ ಚ ಅತ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಲೋಭನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** ಲೋಭಧಮ್ಮೇಸು। ಸೇಸಪದದ್ವಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೪೩೧. ಸದ್ಧಂ ನಿವೇಸೇತೀತಿ ಓಕಪ್ಪನಿಯಸದ್ಧಂ ನಿವೇಸೇತಿ। **ಉಪಸಙ್ಕಮತೀತಿ** ಉಪಗಚ್ಛತಿ। **ಪಯಿರುಪಾಸತೀತಿ** ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದತಿ। **ಸೋತನ್ತಿ** ಪಸಾದಸೋತಂ ಓದಹತಿ। **ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ದೇಸನಾಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। **ಧಾರೇತೀತಿ** ಪಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಧಾರೇತಿ। **ಉಪಪರಿಕ್ಖತೀತಿ** ಅತ್ಥತೋ ಚ ಕಾರಣತೋ ಚ ವೀಮಂಸತಿ। **ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತೀತಿ** ಓಲೋಕನಂ ಖಮನ್ತಿ, ಇಧ ಸೀಲಂ ಕಥಿತಂ, ಇಧ ಸಮಾಧೀತಿ ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛನ್ದೋತಿ** ಕತ್ತುಕಮ್ಯತಾ ಛನ್ದೋ। **ಉಸ್ಸಹತೀತಿ** ವಾಯಮತಿ। **ತುಲೇತೀತಿ** ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ತೀರೇತಿ। **ಪದಹತೀತಿ** ಮಗ್ಗಪಧಾನಂ ಪದಹತಿ। **ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಪರಮಸಚ್ಚನ್ತಿ** ಸಹಜಾತನಾಮಕಾಯೇನ ಚ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಕಿಲೇಸೇ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ತದೇವ ವಿಭೂತಂ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಸ್ಸತಿ।

೪೩೩. ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧೋತಿ ಮಗ್ಗಾನುಬೋಧೋ। **ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತೀತಿ** ಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ। **ತೇಸಂಯೇವಾತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾನಂ ದ್ವಾದಸನ್ನಂ, ಏವಂ ದೀಘಂ ಮಗ್ಗವಾದಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಾಯಮತ್ಥೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - **ತೇಸಂಯೇವಾತಿ** ತೇಸಂ ಮಗ್ಗಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾನಂ। **ಪಧಾನನ್ತಿ** ಮಗ್ಗಪಧಾನಂ। ತಞ್ಹಿ ಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಸಙ್ಖಾತಾಯ ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಬಹುಕಾರಂ, ಮಗ್ಗೇ ಅಸತಿ ಫಲಾಭಾವತೋತಿ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಚಙ್ಕೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಏಸುಕಾರೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೩೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಏಸುಕಾರೀಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಬಿಲಂ ಓಲಗ್ಗೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಲಗ್ಗಾಪೇಯ್ಯುಂ, ಇಮಿನಾ ಸತ್ಥಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸತ್ಥವಾಹೋ ಕಿರ ಮಹಾಕನ್ತಾರಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಗೋಣೇ ಮತೇ ಮಂಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ಥಿಕಾನಂ “ಇದಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಏತ್ತಕಂ ಮೂಲಂ ದಾತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಓಲಗ್ಗೇತಿ, ಗೋಣಮಂಸಂ ನಾಮ ಖಾದನ್ತಾಪಿ ಅತ್ಥಿ ಅಖಾದನ್ತಾಪಿ, ಮೂಲಂ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಾಪಿ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾಪಿ। ಸತ್ಥವಾಹೋ ಯೇನ ಮೂಲೇನ ಗೋಣೋ ಗಹಿತೋ, ತಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮನತ್ಥಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ದತ್ವಾ ಮೂಲಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಯಂ ಸತ್ಥಧಮ್ಮೋ। ಏವಮೇವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ

ಯೋಕಸ್ಸ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋವ ಧಮ್ಮತಾಯ ಚತಸ್ಸೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಏವಮೇವ ಖೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಪಾಪಿಯೋ ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಾಪಂ ಅಸ್ಸ। **ಸೇಯ್ಯೋ ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಹಿತಂ ಅಸ್ಸ। ಅಥ ವಾ **ಪಾಪಿಯೋ**ತಿ ಪಾಪಕೋ ಲಾಮಕೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ಅಸ್ಸ। **ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಸೇಟ್ಠೋ ಉತ್ತಮೋ। **ಸೇಯ್ಯಂಸೋ**ತಿ ಸೇಯ್ಯೋ। **ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾ**ತಿ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತ್ತೇನ ಸೇಯ್ಯೋ। **ಪಾಪಿಯಂಸೋ**ತಿ ಪಾಪಿಯೋ। ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾ ಚ ದ್ವೀಸು ಕುಲೇಸು ವಡ್ಢೇತಿ ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಚ, ಉಳಾರವಣ್ಣತಾ ತೀಸು। ವೇಸ್ಸೋಪಿ ಹಿ ಉಳಾರವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ಉಳಾರಭೋಗತಾ ಚತೂಸುಪಿ। ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಚಣ್ಡಾಲೋಪಿ ಉಳಾರಭೋಗೋ ಹೋತಿಯೇವ।

೪೪೦. **ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಕೋಟಿಧನೇನಪಿ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಭಿಕ್ಖಾ ಚರಿತಬ್ಬಾವ, ಪೋರಾಣಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಾಪಿ ಏಕವೇಲಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಚರನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ದುಗ್ಗತಕಾಲೇ ಚರನ್ತಾನಂ ಇದಾನಿ ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿತುಂ ಆರದ್ಧಾತಿ ಗರಹಾ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। **ಅತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ**ತಿ ಯೋ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯವಂಸಂ ಹರಿತ್ವಾ ಸತ್ತಜೀವಕಸಿಕಮ್ಮವಣಿಜ್ಜಾದೀಹಿ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಅಯಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ ನಾಮ। **ಗೋಪೋ ವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಗೋಪಕೋ ಅತ್ತನಾ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ಭಣ್ಡಂ ಥೇನೇನ್ತೋ ಅಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಏವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅಸಿತಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿ**ನ್ತಿ ತಿಣಲಾಯನಅಸಿತಞ್ಚೇವ ಕಾಜಞ್ಚ। **ಅನುಸ್ಸರತೋ**ತಿ ಯತ್ಥ ಜಾತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಪೋರಾಣೇ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕೇ ಕುಲವಂಸೇ ಅನುಸ್ಸರಿಯಮಾನೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಏಸುಕಾರೀಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಧನಞ್ಜಾನಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೪೫. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ಧನಞ್ಜಾನಿಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ದಕ್ಖಿಣಾಗಿರಿಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ **ಗಿರೀ**ತಿ ಪಬ್ಬತೋ, ರಾಜಗಹಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಿತಪಬ್ಬತಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣದಿಸಾಭಾಗೇ ಜನಪದಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। **ತಣ್ಡುಲಪಾಲಿದ್ವಾರಾಯಾ**ತಿ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಕಿರ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾದ್ವಾರಾನಿ ಚತುಸಟ್ಠಿಖುದ್ದಕದ್ವಾರಾನಿ, ತೇಸು ಏಕಂ ತಣ್ಡುಲಪಾಲಿದ್ವಾರಂ ನಾಮ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇವಮಾಹ। **ರಾಜಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯಾ**ತಿ "ಗಚ್ಛ ಮನುಸ್ಸೇ ಅಪೀಳೇತ್ವಾ ಸಸ್ಸಭಾಗಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ರಞ್ಞಾ ಪೇಸಿತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಮೇವ ಸಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, "ಮಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ನಾಸೇಹೀ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ - "ರಾಜಕುಲೇ ವುತ್ತಂ ಮನ್ದಂ, ಅಹಂ ರಞ್ಞಾ ಆಗಮನಕಾಲೇಯೇವ ಏವಂ ಆಣತ್ತೋ, ಮಾ ಕನ್ದಿತ್ಥಾ"ತಿ ಏವಂ ರಾಜಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ವಿಲುಮ್ಪತಿ। ಧಞ್ಞಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅತ್ತನೋ ಘರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಕಂ ರಾಜಕುಲೇ ಪವೇಸೇತಿ। ಕಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಂ ನ ಪೀಳಂ ಅಕಾಸೀತಿ ಚ ವುತ್ತೋ - "ಆಮ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಾರೇ ಖೇತ್ತಾನಿ ಮನ್ದಸಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ಅಪೀಳೇನ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಗಣ್ಹತೋ ನ ಬಹುಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ರಾಜಾನಂ ವಿಲುಮ್ಪತಿ।

೪೪೬. **ಪಯೋ ಪೀಯತ**ನ್ತಿ ತರುಣಖೀರಂ ಪಿವತು। **ತಾವ ಭತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಾವ ಖೀರಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಥ, ತಾವದೇವ ಭತ್ತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇಧೇವ ಹಿ ನೋ ಪಾತರಾಸಭತ್ತಂ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಮಾತಾಪಿತರೋ**ತಿಆದೀಸು ಮಹಲ್ಲಕಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮುದುಕಾನಿ ಅತ್ಥರಣಪಾವುರಣಾನಿ ಸುಖುಮಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಮಧುರಭೋಜನಂ ಸುಗನ್ಧಗನ್ಧಮಾಲಾದೀನಿ ಚ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ। ಪುತ್ತಧೀತಾನಂ ನಾಮಕರಣಮಙ್ಗಲಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕರೋನ್ತೇನ ಪುತ್ತದಾರೋ ಪೋಸೇತಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಅಕರಿಯಮಾನೇ ಗರಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೪೪೭. **ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ**ತಿ ಪಞ್ಚ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಕಮ್ಮಾನಿ ವಾ ದಸ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಕಮ್ಮಾನಿ ವಾ ಇಧ ಅಧಮ್ಮೋ ನಾಮ। **ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಾದಿಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥಂ ತಂ ತಂ ನಿರಯಂ ಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ।

೪೪೮. **ಧಮ್ಮಚಾರೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಿಕಸಿವವಿಜ್ಜಾದಿಕಮ್ಮಕಾರೀ। **ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೀ**ತಿ ಓಸರನ್ತಿ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। **ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತೀ**ತಿ ಅಭಿಸರನ್ತಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ। **ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ವರತರಂ। **ಹೀನೇ**ತಿ ನಿಹೀನೇ ಲಾಮಕೇ। **ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ**ತಿ ಇದಂ ಭಗವಾ "ತತ್ರಸ್ಸ ಗನ್ತ್ವಾ ದೇಸೇಹೀ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಥೇರಮಾಹ। ಥೇರೋಪಿ ತಂಖಣಂಯೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಾತುಪ್ಪದಿಕಂ ಗಾಥಂ ಕಥೇನ್ತೋಪಿ ಚತುಸಚ್ಚವಿಮುತ್ತಂ ನಾಮ ನ ಕಥೇಸೀತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಧನಞ್ಜಾನಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ವಾಸೇಟ್ಠಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೫೪. **ಏವಂ ಮೇ ಸುತ**ನ್ತಿ ವಾಸೇಟ್ಠಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ**ತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಗಾಮಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ವನಸಣ್ಡೇ। **ಚಙ್ಕೀ**ತಿ ಆದಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜನಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪುರೋಹಿತಾ ಏವ। **ಅಞ್ಞೇ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ। ತೇ ಕಿರ ಛಟ್ಠೇ ಛಟ್ಠೇ ಮಾಸೇ ದ್ವೀಸು ಠಾನೇಸು ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ। ಯದಾ ಜಾತಿಂ ಸೋಧೇತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ತದಾ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಜಾತಿಸೋಧನತ್ಥಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾಯ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ। ಯದಾ ಮನ್ತೇ ಸೋಧೇತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ತದಾ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮನ್ತಸೋಧನತ್ಥಂ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। **ಅಯಮನ್ತರಾ ಕಥಾ**ತಿ ಯಂ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಕಭಾವಾನುರೂಪಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾ ಅನುವಿಚರಿಂಸು, ತಸ್ಸಾ ಕಥಾಯ ಅನ್ತರಾ ಅಯಮಞ್ಞಾ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ। **ಸೀಲವಾ**ತಿ ಗುಣವಾ। **ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ।

೪೫೫. **ಅನುಞ್ಞಾತಪಟಿಞ್ಞಾತಾ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಿತಾ ತುಮ್ಹೇತಿ ಏವಂ ಆಚರಿಯೇಹಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ಆಮ ಆಚರಿಯ ಸಿಕ್ಖಿತಮ್ಹಾತಿ ಏವಂ ಸಯಞ್ಚ ಪಟಿಞ್ಞಾತಾ। **ಅಸ್ಮಾ**ತಿ ಭವಾಮ। **ಅಹಂ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿಸ್ಸ, ತಾರುಕ್ಖಸ್ಸಾಯಂ ಮಾಣವೋ**ತಿ ಅಹಂ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠನ್ತೇವಾಸೀ ಅಗ್ಗಸಿಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ತಾರುಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ ದೀಪೇತಿ।

ತೇವಿಜ್ಜಾನನ್ತಿ ತಿವೇದಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। **ಯದಕ್ಖಾತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಏಕಂ ಪದಮ್ಪಿ ಅಕ್ಖಾತಂ। **ತತ್ರ ಕೇವಲಿನೋಸ್ಮಸೇ**ತಿ ತಂ ಸಕಲಂ ಜಾನನತೋ ತತ್ಥ ನಿಟ್ಠಾಗತಮ್ಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಾನಿ ತಂ ಕೇವಲಿಭಾವಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ **ಪದಕಸ್ಮಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಜಪ್ಪೇ ಆಚರಿಯಸಾದಿಸಾ**ತಿ ಕಥನಟ್ಠಾನೇ ಮಯಂ ಆಚರಿಯಸದಿಸಾಯೇವ।

ಕಮ್ಮುನಾತಿ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಕಮ್ಮುನಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಸತ್ತವಿಧಂ ಕಾಯವಚೀಕಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಯತೋ ಖೋ, ಭೋ, ಸೀಲವಾ ಹೋತೀ"ತಿ ಆಹ, ತಿವಿಧಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ "ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ"ತಿ। ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹಿ ಆಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। **ಚಕ್ಖುಮಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮನ್ತಭಾವೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಆಲಪತಿ।

ಖಯಾತೀತನ್ತಿ ಊನಭಾವಂ ಅತೀತಂ, ಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪೇಚ್ಚಾ**ತಿ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ। **ನಮಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ನಮೋ ಕರೋನ್ತಿ।

ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಅವಿಜ್ಜನ್ಧಕಾರೇ ಲೋಕೇ ತಂ ಅನ್ಧಕಾರಂ ವಿಧಮಿತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಅತ್ಥದಸ್ಸನೇನ ಚಕ್ಖು ಹುತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ।

೪೫೪. ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠೇನ ಥೋಮೇತ್ವಾ ಯಾಚಿತೋ ಭಗವಾ ದ್ವೇಪಿ ಜನೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ **ತೇಸಂ ವೋ ಅಹಂ ಬ್ಯಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಬ್ಯಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ** ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಅನುಪುಬ್ಬನ್ತಿ** ತಿಟ್ಠತು ತಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಿನ್ತಾ, ತಿಣರುಕ್ಖಕೀಟಪಟಙ್ಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜಾತಿವಿಭಙ್ಗನ್ತಿ** ಜಾತಿವಿತ್ಥಾರಂ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋತಿ** ತೇಸಂ ತೇಸಞ್ಹಿ ಪಾಣಾನಂ ಜಾತಿಯೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಿಣರುಕ್ಖೇತಿ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕಜಾತಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಉಪಾದಿನ್ನಕಜಾತಿಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ತಸ್ಸ ಜಾತಿಭೇದೋ ಪಾಕಟೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಂ ದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ಮಹಾಸೀವತ್ಥೇರೋ ಪನ "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಪಾದಿನ್ನಕಂ ಬೀಜನಾನತಾಯ ನಾನಂ, ಉಪಾದಿನ್ನಂ ಕಮ್ಮನಾನತಾಯಾತಿ? ಏವಂ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಆಮ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕಮ್ಮಞ್ಹಿ ಯೋನಿಯಂ ಖಿಪತಿ। ಯೋನಿಸಿದ್ಧಾ ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ನಾನಾವಣ್ಣಾ ಹೋನ್ತೀತಿ। **ತಿಣರುಕ್ಖೇತಿ** ಏತ್ಥ ಅನ್ತೋಫೇಗ್ಗೂ ಬಹಿಸಾರಾ ಅನ್ತಮಸೋ ತಾಲನಾಳಿಕೇರಾದಯೋಪಿ ತಿಣಾನೇವ, ಅನ್ತೋಸಾರಾ ಪನ ಬಹಿಫೇಗ್ಗೂ ಸಬ್ಬೇ ರುಕ್ಖಾ ನಾಮ। **ನ ಚಾಪಿ ಪಟಿಜಾನರೇತಿ** ಮಯಂ ತಿಣಾ ಮಯಂ ರುಕ್ಖಾತಿ ವಾ, ಅಹಂ ತಿಣಂ, ಅಹಂ ರುಕ್ಖೋತಿ ವಾ ಏವಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯನ್ತಿ** ಅಜಾನನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಚ ತೇಸಂ ಜಾತಿಮಯಮೇವ ಸಣ್ಠಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಮೂಲಭೂತತಿಣಾದಿಸದಿಸಮೇವ ಹೋತಿ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ? **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋ**। ಯಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಾ ತಿಣಜಾತಿ, ಅಞ್ಞಾ ರುಕ್ಖಜಾತಿ। ತಿಣೇಸುಪಿ ಅಞ್ಞಾ ತಾಲಜಾತಿ, ಅಞ್ಞಾ ನಾಳಿಕೇರಜಾತಿ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ಇಮಿನಾ ಇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಯಂ ಜಾತಿವಸೇನ ನಾನಾ ಹೋತಿ, ತಂ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಪರೇಸಂ ವಾ ಉಪದೇಸಂ ವಿನಾಪಿ ಅಞ್ಞಜಾತಿತೋ ವಿಸೇಸೇನ ಗಯ್ಹತಿ। ಯದಿ ಚ ಜಾತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಸೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಪರೇಸಂ ವಾ ಉಪದೇಸಂ ವಿನಾ ಖತ್ತಿಯತೋ ವೇಸ್ಸತೋ ಸುದ್ದತೋ ವಾ ವಿಸೇಸೇನ ಗಯ್ಹೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಗಯ್ಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಜಾತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ। ಪರತೋ ಪನ "ಯಥಾ ಏತಾಸು ಜಾತೀಸೂ"ತಿ ಗಾಥಾಯ ಏತಮತ್ಥಂ ವಚೀಭೇದೇನೇವ ಆವಿಕರಿಸ್ಸತಿ।

ಏವಂ ಅನುಪಾದಿನ್ನಕೇಸು ಜಾತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇಸು ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ತತೋ ಕೀಟೇತಿ**ಆದಿಮಾಹ। **ಯಾವ ಕುನ್ಥಕಿಪಿಲ್ಲಿಕೇತಿ** ಕುನ್ಥಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಂ ಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಯೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇ ಪಟಙ್ಗಾ ನಾಮ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋತಿ** ತೇಸಮ್ಪಿ ನೀಲರತ್ತಾದಿವಣ್ಣವಸೇನ ಜಾತಿಯೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾವ ಹೋನ್ತಿ।

ಖುದ್ದಕೇತಿ ಕಾಳಕಾದಯೋ। **ಮಹಲ್ಲಕೇತಿ** ಸಸಬಿಳಾರಾದಯೋ।

ಪಾದೂದರೇತಿ ಉದರಪಾದೇ, ಉದರಂಯೇವ ನೇಸಂ ಪಾದಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ದೀಘಪಿಟ್ಠಿಕೇತಿ** ಸಪ್ಪಾನಞ್ಹಿ ಸೀಸತೋ ಯಾವ ನಙ್ಗುಟ್ಠಾ ಪಿಟ್ಠಿಯೇವ ಹೋತಿ, ತೇನ ತೇ "ದೀಘಪಿಟ್ಠಿಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

ಉದಕೇತಿ ಓದಕೇ, ಉದಕಮ್ಹಿ ಜಾತೇ।

ಪಕ್ಖೀತಿ ಸಕುಣೇ। ತೇ ಹಿ ಪತ್ತೇಹಿ ಯನ್ತೀತಿ **ಪತ್ತಯಾನಾ,** ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ **ವಿಹಙ್ಗಮಾ**।

ಏವಂ ಥಲಜಲಾಕಾಸಗೋಚರಾನಂ ಪಾಣಾನಂ ಜಾತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯೇನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ ಯಥಾ ಏತಾಸೂತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಸಙ್ಖೇಪೇನ ವುತ್ತೋವ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನೇತ್ಥ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಸಯಮೇವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ನ ಕೇಸೇಹೀತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ಯೋಜನಾ - ಯಂ ವುತ್ತಂ "ನತ್ಥಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಲಿಙ್ಗಜಾತಿಮಯಂ ಪುಥೂ"ತಿ, ತಂ ಏವಂ ನತ್ಥೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ? **ನ ಕೇಸೇಹೀತಿ**। ನ ಹಿ - "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏದಿಸಾ ಕೇಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಏದಿಸಾ"ತಿ ನಿಯಮೋ ಅತ್ಥಿ ಯಥಾ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಮಿಗಾದೀನನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ನೇವ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞಾಸು ಜಾತಿಸೂತಿ ಇದಂ ಪನ ವುತ್ತಸ್ಸೇವತ್ಥಸ್ಸ ನಿಗಮನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸಾಯಂ ಯೋಜನಾ - ಏವಂ ಯಸ್ಮಾ ಇಮೇಹಿ ಕೇಸಾದೀಹಿ ನತ್ಥಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ಪುಥು, ತಸ್ಮಾ ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಭೇದೇಸು ಮನುಸ್ಸೇಸು ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ನೇವ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞಾಸು ಜಾತಿಸೂ"ತಿ।

೬೩೭೭. ಇದಾನಿ ಏವಂ ಜಾತಿಭೇದೇ ಅಸತಿಪಿ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಖತ್ತಿಯೋ"ತಿ ಇದಂ ನಾನತ್ತಂ ಯಥಾ ಜಾತಂ , ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಪಚ್ಚತ್ತ**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವೋಕಾರ**ನ್ತಿ ನಾನತ್ತಂ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯಥಾ ಹಿ ತಿರಚ್ಛಾನಾನಂ ಯೋನಿಸಿದ್ಧಮೇವ ಕೇಸಾದಿಸಣ್ಠಾನೇನ ನಾನತ್ತಂ, ತಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೀನಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರೇ ತಂ ನತ್ಥಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಯದೇತಂ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಖತ್ತಿಯೋ"ತಿ ವೋಕಾರಂ, ತಂ ವೋಕಾರಞ್ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಮಞ್ಞಾಯ ಪವುಚ್ಚತಿ, ವೋಹಾರಮತ್ತೇನೇವ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಭಗವಾ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸ ವಾದಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯದಿ ಜಾತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಆಜೀವಸೀಲಾಚಾರವಿಪನ್ನೋಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಪೋರಾಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಾವಂ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ಲೋಕೇ ಚ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಪಣ್ಡಿತಮನುಸ್ಸಾ, ತಸ್ಮಾ ವಾಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ವಾದಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ **ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸೂತಿ** ಅಟ್ಠ ಗಾಥಾ ಆಹ। ತತ್ಥ **ಗೋರಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಖೇತ್ತರಕ್ಖಂ, ಕಸಿಕಮ್ಮನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಗೋತಿ** ಹಿ ಪಥವಿಯಾ ನಾಮಂ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹ। **ಪುಥುಸಿಪ್ಪೇನಾತಿ** ತನ್ತವಾಯಕಮ್ಮಾದಿನಾನಾಸಿಪ್ಪೇನ। **ವೋಹಾರ**ನ್ತಿ ವಣಿಜ್ಜಂ। **ಪರಪೇಸ್ಸೇನಾತಿ** ಪರೇಸಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕಮ್ಮೇನ। **ಇಸ್ಸತ್ಥ**ನ್ತಿ ಆವುಧಜೀವಿಕಂ, ಉಸುಞ್ಚ ಸತ್ತಿಂ ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪೋರೋಹಿಚ್ಚೇನಾತಿ** ಪುರೋಹಿತಕಮ್ಮೇನ।

ಏವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮಯೇನ ಚ ಲೋಕವೋಹಾರೇನ ಚ ಆಜೀವಸೀಲಾಚಾರವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಾವಂ ಸಾಧೇತ್ವಾ ಏವಂ ಸನ್ತೇ ನ ಜಾತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಗುಣೇಹಿ ಪನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಕುಲೇ ಜಾತೋ ಯೋ ಗುಣವಾ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಅಯಮೇತ್ಥ ಞಾಯೋತಿ ಏವಮೇತಂ ಞಾಯಂ ಅತ್ಥತೋ ಆಪಾದೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ನಂ ವಚೀಭೇದೇನ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **ನ ಚಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಅಹಞ್ಹಿ ಯ್ವಾಯಂ ಚತುನ್ನಂ ಯೋನೀನಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಜಾತೋ, ತತ್ರಾಪಿ ವಿಸೇಸೇನ ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಂವಣ್ಣಿತಾಯ ಮಾತರಿ ಸಮ್ಭೂತೋ, ತಂ **ಯೋನಿಜಂ ಮತ್ತಿಸಮ್ಭವಂ,** ಯಾ ಚಾಯಂ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧಉಪ್ಪತ್ತಿಮಗ್ಗಸಙ್ಖಾತಾ ಯೋನಿ ವುತ್ತಾ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಮಾತಿಸಮ್ಪತ್ತಿ, ತತೋಪಿ ಜಾತಸಮ್ಭೂತತ್ತಾ ಯೋನಿಜೋ ಮತ್ತಿಸಮ್ಭವೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ **ಯೋನಿಜಂ ಮತ್ತಿಸಮ್ಭವಂ** ಇಮಿನಾ ಚ ಯೋನಿಜಮತ್ತಿಸಮ್ಭವಮತ್ತೇನ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಬ್ರೂಮಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ, ಭೋ ಭೋತಿ, ವಚನಮತ್ತೇನ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಕಿಞ್ಚನೇಹಿ ವಿಸಿಟ್ಠತ್ತಾ **ಭೋವಾದಿ ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ಹೋತಿ ಸಕಿಞ್ಚನೋ** ಸಪಲಿಬೋಧೋ। ಯೋ ಪನಾಯಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಜಾತೋಪಿ ರಾಗಾದಿಕಿಞ್ಚನಾಭಾವೇನ ಅಕಿಞ್ಚನೋ, ಸಬ್ಬಗಹಣಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಅನಾದಾನೋ, **ಅಕಿಞ್ಚನಂ ಅನಾದಾನಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ**। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿತಪಾಪೋತಿ।

೬೩೭೮. ಕಿಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋ ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಂ ಛೇತ್ವಾತಿಆದಿ ಸತ್ತವೀಸತಿ ಗಾಥಾ। ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನ**ನ್ತಿ ದಸವಿಧಸಂಯೋಜನಂ। **ನ ಪರಿತಸ್ಸತೀತಿ** ತಣ್ಹಾಪರಿತಸ್ಸನಾಯ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। **ಸಙ್ಗಾತಿಗ**ನ್ತಿ ರಾಗಸಙ್ಗಾದಯೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ। **ವಿಸಂಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಚತೂಹಿ ಯೋನೀಹಿ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಾ ವಿಸಂಯುತ್ತಂ।

ನದ್ಧಿನ್ತಿ ಉಪನಾಹಂ। **ವರತ್ತ**ನ್ತಿ ತಣ್ಹಂ। **ಸನ್ದಾನ**ನ್ತಿ ಯುತ್ತಪಾಸಂ, ದಿಟ್ಠಿಪರಿಯುಟ್ಠಾನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಸಹನುಕ್ಕಮ**ನ್ತಿ ಅನುಕ್ಕಮೋ ವುಚ್ಚತಿ ಪಾಸೇ ಪವೇಸನಗಣ್ಠಿ, ದಿಟ್ಠಾನುಸಯಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। **ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪಲಿಘೋತಿ ಅವಿಜ್ಜಾ। **ಬುದ್ಧ**ನ್ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಬುದ್ಧಂ। **ತಿತಿಕ್ಖತೀತಿ** ಖಮತಿ।

ಖನ್ತಿಬಲನ್ತಿ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಬಲಂ। ಸಾ ಪನ ಸಕಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಬಲಾನೀಕಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾ ಅತ್ಥಿತಾಯ **ಬಲಾನೀಕಂ**।

ವತವನ್ತನ್ತಿ ಧುತಙ್ಗವನ್ತಂ। **ಸೀಲವನ್ತ**ನ್ತಿ ಗುಣವನ್ತಂ। **ಅನುಸ್ಸದ**ನ್ತಿ ರಾಗಾದಿಉಸ್ಸದವಿರಹಿತಂ। "ಅನುಸ್ಸುತ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅನವಸ್ಸುತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದನ್ತ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ।

ನ ಲಿಮ್ಪತೀತಿ ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ। **ಕಾಮೇಸೂ**ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮವತ್ಥುಕಾಮೇಸು।

ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಜಾನಾತಿ, ಇಧೇವ ಖಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಪಜಾನಾತೀ**ತಿ ಅಧಿಗಮವಸೇನ ಜಾನಾತಿ। **ಪನ್ನಭಾರ**ನ್ತಿ ಓಹಿತಭಾರಂ, ಖನ್ಧಕಿಲೇಸಅಭಿಸಙ್ಖಾರಕಾಮಗುಣಭಾರೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಂ। ವಿಸಂಯುತ್ತಪದಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞನ್ತಿ ಗಮ್ಭೀರೇಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಪವತ್ತಪಞ್ಞಂ। **ಮೇಧಾವಿ**ನ್ತಿ ಪಕತಿಪಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಞವನ್ತಂ।

ಅನಾಗಾರೇಹಿ ಚೂಭಯನ್ತಿ ಅನಾಗಾರೇಹಿ ಚ ವಿಸಂಸಟ್ಠಂ ಉಭಯಞ್ಚ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ಚೇತೇಹಿ ವಿಸಂಸಟ್ಠಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನೋಕಸಾರಿ**ನ್ತಿ ಓಕಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾಲಯೋ, ತಂ ಅನಲ್ಲೀಯಮಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪಿಚ್ಛ**ನ್ತಿ ಅನಿಚ್ಛಂ।

ತಸೇಸೂತಿ ಸತಣ್ಹೇಸು। **ಥಾವರೇಸೂ**ತಿ ನಿತ್ತಣ್ಹೇಸು।

ಅತ್ತದಣ್ಡೇಸೂತಿ ಗಹಿತದಣ್ಡೇಸು। **ನಿಬ್ಬುತ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸನಿಬ್ಬಾನೇನ ನಿಬ್ಬುತಂ। **ಸಾದಾನೇಸೂ**ತಿ ಸಉಪಾದಾನೇಸು।

ಓಹಿತೋತಿ ಪತಿತೋ।

೪೫೯. ಅಕಕ್ಕಸನ್ತಿ ನಿದ್ದೋಸಂ। ಸದೋಸೋ ಹಿ ರುಕ್ಖೋಪಿ ಸಕಕ್ಕಸೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಿಞ್ಞಾಪನಿ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥವಿಞ್ಞಾಪನಿಕಂ। **ಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಅವಿಸಂವಾದಿಕಂ। **ಉದೀರಯೇ**ತಿ ಭಣತಿ। **ಯಾಯ ನಾಭಿಸಜ್ಜೇ**ತಿ ಯಾಯ ಗಿರಾಯ ಪರಸ್ಸ ಸಜ್ಜನಂ ವಾ ಲಗ್ಗನಂ ವಾ ನ ಕರೋತಿ, ತಾದಿಸಂ ಅಫರುಸಂ ಗಿರಂ ಭಾಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದೀಘನ್ತಿ ಸುತ್ತಾರುಳ್ಹಭಣ್ಡಂ। **ರಸ್ಸ**ನ್ತಿ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಭಣ್ಡಂ। **ಅಣು**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಂ। **ಥೂಲ**ನ್ತಿ ಮಹನ್ತಂ। **ಸುಭಾಸುಭ**ನ್ತಿ ಸುನ್ದರಾಸುನ್ದರಂ। ದೀಘಭಣ್ಡಞ್ಹಿ ಅಪ್ಪಗ್ಘಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ಮಹಗ್ಘಮ್ಪಿ। ರಸ್ಸಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಇತಿ ಏತ್ತಾವತಾ ನ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ, "ಸುಭಾಸುಭ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪನ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ।

ನಿರಾಸಯನ್ತಿ ನಿತ್ತಣ್ಹಂ।

ಆಲಯಾತಿ ತಣ್ಹಾಲಯಾ। **ಅಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಅಮತೋಗಧ**ನ್ತಿ ಅಮತಬ್ಭನ್ತರಂ। **ಅನುಪ್ಪತ್ತ**ನ್ತಿ ಅನುಪವಿಟ್ಠಂ।

ಉಭೋ ಸಙ್ಗನ್ತಿ ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ಸಙ್ಗಂ। ಪುಞ್ಞಞ್ಹಿ ಸಗ್ಗೇ ಲಗ್ಗಾಪೇತಿ, ಅಪುಞ್ಞಂ ಅಪಾಯೇ, ತಸ್ಮಾ ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ಸಙ್ಗನ್ತಿ ಆಹ। **ಉಪಚ್ಚಗಾ**ತಿ ಅತೀತೋ।

ಅನಾವಿಲನ್ತಿ ಆವಿಲಕರಣಕಿಲೇಸವಿರಹಿತಂ। **ನನ್ದೀಭವಪರಿಕ್ಖೀಣ**ನ್ತಿ ಪರಿಕ್ಖೀಣನನ್ದಿಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಂ।

“ಯೋ ಇಮ”ನ್ತಿ ಗಾಥಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾಯೇವ ವಿಸಂವಾದಕಟ್ಠೇನ **ಪಲಿಪಥೋ,** ಮಹಾವಿದುಗ್ಗತಾಯ **ದುಗ್ಗಂ,** ಸಂಸರಣಟ್ಠೇನ **ಸಂಸಾರೋ,** ಮೋಹನಟ್ಠೇನ **ಮೋಹೋ**ತಿ ವುತ್ತೋ। **ತಿಣ್ಣೋ**ತಿ ಚತುರೋಘತಿಣ್ಣೋ। **ಪಾರಙ್ಗತೋ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗತೋ। **ಝಾಯೀ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನವಸೇನ ಝಾಯೀ। **ಅನೇಜೋ**ತಿ ನಿತ್ತಣ್ಹೋ। **ಅನುಪಾದಾಯ ನಿಬ್ಬುತೋ**ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಗಹಣಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸನಿಬ್ಬಾನೇನ ನಿಬ್ಬುತೋ।

ಕಾಮೇತಿ ದುವಿಧೇಪಿ ಕಾಮೇ। **ಅನಾಗಾರೋ**ತಿ ಅನಾಗಾರೋ ಹುತ್ವಾ। **ಪರಿಬ್ಬಜೇ**ತಿ ಪರಿಬ್ಬಜತಿ। **ಕಾಮಭವಪರಿಕ್ಖೀಣ**ನ್ತಿ ಖೀಣಕಾಮಂ ಖೀಣಭವಂ।

ಮಾನುಸಕಂ ಯೋಗನ್ತಿ ಮಾನುಸಕಂ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಯೋಗಂ। **ದಿಬ್ಬಂ ಯೋಗ**ನ್ತಿ ದಿಬ್ಬಂ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಯೋಗಂ। **ಸಬ್ಬಯೋಗವಿಸಂಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಯೋಗವಿಸಂಯುತ್ತಂ।

ರತಿನ್ತಿ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣರತಿಂ। **ಅರತಿ**ನ್ತಿ ಕುಸಲಭಾವನಾಯ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಂ। **ವೀರ**ನ್ತಿ ವೀರಿಯವನ್ತಂ।

ಸುಗತನ್ತಿ ಸುನ್ದರಂ ಠಾನಂ ಗತಂ, ಸುನ್ದರಾಯ ವಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಗತಂ।

ಗತಿನ್ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂ। **ಪುರೇ**ತಿ ಅತೀತೇ। **ಪಚ್ಛಾ**ತಿ ಅನಾಗತೇ। **ಮಜ್ಝೇ**ತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ। **ಕಿಞ್ಚನ**ನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚನಕಾರಕೋ ಕಿಲೇಸೋ।

ಮಹೇಸಿನ್ತಿ ಮಹನ್ತೇ ಗುಣೇ ಪರಿಯೇಸನಟ್ಠೇನ ಮಹೇಸಿಂ। **ವಿಜಿತಾವಿನ**ನ್ತಿ ವಿಜಿತವಿಜಯಂ।

೪೬೦. ಏವಂ ಭಗವಾ ಗುಣತೋ ಖೀಣಾಸವಂಯೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಯೇ ಜಾತಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇ ಇದಂ ಅಜಾನನ್ತಾ, ಸಾವ ನೇಸಂ ದಿಟ್ಠಿ ದುದ್ದಿಟ್ಠೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಸಮಞ್ಞಾ ಹೇಸಾ**ತಿ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯದಿದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ವಾಸೇಟ್ಠೋತಿ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಪಕಪ್ಪಿತಂ ಕತಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ, ಸಮಞ್ಞಾ ಹೇಸಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ವೋಹಾರಮತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ **ಸಮುಚ್ಚಾ ಸಮುದಾಗತಂ** ಸಮಞ್ಞಾಯ ಆಗತಂ। ಏತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಜಾತಕಾಲೇಯೇವಸ್ಸ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಪಕಪ್ಪಿತಂ ಕತಂ। ನೋ ಚೇ ನಂ ಏವಂ ಪಕಪ್ಪೇಯ್ಯುಂ, ನ ಕೋಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಸ್ವಾ ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ವಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋತಿ ವಾ ಜಾನೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಪಕಪ್ಪಿತಂ ಪೇತಂ **ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿತಂ, ದಿಟ್ಠಿಗತಮಜಾನತಂ,** ತಂ ಪಕಪ್ಪಿತಂ ನಾಮಗೋತ್ತಂ “ನಾಮಗೋತ್ತಮತ್ತಮೇತಂ, ವೋಹಾರತ್ಥಂ ಪಕಪ್ಪಿತ”ನ್ತಿ, ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಹದಯೇ ದೀಘರತ್ತಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಮನುಸಯಿತಂ। ತಸ್ಸ ಅನುಸಯಿತತ್ತಾ ತಂ ನಾಮಗೋತ್ತಂ **ಅಜಾನನ್ತಾ ನೋ ಪಬ್ರುನ್ತಿ,** “ಜಾತಿಯಾ ಹೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ”ತಿ ಅಜಾನನ್ತಾವ ಏವಂ ವದನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಏವಂ “ಯೇ ‘ಜಾತಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ’ತಿ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇ ಇದಂ ವೋಹಾರಮತ್ತಂ ಅಜಾನನ್ತಾ, ಸಾವ ನೇಸಂ ದಿಟ್ಠಿ ದುದ್ದಿಟ್ಠೀ”ತಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯಮೇವ ಜಾತಿವಾದಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಕಮ್ಮವಾದಞ್ಚ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತೋ **ನ ಜಚ್ಚಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ “ಕಮ್ಮುನಾ”ತಿ ಉಪಡ್ಢಗಾಥಾಯ ವಿತ್ಥಾರಣತ್ಥಂ **ಕಸ್ಸಕೋ ಕಮ್ಮುನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕಮ್ಮುನಾ**ತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ಕಸಿಕಮ್ಮಾದಿನಿಬ್ಬತ್ತಕಚೇತನಾಕಮ್ಮುನಾ।

ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದದಸ್ಸಾತಿ ಇಮಿನಾ ಪಚ್ಚಯೇನ ಏವಂ ಹೋತೀತಿ ಏವಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದದಸ್ಸಾವಿನೋ। **ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಕೋವಿದಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾನಾವಮಾನಾರಹಕುಲೇ ಕಮ್ಮವಸೇನ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಾಪಿ ಹೀನಪಣೀತತಾ ಹೀನಪಣೀತೇ ಕಮ್ಮೇ ವಿಪಚ್ಚಮಾನೇ ಹೋತೀತಿ। ಏವಂ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಕುಸಲಾ।

ಕಮ್ಮುನಾ ವತ್ತತೀತಿ ಗಾಥಾಯ ಪನ ಲೋಕೋತಿ ವಾ ಪಜಾತಿ ವಾ ಸತ್ತೋತಿ ವಾ ಏಕೋಯೇವತ್ಥೋ, ವಚನಮತ್ತಭೇದೋ। ಪುರಿಮಪದೇನ ಚೇತ್ಥ "ಅತ್ಥಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಸೇಟ್ಠೋ ಸಜಿತಾ"ತಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಟಿಸೇಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕಮ್ಮುನಾ ಹಿ ತಾಸು ತಾಸು ಗತೀಸು ವತ್ತತಿ ಲೋಕೋ, ತಸ್ಸ ಕೋ ಸಜಿತಾತಿ। ದುತಿಯಪದೇನ "ಏವಂ ಕಮ್ಮುನಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಪಿ ಚ ಪವತ್ತೇಪಿ ಅತೀತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಭೇದೇನ ಕಮ್ಮುನಾ ವತ್ತತಿ, ಸುಖದುಕ್ಖಾನಿ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತೋ ಹೀನಪಣೀತಾದಿಭೇದಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತಿಯೇನ ತಮೇವತ್ಥಂ ನಿಗಮೇತಿ "ಏವಂ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಕಮ್ಮನಿಬನ್ಧನಾ ಸತ್ತಾ ಕಮ್ಮೇನೇವ ಬದ್ಧಾ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥೇನ ತಮೇತ್ಥಂ ಉಪಮಾಯ ವಿಭಾವೇತಿ। ಯಥಾ ಹಿ ರಥಸ್ಸ ಯಾಯತೋ ಆಣಿ ನಿಬನ್ಧನಂ ಹೋತಿ, ನ ತಾಯ ಅನಿಬದ್ಧೋ ಯಾತಿ, ಏವಂ ಲೋಕಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತತೋ ಚ ಪವತ್ತತೋ ಚ ಕಮ್ಮಂ ನಿಬನ್ಧನಂ, ನ ತೇನ ಅನಿಬದ್ಧೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ ನ ಪವತ್ತತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಏವಂ ಕಮ್ಮನಿಬನ್ಧನೋ ಲೋಕೋ, ತಸ್ಮಾ ಸೇಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಮುನಾ ಸೇಟ್ಠಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ತಪೇನಾ**ತಿ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। ತತ್ಥ **ತಪೇನಾ**ತಿ ಧುತಙ್ಗತಪೇನ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನಾ**ತಿ ಮೇಥುನವಿರತಿಯಾ। **ಸಂಯಮೇನಾ**ತಿ ಸೀಲೇನ । **ದಮೇನಾ**ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯದಮೇನ। **ಏತೇನಾ**ತಿ ಏತೇನ ಸೇಟ್ಠೇನ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಕಮ್ಮುನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ **ಏತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುತ್ತಮಂ,** ಯಸ್ಮಾ ಏತಂ ಕಮ್ಮಂ ಉತ್ತಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗುಣೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। "ಬ್ರಹ್ಮಾನ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವಚನತ್ಥೋ - ಬ್ರಹ್ಮಂ ಆನೇತೀತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಾವಂ ಆವಹತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ದುತಿಯಗಾಥಾಯ **ಸನ್ತೋ**ತಿ ಸನ್ತಕಿಲೇಸೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಕ್ಕೋ**ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ಸಕ್ಕೋ ಚ, ಯೋ ಏವರೂಪೋ, ಸೋ ನ ಕೇವಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ಸಕ್ಕೋ ಚ ಸೋ ವಿಜಾನತಂ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ, ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ, ಜಾನಾಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ವಾಸೇಟ್ಠಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಸುಭಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೬೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಸುಭಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ**ತಿ ತುದಿಗಾಮವಾಸಿನೋ ತೋದೇಯ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ। **ಆರಾಧಕೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಸಮ್ಪಾದಕೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪೂರಕೋ। **ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಕಾರಣಧಮ್ಮಂ। **ಕುಸಲ**ನ್ತಿ ಅನವಜ್ಜಂ।

೪೬೩. ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿನ್ತಿ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಅಕುಸಲಪಟಿಪದಂ। **ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಕುಸಲಪಟಿಪದಂ।

ಮಹಟ್ಠನ್ತಿಆದೀಸು ಮಹನ್ತೇಹಿ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೇಹಿ ವಾ ಉಪಕರಣೇಹಿ ವಾ ಬಹೂಹಿ ಅತ್ಥೋ ಏತ್ಥಾತಿ **ಮಹಟ್ಠಂ**। ಮಹನ್ತಾನಿ ನಾಮಗ್ಗಹಣಮಙ್ಗಲಾದೀನಿ ಕಿಚ್ಚಾನಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ**। ಇದಂ ಅಜ್ಜ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಸ್ವೇತಿ ಏವಂ ಮಹನ್ತಾನಿ ಅಧಿಕಾರಸಙ್ಖಾತಾನಿ ಅಧಿಕರಣಾನಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಮಹಾಧಿಕರಣಂ**। ಬಹೂನಂ ಕಮ್ಮೇ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತತಾವಸೇನ ಪೀಳಾಸಙ್ಖಾತೋ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭೋ ಏತ್ಥಾತಿ **ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ**। **ಘರಾವಾಸಕಮ್ಮಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಘರಾವಾಸಕಮ್ಮಂ। ಏವಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕಸಿಕಮ್ಮೇ ಚೇತ್ಥ ನಙ್ಗಲಕೋಟಿಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಉಪಕರಣಾನಂ ಪರಿಯೇಸನವಸೇನ ಮಹಟ್ಠತಾ, ವಣಿಜ್ಜಾಯ ಯಥಾಠಿತಂಯೇವ ಭಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತನವಸೇನ ಅಪ್ಪಟ್ಠತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ವಿಪಜ್ಜಮಾನ**ನ್ತಿ ಅವುಟ್ಠಿಅತಿವುಟ್ಠಿಆದೀಹಿ ಕಸಿಕಮ್ಮಂ, ಮಣಿಸುವಣ್ಣಾದೀಸು ಅಚ್ಛೇಕತಾದೀಹಿ ಚ ವಣಿಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ, ಮೂಲಚ್ಛೇದಮ್ಪಿ ಪಾಪುಣಾತಿ। ವಿಪರಿಯಾಯೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಚೂಳನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ವಿಯ।

೪೬೪. **ಏವಮೇವ ಖೋ**ತಿ ಯಥಾ ಕಸಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಘರಾವಾಸಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ। ಅಕತಕಲ್ಯಾಣೋ ಹಿ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ಮಹಾದತ್ತಸೇನಾಪತಿ ನಾಮ ಕಿರೇಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಮರಣಸಮಯೇ ನಿರಯೋ ಉಪಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ "ಕಿಂ ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ? ಲೋಹಿತಘರನ್ತಿ ಆಹ। ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ಭೋ ಏಸೋತಿ। ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ನಾಮ ಭೋ ಕಹನ್ತಿ? ಉಪರೀತಿ। ಮಯ್ಹಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ , ತಥಾಪಿ ಉಪರೀತಿ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। "ಇಮಿನಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಯಞ್ಞೇ ದೋಸೋ ದಿನ್ನೋ"ತಿ ಸಹಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನೀಹರಿತುಂ ಅದಂಸು। ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಪನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ। ಕತಕಲ್ಯಾಣೋ ಹಿ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ಸಕಲಾಯ ಗುತ್ತಿಲವಿಮಾನಕಥಾಯ ದೀಪೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಪನ ತಂ ವಣಿಜ್ಜಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸೀಲೇಸು ಅಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ ಅನೇಸನಾಯ ಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ। ಏವರೂಪಾ ಹಿ ನೇವ ಝಾನಾದಿಸುಖಂ ನ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಂ ಲಭತಿ। ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಪನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ। ಸೀಲಾನಿ ಹಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಮ್ಪಿ ಪಾಪುಣಾತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಗೋತಮೋತಿ ಇಧ ಕಿಂ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವದನ್ತಿ - "ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪೂರೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಗಹಟ್ಠೋವ ಪೂರೇತೀ"ತಿ। ಸಮಣೋ ಪನ ಗೋತಮೋ - "ಗಿಹಿಸ್ಸ ವಾ ಅಹಂ ಮಾಣವ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವದತಿ, ನೇವ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಮುಞ್ಚತಿ, ಮಯ್ಹಮೇವ ಪುಚ್ಛಂ ಮಞ್ಞೇ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತೀತಿ ಚಾಗಸೀಸೇನ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಸಚೇ ತೇ ಅಗರೂ**ತಿ ಸಚೇ ತುಯ್ಹಂ ಯಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತಥಾ ಇಧ ಭಾಸಿತುಂ ಭಾರಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ಯದಿ ನ ಕೋಚಿ ಅಫಾಸುಕಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಭಾಸಸ್ಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಖೋ ಮೇ, ಭೋ**ತಿ ಕಿಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ? ಪಣ್ಡಿತಪಟಿರೂಪಕಾನಞ್ಹಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಥೇತುಂ ದುಕ್ಖಂ ಹೋತಿ, ತೇ ಪದೇ ಪದೇ ಅಕ್ಖರೇ ಅಕ್ಖರೇ ದೋಸಮೇವ ವದನ್ತಿ। ಏಕನ್ತಪಣ್ಡಿತಾ ಪನ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಕಥಿತಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ದುಕ್ಕಥಿತೇ ಪಾಳಿಪದಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನೇಸು ಯಂ ಯಂ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಂ ತಂ ಉಜುಂ ಕತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ಭಗವತಾ ಚ ಸದಿಸೋ ಏಕನ್ತಪಣ್ಡಿತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತೇನಾಹ "ನ ಖೋ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗರು, ಯತ್ಥಸ್ಸು ಭವನ್ತೋ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭವನ್ತರೂಪೋ ವಾ"ತಿ। **ಸಚ್ಚ**ನ್ತಿ ವಚೀಸಚ್ಚಂ। **ತಪ**ನ್ತಿ ತಪಚರಿಯಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನವಿರತಿಂ। **ಅಜ್ಝೇನ**ನ್ತಿ ಮನ್ತಗಹಣಂ। **ಚಾಗ**ನ್ತಿ ಆಮಿಸಪರಿಚ್ಚಾಗಂ।

೪೬೬. **ಪಾಪಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ। ಅಜಾನನಭಾವಂ ಪಾಪಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ಏತದವೋಚಾ**ತಿ ಭಗವತಾ ಅನ್ಧವೇಣೂಪಮಾಯ ನಿಗ್ಗಹಿತೋ ತಂ ಪಚ್ಚಾಹರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಯಥಾ ನಾಮ ದುಬ್ಬಲಸುನಖೋ ಮಿಗಂ ಉಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಅಭಿಮುಖಂ ಕತ್ವಾ ಸಯಂ ಅಪಸಕ್ಕತಿ, ಏವಮೇವಂ ಆಚರಿಯಂ ಅಪದಿಸನ್ತೋ ಏವಂ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿಆದಿವಚನಂ ಅವೋಚ। ತತ್ಥ **ಪೋಕ್ಖರಸಾತೀ**ತಿ ಇದಂ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ, "ಪೋಕ್ಖರಸಾಯೀ"ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಕಾಯೋ ಸೇತಪೋಕ್ಖರಸದಿಸೋ ದೇವನಗರೇ ಉಸ್ಸಾಪಿತರಜತತೋರಣಂ ವಿಯ ಸೋಭತಿ, ಸೀಸಂ ಪನಸ್ಸ ಕಾಳವಣ್ಣಇನ್ದನೀಲಮಯಂ ವಿಯ, ಮಸ್ಸುಪಿ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲೇ ಕಾಳಮೇಘರಾಜಿ ವಿಯ ಖಾಯತಿ, ಅಕ್ಖೀನಿ ನೀಲುಪ್ಪಲಸದಿಸಾನಿ, ನಾಸಾ ರಜತಪನಾಳಿಕಾ ವಿಯ ಸುವಟ್ಟಿತಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಾ, ಹತ್ಥಪಾದತಲಾನಿ ಚೇವ ಮುಖಞ್ಚ ಕತಲಾಖಾರಸಪರಿಕಮ್ಮಂ ವಿಯ ಸೋಭತಿ। ಅತಿವಿಯ ಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವೋ। ಅರಾಜಕೇ ಠಾನೇ ರಾಜಾನಂ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತಮಿಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ, ಏವಮೇಸ ಸಸ್ಸಿರಿಕೋ, ಇತಿ ನಂ ಪೋಕ್ಖರಸದಿಸತ್ತಾ "ಪೋಕ್ಖರಸಾತೀ"ತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ಪೋಕ್ಖರೇ ಪನ ಸೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ನ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯನ್ತಿ ಇತಿ ನಂ ಪೋಕ್ಖರೇ ಸಯಿತತ್ತಾ "ಪೋಕ್ಖರಸಾಯೀ"ತಿಪಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। **ಓಪಮಞ್ಞೋ**ತಿ ಉಪಮಞ್ಞಗೋತ್ತೋ। **ಸುಭಗವನಿಕೋ**ತಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾಯ ಸುಭಗವನಸ್ಸ ಇಸ್ಸರೋ। **ಹಸ್ಸಕಂಯೇವಾ**ತಿ ಹಸಿತಬ್ಬಕಞ್ಞೇವ। **ನಾಮಕಂಯೇವಾ**ತಿ ಲಾಮಕಂಯೇವ। ತದೇವ ತಂ ಅತ್ಥಾಭಾವೇನ **ರಿತ್ತಕಂ**। ರಿತ್ತಕತ್ತಾ ಚ **ತುಚ್ಛಕಂ**। ಇದಾನಿ ನಂ ಭಗವಾ ಸಾಚರಿಯಕಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ **ಕಿಂ ಪನ ಮಾಣವಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

೪೬೭. ತತ್ಥ **ಕತಮಾ ನೇಸಂ ಸೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಕತಮಾ ವಾಚಾ ತೇಸಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಪಾಸಂಸತರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮ್ಮುಚ್ಚಾ**ತಿ ಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಲೋಕವೋಹಾರೇನ। **ಮನ್ತಾ**ತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ। **ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯಾ**ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಅತ್ಥಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ಕಾರಣನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಏವಂ ಸನ್ತೇ**ತಿ ಲೋಕವೋಹಾರಂ ಅಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ಕಾರಣನಿಸ್ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ಕಥಿತಾಯ

ಸೇಯ್ಯಭಾವೇ ಸತಿ। **ಆವುತೋ**ತಿ ಆವರಿತೋ। **ನಿವುತೋ**ತಿ ನಿವಾರಿತೋ। **ಓಫುಟೋ**ತಿ ಓನದ್ಧೋ। **ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ**ತಿ ಪಲಿವೇಠಿತೋ।

೪೨೮. **ಗಧಿತೋ**ತಿಆದೀನಿ ವುತ್ತತ್ಥಾನೇವ। **ಸಚೇ ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಠಾನ**ನ್ತಿ ಸಚೇ ಏತಂ ಕಾರಣಮತ್ಥಿ। **ಸ್ವಾಸ್ಸಾ**ತಿ ಧೂಮಛಾರಿಕಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಸೋ ಅಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚ ವಣ್ಣಿಮಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚಾತಿ। **ತಥೂಪಮಾಹಂ ಮಾಣವಾ**ತಿ ತಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ಅಹಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥೇವ ಹಿ ತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಜಲಮಾನೋ ಅಗ್ಗಿ ಧೂಮಛಾರಿಕಙ್ಗಾರಾನಂ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಸದೋಸೋ ಹೋತಿ , ಏವಮೇವಂ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪೀತಿ ಜಾತಿಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಸೋಕಾದೀನಂ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಸದೋಸಾ। ಯಥಾ ಪನ ಪರಿಚ್ಚತ್ತತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನೋ ಧೂಮಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಪರಿಸುದ್ಧೋ, ಏವಮೇವಂ ಲೋಕುತ್ತರಜ್ಝಾನದ್ವಯಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಪೀತಿ ಜಾತಿಆದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಪರಿಸುದ್ಧಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೨೯. ಇದಾನಿ ಯೇ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಚಾಗಸೀಸೇನ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ತೇಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಪಞ್ಚೇವ ಹುತ್ವಾ ನ ನಿಚ್ಚಲಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅನುಕಮ್ಪಾಜಾತಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಛ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯೇ ತೇ ಮಾಣವಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅನುಕಮ್ಪಾಜಾತಿಕ**ನ್ತಿ ಅನುಕಮ್ಪಾಸಭಾವಂ।

ಕತ್ಥ ಬಹುಲಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀತಿ ಇದಂ ಭಗವಾ ಯಸ್ಮಾ - "ಏಸ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪರಿಪೂರೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಗಹಟ್ಠೋ ಪರಿಪೂರೇತೀ"ತಿ ಆಹ, ತಸ್ಮಾ - "ಪಬ್ಬಜಿತೋವ ಇಮೇ ಪೂರೇತಿ, ಗಹಟ್ಠೋ ಪೂರೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ತೇನೇವ ಮುಖೇನ ಭಣಾಪೇತುಂ ಪುಚ್ಛತಿ।

ನ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಸಚ್ಚವಾದೀತಿಆದೀಸು ಗಹಟ್ಠೋ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ವಳಞ್ಜನಕಮುಸಾವಾದಮ್ಪಿ ಕರೋತಿಯೇವ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಸಿನಾ ಸೀಸೇ ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ದ್ವೇ ಕಥಾ ನ ಕಥೇನ್ತಿ। ಗಹಟ್ಠೋ ಚ ಅನ್ತೋತೇಮಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಿಚ್ಚಮೇವ ತಪಸ್ಸೀ ಸೀಲವಾ ತಪನಿಸ್ಸಿತಕೋ ಹೋತಿ। ಗಹಟ್ಠೋ ಮಾಸಸ್ಸ ಅಟ್ಠದಿವಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಯಾವಜೀವಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಹೋನ್ತಿ। ಗಹಟ್ಠೋ ರತನಸುತ್ತಮಙ್ಗಲಸುತ್ತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪೋತ್ಥಕೇ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಠಪೇತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ನಿಚ್ಚಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। ಗಹಟ್ಠೋ ಸಲಾಕಭತ್ತಮ್ಪಿ ಅಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಕಾಕಸುನಖಾದೀನಮ್ಪಿ ಪಿಣ್ಡಂ ದೇನ್ತಿ, ಭಣ್ಡಗ್ಗಾಹಕದಹರಸ್ಸಪಿ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತೇವಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸಾಹಮೇತೇ**ನ್ತಿ ಅಹಂ ಏತೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿವಾರೇ ವದಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೩೦. **ಜಾತವದ್ಧೋ**ತಿ ಜಾತೋ ಚ ವಡ್ಢಿತೋ ಚ। ಯೋ ಹಿ ಕೇವಲಂ ತತ್ಥ ಜಾತೋವ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಡ್ಢಿತೋ, ತಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಗಾಮಮಗ್ಗಾ ನ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಜಾತವದ್ಧೋತಿ ಆಹ। ಜಾತವದ್ಧೋಪಿ ಹಿ ಯೋ ಚಿರಂ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ತಸ್ಸ ನ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **ತಾವದೇವ ಅವಸಟ**ನ್ತಿ ಆಹ, ತಂಖಣಮೇವ ನಿಕ್ಖನ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದನ್ಧಾಯಿತತ್ತ**ನ್ತಿ "ಅಯಂ ನು ಖೋ ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ನ ನು ಖೋ"ತಿ ಕಙ್ಖಾವಸೇನ ಚಿರಾಯಿತತ್ತಂ। **ವಿತ್ಥಾಯಿತತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಸುಖುಮಂ ಅತ್ಥಜಾತಂ ಸಹಸಾ ಪುಚ್ಛಿತಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸರೀರಂ ಥದ್ಧಭಾವಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏವಂ ಥದ್ಧಭಾವಗಹಣಂ। **ನತ್ವೇವಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿಹತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಾರಾವಟ್ಟನಾದೀನಂ ವಸೇನ ಸಿಯಾ ಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತೋ, ತೇನ ಸೋ ದನ್ಧಾಯೇಯ್ಯ ವಾ ವಿತ್ಥಾಯೇಯ್ಯ ವಾ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತಸ್ಸ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೋ ಕಾತುನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಾಣವ ಬಲವಾ ಸಙ್ಖಧಮೋತಿ ಏತ್ಥ **ಬಲವಾ**ತಿ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಸಙ್ಖಧಮೋ**ತಿ ಸಙ್ಖಧಮಕೋ। **ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನಾ**ತಿ ಅಕಿಚ್ಛೇನ ಅದುಕ್ಖೇನ। ದುಬ್ಬಲೋ ಹಿ ಸಙ್ಖಧಮಕೋ ಸಙ್ಖಂ ಧಮನ್ತೋಪಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಚತಸ್ಸೋ ದಿಸಾ ಸರೇನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ, ನಾಸ್ಸ ಸಙ್ಖಸದ್ದೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಫರಿ। ಬಲವತೋ ಪನ ವಿಪ್ಫಾರಿಕೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಬಲವಾತಿ ಆಹ। **ಮೇತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಮೇತ್ತಾಯಾ**ತಿ ವುತ್ತೇ ಉಪಚಾರೋಪಿ ಅಪ್ಪನಾಪಿ ವಟ್ಟತಿ, **ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ**ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಅಪ್ಪನಾವ ವಟ್ಟತಿ। **ಯಂ ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ಕಾಮಾವಚರಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ರೂಪಾರೂಪಾವಚರಂ। ತೇಸುಪಿ ಇಧ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಕಮ್ಮಞ್ಞೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತಞ್ಹಿ ಪಮಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಓಧಿಸಕಅನೋಧಿಸಕ ದಿಸಾಫರಣವಸೇನ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಕತತ್ತಾ ಅಪ್ಪಮಾಣಕತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ನ ತಂ ತತ್ರಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ನ ತಂ ತತ್ರಾವತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ತಂ ಕಾಮಾವಚರಕಮ್ಮಂ ತಸ್ಮಿಂ ರೂಪಾರೂಪಾವಚರಕಮ್ಮೇ ನ ಓಹೀಯತಿ ನ ತಿಟ್ಠತಿ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ? ಕಾಮಾವಚರಕಮ್ಮಂ ತಸ್ಸ ರೂಪಾರೂಪಾವಚರಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾ ಲಗ್ಗಿತುಂ ವಾ ಠಾತುಂ ವಾ ರೂಪಾರೂಪಾವಚರಕಮ್ಮಂ ಫರಿತ್ವಾ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಓಕಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾತುಂ ವಾ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ರೂಪಾರೂಪಾವಚರಕಮ್ಮಮೇವ ಕಾಮಾವಚರಂ ಮಹೋಘೋ ವಿಯ ಪರಿತ್ತಉದಕಂ ಫರಿತ್ವಾ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಓಕಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪನೇತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಸುಭಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಸಙ್ಗಾರವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ

೪೭೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ ಸಙ್ಗಾರವಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಚಞ್ಚಲಿಕಪ್ಪೇ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಗಾಮೇ। **ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ**ತಿ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದವಸೇನ ಪಸನ್ನಾ। ಸಾ ಕಿರ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಭರಿಯಾ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುಬ್ಬೇ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರೋತಿ। ಇಮಂ ಪನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಘರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಅಭಿರೂಪಾಯ ಮಹಾಕುಲಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಕೋಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಅಥ ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ - "ನಯಿದಾನಿ ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಲದ್ಧಿಕೋ, ಏಕಾಹಮ್ಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ನ ಕರೋಸೀ"ತಿ ನಿಪ್ಪೀಳೇನ್ತಿ। ಸೋ ಘರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ - "ಸಚೇ, ಭೋತಿ ಏಕದಿವಸಂ ಮುಖಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖಂ ದದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತುಯ್ಹಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ರುಚ್ಚನಕಟ್ಠಾನೇ ದೇಹಿ, ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಏತ್ಥಾತಿ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋದಕಂ ಪಾಯಾಸಂ ಪಚಾಪೇತ್ವಾ ಘರಞ್ಚ ಸುಜ್ಝಾಪೇತ್ವಾ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ನಿಸೀದಾಪೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಮಹಾಸಾಟಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಟಚ್ಛುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿವಿಸನ್ತೀ ದುಸ್ಸಕಣ್ಣಕೇ ಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪರಿವಿಸಾಮೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಮ್ಪಿ ಅಕತ್ವಾ ಆಸೇವನವಸೇನ ಸಹಸಾ ಸತ್ಥಾರಮೇವ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉದಾನಂ ಸುತ್ವಾ "ಉಭತೋಪಕ್ಖಿಕೋ ಏಸ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಹಾಯೋ, ನಾಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಕುಪಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ - "ನನು ಪಠಮಂಯೇವ ತಂ ಅವಚಂ 'ಅಜ್ಜೇಕದಿವಸಂ ಮುಖಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾಸೀ'ತಿ, ಏತ್ತಕಂ ತೇ ಖೀರಞ್ಚ ತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ಚ ನಾಸಿತಾನೀ"ತಿ ಅತಿವಿಯ ಕೋಪವಸಂ ಉಪಗತೋ - "ಏವಮೇವ ಪನಾಯಂ ವಸಲೀ ಯಸ್ಮಿಂ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ತಸ್ಸ ಮುಣ್ಡಕಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಇದಾನಿ ತ್ಯಾಹಂ ವಸಲಿ ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಜಾನಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ನ

ಖ್ವಾಹಂ ತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ…ಪೇ॰… ವಾದಂ ಆರೋಪೇಯ್ಯಾ”ತಿಆದಿಮಾಹ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ -

> “ಕಿಂಸು ಛೇತ್ವಾ ಸುಖಂ ಸೇತಿ, ಕಿಂಸು ಛೇತ್ವಾ ನ ಸೋಚತಿ।
> ಕಿಸ್ಸಸ್ಸು ಏಕಧಮ್ಮಸ್ಸ, ವಧಂ ರೋಚೇಸಿ ಗೋತಮಾ”ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೭) -

ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಹ -

> “ಕೋಧಂ ಛೇತ್ವಾ ಸುಖಂ ಸೇತಿ, ಕೋಧಂ ಛೇತ್ವಾ ನ ಸೋಚತಿ।
> ಕೋಧಸ್ಸ ವಿಸಮೂಲಸ್ಸ, ಮಧುರಗ್ಗಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
> ವಧಂ ಅರಿಯಾ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ತಞ್ಹಿ ಛೇತ್ವಾ ನ ಸೋಚತೀ”ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೭) -

ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ। ತಸ್ಸೇವ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಅಕ್ಕೋಸಕಭಾರದ್ವಾಜೋ ನಾಮ “ಭಾತಾ ಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ”ತಿ ಸುತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ವಿನೀತೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ। ಅಪರೋ ತಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠೋ ಸುನ್ದರಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ ನಾಮ। ಸೋಪಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ। ಅಪರೋ ತಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠೋ ಪಿಙ್ಗಲಭಾರದ್ವಾಜೋ ನಾಮ। ಸೋ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ। **ಸಙ್ಗಾರವೋ ಮಾಣವೋ**ತಿ ಅಯಂ ತೇಸಂ ಸಬ್ಬಕನಿಟ್ಠೋ ತಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಭತ್ತಗ್ಗೇ ನಿಸಿನ್ನೋ। **ಅವಭೂತಾವಾ**ತಿ ಅವಡ್ಢಿಭೂತಾ ಅವಮಙ್ಗಲಭೂತಾಯೇವ। **ಪರಭೂತಾವಾ**ತಿ ವಿನಾಸಂ ಪತ್ತಾಯೇವ। **ವಿಜ್ಜಮಾನಾನ**ನ್ತಿ ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು। **ಸೀಲಪಞ್ಞಾಣ**ನ್ತಿ ಸೀಲಞ್ಚ ಞಾಣಞ್ಚ ನ ಜಾನಾಸಿ।

೪೭೩. ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾತಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅಭಿಜಾನಿತ್ವಾ ವೋಸಿತವೋಸಾನಾ ಹುತ್ವಾ ಪಾರಮೀಸಙ್ಖಾತಂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಪಾರಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ತಾ ಮಯನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಆದಿಭೂತಾ ಉಪ್ಪಾದಕಾ ಜನಕಾತಿ ಏವಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತಕ್ಕೀ**ತಿ ತಕ್ಕಗಾಹೀ। **ವೀಮಂಸೀ**ತಿ ವೀಮಂಸಕೋ, ಪಞ್ಞಾಚಾರಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಏವಂವಾದೀ। **ತೇಸಾಹಮಸ್ಮೀ**ತಿ ತೇಸಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಹಮಸ್ಮಿ ಅಞ್ಞತರೋ।

೪೮೫. ಅಟ್ಠಿತವತನ್ತಿ ಅಟ್ಠಿತತಪಂ, ಅಸ್ಸ ಪಧಾನಪದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ತಥಾ ಸಪ್ಪುರಿಸಪದಸ್ಸ। ಇದಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಟ್ಠಿತಪಧಾನವತಂ ಅಹೋಸಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸಪಧಾನವತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। **ಅತ್ಥಿ ದೇವಾತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ**ತಿ ಇದಂ ಮಾಣವೋ “ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅಜಾನನ್ತೋವ ಪಕಾಸೇಸೀ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಆಹ। **ಏವಂ ಸನ್ತೇ**ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಜಾನನಭಾವೇ ಸನ್ತೇ। **ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾ ಹೋತೀ**ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಥಾ ಅಫಲಾ ನಿಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಮುಸಾವಾದೇನ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನಾಮ। **ವಿಞ್ಞುನಾ ಪುರಿಸೇನಾ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಮನುಸ್ಸೇನ। ತ್ವಂ ಪನ ಅವಿಞ್ಞುತಾಯ ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಸೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಉಚ್ಚೇನ ಸಮ್ಮತ**ನ್ತಿ ಉಚ್ಚೇನ ಸದ್ದೇನ ಸಮ್ಮತಂ ಪಾಕಟಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। **ಅಧಿದೇವಾ**ತಿ ಸುಸುದಾರಕಾಪಿ ಹಿ ದೇವಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ದೇವಿಯೋ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ ದೇವಾ ಪನ ಅಧಿದೇವಾ ನಾಮ, ಲೋಕೇ ದೇವೋ ದೇವೀತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅಧಿಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯ

ಸಙ್ಗಾರವಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಞ್ಚಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮಜ್ಝಿಮಪಣ್ಣಾಸ-ಅಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।